

**T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ *SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**‘ACĀ’İBÜ’L-MAĦLŪĶĀT [200a-404a]
(Giriş, Transkripsiyonlu Metin, Dil-Yazım Özellikleri, Dizin-Sözlük)**

DOKTORA TEZİ

MEHMET GEDİZLİ

**ANABİLİM DALI : TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
PROGRAMI : TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI**

KOCAELİ, 2011

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ *SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

‘ACĀ’İBÜ’L-MAĦLŪĶĀT [200a-404a]
(Giriş, Transkripsiyonlu Metin, Dil-Yazım Özellikleri, Dizin-Sözlük)

DOKTORA TEZİ

MEHMET GEDİZLİ

ANABİLİM DALI : TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
PROGRAMI : TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

DANIŞMAN :DOÇ. DR. MÜNEVVER TEKCAN

KOCAELİ, 2011

Mehmet GEDİZLİ tarafından hazırlanan 'Acā'ibü'l-mahlūkāt [200a-404a] (Giriş, Transkripsiyonlu Metin, Dil-Yazım Özellikleri, Dizin-Sözlük) adlı bu çalışma jürimizce Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyelerinin Ünvanı, Adı-Soyadı ve Kurumu:

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Mustafa ÖZKAN

İmzası

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Muhammet YELTEN

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Engin YILMAZ

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Münevver TEKCAN

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Arif BİLGİN

Sınav Tarihi:17/06/2011

Enstitü Yönetim Kurulunun Onay Tarihi ve Karar No: 22/06/2011-19

ÖNSÖZ

Tarafımızdan hazırlanan bu doktora tezi, Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait Türk dili yadigârı bu metnin ilim âleminin istifadesine sunulması ve dil özellikleri bakımından incelenmesi amacıyla hazırlanmış bulunmaktadır. Yoğun bir mesai ve çabanın sonunda, Türk dili araştırma yöntemleri esas alınarak dört bölüm halinde hazırlanan tezimizin, birinci bölümü giriş, ikinci bölümü dil özelliklerinin incelenmesi, üçüncü bölümü çeviri yazı metin, dördüncü bölümü dizin ve tıpkıbasımdan oluşmaktadır.

Türk dili üzerine yapılan çalışmalarda metin merkezli araştırmalar günümüzde klasik dil çalışmaları olarak kabul görmektedir. Özellikle yeni nesil araştırmacılar tarafından bu tür çalışma konularına pek sıcak yaklaşılmamakta ve konu merkezli çalışmalara daha fazla ilgi gösterilmektedir. Biz ise tam zıddı düşüncelerle bu tür çalışmaların dil araştırmacısının yetişmesi, alandaki pek çok problemi fark etmesi, üzerinde düşünülmesi gereken sorunları daha iyi görebilmesi ve geleceğe dönük çalışmalar hedeflerken geçmişle gelecek arasında sağlam bir köprü oluşturabilme imkanları sunmasından dolayı özellikle tercih ettik. Çok ciddi emek ve mesai harcayarak hazırlanmış olduğumuz tezimiz neticesinde bize hem doğru bir karar verdiğimizizi hem de metin merkezli çalışmaların kolay kolay sonlandırılmayacağını fark ettirdi.

Bir dilin imkânlarını fark etmek, aynı zamanda o dilin mensuplarının zihinsel etkinlik potansiyellerini de görmek demektir. Biz bu çalışmamızda Eski Anadolu Türkçesi döneminin sonlarına doğru, meraklılarının artış gösterdiği ve günümüzün ifadesiyle popülerliği olan bir eserde, herkesin meseleyi rahatlıkla kavrayabilmesi için Türkçenin anlatım imkânlarının zenginliğini ve zorda kalındığında da nasıl bir çıkış yolu bulunduğunu öğrendik. Herkesin malumudur ki, dar ve zor zamanlar, insanlar için her zaman daha çok çaba ve umudun olduğu zamanlardır. Dilin tabiatı

için de aynı durum söz konusudur. İnsan meramını anlatırken farkında olmadan hiç düşünmediği ya da hiç ağzına almayı istemediği kelimeleri serpiştiriverir cümlelerine. İşte üzerinde çalıştığımız metnin dil örgüsü bizim bunları fark etmemizi sağladı. Özellikle tercüme bir eser oluşundan dolayı, esas dilin karşıladığı ama Türkçeninse daha üretmediği anlam aygıtını ne şekilde icat ettiğini gözlemledik. Diğer yandan da sanat ve medeniyet dili olarak kabul ettiğimiz Osmanlıcaya giden sürecin ana direği olan Türkçenin, kendi payına düşen kısmında, nasıl bir hazırlanılışı yaşandığını fark etmeye çalıştık. Elbette bunlarla sınırlı değil kazanımlarımız. Daha sakin ve uzun düşünme süreçlerimizde de fark edişlerimiz muhakkak bol bol olacaktır.

Bu yolculuğumuzun müsebbipleri her zaman moral kaynağımız oldular. Kendilerine azıcık da olsa minnettarlığımızı ifade etmeyi başarabilirsek, yolculuğumuzun bundan sonrasında daha şevkli olacağımızı ümit ediyoruz. Öncelikle Prof. Dr. Engin YILMAZ'a kendileriyle aynı metinde zihinsel etkinlikte bulunma fırsatı ve izni verdiği için şükranlarımı sunuyorum. Doktora ders döneminde, derslerine katılma izni ve imkânı verdikleri için değerli hocalarım Prof. Dr. Mustafa ÖZKAN ve Prof. Dr. Muhammet YELTEN'e saygılarımı sunuyorum. Zaman, mekân ve mesai gibi kavramlarını bir kez olsun dile getirmeden, her zaman, her dar durumlarımızda, sabırla ve samimiyetle bilgi, tecrübe ve tavsiyeleriyle gücümüze güç katan, çalışma azmimizi tetikleyen, tezimizin baş mimarı hocam Doç. Dr. Münevver TEKCAN'a en içten sevgi ve saygılarımı sunuyorum, teşekkür ediyorum.

Ve hayatının daha ilk on aylık kısmıyla bu çalışmaya katkıda bulunan oğlumuz Erdem ve annesi sevgili eşim Aslı'ya sabırları, anlayışları ve destekleri için çok teşekkür ediyorum; iyi ki varlar...

Acıbadem 2011

Mehmet GEDİZLİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER	III
ÖZET	XII
ABSTRACT	XIII
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	XIV
1. GİRİŞ	1
1.1. ‘Aca’ibü’l-mahlûkat	7
1.2. Tezin Önemi	10
1.3. Tezin Amacı	10
1.4. Tezin Yöntemi	11
2. İMLÂ ve DİL ÖZELLİKLERİ	12
2.1. Ünlülerin Yazılışı	12
2.1.1. a ünlüsü	12
2.1.2. e ünlüsü	14
2.1.3. ı ve i ünlüleri	16
2.1.4. o ve ö ünlüleri	17
2.1.5. u ve ü ünlüleri	18
2.2. Ünsüzlerin Yazılışı	19
2.2.1. b p ünsüzleri	19
2.2.2. c ç ünsüzleri	19
2.2.3. g ünsüzü	20
2.2.4. ñ ünsüzü	20
2.2.5. s ünsüzü	21
2.2.6. t d ünsüzleri	21

2.3. Eklerin Yazılışı	22
2.3.1. İsim Çekim Eklerinin Yazılışı	22
2.3.1.1. Çokluk Ekleri	22
2.3.1.2. İyelik Ekleri	22
2.3.1.3. Hal Ekleri	23
2.3.2. Fiil Çekim Eklerinin Yazılışı	24
2.3.2.1. Haber Kipleri	24
2.3.2.1.1. Geniş Zaman	24
2.3.2.1.2. Görülen Geçmiş Zaman	25
2.3.2.1.3. Anlatılan Geçmiş Zaman	25
2.3.2.1.4. Gelecek Zaman	26
2.3.2.2. Dilek Kipleri	26
2.3.2.2.1. Emir Kipi	26
2.3.2.2.2. Dilek-İstek kipi	27
2.3.2.2.3. Şart Kipi	27
2.3.2.3. Birleşik Kipler	28
2.3.2.3.1. Hikâye	28
2.3.2.3.1.2. Geniş Zamanın Hikâyesi	28
2.3.2.3.1.3. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi	28
2.3.2.3.1.4. Anlatılan Geçmiş Zamanın Hikâyesi	29
2.3.2.3.1.5. Şartın Hikâyesi	29
2.3.2.3.2. Rivayet	29
2.3.2.3.2.1. Geniş Zamanın Rivayeti	29
2.3.2.3.3. Şart	30
2.3.2.3.3.1. Geniş Zamanın Şartı	30
2.3.2.3.3.2. Anlatılan Geçmiş Zamanın Şartı	30

2.3.2.3.4. Sıfat-Fiil Eklerinin Yazılışı	31
2.3.2.3.4.1. Geniş Zaman Sıfat-Fiilleri	31
2.3.2.3.4.2. Geçmiş Zaman Sıfat-Fiilleri	31
2.3.2.3.4.3. Gelecek Zaman Sıfat-Fiilleri	31
2.3.2.3.5. Zarf-Fiil Eklerinin Yazılışı	32
2.4. DİL ÖZELLİKLERİ	34
2.4.1. Ünlüler	34
2.4.1.1. e/ i Meselesi	34
2.4.1.2. Ünlü Uyumu	35
2.4.1.2.1. Kalınlık-İncelik Uyumu	35
2.4.1.2.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu	37
2.4.1.3. Ünlü Değişmesi	38
2.4.1.4. Yuvarlaklaşma	40
2.4.1.5. Düzleşme	41
2.4.1.6. Ünlü Düşmesi	42
2.4.1.7. Ünlü Türemesi	43
2.4.1.8. Hece Düşmesi	43
2.4.2. Ünsüzler	44
2.4.2.1. Ünsüz Değişmesi	44
2.4.2.2. Ünsüz Düşmesi	48
2.4.2.3. Ünsüz İkizleşmesi	49
2.4.2.4. Kelime başındaki /y/ meselesi	49
2.4.2.5. Ötümlüleşme	49
2.4.2.6. Ötümsüzleşme	50
2.4.2.7. Metatez	51
2.5. İSİM	51

2.5.1. İsimden İsim Yapan Ekler	51
2.5.2. Fiilden İsim Yapan Ekler	57
2.5.3. Ek Kalıplaşması	63
2.5.4. Birleşik Sözcükler	63
2.5.5. İsimlerde Çokluk	64
2.5.6. İyelik Ekleri	64
2.5.7. Hal Ekleri	65
2.6. SIFAT	67
2.6.1. İşaret Sıfatları	67
2.6.2. Niteleme Sıfatları	68
2.6.3. Renk Adları	68
2.6.4. Sayı Sıfatları	69
2.6.4.1. Asıl Sayı Sıfatları	69
2.6.4.2. Sıra Sayı Sıfatları	70
2.6.4.3. Üleştirme Sayı Sıfatları	70
2.6.5. Soru Sıfatları	70
2.6.6. Belirsizlik Sıfatları	70
2.7. ZARF	71
2.7.1. Tarz Zarfları	71
2.7.2. Miktar ve Ölçü Zarfları	71
2.7.3. Yer ve Yön Zarfları	72
2.7.4. Zaman Zarfları	72
2.8. ZAMİR	73
2.8.1. Şahıs Zamirleri	73
2.8.2. İşaret Zamirleri	73
2.8.3. Soru Zamirleri	74

2.8.4. Dönüşlüük Zamirleri	74
2.8.5. Aidiyet Zamirleri	75
2.8.6. Belirsizlik Zamirleri	75
2.9. EDAT	75
2.9.1. Çekim Edatları	76
2.9.2. Bağlama Edatları	77
2.9.3. Kuvvetlendirme Edatları	78
2.9.4. Karşılaştırma-Denkleştirme Edatları	78
2.9.5. Soru Edatları	78
2.9.6. Ünleme Edatları	79
2.9.7. Gösterme Edatları	79
2.10. FİİL	80
2.10.1. İsimden Fiil Yapan Ekler	80
2.10.2. Fiilden Fiil Yapan Ekler	80
2.10.3. Fiil Kip Zaman ve Çekimi	82
2.10.4. Basit Kipler	82
2.10.4.1. Haber Kipleri	82
2.10.4.1.1. Geniş Zaman	82
2.10.4.1.2. Görülen Geçmiş Zaman	83
2.10.4.1.3. Anlatılan Geçmiş Zaman	83
2.10.4.1.4. Gelecek Zaman	84
2.10.4.2. Dilek Kipleri	84
2.10.4.2.1. Emir Kipi	84
2.10.4.2.2. Dilek-İstek Kipi	85
2.10.4.2.3. Şart Kipi	85
2.10.5. Birleşik Kipler	86

2.10.5.1. Hikaye	86
2.10.5.1.1. Geniş Zamanın Hikâyesi	86
2.10.5.1.2. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi	87
2.10.5.1.3. Anlatılan Geçmiş Zamanın Hikâyesi	87
2.10.5.1.4. Şartın Hikâyesi	88
2.10.5.2. Rivayet	88
2.10.5.2.1. Geniş Zamanın Rivayeti	88
2.10.5.3. Şart	89
2.10.5.3.1. Geniş Zamanın Şartı	89
2.10.5.3.2. Anlatılan Geçmiş Zamanın Şartı	89
2.10.5.4. Bildirme	90
2.10.5.5. Fiillerde Soru Şekli	91
2.10.5.6. Zarf-Fiiller	91
2.10.5.7. Sıfat-Fiiller	95
2.10.5.7.1. Geniş Zaman Sıfat-Fiilleri	95
2.10.5.7.2. Geçmiş Zaman Sıfat-Fiilleri	95
2.10.5.7.3. Gelecek Zaman Sıfat-Fiilleri	96
2.10.5.8. Olumsuz Fiil Çekimi	97
2.10.5.8.1. Basit Olumsuz Kipler	97
2.10.5.8.1.1. Geniş Zaman	97
2.10.5.8.1.2. Görülen Geçmiş Zaman	97
2.10.5.8.1.3. Gelecek Zaman	98
2.10.5.8.1.4. Şart Kipi	98
2.10.5.8.1.5. Emir Kipi	99
2.10.5.8.1.6. Dilek-İstek Kipi	99
2.10.5.8.2. Birleşik Olumsuz Kipler	100

2.10.5.8.2.1. Geniş Zamanın Hikâyesi	100
2.10.5.8.2.2. Anlatılan Geçmiş Zamanın Hikâyesi	100
2.10.5.8.2.3. Dilek-İstek Kipinin Hikâyesi	101
2.10.5.9. Birleşik Fiiller	101
2.10.5.9.1. İki Fiilden Yapılan Birleşik Fiiller	101
2.10.5.9.2. Bir İsimle Bir Fiilden Yapılan Birleşik Fiiller	102
2.10.5.10. Yardımcı Fiiller	103
3. ÇEVİRİ YAZI METİN (200a-404a Varaklar arası)	105
Fî ‘acâ’îbü’l-eşcâri’l-mechûleti	119
Er-rüknü’s-sâdisü fi’ş-şuverü’l-menķureti’l-menķüşeti	121
Fî’ş-şüreti’l-ġarîbeti	126
Fî zikri’l-‘ayn	128
Dâştan erġanûn ve mûşâķâr	132
Fî zikri’l-lisân ve ġatarî	133
Fî zikri’n-nisâ’i ve aġlâkı hin	137
Zikrü ġavâşş-ı ġayzu’n-nisâ’i	140
Fî zikri’l-ġaşiyâni ve tıbâ’ihim	140
Fî tabaķâti’n-nâsi ve aġlâkuhum ve şûrahum	142
Fî zikri’l-‘âdiyyeti’t-tıvâli’l-laakviyâ’i	143
Fî zikri’l-‘âdî fî ‘ahdi Ya’ķûb	144
Fî zikri imrâteyn-i ‘âdeteyni	146
Fî zikri’l-‘âdi’l-ilî	146
Fî zikri’l-‘âdi’ş-şînî	147
Fî zikru’l-‘âdyi’l-aylî	147
Fî ‘acâyibi’l-âdemmiyyîne fî külli zamânın	148
Fî zikri’r-raculi’l-iblaķı	151

Zıkr-i kabā'ilü'l-türk ve ahlāk ümemihim	152
Fî zıkrî's-sevâdı ve el-Hindî ve'z-zunûc ve ümemühüm	156
Fî zıkrî'n-neşnâs min cinsi'l-âdemiyyi ve emine mine'l-cinni	159
Zıkrü'l-âdemiyyi ve derecâtühüm	160
Fî şerefi'n-nebiyi	161
Zıkrü men 'adda'a'n-nübüvveti ve kezzehüm ba'de'n-nebiyyi	163
Fî zıkrî'l-kiheti ve aḥvâlihim	164
Zıkrü da'vâ-i Şücâ'u'n-nübüvveti	167
Zıkrü kihâne meliki'l-'acem Rüstem	168
Zıkrü'l-kâhin el-lezî zahara fî eyyâmi'l-kerşâ Şeyi'bn-i Lihudây	169
Fitnetü'z-zerâşeb beyne'n-nâsi	170
Fitnetü'l-mâni'z-zındîk	170
Zıkrü mu'cizâti'l-enbiyâ	171
Fî zıkrü kerâmeti'l-evliyâ'i ve cevârihim	173
Fî zıkrî'l-kîmyâ	174
Fî 'ilmi't-ṭıbbı ve'l-mu'âcelâti	177
Fî zıkrî'l-ḥavâşşı	183
Fî 'ilmi't-ṭıbbı ve't-tedâvî	184
Fî zıkrî'l-ğadiyyi ve tertîbü'l-ekli	186
Fî zıkrî'l-menâmı ve ḥâlu'l-ervâḥ	192
Zıkrü'l-eşnâfü'l-cinni	198
Fî zıkr-i ecnâsi'l-cinni	199
Fî zıkrî'n-neşnâs	200
Fî zıkrî'l-ğülâti ve aḥvâlihim	202
Fî zıkrî'l-cinni ve hümü el-ṭafa mine'l-abâlisatı ve'l-'ifâret	204
Fî zıkr-i mevâzi'l-cinni	207

Er-ruknü's-sābi'i fī 'acā'ibi't-tuyūri	208
Fī zikri'l-'anḳā'i ve mā cerāyi beynehü ve beyne Süleymāne	209
Zikrū'l-'uḳḳāb	210
Zikrū'l-ḥavāşıl	215
Fī zikri'l-ḥamāme	215
Fī zikri'l-baḩḩ	219
Fī zikri's-selvā	220
Fī zikri't-tāvus	222
Zikrū güleḡī	222
Fī zikri't-tuyūri'l-ġarīyeti fi'l-afāki	223
Fī zikri'l-beġāşī't-tuyūri'l-müdüre ve şıfātihā	226
Er-rüknü'l-'āşü fi'l-bahāyim ve'l-ḥayvanātu'l-kibār	232
Fi'l-ḥayvānāti'l-baḩrī	271
Zikrū'l-afā'ī ve's-şü'ābīn ve'l-ḥayyāt	278
Fi's-semūm	281
Fi's-sümūm	284
4. DİZİN	298
4.1. ÖZEL ADLAR DİZİNİ	299
4.2. DİZİN-SÖZLÜK	327
SONUÇ	725
BİBLİYOGRAFYA	726
EK (TIPKIBASIM 200a-404a)	730
ÖZGEÇMİŞ	

ÖZET

Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait olan ‘Aca’ibü’l-mahlûkat adlı eserin 200a-404a varakları arasını kapsayan bu tez, giriş, dil özellikleri, metin, dizin ve tıpkıbasım bölümlerinden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Türk yazı dilinin tarihi gelişimine değinilerek, eserin temsil ettiği dönem hakkında geniş bilgi verildikten sonra, eserin Türk dili tarihi açısından önemi belirlenmiştir. Dil özellikleri kısmında eser, imlâ, ses ve şekil bilgisi yönünden incelenerek döneminin dil özellikleri açısından incelenmiştir. Metin, çeviri yazıya yöntemiyle Arap alfabesinden Latin alfabesine aktarılmıştır. Dizin kısmında ise kelimelerin dizini ve sözlüğü verilmiştir. Tezde başvurulan kaynak eserler, kaynakça kısmında listelenmiştir. Çalışmanın sonuna eserin tıpkıbasım örnekleri eklenmiştir. Bu tez çalışmasıyla 15. yüzyıla ait ansiklopedik bilgi içeren ‘Aca’ibü’l-mahlûkat adlı eser yalnızca bilimsel metotlarla incelenmemiş aynı zamanda çeviri yazı metni ve dizin-sözlüğüyle bilim dünyasının hizmetine sunulmuştur.

ABSTRACT

This thesis concerns with the folios between 200a-404a of the work *'Aca'ibü'l-mahlûkat* written in the period of Old Anatolian Turkish Language and consists of the parts of introduction, language features, text, index and facsimile parts. In the part of introduction, after giving extensive informations about the historical devolepment of Turkish literary language and about the period when the work represents, the importance of the work in the history of Turkish language is defined. In the part of language features, the work is examined in terms of dictation, phonology and morphology according to characteristic features of its period. The work is transcribed from Arabic alphabet to Latin one by the method of transcription system. In the part of index, it is introduced a dictionary and grammatical index. All references used in the thesis are listed in the part of bibliography. At the end of the study, some copied folios of *'Aca'ibü'l-mahlûkat* are added. By this thesis, the work *Aca'ibü'l-mahlûkat* having encyclopaedic information about 15th century is not only examined with scientific methods but also is presented to the benefits of science world with its transcribed text and dictionary-index.

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

□	a, ā, e	□	ş
□	a, ā	□	ş
ء	'	□	z, d
□	b, p	□	ı
□	p	□	z
□	t	□	'
□	t	□	ğ
□	s	□	f
□	c, ç	□	ķ
□	ç	□	g, k,
□	h	□□	η
□	h	□	l
□	d	□	m
□	z	□	n
□	r	□	o, ō, ö, ü, ū, v
□	z	□	a, e, h
□	s	□	ı, i, ī, y

1. GİRİŞ

Türk yazı dili geleneği Orhun Abideleri ile başlamakta ve muhtelif evrelerden geçip güçlenerek günümüze kadar kesintisiz bir şekilde gelmektedir. Göktürk devresinden başlayarak bu güne gelinceye kadar Türk dili zaman ve saha bakımından geniş bir alana yayılmıştır¹. Türk dilinin yayılma sahalarını şu başlıklar altında toplamak mümkündür: Göktürk-Uygur, Karahanlı, Harezmi, Kıpçak, Çağatay ve Anadolu sahaları².

Göktürk-Uygur sahaları, Eski Türkçe devresinin geliştiği, eserlerinin verildiği ve Türkçenin ilk yazılı eserlerinin teşekkül ettiği alandır. Bu dönemin yazılı eserleri Orhun Abideleri ve Yenisey Yazıtlarıdır. Çoğunluğu taşlar üzerine yazılmış olan anıtlardaki yazılar taş üzerine kazınmış “Taş üzerine yazı yazmak” fiili için *biti-*, *ur-*, *toki-* fiillerini kullanmışlardır³. Yazıtların dili Göktürk ve Uygur yazılarıyla dikte edilmiştir. Göktürk yazısının menşei konusunda farklı görüşler bulunmakla beraber, Türkler tarafından geniş ölçüde katkıda bulunulmuş bir yazı olduğu anlaşılmaktadır⁴. Göktürk devletinin yıkılmasından sonra tarih sahnesine çıkan Uygurlar, daha fazla ticari, sosyal ve kültürel ilişkiler yaşadıkları için Uygur yazısı olarak isimlendirilen bir yazı dili oluşturmuşlardır. Uygur yazısının menşei Soğut yazı sistemi oluşturmaktadır⁵. Uygur yazısı, VIII-XVII. yüz yıllar arasında Doğu Türkistan, Harezmi ve Altın Ordu bölgelerinden İstanbul’a kadar uzanan geniş bir coğrafyada kullanılmıştır⁶. Türk dil tarihi içinde Göktürk ve Uygur yazı dilinin kullanıldığı dönem “Eski Türkçe” olarak adlandırılmaktadır⁷.

¹ Mustafa Özkan, **Türk Dilinin Genişleme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi**, İstanbul 2009, s.24

² Özkan, a.g.e. s.25

³ Ahmet B. Ercilasun, **Türk Dili Tarihi**, 3.b, Ankara 2006, s. 127

⁴ Hatice Ş. User, **Türk Yazı Sistemleri**, Ankara 2006, s.27

⁵ User, a.g.e. s. 54

⁶ User, a.g.e. s.61

⁷ Şinasi Tekin, **“Eski Türkçe”**, Türk Dünyası El Kitabı, C.II, Ankara 2002, s. 69

Karahanlı sahası, Türklerin İslamiyeti kabul etmeleriyle başlayan bir devrin etkilerinin görüldüğü ve kültür hayatının da İslam inancına göre şekillenmeye başladığı bir alandır. Kaşgar'dan çıkarak Doğu ve Batı Türkistan'da Eski Türkçe yazı dilinden gelişen ilk İslami edebiyat diline "Karahanlıca" denilir⁸. Karahanlı sahasında ortaya çıkan eserlerin dili, Uygur yazı dilinin İslam kültürüyle desteklenmesiyle meydana gelmiş bir yazı dili özelliği göstermektedir. Bu dönemden fazla eser kalmamasına rağmen, elde bulunanlar dönemin yazı dili özellikleri konusunda fikir vermeye yeterli görülmektedir. *Kutadgubilig*, *Atabet'ül-hakayık*, *Divanü Lügati't-Türk ve Kur'an Tercümeleri* Karahanlı sahasının en önemli yazı dili eserleridir.

Harezm sahası, Karahanlıca'dan Çağatayca'ya geçiş açısından, Türk dil tarihi açısından önemli bir yere sahiptir. Harezm Türkçesi, genel olarak Karahanlı Türkçesinin ses ve yapı özelliklerine bağlı kalmasına rağmen Kıpçak ve Oğuz lehçelerinden ve ağızlarından da ses ve yapı özellikleri alarak kendine has yeni bir yazı dili hüviyeti kazanmıştır⁹. Harezm Türkçesiyle yazılan pek çok eser Türkçenin bu döneminin aydınlanmasına imkân tanımaktadır. *Kıyasü'l-enbiya*, *Mukaddimetü'l-edebe*, *Muinü'l-mürid*, *Hüsrev ü Şirin*, *Muhabetnâme* ve *Nehcü'l-ferâdis* Harezm Türkçesinin dil yadigârlarıdır.

XI. asırda Karadeniz'in kuzeyine ve oradan Balkanlar ile Güney Kafkas ülkelerine yayılan Kuman-Kıpçakları¹⁰, çok geniş bir sahada varlık göstermelerine rağmen, siyasi bir teşekkül oluşturamamışlar ancak önemli ölçüde Türk yazı dilinin tarihi seyrini aydınlatacak eserler bırakmışlardır. Kıpçakça metinlerin dili, Türk dili sınıflamalarında kesin bir yere konulamamıştır¹¹. Çoğunluğu sözlüklerden oluşan Kıpçak dil yadigârları hem Kıpçakların hayat tarzlarını hem de kültür dünyalarını

⁸ Mecdut Mansuroğlu, "Karahanlıca", Mehmet Akalın, Tarihi Türk Şiveleri, 2.b. Ankara 1988, s. 133

⁹ Ali Akar, **Türk Dili Tarihi**, İstanbul 2005, s. 159

¹⁰ Fahrettin Kırzioğlu, **Kıpçaklar**, Ankara 1992, s.82

¹¹ Ali F. Karamanlioğlu, **Kıpçak Türkçesi Grameri**, Ankara 1994, s.XIX

aydınlatması bakımından önemli bir yere sahiptirler. Kıpçaklardan günümüze ulaşan eserler şunlardır: gramer ve sözlükler; *Kitâbü'l-idrâk li lisâni'l-etrâk*, *Kitâb-ı Mecmû u Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mogolî, et-Tuhfetü'z-zekiyye fi'l-lugâti't-türkiyye*, *Kitâbü bulgati'l-müştâk fi lugati't-Türk ve'l-Kıfçak*, *el-Kavânînü'l-küllîyye li zabti'l-lugati't-Türkiyye*, *ed-Dürretü'l-mudîa fi'l-lugati't-türkiyye*, fıkıh konularını işleyen; *İrşâdü'l-mülûk ve's-selâfîn*, *Kitâb fi'l-fıkh*, *Kitâb fi'l-fıkh bi lisâni't-türkî*, *Kitâb-ı Mukaddime-i Ebü'l-Leys es-Semerkindî*, muhtelif konularda; *Kitâb fi ilmi'n-nüşşâb*, *Münyetü'l-guzât*, *Kitâb fi riyâzâtî'l-hayl*, *Baytaratü'l-vâzih*, edebi nitelikli; Seyf-i Sarâyî'nin *Kitâb Gülistân bi't-türkî* adlı eseri¹².

Çağatay sahası Türk yazı dilinin gelişimi ve yayılması açısından ayrı bir öneme sahiptir. Çağatayca, İslami Orta Asya Türkçesi, edebiyat dilinin inkişafının üçüncü safhası, Timurlular imparatorluğunda (1405–1502) Harezmi Türkçesinin devamı olarak teşekkül etti¹³. Çağatay ismi Cengiz Han'ın ikinci oğlu Çağatay'a nispetle kullanılmaktadır. Çağatay dili Karahanlı ve Uygur yazı diline dayanmakla birlikte, bu edebi dilin teşekkülünde Moğol istilasından sonra Orta Asya'daki mahalli şivelerin karışmasının da önemli rolleri olmuştur¹⁴. Çağatay Türkçesinin gelişme evreleri genel olarak üç devrede değerlendirilmektedir: 1) İlk Çağatayca (Klasik öncesi), b) Klasik Çağatayca (1465–1600), c) Klasik sonrası (1600–1920)¹⁵. Çağatay Türkçesinin önemli eserleri şunlardır: *Letâfetnâme*, *Sekkâkî Divânı*, *Lutfî Divânı*, *Gül ü Nevruz*, *Âtâyî'nin şiiirleri*, *Mahzenü'l-esrâr*, *Hârizmî Divânı*, *Dehnâme*, *Beng ü Çağır*, *Gedâyî Divânı*, *Ali Şir Nevâî'nin eserleri*, *Bâbürnâme*, *Şeybânînâme*, *Şecere-i Türk*, *Şecere-i Terakime*¹⁶.

XI. yüzyıl ve sonrası Orta Asya Türklüğü için devamlı Batıya doğru ilerleyen bir göç süreci olmuştur. Türk boylarının bir kısmı yerini muhafaza ederken büyük bir

¹² Özkan, a.g.e. s.32

¹³ J. Eckmann, "Çağatayca", Mehmet Akalın, Tarihi Türk Şiveleri, Ankara 1988

¹⁴ Özkan, a.g.e. s.33

¹⁵ J.Eckmann, *Çağatayca El Kitabı* (Çev. Günay Karaağaç), s.17, Ankara 2003

¹⁶ Özkan, a.g.e. s.34–37

kısmı Batıya yöneldi. Batıya göçenlerin bir kısmı kuzeyden ilerleyişini sürdürürken bir kısmı güneye ve Anadolu'ya geçtiler. Orta Asya'da tek yazı dili kullanılırken geniş bir coğrafyaya yayılmanın doğal sonucu olarak kültürel hayatta da bazı değişimler yaşanmaya başladı. Batıya, kuzeye ve güneye yönelen Türk boylarının bazıları kendilerine uygun yazı dilleri oluştururken bazıları aynı başarıyı gösterememiştir.

Anadolu'ya gelen Türk boylarının büyük kısmını Oğuz boyları oluşturmaktaydı. Göç eden Oğuzlar Anadolu'ya edebi ve kültürel geleneklerini de taşıdılar. Anadolu'da Oğuz şivesine dayanan yeni bir yazı dili gelişmeye başladı. XI. yüzyılda başlayan Anadolu'ya yerleşme hareketi bir takım olumsuzlukları da yaşamak durumunda kaldı. Haçlı seferleri ve Moğol istilasları gibi yağmalayıcı siyasi hareketler Anadolu'da sosyal hayatı etkilediği gibi kültür hayatını da aşırı derecede etkiledi. Kültür hayatına bağlı gelişmeleri etkileyen bir diğer unsur da Anadolu Selçuklu Devletinin ilim ve edebiyat dili olarak Arapça ve Farsçayı tercih etmesi oldu. Kütüphanelerin yağmalanması, yabancı dilde okuryazarlığın sürdürme siyaseti Türk yazı dilinin Anadolu'da uzun süre kendi imkânlarıyla var olma mücadelesine sürükledi. Anadolu siyasi birliğinin sağlanamaması Türk yazı dili açısından önemli bir olumsuzluk durumudur. Beylikler döneminde Türk yazı dilinin önemsenmesi ve eser verilmesi konusunda teşvik edilmesi göz ardı edilemeyecek gelişmelerdir¹⁷. Karamanoğlu Mehmet Bey'in kendi beyliğinde resmi dilin Türkçe olduğunu ve bunu özendirildiğini belirtmek gerekir.

Beylikler arasındaki siyasi mücadelenin galibi Osmanlılar Türk yazı dilinin gelişimine büyük katkı sağladılar. Türkçeyi resmi dil olarak benimsediler ve Türkçe yazı dili olarak teşekkülünü gerçekleştirdi. Bu yazı dilinin dönemi Türk dil tarihinde Eski Anadolu Türkçesi olarak adlandırılmaktadır. Türkiye Türkçesinin tarihi

¹⁷ Zeynep Korkmaz, "Anadolu Beylikleri Devrinde Türk Dili ve Karamanoğlu Mehmet Bey", Türk Dili Üzerine Araştırmalar, C.I, Ankara 1995, s. 424

devresinin ilkinin, Eski Anadolu Türkçesi teşkil etmektedir¹⁸. XIII-XV. yüz yıllar arasında gelişme kaydeden Eski Anadolu Türkçesi, Osmanlı Türkçesi ve Türkiye Türkçesinin de hazırlayıcısı olmuştur.

Eski Anadolu Türkçesi dönemi üç devrede değerlendirilmektedir¹⁹; İlki Selçuklular dönemi, ikincisi Beylikler dönemi, üçüncüsü ise Osmanlılar dönemidir. Selçuklular dönemi Eski Anadolu Türkçesinin Arapça ve Farsça karşısında varlık gösterme mücadelesi olarak düşünülebilir. Bu döneme ait çok fazla eser olmamasına rağmen²⁰, elde bulunanlar dönemin dil özelliklerini göstermesi bakımından çok değerlidir. Konusu bakımından Anadolu'daki fetih sürecine dair kahramanlık hikâyelerini anlatan *Battalnâme*, *Dânişmendnâme*²¹ gibi eserlerin varlıkları kayıtlarda görülmekte ancak eserlerin kendileri günümüze ulaşamamışlardır. Bunların yanında dini-ahlaki konuları ele alan telif *Behcetü'l-hadâik fi mev'izeti'l-halâyyık*²² isimli eser dönemin yazı dili özellikleri açısından önemli bilgiler sunmaktadır. Türk diliyle yazılmış ilk Yusuf kıssası olarak kabul edilen *Kıssa-i Yusuf* da önemli bir dil yadigârıdır. *el-Muhtasar*, *Kudûrî Tercümesi*, *Kitab-ı Ferâiz*, *Kitâb-ı Gunya*, *Kitâb-ı Güzîde*, Şeyyad Hamza'nın *Yusuf u Zeliha'sı*, Sultan Veled'in Türkçe beyit ve manzumeleri, Hoca Dehhani'nin eserleri, Ahmet Fakih'in eserleri, Yunus Emre'nin şiirleri Selçuklular döneminden günümüze gelebilmiş eserlerdendir²³.

Eski Anadolu Türkçesinin ilk dönem ürünleri olan bu eserlerin dil özellikleri sadece Oğuz Türkçesine dayanmamaktadır. Karahanlı, Kıpçak ve Oğuz Türkçesinin özelliklerini bu eserlerde görmek mümkündür. Dil karışıklığından dolayı “karışık

¹⁸ Faruk K. Timurtaş, “Eski Anadolu Türkçesi”, Türk Dünyası El Kitabı C.II, Ankara 2002, s.120

¹⁹ Özkan, a.g.e. s.59

²⁰ Zeynep Korkmaz, “Selçuklular Çağı Türkçesinin Genel Yapısı”, Türk Dili Üzerine Araştırmalar, C.I, Ankara 1995, s. 274

²¹ Özkan, a.g.e. s.63

²² Sadettin Buluç, *Makaleler*, Haz. Zeynep Korkmaz, Ankara 2007, s.84; Mustafa Canpolat, “Behcetü'l-hadaik'in Dili Üzerine”, TDAY-B 1967, s.165

²³ Özkan, a.g.e. s.65

dilli eserler²⁴” olarak adlandırılmaktadırlar. Bir yazı dilinden farklı nitelikteki bir başka yazı diline geçerken önceki yazı dilinin bazı özellikleri ile yeni yazı dilini meydana getiren özelliklerin bir müddet için iç içe ve karışık olarak bulunmaları normaldir. Bu eserlerin dilleri XIII. yüz yılın ikinci yarısından gerilere doğru gittikçe Eski Türkçe özellikleri ile birleşmekte, XIII. yüz yılın ikinci yarısından sonraki devirlerde ise Oğuzca özellikleri ağır basmaktadır²⁵.

Eski Anadolu Türkçesinin Beylikler dönemindeki gelişimine bakıldığında Türk yazı dilinin varlığını sürdürme çabasında daha güçlü ve daha zengin bir yaklaşımla ilerlediği görülmektedir. Anadolu bölgesi, VI. yüz yıldan XIII. yüz yıla kadar uzanan ve genellikle ayrı bölgelerde tek kol halinde ilerleyen eski Türk yazı dilinden ayrılıp yepyeni karakterde, müstakil bir yazı dilinin kuruluşunu doğrudan doğruya Beylikler Devri Türkçesine borçludur²⁶. Gerek ele alınan konular, gerek ortaya konulan eserler, gerek tercüme ve telif eserlerin çokluğu, gerekse de yazılı eserlere gösterilen ilgiye bağlı olarak oluşan kültürel hayat Anadolu’da Türk yazı dilinin kendi mecrasında önemli mesafe aldığını göstermektedir. Eserlerin isimlerinden anlaşılacağı üzere işlenen konuların yerleşik hayatın şartlarına uygun olduğu dikkat çekmektedir. Beylikler döneminde meydana getirilen manzum eserlerinden bir kısmı şunlardır: *Mantıkuttayr*, *Garibnâme*, *Süheyl ü Nevbahar*, *Ferhengnâme-i Sa’dî Tercümesi*, *Gülistan*, *Gevhernâme*, *Minbernâme*, *Budalanâme*, *Vücûdnâme*, *Saraynâme*, *Yusuf u Züleyha*, *Hüsrev ü Şirin*, *Hurşidnâme*, *Gül ü Hüsrev*, *İskendernâme*, *Cemşid ü Hurşid*, *Varaka ve Gülşah*, *Ferahnâme*, *Bahtiyarnâme*, *Hikmetnâme*, *İbtidanâme Tercümesi*, *Maktel-i Hüseyin*, *Tabiatnâme*, *Kitâb-ı Tecvid*. Mansur eserlerin bir kısmının isimleri de şunlardır: *Kelile ve Dimne*,

²⁴ Şinasi Tekin, “1343 Tarihli Bir Eski Anadolu Türkçesi Metni ve Türk Dil Tarihinde ‘olga-bolga’ Sorunu”, TDAY-B 1973–1974, Ankara 1974, s. 59

²⁵ Özkan, a.g.e. s.66

²⁶ Zeynep Korkmaz, “Anadolu Yazı Dilinin Tarihi Gelişmesinde Beylikler Devri Türkçesinin Yeri”, Türk Dili Üzerine Araştırmalar, C.I, Ankara 1995, s. 419 (Konuyla ilgili olarak aynı yazarın, aynı yerdeki, “Anadolu’da Türkçenin Yazı Dili Oluşu ve İlk Öncüleri” makalesine de bakılabilir.)

*Siyer-i Nebi, Fütûhu'ş-şâm, Tuhfetü'l-mekkiyye ve ahbâru'n-nebeviyye, Yüz Hadis Yüz Hikâye, Marzubannâme Tercümesi, Kabusnâme, Kısas-ı Enbiyâ, Risâle-i Münciye, İhlâs Tefsiri, Fatıha Tefsiri, Tebareke Tefsiri, Amme Cüzü Tefsiri, Cevâhirü'l-asdâf, Müntehab-ı Şifâ, Teshil, Müfredât-ı İbn Baytar Tercümesi.*²⁷

Eski Anadolu Türkçesinin Osmanlılar dönemi, beylikler içinden güçlenerek çıkan Osmanoğulları beyliğinin Anadolu'da siyasi birliği sağlama yönünde ilerlediği bir dönemdir. Yazı dilinin gelişimi açısından Beylikler döneminden farksız olan bu dönem XV. yüz yıl ortalarına kadar devam etmektedir²⁸. Bu dönemin de belli başlı eserlerinden bazıları şunlardır: *Mevlid, İskendernâme, Cemşid ü Hurşid, Çengnâme, İşknâme, Cevâhirü'l-meânî, Şemsiyye, Halilnâme, Harnâme, Kitâb-ı Müntahab, Ferahnâme, Gülşen-i Râz Tercümesi, Muradnâme, Tarikatnâme, Camasbnâme, Sinâme, Mürşidü'l-ubbâd, Mirâc-ı Nebî, Vefâtu'n-nebî, Gülşen-i Uşşâk, Gazavât-ı Sultan Murâd Han, Muhammediyye, Gülistan Tercümesi, Tuhfe-i Murâdî, Tarih-i İbn-i Kesir Tercümesi, Kırk Vezir Hikâyesi, Bahru'l-hikem, Kitâbu'l-edvar, Bahnâme Risalesi, A'cebü'l-acâyib ve 'Acâ'ibü'l-mahlûkat*²⁹.

1.1. 'Acâ'ibü'l-mahlûkât

Toplumlar arası bilgi ve kültür geçişlerinin pek çok sebeplerinden bahsetmek mümkündür. Üretime dayalı bilgi ve sanat eserlerinin toplumlar arası yayılışında yazı ve kültürünün önemi ilk sırada gelmektedir. Yazılı kültür sürecine dâhil olan eserler, yine yazılı kültürün başka bir alanını oluşturan çeviri faaliyetleriyle aktarılma yaşarlar. Bilgi ve kültür aktarımında çeviri faaliyeti sayesinde bir birine uzak ve yakın toplumlar arasında zihinsel etkinlik bağlamında ciddi bir yakınlaşma ve müşterek bir varlık algısı oluşmaktadır. Eski Anadolu Türkçesi dönemi eserlerinin büyük bir kısmı tercüme eserlerden oluşmaktadır. Türklerin Anadolu'ya

²⁷ Özkan, a.g.e. s.75

²⁸ Özkan, a.g.e. s.80

²⁹ Özkan, a.g.e. s.81–85

yerleşmelerinin de başlangıç yıllarını oluşturan Eski Anadolu Türkçesi dönemi eserlerinin çoğunlukla tercümeyle ilgili oluşları, yeni bilgi ve kültürlere ilgi duymalarıyla açıklanabilir. İlk dönem eserlerinin konuları dini, ahlaki, insani, askeri ve tasavvufi içeriklerden oluşurken, Eski Anadolu Türkçesinin son dönemini oluşturan Osmanlılar devrinde yazılı eserlerin konularının zenginleştiği dikkat çekmektedir. Baytarlık, tıp, tedavi, hiciv, fal gibi farklı konulardan bahseden eserler de verilmeye başlamıştır. *'Acā'ibü'l-maḥlūḳāt* da ele aldığı konular ve ihtiyaç duyulan bilgiler bakımından Eski Anadolu Türkçesinin Osmanlılar döneminde tercüme edilmiş bir eserdir.

'Acā'ibü'l-maḥlūḳāt, 1203–1283 yılları arası yaşamış Zekeriya el-Kazvini'nin³⁰ *'Acā'ibü'l-maḥlūḳāt ve Garayib-i Mevcūdāt*³¹ ismiyle kaleme aldığı eserinin Türkçeye tercümesidir. Kozmografyaya dair bir eser olması ve ansiklopedik konulara rağbetin artmasından dolayı eser, Rükneddin Ahmed adında biri tarafından ilk kez Türkçeye çevrilerek Çelebi Sulatan Mehmed'e takdim edilmiştir³². Çelebi Sultan Mehmed 1413–1421 yılları arasında Osmanlı tahtında kaldığı bilgisinden hareket edilirse, eserin Türk yazı diline XV. yüz yılın ilk çeyreğinde tercüme edildiği söylenebilir. Yaklaşık olarak Kazvini'nin telifinden bir buçuk asır sonra Türkçeye tercüme edilmiştir. Ancak, eserin tercüme konusunda net bilgiler bulunmamakta ve farklı görüşler ileri sürülmektedir³³. Üzerinde çalışılan metnin muhtelif yerlerinde mütercimim müellife yaptığı göndermeler³⁴, tercümenin serbest çeviri tekniğiyle mi yoksa birebir çeviri yöntemiyle mi hareket ettiği noktasında şüphe uyandırmakta ve eserin orijinalinden mi yoksa başka tercümelemlerden faydalanılarak mı yazıldığına dair kafa karışıklığına sebep olmaktadır.

³⁰ Adnan Adivar, **Osmanlı Türklerinde İlim**, s.28, İstanbul 1982

³¹ Engin Yılmaz, **Acaibü'l-mahlûkat (1–200 varaklar arası İmla ve Ses Bilgisi – Metin- Dizin)**, Sakarya Üniversitesi SBE Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Doktora Tezi, Sakarya 1998, s.1

³² Adivar, a.g.e. s. 28

³³ Yılmaz, a.g.e. ss. 4–7

³⁴ (270/b/5, 318/a/9, 340/b/8, 356/b/7, 358/b/8 metnimizdeki varaklardaki ifadeler.)

'Acā'ibü'l-maḥlūḳāt ın ele aldığı konulara bakılacak olursa şu genel başlıklar dikkati çeker: Bitkiler (otlar, meyveler, baharatlar), hayvanlar (yaban hayvanları/ evcil hayvanlar, uçan hayvanlar, suda yaşayan hayvanlar, haşereler, yırtıcılar), insan ırkı (yeryüzünün muhtelif yerlerinde yaşayan kavimler -Zenci, Afrikalı, Arap, Fars, Hint, Türk, Çinli, Rus v.d. - ve hayat tarzları), peygamberler ve yalancı peygamberler, tıp, cinler ve periler âlemi. Efrasiyap, İskender, Nemrud, Firavun, Zülkarneyn, Yahudi, Bukrat, Arastatales, Belkıs, Bukrat, Cemşid gibi dini ve efsanevi kahramanlardan da bahsetmektedir. Eser işlediği konular bakımından ansiklopedik bir mahiyet arz etmektedir. Ancak, coğrafi bilgi verme amaçlı bir yaklaşım söz konusu olmadığı için bazı araştırmacıların eserin Osmanlı coğrafyasında yazılmış ilk coğrafi eser olması yönündeki iddiaları³⁵ tartışmaya açıktır.

Eserde geçen yer adlarından bir kısmı şunlardır: Şam, Mekke, Kabil, Horasan, Hindistan, Çin, Bağdat, Bâbil, Bahreyn, Mısır, Azerbaycan, Antakya, Afrika, Aras nehri, Bedir, Dicle, Damgan, Dımışk, Ermeniyye, Efgâniyan, Elburuz dağları, Gaznin, Habeş, Hemedan, Hazran, Hitây-ı Hotan, Hicaz, Harezmi, Irak, İran, Kamurvan, Kaşgar, Kufe, Kurtaba, Konstantiniyye, Ündülüs, Nil, Nişâbur, Rey, Rum, Tus. Ayrıca pek çok da adadan bahsedilmekte; Erkend ceziresi gibi. Bu yerlerin bulunduğu coğrafya dikkate alındığında, Müslümanların ve Türklerin tarihi maceralarının cereyan ettiği bölgeler oldukları fark ediliyor.

Eserin üslubu oldukça açık ve anlaşılırdır. Şaşırtıcı bilgiler vermekle birlikte, bu bilgilerin daha iyi kavranılabilmesi için meşhur kahramanlar ve olaylar üzerinden daha da açıklayıcı olunmaya çalışılmıştır. Kadın savaşçılardan bahsedilen kısımda, İskender'le savaşmış olmalarından bahsetmesi, yer yer Efrasiyap ve İskender hikâyelerini karıştırması okurun konuya vukufiyetini sağlamak maksatlı düşünülebilir.

³⁵ Adivar, a.g.e, s.29; (F. Taeschner, Osmanlılarda coğrafya makalesinde bu metni coğrafya eseri saymış. Eserde yer adları çokça geçmekte fakat bunlar sadece bahsedilen olayların geçtiği yerleri belirtmek amaçlıdır, coğrafi bilgi vermemektedir.)

Eserin İstanbul Üniv. Türkçe Yazma Eserler Kütüphanesi 524 numarada bulunan bir nüshası vardır. Diğer nüsha da bizim de üzerinde çalıştığımız Süleymaniye Kütüphanesi'nde Düğümlü Baba Kitaplığı numara 556'ya kayıtlıdır. Bu nüsha Nuri Aralases nüshasının muhtasarıdır³⁶. Müstensih Muhammed bin Muhammed adında bir zattır.

Çalışmamıza esas aldığımız nüsha, Prof. Dr. Engin Yılmaz'ın Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırlamış olduğu doktora tezindeki nüshanın, çalışılmamış olan 200a-404a varakları arasındadır. Daha önce Prof. Yılmaz tarafından 1a-199b varaklar arası çalışılan eser, bizim çalışmamızla (200a-404a varaklar arası) tamamlanmış bulunmaktadır.

'Acā'ibü'l-maḥlūkāt, dil özellikleri bakımından Eski Anadolu Türkçesinin genel dil özelliklerini yansıtmaktadır. İmla özellikleri bakımından yine dönemin yazı dili özelliklerini korumaktadır.

1.2. Tezin Önemi

Bilinmeyen yazmalarını gün ışığına çıkararak Türkçenin dönemleri içindeki yerini belirlemek. Metnin edebiyat ve kültür tarihi açısından incelenmesi, dil özelliklerinin ve söz varlığının tespit edilmesi. El yazması eserlerin çözümlenmesi, Türk yazısını ve Türk dilinin yapısını bilen kişilerce çeviri yazıya dönüştürülmesi. Farklı alanlarda çalışan bilim adamlarına da malzeme ve kaynak sağlanması.

1.3. Tezin Amacı

Anadolu'da yazılmış eserlerin içerik, dil ve söz varlığı açısından incelenmesi ve Türk dili tarihine katkılar sağlanması.

³⁶ Yılmaz, a.g.e. s.7-12

1.4. Tezin Yöntemi

1. Yazmanın kimliğinin belirlenmesi
2. Bilimsel yöntemlere uygun olarak metnin çeviri yazısının yapılması
3. Metnin söz varlığının gramatikal dizininin hazırlanması
4. Türkiye Türkçesi ile farklılık gösteren dil özelliklerinin tespiti

2. İMLÂ ve DİL ÖZELLİKLERİ

Üzerinde çalıştığımız bu metin, oldukça okunaklı, harekeli ve nesih yazı ile yazılmıştır. Yazılış olarak Uygur ve Arap-Fars yazı dili geleneğinin etkisinde olduğu dikkat çekmektedir. Bu yüzden metnin imlâ özelliklerini değerlendirirken belirli kurallar belirlemek güçleşmektedir. Farklı yazı geleneklerinin etkisi yüzünden ünlülerin yazılışları da farklılık göstermektedir. Aynı kelime içindeki ünlü ya da ünlülerin gerek kök kelimelerde gerekse eklerde farklı yazılışları, metnin imlâ özelliklerinin ayrıntılı bir şekilde gösterilmesini zorunlu kılmıştır.

Bu bakımdan bu bölümde, ünlülerin yazılış şekilleri, kök kelimelerde ve eklerde ayrı ayrı incelenip gösterilmiştir. Eski Anadolu Türkçesinde aslî ünlü uzunlukları konusunda elif (ا), vav (و) ve ye (ي) gibi sadece harflerle karşılanan ünlülerin yazılışlarının uzunluğa işaret ettiği ve bu harflerin Türkçede aslî ünlü uzunluğunu belirttiği fikri ileri sürülmüş ve tartışılmış; ancak bu dönemdeki aslî ünlü uzunluklarının tespit edilebilmesi için imlânın istikrarlı ve tespite uygun olması gerektiği de vurgulanmıştır.³⁷ Dönemin özelliği olması bakımından metnimizde üç ayrı imla geleneğinin birlikte bulunması, ünlülerin aynı kelime içinde farklı yazıldığını göstermektedir. Dolayısıyla metnin imla özelliklerinden hareketle Eski Anadolu Türkçesinde aslî ünlü uzunluklarının varlığı konusunda bir hükme varmak mümkün görünmediği için, aslî ünlü uzunluklarının tespitine girilmemiştir.

2.1. Ünlülerin Yazılışı

2.1.1. /a/ ünlüsü

Kelime başında /a/ ünlüsünün yazımı iki şekilde gerçekleşmektedir. Birisi medli elif (ا) diğeri ise üstünlü elif (آ) biçimindedir. Kelime içinde /a/ ünlüsü

³⁷ L.Ligeti, “Türkçede Uzun Vokaller”, *Türkiyat Mecmuası VII-VIII*, 1942, s.82-94; Zeynep Korkmaz, “Eski Anadolu Türkçesinde Aslî Ünlü Uzunlukları”, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, C.1. s.443-458, Ankara 1995; Mustafa Özkan, *Gülistan Tercümesi*, s.22, Ankara 1993,

üstün (ُ) ile ya da üstünlü elif (ِ) ile gösterilmiştir. Kelimenin son sesi olarak ise /a/ ünlüsü üç türlü yazılmıştır: Bazen üstün (ُ) ile bazen elif (ِ) ile bazen de üstünlü he (َ) ile gösterilmiştir.

Kelime başında:

Medli elif (ِ) örnekleri:

أَعَاجُ *agaç (200/a/8)*

أَلْدِيلُرُ *al-dılar (220/b/4)*

قَلَمِشَلَرْدُرُ *kal-mışlardur (222/a/7)*

وَارْدُرُ *var-dur (200/a/1)*

يَاتْسَه *yat-sa (235/a/9)*

Üstünlü elif (ِ) örnekleri:

أَرْتُوْقُ *artuq (215/b/3)*

أَرَاْسِنْدَا *ara+sında (216/a/11)*

أَيَاغِنْدَا *ayağ+ında (237/b/7)*

بَغْلِيْلَرُ *bagla-y-alar (231/a/10)*

يَرَاتْدُمْ *yarat-dum (233/b/9)*

Kelime içinde:

Üstün'lü (ُ) örnekler:

أَشْعَه *aşag+a (261/a/6)*

أَيَقْلَرِنِي *ayağ+larını (296/b/8)*

أَوْغَلْنَجِينُ *oğlan+cığın (246/a/1)*

أَوْتُورْمَزُ *otur-a-maz (260/b/2)*

طَوِيْنَقْلَرِي *toynağ+ları (297/a/13)*

Üstünlü elif (ِ) örnekleri:

أَلَاجَه دُورُ *alaca+dur (246/a/15)*

أَتَاْمَزْدَنْ *ata+muzdan (249/a/14)*

قَرَا *kara* (245/b/8)

جِيْقَارْرُرْ *çık-ar-ur* (260/b/12)

يَغَارْ *yağ-ar* (249/a/8)

Kelime sonunda:

Üstün'lü (ˆ) örnekler:

بَغْلَغُلْ *bağla-ğıl* (245/a/7)

بِرْقِدِلِرْ *bırak-dılar* (247/a/11)

صَقْلَدِيْ *şakla-dı* (223/b/8)

صِيْجَارَرْ *şıçara-r* (221/b/15)

يَشْرَسِيْنْ *yaşa-r-sın* (239/b/11)

Elif'li (ʾ) örnekler:

أَرَا *ara* (240/b/2)

بِيْغَارْ *biğar* (221/a/15)

قَاشِيْ *kaş+ı* (242/b/3)

أُورْتَاْسِيْنْدَهْ *orta-sında* (222/a/5)

أُوْغْرَاْ يُوْب *uğra-yup* (243/a/8)

Üstünlü he (ˆ) ile örnekler:

أَشَقَهْ *aşağa* (291/a/14)

قَرَهْ *kara* (247/a/2)

قَرْنَجَهْ *karınca* (274/b/8)

صَنْكْرَهْ *soñra* (247/a/13)

طَشْرَهْ *taşra* (239/b/14)

2.1.2. /e/ ünlüsü

Kelime başında /e/ ünlüsünün yazımı daima üstünlü elifle (ʾ) olmuştur.

Kelime içinde daima üstünle (ˆ) yazılmıştır. Kelime sonunda ise /e/ ünlüsü, iki türlü

yazılmıştır: Genelde he (ه) ile yazılmıştır ve çok nadir olarak üstünle (هٔ) gösterilmiştir.

Kelime başında:

- أَيْدِي *eyit-di* (216/a/9)
أَوْدِه *ev+de* (217/a/7)
أَللرْدِه *el+lerinde* (218/a/8)
أَرْتُرْدِي *eritdür-di* (222/a/15)
أَمْمَزْ *em-mez* (224/b/9)

Kelime içinde

- أَشْكَ *eşek* (345/b/6)
أَكْرْ *eger* (234/b/11)
أَيْلْدِي *eyle-di* (235/a/14)
أِرْكَكْ *irkek* (345/b/11)
أِسْتَرَمْ *iste-rem* (236/a/11)

Kelime sonunda

He'li (ه) e:

- دَوَه *deve* (225/b/7)
كِجَه *gice* (226/a/3)
نَه *ne* (201/a/7)
نِسْنَه *nesne* (202/a/3)
نِته كِه *nite ki* (345/b/8)

Üstünle (هٔ) :

- دَوَهٔ *deve* (226/b/3)

2.1.3. /ı/ ve /i/ ünlüleri

Kelime başında ya esreli elifle (ا) ya da dik esreli elif ye (اي) ile yazılmıştır. /ı/, /i/ ünlüleri kelime içinde ya esreli (ـ) ya da esreli ye (ى) ile yazılmıştır. Kelimenin son sesi olarak ı ve i ünlüleri ye (ى) ile yazılmıştır.

Kelime başında:

Esreli elif (ا) örnekleri:

إِشْتَدُومُ *işit-düm* (352/a/15)

إِرْمَاقُ *ırmağ* (351/b/12)

إِلْدُرُّ *iled-ür* (351/b/7)

إِرَاقُ *ırak* (353/a/10)

إِزْنِي *izini* (355/a/12)

Dik esreli elif ye (اي) örnekleri:

إِجْنَدَه *iç+i+n+de* (351/a/2)

إِئْمَزْ *it-mez* (352/a/8)

إِيرِشْسَه *iriş-se* (354/b/10)

إِشِشْسَه *işit-se* (355/b/10)

إِيلْتَمِشْ *ilet-miş* (360/a/5)

Kelime içinde:

Esreli (ـ) örnekler:

يَتْمِشْ *yetmiş* (281/b/15)

أَوْقِيَالْمُ *okı-y-alum* (277/b/15)

أَكْسِلُرُّ *eksil-ür* (282/b/2)

يُرْتَجِ *yırt+ıcı* (283/a/3)

أَرِيَه *eri-y-e* (283/b/5)

Esreli ye (ى) örnekleri:

ييسه *yi-se* (282/b/13)

نيچه *niçe* (302/a/4)

ويرگيل *vir-gil* (286/b/1)

ديرسيز *di-r-siz* (287/b/3)

چيكا *çıka* (288/a/11)

Kelime sonunda:

ye'li (ى) örnekler

دريسى *deri+si* (283/a/11)

دخى *dahı* (294/a/8)

كيشى *kişi* (294/a/15)

گيبي *gibi* (300/b/1)

ديريلر *diri-l-ür* (301/a/10)

2.1.4. /o/ ve /ö/ ünlüleri

Kelime başında /o/ ve /ö/ ünlüleri ötreli elif vav (أ) ile yazılmıştır. Kelime içinde /o/, /ö/ ünlüleri, ötreli vav (ؤ) veya ötre (') ile karşılanmıştır.

Kelime başında

Ötreli elif vav (أ)

أول *ol* (361/b/4)

أوغلان *oğlan* (245/b/8)

أورتلميش *ört-ül-miş* (250/b/14)

أوت *ot* (251/b/10)

أوتوررگن *otur-urken* (257/b/4)

Kelime içinde

Ötreli vav (ؤ) ve ötre (')

دُوقُنْرُ dokun-ur (224/a/12)

طُولُو tol-u (245/b/2)

كُورَه gör-e (250/b/2)

يُوقْدُرُ yoq+dur (276/a/1)

سُوزُ söz (276/a/11)

2.1.5. /u/ ve /ü/ ünlüleri

Kelime başında /u/ ve /ü/ ünlüleri ötreli elif vav (ا) şeklinde yazılmıştır.

Kelime içinde ve kelime sonunda /u/, /ü/ ünlüleri, ötreli vav (ؤ) ile gösterilmiştir.

Kelime başında:

Ötreli elif vav (ا)

أُوزُمْ üzüm (362/a/4)

أُورْكَمْزُ ürk-mez (362/a/11)

أُوغْرَدُمْ ugra-dum (368/b/9)

أُوجَارُ uç-ar (369/a/15)

رَأُورُرُلْ ur-urlar (379/a/5)

Kelime içinde:

Ötreli vav (ؤ)

كُويْرُوغْنْدِنْ kuyruğ+ından (379/b/1)

كُوقُوسِي kokuşu (379/b/8)

دُوشْسَه düş-se (380/a/15)

كُندُوزِي gündüz+i (383/b/8)

أُغُوسِي ağu+sı (386/b/1)

Kelime sonunda:

Ötreli vav (ؤ)

بُو *bu* (220/a/1)

يُوقَارُو *yukaru* (222/a/5)

قَمُو *kamu* (227/b/2)

كَنْدُورْكَ *kendü+ler* (227/b/6)

ولُوا *ulu* (228/a/12)

2.2. Ünsüzlerin Yazımı

2.2.1. /b/ /p/ ünsüzleri

Metinde birkaç kelimedede /b/ (ب) /p/ (پ) ünsüzlerinin yazımında değişiklik görölmüştür.

بِيْ *biñ* (254/b/5)

چِيْوْغِي *çıpuğ+ını* (207/b/3)

2.2.2. /ç/ve /c/ ünsüzleri

/ç/ (چ) ünsüzünün kelime başında ve kelime içinde bazı kelimelerde /c/ (ج) harfiyle karşılandıkları görölür. /c/ ünsüzü de bazı kelimelerde /ç/ harfiyle gösterilmiştir.

Kelime başında:

لُدْرَهْجُوْآ *çuvalduz+a* (201/b/3)

چَامْدُرْ *çam+ıdur* (204/b/2)

چَوْرْدِي *çevrin-di* (214/a/7)

Kelime içinde:

اَغَاچْلَرْ *ağaç+lar* (202/a/2)

بَالچِقْ *balçık* (203/a/5)

أوج üç (203/a/9)

أجر açar (205/b/8)

صاج şaç (222/b/14)

إجى iç+i (215/b/1)

/ç/'li yazılan /c/'ler

چگره çiger+e (203/b/7)

ياليزجه yalıñız+ca (203/b/10)

يوقچق yuqa+cuç (210/b/5)

2.2.3. /g/ ünsüzü

/g/ ünsüzü metinde sadece kef (ك) ile gösterilmiştir.

گرك gerek (219/a/8)

گورز gürz (218/b/11)

گيجه gice (220/a/2)

گمدي deg-medi (221/a/1)

گور gel-ür (221/b/4)

2.2.4. /ñ/ ünsüzü

/ñ/ ünsüzü metinde kef (ك) ve bazen da üç noktalı kef (ڭ) ile gösterilmiştir.

اڭا aña (221/a/13)

صنره soñra (221/a/13)

اڭلا-ر aña-la-r (223/a/12)

بونڭ bu+nuñ (224/a/14)

گونل göñül (224/b/7)

2.2.5. /s/ ünsüzü

Metinde /s/ ünsüzü genelde kalın ünlü bulunduran kelimelerde sad (ص) ile, ince ünlü bulunduran kelimelerde ise sin (س) ile gösterilmiştir. Ancak bazı kelimelerde bu kuralın dışına çıkılmış, hem sad (ص) hem de sin (س) ile yazılan kelimeler olmuştur.

Sad (ص) ile yazılanlar:

صَارُو *şaru* (230/a/9)

صَقِينْ *şakın* (232/b/9)

قِصَا *kışa* (233/a/7)

صُورْدِي *şor-dı* (233/b/2)

صِيْچَنْدَنْ *şıçan+dan* (234/a/11)

Sin (س) ile yazılanlar:

اَكْسُكْ *eksük* (229/b/14)

سِيْنِرْ *siñir* (230/a/6)

نِسْنَه *nesne* (231/b/8)

سِنَكْ *señek* (233/a/15)

كِمْسَه *kimse* (234/a/3)

Her ikisiyle de yazılanlar:

صِيْچَانْ *şıçan* (205/b/9), سِيْچَانَه *şıçan+a* (371/b/2)

صِيْمَقْ *şı-mağ* (241/b/3), سِيْدِي *sı-dı* (241/a/8)

صَارُو *şaru* (212/b/5), سَارِي *sarı* (223/b/9)

صَاچْ *şaç* (222/b/14), سَاچِي *şaç+ı* (200/b/4)

2.2.6. /t/ ve /d/ ünsüzleri

/t/ ve /d/ ünsüzleri, kalın ünlülü kelimelerde hem tı (ط) hem de dal (د) ile yazılmıştır.

tı (ط) ile yazılanlar:

طَارُو *taru* (272/a/12)

طَمَرُ *tamar* (317/b/14)

طَغْرُجُ *tağarcuğ* (337/a/2)

طَشْرَا *taşra* (201/b/2)

طُوْنُوْزُ *toñuz* (250/a/4)

dal (د) ile yazılanlar:

دَغْرُجُ *dağarcığ* (250/a/2)

دَامَرُ *damar* (213/b/10)

دَارُو *daru* (207/a/13)

دَاشْرَا *daşra* (283/a/14)

دُوْنُوْزُ *doñuz* (316/b/3)

2.3. Eklerin Yazılışı

2.3.1. İsim Çekim Eklerinin Yazılışı

2.3.1.1. İsimlerde çokluk

سُلْطَانِلْرُ *sultān+lar* (200/b/15)

أَغَاجِ لْرُ *agaç+lar* (202/b/9)

دَوَهَ لْرُ *deve+ler* (261/b/8)

أَتِ لْرُ *at+lar* (323/b/9)

فَوْشَلْرُ *kuş+lar* (324/a/10)

2.3.1.2. İyelik ekleri

Teklik

1. Kişi +(U/I)m عَقْلِمُ *'aql+ım* (236/a/11)

2. Kişi +(U)n دِلُوْكَ *dil+ün* (289/a/15)

3. Kişi +(s/n)I يُوْرِكِي *yüreg+i* (206/b/2)

Çokluk

1. Kişi +(U)mUz آتامۇز *ata+muz* (249/a/14)
2. Kişi +(U)ñUz رَسُوْلُكُوزْ *resul+uñuz* (217/a/10)
3. Kişi +(n)lArI كُوزْلَرِي *göz+leri* (216/a/13)

2.3.1.3. Hal ekleri

İlgi hali eki : +Uñ / +nUñ

- أدو ك *ad+uñı* (290/a/4)
- آغاجوك *agac+uñ* (302/b/7)
- چتوك *çetüg+üñ* (223/b/12)
- چيچكك *çiçeg+i+nüñ* (208/a/7)
- سرچه نك *serçe+nüñ* (330/b/3)
- چكرگه نك *çekirge+nüñ* (393/b/14)

Yükleme hali ekleri : +I, +nI, +n

- آغاج *agac+ı* (302/b/5)
- بويككي *büyüklig+i* (354/a/9)
- چالوي *çalu+yı* (362/a/11)
- چيچه كني *çiçeg+ i+ni* (208/a/7)
- بوركه لرني *börke+ler+ni* (249/b/2)
- بوينوزني *boynuz+nı* (353/a/9)
- چكرده كين *çekirdeg+i+n* (311/a/14)
- صيروسين *şayru+sı+n* (317/b/12)
- بوين *boyn+ı+n* (261/b/9)

Yönelme hali eki : +A

- ديره كه *direg+e* (245/a/9)
- چول مكه *çölmeg+e* (224/a/6)
- بويآيه *boya+y+a* (270/b/14)

Bulunma hali eki : +dA

دَهْ *ādem+de* (255/b/13)

أَوْدَهْ *ev+de* (217/a/7)

دَهْ بِهْ سَيِّدَهْ *depe+si+n+de* (211/b/2)

Ayrılma hali eki : +dAn

أَجْلَقْدَنْ *açlık+dan* (365/b/9)

دِرَى دَنْ *diri+den* (368/b/12)

صَاوُوقْدَنْ *şavuk+dan* (274/a/8)

Eşitlik hali eki : +CA

أَوْزُونْ لِيغَجَهْ *uzunlğ+ı+n+ca* (311/b/2)

دُومَجَهْ آرْ *ard+um+ca* (365/a/12)

بُؤَجَهْ *bu+n+ca* (241/b/3)

Vasıta hali eki : +IIA, +IA, +IIAn

طَارُويِلَهْ *taru+y+ıla* (380/a/8)

طُونُوزْلَنْ *toñuz+lan* (344/a/6)

جِيْمَاعِلَنْ *cima'+ılan* (330/b/6)

Yön gösterme hali eki : +ArU, +rA

إِيچَرُ *iç+erü* (218/a/7)

طَاشَرَهْ *taş+ra* (291/a/1)

طَاشَرَهْ *taş+ara* (382/b/1)

2.3.2. Fiil Çekim Eklerinin Yazılışı

2.3.2.1. Haber kipleri

2.3.2.1.1. Geniş zaman

-(X)r

Teklik

1. Kişi -(X)r(X)m أوددُورَمَ *öded-ür-em* (207/a/5)

2.Kişi -(X)sIn كُورُرْسِينُ *gör-ür-sin (251/a/5)*

3.Kişi -(X)r كُومَرُ *göm-er (311/b/7)*

Çokluk

1.Kişi -(X)rUz/(X)vUz كُورُنُوزُ *ķurtul-avuz (320/b/11)*

2.Kişi -(X)rsUnUz/(X)rsUz يِرْسِينُ *yi-r-siz (255/b/6)*

3.Kişi -(X)rIAr طُوتِرْلَرُ *ķut-arlar (312/b/15)*

2.3.2.1.2. Görülen geçmiş zaman

-dU/-dI

Teklik

1.Kişi -dU-m دِيدُمُ *di-dü-m (242/a/6)*

2.Kişi -dU-ñ كُرْدُنُكُ *gör-dü-ñ (242/a/2)*

3.Kişi -dI جَوْرِلْدِي *ķevril-di (328/a/10)*

Çokluk

1.Kişi -dU-k چِقْدُقُ *ķık-du-ķ (335/b/13)*

2.Kişi -dI-ñUz اِيْتِدِيكُنُ *it-di-ñüz (238/a/7)*

3.Kişi -dI-lAr چُوكِرْدِلِرُ *ķoker-di-ler (356/b/1)*

2.3.2.1.3. Anlatılan geçmiş zaman

-mIş

Teklik

1.Kişi -mIş-Im اُوقومِشِيمُ *oķu-mış-ım (213/a/7)*

2.Kişi -mIş-sIn اُوغُورْلِمِشِينُ *uğurla-mış-sın (284/a/1)*

3.Kişi -mIş كْتُورْمِشُ *getür-miş (238/b/11)*

Çokluk

1. Kişi -mİş-Iz Metinde yok
2. Kişi -mİş-sİz اِيْتَمِشْسِيْزُ *it-miş-siz* (300/a/10)
3. Kişi -mİş-lAr دُوْزَمِشْلَرُ *düz-miş-ler* (221/a/5)

2.3.2.1.4. Gelecek zaman

-IsAr

Teklik

1. Kişi -IsAr-Am دَپَلِيْسَرَمُ *depele-y-iser-em* (384/b/5)
2. Kişi -IsAr-sIn بُوْكِسَرَسِيْنُ *bük-iser-sin* (264/b/10)
3. Kişi -IsAr دُوْنِسَرُ *dön-iser* (340/b/12)

Çokluk

1. Kişi -IsAr-Uz Metinde yok
2. Kişi -IsAr-sİz اُولِيْسَرَسِيْزُ *ol-ısar-sız* (216/a/3)
3. Kişi -IsAr-lAr اُولْدُرُوْسَرَلَرُ *öldür-üser-ler* (234/a/8)

2.3.2.2. Dilek kipleri

2.3.2.2.1. Emir kipi

Teklik

1. Kişi -AyIn, -AyIm اَلِيْمُ *al-ayım* (302/a/8), صَاتِيْنُ *şat-ayın* (338/a/9)
2. Kişi -ğIl بَغْلَغِلْ *bağla-ğıl* (245/a/7), صَاتْ *şat!* (315/b/6)
3. Kişi -sUn, Ø دُوْرُسُوْنُ *dur-sun* (227/b/1)

Çokluk

1. Kişi -AlUm دِيْلُمُ *di-y-elüm* (270/a/9)
2. Kişi -Uñ, -UñUz بَرَاغْنُزُ *ırağ-ıñuz* (294/b/1), دُوْزُكْ *düz-üñ* (263/a/1)
3. Kişi -sUnlAr قُوْسُنْلَرُ *ko-sunlar* (209/a/7)

2.3.2.2.2. Dilek-istek kipi

-A

Teklik

- 1.Kişi -A-m ألم *al-a-m* (262/a/7)
- 2.Kişi -A-sIn بلسين *bil-e-sin* (221/a/5)
- 3.Kişi -A دوقنه *doqın-a* (276/a/12)

Çokluk

- 1.Kişi -A-vUz كُتوره وُز *getür-e-vüz* (258/b/14)
- 2.Kişi -A-sIz سز كُتوره *getür-e-siz* (258/b/14)
- 3.Kişi -A-lAr آتُر at-a-lar (384/b/15)

2.3.2.2.3. Şart kipi

-sA

Teklik

- 1.Kişi -sA-m بولسم *bul-sa-m* (260/b/4)
- 2.Kişi -sA-ñ چقرسك *çıkār-sa-ñ* (367/a/1)
- 3.Kişi -sA بفسه *bağ-sa* (259/a/4)

Çokluk

- 1.Kişi -sA-vUz Metinde yok
- 2.Kişi -sA-ñUz كورسكُز *gör-se-ñüz* (395/b/13)
- 3.Kişi -sA-lAr بافسلر *bağ-sa-lar* (397/a/1)

2.3.2.3. Birleşik kipler

2.3.2.3.1. Hikaye

2.3.2.3.1.1. Geniş zamanın hikâyesi

-Ar-dU/-Ar-dI

Teklik

1. Kişi -ArdU-m دِلَرْدُمْ *dile-r-dü-m* (309/a/4)
2. Kişi -ArdU-ñ ايدِرْدُكْ *id-er-dü-ñ* (385/a/7)
3. Kişi -XrdI اَغْلَرْدِي *agla-r-dı* (219/b/11)

Çokluk

1. Kişi -ArdU-k بَقْرَدُقْ *bağ-ar-ı-du-ğ* (270/a/3)
2. Kişi -ArdU-ñUz Metinde yok
3. Kişi -XrI ArdI اَوْلَرْدِي *avla-r-lar-dı* (367/b/6)

2.3.2.3.1.2. Görülen geçmiş zamanın hikâyesi

-dI-y-dI/-dI-y-dU

Teklik

1. Kişi -dImdI اِيشِدِمْدِي *işit-dim-di* (268/a/5)
2. Kişi -dIydUñ Metinde yok
3. Kişi -dIydI كَچِدِي *geç-di-y-idi* (382/a/7)

Çokluk

1. Kişi -dIydU-k Metinde yok
2. Kişi -dIydU-ñUz Metinde yok
3. Kişi -dI-lAr-dI كَلِدِرْدِي *gel-di-ler-di* (220/b/13)

2.3.2.3.1.3. Anlatılan Geçmiş Zamanın Hikâyesi

-mİş-dI/mİş-IdI

Teklik

1. Kişi -mİşIdI-m بِمِشِدُمْ *bin-miş-i-dü-m* (349/a/9)

2. Kişi -mİşIdI-ñ Metinde yok

3. Kişi -mİşIdI بِيُورْمِشْدِي *buyur-mış-dı* (401/a/12)

Çokluk

1. Kişi -mİşIdI-k Metinde yok

2. Kişi -mİşdI-ñUz Metinde yok

3. Kişi -mİşlArdI بِعَظْمِشَلْرُدِي *bağla-mış-lar-dı* (272/a/3)

2.3.2.3.1.4. Şartın Hikâyesi

-sA-y-dU/-sA-y-dI

Teklik

1. Kişi -sA-y-dU-m Metinde yok

2. Kişi -sA-y-dU-ñ كُورْسِيدِكُ *gör-se-y-dü-ñ* (316/a/11)

3. Kişi -sA-y-dI دُونْدُرْسِيدِي *döndür-se-y-di* (279/b/10)

Çokluk

1. Kişi -sA-y-dI-k Metinde yok

2. Kişi -sA-y-dI-ñUz Metinde yok

3. Kişi -dI-lAr-sA سُرْدِلْرَسَه *sür-di-ler-se* (335/a/4)

2.3.2.3.2. Rivayet

2.3.2.3.2.1. Geniş Zamanın Rivayeti

-(X)rmİş

Teklik

1. Kişi Metinde yok

2.Kişi Metinde yok

3.Kişi **-(X)rmIş** كُوزَه دِرْمِشْ *gözed-ir-miş (348/b/9)*

Çokluk

1.Kişi Metinde yok

2.Kişi Metinde yok

3.Kişi **-(X)rlAr-I-mIş** دِيرْلَرِمِشْ *di-r-ler-i-miş (253/a/14)*

2.3.2.3.3. Şart

2.3.2.3.3.1. Geniş Zamanın Şartı

-(X)rsA

Teklik

1.Kişi **-(X)rsA-m** دِيرِيسَمْ *di-r-i-se-m (293/b/8)*

2.Kişi **-(X)rsA-ñ** بُولُرْسَاڭْ *bul-ur-sa-ñ (383/b/6)*

3.Kişi **-(X)rsA** بَاتْرَسَا *bat-ar-sa (326/b/2)*

Çokluk

1.Kişi Metinde yok

2.Kişi **-(X)rsA-ñUz** بُولُرْسَاڭُزْ *bul-ur-sa-ñuz (383/b/7)*

3.Kişi **-(X)rlArsA** چِيْقَرُلْرَسَا *çıkar-ur-lar-sa (212/b/7)*

2.3.2.3.3.2. Anlatılan Geçmiş Zamanın Şartı

-mIşsA

Teklik

1.Kişi Metinde yok

2.Kişi **-mIş-sA-n** بُولْمِشْ سَنْ *bul-mış-sa-n (363/a/3)*

3.Kişi Metinde yok

Çokluk: Metinde yok

2.3.2.3.4. Sıfat-Fiil Eklerinin Yazılışı

2.3.2.3.4.1. Geniş Zaman Sıfat-Fiilleri

-An

أَيْلَيْنُ *eyle-y-en* (208/b/12)

بِلْنُ *bil-en* (286/b/15)

بِتْنُ *bit-en* (202/b/11)

بِتِرْنُ *bitir-en* (326/a/14)

چِيْقِنُ *çık-an* (315/a/2)

2.3.2.3.4.2. Geçmiş Zaman Sıfat-Fiilleri

-dIk, -dUk

أَيْلُدِكِي *eyle-dügi* (359/b/7)

أَجِلْدُوغِي *açıl-duğı* (212/b/13)

بِلْدِكِمِي *bil-digimi* (289/a/13)

بُولْدُوغِنِي *bul-duğını* (372/a/6)

چَالْدِغِنْدَنْ *çal-dığından* (227/b/5)

-mİş, -mUş

قَالْمِشْلَرَه *kal-mışlara* (244/a/5)

أَزْمِشْلَرِي *az-mışları* (244/a/3)

2.3.2.3.4.3. Gelecek Zaman Sıfat-Fiilleri

-AsI

چِقسِي *çık-ası* (397/b/10)

-AcAk

قِرْلِجِقْ *kırıl-acak* (394/b/8)

أُولِجِغِينُ *ol-acagın* (260/a/13)

2.3.2.3.5. Zarf-Fiil Eklerinin Yazılışı

-A

چقە كۆدى *çiq-a geldi* (267/b/15)

دكە قودى *dik-e kodı* (400/b/9)

دوتە كلىر *dut-a gelir* (235/b/15)

-dUkCA

چكۆكچە *çek-dükçe* (319/b/12)

گۆر دۆكچە *gör-dükçe* (209/a/8)

-dUkdA

چقۇدە *çiq-dukda* (344/b/8)

-I

ديي *di-y-i* (346/a/11)

گتۈرى وير *getür-i vir-* (307/b/5)

گزلنى وير *gizlen-i vir-* (292/b/5)

-IbAn, -UbAn

ايلئوبن *eyle-y-üben* (299/a/10)

اچوبن *aç-uban* (340/a/13)

دوشوبن *düş-üben* (320/b/12)

صوقبن *şok-iban* (316/b/10)

-IcAk, -AcAk

چينجك *çeyne-y-icek* (380/b/10)

بولجق *bul-icağ* (314/a/5)

ده كجك *deg-icek* (394/a/12)

ديجك *di-y-icek* (255/a/7)

ديرجك *dir-ecek* (330/a/11)

-Inca, -Unca

أَجْبَهَ *aç-inca* (272/b/6)

بُولَجَهَ *bul-inca* (359/b/11)

چَقْبَهَ *çık-inca* (329/b/3)

چُوكْمَيْجَهَ *çök-meyince* (336/a/15)

دِييِنَجَهَ *di-yince* (269/a/6)

-Ip, -Up

دَكْشُوبُ *değiş-üp* (287/a/13)

أَجُوبُ *aç-up* (236/a/6)

دَكُوبُ *dik-üp* (241/b/10)

أَيْلُوبُ *eyle-y-üp* (326/a/1)

قَاچُوبُ *kaç-up* (210/a/6)

-ken

بُوكْزَلْرُكْنُ بُوْءُ *boğazlar-ken* (364/a/3)

إِيْنِرْكَنْ *iner-ken* (366/b/4)

يَاْتُورْكَنْ *yatur-ken* (241/b/9)

دِيْتْرِرْكَنْ *ditrer-ken* (378/a/12)

دُورُورْكَنْ *durur-ken* (336/a/15)

-mAdIn

أُولْمَدِينْ *ol-madın* (338/a/8)

يَاْرْمَدِينْ *yar-madın* (211/b/14)

-mAzdAn

أُولْمَزْدَنْ *ol-mazdan* (372/b/8)

أُولْمَزْدَنْ *öl-mezden* (347/a/15)

طُوعْمَزْدَنْ *toğ-mazdan* (329/a/4)

2.4. DİL ÖZELLİKLERİ

2.4.1. Ünlüler

2.4.1.1. e/i melesi

/e/ /i/ meselesi Türkçenin en eski tartışma konularından birisidir. Türkçede kelime başı ve ilk hecedeki /e/ ve /i/'lerin bazılarının /i/ ve /e/ olma temayülleri vardır. Bu temayül Eski Türkçenin başından beri görülmektedir. Eski Anadolu Türkçesinde kelime başında ve ilk hecedeki birçok /i/ Osmanlıcanın son devirlerinde ve Türkiye Türkçesinde /e/ olmuştur.³⁸ Eski Anadolu Türkçesi dönemi eserlerinde de konu tartışmalı olarak devam etmektedir.³⁹ Metnimizde imla esas alınarak kelimeler gösterilmiştir.

bil (272/b/3) “bel”

biş (257/b/9) “beş”

di- (205/b/7) “demek”

dir- (317/b/3) “dermek, toplamak”

dirle- (330/a/14) “derlemek”

divşür- (302/b/8) “devşirmek”

gice (236/b/5) “gece”

girü (256/a/1) “geri, tekrar”

ilçi (227/b/9) “elçi”

idin- (307/b/9) “edinmek, sahip olmak”

irkek (309/b/4) “erkek”

iski- (215/b/8) “eskimek”

işik (268/b/9) “eşik”

iy (288/b/4) “ey”

nire (261/a/11) “nere”

vir- (223/a/9) “vermek”

³⁸ Muharrem Ergin, *Türk Dil Bilgisi*, s.79, 2003

³⁹ Mustafa Özkan, *Gülistan Tercümesi*, sh. 79, 1993

yi- (264/b/5) “yemek”

yig (364/a/10) “kolay, yeğ”

yil (213/a/11) “yel, esinti”

yiti (328/a/8) “yedi”

yir (292/a/6) “yer”

2.4.1.2. Ünlü Uyumu

Ünlü uyumu, bir kelimedeki ünlülerin çeşitli bakımlardan birbirlerine uyması hadisesidir. Türkçede köklerde olsun, kök ve eklerde olsun, bir kelimenin bütün ünlüleri çeşitli bakımlardan birbirlerine benzerler. İlk hecedeki ünlünün vasfı neyse ondan sonraki hecelerin ünlülerinin vasıfları da öyle olur.⁴⁰Türkçede ünlü uyumu Eski Türkçe döneminden beri tartışmalara izin vermeyecek şekilde sürüp gelmiştir. Sağlam ünlü uyumu kuralı Türkçeye sonradan girmiş kelimelerde de devam etmiştir.

2.4.1.2.1. Kalınlık-İncelik Uyumu

Türkçenin her döneminde kalınlık ince uyumu sağlam bir görünüm sunar. Eski Anadolu Türkçesi döneminde de kuvvetli yapı varlığını sürdürmüştür. Metinde uyum tam anlamıyla devam etmiştir. Uyuma aykırılık gösteren bazı ekler vardır, onlar da sırasıyla şunlardır: *+ki*, *-ken*, *+daş*. Bu eklerden *+daş* uyuma girerken *+ki* iki türlü görülmekte ancak *-ken* ise uyuma girmemektedir.

+ki aitlik eki: Bugün de hala uyum dışı kalan bu ek, ET’de *+ki*, *+gi* şekillerinde kullanılmıştır. Metinde de bu ikili kullanım görülmektedir. Yani ekin bazı kelimelerde uyuma girdiği, bazılarındaysa girmediği fark edilmektedir.

+ki aitlik ekinin uyuma giren biçimleri;

ağaç+da+ğı (308/b/5)

⁴⁰ Ergin, a.g.e. s. 70

ağz+ı+n+da+ğı (369/a/3)
aln+ı+n+da+ğı (239/a/5)
bunda+ğı (327/b/4)
burun+da+ğı (230/a/6)
ev+i+n+de+ki (285/a/4)
gün+ki (281/b/7)
iç+i+n+de+ki (207/a/15)
söz+de+y+i-ken (360/b/10)

Uyuma girmeyen *+ki* ve *-ken* eklerinin ekleşme biçimleri ise şunlardır:

kat+ı+n+da+ki (228/a/11)
otur-ur-ken (238/b/10)
taraf+ı+n+da+ki (311/b/14)
tur-ur-ken (382/a/15)
var+i-ken (306/b/11)
yay-ur-ken (244/b/8)

+daş eki: Türkiye Türkçesinde uyum dışı kalan bu yapım eki, metinde uyuma girmiş olarak birkaç kelimedede geçmektedir:

karın+daş (360/b/9)
yol+daş (356/a/10)

Arapça, Farsça kelimelerin ekleşme sürecinde uyuma girip girmedikleri konusunda tartışmalar vardır. Özkan'a göre eklerle genişletilmiş Arapça-Farsça kelimeler bile uyuma girmiştir. Eckmann'a göre Doğu Türkçesindeki Arapça-Farsça kelimelere kalın ünlülü ek getirme temayülü, bu dillerdeki kalınlık-incelik uyumuna bağlanmakta, kalın ünlü getiren yabancı kelimeler kalın telaffuz edilmektedir.

Topaloğlu ve Eraslan da tartışmaya katılmış ancak konuya dair kesin hüküm vermemişlerdir. Bu çalışmada Özkan ve Eckmann'ın görüşü esas alınmıştır.⁴¹

menfa'at+lu (204/a/9)

reng+lü (204/a/12)

ķavm+dur (243/a/11)

ķavl+ını (293/a/4)

2.4.1.2.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Eski Türkçe döneminde olduğu gibi Eski Anadolu Türkçesi döneminde de sağlamak bir dudak uyumundan bahsetmek zordur. Yuvarlaklaşma, dönemin ses özelliğinden kaynaklanmaktadır ve bir kısmının sebebi izah edilebilirken bir kısmındaki yuvarlaklaşma açıklanamamaktadır⁴². Kelime kök ve gövdelerinde yuvarlaklaşma devam ettiği gibi eklerde de aynı kuralsızlık sürmüştür.

Kelime köklerinde:

eyü (315/a/2) "iyi"

ayru (318/a/12) "ayrı"

ķapu (270/a/4) "kapı"

demür (324/b/2) "demir"

aru (393/b/9) "arı"

ayu (364/b/11) "ayı"

Eklerde:

ad+um+a (268/b/5)

aç-uķ (357/b/7)

al-ur (208/a/13)

ard+uñ+dan (285/a/12)

⁴¹ Yılmaz, a.g.e. s. 91

⁴² Özkan, *Gülistan Tercümesi*, sh. 92, 1993

aşıl-lu+dur (207/a/2)

art-uğ (278/a/7)

2.4.1.3. Ünlü Değişmesi

Bir dildeki kelimelerin hepsi ses bakımından hep aynı kalmazlar. Zamanla bir takım ses değişmelerinin olduğu görülür. Ses değişikliği, kelime içindeki seslerin birbirlerinden etkilenmeleriyle ortaya çıkmaktadır ve sebepleri açıklanabilmektedir. Kelime içindeki aynı türden sesler arasındaki değişmeler birbirlerinin etkisiyle gerçekleşmektedir. Ünlü değişmelerinde de kelime içindeki ünlülerin birbirlerinin yerlerini alması biçiminde gerçekleşmektedir. Metnimizde görülen ünlü değişmeleri, aynı sınıfa giren ünlüler arasında kelime başında, içinde ve sonunda görülmektedir.

/-a-/>/-ı-/

kolın (345/a/10)

kulavuzlu- (294/b/1)

/-e-/>/-i-/

yitiş- (269/a/7)

emcik (247/b/1)

gelici (310/b/8)

gici (362/b/2)

irkek (281/a/14)

/-e-/>/-ü-/

düşük (282/a/4)

günder (343/b/10)

/-ı-/>/-a-/

bağarsak (357/b/1)

kalab (275/a/13)

şūmlağ (278/b/14)

/-ı- /> /-u- /

açuk (224/b/1)

alum (254/a/15)

aruğ (252/a/8)

/-i- /> /-e- /

yene (322/b/5)

yiti (328/a/8)

yeyecek (275/a/10)

/-i- /> /-ü- /

çüft (304/a/9)

delük (352/a/2)

demür (254/a/2)

südük (368/a/4)

çekürge (394/a/3)

/-ö- /> /-e- /

gevde (307/b/5)

/-u- /> /-ı- /

boyın (399/b/5)

konıl- (395/b/14)

koğıt- (392/b/2)

kutı (380/a/9)

/-ü- /> /-e- /

dönder- (340/a/13)

/-ü- /> /-i- /

bükil- (250/a/15)

büyi- (245/a/1)

2.4.1.4. Yuvarlaklaşma

Yuvarlaklaşma Eski Anadolu Türkçesinin en belirgin özelliklerinden birisidir. /m/, /p/ gibi dudak, /v/, /f/ gibi diş-dudak ünsüzlerinin tesiri; /ğ/, /g/ ünsüzlerinin düşmesi bazı köklerle birçok eklerde yuvarlaklaşmalara sebep olmuştur.⁴³ Eski Anadolu Türkçesi dönemi eseri olan metnimizde de yuvarlaklaşmanın hem kök kelimelerde hem de ekleşmeye bağlı olarak oluşan yeni kelimelerde ve çekimlerde bolca örnekleri bulunmaktadır.

Kelime köklerinde:

ağru- (206/a/6)

getür- (215/a/1)

şaru (391/a/10)

sidük (204/b/3)

yardum (268/a/5)

yarı (235/b/2)

Yapım eklerinde:

aç-uk (357/b/7)

aşıl-u (298/a/12),

ayr-u (227/a/11)

bil-ü (264/a/15)

giz-lü (392/a/9)

kir-lü (282/b/7)

sevgü-lü (256/b/1)

ten-lü (249/b/11)

⁴³ Muharrem Ergin, **Dede Korkut Kitabı II**, s.387, 1997

Çekim eklerinde:

geç-sünler (285/a/7)

gider-sünler (395/a/3)

it-me-dü-ñüz (286/a/14)

2.4.1.5. Düzleşme

Eski Anadolu Türkçesinde genellikle yuvarlaklaşma temayülü görülmesine rağmen göz ardı edilemeyecek miktarda düzleşmeden de bahsedilebilir. Bazı kelimelerin yuvarlaklaşmış ve düzleşmiş biçimlerini birlikte görmek mümkündür. Düzleşme ve yuvarlaklaşma hadisesi, kelime kökünden ziyade kelime gövdesi ve eklerde bulunmaktadır. Muhakkak ki bu düzleşmelerin büyük bir kısmının sebebi belli değildir. Bu sebepleri düşünürken böyle hadiselerde her zaman tesiri mümkün olan analogileri de hatırdan çıkarmamak lazımdır⁴⁴. Özellikle /a/, /e/, /o/, /ö/, /u/, /ü/ sesi bulunan kök ve gövdelere gelen eklerde ve /a/, /e/, /u/, /ü/ ünlülü eklerle yapılan gövdelerde ve de çekim eklerinde düzleşmenin yaygın olduğu fark edilmektedir.

aşığa (340/a/5)

boğdır- (261/b/5)

boncık (353/b/4)

boylı (249/b/11)

böcük (266/b/5)

bu+ncılayın (280/b/7)

burun+sız (387/b/12)

çok+lık (393/b/15)

doğın- (312/b/10)

dost+lık (290/b/7)

gömil- (375/a/5)

⁴⁴ Ergin, a.g.e. s.388

görin- (368/a/8)

koşit- (361/a/6)

konıl- (395/b/14)

köpri (239/a/4)

kurı (344/b/1)

2.4.1.6. Ünlü düşmesi

Vurgusuz orta hece ünlüsünün düşmesi, Türkçede Eski Türkçe döneminden beri devam eden bir ses hadisesidir. Metnimizde görülen ünlü düşmesi hadiseleri eklemeye bağılı olarak ortaya çıkmıştır. Ünlü düşmesi görülen kelimelerin düşme hadisesine uğramamış biçimleri de kullanımdadır.

ağz (330/a/2) > ağız

aln (264/a/5) > alın

bağr (225/b/14) > bağır

beñiz (255/a/6) > beñiz

boyn (309/b/14) > boyun

burn (273/b/8) > burun

çevril- (328/a/10) > çevir-

çıpķ (207/b/5) > çubuk

çign (237/b/10) > çigin

dirlik (330/b/10) > dirilik

eyd- (296/a/5) > eyit-

eyt- (259/a/3) > eyit-

gögs (265/b/8) > göğüs

göñl (228/b/2) > göñül

ķarn (354/b/12) > karn

oğl (225/b/6) > oğul

uld- (229/b/5) > *ulud-*

üzre (364/b/2) > *üzere*

2.4.1.7. Ünlü Türemesi

Ünlü türemesi, metnimizde çok fazla görülmemektedir. Türkçe kelimelerde görülen örneklerdeki ünlü türemesi ekleşmeye bağlı olarak ortaya çıkmıştır. Daha çok Arapça kökenli kelimelerde görülen ünlü türemesi de yine Türkçenin ekleşme sistemine ve söyleyiş biçimine bağlı olarak görülmektedir.

Türkçe kelimelerde:

az-a-cık (204/b/15)

az-a-cuk (399/b/10)

Yabancı kelimelerde:

'aql (236/a/11) < *'aql* (281/a/12)

fıkr (293/b/7) < *fikir*

hük (263/b/12) < *hüküm* (287/a/15)

aşl (256/a/7) < *aşıl* (254/b/10)

2.4.1.8. Hece Düşmesi

Eski Türkçe devrinde ve Doğu Türkçesi metinlerinde varlığını sürdüren *tur-ur* fiilinin Eski Anadolu Türkçesi döneminde hece düşmesine uğraması sonucu *-dUr*, *-dIr* şekline dönüşmüştür. Metinde hece düşmesinin örneği olarak bu biçim görülmektedir.

ırağ+dur (299/b/8)

bende+dür (285/a/1)

balığ+dur (378/b/10)

bağlı+dur (343/b/13)

ilerü+dür (333/a/1)

2.4.2. Ünsüzler

2.4.2.1. Ünsüz değişmesi

/b-/ /p-/ ünsüzleri

Bugün /p-/ ile başlayan kelimelerin büyük kısmı Eski Türkçede /b-/ ile kullanılmıştır. Bu kelimelerin Eski Anadolu Türkçesinde iki şekilli de kullanıldıkları görülmektedir. /b-/ /p-/ ünsüzlerindeki değişim sadece Türkçe kelimelerde değil Arapça ve Farsça kelimelerde de görülmektedir. Hem /p-/ hem de /b-/ ile gösterilmiş kelimeler epeyce bulunmaktadır.

Türkçe kelimelerde:

barmak (230/b/3) > parmak (257/b/1)

bıñar (221/a/15) > pıñar

biş- (313/a/7) > piş- (279/a/11)

bişür- (318/a/15) > pişir-

ḳap (203/a/4) < ḳab (231/b/11)

puşu (241/b/9) < busı (303/a/3)

/-p-/ < /-b-/

ḳaparcıḳ (274/b/2) < ḳabarcuḳlu (234/b/14)

Yabancı kelimelerde:

bāras (394/b/8) < pārs (340/b/13)

pāsubān (284/b/7) > bāsubān (322/a/5)

peleng (231/a/11) > beleng (359/b/11)

pelessānk (201/b/2) < belesān (201/a/4)

pes (207/a/6) > bes (360/a/15)

/-ğ-/ /-v-/ ünsüzleri

Metinde /-ğ-/ /-v-/ değişikliğini gösteren iki kelime bulunmaktadır.

soĝu- > *šovma-* (203/a/13)

soĝukça > *šovucaĝ* (210/a/6)

soĝuk > *šovuk* (214/b/4)

sıva- > *şıĝa-* (397/b/4)

/-k-/ /-h-/ ünsüzleri

Türkçede kelime başında /h-/ sesi yoktur. Bugün kelime başında /h-/ sesine dönüşmüş olan sesler Eski Türkçe döneminde kullanılan /k-/ sesidir. Metinde, kelime içindeki /-k-/>/-h-/ ses değişimi birkaç kelimedede görülmektedir.

yoĥ (260/a/1)

aĥşām (225/a/3)

oĥşa- (335/b/6)

/k/ /g/ ünsüzleri

Kelime başı /k-/ /g-/ değişimi Eski Türkçeden Batı Türkçesine geçince ortaya çıkmıştır.⁴⁵ /k-/ /g-/ değişimi genel kabul edilmemekle birlikte Eski Anadolu Türkçesi döneminde /g-/ ağırlıklı olmuştur. /k-/'lerin olduğu gibi kaldığı kelimelerin de bulunduğu bu metinde /g-/'lerin daha yaygın kullanıldığı dikkat çekmektedir.

/k-/'li örnekler:

keçi (326/a/1)

keçi (281/a/13)

kelebek (280/a/3)

kelbetin (276/b/5)

kendü (236/b/8)

⁴⁵ Mustafa Özkan, *Gülistan Tercümesi*, sh.115, 1993

kendüz (338/a/7)

kiçi (368/b/15)

/g-/'li örnekler:

geyik (342/b/1)

getür- (215/a/1)

gerek (264/a/10)

gemi (354/b/2)

geçüt (358/b/4)

gel- (214/a/4)

gider- (282/b/2)

göbek (333/a/1)

gögercin (314/b/8)

gizle- (258/b/15)

gök (378/a/4)

göñül (280/a/12)

göz (230/b/8)

/t- />/d- ünsüzleri

Eski Türkçede, bugün /t- /d- meselesi olarak değerlendirilen ses değişimi konusunda tüm kelime başı ünsüzleri /t- / olarak kullanılmıştır. Kalın ve ince sıradan bütün kelimelerin başında /t- /d- ayrımı yapılmadan hep /t-/'li şekiller bulunmaktaydı.⁴⁶ Metinde bu durum ikili şekilde devam etmiştir. Bazı yerlerde /t- / tercih edilirken bazı yerlerde de /d- / tercih edilmiştir. İkili kullanım Eski Anadolu

⁴⁶ Mustafa Özkan, **Gülistan Tercümesi**, sh. 118, 1993

Türkçesinin bir özelliği olarak değerlendirilmiştir.⁴⁷ Metinde /t-/ /d-/'li kullanımlar epeyce bulunmaktadır.

Hem /t-/ hem de /d-/'li kullanım örnekleri:

tal (214/b/1) > *dal* (215/a/4)

tamar (342/a/9) > *damar* (213/b/10)

tart- (403/a/13) > *dart-* (239/a/9)

taru (272/a/12) > *daru* (207/a/13)

taşra (229/b/8) > *daşra* (283/a/14)

terle- (313/b/5) > *derle-* (214/b/5)

toğ- (234/b/3) > *doğ-* (252/b/10)

ton (335/b/6) > *don* (244/b/9)

toynağ (334/b/4) > *doynağ* (344/b/6)

tut- (387/b/2) > *dut-* (299/b/12)

tutağ (229/b/7) > *dudağ* (375/a/9)

tütün (220/b/12) > *dütün* (209/b/6)

tuzak (364/a/14) < *duzak* (367/a/14)

turağ (209/b/10) > *durağ* (327/a/8)

Kelime içindeki /-t-/'li ve /-d-/'li kullanım örnekleri:

göster- (223/a/5) > *gösder-* (217/a/11)

kestür- (280/b/4) > *kesdür-* (222/b/1)

Metinde sadece /t-/'li ve /d-/'li kullanım örnekleri:

dağ- (249/b/3)

damak (401/a/14)

danıklık (263/b/3)

⁴⁷ A.g.e. sh.119

dara- (283/a/14)

depele- (300/b/14)

dık- (397/a/9)

dırnağ (282/b/7)

dilkü (283/a/11)

tağıl- (249/a/14)

tar (270/b/4)

/-v-/ /-f-/ ünsüzleri

/-v-/ </-f-/ değişimi metinde birkaç kelimedede geçmektedir.

uvağ (315/a/5) < *ufak*

uval- (312/a/3) < *ufal-*

uvan- (232/b/14) < *ufal-*

uvat- (309/b/14) < *ufalt-*

/-y-/ /-v-/ ünsüzleri

/-y-/ /-v-/ değişimi metinde iki kelimedede geçmektedir. Bugün /-v-/'li biçimleri tercih edilen sesler, /-y-/'li kullanılmıştır.

güye (206/b/2) < *güve*

güyegü (315/a/6) < *güvey*

2.4.2.2. Ünsüz düşmesi

Metinde ünsüz düşmesi /-l-/ ve /-y-/ seslerinde görülür. Eski Türkçe kelime köklerinde geçen bu ünsüzler metinde düşmüşlerdir.

inci (359/a/15) < *yinçü*

getür- (282/b/8) < *keltür-*

otur- (329/b/2) < *oltur-*

2.4.2.3. Ünsüz ikizleşmesi

Türkçede ünsüz ikizleşmesi çok nadir görülen bir ses hadisesidir. Normalde Türkçede kelime köklerinde aynı türden iki ses yan yana bulunmaz. Birkaç istisnai kelime görülen ünsüz ikizleşmesi *elli* ve *anne* kelimelerinde görülür. Ünsüz ikizleşmesi örneği metinde üç kelime geçmektedir.

yaşşı (253/b/11)

issi (279/b/5)

assı (392/b/11)

2.4.2.4. Kelime başındaki /y/ meselesi

Türkçede ünlü ile başlayan kelimenin başına ünsüz bir sesin gelmesi hadisesine rastlamak mümkündür. Metnimizde kelime başında /y-/ türemesi üç kelime geçmektedir ve aynı kelimelerin /y-/'siz hali de kullanılmıştır.

ılan (331/b/13)

ırağ (258/a/5)

yılan (212/b/6)

yırağ (225/a/10)

yılğun (206/a/4)

yılduz (325/b/14)

2.4.2.5. Ötümlüleşme

Türkçede kelime sonunda bulunan /ç/, /k/, /ğ/, /p/ ve /t/ ünsüzlerinin ötümlüleşerek, /c/, /g/, /ğ/, /b/ ve /d/ ünsüzlerine dönüşmesi hadisesine ötümlüleşme denilmektedir.

der (371/b/13)

barmağ (316/b/10)

bıñar (206/b/4)
bişür- (318/a/10)
busı (303/a/3)
büre (283/a/9)
dırnaç (282/b/7)
dilkü (283/a/11)
ditre- (378/a/11)
duz (363/a/10)
dürlü (206/a/10)
dütün (209/b/6)
eşegüñ (346/b/9)
gösder- (217/a/11)
gözed-ür (374/a/15)
güc+i+n (340/a/14)
ırmağ+a (298/a/1)
ibüg+i (328/b/5)
ķab (231/b/11)
ķalıb (222/a/9)
ķalğı- (351/a/5)
ķarış-dır- (231/b/2)
kerbüc (333/a/12)
ķurd (356/a/1)

2.4.2.6. Ötümsüzleşme

ķaparur (311/b/13)
ķaparcık (373/a/3)
ķağıl- (249/a/14)

tal (214/b/1)

talak (227/a/6)

tamar (317/b/14)

tar (270/b/4)

toğan (313/a/12)

civid (211/a/11)

2.4.2.7. Metatez

Türkçede metatez olayı çok görülür ancak bunlar daha çok halk ağızlarında bulunmaktadır. Yazı dilinde ise pek fazla görülmez. Metinde çok az örneği vardır.

gölmek (215/a/15) < gömlek

çölmek (311/b/11) < çömlek

2.5. İSİM

2.5.1. İsimden isim yapan ekler

+An: Eski Türkçeden beri kullanılan bu ek çok fazla işlek değildir. Eski Türkçe döneminde kullanıldığı kelimelerle Eski Anadolu Türkçesinde de kullanılmıştır. Ekin Eski Türkçe döneminde çokluk eki olarak kullanıldığı bilinmektedir ancak, metnimizde böyle bir fonksiyonu yoktur.

er+en (240/b/11)

oğl+an (234/b/14)

yatağ+an (358/a/9)

+ArU: Bu ek aslında yön gösterme ekidir. Eski Türkçede +ğArU/+kArU biçimlerinde kullanılmıştır. Eski Anadolu Türkçesi döneminde /-ğ/,/g/ ünsüzlerinin

düşmesiyle ek +ArU biçimini almıştır⁴⁸. Metnimizde iki kelimedede bu ek geçmektedir.

içerü (218/a/7)

ilerü (332/b/13)

+cAgAz: Küçültme, zayıflık ve zaman ifade eden bir ektir. Fonksiyonları sınırlıdır. Ekte görülen +Az veya +Z'nin mübalağa ve kuvvetlendirme unsuru olduğu görülmektedir⁴⁹. Türkiye Türkçesinde de işlek olarak kullanılmaktadır. Metnimizde birkaç kelimedede geçmektedir.

köz+cegez (360/b/10)

ķurt+cağaz (322/b/15)

tīz+cegez (380/b/3)

+cI: Eski Türkçede +çI biçimi kullanılan ek, Türkçenin her döneminde oldukça işlek kullanılan bir isimden isim yapım ekidir. Yapılan işe mensubiyet anlamı verir ve bu özelliği Türkiye Türkçesinde de sürmektedir.

arslan+cı (340/a/14)

av+cı (370/a/3)

cimā'+cı (315/b/1)

deve+ci (224/b/12)

gemi+ci (354/b/3)

il+çi (227/b/9)

+cIķ, +cUķ: İsimlere küçültme ve sevgi anlamı veren bir ektir ve yaygın olarak kullanılmaktadır. İsim kök ve gövdelerine doğrudan eklenen bu ek bazı

⁴⁸ Muhammet Yelten, **Eski Anadolu Türkçesi ve Örnek Metinler**, s.103, 2009

⁴⁹ A.g.e. s. 109

durumlarda araya bir ünlü alarak eklenmektedir⁵⁰. Metnimizde de buna uygun iki örnek bulunmaktadır.

az+acıķ (204/b/15)

dāne+cüķ (399/a/11)

deli(k)+cük (311/b/7)

depe+cük (301/b/5)

ince+cik (352/b/2)

ķıřa+cuķ (352/a/13)

ķiçi+cek (269/a/9)

serçe+cük (353/b/3)

ķar+acıķ (258/b/8)

+Cıl: Türkçenin işlek olmayan eklerinden biridir. Benzetme anlamı vermek için kullanılır. Metnimizde bir tane örneği bulunmaktadır.

ķavřan+cıl (308/b/14)

+cılAyın: Benzerlik ifade eden isimler türeten ek, Eski Anadolu Türkçesi dönemi işlektir ve yaygın olarak kullanılmıştır⁵¹.

ben+cileyin (216/a/3)

bu+n+cılayın (280/b/7)

+dacır: Metinde bir kelimedede kullanılan bu ek, nadir kullanılan isimden isim yapım ekidir. Belli bir zaman aralığını belirtme anlamı verir.

yaz+dacır (264/a/9)

⁵⁰ Muharrem Ergin, **Türk Dil Bilgisi**, s. 164, 2003

⁵¹ Muhammet Yelten, **Eski Anadolu Türkçesi ve Örnek Metinler**, s.117, 2009

+dAk: Metinde bir kelimedede geçen ek yaygın kullanılmamaktadır. Ekin fonksiyonu sınırlıdır ve bitkilerle isim türetir⁵².

öz+dek (207/b/3)

çekir+dek (207/b/6)

+DasI: İşlek olmayan bir ektir ve Eski Anadolu Türkçesinde belirgin olarak kullanılmıştır. Bir sonraki günü ifade etme işlevi vardır.

yarın+dası (279/a/8)

+daş: Türkiye Türkçesinde de kullanılan ek, ortak mensubiyet anlamı vermektedir. Metnimizde iki kelimedede kullanılmıştır. Ek Eski Anadolu Türkçesinde sadece +daş biçimiyle kullanılmıştır⁵³.

karın+daş (360/b/9)

yol+daş (356/a/10)

+dUz: Metinde bir kelimedede geçen ek yaygın bir kullanıma sahip değildir. Zamanın bir kısmını ifade etmek için kullanılmaktadır.

gün+düz (226/a/15)

+gU: Alet ve durum ismi yapan bir isim yapım ekidir. Metnimizde iki kelimedede kullanılmıştır. Türkiye Türkçesinde işlek olan isimden isim yapım eklerindedir.

göz+gü (320/b/1)

kara+gu (396/b/1)

⁵² A.g.e. s. 120

⁵³ Muharrem Ergin, **Dede Korkut Kitabı II**, s. 433, 1997

+XI: Çok yaygın olarak kullanılmayan bu ek, metnimizde bir kelimedede kullanılmıştır. Türkiye Türkçesinde ek kalıplaşmasıyla ortaya çıkmış olan renk adı yeşil kelimesini meydana getirmiştir.

yaş+ıl (250/a/2)

+kek: İşlek olmayan eklerdendir. Metnimizde sadece bir kelimedede geçmektedir. Eski Türkçede misalleri daha çok⁵⁴ olan bir ektir.

er+kek (393/a/12)

ir+kek (281/a/14)

+II, +IU: Türkçenin yaygın kullanılan türetme eklerinden biridir. İki nesnenin bir arada bulunduğunu, iki nesnenin meydana getirdiği topluluğu ifade eder. Metnimizde pek çok örneği bulunmaktadır.

ağız+lu (333/b/10)

ağı+lu (390/a/6)

ayağ+lı (311/a/7)

bağ+lı (343/b/13)

borcu+lu (395/b/4)

boy+lu (304/a/7)

çiçek+lü (249/b/10)

deri+li (364/b/8)

diken+lü (204/a/10)

+IIk, +IUk: Türkçenin belli başlı isimden isim yapan eklerinden biridir. Geçici ve kalıcı isimler yapar. Başlıca işlevleri, isimlerden yer, alet, topluluk ismi, soyut isim ve sıfat yapmaktadır. Metnimizde de bolca geçmektedir.

⁵⁴ Muharrem Ergin, **Türk Dil Bilgisi**, s.175, 2003

ābādān+lık (330/a/10)

açık+lık (275/a/13)

aydın+lık (377/a/10)

büyük+lük (379/a/11)

düşmen+lik (381/a/15)

ışsız+lık (298/b/14)

+n: Ölçü bildiren isimler türeten bir ektir. Yaygın bir kullanımı yoktur.

yeg+in (312/a/6)

yig+in (256/b/11)

+rAk: Eski Türkçede olduğu gibi Eski Anadolu Türkçesinde de çokça kullanılır. Türkiye Türkçesinde çok yaygın olarak kullanılmayan bu ek, karşılaştırma ve çokluk anlamı ifade etmektedir.

küü+rek (329/a/8)

yeg+rek (233/a/9)

gök+rek (313/b/14)

harīř+raķ (396/b/7)

+sIz, +sUz: Eklendiği isme olumsuzluk anlamı katan bu ek, Türkiye Türkçesinde de yaygın olarak kullanılmaktadır. +II, +IU isimden isim yapım ekinin olumsuzluk yapan karşıtlığını verir. Bir isimde bir şeyin bulunmadığını ifade eder. Metnimizde pek çok yerde kullanılmaktadır.

dil+süz (358/b/9)

göz+süz (329/b/15)

hareket+süz (216/a/3)

ķanat+sız (314/b/1)

2.5.2. Fiilden İsim Yapan Ekler

-A: İşlek olmayan bir fiilden isim yapım ekidir. Kalıplaşma özelliği gösteren bir ektir. Fiilden kalıcı isim yapma özelliği vardır. Metnimizde çok fazla örneği yoktur.

alış-a (235/b/8)

ıkay-a (340/a/6)

-Aç: İşlek olmayan bir ektir. Çok fazla örneği yoktur. Metnimizde bir kelimedede geçmektedir.

alış-aç (270/a/15)

-Ak: Türkçede yaygın kullanımı olan bir ektir. Fiilin ortaya koyduğu faaliyetteki sürekliliğin ismini, eylemi gerçekleştiren aleti, olanı ve yapılanı ifade eder. Metnimizde de pek çok örneği bulunan ek sadece Eski Türkçeden Türkiye Türkçesine kadar her dönemde işlevselliğini korumuştur.

bıç-ağ (348/b/10)

bez-ek (250/a/1)

bögr-ek (316/b/9)

dir-ek (217/b/8)

döş-ek (382/b/6)

dur-ağ (327/a/8)

kap-ağ (318/b/13)

ıkuc-ağ (271/b/10)

ıtur-ağ (209/b/10)

ıtut-ağ (229/b/7)

yat-ağ (204/a/6)

yum-ağ (357/b/8)

-cAk: Yaygın olmayan bir ektir. Metnimizde bir kelimedede geçmekte ve alet ismi yapmaktadır.

em-cek (363/b/5)

-cI: İşlek bir fiilden isim yapım ekidir. Devamlılık anlamı katan ve meslek adı gösten bir fonksiyonu vardır.

uruş-cı (315/b/6)

yapış-cı (206/b/7)

yüzig-ci (252/b/12)

-cIk: Çok yaygın kullanılmayan bir ektir ve metinde bir kelimedede görülmektedir. Eklendiği fiilin ortaya çıkardığı durumu tasvir etmektedir. Daha çok küçültme anlamı katmaktadır.

kapar-cık (373/a/3)

-dAç: Yaygın bir kullanımı yoktur. Metinde bir kelimedede geçmektedir. Bir sonraki faaliyetin adını karşılamaktadır.

gel-deç (322/b/4)

-Iç: Yaygın kullanımı olmayan bir ektir. Metnimizde bir kelimedede geçmektedir ve eşya ismi yapmıştır.

çek-iç (401/a/13)

-İcİ: Türkçenin yaygın kullanıma sahip fiilden isim yapım ekidir. Faaliyeti yapanı ve yapılan işin ismini karşılama işlevi vardır. Metnimizde de çok yaygın olarak kullanılmaktadır. Fiillere sürekli ve kalıcı isim işlevi de kazandırmaktadır.

al-ıcı (233/b/6)

bil-ici (321/b/6)

eyd-ici (225/a/13)

gel-ici (310/b/8)

gider-ici (205/a/5)

id-ici (236/b/2)

kaç-ıcı (351/b/11)

öl-ici (232/b/12)

şakla-y-ıcı (301/b/13)

ıtut-ucu (387/a/14)

yırt-ıcı (283/a/3)

yi-y-ici (310/a/2)

yon-ucu (256/a/5)

-İk, -Uk: Türkçenin yaygın kullanıma sahip eklerinden biridir. Fiilin karşıladığı işin ismini karşılamaktadır. İşlevsel bir ektir ve metnimizde epeyce görülmektedir.

aç-uğ (357/b/8)

art-uğ (316/a/11)

ayr-uğ (249/a/15)

böl-ük (238/a/3)

bun-uk (212/b/11)

del-ik (393/b/2)

dep-ük (268/a/1)

don-uḡ (234/b/11)

göyn-ük (314/b/13)

ḡır-ıḡ (344/a/8)

ḡon-uḡ (253/b/1)

ḡov-uḡ (201/b/9)

ol-uḡ (297/b/3)

-Im, -Um: Türkçede yaygın kullanılan bir ektir. Fiilin karşıladığı ismi göstermektedir. Eski Anadolu Türkçesindeki yaygın kullanımı Türkiye Türkçesinde de sürmektedir. Metnimizdeki kullanımı azımsanamayacak kadar bulunmaktadır.

ad-ım (214/b/5)

al-um (254/a/15)

çez-im (254/b/1)

öl-üm (236/a/9)

yügr-üm (338/b/7)

-I-n: Türkçenin işleklik alanı çok geniş olmayan bir fiilden isim yapım ekidir. Metnimizde iki kelimedede görülmektedir. Fiilin ortaya çıkardığı durumun ismini karşılamaktadır.

aḡ-ı-n (317/b/9)

ek-i-n (341/a/2)

-I, -U: Türkçede çok yaygın bir kullanımı olan ektir. Metnimizde de epeyce kullanılmıştır. Fiilin ortaya çıkardığı durumun isimleri bu ekle karşılanmıştır. Eski Türkçede ek -gI ve -gU şeklinde görülmektedir. Eski Anadolu Türkçesi döneminde ek -I, -U biçimine dönüşmüştür⁵⁵.

⁵⁵ Muharrem Ergin, **Türk Dil Bilgisi**, s.192, 2003

aşıl-u (298/a/12)
ayr-u (227/a/11)
bil-ü (264/a/15)
çez-i (254/b/1)
dir-i (240/a/3)
dögül-ü (272/a/11)
gir-ü (204/b/7)
koğ-u (368/b/12)
korğ-u (363/a/6)
öl-ü (295/b/11)
ört-ü (248/a/7)
sür-ü (308/b/14)
tol-u (215/b/1)

-An: Sıfat-fiil eki olarak kullanılan ek, metnimizde fiilden isim yapma fonksiyonu da karşılamaktadır. Üç kelimde görülen ek, fiilin karşıladığı durumun ismini ifade etmektedir.

dik-en (328/a/9)
kağ-an (388/a/10)
yay-an (320/b/14)

-(X)k: Yer, durum ve eylem sonucu ortaya çıkan durumları karşılama işlevi olan bir ektir. Metnimizde üç kelimde kullanılmıştır.

esrü-k (278/a/13)
iş-i-ğ (270/b/8)
iş-i-k (268/b/9)

-k: Yer ve alet ismi yapan bir ektir. Metnimizde üç kelimedede görölmektedir.

kazı-k (398/b/1)

yayla-k (358/b/3)

kışla-k (358/b/3)

-kl, -gU: Fiilin ortaya koyduğu sonucun ismini ifade eden bir ektir. Metnimizde üç kelimedede görölmektedir. Türkiye Türkçesinin yaygın kullanılan eklerinden birisidir.

bıç-kl (351/b/11)

uy-gu (362/b/8)

qay-gu (282/b/7)

-(X)n: Yaygın bir kullanıma sahip olan ek, metnimizde üç kelimedede görölmektedir. Eklendiği fiilin ortaya çıkardığı durumu ifade etmektedir.

kar-ı-n (283/b/4)

şat-u-n (284/a/4)

tüt-ü-n (220/b/10)

-nç: Sıfat türetilen bir ektir. Metnimizde iki kelimedede geçmektedir.

korq-u-nç (249/a/11)

şı-nc (393/b/2)

-sl, -sU: Metnimizde aynı fiil kökünde iki farklı şekilde kullanılmıştır. Nesne ismi yapmaktadır.

geye-si (283/a/8)

gey-sü (388/b/4)

-(X)ş: Hareket ismi yapma işlevine sahip bir ektir. Fiil ismi yapma özelliğine sahiptir. Metnimizde üç kelimedede geçmektedir.

ir-i-ş (210/b/5)

bil-i-ş (305/a/7)

yüri-y-i-ş (345/b/9)

-(X)t: Metnimizde bir kelimedede geçen ek, fiilin gerçekleştiği yerin ismini karşılamaktadır.

geç-üt (358/b/4)

2.5.3. Ek Kalıplaşması

Türk dilinde kelime türetme yollarından birisi de ek kalıplaşması hadisesidir. Kelime birleşimi ve yapım ekleriyle yapılan kelime türetme yöntemine üçüncü bir yol olarak da ek kalıplaşması hadisesi vardır⁵⁶. Metnimizde de ek kalıplaşmasının pek çok örneklerini görmek mümkündür.

artuğ (278/a/7)

nerede (374/b/4)

nereden (243/a/10)

nereye (339/a/4)

2.5.4. Birleşik Sözcükler

Birden fazla kelimenin zamanla birleşmesiyle ortaya çıkan ve yeni bir anlamı karşılayan kelimelerden oluşan birleşik sözcükler, Türkçenin sözcük yapımında başvurduğu yeni yollardan biridir⁵⁷. Eski Anadolu Türkçesinde yaygın olarak kullanılan ve metnimizde de pek çok örneği bulunan birleşik sözcük örnekleri şunlardır:

bu+eyle>böyle (287/a/9)

⁵⁶ Zeynep Korkmaz, **Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayı**, s.1, 1994

⁵⁷ Zeynep Korkmaz, **Türkiye Türkçesi Grameri**, s. 137, 2003

şu+eyle>şöyle (264/a/15)
ne+ara>nire (261/a/11)
ne+arada>nerede (374/b/4)
ne durur>nedür (267/a/4)
ne+içün>niçün (326/a/9)
ne eyle->n'eyle- (301/b/1)
kim+ise+ne>kimesne (393/b/10)
kim+ise> kimse (248/a/6)
ne+ol->n'ol- (291/a/3)
ne+id->n'id- (376/a/14)
kendi+öz>kendüz (234/b/7)

2.5.5. İsimlerde Çokluk

İsimlerde çokluk eki Eski Anadolu Türkçesinde *+lar*'dır. Metinde de değişik bir isim çokluk ekiyle karşılaşılmamıştır.

sulṭān+lar (200/b/15)
ağaç+lardandır (202/b/9)
dal+larınuñ (203/a/8)
deve+ler (261/b/8)
at+lar (323/b/9)
kuş+lar (324/a/10)

2.5.6. İyelik Ekleri

İsim işletme eklerinden biri de iyelik ekleridir. Bu ekler ismin karşıladığı nesnenin kime ve neye ait olduğunu bildiren, sahiplik gösteren ve isimlerle isimler

arasında bağlantı kuran eklerdir⁵⁸. Metindeki iyelik ekleri, Eski Anadolu Türkçesi döneminde görülen eklerden farklılık göstermez.

Teklik

1. Kişi +(U)m *'aql+ım (236/a/11), dil+ım (290/b/7), gön̄l+üm (294/b/10)*
2. Kişi +(U)ñ *dil+üñi (289/a/15), göz+üñ (223/b/9), sen+üñ (278/b/4)*
3. Kişi +(s)I *yüreg+i (206/b/2), yaprağ+ı (208/a/15), koku+s+ı (209/a/5)*

Çokluk

1. Kişi +(U)mUz *ata+muzdan (249/a/14), şekl+imüz (242/a/11), şüret+imüz (242/a/11)*
2. Kişi +(U)ñUz *peygamber+iñüz (278/a/8), kitāb+iñuz (278/a/8), rasül+uñuz (217/a/10)*
3. Kişi +(n)lArI *diş+leri (374/b/6), doynağ+ları (344/b/5), göz+leri (216/a/13)*

2.5.7. Hal Ekleri

İsimler kelime grupları ve cümleler içinde diğer kelimelerle münasebetleri sırasında, münasebetin cinsine göre çeşitli hallerde bulunurlar. Her hal, her durum bir çeşit münasebet ifade eder, her münasebet ifadesi için isim bir hale girmek zorundadır⁵⁹. Eski Anadolu Türkçesinin döneminde kullanılan hal ekleri, metnimizde de aynı şekilde görülmektedir.

İlgi hali eki : +Uñ / +nUñ

ad+uñı (290/a/4)

ağaç+uñ (302/b/7)

çetüg+üñ (223/b/12)

çiçeg+i+nüñ (208/a/7)

⁵⁸ A.g.e. s.259

⁵⁹ Muharrem Ergin, **Türk Dil Bilgisi**, s. 226, 2003

serçe+nüñ (330/b/3)

çekirge+nüñ (393/b/14)

Yükleme hali ekleri : +I, +nI, +n

ağac+ı (302/b/5)

büyüklik+i (354/a/9)

çalı+yı (362/a/11)

çiğeg+ i+ni (208/a/7)

börke+ler+ni (249/b/2)

boynuz+nı (353/a/9)

çekirdeg+i+n (311/a/14)

şayru+sı+n (317/b/12)

boyn+ı+n (261/b/9)

Yönelme hali eki : +A

direg+e (245/a/9)

çölmeg+e (224/a/6)

boya+y+a (270/b/14)

Bulunma hali eki : +dA

âdem+de (255/b/13)

ev+de (217/a/7)

depe+si+n+de (211/b/2)

Ayrılma hali eki : +dAn

açlık+dan (365/b/9)

diri+den (368/b/12)

şavuk+dan (274/a/8)

Eşitlik hali eki : +CA

uzunlık+ı+n+ca (311/b/2)

ard+um+ca (365/a/12)

bu+n+ca (241/b/3)

Vasıta hali eki : +İA, +İA, +İAn

taru+y+ıla (380/a/8)

toñuz+lan (344/a/6)

cima'+ılan (330/b/6)

Yön gösterme hali eki : +rA

iç+re (306/b/5)

taş+ra (291/a/1)

taş+ara (382/b/1)

2.6. SIFAT

İsimlerin vasıflarını gösteren sıfatlar, metnimizde Eski Anadolu Türkçesinde kullanılan biçimleriyle bulunmaktadır.

2.6.1. İşaret Sıfatları

bu (207/a/7)

işbu (207/a/5)

ol (207/a/4)

şol (210/b/2)

şu (310/a/12)

2.6.2. Niteleme Sıfatları

acı (380/a/13)

ağulu (390/a/6)

‘azametlü (377/a/5)

cür’etlü (333/b/15)

devletlü (310/b/1)

ğayretlü (315/a/15)

göñüllü (219/b/11)

gözsiz (374/a/10)

tatlu (202/a/9)

ulu (213/a/8)

2.6.3. Renk Adları

aķ (207/a/3)

al (324/b/9)

alaca (353/b/3)

benbe (211/b/2)

beyāz (337/b/3)

civīd (211/a/11)

esved (212/a/14)

gültreng (309/b/7)

ķara (210/b/10)

yaşıl (201/a/13)

ķızıl (215/b/5)

sarı (223/b/9)

şaru (385/b/2)

siyāh (240/a/9)

yaşal (327/a/2)

2.6.4. Sayı Sıfatları

2.6.4.1. Asıl Sayı Sıfatları

altı (288/b/11)

altmış (231/a/6)

beş (203/a/1)

biñ (238/b/7)

bir (215/b/2)

biş (257/b/9)

dört (297/a/5)

ellü (299/a/13)

iki (207/a/12)

kırk (289/a/12)

on (213/a/5)

otuz (309/a/14)

sekiz (286/b/12)

seksen (378/a/7)

toğsan (282/a/1)

toğuz (228/b/2)

üç (238/b/7)

yedi (317/a/11)

yetmiş (270/a/14)

yigirmi (323/a/7)

yiti (328/a/8)

yüz (268/b/1)

2.6.4.2. Sıra Sayı Sıfatları

ikinci (384/a/1)

üçüncü (384/a/1)

2.6.4.3. Üleştirme Sayı Sıfatları

ikişer (297/a/14)

birer (250/a/1)

ellişer (221/b/7)

2.6.5. Soru Sıfatları

kaç (214/b/9)

kankı (217/a/7)

kanı (211/b/3)

ne (247/a/5)

nice (258/b/11)

niçe (224/a/11)

2.6.6. Belirsizlik Sıfatları

az (234/b/9)

ba'zı (203/a/9)

bir (200/b/13)

bütün (258/b/15)

çok (201/b/8)

her (200/b/6)

hiç (200/a/5)

kimi (324/b/15)

2.7. ZARF

Zarflar zaman, yer, hal ve miktar isimleridir. Metnimizde Eski Anadolu Türkçesi döneminde yaygın olarak kullanılan zarf örneklerini çokça görmek mümkündür.

2.7.1. Tarz Zarfları

añsızın (366/a/2)

böyle (286/b/7)

bunculayın (217/b/12)

bu hālī görđi (218/a/10)

bencileyin (216/a/3)

şöyle (245/a/2)

öylelik (297/b/6)

2.7.2. Miktar ve Ölçü Zarfları

artuğ (297/a/15)

az az (235/b/13)

bir niçe (318/a/2)

bir kaç (318/b/13)

birez (212/b/8)

çoğ (214/b/2)

dükel (383/b/4)

gey (308/b/8)

katı (283/a/2)

ķay (275/a/12)

ol ķadar (206/b/14)

on adım (214/b/5)

2.7.3. Yer ve Yön Zarfları

anda (214/b/14)

ara (240/b/2)

arada (345/a/8)

aradan (393/a/15)

ardınca (239/b/12)

aşāğa (257/b/13)

aşāğı (213/b/3)

aşığı (371/a/11)

berü (390/b/12)

girü (236/a/12)

içerü (259/b/13)

ilerü (334/b/13)

ķanda (299/a/3)

ķarşu (352/b/15)

öñince (349/b/13)

yuķaru (324/b/1)

2.7.4. Zaman Zarfları

aķşām (249/a/11)

añsızın (366/a/2)

birķaç gün (222/b/1)

dem (278/b/6)

dembedem (363/b/1)

gāh (287/a/7)

gāhī (309/b/4)

gice (277/b/7)

giç (235/b/9)

her gece (226/b/1)

hemān (247/a/11)

ikindüyin (367/a/14)

pes (239/b/12)

şabāh (365/a/3)

seher vakti (296/b/5)

2.8. ZAMİR

2.8.1. Şahıs Zamirleri

Teklik

1.Kişi *ben (299/a/7)*

2.Kişi *sen (349/b/5)*

3.Kişi *ol (202/a/7), o (396/a/13)*

Çokluk

1.Kişi *biz (260/a/14)*

2.Kişi *siz (278/b/9)*

3.Kişi *anlar (251/b/1), onlar (339/a/9)*

2.8.2. İşaret Zamirleri

Teklik

bu (215/b/11)

şu (370/b/6)

ol (303/b/6)

şol (351/b/3)

Çokluk

bunlar (200/a/2)

şunlar (306/b/11)

onlar (339/a/9)

anlar (243/a/11)

2.8.3. Soru Zamirleri

kaçı (299/b/3)

kağı (211/b/3)

kağı (338/a/11)

kaında (299/a/3)

kim (362/a/3)

ne (304/a/13)

neden (372/b/14)

nedür (225/a/3)

nerede (374/b/4)

nereye (355/a/11)

niçün (245/b/10)

nire (261/a/11)

niye (263/b/12)

2.8.4. Dönüşlülük Zamirleri

kendi (335/b/10)

kendü (242/b/10)

kendüz (320/b/1)

öz (371/b/1)

2.8.5. Aidiyet Zamirleri

+ki, +ğİ

ağaç+da+ğı (308/b/5)

evvel+ki (266/b/14)

uçmak+da+ğı (336/a/11)

yir+de+ki (276/a/1)

2.8.6. Belirsizlik Zamirleri

biri (249/a/12)

birbiri (274/a/4)

birisi (253/b/9)

bir kaç (266/b/15)

degmesi (203/b/2)

kimesne (360/b/13)

kimi (383/b/12)

kimisi (383/b/11)

kimse (305/a/10)

nicesi (365/b/2)

niçesi (393/a/1)

2.9. EDAT

Bir dilde isim ve fiil gibi temel unsurlardan başka yardımcı unsurların çeşitliliği o dil için zenginlik alametidir. Çünkü dillerin asıl zenginliği kelime sayısının fazlalığından ziyade, ifade imkânlarının genişliğiyle ölçülür. Edatlar da dile ifade gücü ve nüans kazandıran sözler olduğuna göre, işlenmiş dillerin çeşitli vazifelerle yüklü sayısız edata sahip olmaları tabiidir⁶⁰. Edatlar, manaları olmayan, sadece gramer vazifeleri bulunan kelimelerdir. Hiçbir nesne veya hareketi

⁶⁰ Necmettin Hacıeminoğlu, **Türk Dilinde Edatlar**, s. VII, 1992

karşılamazlar. Fakat manalı kelimelerle birlikte kullanılarak onları desteklemek suretiyle bir gramer vazifesi görürler⁶¹. Edatlar, öteden beri edat olarak kullanılan kalıplaşmış kelimelerle aslında isim veya zarfken edat olarak da kullanılan kelimelerden meydana gelmiştir⁶². Metnimiz hem Eski Anadolu Türkçesinin özelliklerini yansıtmaya bakımından hem de kendi içindeki bütünlüğü açısından zengin bir edat kullanımına sahiptir. Örneklerde bunlardan bir kısmı gösterilmiştir.

2.9.1. Çekim Edatları

berü (390/b/12)

bes (360/a/15)

bigi (377/a/11)

bigin (250/b/12)

böyle (255/a/11)

dek (377/a/13)

deñlü (323/b/6)

dīger (325/a/1)

diyü (210/a/12)

evvel (256/a/1)

ğayrı (212/a/7)

gibi (207/a/3)

girü (230/a/13)

göre (285/b/3)

içerü (347/a/1)

içün (255/a/6)

ile (240/a/7)

⁶¹ Muharrem Ergin, *Türk Dil Bilgisi*, s. 348, 2003

⁶² Kamil Tiken, *Eski Türkiye Türkçesinde Edatlar, Bağlaçlar, Ünlemler ve Zarf Fiiller*, Ankara 2004, s.XVII

adar (242/a/8)
aru (239/b/10)
nce (349/b/11)
tr (243/a/13)
yle (284/a/13)
rset (288/b/12)
rst (296/b/10)
nra (217/b/6)
yle (203/a/7)
araf (237/a/10)
oru (211/a/13)
zre (254/a/10)

2.9.2. Balama Edatları

amm (230/a/3)
ama (209/a/2)
anca (247/a/11)
anucun (283/b/12)
n (240/b/12)
nki (263/a/6)
eger (229/a/3)
egerçe (323/a/3)
egerçi (235/b/10)
ger (311/a/6)
ile (388/b/12)
ki (217/a/7)
kim (204/a/2)

lākin (251/b/10)

līkin (222/b/2)

mādām (216/b/12)

meger (207/a/3)

megir (290/b/3)

pes (242/b/5)

ve (235/b/12)

velīkin (217/b/5)

veyā (273/a/14)

2.9.3. Kuvvetlendirme Edatları

daḥı (205/b/8)

da (261/b/3)

2.9.4. Karşılaştırma-denkleştirme Edatları

eger ... eger (201/b/3)

gāh ... gāh (287/a/7)

gāhī ... gāhī (309/b/4)

gerek ... gerek (282/b/6)

gerekse ... gerekse (208/a/9)

ister ... ister (274/a/8)

kimi ... kimi ... kimi (229/a/12)

ne ... ne (311/a/2)

2.9.5. Soru Edatları

gösterürler mi (219/a/8)

kim (231/b/6)

ķanda (325/a/3)
ķanķaru (299/b/3)
ķangı (211/b/3)
ķaçan (225/a/5)
ne (217/a/5)
nerede (374/b/4)
nereden (243/a/10)
nereye (339/a/4)
niķün (274/a/7)
nire (261/a/11)
niye (263/b/12)
uyurlar mı (217/a/7)

2.9.6. Ünleme Edatları

belī (287/b/3)
ey (227/b/14)
ya (222/a/11)
yā (269/a/10)

2.9.7. Gösterme Edatları

işbu (207/a/5)
işde (237/b/10)
uş (218/a/12)

2.10. FİİL

2.10.1. İsimden Fiil Yapan Ekler

+Ar-: Türkçede işleklik alanı sınırlı olan bu ek, renk isimlerinden fiil yapmaktadır. Metnimizde bir kelimedede görülmektedir.

ağ+ar- (344/a/9)

+k-: İşleklik alanı dar olan eklerdendir, yalnız olma ifade eden fiiller yapar⁶³. Metnimizde bir kelimde görülmektedir.

ac+ı+k- (368/b/13)

+IA-: Bu ek isimden fiil yapım eklerinin en işlek olanıdır. Hemen her çeşit ismin sonuna gelerek yapma ve olma ifade eden fiiller yapar⁶⁴. Metnimizde iki kelimedede geçmektedir.

'aceb+le- (203/a/1)

ağır+la-n- (322/b/2)

2.10.2. Fiilden Fiil Yapan Ekler

-AIA-: Bu ekle yapılan fiiller iş veya hareketin sık sık ya da kısa aralıklarla yapıldığını bildirir. İşlek olmayan bir ektir⁶⁵. Metnimizde birkaç kelimedede geçmektedir.

dep-ele- (312/a/14)

kov-ala- (335/b/11)

⁶³ Muharrem Ergin, **Türk Dil Bilgisi**, s.183, 2003

⁶⁴ A.g.e. s. 180

⁶⁵ Muhammet Yelten, **Eski Anadolu Türkçesi ve Örnek Metinler**, s.286, 2009

-dIr-/dUr-: Türkçenin işlek eklerinden biridir. Faktitif ekleri içinde en işlek olanıdır. Eski Anadolu Türkçesinde /d/’li ve yuvarlaşmış hali yaygın olarak kullanılmıştır.

al-dır- (280/b/3)

at-dur- (268/a/12)

az-dur- (300/b/3)

bil-dür- (276/b/14)

-(X)l: Türkçenin işlek fiilden fiil yapan eklerinden biridir. Pasiflik ve meçhullük fonksiyonu ifade eder. Eski Anadolu Türkçesinde ünsüzle biten kelimelere eklenirken önüne bir ünlü ses almaktadır. Metnimizde birkaç örneği geçmektedir.

aş-ı-l- (353/a/9)

at-ı-l- (351/b/14)

ayr-u-l- (367/a/2)

bük-i-l- (250/a/15)

-(X)n: Dönüşlülük ifade eden bir fiilden fiil yapım ekidir. Eski Türkçeden beri yaygın bir kullanımı vardır. Metnimizde birkaç örneği bulunmaktadır.

alda-n- (267/a/1)

bağla-n- (329/a/1)

beze-n- (302/a/2)

bil-i-n- (363/a/8)

-(X)r: Oldurma ve yaptırma ifade eden faktitif eklerinden biridir. Yaygın bir kullanıma sahiptir. Metnimizde birkaç örneği bulunmaktadır.

art-u-r- (206/b/3)

bat-u-r- (353/a/9)

biş-ü-r- (318/a/14)

toğ-u-r- (285/a/12)

-(X)ş: Ortak yapılan işleri ifade eden ve Türkçenin en işlek fiilden fiil yapan eklerinden biridir. Metnimizde birkaç örneği bulunmaktadır.

bul-u-ş- (220/b/2)

çek-i-ş- (228/b/11)

deg-i-ş- (312/a/11)

segird-i-ş- (299/b/2)

-t/-d-: İşlek olarak kullanılan yaygın bir fiilden fiil yapım ekidir. Eski Anadolu Türkçesinde ötümlüleşerek /-d-/'li biçimi daha yaygın olarak görülmektedir. Metnimizde bolca örneği bulunmaktadır.

ağla-d- (331/b/6)

ağ-ı-d- (395/a/5)

avla-t- (242/b/5)

çoğal-d- (334/a/7)

2.10.3. Fiil Kip Zaman ve Çekimi

2.10.4. Basit Kipler

2.10.4.1. Haber Kipleri

2.10.4.1.1. Geniş Zaman

-(X)r

Teklik

1.Kişi **-(X)r(X)m ol-ur-am (264/b/6), öded-ür-em (207/a/5), öldür-ür-üm (349/b/4)**

2. Kişi **-(X)sIn** *gör-ür-sin (251/a/5), kaç-ar-sın (316/a/8), ol-ur-sın (372/b/13)*

3. Kişi **-(X)r** *al-ur (212/a/11), kayna-r (311/b/11), göm-er (311/b/7)*

Çokluk

1. Kişi **-(X)rUz/(X)vUz** *gör-ürüz (214/b/11), gör-evüz (266/a/7), kurtul-avuz (320/b/11)*

2. Kişi **-(X)rsUnUz/-(X)rsUz** *öl-ür-süz (218/b/13), yi-r-siz (255/b/6)*

3. Kişi **-(X)rlAr** *çık-arlar (292/b/14), bil-ürler (292/b/10), tut-arlar (312/b/15)*

2.10.4.1.2. Görülen Geçmiş Zaman

-dU/-dİ-

Teklik

1. Kişi **-dU-m** *çez-dü-m (298/a/8), di-dü-m (242/a/6), eyle-dü-m (228/b/12)*

2. Kişi **-dU-ñ** *çık-du-ñ (242/a/2), eyle-dü-ñ (228/b/13), gör-dü-ñ (242/a/2)*

3. Kişi **-dİ** *çevril-di (328/a/10), çök-di (335/a/3), di-di (202/b/1)*

Çokluk

1. Kişi **-dU-k** *çık-du-k (335/b/13), di-dü-k (217/b/2), eyle-dü-k (301/a/8)*

2. Kişi **-dİ-ñUz** *gör-di-ñiz (220/b/7), it-di-ñüz (238/a/7), it-di-ñiz (217/a/6)*

3. Kişi **-dİ-lAr** *çık-dı-lar (255/a/4), çöker-di-ler (356/b/1), di-di-ler (205/a/15)*

2.10.4.1.3. Anlatılan Geçmiş Zaman

-mİş

Teklik

1. Kişi **-mİş-Am** *işit-miş-em (210/a/5), oku-mış-ım (213/a/7), uyu-mış-am (272/b/2)*

2.Kişi **-mİş-sİn** *otur-mış-sın (328/b/11), ört-miş-sin (401/b/3), uğurla-mış-sın (284/a/1)*

3.Kişi **-mİş** *gör-miş (203/a/10), geç-miş (252/a/11), getir-miş (238/b/11)*

Çokluk

1.Kişi **-mİş-Iz** Metinde yok

2.Kişi **-mİş-sIz** *it-miş-siz (300/a/10)*

3.Kişi **-mİş-lAr** *gel-miş-ler (259/b/10), al-miş-lar (255/a/15), düz-miş-ler (221/a/5)*

2.10.4.1.4. Gelecek Zaman

-IsAr

Teklik

1.Kişi **-IsAr-Am** *depele-y-iser-em (384/b/5), ol-ısar-am (286/a/4)*

2.Kişi **-IsAr-sİn** *al-ısar-sın (264/b/11), bük-iser-sin (264/b/10)*

3.Kişi **-Isar** *çık-ısar (258/a/8), dön-iser (340/b/12), id-iser (258/a/8)*

Çokluk

1.Kişi **-IsAr-Uz** Metinde yok

2.Kişi **-IsAr-sIz** *ol-ısar-sız (216/a/3)*

3.Kişi **-IsAr-lAr** *öldür-üser-ler (234/a/8)*

2.10.4.2. Dilek Kipleri

2.10.4.2.1. Emir Kipi

Teklik

1.Kişi **-AyIn/-AyIm** *al-ayım (302/a/8), şat-ayın (338/a/9), ol-ayım (216/a/12)*

2.Kişi **-ğİl** *bağla-ğıl (245/a/7), bil-gil (200/a/5), şat! (315/b/6, 338/b/8)*

3.Kişi **-sUn** *al-sun (395/a/2), dur-sun (227/b/1)*

Çokluk

1.Kişi **-AlUm** *al-alım (268/b/8), bağla-y-alım (339/a/1), di-yelüm (270/a/9)*

2.Kişi **-Uñ/-UñUz** *bırak-ıñuz (294/b/1), boğazla-ñız (294/b/1), düz-üñ (263/a/1)*

3.Kişi **-sUnlAr** *ço-sunlar (209/a/7), geç-sünler (285/a/7), gider-sünler (395/a/3)*

2.10.4.2.2. Dilek-istek Kipi

-A

Teklik

1.Kişi **-A-m** *al-a-m (262/a/7), bağla-y-am (272/b/5), di-y-e-m (286/b/4)*

2.Kişi **-A-sIn** *al-a-sın (317/b/4), bil-e-sin (221/a/5), di-y-e-sin (320/b/11)*

3.Kişi **-A** *aç-a (217/b/15), çek-e (276/b/6), dokm-a (276/a/12)*

Çokluk

1.Kişi **-A-vUz** *al-a-vuz (279/a/6), getir-e-vüz (258/b/14), gör-e-vüz (266/a/7)*

2.Kişi **-A-sIz** *getir-e-siz (258/b/14), gör-e-siz (228/b/14)*

3.Kişi **-A-lAr** *aç-alar (218/a/9), at-a-lar (384/b/15), bağla-y-alar (231/a/9)*

2.10.4.2.3. Şart Kipi

-sA

Teklik

1.Kişi **-sA-m** *bul-sa-m (260/b/4), dur-sa-m (262/a/4), eyle-se-m (260/b/3)*

2.Kişi **-sA-ñ** *çıkar-sa-ñ (367/a/1), tut-sa-ñ (399/b/1), yapışdur-sa-ñ (280/a/14)*

3.Kişi **-sA** *al-sa (237/a/6), bak-sa (259/a/4), bil-se (275/a/6)*

Çokluk

1. Kişi **-sA-vUz** Metinde yok
2. Kişi **-sA-ñUz** *gör-se-ñüz (395/b/13), gör-se-ñiz (396/a/2), yi-se-ñiz (223/b/11)*
3. Kişi **-sA-lAr** *bağ-sa-lar (397/a/1), çal-sa-lar (280/a/5), eyle-se-ler (201/b/9)*

2.10.5. Birleşik Kipler

2.10.5.1. Hikâye

2.10.5.1.1. Geniş Zamanın Hikâyesi

-Ar-dU/-Ar-dI

Teklik

1. Kişi **-Ar-dU-m** *dile-r-dü-m (309/a/4), gid-er-dü-m (272/b/2), id-er-dü-m (296/b/6)*
2. Kişi **-Ar-dU-ñ** *id-er-dü-ñ (385/a/7), vir-ür-di-ñ (288/b/4)*
3. Kişi **-Xr-dI** *ağla-r-dı (219/b/11), bil-ür-di (337/b/15), bul-ur-dı (255/a/10)*

Çokluk

1. Kişi **-Xr-dU-k** *bağ-ar-ı-du-ğ (270/a/3), gid-er-dü-k (301/a/4), id-er-dü-k (260/a/14)*
2. Kişi **-Ar-dU-ñUz** Metinde yok
3. Kişi **-Xr-lArDI** *al-ur-lar-dı (382/b/14), avla-r-lar-dı (367/b/6), bırak-ur-lar-dı (367/a/14)*

2.10.5.1.2. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi

-dI-y-dI/-dI-y-dU

Teklik

1. Kişi **-dIm-dI** *işit-dim-di (268/a/5), var-dum-dı (326/b/6)*
2. Kişi **-dI-y-dU-ñ** Metinde yok
3. Kişi **-dI-y-dU** *geç-di-y-idi (382/a/7), gel-di-y-idi (346/b/5), götür-dü-n-di (267/b/3)*

Çokluk

1. Kişi **-dI-y-dU-k** Metinde yok
2. Kişi **-dI-y-dU-ñUz** Metinde yok
3. Kişi **-dI-lAr-dI** *gel-di-ler-di (220/b/13)*

2.10.5.1.3. Anlatılan Geçmiş Zamanın Hikâyesi

-mIş-dI/mIş-I-dI

Teklik

1. Kişi **-mIş-I-dI-m** *bin-miş-i-dü-m (349/a/9), eyle-miş-dü-m (385/a/5), otur-mış-du-m (296/b/6)*
2. Kişi **-mIş-I-dI-ñ** Metinde yok
3. Kişi **-mIş-I-dI** *bağla-mış-dı (284/b/1), buyur-mış-dı (401/a/12), çekil-miş-di (385/b/4)*

Çokluk

1. Kişi **-mIş-I-dI-k** Metinde yok
2. Kişi **-mIş-I-dI-ñUz** Metinde yok
3. Kişi **-mIş-lAr-dI** *bağla-mış-lar-dı (272/a/3), düz-miş-ler-di (401/a/12), yaz-mış-lar-dı (220/b/3)*

2.10.5.1.4. Şartın Hikâyesi

-sA-y-dU/-sA-y-dI

Teklik

- 1.Kişi **-sA-y-dU-m** Metinde yok
- 2.Kişi **-sA-y-dU-ñ** *gör-se-y-dü-ñ (316/a/11)*
- 3.Kişi **-sA-y-dI** *döndür-se-y-di (279/b/10), işit-se-y-di (219/b/11)*

Çokluk

- 1.Kişi **-sA-y-dI-k** Metinde yok
- 2.Kişi **-sA-y-dI-ñUz** Metinde yok
- 3.Kişi **-dI-lAr-sA** *sür-di-ler-se (335/a/4)*

2.10.5.2. Rivayet

2.10.5.2.1. Geniş Zamanın Rivayeti

-(X)r-mİş

Teklik

- 1.Kişi Metinde yok
- 2.Kişi Metinde yok
- 3.Kişi **-(X)r-mİş-** *at-ar-mış (360/b/6), dur-ur-mış (241/b/7), gözed-ir-miş (348/b/9)*

Çokluk

- 1.Kişi Metinde yok
- 2.Kişi Metinde yok
- 3.Kişi **-(X)rlAr-I-mİş** *di-r-ler-i-miş (253/a/14), ol-ur-lar-ı-mış (260/b/14)*

2.10.5.3. Şart

2.10.5.3.1. Geniş Zamanın Şartı

-(X)r-sA

Teklik

1. Kişi **-(X)r-sA-m** *di-r-i-se-m* (293/b/8), *id-er-se-m* (402/b/5), *öl-ür-se-m* (385/a/8)

2. Kişi **-(X)r-sA-ñ** *bul-ur-sa-ñ* (383/b/6), *di-r-se-ñ* (384/b/8), *dile-r-i-se-ñ* (258/a/6)

3. Kişi **-(X)r-sA** *bat-ar-sa* (326/b/2), *bil-ür-se* (240/a/5), *bit-er-se* (317/b/13), *çal-ar-sa* (227/a/15)

Çokluk

1. Kişi Metinde yok

2. Kişi **-(X)r-sA-ñUz** *bul-ur-sa-ñuz* (383/b/7), *dile-r-se-ñiz* (227/a/15), *id-er-se-ñüz* (240/b/15)

3. Kişi **-(X)rlAr-sA** *çıkar-ur-lar-sa* (212/b/7), *di-r-ler-se* (230/b/10), *dile-r-ler-se* (328/a/13)

2.10.5.3.2. Anlatılan Geçmiş Zamanın Şartı

-mİş-sA

Teklik

1. Kişi Metinde yok

2. Kişi **-mİş-sA-n** *bul-mış-sa-n* (363/a/3)

3. Kişi Metinde yok

Çokluk: Metinde yok

2.10.5.4. Bildirme

Teklik

1.Kişi +(y)Am

ana+ñ+am (294/b/10)

ķız+ı+y+am (307/a/14)

ħıŝı+y+em (236/a/10)

ħudā+y+am (266/a/6)

2.Kişi +sIn

kim+sin (226/b/5)

sen+sin (286/a/7)

ħalīfe+sin (275/a/5)

kerīm+sin (376/b/10)

pādiŝāh+sın (376/b/8)

peygāmbere+sin (399/a/2)

3.Kişi +dUr/+dIr

arŝlan+dur (358/a/14)

at+dur (345/a/13)

bıñar +dur (206/b/4)

aĝaç+dur (200/b/7)

aķ+dır (239/a/11)

Çokluk

1.Kişi +Uz

oĝl+ı+y+uz (242/a/9)

2.Kişi Metinde yok

3.Kişi Metinde yok

2.10.5.5. Fiillerde Soru Şekli

mi, mı

getürdüñ mi? (301/b/6)

giderdük mi? (302/b/4)

şatdıñız mı? (279/a/10)

2.10.5.6. Zarf-Fiiller

Zarf-fiiller hareket hali ifade eden fiil şekilleridir⁶⁶.

-A: Türkçenin işlek zarf-fiil eklerinden biridir. Türkiye Türkçesinde tek başına kullanılmayan bu ek, Eski Anadolu Türkçesi döneminde tek olarak kullanılmıştır⁶⁷.

çık-a geldi (267/b/15)

dik-e kodı (400/b/9)

dut-a gelir (235/b/15)

-dUkCA: Zaman bildiren bir zarf -fiil ekidir⁶⁸.

çek-dükçe (319/b/12)

gör-dükçe (209/a/8)

-dUkdA: Zaman bildiren bir zarf fiil ekidir.

çık-dukdA (344/b/8)

⁶⁶ Muharrem Ergin, **Türk Dil Bilgisi**, s.338, 2003

⁶⁷ A.g.e. s.339

⁶⁸ Muhammet Yelten, **Eski Anadolu Türkçesi ve Örnek Metinler**, s.190, 2009

-I/-U: Durum ve sebep bildiren bir ektir. Eski Türkçeden beri kullanılmaktadır⁶⁹.

di-y-i (346/a/11)

getür-i vir- (307/b/5)

gizlen-i vir- (292/b/5)

bağlan -y-u (238/a/9)

di-y-ü (204/a/9)

iste-y-ü (354/b/3)

ör-ü dur- (336/a/15)

ur-u (365/b/6)

-IbAn, -UbAn: -p zarf fiil ekinden –Up, dolayısıyla –UbAn biçiminde türemiş bir ektir⁷⁰.

eyle-y-üben (299/a/10)

aç-uban (340/a/13)

düş-üben (320/b/12)

şoğ-iban (316/b/10)

-IcAk: Eski Anadolu Türkçesinde yaygın olarak kullanılan bir zarf fiil ekidir. Metnimizde de pek çok örneği bulunmaktadır.

çeyne-y-icek (380/b/10)

bul-ıcağ (314/a/5)

deg-icek (394/a/12)

di-y-icek (255/a/7)

dir-ecek (330/a/11)

⁶⁹ A.g.e. s.191

⁷⁰ A.g.e. s.197

enükle-y-icek (280/a/8)

öldür-icek (361/a/9)

toğır-ıcağ (359/b/11)

-Inca, -Uncia: Türkçede yaygın kullanılan bir zarf fiil ekidir. Zarf türetme fonksiyonu vardır. Metnimizde bolca örneklerini görmek mümkündür.

aç-inca (272/b/6)

bul-inca (359/b/11)

çık-inca (329/b/3)

çök-meyince (336/a/15)

di-yince (269/a/6)

dur-mayınca (331/b/8)

geç-ince (222/b/1)

gid-ince (394/a/8)

iç-ince (338/b/6)

öl-ünce (311/a/10)

-İp, -Up: Türkçede yaygın olarak kullanılan bir zarf fiil ekidir. Ek Eski Türkçede -p biçiminde kullanılmıştır. Eski Anadolu Türkçesi döneminden itibaren bu şeklini almıştır. Metnimizde pek çok örneği görölmektedir.

aç-up (236/a/6)

al-up (220/a/13)

ayır-up (398/a/2)

bil-üp (255/a/9)

çek-üp (267/b/12)

çık-up (293/b/10)

çıkar-up (318/b/1)

değiş-üp (287/a/13)

deñe-y-üp (354/b/14)

depren-üp (367/b/3)

di-yüp (244/b/13)

dik-üp (241/b/10)

eyle-y-üp (326/a/1)

gel-ip (362/b/4)

kaç-up (210/a/6)

-ken: -ken eki sadece i- fiilinin zarf fiil ekidir, diğer fiillere getirilmez. Ünlü uyumu dışında kalma özelliği de olan -ken zarf fiil eki Türkçede yaygın bir kullanıma sahiptir.

boğazlar-ken (364/a/3)

ditrer-ken (378/a/12)

durur-ken (336/a/15)

iner-ken (366/b/4)

yatur-ken (241/b/9)

-mAdIn: Olumsuzluk ifade eden ve işlek olan bir zarf fiil ekidir. Metnimizde birkaç örneği bulunmaktadır.

ol-madın (338/a/8)

yar-madın (211/b/14)

-mAzdan: -mAz sıfat fiil ekine +dAn ayrılma hali ekinin gelmesiyle ortaya çıkmış bir zarf fiil ekidir. Zaman bildiren zarflar türetir.

ol-mazdan (372/b/8)

öl-mezden (347/a/15)

çoğ-mazdan (329/a/4)

2.10.5.7. Sıfat-Fiiller

İsim-fiiller, nesnelere geçici hareket vasıfları ile karşılayan vasıf isimleri olduklarından kelime çeşidi olarak sıfat sayılabilirler; bunlara sıfat-fiil denilmesinin sebebi de budur⁷¹. İsim gibi ifade ettikleri zamana göre, geçmiş, gelecek ve geniş zaman olarak çekimlenirler⁷².

2.10.5.7.1. Geniş Zaman Sıfat-Fiili

-An: Türkçenin en yaygın kullanıma sahip geniş zaman sıfat fiilidir.

eyle-y-en (208/b/12)

bil-en (286/b/15)

bit-en (202/b/11)

bitir-endür (326/a/14)

çık-an (315/a/2)

di-y-en (297/a/1)

dög-enleri (335/b/5)

ek-enlerin (393/b/15)

2.10.5.7.2. Geçmiş Zaman Sıfat-Fiilleri

-dik, -duk: Geçmiş zaman ifade eden bir sıfat fiildir ve Türkçede yaygın bir kullanıma sahiptir. Metnimizde örnekleri çokça görülmektedir.

açıl-dığı (212/b/13)

al-duğıçun (300/a/9)

at-duğıdur (378/a/3)

at-duklarıdur (359/a/2)

bil-düğim (217/b/4)

⁷¹ Kemal Eraslan, **Eski Türkçede İsim-Fiiller**, İstanbul 1980, s.3

⁷² Faruk K. Timurtaş, **Eski Türkiye Türkçesi**, 3.b. Ankara 2005, s.154

bit-digi (212/a/10)

bul-duğını (372/a/6)

çal-dığından (227/b/5)

çıkar-duđınıñ (342/b/7)

eyle-dügi (359/b/7)

kaç-duğlarında (337/a/6)

-mİş, -mUş: Anlatılan geçmiş zaman isim fiilidir ve yaygın bir kullanıma sahiptir.

az-mışları (244/a/3)

kal-mışlara (244/a/5)

2.10.5.7.3. Gelecek Zaman Sıfat-Fiilleri

-AsI: Gelecek zaman ifade eden isim fiil eklerinden biridir. İşlek bir kullanıma sahiptir.

çık-ası (397/b/10)

-AcAk: Eski Anadolu Türkçesinin sonlarında ortaya çıkmış ve gelecek zaman ifade eden bir isim fiil ekidir⁷³. Yaygın bir kullanıma sahiptir.

kırıl-acağ (394/b/8)

ol-acağın (260/a/13)

⁷³ Muharrem Ergin, **Türk Dil Bilgisi**, İstanbul 2003, s.336,

2.10.5.8. Olumsuz Fiil Çekimleri

2.10.5.8.1. Basit Olumsuz Kipler

2.10.5.8.1.1. Geniş Zaman

-mAz

Teklik

- 1.Kişi **-mAz-Am** *bil-mez-em (233/b/8), boğazla-maz-am (348/b/12), it-me-m (290/b/11)*
- 2.Kişi **-mAz-sIn** *al-maz-sın (282/a/14), gider-mez-sin (216/a/9), gizle-mez-sin (244/b/10)*
- 3.Kişi **-mAz** *atıl-maz (202/a/3), baş-maz (361/a/8), bat-maz (206/b/1)*

Çokluk

- 1.Kişi **-mAz-lz** *bil-mez-iz (249/a/15), bil-mez-üz (214/a/13), var-maz-uz (238/a/12)*
- 2.Kişi **-mAz-sIz** *bil-mez-siz (282/a/13), id-emez-siz (267/b/12)*
- 3.Kişi **-mAz-lAr** *bil-mez-ler (275/a/1), boğazla-maz-lar (279/a/6), döğ-emez-ler (270/b/2)*

2.10.5.8.1.2. Görülen Geçmiş Zaman

-mA-dU/-mA-dI

Teklik

- 1.Kişi **-mA-dU-m** *ayrul-ma-du-m (367/a/2), bil-me-dü-m (202/b/3), boğazla-ma-du-m (348/b/11)*
- 2.Kişi **-mA-dI-n** *bil-me-di-n (398/b/8), eğlen-me-di-n (278/b/13), eyle-me-dü-ñ (398/b/9)*
- 3.Kişi **-mA-dI** *bağ-ma-dı (360/b/10), bat-ma-dı (229/a/5), al-ma-dı (294/a/13)*

Çokluk

1. Kişi **-mA-dI-k** *bil-me-dü-k (257/a/10), bul-ıma-du-ğ (279/a/6), işit-me-dü-k (225/a/9)*
2. Kişi **-mA-dI-ñUz** *it-me-dü-ñüz (286/a/14)*
3. Kişi **-mA-dI-lAr** *bil-me-di-ler (270/a/1), bul-ma-dı-lar (260/a/10), çal-ma-dı-lar (227/b/7)*

2.10.5.8.1.3. Gelecek Zaman

-mA-y-IsAr

Teklik

1. Kişi Metinde yok
2. Kişi **-mA-y-IsAr-sIn** *bul-ma-y-ısar-sın (265/a/7)*
3. Kişi **-mA-y-IsAr** *al-ma-y-ısar (217/b/11), gel-me-y-ecek (283/a/8), ol-ma-y-ıcağ (373/b/5)*

Çokluk: Metinde yok

2.10.5.8.1.4. Şart Kipi

-mA-sA

Teklik

1. Kişi Metinde yok
2. Kişi **-mA-sA-ñ** *bil-me-se-ñ (399/b/2), dile-mez-se-ñ (302/a/8), git-mez-se-ñ (279/a/15)*
3. Kişi **-mA-sA** *bil-me-se (227/a/7), bit-me-se (202/b/11), çık-maz-ısa (275/a/12)*

Çokluk

1. Kişi Metinde yok
2. Kişi Metinde yok
3. Kişi **-mA-sA-lAr** *kopar-ma-sa-lar (207/a/15)*

2.10.5.8.1.5. Emir Kipi

Teklik

1. Kişi Metinde yok.
2. Kişi **-mA /-mA-gIl** *çek-me (216/b/2), di-me (307/a/2), dile-me (225/b/7), eyle-me-gil (286/a/6)*
3. Kişi **-mA-sIn** *bit-me-sün (399/a/12), çık-ma-sun (397/a/12), dön-me-sin (294/a/14)*

Çokluk

1. Kişi **-mA-y-AIUm** *gör-me-y-elüm (397/a/6)*
2. Kişi **-mA-ñ** *çek-me-ñ (267/b/11), it-me-ñ (202/b/2), ol-mañuz (356/a/15)*
3. Kişi **-mA-sUnlAr** *baş-ma-sunlar (398/b/8), di-mesünler (398/b/9), kork-masunlar (377/b/2)*

2.10.5.8.1.6. Dilek-İstek Kipi

-mA-y-A

Teklik

1. Kişi **-mA-y-A-m** *işit-me-y-e-m (327/a/13), otur-amaz-a-m (260/b/2)*
2. Kişi **-mA-y-A-sIn** *ol-ma-y-a-sın (376/b/14), otur-a-maz-sın (338/a/3), unut-ma-y-a-san (262/b/3)*
3. Kişi **-mA-y-A** *böl-me-ye (280/b/2), çek-me-ye (283/b/6), çık-ma-ya (373/b/1)*

Çokluk

- 1.Kişi **-mAz-Uz** *gör-e-mez-üz (295/a/12)*
- 2.Kişi Metinde yok.
- 3.Kişi **-mA-y-A-lAr** *çık-ma-y-a-lar (232/b/2), ek-me-y-e-ler (208/a/14), eyle-me-y-e-ler (236/b/6)*

2.10.5.8.2. Birleşik Olumsuz Kipler

2.10.5.8.2.1. Geniş Zamanın Hikâyesi

-mAz-dİ

Teklik

- 1.Kişi Metinde yok
- 2.Kişi Metinde yok
- 3.Kişi **-mAz-dİ** *beñze-mez-di (382/b/12), bil-mez-di (285/b/2), çek-mez-di (334/a/4)*

Çokluk

- 1.Kişi Metinde yok
- 2.Kişi Metinde yok
- 3.Kişi **-mAzlAr-dİ** *çek-emezlerdi (286/b/15)*

2.10.5.8.2.2. Anlatılan Geçmiş Zamanın Hikâyesi

-mA-mİş-dİ

Teklik

- 1.Kişi Metinde yok
- 2.Kişi Metinde yok
- 3.Kişi **-mA-mİş** *bit-me-miş (211/b/14), gör-me-miş (209/a/2), iriş-me-miş (389/a/13)*

Çokluk

1. Kişi **-mA-mİş-Iz** *gör-me-miş-iz (322/a/7)*
2. Kişi Metinde yok
3. Kişi Metinde yok

2.10.5.8.2.3. Dilek-İstek Kipinin Hikâyesi

-mA-y-A-y-dİ

Teklik

1. Kişi Metinde yok
2. Kişi Metinde yok
3. Kişi **-mA-y-A-y-dİ** *gel-meyeydi (284/b/2)*

Çokluk: Metinde yok

2.10.5.9. Birleşik Fiiller

2.10.5.9.1. İki Fiilden Yapılan Birleşik Fiiller

Metinde fiille fiili birleştiren birleşik fiiller beş tanedir. Bunlar *bil-*, *vir-*, *git-*, *dur-*, *ko-* yardımcı fiilleridir. *bil-* iktidar, *vir-* tezlik, *git-*, *dur-*, *ko-* süreklilik fonksiyonu bildirmektedir.

bil-

duta bil- (340/a/15)

ide bil- (316/b/2)

uçā bil- (310/a/4)

yiye bil- (209/a/13)

dur-

arta dur- (326/a/9)

çevrinür dur- (326/b/5)

eksili dur- (326/a/10)

uru dur- (365/b/6)

git-

alup gid- (233/a/12)

çıkar gid- (369/a/4)

uça gid- (258/b/13)

ko-

dike ço- (220/b/8)

getürüp ço- (329/b/7)

vir-

alı vir- (299/a/5)

bili vir- (243/a/10)

gizleni vir- (292/b/5)

getüri vir- (307/b/5)

koşu vir- (323/a/6)

şalı vir- (298/a/12)

2.10.5.9.2. Bir İsimle Bir Fiilden Yapılan Birleşik Fiiller

Metinde isimlerle birleşik fiil yapan pek çok yardımcı fiil geçmektedir. Özellikle yabancı dilden alınan isimlerin söz dizimine sokulabilmesi amacıyla ve Türkçe isimlerin de ekleşme sürecine girememesinden dolayı yardımcı fiil kullanma

yolu tercih edilmiştir. Bunların içinde en yaygın olan yardımcı fiiller *ol-*, *id-(it-)*, *eyle-* fiilleridir.

id-(it-)

fā'ide id- (205/a/10)

ḫarār id- (202/a/14)

yan id- (202/b/1)

eyle-

gölge eyle- (208/b/12)

pāre eyle- (204/b/4)

ṣāfī eyle- (207/a/2)

ol-

helāk ol- (201/a/2)

mu'teber ol- (201/b/15)

semüz ol- (201/b/1)

2.10.5.10. Yardımcı Fiiller

Metnimizde geçen yardımcı fiiller, bir önceki konuda da gösterildiği üzere *bil-*, *dur-*, *eyle-*, *git-*, *it-*, *ko-*, *ol-*, *vir-* fiilleridir. Yardımcı fiiller, fiille fiili, fiille ismi birbirine bağlarlar. Eski Anadolu Türkçesi döneminde yaygın olarak kullanılan yardımcı fiiller de metnimizdekilerle hemen hemen aynıdır.⁷⁴

bil-

duta bil- (340/a/15)

ide bil- (316/b/2)

⁷⁴ Mustafa Özkan, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, s. 147, 2009; Muharrem Ergin, *Dede Korkut Kitabı II*, s. 473, 1997

dur-

arta dur- (326/a/9)

eksili dur- (326/a/10)

eyle-

gölge eyle- (208/b/12)

pāre eyle- (204/b/4)

şāfī eyle- (207/a/2)

git-

alup gid- (233/a/12)

çıkar gid- (369/a/4)

uçā gid- (258/b/13)

id-(it-)

fā'ide id- (205/a/10)

karār id- (202/a/14)

yan id- (202/b/1)

ko-

dike ko- (220/b/8)

getürüp ko- (329/b/7)

ol-

helāk ol- (201/a/2)

mu'teber ol- (201/b/15)

semüz ol- (201/b/1)

vir-

gizleni vir- (292/b/5)

getüri vir- (307/b/5)

şalı vir- (298/a/12)

3. EVİRİ YAZI METİN (200a-404a Varaklar arası)

(...) **[200a]** (1) vardur ki ol yağdur. Melik eyitdi, bunları Kirmān'a iletdiler ve anda (2) bunlar ağaç dikdiler, ābādān oldı, buğur buyurdı kim tağlara iletdiler, (3) anda dahı şuyunı yolların düzetdiler, ābān eylediler. Ba'de zindāna iletdiler. (4) Zindānda şan'at-ı kime işlediler, buğur pādişāh eyitdi, bunları kovı- (5) virün, gitsünler, 'ālimler hīç yirde 'āciz ve çāresiz qalmaz. Ve dahı bilgil (6) kim turunç gāyet issidür ve içi gāyet şovukdur. Od-ıla şu bunda (7) cem' olmışdur. **Abīnūs:** Bir kara ağaçdur. Kimse bilmez ne yirde bitdügin. (8) Ba'zılar dir ki Hindüstān'da ağaçdur ammā bu deñiz getürür, deñizden (9) çıkarurlar. Ve oda bıraksalar hōş koğar ve eger döğüp göze (10) çekseler, göz ağın giderür rüşen eyler. Ve dahı kasiğda olan (11) taşu giderür ve bundan dere düzseler göze 'azīm fā'ide ider. (12) **El-ās:** Mürut bir reyhān-ı mübārekdür, hōş koğulıdur, isilikleri (13) defi' ider. Ol mürutuñ yağı, saçı ve sağalı kara eyler ve uzun eyler. Ve dahı (14) dirler ki 'aşā-yı Mūsā āsın-ı behişt-den-idi. Ve ba'zı dimişler, mürut ki (15) Rüm'da biter, kışacığ yirde biter, andan büyük olmaz, yazın çiçekleri açılır. **[200b]** (1) Her ki anı koğulasa yatsa, uyusa, iñtilām görür. Mürd-ıla enār (2) birbiriyle barışur, birbirine yağın imiş virürler. **Isbarang:** Bir otur, (3) cezāre-'i Cüzrān'da biter bir yumuşak toprak yirde ki yazıdur ve yirden çıkacak (4) ādem şüreti gibi çıkar. Başı ve saçı ve eli ve ayağı ve gözi ve ağızı (5) olur. Bunuñ gibi Lābīs tağında 'acāyib ağaçlar biter kim yaşşı yaşşı (6) yaprakları olur, her yaprağı ādem şüretidür. Bunuñ sebebini ve 'illetini Allāh (7) te'ālā bilür. **El-bakām:** Bakām bir ağaçdur, cezāre-'i Rāmīn'de biter, ekmezler (8) kendüsi biter, yemişi dahı olur. Şol kiçi boynuzı gibi lākin acı (9) olur. Eger bir kimseye ağı virmiş olsalar aña bakām kökünü (10) kazıyalar yedüreler şifā bula. Bakām eyle hūb-reng olur, gāyetde (11) kızıl boya. Bu nātūr bakāmı 'āleme ol cezāreden iledürler. **Beliş:** Bir ot- (12) dur, gāyetde öldürücü. Eger azacığ dahı yiseler öldürür. Dahı (13) her yirde ki ol yemiş biter. Cedvār dirler bir cānaver olur, gelür anı keser, (14) gider ve eger ol cedvār olmasa bīş çok biterdi. Dört (15) ayaklu cānaverleri helāk iderdi. Dahı bīş sulţānlar hazīnesinde olur, **[201a]** (1) ağı içecek kişiye anı virürler. Eger bildurcın eti yise

semüz olur. (2) Ve eger ādem ya fīl bir ħardal dānesi deñlü yise fi'l-ħāl helāk olur. (3) Ve daħı dirler ki bir kişi anı altına aldı, oturdı, der dökdi, fi'l-ħāl (4) cān virdi.

Belessān: Bir ağaçdur ki Mışır'da biter. Cihānda hemān bir ağaçdur. (5) Ol yirde biter ki aña 'aynı'ş-şems dirler. Şoñra ayruķ yirlerde daħı (6) dikdiler bitdi. Anuñ yuķarusını keserler andan nesne damar, şışelere (7) alurlar, az olur, 'azīz olur. Anuñ ağacına 'ūdu'l-belessān dirler. (8) Yağına dühnü'l-belessān dirler, meflūca ve yillülere fā'idesi vardur (9) ve hem bu yağ daħı melikler ħazīnesinde olur. 'Ūdu'l-belessān dirler (10) ve anuñ yağı şunuñ üstinde durmaz dibine iner. Eger başa (11) sürseler ayağ altında koķusı belürür ve eger ayağ altına sürseler (12) koķusı başda belürür. Ğāyetde kuvveti ve nüfūzı vardur ve daħı dirler kim (13) Ķāhire şehrinde bir yir vardur, anda bir yaşıl ot biter, dört arış (14) uzunu olur. Yılda bir kerre anı alurlar, şıkarlar, aña dühnü'l-belessān (15) dirler. 'Ālemde hemān bir yirde biter, cāna kuvvet ve rāħat virür ve 'illetleri [201b] (1) ħal ider, giderür. Bir dirhem on dīnār ca'feriyye virürler. Ba'zılar (2) eydürler, ol vaķt ki taşra gelür, zūfa pelessānk kökini keserler (3) daħı yağı revān olur. Eger kıla degürseler göyindürür eger çuval-duza (4) dürtseler, oda degürseler, ħōş yanar. Daħı bir pāresin dürteler, (5) daħı yaķalar, daħı parmağı řu-y-ıla ölideler, yapışalar. Eger söyünürse (6) ħāliř degildür ve eger söyünmeye ħāliřdür. **El-başalu:** Şoğan dürlü dürlü- (7) dür, birisine başalu'z-ziber dirler, ol begāyet issidür ve laşıfdür (8) ammā bir dürlü daħı vardur, aña 'anberü'l-ķudür dirler. Anuñ çok (9) menfa'atı vardur ve eger řoganuñ başını giderseler içini koķuķ eyleseler (10) daħı içine bir sarımsaķ řoķsalar daħı balçığa gömseler başalı-şāmī (11) biter. **Bellūř:** Bir meřhūr ağaçdur ki bir yıl bellūř biter, bir yıl māzū biter. (12) Azerbāycān vilāyetinde, şehri Ĥuveyde de bir bellūř ağacı vardur, (13) zamān-ı ķadīmden ķalmıřdur. Her yıl bir dāne bellūř ve bir dāne (14) māzū biter, andan artuķ bitmez ve ol aşağa düşer ve anı her kim (15) bulursa mün'im ve mu'teber olur. Cümle-i 'acāyib-i cihāndan birisi daħı [202a] (1) budur. Tin bir mübārek yemişdür ki aña incīr dirler. řūfān-ı (2) Nūħ'da -'aleyhi's-selām- cemī'i ağaķlar helāk oldu illā

incir helak (3) olmadı dağı her yemişden bir nesne yabana atarlar illā incirden atılmaz. (4) İnciri Hađđ te‘ālā Kur‘ān’da zikir itmişdir, şöyle ki şavlulu te‘ālā,¹ **وَالسِّينِ** (5) **وَالرَّمْيُونَ** buyurmuşdur. Eger incir ağacın yağsalar tütünü bir ĥayāsı (6) büyük kişiye doğınsa ĥayāsı dā’im ĥareket ider. İncirüñ yaprağı ağudur (7) ve dağı südi kim yaprağından çıkar, ol aru şokduğına fā’ide ider (8) ve eger incir budağı üzre nağış itseler hemān incirde ol nağış (9) olur dağı tatlu incir kim andan tatlu olmaya. Ol ruşübeti tağlil (10) ider ve yılleri defi’ ider. **Et-tuffāh:** Elma bir menfa’atlu yemişdir kim göñle (11) şuvvet virür. řām’da bir elma olur, şaçan keseler içinde bir elma dağı (12) olur. Ve dağı řirāz’da bir elma; yarısı ekři ve yarısı tatlu. (13) ĥayvānāt dağı elma ağacın şatı severler ĥāřřa kim fīl dā’im elma (14) ağacı dibinde řarār ider. Arařāťālīs’e ölüm vağtında bize vaşiyyet (15) eyle dirler. Eyitdi kim řāķatum yoğdur söylemege, tiz elma biryān getürüñ, **[202b]** (1) didi. Biryān idüp getürdiler, yidi yüreği şuvvet buldı. Eyitdi ki (2) ĥiç ‘avrata i’timād itmeñ ki ben cemī’i řabī’atları teřĥiř itdüm ve bunlaruñ (3) řabī’atların ve ‘ahdlarını ve vefāsuzluđlarını bilmedüm, didi, öldi. Ve dağı (4) Sāmīr’de bir elma ağacı vardur iki řāĥ, her şalında elma biter bir dürlü ki (5) her birinüñ řa’mı ve levni bir dürlü. Řaçan bir şalından yeseler uyıdur, ishāl (6) ider ve şaçan ol bir şalından yeseler uyanıķ dutar dağı ishāl bağlar. (7) **قَالَ لِمَ مَنُوعًا لِّمَنْ كَانَ رَأِيًا** Ya’nī eger (8) elma su olup ağdı, řarāb oldı, şatı oldı. Elmanuñ rengi lezzeti, (9) gözdür ve řoķusu lezzeti, cāndur. **Cevz** řoz ağacı ulu ağaçlardandır (10) ve řozuñ yağı tiryākdur. Dağı şozı bir yire ileteler kim anda ařlā řoz (11) bitmese anda biten řoz zehr-i ķātil olur. Bir kiři ĥikāyet itdi ki (12) melik-i Türkān diledi ki bir pādiřāhı helāk ideydi Türkistān vilāyetinde. (13) Dağı buyurdı ki bir şanduk getürdiler ve içinde bir řoz, řıķardı, şıdı (14) ve bir dānenüñ şartdı bir denk terāzu-y-ıla, ol dūřmenine virdi, tā kim (15) helāk ola. Ol kiři eydür, ben eyitdüm ki ben bir yirdenem ki benüm terbiyyetüm **[203a]** (1) řoz-ıladur. Melik buyurdı, ĥāyet ‘acebledi.

¹ Tin Suresi, 1. ayet.

Ol kiři eydür, ozı beř (2) gn bir blię olmaduę oęlnuń sdğine gmseler andan řońra (3) ıkarsalar, dikseler, abı yuacuu ola ve eger ozı abından ıkarsalar, (4) saęca yapraęına řarsalar daęı dikseler, ap beęyet yuacuu olur. (5) Eger bir bardaęı aęzından sısalar iine oz doldursalar daęı balık (6) iine gmseler, kllsi bir kk bir aęa ola ‘aęm byk. Ben (7) Hemedn vilyetinde bir oz aęacı grdm, řyle toęru mstam’l- (8) me ki her yapraęı, budaęı ser perde-i mdevvere beńzer, dallarının (9) ba’zı yire inmiř-idi, bařı ve an budakları u abaka-y-ıdı. Ol (10) vilyetn avmı eydr, kimse bunuń gibi aęa grmiř degil ki (11) bunuń evresinde on bstn vardur, cmlesini bunuń alı (12) rter. Etbb eydr, ozuń yaęı tirykdur ve kepegi zehirdr. Daęı bir (13) kiři ozı dřde grse, zaęmete uęraya zr ki ozı řovmayınca (14) ien, virmez. **Hřebet’l-cevln:** Bir aęadur. Anuń hřiyyeti budur kim (15) bař aęrısına f’idesi vardur. Eger bařa ařaosalar ve da **[203b]** (1) hstalıęına menfa’atı vardur, iseler bu gey ıymetli aęadur. Bunu (2) pdiřhlar, hznelerinde řalarlar, degmesinn eli iriřmez. **El-h’ (3) hr:** Vilyet-i Rm’da bir aęadur, anuń řuyısı aar. Her aan ońsa (4) khrbr olur. Daęı anuń yemiři mařr’a virseler menfa’at ider ve (5) eger bala arıřdursalar, gze ekseler, gze uvvet ve nr virr. **řecere-i (6) hamme:** Bir aęadur ki rengi yt rengine beńzer, hř ousı vardur, (7) demi uyudur ve mest ider ve eger edviyeye atsalar cigere f’ide (8) ider. **Hnzal:** ‘Arab milkinde olur, anuń yaęını edviyeye atarlar. (9) İřhl-ı řafr ider, anı yimekte htar vardur ki baęırsaları řıyrır. aan ki (10) aęacında bir yalnızca bitse ol zehr-i tildr. Her kim hnzalı kendde (11) getrse, andan sırtlan aar ve arslan řerrinden anuń sersi artudur. (12) Zr kim ol deme evvel cim’ ider, andan řońra yir. **El-h’ (13) hal:** Trkistn vilyetinden t Hvrzim’e deęin hlanc aęacı (14) o biter. Ańa ęayzatu’r-raħmn dirler, ya’n mřet’r-raħmn dimekdr. Ol (15) aęadan analar ve abalar dzerler. **Hdeng:** ayın aęacıdur Rs **[204a]** (1) vilyetinde biter. Byk aęadur, anuń abını yaya ve snlere tzlerler. (2) Ba’zısı olur kim ańa mhr dirler,

anuñ kabı münakkaş olur. (3) Eyle şanasın kim bunı naqqāş-çīn naqşı itmişdür. Ol cins (4) ‘azīz kıymetlü olur, şol gevher gibi mürekkeb. Bu haddenüñ bir yemiş (5) biter ağaçdur ve muṭī’dür ki andan oq yonarlar. Anuñ başında toğan (6) yuvası olur ve dibinde kākum yatağı olur. Ol kabından şamg alurlar, (7) şol mümyā gibi. **Ed-dālū’d-dalab:** Bu çınār ağacıdur. Yarasa bunuñ (8) yaprağından qorqar ve kerkes dağı yarasadan qorqar ki kele (9) yavrısın yumurdasın yiye, diyü. Pes kerkes dağı varur çenār (10) yaprağını yuvasına getirür. **Dār-ı şa’itān:** Bir büyük ağaçdur, dikenlü. Sünbülü (11) dağı andan alurlar, issi olur, yaşlara ve cerāhatlara menfa’atı vardur. (12) Anuñ yemişini ma’cūnlara qatarlar, cimā’a muqavvīdür. **Devrān:** Bir ağaçdur (13) kim anda kabağ biter. Kağan ol kabağı keseler, yaşılca şuyı olur. (14) İçinde bir laḥza durıcağ tolı sūñük olur, anuñ içinden nesnecik (15) dökülür un gibi. Anı cerāhata ekseler eyü olur. Anuñ ol **[204b]** (1) yaşcasıyla naqqāşlar, zevrağ naqş iderler. Ba’zısı begāyet (2) laṭīf olur. **Dīvdār:** Hind iqlīminüñ çamıdur, anuñ südi issidür, (3) siñirleri kuvvetlendürür; felce ve laḥveye fā’idesi vardur ve sidük (4) yolundağı taş pāre pāre eyler, sidikle bile çıkarur, ādemi kırtarur. (5) **Demkūs:** Bir ağaçdur, Mışır’da biter ki gicelerde od gibi yanar ve misāfirler (6) görürler anı od şanurlar ve varurlar, görürler ağaç; dutarlar, (7) yaqarlar. Görürler ki girü yanar. **Desn:** Bir otdur, andan, urğanlar (8) eylerler gemi-y-içün Mışır’da. Eger anı birbirine pek pek sürseler, (9) dutuşur yanar. **El-rummān:** Enār ki mübārek yemişdür menfa’atlı. Anı Hakk (10) te’ālā -‘azze şānuhu- hoqqa şeklinde yaratmışdur. İçinde ‘aḳīk gibi dāneler (11) yaratmışdur ve yāḳūt gibi hicāblar yaratmışdur ve içinde altun (12) renglü ḥarīr gibi nesnelere yaratmışdur ve dağı şafrāyı sākin kılar, (13) yürege kuvvet virür ve yarasa dağı anuñ düşmenidür. Eger enār ağac-ıla (14) ādeme uralar helāk olur ve eger tatlu enār ağacınıñ dibini (15) azacık açsalar, birez sirke dökseler, enarı ekşi olur ve eger **[205a]** (1) ekşi enār ağacınıñ dibine, birez ācib balı dökseler tatlu ola. (2) Bu nesne enāruñ ḥāşiyyesidür. **Rāvend:** Hindüstān kabağıdur. (3) Anuñ yaprağına sāzēc-i Hindī dirler ve ba’zılar aña rīvend-i Çīn (4) dirler. Dağı dirler ki

rāvend-i rīvāseñ aşlı durur. **Rīvās:** Bir menfa‘atlu (5) yemişdür, şafrāyı gidericidür ve dağı Tūs iklīminde her bir rīvās (6) elli batman olur. Tā‘ūna dağı menfa‘atı vardır. Rāvend-i Çīn yegrekdür (7) rāvend-i Türkīden, cigere dağı fā’idesi vardır. **Ez-zeytūn:** Bir mübārek (8) ağaçdur. Yemişi issidür ve yumuşağdur, sāz-gārdur, Hakk te‘ālā medh (9) itmişdür. Bunuñ ulu menfa‘atı vardır ve dağı şol kulanca ki bağırsağ- (10) lara tolaşur, bağlanup yidügi çıkmayı aña fā’ide idüp iñerü. Ol edviyede (11) var-imişse ki ol ölüyi dirilde-y-idi, ol zeytūn ola-y-ıdı. **Hikāyet:** (12) Meger bir kişi hasta oldı, düşvār ki aña hıç dermān (13) idemediler. Bu kişi hemān kendüden ümīdi kesdi. Bir gece düşinde (14) gördi, aña eyitdiler ki ‘illetüñ bilā ve lā. Ya’nī, lā’nuñ ma’nāsınadır. (15) Ve velā’nuñ nedür bilmedi, üzerüñe olsun, didiler. Bir gün bir ‘ālime [205b] (1) uğradı, bunı şordı. Ol ‘ālim eyitdi ki ol zeytūndur, didi. (2) Bu hüküm-ile Hakk te‘ālā didi ki Vardı ol (3) kişi zeytūn yedi, ol ‘illet andan gitdi, necāt buldı. Dağı ol (4) zeytūn kilisesinüñ hikāyetin bildük ki ne ‘acebdür. Ve dağı belki zeytūn (5) ağacından çok yaşar ağaç yoğdur ve dağı dirler ki Şām’da bir zeytūn (6) ağacı vardır, üç biñ yıldur ki durur. Ve dağı zeytūnuñ şamgına ıştarga (7) dirler, tütünü ādemi bīhōş ider, uyudur ve bevāssire dağı menfa‘atı (8) vardır, sidügi dağı açar. Ve dağı etmegi zeytūna bıraksalar, ol etmegi (9) şıçan yise, bu hüküm-ile ki zeytūn mübārekdür ve şıçan şūmdur. Her (10) dāne ki dikerler hemān girü ol dāne biter illā zeytūn dikseler zeytūn(11) bitmez, bir ğayrı nesne biter. **Zakkūm:** Bir ağaçdur kim şamğı begāyet yaramazdur ki (12) aña saqmūniyā dirler. Ma‘de’i hārāb ider, şehveti giderür, öldürücidür. (13) Birez edviyeye katarlar, ishāl-ı şafrā ider. **Za‘firān:** Kuhistān’da olur, (14) aña hıyalī dirler. Yemişin kışın getirür. Anuñ kıızıl, berrāk yemişi olur ve iki (15) süñücegi vardır, anı bırağurlar ve anuñla altunı kāğıda yazarlar, [206a] (1) yapışdururlar. **Tarfa:** Yılguna dirler, ol bir ağaçdur. Şol vakit ki (2) Sayā kavımı ‘āsī oldılar, Allāh te‘ālā anlara hışım itdi, od virbidi. (3) Bağlarını bunlaruñ yakdı, anuñ yerinde şurfa bitdi. Eger ağacın bir hayvāna (4)

² Nur Suresi, 35. Ayet

ursalar şayru olur. Efgāniyān hūdūdında bir yılğun mīşesi vardır, (5) anda ağaçlar vardır ki her birinūn kalınlığı on yedi arıdır. Her kim (6) andan bir ağaç uvatsa bir gün bir gece eli ağırur. Ol kavım aña (7) gāyetde ‘izzet iderler, secde iderler ve hem aña behmen dirler ve ol (8) mīşede arslan ve bebür vardır. Her kimse ki ol ağaç dibine varsa (9) bunların şerrinden emīn olur. Tarfa vīrān yirlerde olur, şol yirde (10) kim Allāh te‘ālānūn hısmı irişmiş ola. **‘Ūd:** Bu dürlü dürlü ulu hazīne- (11) lerde biter. Haṭṭ-ı istivā’dan yaña aña hīç ādemī varmaz, kimse gördüğü (12) yoğdur ki anūn ağacı niçe olur ve anūn yemişi niçe olur ve anı deñiz (13) getirür şimāl cānibinden kimse bilmez ki anı niçedür. Ol ‘ūd ki şu getirür, (14) aña ‘ūd u raṭīb dirler. Ol hīç kırılmaz ve bir dağı kuru olur ki ol (15) şehir-i Kile’de yā Kāmurvan’da olur. Gāyet eyüsi oldur ki menzilden getirürler ki **[206b]** (1) şuya bıraksalar batmaz ve oda şalsalar hūb koğar ve ma‘cūnlara katsalar (2) yüregi kuvvetlendirür ve hem anūn koğusu tonları güyeden emīn ider ve ‘aklı (3) arturur ve unutğanlığı giderür. **El-‘anber:** Bir şu ağacınūn (4) pasıdır. Ba‘zılar eyidürler ki bir bīnardur, deñiz dibinde kaynar, şunuñ (5) üzerine çıkar, dağı karışur. Ba‘zılar dirler ki deñiz şığrınūn (6) tezegidür. Eger tezek olsa revādur zīrā ki müşğ kandan (7) ammā ol ki şamğıdur, dirler. Ol dağı revādur zīrā ki yapışıcıdur ve her (8) kuş ve her yırtıcı cānaverler ki kaynağın ‘anbere ursa anda kalur. (9) Ol sebebden ‘anberūn içinde zīnāf ve niçe çok olur. Dağı bir balık (10) vardır ki aña bān dirler iki yüz arış uzunı vardır. Eger (11) bir zerre ‘anber yise ölür. ‘Anberūn cāna ve göñle nef‘i vardır ve eger öli (12) duran kişinūn burnına sürseler gerek kim güle ve cigere ve ma‘deye (13) ve dimāğa kuvvet virür. **El-‘ar‘ar:** Bir dürlü arduç ağacıdur, anlu ve uzun (14) olmaz ve anūn yemişi issi olur ve hem ol kadar olur ki ceviz gibi. Eger (15) yiseler kan işedür ve oğlan düşürür. Eger cevzi anūn-ıla kaynatsalar, **[207a]** (1) kulağa kosalur, şağırlığı gidere. **El-‘unnāb:** Bir ağaçdur eyü yapraklı, berrākđur. (2) Yemişi aşilludur, kanı şāfī eyler. Bir gün bir kağıya şordılar ki bir öküzü (3) boğazladığ, kanı şu gibi ak oldu, ne dirsın, didiler. Kağı eydür, meger (4) ol ‘unnāb yemişdür. Bir gün girü ol öküz issini kağıya

getürdiler. (5) Eydür, öküzi işbu kişünün, evüme girdi, on batman ‘unnābım yidi, öde- (6) dürem. Pes қаdı һүkm itdüginden şöñra, қады eyitdi ki benüm didügim (7) şevāb çıқdı. Ğaraż bu һikāyetden oldur kim ‘unnāb қanı şāfī eyler, (8) teskīn қılır. **El-‘inebü:** Üzüm bir һōş yemişdür ki anuñ niçe dürlü (9) һāşiyyeti vardur ki ayruқ yemişlerde yoқdur. Ve Red şehrinde bir aғaç vardur (10) ki bir yıl anda üzüm biter, bir yıl it boncığı biter. Ve daһı üzüm aғacını (11) ol vaқit dikmek gerek ki ayuñ on dördi ola. Ne ucından (12) keseler ve ne dibinden keseler belki ortasından keseler. İki ucunu (13) daһı şıғır tersiyle dutalar ve birez hezār daru dibine dökeler ve üstüne (14) dökeler, dibine noһūd ekeler. Üzüm aғacın yarsalar, şöyle ki (15) қabını қoparmasalar, içindeki özcegezünü giderseler, girü berk- [207b] (1) şar қosalar, söğüt қab-ıla daһı tertīb itseler, anuñ üzümünüñ çekirdegi (2) olmaya. Ve Hindüstān’da bir üzüm olur, ishāl ider. Sebebi budur kim (3) ol baғçeler anuñ çıpuғını yararlar, daһı içinden özdekini giderürler, (4) içine saқmüniyā taldururlar, daһı yire dikerler. Üzüm müshil olur (5) ve bahārdaki azmak çıpğıını keseler. Anuñ depesini yarsalar, daһı içine (6) қabaқ çekirdegi қosalar, daһı anı balçıғ-ıla dutsalar, andan қabaқ aғacı (7) bite, yemiş vire. Ol vaқt ki қabağı bıçaғ-ıla kesicek, üzüm şiresi (8) ola. Mervend şehrinde bir üzüm var; қара, her dānesinüñ içinde bir dāne (9) daһı var; tatlu ve hem қablu. Sebebi budur kim anuñ aғacını yararlar, (10) özüni giderürler, daһı içine bir incecik üzüm talı şoқarlar, (11) daһı berk şararlar, yire dikerler. Böyle olur. Bu cemle nevādir-i ‘ālemdendür. (12) Belki her üzümüñ her bir vilāyetinde, bir şekli olur. **Zebīde:** Bir üzüm (13) olur, her salқımı қoyınca bir kişi ider. İki kişi gördüm, bir aғacı (14) çiginlerine urmışlar, üstinde bir salқum üzüm. Ve daһı belki (15) beyte’l-muқaddesde bir üzüm olur ki her bir dānesi on beş mişқāl olur. [208a] (1) Hārūnu’r-reşīd һacca vardı-y-ıdı, aña bir salқım üzüm hediye getürdiler; (2) bir deveye urmışlar. Daһı Şan‘ā’da bir dürlü üzüm olur aña müneccim (3) dirler ve bir dürlü daһı olur, aña cumūşī dirler. Anuñ salқumları uzun (4) ve bir dürlü daһı olur, aña develi dirler ki her bir salқımı bir yalıncaқ (5) zengī gibidür ve her dānesini

âdem bir niçe kez ıştırur. **Ġubeyrâ:** İgde (6) bir ağaçdur, tağda biter. Yemşi kâbızdur, qarına bağ salar ve yüregi kuvvetlendirür. (7) Çiçeginüñ koğusu ‘avratlaruñ şehvetin koparur ve her kişi ki anuñ çiçegini (8) kendüde götürse dağı bir ‘avratuñ yanına varsa, ol çiçegüñ (9) koğusını işitdügi sâ‘at, ‘ağlı gider. Gerekse yigit olsun (10) gerekse koça, aña muṭī‘ ola. Ve eger ġabīrānuñ külini ‘avratuñ endāmına (11) dürtsele, şehveti ġalebe ide. **Fulful:** Bunuñ ağacı büyük (12) olur, dibinden şu eksik olmaz. Dibine kimse varmaz. Fulful yıl döker (13) dağı şu içine dökülür, şu alur gelür, dağı cemi‘ iderler, kaynadurlar. (14) Andan ötüri kaynadurlar ki dağı yirde ekmeyeler ve filfil kışdan tā yaz (15) olunca yemiş virür. Kışın salğum salğum olur çün kim gün issi ola yaprağı [208b] (1) dökülür, dağı ol şöyle kalur ve dağı kimse aña mâlik olmaz ve şöyle (2) āzāddur. Bir ağ fulful dağı olur, anı oda birağurlar, yanmaz, ol dağı (3) hūbdur, muḥallildür. Yilleri sākin kılır ve şehveti artuğdur ve dağı (4) şar‘a ve fālce ve lağveye ve ra‘şeye fā’idesi vardur. **Fıstık:** Bu dağı (5) bir hūb yemişdür ki laṭīf koğusu vardur. Bunuñ içinüñ leṭāfeti (6) ne bādāmda içinde vardur ve ne ayruğında vardur. Bunuñ ṭabī‘atı (7) issidür ve yumuşağdur, kuvveti ve ḥayātı arturur ve hem bir hūb koğusu (8) vardur. Bunuñ ṭālalarında delücekler eylerler, andan mezdekī çıkarurlar (9) ve mezdekī dağı ma‘deye fā’ide ider ve dimāğı pāk ider. **El-kāfu’ (10) l-kar‘u:** Kabağdur. Bunuñ ağacı za‘īf olur, yemişi büyük olur. Ḥastalara (11) dağı fā’idesi vardur ve hem gölgesi ḥastaya, fā’ide virür. Yūnus peyğamberüñ (12) -‘aleyhi’s-selām- dağı başına gölge eyleyen kabağ-ıdı. Ol cezīrede hemān (13) bir yirde bitmişdür. Ḥorasān’da bir cezīre vardur ki anda her bir kabağı, bir (14) deveye urup getüreler. Mışır’da bir dürlü kabağ olur, aña bāğuvrī, (15) dirler. Muğtaşid anuñ toğmını Bağdād’dan getürdi, ekdi, eyü gelmedi. [209a] (1) Eyitdiler ki hevādandur. Didi ki: Bizüm elimüz hevāya irişmez. **Karanfil:** Bu (2) zengibārda biter, kimse bunuñ bitdügi yiri görmemişdür ama bāzırgānlar (3) vardurlar, ol deñiz kenārında altunlarını ve gümüşlerin qorlar giderler, (4) bir gün soñra gelürler, görürler ki altunları yerinde karanfil vardur; alurlar, (5) giderler.

Karanfil mübârek devâdur ve hoşusu tîzdür ve cānlara mülâyim (6) ve muvâfıkdur. Edviyelere dahı ziyâde kuvvet virür. **El-kıssâ'u:** Eger (7) hıyârı uzatmak isteseler, bir çanak şu öñinde kosunlar, ol şuyı (8) gördükçe uzanur, ol şuya gelür. Hıyar tohmın saqmūniyâ (9) içine kıtsalar, içseler, hoş ishâl ide. Hıyârūñ tohmı serdüri ve terdür. (10) Yürek ağrısın sâkin ider ve meşâneleri pâk kıılır. **El-kümmeşerâ:** (11) Armud laţîf yemişdür, bûra dahı fâ'idesi vardur ve ol bil ki armud (12) çok ola, bâkî yemiş az olur. Ğâlibâ Mühre vilâyetinde bir armud ağacı (13) vardur, her yıl yaz ve kış yemişin virür. Birisini bir âdem yiyebilür, ancak (14) eydürler ki anı Hüd peygâmbere -'aleyhi's-selâm- ekmişdür, dirler. Kıaçan bir kışi(15) armudı çok yise, kıulanç olur ve dahı 'Abbâsi armuduñ yürece fâ'idesi [209b] (1) vardur. **El-kebere:** Kebere bir mübârek otudur, ölü talağı eridür ve hem (2) ta'âmı siñirür. 'İmâd bin Nebât eydür, pâdişâh-ı Rûm kıatına vardum, baña (3) hazînesini 'arz eyledi. Bir kilîdlü şanduk getürdi, açdı. İçinden (4) bir kıarfa ağacın kııkardı. Ben eyitdim; bu şûm ağaçdur ki Sebâ kıavmı (5) 'azâbından yitdi ve bizim şehir kıavmı bunu oda yakarlar. Melik eydür, (6) bizim vilâyetde bunuñ dütüni, hastalıklara fâ'ide ider. Ve bir altun şanduk (7) dahı getürdiler, içinden bir kıaç dâne kebere kııkardılar. Eydür, bizde bunuñ (8) 'izzeti vardur dahı edviyelere kıatarlar. Hâl budur ki harâb yirlerde (9) biter ancak. **El-kâfûr:** Bunuñ ağacı cezîre-i Erkend dirler, anda olur. (10) Begâyet büyük ağaçları olur anda, kıaplanlar kıurağıdur ve anda (11) varması ğâyet düşvâr olur ve dahı kâfûrānuñ şamğıdur (12) ammâ kimse bilmez ki ol niçe ağaçdur. Meger gögercin veyâ toğan (13) sebebinden bulurlar ki şol yaz issilerinde toğan ve gögercin varur, (14) anda kıonar, dahı kıanatların açar, gögsünü ol ağaçlar üzerine kıor, (15) dahı yatur. Ol ağaç şovuğından ötüri şayyâdlar, ol kıuşları [210a] (1) göricek ağacı bilürler dahı ok-ıla atarlar nişân iderler, tâ ki ol (2) sibâ' gidicek gelüp bulalar dahı kâfurîn alalar. Dirler ki (3) anuñ kıarîkı oldur kim anı ırâkıdan ok-ıla atup delük delük (4) iderler ki yuvası kııkmağ-çun ve bir kâfûr dahı şehrimend Ruķîñ dirler, (5) anda olur deñiz kenârında ve işitmişem ki yılanlar, kıor olıkaç anuñ (6) budacağına kıolaşurlar, issiden

kaçup tā ki anuñ şovucağı anları ferah (7) eyler. **Kişmen:** Bir yüce ağaçdur kim anuñ kalınlığı kırk arışdur anı yigirmi. (8) Dirlerdi, bir melik var-ıdı, oda tapardı, ol dikmişdi ateş-hānesi (9) öninde. Dağı iklīmle haber virdi ki Hakk te‘ālā baña kişmen virdi, (10) didi. Dağı bir zeyyīn köşk düzdi ve Cemşīd’i ve İfrīdun’ı anda anuñ (11) üzerinde naķış itdi ve dağı bu köşke demürden bārū düzdi. Aña serv ü (12) kişmen, diyü ad dirler. Bu haber Türkistān’a vardı, irişdi. Melik Ercāsib (13) ki pādīşāh-ı Türkistān’dur. Buña nāme yazdı, eyitdi ki ey zālīm, dīni (14) yaķduñ ve dağı peygāberlik da‘vīsini itdüñ, didi. Senceşdiler, geştāseb (15) oldı, ol kişmen arta kaldı, tā Nūşirevān zamānına degin. Nūşirevān [210b] (1) anı yıķdı. **El-levz:** Bādām mübārek yemişdür. Vilāyet-i Türk’de begāyet (2) ‘azīzdür. Şol hadd-ıla ki pādīşāhuñ bir kıızı var-ıdı, anı ere virdi. (3) Dağı bir altun hoşkaya üç dāne bādām koydı, bilā cehiz virdi. Egerçi (4) görelik haddına dağı irimiş ola eger bādām şındursalar şöyle (5) ki içine zaķmı irişler, remīler dikeler. Bādāmınuñ kabı begāyet yuķacuk (6) ola, şöyle el-ile şına. **Muhtemer:** Bu dağı bir dürlü üzümdür. Şehr-i Şan‘ā’da (7) biter. Her bir salkım büyük ve gāyet tatlu olur. Üzüm mübārek yemişdür. Hakk (8) te‘ālā Ādem’e anı hediye virdi. İblīs -‘aleyhi’l-la‘ne- hāsed kıldı, Ādem’dan (9) uğurladı, Ādem melūl oldı. İkisünüñ arasında kısmet eyledi, (10) İblīs yarısını aldı, ekdi dağı dibine bevl itdi. Andan kara üzüm (11) bitdi, andan süci. Andan sonra bir meymūn üzime kaşd eyledi. (12) İblīs anı öldürdi, anuñ kanı üzüm dibine aķdı ve bir gün bir (13) dağı it kaşd eyledi, anı dağı depeledi, kan üzüm dibine aķdı (14) ve üçüncü gün bir arslan kaşd eyledi, anı dağı depeledi, kanı üzüm (15) dibine aķdı. Bu sebebden her kim süci içse, evvel meymūn gibi neşāţ [211a] (1) hāşıl ider, bir zamāndan sonra feryād idüp it gibi çağırur ve bir (2) sā‘atdan sonra şavaş ve arbeye eyler arslan gibi. Dağı Ādem (3) -‘aleyhi’s-selām- kendü baķşını dikdi, andan bekmez ve sirke ve kuru üzüm ve pestil (4) hāşıl oldı. Ve dağı dirler ki Şan‘ā şehrinde yetmiş dürlü üzüm olur, (5) biri birinden laţīf, nerces, nergisdür. Bir hūb çiçekdür, menfa‘atlu, (6) ‘aķlı arturur. **Çāle Cālīnus** مَنْ كَانَ لَهُ رَجُلٌ فَيُصَلِّىْ عَلَيْهِ (7) لِيُغْفِرَ لَهُ ذُنُوبَهُ Ya‘nī demek (8)

olur; “her kimüñ bir kirdesi var-ısa, anuñ yarısını nercese (9) şarf itsün ki nerces dimāğı saklar ve dimāğ ‘aklı şaklar.” Buḳrāt (10) eydür, nergis mādām ki yaşdur, fā’idesi vardur, kaçan ki ḳurıdur, fā’idesi (11) ḳalmaz. Daḫı eydürler ki birez cividi nergesüñ dibine dökseler, daḫı (12) şu verseler, nerges gerek ki gök ola. **El-naḫl:** Ḥurmā ağacı (13) mübārek ağaçdur. Anuñ ḳāmeti togru olur ve ḫurmā ağacı erkeklü (14) ve dişilü olur, tā ḫaddı irkeginden düşse eşlemeyince (15) ḫurmā virmez, erkeginüñ ḫālīgından dişisine meni varur. Şöyle ki **[211b]** (1) oğlan ḳarnından niçe toğursa ḫalağ daḫı ağacuñ ortasından (2) eyle toğardı. Depesinde beynesı olur. Vaḫtā ki anı ki deler, (3) ol ağaç ölü, ḳanğı dalını keserlerse yerine bir daḫı bitmez. Ādem (4) ‘uzvı gibidür, līfi var ḳıl gibi, çekirdeginüñ üzerinde bir noḳta (5) var andan biter. İskenderiyye’de bir ḫurmā ağacı vardur ki aña (6) naḫl-ı Meryem dirler. Ḳaçan ‘avrat nüfesāsı vaḫtında bundan yise oğlanı (7) şīrīn ola ḫurmā gibi ve daḫı dirler ki girü ol Hicr vilāyetinde bir ḫurmā (8) ağacı ki aña bāḫn dirler ki her yıl ḫurması biter. ‘Ummān ehli (9) ceḫd iderler ki anuñ dānesini alalar, ekeler līkin bitmez. Ebū Ḥātem (10) Secistānī eydür, ḫurmā in‘āmīdür Allāh te‘ālā ḫazretlerinüñ. Ehl-i islāmda (11) biter, küffār iḳlīminde olmaz. Ne Ḥabeş’de ve ne bunda ne Zerinc’de ve ne (12) Hind’de de ve ne Türk’de, meger Berber’de olur, ancak ki anı daḫı (13) leşker-i islām dikdi. Bir niçe dāne ve daḫı çok dāne düşmiş- (14) dür kāfir iḳlīmine, bitmemişdür. Ve eger ḫurmā ağacın yarmadın (15) ev örteseler, durmaz, şınur. Ve daḫı ırmaḳlar ve ulu şular, küllīsı **[212a]** (1) kāfiristāndan çıkar, müslimānlıḳ iḳlīmine gelür. ‘Āşī suyından (2) ḡayrısı ki ol müslimānlıḳdan çıkar, kāfir iḳlīmine gider. Andan (3) ol açıldan aña ‘Āşī şuyı dirler. **Nārcīl:** Hindüstān’da (4) ḳozıdur. Anı dögerler, üzerine şu şaçarlar, süd gibi olur ve eger ḳoruḳ (5) şuyı şaçsalar, ayran gibi olur. Anı içseler kötü dāne dirler. Ya’nī (6) namāz būrı giderür. Daḫı anuñ ḳabını gemilere düzerler, gemiler yağlarlar. (7) Andan ötürü kim ḡayrı tuzlu şuda çürir, ol çürimez. Aña ki nar dirler. (8) Ol nārcīl, Silāḫıḫ cerīresi dirler, anda biter. Cānaverler anuñ (9) şuyından serḫōş olurlar, daḫı şayyādlar avlarlar, dutarlar. Ve

dağı (10) anuñ bitdigi yiri kimse bilmez. Anı şu âdemîsi getirür, şu kenârında kor. (11) Aña ‘ivaż demir alur, kimse bilmez ki ol demüri anlar niderler. **El-hâ’ü (12) halîleç:** Şehr-i Kâbil’de olur. Ol vaqıt ki irişmişdür. Aña aşğar (13) dirler ve andan soñraki irişür, aña Kâbilî dirler ve ol ki ağaç (14) başında qurur, aña esved dirler. Halîle devâ-yı mübârek ve nâfi’dür. (15) Eyi niçe mi’deler kem-ğarâb olmuşdur, ol ıslâh ider ve mâlihülyâdan [212b] (1) dağı kırtarur. Âdem ve a’zâya kuvvet virür, ta’âmı siñirür. Eydürler kim (2) ilerü zamânda pîr ‘âdet idinmişdi ki günde bir direm halîle yirdi, (3) yigit oldı ve dağı dişleri bitdi. Bu ma’nâ mağâldur ammâ şıhhatı ve kuvveti (4) ziyâde ider. Bu qaranuñ menfa’atında hîç şek yokdur. **El-verd:** Güldür, dürlü (5) olur; aq ve kıızıl, şaru, zâvilî ve Fârsî olur, cümlesi hoş güldür. (6) Yılan ve bâkî hayvânât anı severler. Bilâd-ı zânic’de eyü gül olur; hem (7) yaz ve hem kış ve eger andan çıkarurlarsa göyünür. Ve Medhali’bn-i Bahru’s-seyrâfî (8) birez gülden cem’ itdi, bir nesne qodı ki ala çıqa. Deñizden bir od çıqdı, (9) bu güli göyündürdi. Bu nâdürdür. Ermeniyye’de bir gül olur şaru, igi yaraqân (10) giderür ve istimeyi dağı giderür ve her kim qoqulasa beñzü şarular, (11) ölür. Zağfirân dağı bunuk ider, dağı her kim yese beñzi kıızıl olur. (12) Ve eger gül yağın çetük burnına dürteseler, fi’l-hâl ölür ve eger (13) tâze güli şabağ açıldığı vaqtın, şol elinüñ üç parmağ-ıla ezse, gözlerine (14) sürse, ol kişinüñ gözi ol yıl derd görmeye. Ve dağı yürek (15) kuvvetlene ve hem qâbızdur ve qabz-ıla ishâl dağı ider. **Yabrüc:** Bir ağaçdur [213a] (1) ki Erân’da olur yirden çıkar, âdem şuretinde olur, geysüleri (2) olur ve qoqusı âdem qoqusına beñzer. Anuñ şerbeti qattâldur, anı (3) her kim yirden qoparsa ölür. Pes aña bir ip bağlarlar, dağı (4) ol ipüñ ucunı bir ite bağlarlar, anı çeker qoparur dağı hemân ölür. (5) Ba’zısı olur ki on arış boyı olur ve dağı ol vilâyetde ot (6) olur kim bir kişi eger anı kendüde getürse güler ve eger bırağsa (7) ağlar. **Nevâdir:** Rüm’uñ tevârîhinde oqumışım ki İskender hadd-ı şimâla irişicegiz (8) bir ulu deñiz gördi, diledi ki gece leşkeri geçeyidi. Çün ol (9) deryânuñ sâhiline irişdi, bir âvâz münker işitdi, şol (10) gök gürleri gibi qorqdı. İskender’e eyitdiler ki bunda bir mişe

(11) vardur ve çatı yıller dağı dā'im eser. Şāyed ki yıl esicek ol (12) ağaçlar birbirine sürtüşür, bu āvāz andan çıkar ola, didiler. Ve dağı (13) ağaçların başında Allāh te'ālā kuşlar yaratmışdur. Her biri (14) bir laṭīf şüretde ve bir laṭīf rengde ve ādem şüretinde. Hīç ol (15) mīşeden gitmezler ve hīç ol yıllerden dağı kaçmazlar. İskender çünkü [213b] (1) ol sāhile irişdi, bir kişi viribidi ki aña haber getüre ol mīşeden. (2) Çünkü ol kişi ol mīşeye irişdi, aña bir arslan kaşd eyledi, (3) ol kaşdı ağaca çıkdı. Dermānda kaldı aşağıda arslan korkusından (4) ve yukarıda yilden. Nāgāh deñizden bir kuş geldi bunuñ katına, (5) bu kişi fi'l-hāl anuñ ayağına yapışdı, kuş bunu aldı, İskender (6) katına getürdi. Bu kişi İskender'e haber viridi ki bundan ilerü ayruğ (7) yol yokdur, didi. İmdi bunuñ gibi hikāyetler çokdur ammā biz şol (8) kim meşhürdur anı zıkr idelüm. Bir faşıl dağı şol meçhül ağaçlardan (9) kim getürmüşlerdür, idelüm inşāallāh. **Faşlun Fī 'acā'ibü'l-eşcāri' (10) l-mechūleti El-ğarībeti:** Bir ağaçdur ki Yemen vilāyetinde biter, anuñ suyu damar, (11) aña sabāha'l-belevī dirler. Her kaçan ki Muharrem ayı gelse ol ağacın (12) şuyu akar ve ol şu-y-ıla kabların toldururlar ve ol ayı giçse (13) dökünür. **Nevādir:** Serindīb vilāyetinde bir cezīre vardur, anuñ ortasında (14) bir kara şu çıkar. Ol yirde eyü şu olmaz. Pes ol cezīrede süñü (15) kāmışı ve kalem çok olur ve hem anda biter. Ol kalemleñ dīyini delerler, dağı [214a] (1) andan zülāl gibi şu çıkar. Bunuñ 'aceb hikmeti vardur kim ol (2) kāmışlar kara şu içer, hōş şu virür. Bunuñ mişli bulutdur, bulanuğ (3) suyu olur, şāfī şu yağdurur. **Şecere-i nacirrete:** Mağrib vilāyetinde, (4) deñizde bir ağaç zāhir olur. Vaqitlerde bir kez deñiz yüzine gelür ve hem (5) bilür, dağı ol deryāda olur. Ol ağaç şu yüzine gelicek begāyet (6) ucuzluk olur. Pādişāh-ı mağrib bir kez anı dutdı, zencīr-ile bir tağa (7) bağı kodı. Bir niçe gün anda çevrindi durdı ve soñra ol (8) zencīri üzdi, belürsiz oldı gitdi. Bir gün maşriğ tarafından (9) bir kavm geldi. Melik-i mağrib bunlara haber şordı şehirlerinden. Bunlar eydür, (10) va'llāhi maşriğ haddında bir deryā vardur, ol deryāda bir bağa vardur, (11) ol bağanın üzerinde bir ağaç bitmişdür aq süñükden, ol ağaç (12) belürmez olur gider. Yine soñra zāhir olur,

şimdi yine gitmiş-idi, (13) zāhir oldı ammā bilinde bir demürden kuşağı vardır, bilmezüz ki hāl (14) nedür, didiler. Anuñ ahvālını pādişāh şöyle viridi bunlara: “Şecere-i (15) kebīre bir ağaçdur ki her cānibi on iki fersengdür. Aña ma‘vīn dirler, [214b] (1) yetmiş täl vardır ve anda niçe dürlü kuşlar olur ve dahı yılda bir (2) kerre ol ağaç kendüzin depredür, andan çok kuş tersi iner, (3) ol yirlerde çok kifāyet ider. **Nevādir:** Kīmiyāk (4) şovuk olur, anda bir ağaç vardır, her kim ol ağacuñ dibine (5) varsa, issiden derler ve eger andan on adım ırak dursa, (6) şovukdan üşür ve eger dibinde od yaqsalar, yağmur gelür. Bu gey (7) ğarībdür. **Şeceretü’l-‘aşāfir:** Bir ağaçdur, Şahır deryāsında olur. Anuñ (8) üstinde büyük yılanlar olur, dahı anuñ tälinden yapraklarını (9) dökerler. Bir kaç günden soñra ol serçeler olur, uçar gider. (10) Hükemā bunda dimişlerdür ki bu ba‘īd degildür, zīrā ki bākıla siñek (11) olur, uçar görürüz. **Şecer:** Bir ağaçdur, Hırhır vilāyetindeki sencāb (12) ol ağacuñ üstinde oturur ve andan yir. Ve bir kuş vardır ki (13) sencābı arıdur burnı-y-ıla ve sencāb ol kuşdan kaçır. **Şecere Hāşebetü’ (14) l-karc:** Bir ağaçdur, Īlāk’da biter. Anda bir kuş olur, ol bilür ol (15) ağacı. Anuñ yavrısını dutarlar, iki ayağından bağı korlar. Dahı [215a] (1) anası varur, ol ağaçdan getürür, fi’l-hāl bağı şeşilür. **Şecer:** (2) Bir ağaçdur, anuñ şamğı kañrāndur. Anuñ tälını keserler, andan şu revān (3) olur ve taran olur. Germ ü huşukdur, ölünüñ gevdesini şaqlar, (4) harāb itmez. **Şecere:** Kāzuv bir ağaçdur Kirmān’da. Anuñ dalları her (5) biri bir ip gibidür, aşāğa şarkmış. Oğlanlar anuñla oynarlar ve yemişünüñ (6) ne aşısı vardır ve ne ziyānı. **Şecere:** Kāvī dirler, bir ağaç vardır, (7) ki anuñ yaprağı acı olur ve eline dutanuñ burnından kan çıkarur. (8) Aña od kār eylemez, kāfirler andan hāçlar düzerler, od üstine (9) korlar, yanmaz. Bu ‘Īsā’dur dirler, hāşā! **Şecere:** Havārizim tarafında bir ağaç olur, (10) anuñ bir yirin dilseler bal çıkar bir batman. Bir kişi anı yise mest (11) olur. Bu ‘aceb deñlüdür Allāh te‘ālānuñ kudretinden. Hīç hākīm (12) bir kañre şuyı, yukaru çıkarıamaz. Ağacuñ köklerini kök şuyı (13) kendüye çeker, dahı ağacuñ yukarusına viribir, tā yemişler (14) hāşıl olur. **Şecere:** Mağrib tarafında bir ağaç vardır, anuñ yemişi (15)

yüñ gibi olur. ‘Avratlar anı yüñ gibi egirürler ve gölmek düzerler. Ol [215b] (1) çiçeklenür ve andan soñra şol hoşka gibi yemişleri olur, içi tolu yüñ. (2) **Şecere:** Hindüstân’da bir ağaç olur, anuñ üstinde tūñiden (3) artuğ nesne veya kuş konmaz. Hindūlar aña secde iderler. Dirler ki bu uçmağ (4) ağacıdır, bu kuşlar dañı uçmağ kuşlarıdır, dirler. Ve eger ol ağaca zaħmı (5) ir-ise, bir kızıl şuyı çıkar kan gibi. Şām’da bir ağaç olur, tūt ağacı (6) gibi. Anuñ yaprağları çerāğ gibi yanar. Eger kişi elin ura elini göyindürür. (7) Çünkü yaprağ dökülse, nābedīd olur ve bir dürlü ağaç olur. Hindistān’da (8) anı keserler, kırıdurlar. Dañı degirmen altına bırağurlar, şu içinde iskiyince (9) yatur soñra çıkarurlar, yararlar. Kara gökiçe içinde çerāğ gibi yanar, (10) aydın virür ki bir niçe ferseng yirden görünür, yanar. Hindūlar anuñla faħır (11) iderler ki bu vilāyetde olur, diyü. Hindüstān’uñ kallesinde ol ağaç (12) üçdür. Hemīn ammā Bābil’de çok olur. İşbu kadar bu mağāmda söz kifāyet (13) eydür. ³ Ki şıfatı ādemīdedür, (14) anı söyleyelüm: **er-rüknü’s-sādīsü fi’ş-şuverü’l-menķūreti’l-menķūseti**⁴ (15) Belki ‘ālemde çok dürlü şüretler iderler ve hem eylemişlerdür ħikmet-çün. [216a] (1) Tā ki ħalk anı işideler, ‘ibret tūtalar. Niteki ve hem Sutmār şüret-i Şebdīz (2) düzdi, dañı Kisrī anı gördi, ağladı. Eyitdiler, niçün ağladuñ? Eydür, bu (3) baña bir ħaber virdi ki eydür, sen dañı ve anuñ dañı bencileyin ħareketsüz olırsanız, (4) didi. Anıñ-çun ağladım. Ve dañı bil ki şüret düzmek ħarāmdur, velākin gönül- (5) lerde te’şīr vardır. İskender arzū itdi ki Arastāñālīs göre, (6) līkin gāyet ırağ yirde-y-idi. İskender buyurdı ki anuñ şüretin (7) nağş itdiler. İskender çünkü ol şürete bağıdı, bunuñ şüretin (8) guşşalu gördi, andan ħaber virbidi. Eyitdi ki şol yüzünüñ ‘abūsın (9) niçün gidermezsin? didi. Ol eyitdi, yüzümüñ ‘abūsın nāmurādılığdan (10) gördüm ki cihān ħaţar üzerinedür ve hem ben bir kaţre sudan yaradıldum. (11) Ve dañı bunuñ arasında dürlü dürlü belālar, dañı vardum ve hem āħir mevti (12) ve fenādur. Pes niçe şād olayım. Ve bundan soñra Arastāñālīs dañı buyurdı ki (13) İskender’uñ şüretin nağış eylediler, naţar itdi, gördi

³ “Söz söyleyenini bağlar.”

⁴ “Yasaklanmış ve tartışılmış resimlerdeki altıncı şart.”

kim gözleri İskender'ün (14) aḥvālı ḥaber virbidi. İskender'e ki niçün bir çāre idemezsin ki şol gözinün (15) aḥvālı gide. İskender girü ḥaber virbidi ki bu gözimün aḥvālı, kitāblara [216b] (1) nazār itmekdendir ve daḥı mev'ızaları oḡumaḡdandır. Eger buyurursañız (2) ayruḡ baḡmayam, didi. Ol yine ḥaber virbidi. Eyitdi ki zinhār elüñi çekme ki (3) 'ālim olup aḥvāl olmaḡ yegdür, cāhil olup şaḡ olmaḡdan. (4) **Hikāyet:** Eydürler ki melik-i 'Acem bir muşavver ve bir müneccim virbidi Hicāz'a ki (5) varalar peygamberün şüretin naḡış ideler, ve hem ṭālī'ın dutalar, daḥı geleler, (6) buña ḥaber vireler. Çünki döndiler geldiler, melik-i 'Acem şori ki yā müneccim! (7) Niçe bildün dir, ṭālī'ını? Müneccim eydür, hıç çāre bulmadım ki ḥālın bilem, ṭālī'ın (8) dutam. Ve ol naḡḡāş çıkardı, naḡış itmiş şüretin, melik öninde (9) ḡodı. Melik-i 'Acem aldı ol şüreti yaşıduḡı üstinde ḡodı ki şüreti (10) teemmül ide. Ol müneccim daḥı ol vaḡıt aña nazār eyledi, andan (11) bir ḥikmet añıldı. Eyitdi ki iy melik! Bunuñ ḥükmi ve ḥikmeti 'ālem içinde yüce- (12) liserdür, mādām ki dünyā bāḡıdır. Pādişāh eydür, sen anı ne bildün kim (13) ḥükmi anuñ yücelisidür? Müneccim eydür, ben vardum, anı bir ḡarāra ḡormedim ki ṭālī'ın (14) bilem ammā şimdi sen bunda anuñ şüretün yaşıduḡın üzerine ḡodı, (15) andan bildüm kim ol cihānda yüceliserdür. Ve hem nitekim didi, şöyle oldı [217a] (1) -va'l-lāhü a'lem-. **Şüretü'l-enbiyā'i** -'aleyhi's-selām-: Şa'bī rivāyet ider, eydür, Ebū Bekri's- (2) şiddīḡ -raḡıyallāhu 'anhu- beni Rüm pādişāhına viribidi bir cemā'atla çün kim (3) Ḳayşır'a ḡapusına geldük, tekbīr getürdik. Bize Ḳayşır'ı kişi viribidi, ol (4) kişi bizi aldı geldi, bir ḡaşra getürdi, anda daḥı bize iḡsān itdi. (5) İki aydan şoñra bıraḡdı bir ḥalvet yire. Eydür, şol ne sözdür ki geldiñizde (6) itdiñiz? Eyitdim ki Allāhu ekber, didük. Eyitdi ki bu ne iş bitürür? Eyitdüm ki (7) bir idicinün şenāsıdur. Eydür ki her ḡanḡı evde iderseñiz uyurlar mı? (8) Eyitdim ki neden itdiñiz? Eydür, ol gün ki siz bunuñla itdiñiz, benüm serāyımuñ (9) içi yarıldı. Ben eyitdim ki bu dostlar evin yarmazlar, düşmenler evin (10) yararlar. Eydür ki resūluñuz Aḡmed midür? Ben eyitdüm ki belī! Eydür, eger şüretün (11) gösderirsem, bilür misiz? Eyitdim, belī, bilürüz. Durdı, bir şandūḡı açdı, (12)

içinden bir Һarīr çıkardı, anı açdı, bir şüret çıkardı. Ben eyitdüm, bu kimüñ (13) şüretidür? Eydür, bu Ādem peygamber şüretidür -‘aleyhi’s-selām-. Ve andan soñra (14) Nūh şüretin çıkardı -‘aleyhi’s-selām- ve andan soñra Һarīrleri bir bir açdı. (15) Muħammed resūlu’llāh şüretin çıkardı -‘aleyhi’s-selām-. Biz anı göricek **[217b]** (1) tekbīr götürdük ve daħı eyitdük kim bu şüret, bizim peygamberimiz (2) şüretidür, didük. Bundan melik eydür, bu şüretleri Dāniyāl peygamber (3) -‘aleyhi’s-selām- naķış eylemişdür, bunlar Һaķķ şüretlerdür, çün kim bunı bildüñiz. (4) Bildüğim kim sizüñ peygamberiñiz Һaķķ peygamberdür. Һarīrleri dürdi, daħı eydür, ben (5) aña ĩmān getürdüm, velīkin leşkerimden gizlerim zīrā. Bundan (6) soñra vardı, bize ħil‘atlar virdi, bizi gönderdi. **Ĥikāyet:** (7) Rūmiyye şehrinde bir kelīsa vardır ki anuñ ortasında bir mermer (8) direk vardır ki ol direk üzerinde bir atlu şüreti vardır ki (9) deveye binmişdür. Velīdi’bn-i Müslim eydür, ben ol şüreti şordum ki (10) ne şüretidür? Didiler ki Rūmiyye-i yaban şüretidür ve hem bunuñ bir ma’nīsı (11) vardır, didiler. Dimek olur ki bu şehri kimesne almayısar. Meger (12) ol leşker ki deveye binür ola. Ve daħı Ündülüs’de bunculayın bir ‘aceb (13) şüret vardır. Tārık bin Ziyād çün kim Ündülüs’i aldı, anda bir (14) ev gördi, Һapusuña yigirmi dört yirde kilid urmuşlar. (15) Ündülüs’üñ Һamu Һazīne aldı, ol Һaşd itdi kim aça. Rāhib geldiler, **[218a]** (1) mübālağa and içdiler, didiler ki bu ev içinde māl yokdur. Pes Tārık daħı (2) terk itdi, açmadı çünki nevbet Lezrīķ’e degdi ki Ündülüs’üñ (3) soñ pādişāhıydı. Ol evi gördi, eydür, elbette ben bunu açarum. Rāhib (4) olanlar cem‘ olup yine men‘ itdiler. Didiler, eyle dut, bunuñ (5) içi Һolu altundur, biz saña virelim, dek sen bunuñ Һapusun (6) açma! Bu düzene çok sa’y itdiler, Һabül itmedi. Āħir, Һapusun açdı, (7) içerü girdi, gördi ki bir boş ev. İçinde develer binmiş ‘Arablar, şüretlerin (8) yazmışlar ve yayları ellerinde ve süñüleri Һollarında. Ve daħı ol eviñ (9) bir dīvārında yazmışlar, her Һaçan ki bu evüñ Һapusun açalar, ‘Arab (10) leşkeri Ündülüs’üñ fethin ider. Çünki Lezrīķ bu ħālı gördi, gāyet (11) peşīmān oldu, yine ol evüñ Һapusını bağladılar. Ve eyitdiler ki her (12) pādişāh ki bunda irişdi, bir kilīd bu

kapuya ziyāde itdi, uş sen (13) kapusın açduñ, harāb itdüñ. Bundan soñra sehl-i zamān geçdi ki (14) ‘Arab leşkeri Ündülüs’i feth itdi, Lezrīk’i depeledi ve leşker-i islām (15) karar dutdı -vallāhü a‘lem-. **Hikāyet:** Koşantiniyye’de bir meydān vardır,[218b] (1) anuñ çevresine bāru eylemişlerdür, içinde üç muhkem şüret (2) vardır; birisi barmağın kulağına komışdur, ol Bilāl Habeşī’dür ki (3) ezān okur, ve bir ulu hūb şüret yazmışlardır kim āhirü’z-zamān (4) peygamberidür. Her kim ol şüretten ‘uzvın giderse, iki (5) bahşıda bir bahşı ‘ālemüñ helāk ider ve iki ‘uzvın giderse (6) ‘ālemüñ dört bahşın. Yuğaru ve anuñ karşusunda bir atlu şüret (7) yazmışlardır. Elinde bir harbe var kim ol harbe’i bir yılana urmuşdur. (8) Eydürler ki bir şüret ‘Ali bin Ebū Tālib’indür -kerreme’llāhü vechehü-. Ehl-i (9) Koşantiniyye ol maqām saqlarlar ve kapusın bilürsüz. Eylemişlerdür ki (10) kimse hālel irgümesün, diyü, Sālim bin ‘Abdullāh eydür, bir zālim pādīşāh (11) irişdi, anda ol şürete bir gürz urdı, ol sā‘at yir deprendi, (12) otuz biñ kişi toprak altında kaldı. Ehl-i Koşantiniyye eydür, ‘ālemüñ (13) ma‘mūrlığı bizim himāyetimizledür, dirler zīrā. Eger bu şüretleri koyacak ölür- (14) süz ki şıyalar, ‘ālem harāb olur, dirler. **Şüretü’n-nebiyyi** -‘aleyhi’s-selām-: (15) Zünūnu’bn-i Kūfīl dirlerdi bir kişi var-ıdı. Anuñ oğlunu Şağda kavmı [219a] (1) esīrlig-ile aldılar gitdiler. Vardılar anı bir kavma dağı şatdılar. (2) İttifāk anda ceza‘ ma‘dinine düşdi, bir müddet anda kaldı. Bu eşnāda (3) kızılılık oldu, bir müddet bir gün bu kavm içinden bir galeb-ile āvāz çıkdı, (4) beğāyet şādımān oldılar. Ben şordum ki size ne oldu, şād oldıñız? (5) Bunlar eydürler ki zamānda bir kez bu ma‘dinden bir şüret çıkardı, (6) ol çıkıcağ ilümüz ucuzluk oldu. Çok zamāndı kim ol çıkmamışdı, (7) şimdi çıkdı ki bu günden girü tamām yüz yıl ucuzluk olsa (8) gerekdür, didiler. Ben eyitdüm ki ol şüreti kimseye gösterürler mi? (9) Eyitdiler, belī, gösterürler, velākin şimdi aldılar pādīşāh serāyına (10) gitdiler. Ben dağı anda vardım gördüm. Ol şüreti bir altun taht (11) üzerine komışlar, üstine müşğ ve ‘anber saçmışlar ve ibrişim (12) perdeler aşmışlar ve şazılıklar eydürler. Çün kim pādīşāh geldi, hicābları (13) getürdiler, ben dağı ol şüreti gördiler, ben dağı ol şüreti gördüm

(14) kim bizüm peygamberimüz şüretidür -‘aleyhi’s-selām-. Ağladım, bunlar baña
(15) eyitdiler kim ey ğarīb! Ne ağlarsın, bu maķām ğuşsa maķāmı degildür, şāzılık
[219b] (1) yirdür, niçün ağlarsın, didiler. Ben eyitdüm kim bu şüret bildüm, anıñ-
uçun (2) ağlaram ki şüret, şüretü’l-enbiyā’i -‘aleyhi’s-selām-. Böyle diyecik beni
aldılar, (3) melik ķatına iletdiler. Melik bu aķvālı bir tercümān-ıla benden şordı,
bildi. (4) Andan şoñra eydür buña nesne çok virüñ ve daķı beni vilāyetden (5)
çıkaruñ ki bu vilāyetüñ ķavmı bunu ũymadın ki eger bu ğaberi (6) işidürlerse
dīnlerinden çıkarlar. Pes vardılar buña ğayli nesne (7) virdiler, vardılar bir gemiye
ķoydılar, ol iķlīmden çıkardılar. Bil ki (8) peygamber şüretini -‘aleyhi’s-selām- çok
yazmışlardur. Hāşşa-ı Rūm (9) vilāyetinde kim ‘İsā’nuñ -‘aleyhi’s-selām- çok
yazmışlardur. **Hikāyet:** (10) Mağrib vilāyetinde bir kişi var-ıdı, anuñ adı ‘Ali idi.
Ħaķķ te‘ālā aña (11) bir şüret virmiş idi. Eger bir ķatı ğoñüllü kişi işitseydi ağlardı.
(12) Mağrib pādişāhı anı ķatına getürdi āvāzın işitmek-çün. Ol melik (13) ķatına
geldi, Ħur’ān oķıdı, melik daķı fi’l-ĥāl öñünde secde eyledi. (14) Leşker-ile melik-i
mağribüñ ‘avratları her gice bunuñ ķatına gelürlerdi (15) āvāzın işitmek-içün.
İşidürler giderlerdi. Bir ğasūd melik [220a] (1) bu pādişāha nāme yazdı, didi kim sen
ğarībı eviñde şaķlarsın ki (2) giceler ‘avratıñ anuñ ķatına gider. Melik çün kim bu
sözi işitdi, (3) anı maĥbūs itdi. Her gice ğabisde gelürdi āvāzın oķıdup diñlerdi. (4)
‘Ali eydür, benim āvāzım baña belāya sebep oldı. Niteki Yūsuf’a ğüsni (5) belāsına
sebeb oldı. Bundan şoñra ‘Ali atasına bir biti yazdı, aķvālını (6) ol biti içinde beyān
eyledi. Çün biti atasına degdi, atası daķı (7) vilāyete ķaşd eyledi. Aña eyitdiler ki
senüñ oğluñ mağrib (8) deryāsından yañadur, aña varmaķ müşküldür ki ol deryāda
girdāblar (9) vardur ki gemiler geçemez, siz niçe varursın, didiler. Vardı bu kişi bir
(10) şanduk düzdürdi demürden, daķı ol şanduka girdi ve üzerine (11) kapağın
yergitdiler ve anı deñize bıraķdılar. Allāh te‘ālā -celle ve ‘alā- emriyle (12) ol şanduk
mağrib ğarafına çıkdı. Nāğāh ol ğarafa gemiciler geldi, (13) ol şandukı alup mağrib
deñizine iletdiler. Şöyle şandılar ki (14) içinde cevāhir vardur. Anuñ kīlīdin açdılar,

gördiler ki içinde (15) bir kişi bîhōş olmuş yatur, yüzine şu saçdılar. ‘Aklı geldi, [220b] (1) aḥvālını şordılar, ḥaber virdiler. Bunı aldılar oğlu katına vardılar, oğlu ile (2) buluşdı. Daḥı ikisini aldılar bir kelīsaya vardılar, ki anda Ādem peygamber (3) şüret-ile Muḥammedün resūlu’llāh şüretin yazmışlardı -‘aleyhi’s-selām-. ‘Ali eydür, (4) beni aldılar, ol şüretlerüñ üzerine çıkardılar. Gördüm anda ‘alemler (5) vardur. ‘Ali eydür, bu ne ‘alemlerdür? Bunlar eyitdiler, her kaçan kim bir ‘acāyib iş (6) vāḳi’ olsa, anı bir ‘ilme yazarlar, daḥı dikerler. ‘Ali eydür, şimdi ‘aceb (7) ne gördiñiz ki bunda geldiñiz? Bu girdābdan hīç kimse görmemişdür kim (8) kişi çıka, illā bu kişi çıkıdı. Bu ḥālı bu ‘ilme yazduḳ. Uş dike- (9) ḳoduk ve daḥı bir zamānda gördük kim ḳuşlar deñiz yüzinden uçdılar, (10) ayaklarından ateş saçılurdu. Daḥı andan tütün oldu az ḳaldı ki (11) cümlemüz ḳırılırız. Tā bu şüreti ki Muḥammed şüretidür, şefī‘ getürmeyince (12) ol tütün kimdi? ‘Ali eydür, ol şol gündür ki Ḥabeş’e - la‘anehumu’llāhu- (13) Ka‘be’i yıḳmaḡa geldilerdi, daḥı başlarına taş yağdı ve daḥı didiler (14) kim bir zamānda daḥı zelzele oldu, çardaḳlarımızı ve evlerimizi (15) ḥarāb eyledi, yedi gün tamām depretdi durdı. Tā bu şüreti şefī‘ itmeyince [221a] (1) degmedi bir ‘alem, daḥı andan ötüri dikdük ve bir gün daḥı ay gök (2) yüzinde iki pāre oldu, ‘ālemde ḡırīv ḳopdı, bir ‘alem daḥı andan ötüri (3) dikdük, didiler. ‘Ali eydür, bu cümlesi bizüm peygamberimizüñ mu‘cizesidür. (4) **Faşlun Fī’ş-şüreti’l-ḡarībeti:** Girü bir faşıl söyleyelüm ki ol şol (5) şüretlerdedür ki tılsımlarla düzmişler. Tā bilesin ki Ḥaḳḳ te‘ālā (6) ḳullarına niçe ilhām ider ki bunuñ gibi ‘acāyibler düzerler. Anı Ḥaḳḳ (7) te‘ālānuñ ḳudretinden bilesin. Nitekim kitābet-i ādemīden bilürsin, anı (8) daḥı eyle bilesin. **Şüret:** Türkistān vilāyetinde bir şüret itmişlerdür. (9) Bir taḡ üstinde düzmişdür, elini aḡzına urmuşdur. Ḳaçan kim (10) ḳızlık olsa anda varurlar oḡlancıklar andan şorarlar. Ol şüret (11) elini aḡzından giderür, bir ulu şu aḡzından gider şahrāları (12) yayḳar. Ol kimse kim anuñ şefā‘atıyla elin aḡzından giderür, ol (13) memleketi aña virürler, andan şoñra oḡlına virürler. Tā bir ḳızlık (14) daḥı olunca ḳızlık olıcak kimüñ du‘āsı yine maḳbūl olursa aña (15) virürler ve illā

girü buña virürler. Bu şüret tılsımdur. Bir ulu bınaruñ [221b] (1) üstinde ki anuñ lülesi bunuñ ağızındadır. **Şüret:** Maşrıç (2) vilāyetinde, Hindüstān tarafında bir şüret itmişlerdür, yanı (3) üzerine yatur bir ev içinde ki kapusu kilīdlüdür. Kaçan kim ucuzlık (4) olsa, ağızından bir āvāz gelür ki cemī'-i 'ālem işidür ki ol ucuzlık (5) 'alāmetidür. İklīmlerde beşāret ve şāzılık olur. **Şüret:** Nāmiyān (6) vilāyetinde bir yir vardur ki Istaracār, dirler. Anda iki şüret (7) vardur, her birisinüñ iki yüz ellişer arış boyları vardur. Başlarında (8) tāclar kōmışlardur. Birisine Hānik büt dirler, birisine Suruc büt (9) dirler. Burunlarında gögercin yuva yapar. Kaçan kim güneş toğa, ol (10) iki büt dağı gelürler. Ben çok kitāblarda gördüm ki bunlaruñ (11) geldiği şādık degildir. Velīkin güneş her neye kim irişür beşāset (12) hāşıl olur. Ğurub vaktında bunlardan kōrku zāhir olur. (13) **Şüret:** Hindüstān vilāyetinde bir şüret itmişlerdür elini hevāya (14) şunmuşdur ve dağı ağızından bir ulu şu çıkar. Şöyle kim Pertāb (15) ok atmış gibi şıçarar gelür, yine ol bütüñ başına dökülür. Dağı [222a] (1) bir kal'adan havz içinde cem' olur. Ol şehir ehli anuñ karşıısına (2) şād olurlar otururlar. **Hikāyet:** Müdrikü'bni'l-mehdī eydür, ben (3) Tālaytala'ya vardum Ündülüs tarafından, bir şüret gördüm bağırdan. (4) Bir tağ başında kōmışlar, bir ayağı üzerine tırmış, şol elini (5) yukarı götürmüş. İki gözünüñ ortasında yazmışlardur ki (6) bundan ilerü dağı yol yokdur. Ol şüretde 'ālemüñ üstādları (7) 'āciz kalmışlardur ki bu şüret düzmişlerdür, diyü. Tā haddi ki ba'zılar (8) eydürler kim bu yirden çıkmış, bitmişdür ve ba'zılar eydürler ki bu (9) gökden inmişdür, dirler. Zīrā ki kimse çeküç-ile döğmege. Ya kalıba (10) döğmege güci yitmez ve ol kimse kim itmişdür Hāçç te'ālā ilhāmıyla itmişdür (11) ya mu'cize-y-ile itmişdür -vallāhü a'lem-. **Şüretü İskender:** 'Abdurrahmāni' (12) bnü Müslim eydür, İskenderiyye'de bir bağırdan şüret vardur aña (13) serācīler, dirler. Başında tāc, barmağ-ıla Kōştāntīniyye'ye işāret (14) ider. Kimse bilmez ki anı kim itmişdür. Ol şüret durdı tā 'Abdurrahmāni' (15) bnü Mervān zamānına degin. 'Abdurrahmān anı aldı eritdüdü yol [222b] (1) kesdüdü dağı birkaç gün geçince 'Abdurrahmān öldi. **Faşıl:** Bil ki (2) küffār çok dürlü

şüretler düzmişlerdür lîkin ba‘zısına (3) tıparlar. Dağı sebeb oldı İdrîs peygamber - ‘aleyhi’s-selâm- göge (4) çıkdı, dağı bir şakirdi var-ıdı. İdrîs katı severdi, andan soñra (5) maḥzûn oldı. Vardı anuñ şüretini naḫş itdi, kıızıl altundan (6) bir taht üzerine kodı. Aña her gün secde iderdi. Ol (7) dünyâdan rıḫlet itdi, anuñ şakirdleri dağı ana minnet itdiler, (8) anuñ üzerine karar dutdılar. Zîrâ ki cihânda ulu işler azcuḫ (9) nesneden kopar. **Faşıl:** Bil ki ḥavâss-ı ḥamse dağı iki dürlüdür: (10) Ḥavâss-ı zâhirdür ve ḥavâss-ı bâḫına ammâ ḥavâss-ı zâhire laḫîfdür: (11) Başardur ya‘nî görmek ve semî‘dür ya‘nî işitmek ve şemdür ya‘nî koḫulamaḫ, (12) ve zevkdür ya‘nî tatmaḫ, ve lemisdür ya‘nî dutmaḫ. Yir yüzinde kişi bunlaruñla (13) galebe ider ve her ‘uzvuda her ki bir cinsi gâlib olsa anuñ (14) cinsi az olur. Şöyle ki dırnaḫ ve saç ve süñük ammâ ḥavâss-ı bâḫına (15) maḫfîdür. Ol sebebden ehl-i sünnet cemâ‘at aña i‘tibâr itmediler. **[223a]** (1) Biz evvel ḥavâsda gözi zıkr idelüm. **Fî zıkrî’l-‘ayn:** Ḥaḫḫ te‘âlâ (2) gözi ḫikmetle yaratmışdur, laḫîfdür. Bir kavm eydür kim gözden bir nûr (3) peydâ olur, ol nûr-ıla cemî‘ nesne eglenür ve muḫâldür. Gözden (4) bir niçe nûr ola ki ol nûr-ıla ‘âlemi göre. Ve ba‘zılar eydürler, ḫadeḫa (5) âyîne gibidür, anda her nesne şüretin gösterür. Ba‘zılar eydürler, (6) bir nûrdur, câna mutaşşıl, anı cân egler. Ḥaḫḫ te‘âlâ gözi mürekkeb yaratdı (7) aḡ-ıla qaradan. Aḫlîḫ ve qaraluḫ cem‘îsinuñ başıdır. Pes lâ-cerem cemî‘ (8) elvânı ḫabûl ider şöyle, mum mühri ḫâtemi ḫabûl ider ve hem gördüğünü (9) alur gelür, gönüle ḫaber virür ve hem göz maḫallı ziyâdur velîkin (10) kara gökiçede ḫiç görmez. Meger güneş toḡa ve yâḫûd çerâḡ ola (11) ki güneşüñ ziyâsınuñ nâ‘ibidür. Zîrâ kim hevâ siyâhdur, laḫîfdür, (12) nûr-ı âfitâbı ḫabûl ider. Göz bundan soñra anı añlar ve biz bunu (13) zâhir görürüz ki Ḥaḫḫ te‘âlâ bunu bir ḫatre sudan yaratmışdur. Bundan (14) öturi kim nûr qarada ḫûb olur. Şöyle ki çerâḡ ve ay (15) gicede ḫûb olur ve dağı bu ḫadeḫa-ı siyâḫı dağı aḫ içinde **[223b]** (1) kodı ve dağı aña ḡılâf yaratdı. Anı dağı iki şaḫ kıldı ki (2) ikisi iki taraftan bu ḫadeḫaya cilâ uralar ve dağı anuñ kenârında (3) iki şâf kıl yaratdı. Ḥaşâ ki andan zararı meni‘ ve defi‘ ideler ve her (4) giz kirpük aḫ olmaz, olıcaḫ ḫarâb

olur. ‘**Aynu’s-sevā**’: Bil ki (5) yavuz gözde çok dürlü söz söylemişdir. ‘Arabda bir kişi var-ıdı, aña (6) ‘Ali dirlerdi, anuñ gözi dekneler idi, anı kâfirler getürdiler. (7) Resūlu’llāh -‘aleyhi’s-selām- göz dekne geldi, peygamber bağıdı, (8) resūlu’llāh -‘aleyhi’s-selām- andan gizlendi. Hakk te‘ālā anı şakladı. Bil ki (9) yavuz gözün mişali şol laṭīf ve sarı ağuya beñzer ki gözden (10) çıkar ādeme irişür, añsızın anı helāk ider. İbn-i ‘Abbās eydür, (11) kaçan ta‘ām yiseñiz, iti ve çetüki sürün veya anlara dağı nesnecik (12) virün. **قَارَةَ الْكَلْبِ لِحَا أَفْسِنُ الشَّوْءَ** Ya‘nī, itün çetügün (13) yavuz nazarı vardur. Bir hayz olmuş hātun kişi kaçan ki süd yöresine (14) varsa ol süd müteḳayyir olur ve tīz ol ‘avratdan nücār, ḳubār (15) dağı ol süde oturur. Şöyle ki hīç kimse görmez. **Hikāyet:** ‘Arab [224a] (1) içinde bir kişi vardı ki bir gün bir hūb havza uğradı. Eydür, (2) Allāh te‘ālā bunuñ gibi havzı hīç kimse görmiş degildür. Fi’l-ḫāl (3) havz çatladı, iki pāre oldu. Biri yine geldi gördi, ol miḳdār (4) ziyān olmamış, derḫāl yine dört pāre oldu. Ḳāle’n-nebiyyü -şalla’llāhü ‘aleyhi (5) ve sellem-: **الْعَيْنُ تَدْخُلُ الْجَمَلِ الْقَدَرِ وَالشَّجَلِ الْقَدَرِ** Ya‘nī, yavuz göz deveyi (6) çölmege ḳor, ādemi ḳabre ḳor. **Hikāyet:** ‘Arabda bir kişi var-ıdı, gözi (7) deknel-idi. İştidi ki bir kişi dīvār ardında işerdi. Eyitdi ki ne çok (8) süd şağarlardı. Didiler ki oğluñdur, bevl ider. Andan soñra ol (9) diledi ki bevl ide. Bevli ṭutıldı dağı öldi. **Hikāyet:** Aşmi‘a eydür, bir (10) kişi gördüm ki ḫalk aña neferin iderlerdi ki gözi deknel-idi. Andan (11) şorduk ki niçe olursın? Eydür, gözümden çerāt ḳopar, her kimse ki (12) dokunur, fi’l-ḫāl helāk olur. Bir kişi dağı anuñ şağduḳlarınıñ (13) āvāzın işitdi. Eytdi ki bu fulān kişi dağı anuk mıdur? Eyitdiler, oldur. (14) Fi’l-ḫāl ol anuk, helāk oldu. Bunuñ mişli şol ejderhā nefesine (15) beñzer ki mühlik olur doḳundığı gibi. İmdi bu cān ḳutıdur, göz cānuñ [224b] (1) bir cüz’i ki açuḳ. Niteki diş dağı bir cüzdür süñükden, ol dağı çok. (2) Bu miḳdār bu faşılta kifāyet ider. **Havāss-ı semī’:** Hakk te‘ālā ḳulağı (3) ‘aceb yaratmışdur, zīrā ḳulaḳ bir siñirdür, delüginün dibinde düşmişdür ki (4) anda bir ḳuvvet ḳonmışdur ki āvāzı birbirinden temiz ider. Ḳulaḳ ulu (5) ni‘metdür, zīrā dimişlerdür kim: **كُورِي نَهْرًا سَتَّ أَرْكَوِي** Ya‘nī, kör (6) yegdür

şağırdan ve şağır olmağdan. Cihānda yaramaz nesne yokdur (7) ve gönül-ile işitmekden yeg nesne yokdur. Hatta ki bir kişi bir hūb āvāz (8) işitse veyā bir sāz işitse ki düzmişlerdür anuñ ne eşerleri olur. (9) Ve görmezsin ki bir genç oğlancık ağlar, avulmaz ve anasınuñ emcigin emmez. (10) Tā ki atası bir āvāz-ıla bir mevzūn zemzeme ider ol işidür. Dağı ārām (11) ider diñlenür. Ve dağı deve seferde giderken nāgāh aşığıur ve şuşız (12) ‘āciz olup kalur. Çünkü deveci bir hūb āvāzına bir (13) şi‘r oğur mevzūn, ol deve işidür, yüregi kuvvetlenür, ol (14) yorgunluk andan gider.

Hikāyet: Eydürler ki Kubād Kayşar-ıla dostlık (15) eylediler. Kayşar diledi ki Kubād’a hediye vire. Eyitdi, ne dilersin? Eyitdi, [225a] (1) bir nesne dilerin ki gönle safā vire. Kayşar vardı kızıl altundan (2) bir kız oğlan şüretin itdürdi, Kubād’a virdi. Kubād gördi, eydür, (3) nedür bu? Hağır bağıdı buña şöyle kodı. Çünkü ahşām oldu ol (4) şüretten bir āvāz çıkğıdı ki hūb, her kimse işitse uyğuya (5) varur hūblığından. Ve kaçan kim şabāğ olsa bir dürlü āvāz dağı (6) virür ki işidenlere tarab ve neşāt hāşıl olur. Kubāt ol şüreti (7) pes cemī‘i gencinden ‘aziz tutdı. Ve bil ki erğanūn Rūm vilāyetinde (8) düzilmişdür. ‘Aceb tezyīfdür ve hem şüreti ve şavtı ‘ālīdür cemī‘ sāzlardan. (9) Ve dağı eydürler kim bir kişi anı işitse, işitmedük olsa gerek ki ola. (10) Eger bir kişi anı işitmek dilese, iki kulağıını yırağ dutsun ve dağı anuñ (11) katında az az açsun. Tā kim ‘ādet ola. Ve dağı işitmişem ki fīli dutar- (12) lar dağı melül olur. ‘Alef yimez, şu içmez aruğ olur. Bundan sonra varurlar (13) lağif eydiciler öñinde çalarlar, semā‘ iderler. Tā kim fīlūñ (14) tabī‘atı hōş olur, asāyiş bulur, ‘alef yir ve şu içer. Ve dağı kara (15) arslan heybetlü olur, anı avlamak müşkildür ve dirler, anuñ [225b] (1) yakınında lağif sāzlar çalarlar ve hem sāzlarıñ ardında silāğ tutarlar. (2) Tā kim ol arslan bu sāzlardan ārām tutar, kendüyi unıdur, dağı (3) oğlarlar anı şayd iderler. **Hikāyet:** Bir kişi eydür, ben bir gün ‘Arab’da (4) bir kabīleye uğradum, gördüm bir çadır kapusunda bir oğlanı bağılayı- (5) komışlar. Ben eyitdüm, ne günāh itdūñ? Eydür, hiç günāh itmedüm. Girdüm, (6) ol ev issine eyitdüm, koyıvir bu oğlunu! Eydür, kanık benden bu oğlunu (7) dileme! Elüm aldı, bir

şahrāya vardı. Gördi bir niçe develer ölmüş, (8) bir niçe dağı hayrān olmuş. Eydür, bu develer küllī bunuñ medhūşıdur ki (9) ‘alef yimedi, şu içmedi tā kim öldi. Bu fīl ‘ādetinüñ hilāfıdur. Fi’l-cümle (10) āvāze ve anuñ te’şīrine münkir olmak cehildendür. **Hikāyet:** (11) Rüzigār içinde meger bir zālīm pādīşāh var-ıdı, aña bir ‘illet irişdi. (12) Eṭıbbā ve hükemā ‘āciz ve dermānda kaldılar. Bunlaruñ ol zālīm haylīsın (13) öldirdi. Tā kim ‘ömr-i āhırine irişdi, öldi. Bir hakīm vardı, anuñ (14) gūrın açdı, karnını yardı. Gördi kim bağı şişmiş taş gibi (15) olmuş şöyle enār gibi olmuş. Anı aldı, kendüyi defin itdi. Vardı [226a] (1) ol taşı bir kadehe kodı aña çok dürlü edviye qarışdurdı hīç (2) kār kılmadı. Bir gün bunuñ katına muṭribler geldi erğanün çaldılar. Ol (3) kadehi anda komışdı. Çün kim gice oldı ol taşı gördi kim erimiş (4) ol kadehi dağı eritmiş ol erğanün āvāzından. Hakīm bildi kim ol (5) rayha sāz, hoş olurmış ammā pādīşāh andan gāfil imiş. Bu sebebden- (6) dür kim bīmār-ḥānelerde muṭribler qorlar ki sāz ideler. Tā kim (7) ḥaste’i teselli ide, andan kuvvet-i ḥayāt vire. **Hikāyet:** Eydürler ki Firidün’a (8) uykusuzluk ḥāşıl oldı ki gice uyımazdı. Rūmī melik aña bir sāz viribidi. (9) Gelebā dirlerdi ki seher vaqtı olıcaq evin tavāf idüp bir ḥüb (10) āvāz-ıla muṭrib anı çalardı Firidün’uñ uykusı gelürdi. Şol (11) miqdār çaldılar ki girü uykusı yerine geldi. Dağı Firidün eydürdi, (12) bu gelebānuñ āvāzı yegrekdür benüm katımda cemī’i memleketümden. **Hikāyet:** (13) Eydürler, İskender çünki zulümāta girdi aña vaḥşet ḥāşıl (14) oldı ḥavfdan ve qarakuılıqdan ve şovukdan. Çün kim gice oldı bir ḥarbın (15) āvāzı işitdi ve çün kim gündüz oldı bir muṭrib āvāzın işitdi ki [226b] (1) leşkeri dağı ol āvāzdan āsüde oldılar. Ve her gice ve gündüzi (2) ol āvāz-ıla Zülkarneyn dağı ol cāmı kıbtı-nümāyı çıkardı şu’le (3) virdi. İskender anda bir kuş gördi bir deve kadarı uzun (4) minḳārı var, burnında yedi delügi vardır. İskender şordı ki (5) sen kimsin? Eydür, ben müsikāram, bu zulümātta sākın oluram. (6) İskender eydür, aydınlığa niçün çıkmazsın? Eydür, çıkmak dilemezem nitekim (7) sen zulümātı sevmezsin. Ben dağı aydınlığı dilemezem ki benüm menşe’üm ve (8) meskenüm bundadır. İskender hükemāya şordı ki ben niçe

idem taşra (9) çıkıcağ dağı bu āvāzı işidem? Hükemā bir gelbād düzdiler, anda yedi (10) delük eylediler içine yıl virdiler bir hūb āvāz geldi ki ol mūsikāruñ (11) nāib-i menābı oldu. **Faşlun Dāştan ergānūn ve mūşā- (12) kār:** Şāyed veyā ne eydürler ki İmāmü'l-ḥarameyni Ebu'l-me'ālī'l-cüveynī -rahmetu'llāhi- (13) cemī'i 'ilmi bildi 'ālim kāmīl oldu. Ve hem Sultān Melikşāh aña (14) muḥib olmışdı. Ve Ebu'l-kāsım Kureyşī anuñ ḥışmıydı. Anuñ ardınca-y-ıdı (15) 'işretine meşğūl bir gün Ebu'l-kāsım Ebu'l-me'ālī'nüñ dāmı ardına çıkdı. **[227a]** (1) Gördi ki çeng çalar. Fi'l-ḥāl birkaç kişi tanığ dutdı. Bir gün (2) Melikşāh meclisine geldiler anda İmāmü'l-ḥarameyni çeng çalmağ ḥelāl mıdır (3) ya ḥarām mıdır, dinildi. İmām eyitdi, çalmağ ḥarām bilmek ḥelāldür, didi. (4) Ebu'l-kāsım eydür, niçe ḥelāldür? İmām eytdi, kaçan kim iki çengī bahş itse birisi (5) itse ki ḥaṭā çalduñ birisi itse ki yok ḥaṭā çalmadum. Eger ḥaṭā-y-ısa (6) 'avratum üç ṭalāk boş olsun, dise dağı müftīye gelseler, ol müftī (7) anı bilmese aña niçe ḥüküm ide? Pes anı öğrenmek gerekmiş nitekim (8) eydürler, **عَرَفْتُ النَّفْسَ لَا اللَّهُ بِمَنْعَتِي لَوْ قَدِرَ** Ya'nī, şerri bildüm ammā (9) şerri-çün bilmedüm, belki şerden şaķınamağ-ıçun bildüm. Melikşāh'a bu söz (10) ḥōş geldi, İmāmü'l-ḥarameyni gāyet ḥōş tutdı ḥürmet itdi muḥabbeti (11) ziyāde oldu bir sā 'at ayru ḳomazdı. Tā ki Ḳoştāntīniyye meliki aña (12) Tevķīl dirlerdi, Melikşāh'a ḥaber virdi ki sizüñ ḥüneriñüz nedür? Tevķīl (13) eyitdi ki bizüm ḥünerimüz dürlü dürlü 'ilmi öğrenmekdür, bilmekdür. Ve çok (14) dürlü şan'atlar ve ṭılsımlar bilürüz ammā bizüm bir ṭabil-ḥānemüz var pāsubānumuz (15) ṭablı çalar. Eger sizde dağı anuñ mişli bir kimse çalarsa her ne dilerseñiz **[227b]** (1) size virelüm ve bāķī ḥünerlerimiz dursun. Pes ol ṭāvulcı berüye (2) çıkdı ṭablın çaldı ki ḳamu leşker müteḥayyir ḳaldılar ve aña mişli bulmağda (3) 'āciz ḳaldılar. Melikşāh imām oḳıtdı meşveret itdi. İmām eydür, bir (4) ṭabil getirüñ! Vardılar bir ṭablı getürdiler ki İmāmü'l-ḥarameyni (5) anı çaldı. Ol kāfir çaldığından niçe mertebe ziyāde çaldı ki (6) Tevķīl'üñ ṭabbālları ta'accüb ḳıldılar, müsellemler dutdılar ki kendüler andan (7) ziyāde meşeli çalmadılar. Pes Tevķīl ḥarāç virmegi ḳabūl itdi. **Ḥikāyet:** (8) Eydürler

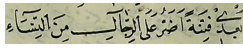

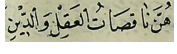
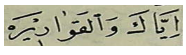
ki Rüm pādişāhıyla Melikşāh arasında münāzi‘a (9) oldu. Melikşāh Ebu‘l-me‘āle ilçü gönderdi. Çünkü Melik-i Rüm’a geldi, (10) Melik-i Rüm anı erğanün kıtına getürdi ki çalalar bunı medhüş (11) ideler ‘aqlın gidereler. Ebu‘l-me‘āl vardı anı işitdi, hîç (12) gönli andan müte’eşşir olmadı. Girü Melik-i Rüm kıtına geldi. Melik-i Rüm (13) eydür, yā Ebu‘l-me‘ālī gönliñ taşdanmış ola mı ki andan hîç müte’eşşir (14) olmadı? Ebu‘l-me‘ālī eyitdi, ey pādişāh! ‘İlm-i şarabı gönlümi şol miqdār (15) tolmışdur, ayruş şarab şıgmaz. Melik-i Rüm eydür, bu ulu da‘vādur. [228a] (1) Ebu‘l-me‘ālī eyitdi, senüñ erğanünüñ kırk kişi çalar ki bir (2) medhüş ider, hālvet eylesünler ben çalayın, kırkın dahı medhüş ideyim, (3) hālvet ideyim. İtdiler, çaldı cemī‘sin medhüş itdi. Çün kim ‘aqlıları (4) geldi. Eyitdiler, bu firıştedür bir küllimüz aña çāker olduk. Melik-i Rüm (5) eydür ki ben size muvāfıkdan hîç muhālifetüm kalmadı. Ve eydür, ey imām! Egerçi (6) Melikşāh ulu sultāndur ammā Rüm’ı ben saña virdüm ve eger maşlahat (7) görürseñ ben senüñ nā’ibüñ olayım ve dā’im size hārāç vireyim. (8) Kābül idüp Ebu‘l-me‘āl durdı. Melikşāh’a geldi haber virdi. (9) Eyitdi, ol işi kim iletmiş biñ kişiyle biterdi, İmāmü‘l-hārameyn anı (10) yalıñuz bitirdi, didi. Pes pādişāhlar kıtında ‘ālim kişiler gerekdür. (11) Ol pādişāhuñ kıtındaki ‘ālim kişi olmaya anuñ ahvālı ve memleketi (12) nizām üzre olmaz. Maşşūd bu hikāyetden oldur kim kulaş gey ulu (13) nesnedür Hāşş te‘ālā her yirde ki añmışdur, semī‘le ‘aqlı ve kulaş (14) añmışdur, kulaş muşaddem añmışdur. Kemā kāle ‘azze ve celle: (15) [228b] (1) Bunuñ emşālī çokdur. **Fī zikri‘l-lisān ve hātarī:** Dil bir ‘uzv-ı şerīfdür ve hem (2) gönliñ tercemānidur. Dilüñ ucından boğaza degin yigirmi toşuz (3) hūrūfuñ maşreci vardur. Ebü Bekri‘ş-şiddīk -radıyallāhu ‘anhu- dilinüñ (4) altında taş kırdı söylememek-içün. Eyitdiler, niçün böyle idersin? (5) Eyitdi, bundan çok ziyān gördüm, didi. Ve hem bu dilde hātarlar çokdur (6) niçeler dili ucından pādişāh olur ve niçeler helāk olur, didi. (7) **Hikāyet:** Dirler ki bir pādişāhuñ bir ‘illeti var-ıdı. Bir şabīb aña (8)

⁵ Tebareke Suresi, 10.ayet.

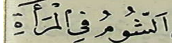
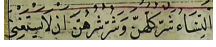

buyurdu ki arslan südin içmek gerek. ‘Āciz kaldılar bir kişi eyitdi, (9) ben getüreyim. Vardı mişeden arslanı tutdı, sağdı südünü (10) aldı, geldi. Pādişāh anı ta‘accüb itdi bu kişi dağı kendüzinde kibir (11) eyledi ve a‘zāsı birbiriyle çekişdi. El eydür, ben sağdum, ayak eydür, (12) ben getürdüm, gönül eydür, ben bahādırlık eyledüm, dil eydür, ben eyledüm, (13) dil eydür, ben eyledüm. Girü kalan a‘zā didiler ki sen ne eyledün? Eyitdi, (14) şabır idün göresiz. Pādişāha eyitdiler ki bu eşek südidür. Pādişāh (15) kağıdı diledi ki bu kişiyi helāk ide. A‘zālar ‘āciz kaldılar. Dile eyitdiler ki [229a] (1) bize feryād-res ol, bizi bu miñnetden kırtar. Pes dil pādişāha eyitdi, (2) eger dilerseñ ki bilesin bu eşek südi midür, yā arslan südi midür? (3) Bir fīrūze’i anuñ içine bırak, eger yukaru gelürse arslan südidür (4) ve eger aşāğa giderse eşek südidür. Pādişāh bir fīrūze bıraktı (5) ol süde, fīrūze anuñ üzerinde durdı, batmadı. Pādişāh ol kişiye (6) ħil‘atlar geyürdi. Ve maķşūd bu ħikāyetden oldır kim meşel ħarīķ-ile didi. (7) Dilün işi ħaħar-nākdur ve hem söz ħāşşa-ı ādemīdür. Ve dağı her kıavmuñ (8) ki luġatı vardur, ol kıavmuñ kelāmı kıalmışdur, müdreħ ve metrūk olmuşdur. (9) İllā Yunān dili kim bunlar ħarķ oldu, iķlīmleñni şu dutdı dağı kıtāblarını (10) şu mübhem eyledi. Kimse aña vāķıf olamadı. **Ĥikāyet:** Eydürler ki (11) bir pādişāh bu sevdāyı itdi kim bu muħtelif luġatları kıandan öħrendiler ki (12) Fārsī’dür ve kimi ‘Arabī’dür ve kimi Türkī’dür ve kimi Hindī’dür? Vardı (13) kırķ tıflı devşürdi bir eve kıoydı. Bir dilsiz kişiye ışmarladı ki bunları (14) besledi. Tā yedi yıl olınca ve andan şoñra bir dilsiz kişi dağı getürdiler (15) kıodılar. Ol birisin giderdiler ki bunlara ta‘ām virdi. Tā on yaş yıl [229b] (1) olınca andan şoñra bunlar bir dürlü dil söylediler ki ħiç bu söylenen (2) dillere beñzemez Ĥaķķ te‘ālānuñ ilhāmıyla. **Şıfātü’l-kamer:** Ĥaķķ te‘ālā –celle (3) celāluhu- aġızda dürlü ħikmetler yaratmışdur. Ve hem anda dişler düzetmişdür (4) kim ta‘ām anuñla çeyner ve ba‘zı ta‘āmı şir. Ve anuñ dibinde etler (5) yaratmışdur ki şu çıkar, kıuru ta‘āmı öldür tā kim boġazdan aşāğa (6) iner ve dil yaratmışdur ki ta‘ām dişüñ her yanından bir araya divşirür. (7) Ve dağı üstinde iki tıtaķ düzmişdür tā ta‘āmı şaķlaya ki dişden (8) taşra dökülmeye.

Ve daħı kuvvet-i cāzibe yaratdı, boğazdaki ʔa‘āmı (9) kendüye çeker bu cāzibenüñ ‘aceb kuvveti vardır. Eger za‘îf (10) olursa ʔa‘ām boğazda helāk ider. Hîç kimsenüñ elinden (11) gelmez ki anı aşığa ilete. Ve daħı dilde siñirler yaratmışdur ki (12) dimāğ rāyiħa’ı andan ʔoyar ve daħı her kimüñ kim ruṡubeti artuḡ (13) ola anuñ ağızı hōş olur ve her kimüñ kim ağızınuñ ruṡubeti (14) eksük olsa anuñ ağızı ʔoḡar. Bu sebebdendür kim geyigüñ (15) ve daħı ʔıfullaruñ ağızı begāyet hūb olur ruṡubeti artuḡ [230a] (1) olduĝ-ıçun ve arslanuñ ağızı ʔoḡar, ruṡubeti az olduĝ-ıçun (2) ki ħarāreti ziyādedür. Burun ħāşşasında bir ħarāret ve bir kuvvet (3) vardır kim güli ʔoḡusından ve ‘ūd ʔoḡusından bilür ammā iştirmek (4) cevāhirdendür, hevānuñdur. Ve görmek cevher nūrındandır ve durmaḡ, (5) ʔopraḡ cevherindendür ve bu ʔamuḡ cevher-i ‘āmmdur. ʔamu tinde vardır. (6) Bu nesnelere ħiss-iden ʔamu siñirdür. Nitekim burundaĝı siñirdür (7) ammā bu ʔoḡuları ve bu lezzetleri ve bu ʔa‘āmlar, ma‘nā-yı laṡıfdür ki revħān-ı (8) ecsāmda olur. Vaḡt olur ki naḡl-ider bir cisimde biri birine (9) niteki zerd-ālū yaşıldur, şoñra şaru olur. Üzüm evvel aḡ (10) olur, şoñra ʔara olur ve müşĝüñ ʔoḡusu az az gider (11) yoĝ olur. Ba‘zılar eydürler ki müşĝüñ vaḡtā ki ʔoḡusu gide bir yeñi (12) ʔaş bardaĝa şu ʔoyalar, yine dökeler, andan şoñra müşĝi aña (13) ʔoyalar. Bir ʔaç gün dura, ʔoḡusu girü gele. **Zikrū’l-lems:** Bu lemsi (14) daħı Ĥaḡḡ te‘ālā ‘aceb yaratmışdur ki her ħayvān kendünüñ zaħmetini (15) bilür ħarāretten ve bürüdetten her ne kim irişürse ħaberdār olur [230b] (1) ve eger böyle olmasa gerek bir ‘uzvı kişinüñ yansa ħaberi olmayadı. (2) Ĥaḡḡ te‘ālā kuvvet-i lāmise yaratdı tā kim kişi kendüde taşarruf (3) idemeye. Şol barmaḡ ki uzundur anı ʔışaldımayalar ve şol kim ʔışadur (4) uzadımayalar ʔara renkleri aĝardımayalar. Bileler ki bu cümlesi Ĥaḡḡ te‘ālā işidür, (5) ancak kendüler ‘ācizdür. **Ĥāşıyyetü’ş-şı’ri:** Bil ki ādemīnüñ zīnetlerinde (6) ʔıldan ednā zīnet yokdur ammā Ĥaḡḡ te‘ālā niçe dürlü ħikmet ʔomışdur (7) ki anuñ sebebiyle cemāl ziyāde olur. ʔıluñ ednā ħāllusı kirpikdür. (8) Eger dökülürse göz kör olur ve eger birisi içine düşerse (9) gözün ħadeḡasını helāk ider ve eger birisi düşerse cemī’i (10) ħükemā dilerse yirine

koyamaz. Ve dağı iki gözün üstinde iki (11) kaş yaratmışdır. Şöyle ki iki hağı-ı muqavves gibi çekilmişdir karadır. (12) Ve hem göze kuvvet virür ve eger ağ olsa, gözün nürü nâkış olur. (13) Hükemâ eydürler, kişi ki şahrâya varur olsa, kar yağmış ola. (14) Gözlerinün altı kapağına vâsut kapağına sürme dürtse ve gözine (15) dağı sürme çekse gözi kaşımaya. Ve dağı cemî‘ cānaverlerinün aşğa [231a] (1) kapağında kirpüğün olmaz, illā âdemîninün olmaz. Âdemün gögsi giñ (2) olmaz ve bâkî hayvânâtuñ tar olur. Ve âdem toğduğı vağt (3) gözi gök olur ve bir kaç gündün şöñra kara olur. Ve hem erün dişi (4) otuz iki olur ‘avratuñ olur otuz. Ve hem er yetmiş yıla degin (5) oğlan toğurdur ‘avrat elli yıla degin toğurdur. Pes şöñra (6) ‘ağım olur. Er altmış yılda pîr olur ve ‘avrat kırk yılda pîr olur (7) ve er ne kadar pîr olsa nürlanur ve koğusu hōş olur ‘avrat (8) ber-‘aks olur. Ve hîç bir ‘avrat iki eliyle iş işlemez. **El-‘azim:** (9) Âdemîninün süñügin eger ısıtmaluya bağlayalar ol rib‘ ısıtması (10) giderür ve eger eñele bağlayalar diş ağrısın giderür. Arslan (11) ve peleng âdemî gölgesinden korqarlar. Ve eger ‘avratuñ dişini (12) gümüşleseler, dağı bir ‘avrat anı bilesine getürse yüklü olmaya ve oğlan (13) dişi dağı böyledür. Ve dağı pîr kişinün topuğın ‘avrat bilesine (14) getürse hem yine bār dutmaya ve eger âdemün yüzi derisin hayz (15) bezine koyalar dağı bir ağaç üzerine koyalar sehmi-nāk yiller ese [231b] (1) aşğa qomayınca sâkin olmaya. Bu qamusını hükemâ tecrübe-y-ile bildiler. (2) **El-mirâre:** Eger âdem ödini toğanlan qurdın dögseler bala qarışdırup (3) ma‘cün itseler, dağı bir kişinün ki veremi olsa anı dirnağına dürtse (4) veremin gidere. **Es-sürretü:** Eger göbegin ođlanuñ ay ziyâdesinde (5) keseler müdevverce dağı bir zümrüd yüzük qaşı altına qosalar ve halkası (6) altun olsa her kimün qulıncı olsa anı barmağına ursa qulıncı. (7) **El-bevl:** Eger âdem sidügin yünle it ışırduğına ursalar (8) hōş ola ve bir uyışmış qan gibi nesne çıkarur it (9) ışırduğına bundan yiñ devâ yoğdur. Eger oğlancık sidügin göze (10) sürme çekseler gözün çigin giderür ve uyuzı giderür. (11) Ve eger oğlanlar bevlin bir baqır qab içinde qaynatsalar tā ki (12) altı bahşada bir bahşı gide dağı anı göze çekseler gözün (13) aqın ve yara qanını giderür. Ve eger

meniye bahağa sürtseler bahağı (14) giderür ve eger sidügi ekşi üzümüñ dibine dökseler tatlu (15) olur. Eger kara nefti aq üzümüñ dibine dökseler kara olur. **El-gāitü: [232a]** (1) Eger ādem tersini zehri yimiş kişiyeye vireler, şifā bulur. Şerbeti anuñ (2) bir dāng olur ve eger bir direm ādem tersini ayva şuyına qaralar (3) şol gāyet ishāl kanını def‘ ider. **Faşlun Fī zikri’n-nisā’i (4) ve ahlākı hin:** Bil ki Allāh te‘ālā ‘avratları erenlere rāhat yaratdı ve hem belā yaratdı. (5) Şöyle ki peygamber buyurdı: Kāle’n-nebiyyü -şalla’llāhü ‘aleyhi ve selem-: (6) Ya‘nī didi ki benden (7) şoñra fitne qomadum erenler üzerine ‘avratlardan ziyānluraq. (8) Ve dağı buyurdı ki: Ya‘nī, ‘avratlarıñ (9) ‘ağılları eksikdür ve dīnleri. Dağı ādemīde ‘ağıldan ‘azīz nesne (10) yoqdur. Hāq te‘ālā anı ‘avratlara az virdi. Ve bil ki Hāq te‘ālā buyurdı ki (11) ‘avratıñuz örtüñ ve erenlerüñ ‘avratı yiri, göbeginden dizine degindür. (12) Er kişiyeye ol yiri örtmek, farzdur ve ‘avratlarıñ kamu yiridür, (13) örtmek gerek. Bunlara çāre oldur ki hīç evden çıqmayalar. (14) ‘Uqaylu’bn-i ‘Albiye eyitdiler kim kızuñı ere vire ki ‘avrat etdür durıcaq (15) koqar ve hem ete itler qaşd ider ve yırtıcılar qaşd ider. ‘Uqayl eyitdi, **[232b]** (1) ben kızlarıñ aç tutaram tā ki arzuları ölmeye ve et sūñüg-ile deri (2) olıcaq koqmaz ve yalıncaq tutarım ki taşra çıqmayalar. Tā yırtıcılar qaşd itmeye (3) ve dağı ‘avratlar ki bir eri göre, ölmüş şehveti gine dirilür hareket (4) ne qadar dīndār ise ve er dağı ne qadar za‘īf rüsvāy ise. Ve Sa‘īd- (5) i’bnü Müslim eydür ki eger biñ benüm ‘avratımı ‘uryān görse ol (6) qadar ziyān degeldür ki ‘avratım yalıñuz bir kişiyeye göre. Zīrā ‘avratlarıñ (7) ārzüsü erenlere artuqdur erenler ārzüsından ‘avratlara.” **Hikāye:** (8) Bir gün bir kişi āvāz-ıla şi‘ir oqurdı. Peygamber -‘aleyhi’s-selām- buyurur kim (9) Ya‘nī, sen şağın kim şişe’i şındurursın. (10) Murād şişeden ‘avratlardur. Ya‘nī ‘avratlar hāzırdur, işidürler, fitnelenürler (11) ki şişe, serī‘ü’l-inkisārdur, baṭī‘ü’l-incibārdur. Ya‘nī tīz şancıdur (12) ve genci bütin ölicidür. Ya‘nī dağı hāşıla gelmez. Her ne ‘avrat ki müfsid (13) olsa, hīç şalāha gelmez. Bir meşel dağı qarab iderler ki eyegüye şebīh (14) iderler ki eyegü togrutamaz ve eger togrulsa

uvarur. **Hikāye:** (15) Hakk te‘ālā çunki Havvā’yı Ādem’üñ şol eyegüsinden yaratdı. Yaratmazdan **[233a]** (1) öñdin Cebrā’īl -‘aleyhi’s-selām- geldi Ādem’e eyegüyi gösterdi, eyitdi ki (2) buña ne dirler? Eyitdi, buña egri, dirler. Bundan yā Ādem, togruluk umma. (3) Ve bir hakīmden şordılar ki ‘avratuñ yegregi çankısidur? Eyitdi ol ki (4) anasından toğmaya. Eyitdiler, eger toğsa yegregi çankısidur? (5) Eyitdi, ol kim toğdı dağı derhāl öldi. Ya’nī didügi olur ki (6) hīç bir ‘avratda hayr yoçdur. Bir kişi Muhammedü’bnü Sīrīn’e eyitdi ki ben bir (7) ‘avrat dilemişem ve anı düşde gördüm ki kara-y-ımiş, kışa-y-ımiş. İbn-i Sīrīn (8) eydür, ol eyü ‘avratdur, çaralığı maldur ve çışalığı oldur ki tīz (9) olur ‘avratlarıñ. Yegrek oldur kim tīz ola ve andan sonra ahmaç- (10) raç. Er ol ola kim ‘avratından emīn ola. Eyde ki zişti deriye (11) çarıdur. Süleymān -‘aleyhi’s-selām- çunki buyurdı dīvlere, şahrı cinni dutdılar, (12) bend idüp alup giderken yolda geldi. Süleymān eydür, ne gülersin? (13) Eydür, yā resūlu’llāh, bir kişi çatırınıñ başını señege bağıladı, dağı işmege (14) oturdı çatır çekindi señek düşdi, sındı ve çatır kaçdı. Ol (15) kişinüñ ‘ağlın bilesin ta‘accüb itdüm ki señek çatır çutmadığın bilmez. **[233b]** (1) Bu şuña beñzer ki kişi ‘avratına i’timād ide, maşāliḥīn aña inana. (2) Süleymān şahrı cinnīye şordı ki erenler mi çoçdur ya ‘avratlar mı? Eyitdi ki (3) Ādemī nişfındur, yarısı erdür ve yarısı ‘avratdur ve dağı ol (4) er kim ‘avrata i’timād ider, ‘avratdan kemterdür. Eydürler ki Araşātālīs (5) bir gün oturmuşdı bir bölük ‘avratlar geçdi. Eyitdi ki bunlar cān (6) alıcılardur. Eyitdiler ki nite? Eyitdi ki melekü’l-mevt ‘ömürde bir kez cān (7) alur, bunlar gündüzde māl alurlar ve gicede cān. Ve dağı ‘avratlarıñ (8) medḥin bundan çayrı bilmezem ki Hakk te‘ālā didi, bunları erenler çün (9) yaratdum, tā ki bunlarda arām dutalar ve bunlardan oğlan toğa. (10) Ve illā her fitne ki ‘ālemde çopdı, ‘avrat sebebinden oldı. Şöyle ki (11) Ādem’e Havvā sebebinden ve miḥnet Hārūt’a ve Mārūt’a Zühre sebab (12) oldı ve miḥnet Dāvud’a üryā ‘avratı sebebi oldı. Ve miḥnet Yūsuf (13) ibn-i Ya’qūb’a Zeliḥā sebab oldı ve miḥnet Hasan ve Hüseyin çazretlerine (14) şehr-i Bānū sebab oldı. Şöyle ki peyğamber buyurdı: **وَأَلْعَرَّسَ وَالذَّكَّارَ**

(15) Ya'nī, şümülik 'avratda ve atda ve evdedür. **Qāle [234a]** (1) en-nebiyyü -şalla'llāhü 'aleyhi ve selem-: (2) Ya'nī peygamber eyitdi ki 'avratların küllisi şerdür ve dağı bunların (3) şerlerinin şerri budur ki bunlardan kimse tuymaz. **Hikāye:** Furātü'bn-i (4) Hayā'nuñ bir kız var-ıdı. Düşde gördi ki ol kız üç 'alem şınduram. (5) İbn-i Sīrīn'e hikāyet itdi ki üç evlü ere vara üçünü dağı (6) öldüre. Evvel Yezīd'in Mahle'ye vardı anı öldürdi. Anı öldürdiler (7) şoñra Hasanü'bnü 'Oşmāna'bnü 'Afv'a vardı. Bir gün bu ikisi huşümet (8) itdiler 'avrat eyitdi, seni öldürüserler. Eyitdi ki niçün? Eyitdi ki bunuñ (9) gibi düş görmiş. Hasan derhāl üç talāk boşadı. Bundan şoñra (10) 'Abbāsü'bnü 'Abdullāhi'bn-i Hureys'e vardı anı dağı öldürdiler. Ve dağı (11) şıçandan şüm yoğdur hayvānātda. Zīrā ki it cemī'i murdārları yir şıçanı (12) yimez. Düşde şıçan 'avratdur. Hükemā eydür, eger bir kişünüñ zekerin (13) 'akreb şoksa çünki cimā' ide ol def' olur. (14) Şahābiden birisi birisini düşde gördi, yüzi siyāh olmuş. (15) İrtesi aña hikāyet itdi kim düşde seni şöyle gördüm. **[234b]** (1) Eyitdi, rāset görmişinsin ki bu gice 'avratum bir kız toğurdu. (2) **Faşlun:** Belki eyü 'avratlar vardur ve hem kıvām-ı 'alem bunlarıñladur ve erenler (3) dağı bunlardan toğar ve terbiyet bunlardan bulur ve hıfız bular ider. Ve eger (4) bunlar oğlancıkları beslemeyeydi kimüñ elinden gelürdi kim bunlara ta'am (5) virüp hıfız ideydi. Ve dağı bunların arasında hātunlar vardur kim (6) 'aqlında ve kifāyetinde biñ er sergerdān kalur. **Hikāye:** Şīrīn (7) hālını yuğaru zıkr itdük ki ne miñnetler çekdi 'akıbet kendüzi (8) zehir içdi öldi ve nīk nāma'lıg-ıla dünyādan öldi gitdi. Ve dağı (9) Şīrvān'ın leşkeri Şīrū'ya haqqında niçe yavuz i'tikād itdiler ve az (10) zamānda anı helāk itdiler. **Zikrū havāşş-ı hayzu'n-nisā'i:** Hükemā eydürler ki (11) eger hā'iz 'avrat ayına nazar itse donuğ olur ve eger kovana (12) nazar itse 'azīm ziyān ider ve eger büstāndan geçer olsa (13) ol büstān kurur. Ve cimā' itmek hā'iz 'avrat-ıla göñlüni kör eyler. (14) Ve oğlan toğsa kabarcuğlu toğar ve bir cānaver vardur kim aña (15) derāyic dirler. Eger

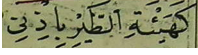
⁶ "Şer şerle gider."

anı yirse ölür zīrā kim kātildür. Ve eger hā'izūñ [235a] (1) kokuşu ol derāyice irse fi'l-hāl ölür. Eger hā'iz 'avrat (2) şar'a olan kişiye el ursa şifā bulur. Ve eger hayzı bezini bir ağaç (3) ucına bağlasalar ve anuñla od işāret itseler ol od söyünür. (4) Ne kadar çoğ-ısa ehl-i İncil'den şöyle işidildi ki deryā-yı muḥīṭ (5) inledi bir cānaver sebebinden ki aña tanīn dirler ki ol deñiziñ altını (6) üstine döndürür, hayvānāt dutar, yir. Hakk te'ālā muḥīṭe ḥiṭāb (7) itmiş ki iy deryā! Şükür it ki sende 'avrat yaratmadım ve seni 'avrata (8) mübtelā itmedim. Hükemā dirler ki eger bir hā'iz 'avrat yalnızca (9) olsa kafası üzerine yatsa hīç cānaver anuñ katına gelmeye (10) ve eger katı şovuḳ olursa sākīn ola. Eger bir kız 'amd-ıla (11) bir hāmīl 'avrata eyitse toğur yoḥsa seni bir arslana bağlaram daḥı (12) yabana şalıvirürem. Fi'l-hāl toğurur. Hā'iz 'avratların eşerleri (13) çokdur. **Hikāye:** Dirler ki Hāzır şehr-i cezīre'de bir muḥkem ḳal'adur. (14) Hergiz anı kimse alamaz. Melik-i Şābur diledi ki anı ala. Niçe yıl ceng eyledi, (15) alamadı. Aña didi ki bir gök gözlü 'avratuñ hayzını al daḥı gögercin [235b] (1) kanına ḳarışdur ve bir varaḳa dök daḥı anı bir üveyküñ boynına bağla (2) daḥı Hāzır şehriniñ yarusı üzerine bıraḳ. Ol daḥı anı eyle eyledi (3) fi'l-hāl ol şehrüñ bünyādı yıḳıldı, biribirinden ayrıldı. Ol şehri (4) aldı ve Hindūlar 'avratlarıñ hayzından 'azīm işler işlerler ve da'vī (5) iderler. **Fī zikri'l-ḥaşıyāni ve ṭibā'ihim:** Bil ki ādem ḳaçan ki ḥaşı itseler (6) ṭabī'atı döner. Ne er gibi olur ve ne 'avrat gibi olur. Ve her cānaveri (7) ki ḥaşı itseler beyni ölür ve bed-ḥūylığı gider ammā ādem tünd olur (8) veyā uzun olur veyā ḳısa veyā gey semüz olur veyā gey aruḳ. (9) Ve gönülleri raḳīḳ olur ve gözleri yaşlu olur ve ḳaḳısalır giç geḳer. (10) Egerçi alet-i şehveti bāṭıl olur ammā berresi yavuz ma'desi issi (11) olur, siñirleri süst olur. Vaḳt olur ki döşege bevl (12) daḥı ider. Hergiz ḥişi ve 'avrat ıslāḥ olmazlar ve ḥişiniñ (13) āvāzı za'īf ve az az yir velīkin çok yir. Ve eger şaḳallı iken (14) itseler şaḳalı dökülür ve ḳaşları dökülmez zīrā ki ḳaşı ana ḳarnından (15) bile dutagelir. Ve 'avrat daḥı olur ki şaḳallu olur velīkin hayz [236a] (1) göricek dökülür zīrā ḳıl ḳandan biter ḳünkü ḳan gide ḳıl dökülür. (2) Muḥammedü'bnü Rāşid'üñ bir

kıızı var-ıdı tamām şaçalı var-ıdı bir gice düğüne (3) vardı. ‘Avratlar çün kim anı gördiler, feryād itdiler ki bu er kişi (4) bizüm aramızda ne ister. ‘Avratlar ittifāk idüp bunı döğmege meşğül (5) oldılar. Bu kız feryād ider ki ben ‘avratum. Bunlar sözine inanmazlar tā haddı ki (6) kendüyi açup göstermeyince i’timād itmediler. Belki hışīyi gögercin (7) katı sever. Eger bir kişi gümān iderse ki hışī ‘avrat sevmez, (8) haṭā ider. **Hikāye:** Ebu’l-mübārek dirlerdi bir hışī var-ıdı. Yüz (9) yıl ‘ömri olup İbn-i ‘İbād eydür, ölüm hālına düşdi baña (10) didi ki ben hışīyem ve ‘ömrüm āhire irişdi, işbu hālda bir ‘avrat (11) āvāzı irişdi kulağuma yüregim yandı ve ‘aqlım zā’il oldu. İsterem (12) ki katuma gele, didi. Vaḫtāki ben böyle ölem. Girü qalanuñ hālını n’ola? Evvel (13) ādemi ki hışī itdiler naşārā itdi ki anlar oğlanlarını kelīsa vaḫıf (14) itdiler ki hizmet ideler. Bunlara şehvet galebe itmesün, diyü haşī itdiler (15) - vallāhu a’lem bi’ş-şevāb-. **Hikāye:** Bil ki haşī cimā’ ider ve illā giç [236b] (1) fāriğ olur ve hem ihtilām olurlar ve ‘ömürleri uzun olur ve hışī (2) miḫnet olmaz, mestür olur ve hışīler livāṭa idici olur. Rabī’ kabīlesinde (3) bir hışī var-ıdı, anuñ adı Eşīr’di. Anuñ seyyidi bir gün ṭama (4) çıkdı, gördi ki Eşīr bir koyunu başmış, livāṭa ider. Hocası gördi (5) daḫı kaçdı, ol gice sinlede yatdı. Bu kadar şundan ötürü söyledüm (6) kim tā ādemi böyle eylemeyeler ki ālet-i nesli kesmek mübārek olmaz. (7) Ve erlik kesmek yalnız şehvet gidermez ve erlikden düşmez. Eydürler (8) ki Mu’āviye Meysün ḫātun katına vardı ki kendü ‘avratıdır. (9) Bilesine bir hışī var-ıdı anı gördi daḫı Meysün yüzün örtdi. (10) Mu’āviye eydür, hışīden gizlenür misin? Meysün eydür, **أما حرم الله تعالى** (11) **أَنَّ مَيْلًا لَا يَجِي**. Ya’nī, bir ‘uzuv kesmek, helāl itmez şunu ki Allāh te’ālā (12) ḫarām itdiñiz. **بَلِيغِي**. Ve bil ki hışī Ḥabeşī olsa anuñ ‘iffeti (13) ve arāmı olur ki Rūmī’nüñ olmaz. Ḥükemā eydürler, düşde hışī (14) feriştedür ve ba’zılar eydürler ki düşde hışī hūbdur, uyanıklıkda da (15) kināyetdür ve yılan düşde yegdür, uyanıklıkdandır zīrā ki [237a] (1) düşde māldur mār -vallāhu a’lem-. **Bābu fī ṭabakāti’n-nāsi ve (2) aḫlākuhum ve şūrahum:** Bil ki Ḥaḫḫ te’ālā -celle ve ‘alā- ādemi muḫtelif yaratdı ammā (3) biz şunları zikir idelüm kim ‘acīb ve

ğarībdür ve eydür ki Mekrān (4) tarafında bir tağ vardır ki aña cebel-i palangān, dirler. Ol tağūñ (5) balçığında hemīşe ādem şüreti olur. Şöyle ki bir kimse ki anuñ (6) balçığın alsa ayırsa içinde ādem şüreti nakş olmuş görür. (7) Ve bu nādirdür ve ol nādiri Bābilī kitābında zikir itmiş ki ol (8) balçıkda ādem şüreti vardır ve ol balçıkda birez cem‘ itseler (9) dağı bir sā‘at su içinde kosalar soñra çıkarsalar, (10) ayırsalar içinde ādem şüreti peydā olur. Ve eydürler ki taraf-ı (11) cenūbda bir deñiz vardır ki rabī‘ vaktında cūş ider ve ādem (12) başları ve ayakları birağur kenāra. Ve hīç kimse bilmez ki ol ne hikmetdür. (13) Cinniyān vilāyetinde bir balçık vardır ki ol balçıkdan dilkü ve tavşan (14) ve şıçan düzerler dağı güneşe koral hareket ider, yürür, birez yir, (15) varur, dağı anda kalur. Haqq te‘ālānuñ balçıkda ‘acāyib hikmetleri vardır

[237b] (1) ki vaşfa gelmez. Haqq te‘ālā -celle celāluhu- buyurmuşdur, ⁷

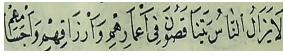
(2) ‘Īsā -‘aleyhi’s-selām- bir pāre balçığı aldı (3) andan bir kuş düzdi. Dağı anı urdı, ol kuş uçdı gitdi. (4) Bil ki ādemiyye insān dirler. Nāsi olduğ-ıçun, ya‘nī unuducu olduğ-ıçun. (5) Zīrā ki ana rahmında ve ata bilinde ki unıdur, dünyāya gelse ana rahmında (6) dağı unıdur. Qubād eydürdi ki ben nesne unutduğum yokdur. Bir kılina (7) bir gün eyitdi, ta‘līmini getir. Kul eyitdi kim ayağıñdadur. Hacil oldu. (8) Belki da‘vi itmek eyü degildür. Dirler ki bir kişi bir oğlancuğı omuzına (9) getürmişdi. Bir kızılca gönlek geyürdi. Çağırurdu ki işbu şıfatlu (10) oğlancık kim gördi. Yitirdüm, didi. Eyitdiler ki işde çignüñde durur, (11) istersin. Maqşūd oldur kim nisyān mīrāşdur ādem oğlına. (12) Dānā-yı haqīkat, Haqq te‘ālādur ve biz ümmetleri zikir idelüm ki her (13) birisi ne şıfatda-y-ıdı. Tā Haqq te‘ālānuñ şan‘atı bilesin ve ĩmānı (14) dürüst idesin ki kimse anuñ ‘ilmini bilmez. **Fī zikri’l-‘ādiyyeti’** (15) **ṭ-ṭivāli’l-laakviyā’i**: ‘Ād kavmı kağırla ve istilā-y-ıla mevşūfdur ve kāmeleri

[238a] (1) ‘azīm uzundur. Haqq te‘ālā Hūd peygamberi bunlara virdi, ‘aşı (2) oldılar, uymadılar ve kayadan evler düzdiler. Allāh te‘ālā bunlara yil (3) virdi helāk eyledi ve ol nesilden bir bölük irtihā şehrine vardılar, (4) anda sākin oldılar. Mūsā -‘aleyhi’s-

⁷ Maide Suresi, 110. ayet.

selām- Yūşa‘ı ol kavma (5) viribidi anlar kavm-ıla Yūşa‘ı tutdılar, irtihāya iletdiler ve Yūşa‘ kavminuñ (6) kāmetlerine bakup gülişdiler. Eyitdiler ki ser-nigün-ıla cür’et idüp (7) irtihāya kaşd itdiñüz. Bunları yine irtihādan sürdiler ve dağı ol (8) vilāyetde bağlar ve yemişler vardur gāyet ulu. Şöyle ki bir enārını (9) bir niçe kişi ağaca bağlayu çiginlerine getürüp eve iletürler. Ol naruñ (10) birisini Yūşa‘ Mūsā peygambere tuhfe getürdi. Anlaruñ yemişlerinüñ (11) Mūsā’ya vaşfın itdiler. Mūsā ta‘accüb eyitdi, ol kavmdan korşdı. (12) Bunlar eyitdiler ki biz irtihāya varmazuz, tā ol ‘Ād kavmı andan gitmeyince. (13) Pes Hakk te‘ālā dağı bunlara harām itdi irtihāya varmağı tā kırk (14) yıla degin. Pes kırk yıl şehrinde kaldılar ilerüye girüye gidemezlerdi, (15) dañla dururlardı, göçemezlerdi. Aħşama degin giderler-idi anda konarlardı, [238b] (1) irte dururlardı. Hemān kendüleri girü ol yirde bularlardı ki andan (2) göçdilerdi. Kamusı anda helāk oldılar. Ol yir Şām-ıla Medīne arasında (3) idi. Hārūn dağı öldi ve kırk yıldan soñra Mūsā vardı (4) irtihāyı fetḥ itdi ve çok leşkeri helāk oldi. **Şıfat-ı ‘Avcü’ (5) bnü ‘Unuq:** Ammā ‘Ūcu’bnü ‘Unuq bir ‘azīm büyük kişiydi ve anası Ādem (6) peygamber kızıydı ve hem ‘Ūc Ādem’uñ kendü serāyında toğurdı (7) ve ‘ömri anuñ üç biñ yıl-ıdı. Tā Nūḥ zamānına degin kaldı ve Nūḥ (8) anı gemiye koydı ve tūfān şuyı kuşağı yerine degin idi ve cebbār-ı (9) ‘azīm idi. Mağrib ve maşrıķı gezerdi. Yirde ve baħirde yürürdi. Ve Mūsā (10) -‘aleyhi’s-selām- zamānına degin irişdi ve Mūsā kavmı-y-ıla otururken (11) şehre katına geldi ve bir tağı getürmiş ki uzunlığı iki ferseng (12) idi. Getürdi Mūsā’nuñ kamu kavmı-y-ıla üzerine birağa. Hakk te‘ālā (13) bir kuş virbidi. Ol tağuñ depesine kondı dağı ol tağa bir (14) minķār urdı. Ol tağda gitdi ‘Ūc’uñ boynına geçdi. Mūsā ‘aşā-y-ıla (15) topuğına urdı derḥāl düşdi, öldi. Bu nesne Mūsā’nuñ mu‘cizesiydi [239a] (1) ki şunuñ gibi cebbār-ı ‘azīm Mūsā elinde helāk oldi. Hakk te‘ālā (2) -celle ve ‘alā- ‘Ād kavmını dağı şöyle iri yaratdı. Tā ki eydürler, ⁸ **بَعَاوَد** (3) iki ādem incigi buldılar birisini anbār eylemişler taḥıl koymağ-ıçun ve birisini (4) bir şu üstine köpri

⁸ “Ad kavmi için güldür, derler.”

eylemişler ki üstinden yüz biñ âdemî ve çehâr-pây (5) geçürdi ve altındağı şu bir ‘azîm suydı. Yemen vilâyetinde bir yüzük (6) buldılar, içine bir âdem başı şıgardı. Anı emîrû'l-mü'minîn ‘Ömer’e getüreler (7) çünkü anı gördi ağladı ve eyitdi kim korquñ ol pâdişâhdan ki (8) bunuñ gibi kavmı yaradur, dağı ‘âşî olıcağ, helâk ider. Ve İskenderiyye’de (9) bir dişi otuz batman dardılar ve anı İskenderiyye’i meliki katına getürdiler. (10) Ol eyitdi kim bunda bir ‘aceb dağı vardur ki bu diş oğlan dişidür (11) zîrâ ki ağıdır ve inidür, kıocanuñ degildür ki şarırımış degil. Ol peygamber (12) buyurmuş ki: (13) Ya’nî âdem oğlanları ‘ömürleri ve rızıkları ve tenleri eksilür varduğınca ve hîç (14) i’tibâr olmaz. **Fî zikri’l-‘ādî fî ‘ahdi Ya’küb** -‘aleyhi’s-selâm-: Eydürler ki (15) bir kişi kıalmışdı ‘Ād kavmindan Ya’küb peygamber -‘aleyhi’s-selâm- zamânına degin. [239b] (1) ‘Azîz-i Mışrî ol kişi kendü katına getürmüşdi, her gün dîvân vaktında. (2) ‘Azîz-i Mışr’uñ kıafasında dururdu heybet-içün ki ‘azîm ulu kıâmeti vardı (3) ve iki dişi ağızından taşra çıkmış-ıdı fîl azusu gibi. Halk anı (4) göricek bir heybet düşerdi. Yûsuf -‘aleyhi’s-selâm- çünkü anı gördi (5) iltifât itmedi, ta‘accüblemedi zîrâ ki atası Ya’küb peygamberi görmüşdi (6) ki ol kışiden dağı heybetlü-y-idi. Kıarındaşları Mışr’a gelicek, didi ki (7) cemî‘ kıavmlarınıñuzla geliñüz. Vardılar Ya’küb -‘aleyhi’s-selâm- bile ‘Azîz-i (8) Mışr’uñ katına getürdiler çünkü ‘Azîz Mışrı anı gördi, anuñ ‘azametini (9) ve hem peygamberliği ‘azametini ve hem kıâmeti ‘azametini ‘azîzün göñline eşer eyledi (10) dağı anı tahtına geçürdi. Ol ‘Ādî geldi secde eyledi kıarşu durdu. (11) Ya’küb ol ‘Ādî’ye şordu ki niçe yaş yaşarsın? ‘Ādî eydür, ben seni (12) gördüm ki İbrâhîm ardınca giderdüñ. Pes Ya’küb ider, eger yalan-ısañ (13) şakalın dökülsün mi? Bu eydür, belî! Derhâl ‘Ādî’nuñ şakalı döküldi, (14) öñdin giden dağı zişt oldu. Bu kez ‘Azîz Mışrı anı taşra sürdü, (15) maķşûd Yûsuf olaydı, ‘azamet-i Ya’küb zâhir olaydı ve ‘Ādî’nuñ [240a] (1) revnaķı şikeste olaydı ve hem Mışrı bildiler Ya’küb’uñ ‘azamet-i mu‘cizesi. (2) **El-‘âdi’s-serendebî**: Nüşirevân-ı ‘âdil bir kıtâbda buldı ki bir ot (3) yaratmışdur ki anı ölüñüñ üzerine şaçarlarsa diri olur. Nüşirevân (4) âfâķı

istedi, anı bulımadı ve aña didiler ki Serendīb’de ‘Ād kavmindan (5) bir kişi vardır, bilürse ol bilür. Nūşurvān vardı aña ādem gönderdi, (6) çok māl hıarç itdi. Ol kişi Serendīb’e geldi şordı, haber virdiler (7) ki ol ‘Ādī Zahūn tağında olur ve kimse ile ihtilāt itmez zīrā ki (8) halk anda heybet alup kōrkdılar. Ol kişi vardı anı ol tağda (9) buldı kim bir siyāh kişi kām̄eti bir ulu sūñuden çok uzun. İki (10) dişi dudağı altından yukaru çıkmış, burnı var bir arış. Ol otı (11) aña şordı. Ol eydür, ben anı bilmezim. Ve ol ot ki dirler, ‘ilmü (12) ve hikmet sözidür. Her kimse ki ‘ilm-ile ‘amel itse ol ölmez. Belki ölümü dir- (13) liginden yeg bildiler ol kişiler ki ‘āk̄illerdür -va’llāhü a’lem-. (14) **En-nisā’ül-‘ādilī min cūñudī İskender:** Eydürler ki İskender’ün leşkerinde (15) kırk ‘avrat var-ıdı. ‘Ād kavmindan kalmış-ıdı, leşkerinün pīşrevleriydi [240b] (1) ve düşmenleri anlaruñla şır-ıdı. Ve sebep oldı ki İskender’i Hālidāt (2) cezīrelerinde bir cezīrede gördi. Erler tōlmüş ki ara yirde hīç bir (3) ‘avrat yok ve bir cezīrede dağı ‘avratlar tōlmüş ki aralarında bir er (4) yok. Eyitdiler ki bunlar yılda bir kez biribirinün katına gelürler, (5) cem‘ olur. Dağı ‘avratlar yüklü olurlar çünkü tōğırsalar irkegin (6) ol erenler cezīresine gönderürler ve dişin kendüler hıfz iderler. (7) İskender çünkü bunu böyle gördi, bunlaruñ ol işlerine (8) gāzaba geldi ve leşker cem‘ idüp anlaruñ üzerine geldi ki (9) anları ol cezīreden çıkara, İslām ‘arz ide. Anlar İskender’e (10) muṭī‘ olmadılar, İskender bunlaruñla gāyet ceng itdi. (11) Erenleri muṭī‘ oldılar ve ‘avratları muṭī‘ olmadılar, İskender’ün (12) leşkerine muḳāvemet itdiler, çün İskender ‘āciz oldı. (13) Arasṭāṭālīs’e nāme yazdı, bu hāl ‘arz eyledi. Arasṭāṭālīs (14) cevāb yazup virdi kim ‘avratlar-ıla şulḥ idün ki anları (15) çok zahmetler-ile hezīmet iderseñüz hīç fahır yok ve eger [241a] (1) anlar sizi hezīmet iderse cihānda bed-nām̄lıkdur. Pes İskender (2) ‘avratlara resül gönderdi ki ben sizün üzeriñüzden gideyim, baña (3) kırk kişi virün benümle bile olsun ve düşmene benümle bile cevāb (4) virsün. Ve bunlar dağı kabül itdiler. Kırk ‘avratlar İskender’ün hidmetine (5) geldiler. Her birisinün şol kām̄etleri vardır kim ayakları altından at (6) tōkınmadın geçerdı ve haymeye şıgmazlardı ve her düşmene ki

muḳābil olurlardı, (7) şınurdu. Anı görüp ḫayvān kaçardı, anlaruñ sebebiyle. Her ne düşmen (8) var-ısa sıdı ve her ādem ki bu ‘avratlaruñ eline girse, ya çekerdi (9) başın uzardı ya paçasından iki yırtardı. Leşkerler ḫamusı (10) bunlardan kaçarlardı. İskender’uñ heybeti ‘āleme irişdi, cihān (11) ḫamusı aña musahḫar oldu. Pes ol ‘azīm bünyādlar ki ol ‘azīm (12) ulu taşlar ki yapılmışdur. Bunlaruñ gibi kişi yapmışlardır. İskender’uñ (13) serāyın gören taḫḫīḳ bilürler kim bu ḫavm yapmışdur. **Fī zikri (14) imrāteyn-i ‘ādeteyni:** Müktefībi’llāh zamānında ‘Arab vilāyetinde iki şahs zāhir (15) oldu ki yolu kesdiler. Ḥalīfe-i Müktefībi’llāhi leşker virbidi ol [241b] (1) iki kişiye ki tutalar. Anlar leşkeri şıdılar, kimsin öldürdiler (2) ve kimisi kaçdılar. Ve yine bir daḫı gönderdi, anı daḫı hezīmet itdiler. (3) Ḥalīfe ‘āciz ḫaldı kim iki kişi bunca leşkeri şımaḫ n’olur, (4) bu pes ‘aceb işdür? Vardı ḫalīfe bir ḫarı ‘avrat gönderdi ki (5) anlaruñ ḫālın bile, şora. Ol ‘avrat geldi, ol iki kişi buldı, (6) anlaruñla söyleşdi, ḫaber aldı getürdi ki anlar iki ‘avratmış. (7) Anda bir taḡda dururmuş. Anda toḡmuşlar ve büyümişler ve dā’im yidükleri (8) ādem etiymiş. Pes bu ma’lüm olıcaḫ ḫalīfe leşkerini bölük bölük eyledi (9) daḫı puşuya girdiler ve gice yaturken tutdılar öldürdiler, başların (10) süñülere diküp Baḡdād’a getürdiler. Tārīḫüñ üç yüz toḫuz (11) yılında ve āfāḫdan ol başların görmege gelürlerdi. Tārīḫüñ üç (12) yüz on beş yılında, Ebū Bekri’bn-i Sīşeber geldi İbn-i Hayber ḫaşrına (13) ve anı ḡāret itdi. Anuñla bile çeker ki leşkeri vardı şunuñ (14) gibi çekirge yidi ki içleri tolu ḫan-ıdı, dā’im aḡızlarından ḫan akardı. (15) İbn-i Sīsenber göçecek bile göçerdi, ḫonıcaḫ bile ḫonardı. **Fī zikri’l-‘ādi’l-ilī [242a] (1) ḫikāyetün:** Zū’l-ḫarneyn’den şordılar ki ‘ālemde gezdüñ, ḫarakulıḡa (2) çıḫduñ, ‘acāyibden ne gördüñ? Eyitdi ki Bābil’de bir taḡ gördüm ki depesi (3) görünmez, üzerinde bulutlar ve dibinde bir baḫr-ı ‘Amīḫ. Çünki ol deñizüñ ortasına (4) varduḫ bir şahs gördüm ki ḡāyetde bahādur, şu üzerinde bir ‘azīm nesne (5) düzmiş durur ve ḫamu endāmın ḫıl dutmuş ve iki büyük ḫulaḡı (6) vardur. İskender eydür, andan ḫorḫdum. Allāh didüm ve şordum ki (7) bu şuda neylersin, dīv misin veyā perī? Eyitdi ki işbu yaña bir şehir vardur ki (8) anı

Efrāsiyāb balık süñügiyle yapmışdur ve ne kadar ki māl cem‘ (9) itmişdür. Ol şehirdedür, biz ol şehirde oluruz ve ādem oğlıyuz, (10) tevālūdümüz ve tenāsülümüz andadur ve dā’im yidigümüz balık etidür, velīkin (11) güneş harāretinden şuda oluruz ve şeklimüz şüretimüz budur ki görürsin. (12) İskender eyitdi ki dilerem sizün şehriñüzi görem. Ol eydür, sen (13) anda varımazsın velīkin bir niçe kişi getüreyim, göresiz. Vardı (14) kırk kişi getürdi ki her birinün elinde bir kıızıl altun cāmı, içi tolu (15) balık eti. İskender öñine getürdiler, girü döndiler gitdiler. [242b] (1) **Fī zikri’l-‘ādi’ş-şinī**: Sulṭān Sencer zamānında Çīn’den sulṭān-ı (2) Sencer’e resül geldi. Bir yüzük getürdi ki ādem bili içine şıgar (3) ve bir kaşı var üstinde bir batman ve nāme yazmış melik-i Şīn ki bu yüzük (4) kaşı benüm ceddümüñdür ve kabrı uş Çīn’dedür ve anuñ süñügi büyükligin (5) ve kalınlığın hāzırlar bilürler. Pes imdi bu memlekete ben avlataram (6) daḫyīlerden. Sulṭān Sencer imām Muḫammed-i Muhānī’den şordı ki buña niçe (7) cevāb yazalum? Muḫammed-i Muhānī cevāb yazdı ki bilmez misin evvel ceddün (8) zamānında, benüm ceddüm senün ceddünden ulu, ‘azīm degül miydi? (9) Anuñ hātemi, ceddün hāteminden ulu degil miydi? Ammā müsellemler duḫalım ki (10) eylemiş, müfāḫaret kişinün kendü hūnerinden gerek. Kendü hūneriyle (11) faḫır itmek gerek. Bizim ḫükmümüz şuña irer ki Ḥorāsān’dan tā Çīn’e (12) degin leşker-ile ṭolduram. Maḫşūd bu ḫikāyetden oldur ki ma’lūm (13) ola ki ⁹ **مَا تَعَدَّ مِنْ** Ulu kişiler olurmuş, şimdiki zamānda anuñ (14) begi olmaz. **Fī zikru’l-‘ādyi’l-aylī**: Rūs ırmağından yaña bir kavm (15) vardır ki ḫāmetleri ‘azīm ulu ve ṭabī’atları behāyim ṭabī’atı ve hem [243a] (1) bunlar daḫı bir nev’idür Ye’cūc ve Me’cūc’dan. Aḫmedü’bnü Faḫlān eydür, (2) Tegin ki melik-i Bulğārdur. İşitdüm bir kavm Bulğārdan eyle var-ıdı. (3) Nāgāh deryā hareket itdigi vaḫtın Āyil vilāyetinde bir ‘azīm feryād ḫopmuş. (4) Dimişler ki şu-y-ıla bir kişi geldi, ‘azīm ulu ve bu eger bize yakın (5) kavumdan-ısa bize bu vilāyetde yir ḫomaz, Tegin ider bize. Ebīl ırmağı ḫatına (6) vardık. Gördüm ki bir şahıuş, on iki arıuş ḫaddı var-ıdı. Bir ulu (7)

⁹ “Başlangıç, önce”

başı var ki vaşfa gelmez, iki qarış burnı var. Aña söyledüm, (8) hîç cevâb virmez. Pes vardım İ̇suv şehrine ki ol şu aña uğrayup (9) gelürdi. Nāme yazdum ve hem üç aylık yol-ıdı. Didüm ki işbu şıfat (10) kişi bu vilāyete düşdi, anuñ haberini bize bilivirüñ nereden geldi. (11) Haber göndermişler ki anı şu götürdi. Anlar bir kavmdur ki behāyim gibi. (12) Hakk te‘ālā anlaruñ rızqını balıqdan eylemişdür ve bizüm vilāyetimizden anda ādem (13) varmaz. Ve ben dağı tutdum, anı bir ağaca bağladım. Şundan ötürü ki (14) her ne eline girse, şırdı yirdi ve oğlancıkları yirdi. Tegin eydür, ey (15) Aḥmed! Görmek isterseñ, gel göstereyim. Aḥmed eydür, vardum, gördüm [243b] (1) kim ölmüş, gevdesine kurdlar düşmüş. Her bir baldırı sūñügi, bir hazana (2) beñzer. Pes ‘ākıl olan bundan endīşe ide ki dünyānuñ şunuñ (3) gibi kavma ki ne ‘azametlü-y-idi, ne eyledi. Ve bize ḥod ne eyleyiserdür ma‘lüm (4) -vallāhü a‘lem-. **Fİ ‘acāyibi’l-ādemmiyyīne fī külli zamānın Zıkr-i İlyāsi** (5) -‘aleyhi’s-selām-: İlyās peygamber -‘aleyhi’s-selām- Aceb pādīşāhlığı zamānında (6) geldi. Benī İsrā’īl’den ol Aceb’uñ zulim gāyetde çok oldı. İlyās (7) Yāsirü’bn-i Qayḥāş’ı tañrıya da‘vet itdi, uymadı. Pes du‘ā’un-‘aleyh (8) itdi. Hakk te‘ālā -celle ve ‘alā- gāyet kaḥṭ virbidi. Bu kez İlyās’a (9) muṭī‘ oldılar, İlyās du‘ā kıldı, ol kaḥṭta gitdi. Şoñra yine (10) ‘āşī oldılar, pes İlyās eyitdi ki ilāhī! Beni bu zālīm kavm elinden (11) sen ḥalāş it! İlyās’a vaḥiy geldi ki fulān şahrāya çık ve anda (12) katuña ne merkeb gelürse, aña bin, hîç korqma! Pes İlyās ol (13) şahrā-yı ma‘hūda vardı, bir laḥza tevakkuf itdi. Gördi ki ırakdan (14) bir at gelür, andan çünki İlyās katına geldi, durdı. İlyās (15) aña bindi, kavmını Yasa‘ubnü Yaḥṭūb’a ışmarlar-ıdı. Allāh te‘ālā andan ta‘āmuñ [244a] (1) ve şerbetüñ lezzetin giderdi ve anı nūr-ıla kapladı ve dağı ol (2) merkeb uçdı, İlyās’ı aldı gitdi. Ve henüz İlyās dirler ki diridür; (3) şahrālarda azmışları yola getirür. **Zıkrü’l-ḥızr** -‘aleyhi’s-selām-: Hızır’ın (4) ‘āmil āb-ı ḥayāt içdi, kıyāma degin dirlik buldı ve ol dağı berrde ve (5) baḥirde ‘āciz qalmışlara, dermānda mazlūmlara dest-gīrlık ider. (6) Eydürler ki bir vezīr bir şahşa ḥışım itdi, şehirden sürdi. And içdi ki (7) Hızır’ı görmeyince ol şahşı katına getürmeye ve şehre qoymaya. Ol (8) kişi yabanlara düşüp

gezerdi, Hakk te‘ālāya zārı iderdi. (9) Bir gün bir yirde giderken bir kişi gördi hūb şüretlü yüzinden nūr (10) akar ve müşg koqusı şahrāyı dutmuş, geldi. Eydür, ne istersin? Ol (11) kişi eydür, pādişāh baña hışım itdi and içdi ki Hızır’ı görmeyince (12) hışımından geçmeye ve ol sebebden şahrāya düşdüm. Ol ‘azīz eydür, (13) “Hızır benem, yūri gidelüm. Çünkü Pervīz’ūñ serāyı kapusına geldiler, (14) destūr alup içerü girdiler. Ol kişi yir öpdi du‘ā kıldı. (15) Hızır şöyle durdı. Pervīz eydür, sen kimsin, yir öpmedūñ? Ol [244b] (1) kişi eydür, Hızır benem, geldüm ki bu miskīn senūñ şerrūñden kırtaram. Bunu (2) didi, nābedīd oldı. Bu sebebden eydürler ki Pervīz Hızır gördi, (3) diyü. Pervīz nezir itdi ki müşüg şu-y-ıla ide ğuslin ve beyti’n-nārda (4) mu‘tekif ola ve kırbānlar ide eger zafer bulursa Behrām (5) çübīne. Çünkü zafer buldı Behrām’a deryā kenārında-y-idi, derhāl atdan (6) indi, secde kıldı, du‘ā itdi. Tīz zerrīn, lākin getürdiler ve zerrīn (7) maşraba getürdiler içine girüp ğusul itdi. Kendüye müşg sürdi (8) ve başın eli-y-le kendüyü yayurken nāgāh bir ‘avrat gördi ki ğāyet (9) şāhib-cemāl idi. Aķ don geymiş. Pervīz eydür, sen kimsin ki bu (10) şahrāda tenhā gezersin, yüzini bizden niçün gizlemezsın? Eydür ki ben (11) geldim, saña yardım idem. Ya şol maşraba’ı yumaĝa elinden aldı, Pervīz’ūñ (12) başına şu koydı çün fāriĝ oldı. Pervīz eydür, yā emetu’llāh! (13) Sen kimsin? Bu eydür, ben şāhābü’s-sahābi ve’l-emtāram. Bunu diyüp (14) kıuş gibi uçdı gitdi, nābedīd oldı.

Zikrū Şem‘ün: Cihānuñ (15) ‘acāyibindendür. Anĝākıya’da toĝdı. Şaçı başından ayaĝına [245a] (1) deĝin varmışdı çünkü büyüdi daĝı şaçı uzadı ve ğāyet kendi (2) kıuvvetlü oldı. Şöyle ki tenhā leşkere cevāb iderdi ve her leşker-ile (3) kim muķābil olsa münhezim olurdu ve halk anuñ elinden ‘aciz kıaldılar. (4) Bir kişi bir gün Şem‘ün’uñ ‘avratına eydür, Şem‘ün ne-y-ile ‘aciz olur? ‘Avrat (5) eydür, bilmezem lākin kendüye şorayım. Şem‘ün’a şordı. Eyitdi, beni şaçımla (6) baĝlayacak ‘aciz olur, didi. Bu haber şehruñ pādişāhına irişdi. Şem‘ün’uñ (7) ‘avratına çok hediye virbidi ki elini gice şaçı ile baĝlaĝıl daĝı (8) bize haber itgil. Vardı eyle itdi. Geldiler Şem‘ün’ı tıtdılar, aldılar, (9) gitdiler. İledüp direge baĝladılar zencīr-ile ve şaçıyla

ve daħı döğüp (10) cezā itdiler. Şem‘ün kaçıyup kuvvet itdi, zencīr ve saçını ve ağacı derhem (11) üzdi. Çün kırtulup taşra çıkdı, ol kavm aña uydılar ve eydürler, (12) ol velī idi. Ve ba‘zılar dirler ki nebī idi. **Zikrū tensüz ve ‘acāyibe:** Erdeşīr (13) zamānında bir kişi var-ıdı aña tensüz dirlerdi. Erdeşīr’ün hācibi (14) idi. Anuñ ‘acāyiblerinden birisi daħı oldı kim andan müşğ koğardı (15) ve bir yire uğrasa niçe güne degin misk koğusu gitmezdi. Ol zamānda [245b] (1) her melik saçı kılından bir kııl alurdu daħı huzānelerine kıorlardı. (2) Ol huzāne müşğ-ile tolu olurdu ve anuñ sebebin Allāh te‘ālādan (3) ğayrı kimse bilmez. Ba‘zılar eydürler ki Türk’den andan artuğ peyğamber (4) koymadı. Ve ba‘zılar eydürler ki ol velī idi, kerāmeti ol misk koğusu (5) idi, nebī degildir. Anuñ ‘acāyiblerinden birisi daħı oldur kim bir serāyı (6) götürüp bir serāya iledürdi. **Zikrū Destānū’bnü Şām ve huleyfetihī ‘acāyibi:** (7) Benī ādemden bir şahş var-ıdı Sīstān vilāyetinde. Adı anuñ Sām (8) bin Nerīmān-ıdı. Anuñ ‘avratı bir oğlan toğurdu teni kıara ve kıllu idi (9) ve hem atası Sām daħı ağı idi ve ol kıaralıktan ğāyet ‘ār iderdi. (10) Pes eyitdi, ben ağım ve anası daħı ağıdur, pes oğlan niçün kıaradur? Meger (11) bu dīv neslinden ola. Pes oğlanı deñiz kenārında bırağıdı ki hayvānāt (12) yisün, diyü. Hāğğ te‘ālā bir sīmurğı virbidi ol oğlanı kıapdı yuvasına (13) yavrucağları kıatına ilette ki yuvası maşrığ kıarafında kūh-ı elburuz’da-y-ıdı (14) ve anda anı şağıladı. Tā kim büyüdi, Sām bir ğün hāsta oldı. (15) Eyitdi kim bu hāstalığ, ol oğlancığım ğünāhındandır. Pes Sām vardı [246a] (1) ol oğlancığın kıaleb ide. Gitte, tā hāberin aldı kūh-ı Elburuzda. (2) Çünki vardı oğlanı buldı. Anda oğlan çünki Sām ğördi, (3) kıaşdı itte, kıatına ğeldi ve Sām eline yapışdı. Eyitdi, ey ciger (4) ğüşem! Destān nitesin benüm şerrümden ve ğurbet cefāsından bu (5) resme çok zamān söyledi. Anasınuñ sözünü fehm itmedi. Bunuñ (6) üzerine çok zamān ğeçte, dil öğrendi ve evlendi ve andan daħı (7) bir oğlan vücūda ğeldi. Adını Rüstem kıodılar ve hem ğey bahādur kıopdı. (8) Rüstem-i Zāl oldı ki Rüstem bin Destān bin Sām bin Nerīmān (9) oldı. **Fī zikri’r-raculī’l-iblağı:** ‘Acāyib-i ‘ālemden Keyhūsrev zamānında bir bahādır (10) pehlivān var-ıdı ki ol Nerīmān idi ki ceddi

Rüstem-i Zāl-ıdı. Keyhüsrev (11) anı Türkistān vilāyetine gönderdi. Vardı Çīn pādīşāhı Faġfūr'ı (12) öldürdi vilāyetini tutdurdu ve ol iklīm aḥvālından kavmına şordı. (13) Eyitdiler ki bu bizim vilāyetümüz bir 'aceb şahrālardur ki şu yoġdur ve şol (14) yüce taġuñ üzerinde, dā'im her vaġitde, bir ablaġ şahş zāhir olur, (15) şol şıġır ablaġı gibi. Ya'nī aġlu ġaralu alacadur. Uzun dişleri [246b] (1) vardur ġinzīr dişine beñzer ve ġaynaġı vardur arslan ġaynaġına (2) beñzer ve hem 'uryāndur ol taġuñ üstinde ġaġırur āvāz ider. (3) Ne-kim ḡayvānāt var-ısa ġatına dirilür ve anlara şu virür bir ġeşmeden (4) ki ġeşme'i andan artuġ kimse bilmez. Daġı nābedīd olur. Bu ḡaber Nerīmān'a (5) eşer itdi. Ālet-i cengi kendüye ārāste ġılup ol taġa (6) ġıġdı, ol şahşı ġördi. Şöyle ki vaşf itmişlerdür ve ol (7) eṡrāfda anuñ ḡālından şordı hīġ kimse ḡaber virmedi. **Şıfatu baġrī:** (8) Bir bāzırgān ḡikāyet itdi ki Zengibār deryāsı sāḡilinde bir ġün (9) gemicilerden bir ġalebe āvāz geldi ki: "Bir cānaver ġıġdı deñizden ve anı (10) dutduġ, elin ayaġın baġladıġ. Cemī'i a'zāsı ādemiye beñzer (11) līkin teni balıġ pulı gibi pullu. Ne ta'am yir ve ne şu iġer, (12) üç ġüne deġin diri ġaldı, şoñra öldi. Aña baġrī dirlerdi. (13) **Nev'ü aġar:** ġurṡaba şehrinde Ündülüs vilāyetinde bir şahş-ı hindī vardı. (14) Yek ġeşim ki ġice şuya ġirse tā erteye deġin şu dibinde oturdu, (15) hīġ nefes virmez almazdı balıġ gibi. Bu ḡikāyeti ġīrvān'da bir pādīşāh [247a] (1) işitdi geldi bu Hindüyı ġördi. Eyitdi, bu bir kerāmetdür. ḡaġ te'ālā (2) bu ġişiye bu ḡūd-ı baġrī-y-idi, ġara yirde kendüye ḡū idinmişdi. **Zıkrü (3) Keykāvus:** Keykāvus bir pādīşāh-ıdı, Süleymān zamānında ki cinnīler aña (4) mussaḡar-ıdı ve hem aña cinnīler bir şehr yaptılar, bārūsın tucdan eylediler. (5) Anuñ 'acāyibinden bir daġı oldu kim ne ġadar ta'am yese, hīġ ġazāyı (6) ḡācet itmezdi ve hem ne yöreye varsa muzaffer ve manşūr olurdu. (7) Allāh te'ālā aña şol ġadar ġuvvet virmişdi ki yir yüzinden hevāya (8) ġıġardı ve hem Keykāvus'a şāḡib-i nusūr dirlerdi ya'nī kerkesler (9) issi. Bir ġün dört kerkes geldi, taġt altına ġirdi, anı taġt-ıla (10) ġötürdiler tā buluda deġin ġıġardılar daġı kerkesler yürüdiler Keykāvus'ı (11) aşāġa bıraġdılar. Ol vaġt ki düşdi, hemān ḡadeş itdi ancak daġı (12) hīġ ḡadeş

itdiği yokdur ve hem ol vaqt Zü'l-er'ād'ı Ebrehe esir itdi (13) ve anda mefluc dahil oldu. Soñra Rüstem bin Destan yine kurtardı, (14) aldı ve timar itdi, hoş oldu. Ve Keykavus'un bir oğlu oldu (15) Siyavuş ve Siyavuş'dan Keyhüsrev oldu. Zü'sş-edte bir şahşdı [247b] (1) şehir-i Nehrivan'da ki iki omuzunda iki emciği var-ıdı ve eger şöyle ki (2) ol emceği çekelerdi barmağı ucına degin gelüp irişürdi, koyacak (3) yine dirlerdi. Emirü'l-mü'minin 'Ali -kerrema'llähü- havarice gazaya var-ıdı (4) Nehrivan'a. Zü'sş-eddiyye işitdi taqdır ol derya kenarında ölmüş (5) buldılar. İşbu şıfatlu ki zikir olındı emirü'l-mü'minin 'Ali eyitdi kim (6) ben hazret-i resuldan - 'aleyhi's-selam- bunun vaşfin işitmedüm. Şöyle ki (7) şerh itdiñiz: **Mevludu nadir:** Zü'l-karneyn zamanında bir oğlan toğdı (8) Babil şehrinde ki başı şehrinde ki başı arslan başı gibi. İskender'e anı (9) 'arz itdiler ve hem ol gün yine öldi. İskender andan çok havf (10) itdi. Hükemai tali'in tutdılar gördiler ki İskender'un tali'i (11) eseddür ve çün esed ki bu oğlanı idi, öldi. Pes İskender'un (12) dahil vefati yakın olmuş. İskender bu haberi işidicek çok (13) ağladı. Anası 'Amuriyye'ye name yazdı, vaşiyet itdi kendüye altun (14) tabut düzdirdi. Dahı üçüncü gün dünyadan nakil itdi. Ehl-i Rüm-ıla (15) ehl-i Fars ihtilaf itdiler. Ehl-i Fars eyitdi, Damgan'da defin idelüm. [248a] (1) Ve ehl-i Rüm eyitdi Rüm'a iletelüm ki Rüm'dan kopmuşdur. Pes Rüm'a getirüp (2) defn itdiler. **Zikir-i kabailü'l-türk ve ahlak ümemihim:** Bil ki kabail Türk çokdır (3) ve etraf-ı 'alemi tutmuşlardır. Hak te'ala anlara kuvvet virdi ki cemai 'alemi (4) anların-çün zahmet çekerler ve zıst 'adetleri vardır ki gayet münker ki (5) hiç ne bir peygambere nisbetleri vardır ve ne bir 'alime oğlanların şatarlar. (6) Ve kızlarının başların açık tutarlar ve her kimse ki bir kızın başına (7) örtü ura 'avratı olur. Ve her kaçan ki and içseler, bir bakır topları (8) vardır katına gelür, bir çanağa şu taldururlar ve içine bir pare altun (9) birağurlar ve bir 'avratun riz-camesin dahil getirürler. Pes eydürler ki (10) her ki bu andı şıya rüsvay olsun, bu riz-i ceme gibi ve şararsın, bu (11) altun gibi. **Hargahi:** Bir kavim vardır Harugahi dirler. Çin tarafında (12) olurlar. Kızını ve kız karındaşını nikah idüp alurlar ve

yıldıza (13)  aparlar. P nzehir ol vil yetde olur ve  ast  dirler bir ulu  ıgır (14) olur, andan  atarlar. **Rahm :** Bir kavmdur, Rahm  dirler  azr n  arafında (15) t    n  addına degin anlaru  memleketid r. M llu ve ni‘metl  kavmdur, [248b] (1) p di ahlarına raham dirler.  ol mi d r le keri vardır ki anlaru  (2) rey lum g n ulu erleri ba ına bir ‘az m ulu le kerd r ve b k sine  od (3) ne  is b ve ol memleketde bir derv   yodur. ** ureysim :** Bir kavmdur (4) ol da ı   n vil yetinde.   leri g retd r ve  dem yimekd r, anu  (5)  l lerini de ize atarlar ve zin y  mub h g r rl r. **Part s :** Bir kavmdur  azar (6) ser- addında. Her ka an ki bir  a   p di ah itseler  zerine   erler,  ol (7) mi d r  ekerler,  ev r rl r ki  lmege ya ın olur ve eyd rl r ki ne mi d r (8) p di ahlık itmek istersin? Ol eyd r ki  ol mi d r. Ol diled gi (9) mi d r p di ahlık ider. Eger ‘ mri olsa ol m ddetden ge erse  ld r rl r. (10) Part s’u  ba‘zilar m slim nlardur ve  ızır iki n hiyed r:  d ’d r, T rk (11) vil yetinde   leri, ka il ve z l m ve g retd r. **Tat r :** Bir kavmdur ki anlaru  (12) bir ‘ib det idecek evleri vardur ve  k z g ninden ve anda misk (13) geyiklerin  boynuzların  om  lardur ve da ı  ar   ir rl r. **Ba r c :** (14) Bu da ı bir kavmdur, o lanları  o ıca  a a secde iderler. Eyd rl r ki ol (15) cih ndan gelmi d r, b g n hdur. Z hre-y-ile zu ala  aparlar ve anda bir ta  [249a] (1) olur,  ır k yirine ya arlar. **Bakr c :** Bunlar T rk’de bah dırlar olurlar (2) ve uzun bıyıklı olurlar. P di ahları Ya y ’bn-i Zeyd ‘alev  evl dındandur (3) ve anda bir mu haf vardur Zeyd  a t-ıla a a secde iderler ve ol mu hafu  (4) ardında, Zeyd’u  mer iyyesin yazm  lardur. Zeyd’e milki’l-‘arab dirler, (5) ‘Ali’ye ma‘b d dirler,  aparlar. ‘Alev ler  mu‘ciz n anı bil rl r ki bunlaru  (6) o lanlaru  g zleri b y k olur ve burunları y ce olur ve bunlara i tir m (7) iderler. **Bahn k:** Bir kavmdur T rk’de. G yet  ok  oyunları vardur (8) ve anda  ok  ar ya ar. Ol  oyunlar ol  arı yirler,  ol mi d r sem r rl r ki (9)  uyrukları yirde s rin r. Mu tedir bi’ll h res li anda vardı ki ol (10) Bul ar  addından da ı iler . Ol res li anda vardı ki g rd m, dir. (11) A  am olıca  g g n ken rı  ızarur da ı andan  orkun   v zlar (12) gel r ve ardınca

kara bulutlar gelür, her biri bir atlu şüretinde ki ellerinde (13) kılıçlar biribiriyle muqâbil olurlar, uğraşurlar. Bir sâ'atda şoñra (14) yine tağılırlar. Ol kavma şordum ki bu nedür? Eyitdiler, atamuzdan şöyle (15) işitdük kim dīv leşkeridür, diyü ayruq bilmeziz ki nedür? **Bulgārī:** [249b] (1) Amul ırmağınınuñ sâhilinde, Bulgār'dan ışra küffârı vardur (2) bir bölük. Eger pâdişâhların görseler börkelerni ellerine alurlar ve eger (3) bir zeyrek ve 'âkil kişi bulsalar, bir ip boynına dağarlar, dağı bir ağaca (4) şarakorlar. Eydürler ki bu Haqq te'âlâ hizmetine yarar, dirler anda durur (5) tâ ölince. Eger bir kişi âdem öldürse anı tutarlar bir şanduk (6) içine korlar, dağı bir direk üstinde berkidirler issiden, şovukdan. (7) Ol anda ölür ve Bulgār'ın ba'zı müslimânlar ve gâzîler ve bahâdırlar (8) namâz-güzârlardur. Ol vilâyetde gice iki sâ'at olur pes. (9) **Rūsī:** Bir kavmdur cezîrede ki ot biter anda anuñ çiçegi ol (10) benefşe gibi biter. Gökçük koğusu olur ve yine bir dağı bir aq çiçeklü lîkin (11) koğusu fenâdur. Rūs kavmı uzun boylı ve kızıl yüz olur ve aq tenlü olurlar. (12) Her kişinüñ kim on biñ dînarı olsa 'avratına bir altun (13) boğmağ eyler ve yigirmi biñ olsa iki aylar bu düzene karşı ziyâd (14) ider. Anlarda aqçe yerine yüriyen sincâbdur ve gümüş yürimez. Erlerinüñ (15) her birinüñ bıçağları vardur ve her bir 'avrat bir altun hoğka ve bir gümüş hoğka [250a] (1) emciklerine bağlarlar. Her birisinde birer halka eylemişlerdür ve ulu bezekleri (2) yaşıl mührelerdür. Bunlarda dağarcıklar olur kılsız eli ve ayağı bile (3) ve anda terâzu olmaz meger sebab-ile müslimânlar ve kâfirler kamusı at (4) ve toñuz yirler. Evleri ağaçdandur ve andan kettân ve kundüz getirürler. (5) Ulu şehirleri anda Kiyâve ve Harnîk ve Harğa ve Sudağ. **Sürī:** (6) Bir kavmdur Türk'de. Çengiler ve kemend endâzlardur. Hîç kemend atmağda hağâ (7) itmezler. Erenleri hûb ve cemâl olur ve 'avratları jist bed-liğâ olurlar (8) ve hem kışacak. **Şaftân:** Tahâristân'ın Türki'dür, hûb şüretleri (9) var velîkin 'ömürleri kışa olur. Anda hîç kimse pîr olmaz, tîz (10) ölür. **Şıynī:** Ya'nî Çîn kavmı anlardır kim Türk koñşı didirürler. Pes (11) Hıta-yı Hotan, Çîn-i Bulgārī her biri bir ta'ifedür ve andan ışra (12) hâtundur ki zikri yukarıda geçdi, çünki hâtundan geçeler. Bir kavm

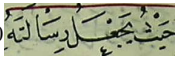
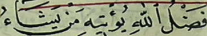

(13) vardır ki eger birisi ölürse anı defin itmezler tā ki toğduğı (14) olmayınca. Ya'nī ne günde toğdısa ol günde defn iderler. Bir (15) 'avratuñ ki eri ölse beline bir ip bağlar dağı iki bükilür şol [250b] (1) qarılar gibi. Dağı ol erüñ tonını, silāhını, atını sini üzerinde oda (2) yaqarlar ve oğlanları atasıyla ta'am yimezler ve her ki atasını göre (3) sücüd ider ve qamusı büte taparlar. Velīkin içinde qadıları (4) vardır anuñ hükminden taşra iş işlemezler. Qoyunu başra ururlar (5) dağı andan yirler. Bir kişi ölicecek dirler ki cānı bir nuşfeye dağı varur (6) ana rahmında. **Ye'cüc ve Me'cüc ve Nāsiki ve Mensək:** Bunlar qamusı Türk neslindedir (7) ve Yāfeş zürriyyetindedür. Şüretleri ādem şüretidür ve geyik tabī'atlu- (8) lardur. Ya'nī vaşşīlerdür ve tırnaqları hınzır tırnağına beñzer ve tüyleri (9) vardır koyun gibi. Her kimi görürlerse yirler sedd ardında. Mīşeyistānlar (10) vardır anuñ içinde olurlar. Tevālid ve tenāsül ol mīşe içinde (11) eydürler. Her birisinüñ 'ömri şol miqdār olur kim kendü neslinden (12) bigin görmeyince ölmez. Zū'l-qarneyn anda vardı bir tā'ife gördi, (13) kaynakları var uzun ve dişleri kırt dişine beñzer ve ağızları (14) arslan ağzına beñzer, tenleri kıll-ıla örtülmiş, it gibi āvāz (15) iderler. Bunlar dā'im Ye'cüc ve Me'cüc-ıla ceng iderler. Bir tā'ife [251a] (1) dağı vardır ki aña **Tāzīs** dirler. Bunlar dağı Ye'cüc ve Me'cüc (2) gibidür. 'Ömerü'bnü'l-'āş eydür, peygamberden - 'aleyhi's-selām- şordılar İskender (3) hālını. Eyitdi, bir quldı Rūmī sāhil-i Mışr'a geldi, İskenderiyye'i (4) yaptı şoñra Hāqq te'ālā -celle ve 'alā- bir ferişte virbidi ki anı (5) götürdi, hevāya çığdı. Dağı eyitdi ki ey Zū'l-qarneyn! Ne görürsin? (6) Eyitdi ki bir şehir gördüm. Ol ferişte eyitdi ki şehir dīnārdur (7) ve ayruğı baħr-ı muħīđdür ve Hāqq te'ālā saña kamu 'ālemi gösterdi. Ye'cüc (8) Me'cüc niçe cinsdür ki dört biñ bölükdür gördi. Dirler ki (9) bular Çīn vilāyetine vardı galebe leşker-ile anda bir çeşme gördi (10) ve bir ulu mīşe anda bir qavm gördi. Ye'cüc ve Me'cüc'dan bīħadd bunuñ (11) leşker-ile ceng eylediler. Ādem yirlerdi ve at yirlerdi. Ol leşkeri (12) şıdılar, döndi, gitdi. **Tā'ife-i Muncalī:** Bu dağı bir qavmdur Ye'cüc'dan. (13) Çīn deryāsınuñ sāhilinde olurlar, gāyet kışa boylulardur. (14) Gündüz deñiz dibine

inerler, tā giceye degin ve gice olıcağ çıkarlar, gemiler (15) binerler, taşra gelürler velikin kimesne’i incitmezler. Her kaçan ki taşra [251b] (1) çıkalar. ‘Alāmetleri oldur ki deñiz deprenür ğāyet hareket ider, anlar deñize (2) girmeyince deñiz sākin olmaz. Bu kadar Türklerden söyledük ve bunlaruñ (3) vilāyetleri bābında dañı söyleyelüm. Benī ādem kamusı bir şudan ve bir toprağdandır. (4) Ağ ve kara olduğı zamānuñ te’şīrindendür ve mekān te’şīrindendür. (5) Zīrā ki Saķalānī Hābeşīye gelürse bir kaç karından soñra ol (6) dañı kara olur ve zengī vaķtāki İlān vilāyetine varsa bir kaç (7) karından soñra ol dañı ağ olur. **Bābu fī zikri’s-sevādı ve el-Hindi (8) ve’z-zunūc ve ümemühüm:** Biz bundan soñra qaralar ecnāsını ve bunlaruñ bölüklerin (9) ve dañı bunlaruñ şehirlerini yād idelüm. Bil ki Hind vilāyetinde müşkil (10) hastalık olur lākin issi otlar ki anda biter ol zaħmetleri (11) defi’ ider. Ol kavm zeyrek ve dırāz ‘ömürlüdür ve eri ve ‘avratı (12) kollarına bilazık urınurlar. Her ne ki Hind vilāyetinde vardur, eyüdür ve (13) ‘acebdür. Nite ki fīl ve řāvus ve řūřī ve cevz-i hindī ve ‘aķāķir anda olur (14) ve ba’zıları dañı vardur burunların keserler, dañı dāğ iderler ve zināyı (15) mubāħ görürler. Meger melik-i Kammār ki ol řarām görür ve anuñ dört biñ řalāyığı [252a] (1) vardur. Bunlardan ba’zı vardur yalıncağ olurlar, ‘anber sararlar, (2) itmege uzun olurlar. **řā’ife-i Herkendī:** Bir kavmdur ki eri (3) ve ‘avratı yalıncağ yürürler ve ağaçlar başında sākin olurlar ve řa’āmları (4) yemişdür. **řā’ife:** Bir kavm dañı vardur Bertā’īl cezīresinde. Yüzleri (5) ziřt ve sözlerin kimse fehm itmez ve kimse-y-ile dañı ülfet dutmazlar. (6) **řā’ife:** Bir kavm dañı vardur ki anlara Tāzān dirler. Cezīrelerde olurlar (7) ve eger etmek görseler ta’accüb iderler ki bunu niçe yirler, diyü. řa’āmları (8) balıķ ve şuları şuzlu ve evleri gemidür ve kamusı ‘uryān ve aruķ dururlar. (9) Ve ne kadar ki cenūb şarafında gidilse kavmı jiştdür, behāyim menziline- (10) dür ve tenleri kıllu olur. Bir pādiřāh anda var-ımiş. Bir zāhid yolmiş (11) ki ‘ömrinden üç yüz yıl geçmiş ve aña şormiş ki bu şarafda ne (12) vardur? Eyitmiř ki řarāblıķlar ve iřřızlıķlar ve anda olan ādem ot yirler (13) ve endāmları kıll olur koyun kıllı gibi ve ādemden kaçarlar. **řā’ife:** Bir

kavm (14) dahı vardur aña Tarsülī dirler. Hindüstān'ın ısrā yanında (15) olurlar. Bunların ısrā yanında meliki'l-mātil vardur tā Şīn vilayetinde [252b] (1) varınca ve ol şehirlerde t̄ā'ün olur. Her ġarīb ki anda vara ölür. (2) Bir kavm dahı vardur, ol hādlerde bunların yerinde yavuz kış yağmur (3) yağar. **Tā'ife:** Bir kavm vardur, Kāmūsī cezāresinde çünkü pādīşāhları (4) ola anı bir 'ūd ağacı kañlıya qorlar, başını girü, ayağın ilerü gezdürürler, (5) soñra pāre pāre eylerler. Şandal ağacından bir şanduga qorlar (6) dahı oda yakarlar ve eger dervīş olsa anı şöyle ki varup (7) oda ururlar ve eydürler ki bunların hōd cānı göge gitdi. Pes (8) od dahı tenlerin göge iledür. **Tā'ife:** Bir kavm dahı vardur ki aña (9) Zenc dirler. Uğrılar ve müfsidlerdür ve dā'im uyuz olurlar. Tā ki (10) oğlan doğsa ol dahı uyuz toğar tā ölince uyuz ölür. **Tā'ife:** (11) Bir kavm dahı vardur ki aña Lanc dirler. Hem bilād-ı zencde olur ve dil- (12) lerin kimse (bilmez) ve ġāyet yüzigciler olurlar. Şol miqdār ki oq atılacak anların (13) yüzmegine irişmez. Vaqt olur ki nesne alup qaçarlar, oq atarlar ardınca (14) irmez. **Tā'ife:** Bir kavm vardur anlara Mellāhiler dirler ve eger bir aq (15) ādem bulalar yirler. Mişeyistānda olurlar ve ādemden qaçarlar ve ta'āmları [253a] (1) şeker kāmışdur. **Tā'ife:** Bir bölük dahı vardur Hind'de. Anlara (2) Neyyār dirler, boyları uzun olur ve muhkem olurlar ve hem kuvvetlü tā haddī ki (3) fīli birisi yaluñız dutar. Ğāyet tiz endāz olurlar ve merdüm-hōr (4) dururlar ve hūb-şüret dururlar līkin ġāyet siyāh dururlar. (5) **Tā'ife:** Bir kavm dahı vardur aña Nevbe dirler, hadd-ı mağribde zinā iderler (6) mubāh görürler. Bir kişi hikāyet ider ki anda varmış pādīşāhının (7) ol vaqitde 'avratı var-ıymış ki köşkte oturup derīçeden (8) halka nazār idermiş. Hem qaşır deryā kenārındayımış. Her ġarīb ki (9) gelse katına iledürmiş, anuñla zinā idermiş. Ol kişi dahı anda varmış, (10) ol hātün anuñ-ıla dahı mu'āmeleye meşğül olmuş. Ol kişi eyitmiş ki (11) Muhammed dīninde harāmdur bu nesne. Derhāl bu 'avrat kılıç almış ki bunı (12) öldüre ve bir niçe 'avratlar men' itmişler ve ittifāk itmişler götürüp (13) deñize atmışlar. Bu kişi dahı yüzme bilürmiş, kırtılmış. Bir ayruk (14) şehre düşmüş ki ol şehre Qaçqağa dirler-immiş ve anda bir pīr evine (15)

konuğ olmış ve ol p̄r eyitmiş ki şehri sen benüm kulum olduñ z̄irā ki [253b] (1) bizüm şehrimüzde ‘adet oldur. Her ki bir eve gelse konuğ olsa (2) ol ev issinüñ kavlı olur. Ol kişi eydür, ben bir vilāyete vardum (3) zinā itmek-içün kanım helāl gördiler, elhamdü’lillāh şimdiki h̄alda bir yire geldüm (4) ki ğayretlerinden konuğ olanı kul iderler, şatarlar. **Ṭā’ife:** Bir kavm (5) dağı vardur Hind’de ki saçları ğāyet uzundur ve cezīrede sākin (6) olurlar. Her kaçan birisi ölse anuñ saçını alurlar, kendü saçına (7) ularlar ve ādem kellesinden şü içerler. Dirler ki ‘ömri uzun (8) olur. Her ādem ki bulsalar derhāl başınuñ kellesin çıkarurlar. (9) Ve anlaruñ birisi ki kız virse bir ādem kellesi bile çehāz virürler (10) ve kabın kıyana bir ādem kellesi virürler ve fīl ve at yirler ammā Zengibār (11) ve Hind çoğı şahrāda otururlar, yüzleri büyük ve burunları yaşşı olur. (12) Ve bir kavm dağı vardur ki mesh olmışdur çetüke beñzer. Zengibār’da (13) bir kavm dağı vardur ki şığır gibi teni bitmişdür ve ādemden korğarlar. (14) Anlar deñiz kenārında meta’lar getirürler, korlar. Dağı giderler (15) şü içine girürler, soñra bāzirgānlara metā’ı muğābelesinde koğuğların [254a] (1) alurlar. Ve h̄iç kimesne bilmez ki anlar demüri, bağamı niderler. Ve anda varıcağ (2) bāzirgānlar demür ve bağam iledürler, dağı anlaruñ metā’ları katında korlar (3) dağı gideler. Anlaruñ metā’ları ‘ūd ve kāfūr ve peleng derisi ve altun (4) ve gümüşdür. Anlar gelürler demüri ve bağamı alurlar, şü içine girürler (5) ve h̄iç bilmez ki mizācında niçe zindeğāni eydürler. Bu düzene mu‘āmele- (6) lerinde ğāyet şağınurlar ki h̄iç h̄iyānet itmezler. **Naṭyān:** Bir (7) kavmdur ki siyāh ve gevsec olurlar ve jışt olurlar. ‘Abdullāh bin (8) Mes‘ūd’ın -rađıyallāhu ‘anhu- eydür ki leyletü’l-cinde peygamberle bile-y-idüm. (9) Dīvler gelürler kerkes şüretinde gürüh gürüh şöyle galebe ile ki (10) peygamberüñ -‘aleyhi’s-selām- başı üzre düşerlerdi. Ben korğardum peygambere (11) zağmet irişe diyü. Bir bölük dağı geldi Naṭ kavmına beñzerdi, bey‘āta. (12) Peygamber -‘aleyhi’s-selām- karşı gelen-ile bī‘at iderdi ve ĩmān (13) iderdi. ĩmān getüren karşı giderdi. Hindūlaruñ mu‘tedīli (14) Serendībīlerdür ve melikleri ‘ādil olur. Eger bir kişinüñ bir kişide (15) alımı olsa

dağı dilese virmese dağı anı habs itmek dilese [254b] (1) öñine bir çezim çezer ol aqçe'i almayınca ol çeziden çıkmak yokdur. Ve eger (2) çıkarsa pâdişâh-ı Serendîb iki ol miqdâr alur. Bu miqdâr (3) Hindûlar kısmından ve ecnâsından zikir itdük. Tâ Hakk te'âlâya şükür (4) ideler ve aq tenler ve pâk dîn ve hõş meskenler ve hõş hevâ (5) şükür ideler. Kendüleri yaradana günde biñ kerre sücüd eyleyeler. (6) **Bâb ü fî zikri'n-neşnâs min cinsi'l-âdemiyyi ve emine mine'l-cinni:** Bil ki haber-i (7) mutevâtirdür ki etrâfında neşnâslar vardur -va'llâhü a'lem-. (8) Hakkâtü'l-hâl eger anlar benî âdemden ise pes anlar ol masağ olan (9) aqvâmdan ola. Şöyle ki benî âdem meymûn oldu mesh olup. (10) Bunlar dağı anuñ gibi olan. Velîkin bilmek gerek ki aşıl (11) nüshada muşannif bu sözde haţâ itdi. Zîrâ her tâ'ife ki mesh (12) oldu yine ol zamânda helâk oldu, soñra bir zamâna (13) dağı kalmadı. Cemî'-i kütüb-i tefâsîrde böyle beyân olmışdur. Pes (14) imdi ol neşnâslar dağı hayvânâtdan bir nev' hayvândur. Bâkî (15) hayvânlar gibi cenûb haddına anlardan bir kavm vardur ki boyları [255a] (1) on iki arışdur ve tenleri siyâhdur ve 'ağılları yokdur ve 'ömürleri (2) üç benî âdem 'ömrinedür ve anları şayd iderler, tutarlar. Ve Yemen (3) tarafında dağı vardur ki anları şayd idüp tutarlar, yirler. **Hikâyet:** (4) Eydürler ki bir kavm neşnâsları avlamağa çıkdılar, üç neşnâs (5) buldılar. Birisin dutdılar öldürdiler ve ikisi kaçdı ağaç arasında (6) gizlendi. Bu kavmdan birisi bu av için eyitdi ki ne semüz ve ne beñzi (7) kızıl olur. Ol kişi böyle diyicek âvâz virdi. Ol kaçanlaruñ (8) birisi eyitdi, n'itsün kim yemişüñ gâyet eylerin issi otlar yimişdür. (9) Pes âvâzından bilüp vardılar, anı dağı tutdılar, öldürdiler. Anı (10) öldüren eydür, eger bu miskîn söylemese bunu kim bulurdu. (11) Bu kişi böyle diyicek ol biri dağı âvâz virdi. Eydür, pes imdi (12) ben söylemezem. Vardılar anı dağı âvâz virdigi yerde tutdılar, (13) öldürdiler. **Hikâyet:** Husâmü'bnü Kudâme eydür, benüm ceddüm didi ki (14) Şecer kavmına varmış Hind'de aña konıkluk itmişler. Bir niçe gün ve soñra (15) ol şayda gider ölmüşler. Ceddüm dağı bile almışlar ve ceddüm eydür ki [255b] (1) ol evde bir şahs gördüm yarım ki bir el ve bir ayağı ve bir yüzi (2) var. Çünkü beni gördi, eydür

ki el-güş! El-güş! Ya'nî eydür ki feryāduma (3) iriş. Çünkü ben anı gördüm ki derhâl kaçdum. Ol kavm baña geldiler, (4) beni masharaya aldılar, derhâl atların şaldılar. Bir sâ'atdan gördüm (5) ki anı tutmuşlar, öldürmüşler. Ben eytdüm, subhāna'llāh, ādem söz (6) söylese, anı siz tutarsız, yirsiz. Bu ne 'aceb hāldur? Eytdiler ki (7) bu ādem degildür, bu dağı bir dürlü cānoverdür, koyun karnı gibi karnı (8) olur. **Āhir cins:** Bir kavm vardur ki anlara Duvālpā dirler. Yüzi (9) ādem yüzine beñzer, elleri it ellerine beñzer ve karnı ādem karnına (10) beñzer ve kuyruğı ve nişf-ı a'layis ādemiye beñzer ve nişf-ı esfeli (11) yılana beñzer. Şıçırar ādemüñ kuyruğın biline bağlar, dolaşdurur, dağı (12) boğazın tutar, kanın şorar. **Zikrū'l-ādemiyyi ve derecātühüm:** Bundan soñra bir (13) kaç faşillar dağı söyleyem. Derecāt-ı benī ādemde ve 'ulūmda ve dağı (14) bunlaruñ menzilesinde bu menziletüñ ba'zısı ilāhīsidür ve 'aṭāyı nitekim (15) peygamberlerüñ nübüvveti ve ba'zısı mevrūs, niteki cemāl ve kuvvet ve ba'zısı [256a] (1) makteseb ve ta'allumīdür. Nitekim 'ulümü fehmi ve girü kalanları evvel faşl (2) yād idelüm. Şeref-i nübüvvetde ve ol nesne ki ilāhīdür. Kavluhū te'ālā (3) -Allāhu a'lem-. ¹⁰ Ma'nīsi oldur ki Hāḳḳ te'ālā yegrek (4) bilür, kime nübüvvet virmek gerek ve kime virilmemek gerek. ¹¹ (5) İbrāhīm'e virdi atası büt yonucıydı (6) ve kağana virbidi. Hāl budur kim atası Hāzret-i Nūḥ peygamber-idi. (7) Şeyḫü'l-mürselīn bil ki kāmunuñ re'īsi aşlı ebu'l-beşer ādem şafıdur (8) -'aleyhi's-selām-. Hāḳḳ te'ālā anı toprağdan yaratdı ve melā'ikeye emr (9) eyledi kim Ādem'e secde idüñ! Kāmusu secde (itti) illā İblīs itmedi. Ol (10) sebebden Hāḳḳ te'ālā la'net itdi. Melā'ike çün başların secdeden (11) kaldılar gördiler ki yüzi kara olmuş, Hābeş'e dönmiş. Melā'ike (12) bir dağı secde itdiler şükür idüp. Ol sebebden secde'i namāzda dağı (13) oldu. Pes Ādem'i cennete iletdiler tahta geçüp oturu dağı anda uykuya (14) vardı. Ol aralıkda Hāvvā'yı Hāḳḳ te'ālā Ādem'üñ soñ eyegüsinden (15) yaratdı dağı Ādem'e eyitdi ki ey Ādem! 'Avrat egridür, ergiden [256b] (1) yaratdum. Andan toğrılığ

¹⁰ Enam Suresi, 124.ayet.

¹¹ Maide Suresi 54.ayet.

umma, i'timād itme. 'Avratlar sevgülü olduğu (2) ol sebebdür ki behişt içinde yaradıldı ve hem erüñ bir 'uzvından (3) yaradıldı. Çünkü uçmağdan çıktılar buluşdılar. Evvel peygamber Şit toğdı (4) dağı evlâdı çoğaldı ve her kavma Hakk te'âlâ bir peygamber virbidi. Evvel Âdem (5) oldu ve âhiri Muhammedü'n-resûlu'llâh -'aleyhi's-selâm- oldu. **Fî şerefi'n- (6) nebiyyi** -'aleyhi's-selâm-. Bil ki Muhammedü'bnü 'Abdullâh bin 'Abdi'l-muṭṭalib-i ḥâtemi'n- (7) nebiyyîndür ve Hakk te'âlâ ne kadar kitâb ki virbidi cemî'isinüñ içinde (8) Muhammed'i aandı ve aña ol kitâblar içinde Muhammed ve Ahmed ve Himmed dirler- (9) di. Ve kamu peygamber ümmetlerine okıyup haber virdi ki bizden soñra (10) âhir zamânda bir peygamber geliserdür aña Muhammed dirler. Kamu bütleri şındurur (11) ve kamu gençlerüñ pâdişâhlarından yigin alup kendü ümmetlerine kısmet (12) idiserdür. Mevlid-i Mekke olıyardur ve merḫadı (13) dağı Medîne olıyardur, memleketi Şâm olıyardur ve milleti cemî'-i (14) 'âlem olıyar. Ol sebebden 'ulemâ'-ı Yehüd ve Rüm, Medîne'ye vardılar (15) ve çevre yanına cem' oldılar. Hâşşa ki Hayber'e dirildiler tâ ki ol [257a] (1) dünyâya gelicek anı göreler aña mutâba'at ideler ve hîç bir rüzigâr (2) olmadı ki anda anuñ mu'cizâtı zâhir olmadı velâkin anlara ki Hakk te'âlâ (3) hidâyet virdi, aña mutâbi'at itdiler ve aña ki virmedi anlar (4) muḥâlefet itdiler.

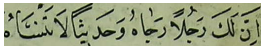
Hikâyet: Ol vaḫit ki Sulṭân Maḫmûd Ğaznevî (5) Hindistân'ı feth itdi ve niçe ḥakîmler cem' itdi ve anlara şordı ki (6) dünyâda 'aceb ne bildiñiz? Birisi eydür, bir zamânda zelzele oldu her ne kim (7) kelîsalar var-ısa aşğa geçdi. Ve ol Mülitân şehrinde bizüm bütümüz (8) var-ıdı ki biñ yıl-ıdı bir taḫt üzerinde oturmışdı ki ol taḫt (9) gökden inmiş-idi. Ol gice ol büt yüzi üzerine düşdi (10) ve sebep neydügin bilmedük. Sulṭân Maḫmûd idüp sebebi oldu ki (11) "Muḫammedü'bnü 'Abdullâh ol gice atadan toğdı. Ve bir ḥakîm dağı (12) ider, ben dağı bir 'acâyib gördüm ki ay iki pâre oldu gökde (13) ve ḥalk anı göricek ḳorḳdılar şandılar ḳıyâmet ḳopar. Bir sâ'atdan (14) soñra yine cem' oldu, biz dağı bilmedük ki sebep nedür. Sulṭân (15) Maḫmûd eydür, kâfirler peygamberden mu'cize dilediler ki ay iki pâre [257b] (1)

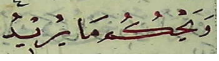

eyleye. Ol dağı parmağ-ıla işaret eyledi iki pāre oldu. **Hikāyet:** (2) Ađmedü’bnü ‘Abdullāhi’l-mużbařı eydür, ben ğalebe leşker-i müteķallid-ile (3) ğazāya gitdüm. Afrıķayya şehrine geldük anı feth itdük. Bir ğün (4) anda otururken nāğāh kāfir leşkeri geldi bizi tıtdı (5) esīr eyledi. Aldı Rūmiyye şehrine iletirdi ve anda bizi zencīr-ile bir kıuyuya (6) indürdiler ve indük ğördük yir altında bir şehir. Esīrler çok ve anda (7) bir zamān yatduķ. Bir müvekkelimüz geldi bize beşaret itirdi ki sizi (8) āzād itirdiler ki bu ğün pādiřāhuñ oğlı oldu. Bizi çıķardılar (9) elimize mumlar virdiler, biřiñ öñince yürüyüp bir kelīsaya geldük baķırdan. (10) Ol kelīsanuñ üzerinde bir baķır direk düzmişler. Bir mermer ğavż içinde (11) ol direğüñ depesinde bir şüret ki başında bir dülbende ve boynında (12) bir ğamā’il kılıç ve elinde süñü var ve bir at üstünde oturmuş ve ol (13) řüretüñ başında aşağa řu dökülür ol ğavzuñ içine. (14) Ve iki şüret dağı iki yanında ve anda bir rāhib var. Ol oğlanı (15) anda getürdiler ol şüret kıatına. Kendüler secde itirdiler öñinde **[258a]** (1) řol miķdār. Cevāhir ol řüretüñ üzerine řačdılar ki (2) vaşfa gelmez. Ol řu-y-ıla ol oğlanı yudılar ğirü döndiler. Ben (3) kıaldum anda dağı ol rāhibe şordum ki ne şüretdür ve bu yazı ki (4) bu evde yazmışlardur. Ne yazmışlardur, ne yazudur? Eyitirdi ki sen ne yirdensin? (5) Ben eyitirdüm ki bir ırak vilāyetden. Eđer Rūmiyye’den-iseñ eydürem ki (6) şüret-i ‘İsā’dur ve eđer ğayrı yirden-iseñ rāstiñ diler-iseñ (7) eydürem ki şüret-i āğiri’l-enbiyā ve ğātemü’l-mürselīndür ve ol iki şüret (8) vezīrleri şüretidür. ‘Arab’dan çıķısar cemī’ ‘āleme ğüküm idiser. Ve eyitirdüm ki (9) řu niçün başı üzerinde aķar? Eyitirdi, anıñ-çun ol arılıķ sever ve (10) ol yazı dağı oldur ki anuñ evlādından bir kimse geliser bunda (11) feth idiser. Ađmed-i Mażbařı eydür, böyle diyicek beni ağlamak tıtdı. (12) Ol rāhib eydür, niçün ağlarsın? Eyitirdüm ki ben řüretüñ řāhibin (13) bilürem ki Muğammed şüretidür ve ol biri Ebü Bekr’in şüretidür ve ol biri (14) ‘Ömer şüretidür ve andan ğirü döndüm. Eyitirdüm kim elğamdüli’llāh ki küffār (15) vilāyetinde henüz Muğammed sebebiyle zindeğānī iderler ve bunuñ üzerinde **[258b]** (1) bir niçe ğün ğeçirdi, nāğāh Mu’taşım ğalebe leşker-ile anda geldi, (2) ol vilāyeti

aldı, ‘avratları ve oğlanları esîr gitdi. **Zikrû men ‘adda‘a’n- (3) nübüvete ve kezzebühüm ba‘de’n-nebiyyi** -şallâhü ‘aleyhi ve sellem-: Bil ki peygamberden (4) sonra bir niçe kişi peygamberlik da‘vî itdiler. Ba‘zısın öldürdiler (5) ve ba‘zısın aşdılar ve ol da‘vî idene Müseylemâtü’l-kezzâb dirlerdî. (6) Eydürler ki Müseylemâta bâzârda gezerdi efsûnlar okurdı (7) ve hîle ve nâr-ı nicât ‘ilmin taleb iderdî. Bir gün vardı bir yumurta’ı (8) sirke içine kodı tâ ki yumuşandı. Dağı anı bir ağzı taracık şîşeye (9) şokdı. Yumurta bir zamân durdı, kurıdı kendü kararına geldi. (10) Dağı aldı anı bir kabîleye iletdi. Eyitdi ki bu benüm mu‘cizemdür ki ben (11) işledüm. Bir nice cemâ‘at bu hâldan haberdâr degildi. Aña mutâba‘at itdiler. (12) Ve bir gün dağı bir gögercin aldı dağı anuñ kanatların kesdi. Eyitdi ki (13) ben yine bu gögercinuñ kanatların bütün eyleyem şöyle ki uçagide, (14) İmân getüresiz. Eyitdiler ki iderseñ saña İmân getürevüz. Aldı (15) anı evine gitdi. Evinde bir bütün gögercin kanadın gizlemiş idi anuñ **[259a]** (1) yünlerin bir bir çıkardı, tertîb ile ol gögercinuñ kanadı (2) yirlerine şokdı, berkitdi. Dağı sonra taşra çıkardı, gösterdi, (3) uçurdu. Ol sebebden dağı bir niçe cemâ‘at aña uydı. Vardı eytdi ki (4) bu gice baña ferişte gelür, hâzer idüñ ki her kişi kim aña baksa (5) kör olur. Pes vardı bir azrak ‘alem düzdi ve aña kuyruklar düzdi (6) dürlü dürlü renglerden ve aña uzun ipler bağladı. Ehl-i Yemâme muntazır (7) oldılar ki bu gice ferişte gelür gökden tâ seher vaqtına degin (8) muntazır oldılar. Pes ol vaqt bunları uyku aldı, Müseyleme dağı (9) ol ‘ilmi çıkardı yile karşı uçdı, dağı anuñ yıl içine toplı, (10) anı aldı hevâya çıkardı. Ehl-i Yemâme bu uçacık feryâd itdiler, eyitdiler, (11) ferişte indi zîrâ ki uçurduğundan sonra ol iplerden çekdi (12) evine indürdi. Pes eyitdiler ki ferişte indi ve her bir evlerine (13) kaçdı. Ve aña yine kavmı uydı. Bu haber Ebû Bekrin Şiddîk’e irişdi, (14) bir niçe kez gâzâ itdi tâ ki Müseyleme’i depeledi. **Hikâyet:** Râşidü’l-cerî (15) peygamberlik da‘vîsin itdi. Hâsanî’bn-i ‘Ali’ye didi ki destûr vir, ‘Ali’yi **[259b]** (1) ziyâret ideyim. Hâsan eyitdi ki oldı. Ol eyitdi, yok, va’llâhi ki (2) ‘Ali ölmemişdür, kaftân altındadır, uyur umaruz. Hâsan eyitdi, yalan (3) söylersin. Bu haber

Ziyādi'bn-i Süfyān'a iriŝdi, iŝitdi. Vardı (4) boğazından aŝağodı. Bu kadar ki söyledük tã bilesin Muḥammed raŝūlu' (5) llāhdan ŝoñra peygamber gelmez. Ŝimdiden girü kãhinleri söyleyelüm. (6) **Fī zikri'l-kihete ve aḥvãlihim:** Eydürler ki İskender'i Ğamūriye toğurdı (7) daḥı anı dūŝmeden iḥtiyãd idüp dãyeye virdi ki ŝakladılar (8) ve iŝmarladı ki kendü katına getürmeyeler. Bundan ŝoñra bir niçe zamãn (9) geçdi, İskender büyük yigit oldu. Bir gün dãyeleri anı (10) kelīsaya gönderdiler. Geldi, gördi bir çok ḥalk gelmiŝler anda (11) ol ḥalkdan gizlendi bir bucağda çünki ḥalk gitdi, durdı. (12) Bu eve girdi, gördi ki bir miyner üstinde pīr oturmuş kucağında (13) bir kitãb. Ol pīr İskender'i gördi ki i çerü girür, eydür ki (14) i çerü girme ki ayağun kūrur. İskender eydür, senün ayağun (15) niçün kūrılmaz? Pes i çerü girüp katına vardı, diledi ki ol elindeki **[260a]** (1) kitãba nazãr ide. Ey yigit! Baña nazãr itme dir, yoḥsa kör (2) olursın, dir. İskender pes pīre eydür, sen niçün kör olmaz- (3) sın? Ol pīr bunuñ sözini ta'accüb itdi, eydür, ey yigit! Sen (4) baña ḥoŝ cevãblar virdün, pes imdi sen benüm yerimde otur. İskender (5) eydür, benüm murãdım bu degildür. Ol eydür, pes murãduñ nedür? Bu eydür, ben (6) bilmezem kim benüm atam kimdür ve ben kimden toğdum? Benüm murãdım, anı (7) bilmekdür. Pes ol pīr elindeki kitãbı açdı, eline virdi. (8) Eydür, bu kitãbı oқи tã ki kamu iŝlerün saña ma'lüm ola. İskender (9) bu kitãba bir yıl nazãr itdi, bir yıldan ŝoñra ol pīr nãbedīd oldu. (10) Pes yine ol kavm geldiler ol deyre pīri bulmadılar. Eydiler ki pīrsin, (11) n-itdün? İskender eydür, nãbedīd oldu, bilmezem ḥãlını ve beni yerinde (12) kodi. Ol kavm eydür, bize ol pīr ŝol kitãbdan ḥaber virürdi (13) tã bir yıla degin ne olacağın ucuzlığdan ve kızlığdan ve her ḥãldan bize (14) dirdi, biz aña lã'ıķ 'amel iderdük. İskender eydür, ben daḥı (15) size bir yılıñ ḥãlını, ḥayırdan ve ŝerden ne olacağın, ḥaber vireyim ve hem **[260b]** (1) ḥaber virdi. Ŝoñra ben kãhin degilem, ya'nī yalancı degilem ve ben bunda (2) oturamazam zīrã ki ben bu kitãbda buldum ki ben mağribi maŝrıķı gezsem gerek. (3) Kamu 'ãlem baña muḥi' eylesem gerek ve daḥı benüm bir anam var-ımiŝ ki (4) aña 'Umuriye dirler-imiş anı daḥı ben

isteyüp bulsam gerek. Ol (5) kavm eyitdiler ki ol senüñ anañ bizüm pâdişâhumuzdur. Pes (6) İskender’i aldılar anası katına iletdiler çünkü anası kördi, (7) derhâl bildi ve anası memleketi İskender’e ısmarladı. **Hikâyet:** (8) Ğadğal hudūdında bayram iderler yılda bir kez. Anlaruñ bir büti (9) vardır, pâdişâhları ol bütüñ katına gelür, bir kadeh hamra içer (10) dañı kılıcın çıkarur, kendüye tayar dañı üstüne düşer (11) tâ arkasına çıkar. Ol vakit kavmına tâ bir yıla degin haber virür hayırdan (12) ve şerden. Pes andan soñra kılıcı kendüden çıkarurlar ve hem niçe (13) haber virürse, şöyle vâki’ olur. Maşşüd bu hikâyetden oldur kim (14) kâhinler çok olurlar-ımuş. Tâ Hakkı bātıldan bilesin ve dañı bilesin ki (15) cemī’-i dīvi gururdur. **Hikâyet:** Ol ‘iyd idenlerüñ bir yüce tağ [261a] (1) başında bir büt-hāneleri vardır yılda bir kez anda cemi’ olurlar (2) dañı hamra içerler. Bir pīr gelür ki aña Fağfāre dirler. Ol büt-hānenüñ (3) üzerinde zencīr aşarlar tağıñ aşağısına dañı ol zincīr (4) yapışup ol büt-hāne üzerine çıkar ve üç kez elin birbirine urur (5) ve üç taş dañı bile götürmüşdür, üç yaña atar. Dañı yine ol (6) zencīre yapışup aşağı iner dañı bīhōş olur ve ol pīr götürüp (7) ol büt-hānede büt katına iledürler dañı kendüye gelür ve andan haber (8) sorarlar tâ bir yıla degin hayırdan ve şerden haber virür ne olacağın. Bu (9) nesnelere ‘ilm-i nücüm-ıladur. Ya cinnī haber vermek-iledür, bunuñ gibilere (10) kâhinler dirler. **Hikâyet:** Peyğamberden soñra bir kâhin koptı ki (11) aña ‘Ayhalete’bne Esved dirlerdi. Ve her nire varsa uyarlardı. Çünkü (12) Şan‘ā’ya vardı ki ve yigirmi biñ kişi aña mutāba‘at itdi ve Yemen (13) pâdişāhuñ öldürdi ‘avratını zulm-ıla aldı ve kızını depeledi. Anuñ (14) oğlı ki ‘Abdullāhi’bn-i Deyle idi. Peyğamber hazreti dirliğinde dimişdi ki (15) ve İbn-i Deyle’i Yemen’e göndermişdi ki ‘Ayhalete’bn-i Esved anda geliser, da‘vā-yı [261b] (1) nübüvvet idiser. Anı sen öldüresin ki anuñ ölümü senüñ elinde- (2) dūr, dimişdür. ‘Abdullāh dañı eydür, ben ‘Ayhala’ı Şan‘ā’da gördüm ki (3) kamu leşkeri karşıasına tırmuşlar ve ol ‘avrat da tırmuş.(4) ‘Ayhalat’a elinde bir harbe, eydür ki ol Yemen melikinüñ atını getirüñ! Derhâl (5) katına getürdiler ol harbe-y-ile ol atı boğdıra urdı dañı boynı(6) tamarların

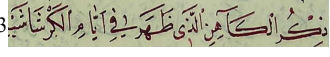
kesdi dağı eytdi, şalvirüñ! Şalviridiler, Şan‘ā içinde (7) ol at gezdi, kanı dā'im açardı ve dağı anda bir dā'ire çizdi (8) dağı içine girdi. Buyurdı ki niçe develer getürdiler. Her birin ol (9) dā'ire katına getürdiler ve boynın ol dā'ire içine çekdi ve dağı her (10) birisin ol dā'ire üstinde boynın urup depeledi ki gevdeleri (11) dā'ireden taşra düşdi ve başları içeri düşdi ve her deve ki başın (12) içeri uzadurdi. Başı kesilüp dā'ire içine düşerdi ve gevdesi (13) taşra. Pes şoñra kendü dağı başını ol dā'ire üzerine kodı (14) dağı bir zamān çün başını kaldurdi. Eydür kim dīv eydür ki ‘Abd’ullah (15) bin Deyleme’nüñ ve kızu İbn-i Meksüh’uñ ur boynunu, didi. Meksüh bir kişiydi. [262a] (1) Peygamber ‘aleyhi’s-selām ‘Abdu’llāh’ı Deyleme-y-ile bile virbimişdi ki bu ‘Ayhala’ı (2) öldürel. ‘Abdullāh eydür, bu haberi bundan işitdüm derhāl ol (3) aradan geçdüm, gitdüm. Dağı Meksüh’a didüm kim ol dağı gizlendi. (4) Bu ta‘accübe kaldum ki dīv aña niçe haber virdi ve korğdum ki anda dursam (5) beni dağı bile-y-idi ve durmadum kim ol Yemen pādişāhı hātün katına geldüm. (6) Eyitdüm ki bu zālīm kāhin, seni zulm-ıla pādişāhdan aldı. (7) Baña destür vir ki bunu öldürem, senüñ intikāmuñı bundan alam. (8) Pes vardı ol hātün bunu evine ilettdi, gizledi tā kim gice oldı (9) çünkü ‘Ayhala geldi, yattdı, uyıdı. Ol hātün buña haber ittdi (10) geldüm, gördüm şemi‘ yanar bu uyımış derhāl hançerle başını kesdüm (11) şerrini ‘ālemden götürdüm. Talīha, bu dağı kāhinden peygamberlik (12) da‘vīsini ittdi peygamber zamānında -‘aleyhi’s-selām-. Ğuneynetü’bnü Haşın (13) dirlerdi, bunuñ vezīr-idi ki bu Talīha-y-ıla her işde bileydi çünkü bu Talīha’ya (14) islām leşkeri çok uydı. Bir gün Ğuneyn’e şordı Talīha’ya kim (15) Cebrā’ıl saña hīç yardıma gelür mi? Eyitdi ki belī, şimdi geldi ve gittdi. [262b] (1) Eyitdi ki gel Talīha. Ya‘nī eydür, (2) senüñ bir kişinüñ vardur ki saña ümīd tutar ve saña söz (3) oldur kim anı unutmayasan. Ğuneybet’e çünkü bu sözi işittdi, (4) leşkere eyittdi, girü dönüñiz ki bu kişi yalancıdur, bundan nesne (5) hāşıl olmaz. Bu sözden ol leşker müteferriķ oldı. Hālidi’bni (6) dağı geldi, Ğuneybe’i tuttdı, demürledi. Ebū Bekr-i Şiddīķ’e -rażıya’llāhu ‘anhu- (7) virbidi ve Talīha kaçdı, Şām’a düşdi, şoñra

‘Ömerü’bnü’l-ḥaṭṭāb (8) -raziya’llāhu te‘ālā ‘anhu- anı tutdı. ‘Ukāyiş’i hem ol şehīd itmişdi, (9) emīrū’l-mü’minīn aña çok ‘itāb itdi, daḥı depeledi. **Zikrū da‘vā-i (10) şücā‘u’n-nübüvveti:** Şücā‘ bintü’l-hāriş bir ‘avratdı. Peygamberden şoñra ol (11) daḥı cezārede peygamberlik da‘vī eyledi ve niçe biñ kişi daḥı aña uydı (12) leşker oldı. Benī Şa‘leb ve Benī Meliki kabīlesinden ve çünki Şücā‘ (13) Müseyleme-i Kezzāb şevketin işitdi ki eyitdi ki ‘aleyküm bi’l-yemāme. (14) Pes kaşd idüp Yemen’e geldi. Müseyleme çünki bunu işitdi, andan (15) korqđdı ve aña hediyeler virbidi ve kendüsi kal‘aya girdi ve eyitdi ki **[263a]** (1) Şücā‘-çun köşk düzūñ gelsün kōnsun. Derḥāl bir köşk düzdiler (2) buḥūrlar virdiler. Şücā‘ geldi anda kōndı. Bir gice ḥalvet oturur göñli (3) cimā‘ taleb itdi. Müseyleme siḥr-ile bu ḥāla muṭalli‘ oldı. Kal‘adan aşağa (4) inüp Şücā‘ kapusına geldi. İndi ve tırdı, eydür, yā Şücā‘! Cimā (5) itmek rağbetūñ var mı? Eydür, belī, içerü gel ve içerü girdi. Üç (6) gün bile oldı şehvet ārzūsın biribirinden aldı çünki leşker-i (7) Şücā‘ bu ḥāla muṭṭali‘ oldılar. Şücā‘ bunlara eydür, Müseyleme benüm erimdür. (8) Pes leşker müteferriḳ oldılar. Müseyleme’nūñ ḍalāletine sebep oldı ki (9) bir gün geldi peygambere eydür, yā Muḥammed -şallallāhu ‘aleyhi ve selem- baña keşf-i vilāyet (10) itgil! Peygamber eydür, keşf-i vilāyet böyle olmaz, bunuñla ḥāşıl (11) olmaz. Bil ki Ḥaḳḳ te‘ālāya itā‘at itmek gerek, zaḥmetler çekmek (12) gerek, andan şoñra Allāh te‘ālā dilerse keşf ide. Zīrā, ¹² (13) dūr. Bu söze iltifāt itmedi, girü döndi, (14) mürted oldı. Yemāme’ye gelüp da‘vet eyledi, eyitdi ki namāz kılmak; (15) Ḥaḳḳ te‘ālā namāzı götürdi ve daḥı zināyı ve şurbu ve ḥamrı mubāḥ **[263b]** (1) kıldı. Tā ki Ṭalīḥa bir gün aña şordı ki saña feriştelere kim gelür? (2) Eyitdi ki Raḥmān gelür. Eyitdi ki nūr-ıla mı gelür ya zūlmetiyle mi? Eyitdi, zūlmet-ile (3) gelür. Ṭalīḥa eydür, pes danıklık virürem ki sen kezzāb-san, Muḥammed rāstdur. (4) Müseyleme bu sözden müte’ellim oldı, çok ādem öldirdi islām leşkerinden. (5) Tā ḥaddı emīrū’l-mü’minīn ‘Ömer’ūñ karındaşı Zeyd’i şehīd eyledi. Maḳşūd (6) bu ḥikāyetden oldur

¹² “Allah isterse ve hükmederse yapar.”

ki bāṭıl işi pāyidār olmaz ve Ḥaḫḫ işi ne ḳadar za‘īf (7) ise Allāh te‘ālā -celle ve ‘alā-anı ziyāde ider, yüceldür. **Zikrū kihāne (8) meliki’l-‘acem Rüstem:** Rüstemü’bnü Ferruḥ-zāde melik-i ‘Acem’di ve hem gey (9) ‘aẓīm kāhindi ve mūneccimdi ve yazdacıruñ nā’ibi-y-idi ve daḫı anuñla bile (10) niçe kāhinleri var-ıdı. Ol cümleden birisi Vernā dirlerdi ve Çābān (11) dirlerdi. Bir gün şordım kim Rüstem kehānetden Vernā’ya ki şimdi (12) niye ḫükm idersin? Vernā eydür, ey melik! İşbu sâ‘at bir ḳuş gele (13) līkin adını bilmezem, şol senüñ serāyuñ kemeri üzerine öte (14) ve ol ḳuşdan bir nesne düşecek işbu yire ve ol yirde. Bir dā’ire (15) çizdi daḫı gitdi. Çābān geldi, şordı ki ol ḡulām-mānde [264a] (1) az evvel. **Hikāyet:** Eydürler, Rüstem bir gün bir buzalacı inegi gördi. (2) Veryā’ya eyitdi ki bu inegüñ ḳarnındaḡı ne nesnedür? Vernā-yı Hindī (3) eydür, bir ḳara buzaḡurdur. Çābān daḫı ḫāzırdur, eyitdi ki ablaḫdur. (4) Pes anuñ ḳarnın yarıp ḳıḫardılar. Gördiler ki bir ḳara buzāḡu iken (5) ḳuyruḡı ucu aḫ ve alnı aḫ ve yine Çābān Rüstem’e eydür ki ey melik! (6) Ne vākī’ olısar? Rüstem eydür, bir leşker-i aẓīm vākī’ olısar ‘Arab’dan (7) gele ve ‘Acem milkini duta şöyle görürüm ki gökden bir ferişte (8) iner, leşker-i ‘Acem’iñ yaylarını cem‘ ider, biribirine baḡlar, alur göge (9) ḳıḫar. Velīkin ben dilemez ki yazdacır dişüm ‘Arab-ıla ceng ide velīkin (10) ceng itse gerek. Pes nāḡāḫ Muḡayrete’bne Şu’be ilçiligi geldi (11) ‘Arab pādişāhı Sa’di’bn-i Melik’den. Rüstem eydür, ey Muḡayra! Sizüñle ceng (12) iderüz velīkin yarım muḳābil olıcaḫ senüñ bir güzel ḳıḫısar. (13) Muḡayra eydür, Ḥaḫḫ yolına ceng iderüz, eger iki gözüm daḫı ḳıḫarsa (14) n-ola? İttifāḳı yarındası ki ceng oldı, Muḡayra’nuñ bir göz kör oldı. (15) Pes imdi bunlar bu bilü-y-ile ki bildiler, kendü ḫāl-y-ıla ve Samirle bildiler. Şöyle [264b] (1) i’tikād ile ne kerāmetdür ve ne mu‘cizedür, bil ki siḫirdür. **Zikrū’l-kāhin (2) el-lezī zahara fī eyyāmi’l-kerşā Şeyi’bni Lihudāy:** (3) Eydürler ki ‘Acem milkinde bir ḳişi vardı ki aña Kürşāşebü’bn-i Luhrāb (4) dirlerdi. Ol Hind vilāyetine vardı, anda bir ḫaḡ üzerinde bir şaḫş (5) gördi ki ‘uryān. Aña eyitdi ki bu ḫaḡda ne eylersin, ne yirsin? (6) Eyitdi ki üç yüz yıldur bu ḫaḡda, başında oluram yidüḡim, (7) ḳamusı

otdur tā ki hīç maḥlūkuñ benüm üzerinde minnet olmaya ve hem (8) ümīd tutaram ki Ḥaḫḫ te‘ālānuñ ‘azābından urtulam. Pes Kürşāşeb (9) eydür, baña senüñ ‘ilmiñden ḥaber vir! Ol şahş eydür, saña bir (10)‘avrat var-ısar çiftlenisersin legin bir ağacı bükisersin (11) andan ol ‘avratı alısarsın ve anuñ öñinde bir legin dā‘im (12) aña nazar iderdi, arşusunda durmuş. Pes Kürşāşeb andan (13) girü döndi, bir şehre irişdi, anda bir kız gördi aña ‘āşık oldu, (14) ve anuñ ḥālından şordı. Eyitdiler ki fulān melik kızdur ve eyitdiler (15) ki anuñ yay var serāy apusında aşmışlardur, her kim ki anı çekse **[265a]** (1) ol kıızı aña virürler. Pes Kürşāşeb serāy apusına vardı, (2) eyitdi, ben bu yayı çekerem. Ḥalk buña güldiler, melike ḥaber itdiler ki (3) güyegü geldi ve anı ilerü okıdılar ve kemānı eline virdiler. Gördi ki (4) demürden bir kemān eylemişler, üstini tuzlamışlar tā kimse bilimeye. (5) Kürşāşeb anı eline aldı, çekdi. Pes melik kızını aña virdi ol (6) sebebden pādişāh oldu. Kürşāşeb’e kāhin ḥaber virmişdi ki (7) tā ağacı iki at eylemeyince çifti bulmayısarsın. Kürşāşeb girü döndi, (8) vardı ol kişiye ikrāmlar eyledi. Maḫşūd oldur kim kāhinler (9) cemī‘ vaitde varmış ve her nesne ki dirler, Şeytān mu‘āvenetiyle (10) dirler ve ol nesne ki peygamberler dirler, ferişteden dirler. (11) **Ḥikāyet:** ‘Ūd ḥudūdında bir köy vardur, anda bir sögüt ağacı (12) vardur, açan ki güneş ḥamal burcına gelse ol ağaç yaşarur. Ve ol (13) köyde bir niçe cemā‘at vardur, anlaruñ bir pīr kişi vardur, gelür (14) ol ağaç dibinde elinde bir şīşe bādiye ve amusı ol ağaç (15) dibine gelürler. Ol pīr şīşe‘i ulağına dutar ağaç dibinde. **[265b]** (1) Ol pīr bir yıldan yıla ne olacağın ḥayr ve şer ol avma ḥaber virür. (2) Ol pīr ne ḥaber kim virürse ol avm taşdı iderler. Belki Ḥaḫḫ (3) te‘ālā her zamānda her avma anlaruñ fitnessi-çün bir ḥādişe izhār (4) ider tā bunlar anuñla mağrūr olurlar. **Fitnetü‘z-zerāşeb beyne‘n-nāsi:** (5) Bu Zerāşeb ol Muş‘abi‘bn-i Ḥoḫḫabāzdı ve şoñra kehānet (6) da‘vīsın itdi ve andan şoñra nübüvvet da‘vī itdi. Anuñ zamānında (7) bir pādişāh vardı, aña eydür, bu da‘vīyle ne ḥüccetüñ var, getir görelüm. (8) Zerāşeb eydür, ne dilersiz? Bu melik eydür, baırn eridelüm, gögsüñ (9) üzerine dökөлüm. Eger şöyle ki yanmaz-ısa, saña i‘tiḳād

idelüm. (10) Vardılar bakırı eritdiler, gögsi üzerine dökdiler, dāne dāne oldu, (11) bakır gögsi üstinden tağıldı, anı yakmadı. Ba‘zılar eydür ki ıalaıu (12) sürtdi gögsine ve ba‘zılar eydürler ki uğırladın bunı. Didi ki (13) ¹³ (14) Bu du‘ā sebebinden Hakk te‘ālā şakladı çünkü andan (15) selāmet kırtıldı, çok halk aña uydı ve ol Mecūsī dīn peydā itdi. [266a] (1) Hıç dīnlerde Mecūsī dīninden rüsvāy dīn yokdur -hāze lehümüllāhu te‘ālā-. (2) **Fitnetü'l-māni'z-zındık**: Şābūr zamānında bir kāhin zındık vardı. (3) Adı anuñ Ma'nī-y-idi ve kendüsi nakķāş idi. ‘Āleme gāyet fitne (4) bırakdı ve ‘acāyibler gösterdi. Şābūr anuñ elinden tenge tenge gelmişdi. (5) Bir gün vardı anı tıtdı gāyet zaħmet itdi. Hıç da‘vī ide misin? (6) Yine eydür ki ben resül-i hudāyam. Şābūr eydür, ne hüccetüñ vardur? (7) Eydür ki saña ne gerek? Eyitdi, hevāda uıasın ki görevüz. (8) Zındık-ı Ma'nī derhāl düzdi, hevāya uçdı ve nābedīd oldu. Şoñra (9) yine geldi Şābūr’uñ kıatına oturdı, Şābūr çün kim andan ‘āciz (10) oldu ve terk itdi ve dā'im anuñ aħvālından şorardı ki Ma'nī zındıkan (11) işi sihir midür, yā Hakk mıdır? Çünkü bildi anı berdār itdi. Anuñ fitnessin (12) cihāndan getürdi, andan şoñra bir fitne daħı zāhir oldu ‘Irāk’da, (13) bir şavma‘ada da‘vī itdi ki baña od söyledi, ol hūd iki çuıur (14) kıazmışdı ki birisinde od yanardı ve birisinde bir ādem şaklamışdı. (15) Ol çuıurdan bu od yanān çuıura yir altından bir delük delmişdi. [266b] (1) Kendü ol kıatında otururdu, ol kışı ol çuıurdan (2) söyleyicek oduñ orta yerinde āvāz kııkardı. Bu nesne-y-ile halka (3) çok nesne fitne eyledi. ‘Ākıbet ma‘lüm oldu, ol pīri kıazdılar buldılar. (4) **Hıkāyet**: Bir şahş da‘vī itdi, ben cinnīlerle ceng iderim. Vardılar (5) bir hālvet yire şokdılar, bilesine bir legen ve bir böciı kıodılar. Çünkü (6) bir gün şoñra taşra kııkdı, gördiler ki legen içi tolu kıan. (7) Anı istediler, hıç a‘zāsında zaħım yiri bulımadılar. Tafahhuz itdiler (8) ki dili altında demü'l-aħaveyni dirler, bir ot olur, anı tıtarımş (9) velīkin içine bevl iderimş daħı ol demü'l-aħaveyni bevl ezerimş. (10) Çün ezse bevl kıan gibi olur, bilmeyen kışiler anı kıan şanurlar, (11) aña maıırūr olurlar. **Hıkāyet**: Bir kışı daħı da‘vī itdi ki serçe’i (12)

¹³ “Kerşaşeb zamanında ortaya kııkan kahirler ve olayları.”

öldüre, girü diri eyleye. Vardı ki iki hoşka düzdi, birisinde (13) bir serçe’i kodı dağı anı yeñi içinde gizledi. Bir serçe’i dağı öldürdi, (14) bir hoşkaya kodı, anı dağı yeñine şokdı. Evvelki hoşka’ı açdı, serçe (15) uçdı gitdi. Ol öldürdüğü serçe hoşkasın gizledi. Birkaç [267a] (1) cemā’at anı gördi, aldandı. Biz bu miqdār söz söyledük tā bileler ki (2) kāhin kimdür ve müş’abid kimdür? Haqqı bāııldan seçeler, Muhammed resül- (3) ullāh -‘aleyhi’s-selām- şer’īnūñ ve dīninūñ qadrin bileler. Bir faşıl dağı söyleyelüm (4) ki fark nedür kehānet-ile nübüvvet ortasında. **Zikrū mu‘cizāti’l-enbiyā (5)** -‘aleyhimü’s-selām-: Bil ki mu‘cize peygamberūñ olur ki halk andan ‘aciz dururlar. (6) Anuñ gibi işleyemezler zīrā ki ol Haqq te‘ālā kudret-iledür. Ādemīnūñ (7) anda fi’li olmaz şöyle kim İbrāhīm ol kuşları öldirdi, andan (8) soñra İbrāhīm du‘asıyla diri kıldı. İbrāhīm’e mu‘cize oldu dağı (9) şöyle ki Muhammed resülü’llāh -‘aleyhi’s-selām- toğduğı gice kāfirlerūñ (10) odları söyindi ve od evleri aşığa geçdi ve dağı odlarla şeytān- (11) ları gökden atdılar. Ve dağı şu ki peygamberūñ parmağı arasından (12) çıkdı şol çeşmeden çıkar gibi ve andan ol cemī’ leşker (13) içdiler ve develerine virdiler ve ābdest aldılar. Henüz şu kendü qarārında (14) idi ki ne artdı ve ne eksildi ve dağı şöyle bir gün resülü’llāh (15) -şalla’llāhu ‘aleyhi ve sellem- ‘Ömer-ile giderlerdi yolda bir oğlancık gördiler, [267b] (1) ağlar. ‘Ömer anı getürdi kucağına aldı, tā ki avuda ve aña zaħmet irişmeye. (2) Çünkü ‘Ömer yine peygamber katına geldi, peygamber eydür, yā ‘Ömer! Ol oğlancığı (3) ki götürdüñdi, ol Deccāl’dur āhir ki ‘ālemi ol ħarāb idiser. ‘Ömer (4) eydür, varayım pes anı helāk ideyim. Resül eydür, yok idemezsin ki (5) anuñ elinde Haqq te‘ālā işler qomışdur, cümlesinden birisi oldur kim (6) anuñ elinde bir fetħi olısar benüm ümmetüme. Çünkü ħazret-i risālet dünyādan (7) naķil itdi ve ħilāfet emīrū’l-mü’minīn ‘Ömerü’bni’l-ħaţţāb’a degdi. Ebū Mūsā (8) Eş‘arī Ĥūristān’a virbidi bir niçe biñ leşker-ile ve anda Ebū Mūsā (9) çok şehirler fetħ itdi. Çünkü Şuş’a geldi ħişār itdi. Şuş gāyet (10) muħkem qal‘a-y-ıdı, hīç zafer idemediler. Şuş’da bir rāhib var-ıdı, (11) burç üstüne geldi, eydür, ey leşker-i islām! Zaħmet çekmeñ, (12) dönin, gidüñ ki

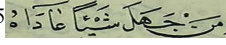
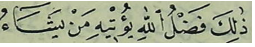
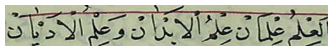
Şüş'ı siz zahmet çeküp fetih idemezsiniz. Şüş (13) şol leşkeri fetih idiser ki Deccāl ol leşkerde bile ola. (14) Ben kitāb içinde şöyle bulmuşam ki Ebū Mūsā bu sözden (15) ğāyet melūl oldu, bir zamān şöyle tevaḳḳuf itdi. Bir kişi çıkageldi [268a] (1) Şüş'ün ḳapusına bir depük urdı, ḳapu iḳerü geḳdi. Leşker-i islām (2) derhāl iḳerü girdi, feth itdiler. Ol kişi yine nābedīd oldu (3) ḳün Ebū Mūsā 'Ömer ḳatına geldi, ol hāl ḳikāyet eyledi, emīr (4) el-mū'minīn 'Ömer -raḳıyallāhu 'anhu- eydür, şadaḳa resūlu'llāh, ol kişi Deccāl (5) idi ki size yardum itdi, bu sözi peygamberden işitdimdi. (6) Maḳşūd bu ḳikāyetden oldur kim bilesin mu'cize-y-ile şū'bede arasında (7) fark idesin ve mu'cize daḳı şöyle olur ki bir gün bir Hindī peygamberün (8) yüzine nazar itdi. Gördi ki yüzinde bir şaman çūbi var. Ol (9) Hindī şandı ol çūbi aldı peygamberün yüzinden, peygamber aña du'ā (10) ḳıldı, eyitdi, Ya'nī, yüzünü Allāh aḳ eylesün. Ol (11) sā'at Hindi'nün ḳara yüzi aḳ oldu. **Hikāyet:** Ol gün ki peygamber (12) -'aleyhi's-selām- Mekke'i feth itdi ve bütleri Ka'be'den taşra atdurdı. (13) Anda bir büt vardı taşdan, adı 'āleme şāmil ve aña ziyārete (14) gelürlerdi. Anı Āzer, İbrāhīm peygamberün atası Āzer yonmuşdı. Anuñ adı (15) Menāb idi. Peygamber -'aleyhi's-selām- anı daḳı taşra bıraḳdı. Bir Hindū anı [268b] (1) daḳı aldı, gizledi Hindūstān'a iletdi. Anda yüz berāberi altun satdı. (2) Hindūstān'da bir şehir vardur kim adına Şüb dirler, ol bütü ol (3) şehirde dıkdiler, bir altun degirmenün üzerine. Bu ḳikāyet peygamber (4) -'aleyhi's-selām- irişdi. Peygamber 'aleyhi's-selām buyurdı, benüm ümmetimden kişi (5) ki anuñ adı benüm aduma muvāfıḳ ola, anı girü getüre, ol bütün helākı (6) anuñ elinde ola. Bunuñ üzerine çok zamān geḳdi Sulṫān Maḳmūd (7) Ğaznevī vardı Hindūstān'ı fetih itdi. Ol Şüb şehrini aldı, (8) ol ḳavm Menāt'ı ev ṫolu altuna alalım didiler, şatmadı. Ğaznīn şehrine (9) götürdi, iletdi serāyınun işiginde bıraḳdı ayak altına. Mu'cize (10) böyle olur ki zamān henüz anuñ ḳaberin vire. **Fī zikrū kerāmeti (11) el-evliyā'i ve cevārihim:** Bil ki kerāmet evliyāda ḳaḳḳdur. Mādām ki evliyā (12) ber-sebīl-i enbiyā, gideler zīrā kerāmet bir şāḳdur, mu'cizden. (13) Şöyle ki Meryem -raḳıya'llāhu

‘anhā- Zekeriyā ki anuñ atına gelürdi, ışın (14) yaz yemişlerin bulurdi atında. Eydürdi ki bu saña andandur? Meryem eydürdi, (15) Allāh atından ve şöyle ki Cebrā’īl aña zāhir olurdi, anuñla [269a] (1) kelimāt iderdi. Meryem hōd peygamber degildi daı Selmān ki görđi, (2) Őol vaıt ki Őām’dan gelürdi. Peygambere Īmān getürmege daı yolda (3) bir Őahrāya iriŐdi ki aña Őahrā-yı Zerved dirler ve anda nāgāh bir (4) arslan ıdı Selmān’a aŐd itdi, yolun kesdi ve Selmān kendüden (5) ümmīd üzdi. Daı itdi ki ilāhī, ol peygamber Hāı-un ki anı isterim (6) beni bu arslan Őerrinden emīn eylegil! Derāl bunu diyince bir atlu (7) yitiŐüp geldi, ılıc-ıla arslanı iki pāre eyledi daı nābedīd oldu. (8) Selmān peygambere geldi, Īmān getürdi. Bir gün emīrū’l-mū’minīn (9) ‘Ali -raẓıyallāhu ‘anhu- Selmān-ıla mizāh iyerdi, bir içecek aŐ-ıla. Selmān’a (10) atdı, Selmān aña tündlik itdi. Peygamber eydür, yā Selmān tündlik itme! (11) Őol Zerved gicesin aňgıl! Ya’nī arslandan ki seni kim urtardı (12) bize gelürken? Ol kimdi? Feāle ‘Aliyyün: أَنَا قَارِسٌ بَيْتَةَ أَنْزَرَزُودَ اللَّهِ (13) قَوْلَ الْأَسْوَدِ Ya’nī eydür, benüm āhir ol atlu ki Zerved gicesinde arslanı (14) öldürdim pes Selmān hacil oldu daı ‘Ali’den ‘özür diledi ve andan Őoñra (15) ‘Ali’nüñ evine hīdmet iderdi. Tā ki peygamber eyitdi ki Selmān bizüm ehlimüz- [269b] (1) dendür. MaŐūd oldur kim kerāmet-i evliyā hadur. **Hikāyet:** Bir kiŐi (2) eydür, bir gün Hüseynü’bnü ManŐūr-ı Hallāc-ıla bir haŐta Őormaa vardu (3) Badād’a ve ol haŐta DımıŐlu-y-ıdı. Biz eyüdük ki gönlüñ ne diler? (4) Eydür, yā ManŐūr! Helvā-yı penç-engüŐtī diler līkin ol helvī (5) DımıŐ’dan ayrı yirde iŐlenmez. Bōyle diyecek ManŐūr elin uzatdı (6) bir aba helvā-yı penç-engüŐtī getürdi haŐtanuñ öñinde odı. (7) Bir niçe günden Őoñra DımıŐ’dan kervān geldi, haer getürdi ki (8) fulān günde melik-i DımıŐ’uñ öñinde bir aba-ıla helvā nābedīd oldu, (9) hevāya ıdı. **Hikāyet:** Eydürler ki İbrāhīm Edhem ol vaıt ki (10) salanatı terk itdi, Ka’be’den yaña yüz utdı. Merve Őehrine gelürken (11) anda bir köpri vardur, ol köprüye yaın gelicek görđi bir kiŐi (12) ol köprüden aŐaa düŐdi. Eger Őu daı olmasa ki biñ (13) cānı daı var-ısa urtılamazdı. İbrāhīm Edhem çünki anı görđi, (14) didi, أَلَمْ تَرَ أَنَّهُ خَطَبٌ Ya’nī,

yā ilāhī, sen şaklağıl anı. Ol kişi şuya (15) irişmedi, şöyle hevāda mu‘allağ durdı tā ki halk geldiler anı [270a] (1) yukaru çekdiler. Ol İbrāhīm’uñ ol issini ta‘accüb itdiler, bilmediler (2) kimdiler. **Hikāyet:** Bir kişi eydür, Hüseyini’bn-i Mañşūr-ı Hāllāc-ıla bir manzarada (3) oturduğ, Bağdād’dan Sişenbe bāzārında bağar-ıduğ. Bir muşabbak kapu açıldı (4) eyitdi, ne gördüñ? Eyitdüm, yabanlar gördüm. Girü kapu yapıldı, eyitdi, ne (5) gördüñ? Eyitdüm, Ka‘be’i gördüm. Bu cinsden hikāyetler eydürler evliyānuñ (6) kerāmetlerinden ve dağı Āşaf bin Hıyā eydür ki Süleymān peygāmbere (7) -‘aleyhi’s-selām-: ¹⁴ **أَنَا ابْنُكَ مِنْ رَبِّكَ أَنْ تَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ حِكَايَ** (8) geçmişdür ve Āşaf ne nebīydi ve ne resüldi. Biz bundan şoñra bir bāb (9) dağı diyelüm ‘ilm-i kīmyā ma’nīsinde. **Bāb Fī zikri’l-kīmyā:** (10) Bil ki kīmyā şan‘atı lañifdür ve yine bil ki ba‘zı ‘ilm-i kīmyā şimdiki hālda (11) fevt olmuşdur. Şöyle ki bākī şan‘atlar fevt olmuşdur. Şöyle ki (12) Kūfī muşhafı yazılmışdur, şimdiki hālında hīç kātibüñ elinden gelmez ki anuñ (13) bir şahīfesini yaza. Ve ağ şecerī taşlar ki düzmişler ki kimisi bir (14) batman ve kimisi yüz batman ve kimisi yetmiş batman ve dağı artuğ eksik ki anı (15) nenük gibi örs üzerine döğmişlerdür ve nenük gibi kışac-ıla [270b] (1) dutmışlar. Kimisinüñ elinden gelmez bu zamānda, ‘ālemüñ şan‘aları cem‘ (2) olsa on batmandan yukaru düzemezler ve döğemezler. Ve dağı (3) şol ağ bardaklar ki düzmişler ki bağırdan içleri, gāyet giñ (4) ve ağızları boyunları gāyet tar ki anları niçe çeküçle döğmişlerdür (5) ve mü’ellif-i kitāb eydür, ben bir tabak gördüm kim yetmiş batmandur, (6) düzmişler. Cemī’i ‘Irāğ ve ‘Acem milkini gezdürdiler, hīç bir kimse (7) bulunmadı kim niçe düzdüklerin bileler ve dağı ‘ilm-i nār-ı necāt mūnderis (8) oldı ve kīmyā ‘ilmi ve demürden kandiller ve pulād ışıklar düzmeklik çaldı (9) kīmyā gibi. Ve ‘ilm-i şerī‘at dağı az az kötürüliser, pādişāhlar zālīm olmağ-ıla (10) ki şerī‘atla ‘amel itmezler ve dağı ‘ulemāya ‘izzet itmemeğ-ile ve dağı müşkil (11) ‘ulemā olmağ-ıladur. Pes böyle olsa ‘ilm-i kīmyā dağı bu zamānda olmadığı (12) revā ola ve Kārūn ve Şeddād ve İskender-i Rūmī bunlar kīmyā bilürlerdi (13) ve bu

¹⁴ Naml Suresi, 40.ayet.

zamānda kimse bilmez ve ba‘zı nesne ki kīmyā kısmından qalmıŝdur. (14) Aña inkār itse olmaz ŝöyle ki baqırı boyaya qosalar ve ŝiŝe-y-ile (15) bile eritseler, vaqtı ki otdan çıqsa azraq olur ki anuñla kāŝı [271a] (1) qanaqları reng iderler ve eger tenhā ŝiŝe-y-ile eritseler kıızıl olur. (2) Pes imdi kīmyā ‘ilm-i ŝerīfidür ve aña āsān degildür tā kim gerekse (3) anı iŝleye ve dağı bunuñ ŝerā’iñleri vardur. Cümlesinden birisi (4) tenkiye ve taŝfiye ve teŝviye ve tađlīl ve te‘kīd ve telvīndür. Bunları bilmek (5) gerek, bunlardan dağı ğayrı ŝerā’iñ vardur eger birisi naqŝ olıcaq (6) olursa cemī‘i ħarāb olur ve dağı zībaq veya qal‘ī göyündürseler (7) kıızıl olur. Ve eger baqırı sirkeye qosalar yaŝıl olur ve eger billūrı (8) ŝöyle ħōd eyleseler ve bir pāre birinc dağı qatsalar dağı odda eritseler (9) dağı yire dōkseler kıızıl yāqūt gibi olur, yāqūtdan cevheri (10) temiz ider ancak. **Nev‘-i āħar:** Eger üç direm rūy-ı suhte ve bir direm (11) ħūn-ı siyāvuŝān ve üç direm birinc ve bir rıtıl billūr bu qamusını cem‘ (12) idüp eritseler, ğāyet lađīf yaŝıl olur. **Nev‘-i āħar:** Eger ŝiŝe (13) ve jengār ve bellūr her birinden bir direm eritseler, dōkseler zeberced rengine (14) bir nesne olur. **Nev‘-i āħar:** Ve eger on direm rūy-ı sūhte ve pes (15) direm ahek sūhte ve iki dirhem eritseler, tūtiyā ve iki dirhem sīm- [271b] (1) sūhte bu qamusını qalay ŝu-y-ıla ħal ideler. Dağı bir qadeğ iine (2) qoyalar ve anuñ iine ŝiŝeden ya billūrda yüzük qaŝın qaynadalar (3) pīrūze gibi ola. İmdi bu qamusı kīmyā-kārlıqdur ve kīmyādur. (4) **Ĥikāye:** Eydürler, Müsterŝid zamānında bir dervīŝ var-ıdı, (5) ğanī oldu. Ğāyet kemāl-ıla bunuñ ħaberini ħalīfeye didiler ki (6) ol dervīŝ kīmyā bilür ve yāĥūd genc buldı. Ĥalīfe anı oqıtdı, (7) oñine bir kılı ve bir muŝhaf qodı. And idi ki eger rāst (8) söylemezsen ŝol kılıc-ıla öldürürem. Ol kiŝi eydür, ey ħalīfe, ben (9) bir ŝiŝeci-y-idüm, bir gün ŝiŝe eridürdüm. Nāĝāh cumu‘a namāzı (10) ezānın iŝitdüm dağı bir qucaq söĝüt odunu qodum ŝiŝe (11) küresinuñ üzerine tā ki yana. Ben cum‘a namāzına gitdüm çünki (12) namāzdan geldüm gördüm ki benüm ŝiŝem lađīf kıızıl la‘l olmuŝ. (13) Ol ŝiŝe‘i küreden taŝra çıqardum, bir nie pāre eyledüm, dört (14) yaña vilāyetlere iletdüm, beqlere ŝatdum ve ol sebebden ğanī oldum (15) ve andan

bir pāre almışdur, anı saña vireyim. Vardı getürdi. Müsterřid [272a] (1) andan bir küre düzdi, ya‘nī bir op düzdi. Henüz ol op dāru’ (2) l-ilāfda vardur. Sebebi aña oldu kim ol sgüt odinan deste (3) idüp ot-ıla baqlamışlardı ve ol ot iinde bir ot vardı ki (4) ol řīře andan kıızıl oldu, la‘la dndi, cevher oldu. Mařřud (5) oldur ki ‘ilm-i kīmyā vāi’dür līkin Allāh te‘ālā kime müyesser iderse (6) aña virür. **Hikāye:** Sulān Sencer zamānında daı bir dervīř (7) vardı. Bir sehel müddetde ‘aīm bay oldu, anı Sulān Sencer atına (8) getürdiler. Sulān eydür, kīmyā bilür misin? Bize daı bir nařīb (9) vir. Bu eydür, bilürem. Vardı evinden bir hemyān getürdi, azını (10) adı daı başını aşaqa dkdi. Grdiler ki ii olu bezler (11) pāresi dgölü bir bir. Bu bezlerüñ dgümin özdi, grdiler ki her (12) birisinde bir dürlü toum-ı noud, merdümek, birinc ve aru ve rāziyāne (13) kiřnīc daı ğayrı toımları, buğdāy gibi ve arpa gibi baqla gibi dürlü dürlü (14) toumları. Eyitdi, benüm kīmyām bunlardur ki bunlarüñ bir dānesin ekerem (15) Allāh te‘ālā yedi yüz dāne virür baña. Māl bundan aşıl olur ve daı [272b] (1) ey alīfe! Cemī‘ kīmyānuñ başı devletdür. alīfe eydür, nie? Bu eydür, (2) ben bir ğün baqa giderdüm, sivār olup yolda uyumışam. Düş (3) grdüm ki bilimde bir hemyān-ıla altunum vardı ol bilimden düşmiş derāl (4) uyandum. Grdüm ki bir hemyān yirde yaturdur, āl itdüm ki bilüme (5) baqlayam. Grdüm ki benüm hemyān dururmış, anı daı üzerine baqladum, (6) bir göz yumup aınca Allāh te‘ālā bir hemyānum iki eyledi. Ni kīmyā (7) ola ki bundan menfa‘atlu ola pes amu kīmyānuñ başı devletdür (8) ve amu devletüñ başı āiret devletidür zīrā ki devlet-i dūnyā fānīdür, (9) devlet-i āiret bāīdür, ebedīdür. Ba‘zılar ki kīmyā bulmışlardur inkār (10) iderler ki: ¹⁵ Hī ‘ilm-i istihfāf itmege gerek. (11) ¹⁶ Bundan řoñra bir bāb daı (12) zikir idelüm, ‘ilm-i ıbbda ol bir ‘ilmdür. Nāfi‘ ve řerīfi anuñ menfa‘atı (13) ‘āmmdur. **Bābū fī ‘ilmi’t-ıbbı ve’l-mu‘ācelāti:** Kāle resūlullāh -řallallāhu ‘aleyhi (14) ve sellem-: Ya‘nī, ‘ilm ikidür;(15) ‘ilm-i bedendür ve ‘ilm-i

¹⁵ “İnsan bilmediğinin cahilidir.”

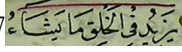
¹⁶ Maide Suresi 54.ayet

dīndür. Meşeli şol ba‘zı kişilerün ‘ilm-i tıbbı münkirdür [273a] (1) yarasa mişline beñzer ki güneş görmez, güneşden ğayrısın, hūd (2) kaçan göre zīrā қamusı benī ādemün mükellefinün ‘ilm-i tıbb-ıla ‘amel itmege (3) ihtiyāç vardır. Bir hilāf bākī ‘ulūm ki aña ba‘zılar (4) ‘amel itmege ihtiyāç yoқdur, itfāl gibi ve mecānin gibi. Şol (5) kimsenün ki ‘ilm-i tıbbā inkārı olsa bākī ‘ilme dağı münker (6) olmış olur. Zīrā dīn ‘ilmiyle ‘amel itmek mebnīdür şıḥḥat-ı bedene ammā (7) anlarun şol sözleri ki eydürler ki aşıl budur ki cemī‘i eyüyi (8) yavuzı Allāh’dan bilmek gerek. Müsellemdür līkin buña nazār itmezler ki (9) Allāh te‘ālā hīç bir nesne’i ‘aceb yaratmamışdur. Bu қamu otlar ki Allāh te‘ālā (10) yaratmışdur. Her birini bir menfa‘at-çun yaratmışdur zīrā ol ḥakīm dünyāyı (11) esbāb üzerine yaratmışdur. Her bir nesne’i ‘abeş yaratmışdur, (12) her birinde bir sebep қomışdur. Eger boğazına hevā gitmezse helāk (13) olur, eger şarımсақ yise issi olur veyā ḥardal yise, (14) ol dağı hem-çünān ve eger gül veyā kāfūr yise, sovuқ olur. (15) Ve eger bunlara inkār iderse di ki göze şoğan şuyı қоysun ki [273b] (1) tā bile niçe degin. Eger bir mişқāl nabk veya afyūn yise görsün (2) niçe yaturur ve bīhūş ider ve eger saқmūniyā içürse görsün ki (3) içen niçe geçür ve eger şaru ve kenger yirse görsün niçe қоvsar (4) ve eger ağı virse niçe helāk olur. Görsün ve eger қоруқ (5) yirse görsün ağı niçe қоқar. Pes buña münkir olan bākī (6) ḥayvāndan echel ve ednā olmuş olur zīrā vuḥūşun añlaması (7) vardır. Bu esbāb şöyle: Kelbün қarnı ağırsa ot yir. (8) Ve қuş deryā şuyından burn-ıla kendüye ihtikān ider (9) ve kerkes kaçan ki pīr olsa güneşün ğāyet ıssisine varur (10) tā güneş ḥarāretünden yūnleri göyner, andan şoñra ki kendüyi toprağı (11) sürer ki yūnleri dökülür. Dağı şoñra ki yeñi yūn biter, (12) yigit olur. Eger buña iqrār itmez-ise şemse nazār қılsun (13) ki ey niçe nesnenün ḥuşūlına ve ‘ademine sebebdür ve eger şems (14) anlara irişmezse anlar ḥāşıl olmaz ve dağı sovuқ niçe nesneler (15) sebebdür. Ve dağı görürsin yağmur dā’im bulutlardan gelür, ğayrıdan [274a] (1) gelmez ve aydınlıқ hemīşe şemsden ve қamerden olur. Ve dağı ādemī dā’im (2) ‘ādetullāhda nuḫfeden olur ve nuḫfe қandan ve қan ğıḏādan (3) ve

ğıdā nebātdan ve nebāt toprakdan ve şudan. Allāh te‘ālā müsebbübü’ (4) l-esbābdur ki bunları birbirine sebep kılmışdır. Pes bu esbāba (5) inkār iden kāfir ola veyā mecnūn ola. Kaçan ki hāl böyle (6) böyle ola. Pes sirkencibīn ba‘īd degıldür ki sebep ola, def‘ü şafrā (7) ve gül-engübīn sebep ola, def‘-i sevdāya pür mūcib-i tecrube yāhūd niçün (8) şavukdan üşiyen issi ister ve ‘aksın dağı ister. Zīrā bunlar (9) biri birinüñ def‘ine sebebdür ve eger şusasa niçün şü ister ve (10) açıksa niçün ta‘ām ister. Eger bu nesne haṭā-y-ısa tıbb-ıla ‘amel (11) dağı haṭādur ve illā olmaz-ısa olmaya. Eger mu‘ālece haṭā olsa (12) peygamber -‘aleyhi’s-selām- niçün böyle emir derdi ki: **تَمْرٌ مِّنَ الْجَنَّةِ كَمِثْلِهِ مِنَ الْأَسَدِ** (13) **يَا نَبِيَّ، كَفَيْتُمْ أَيْرُولًا مِّنْ أَيْرُولِ الْمَلِكِ** Ya’nī, kaçınız ayırlardan nitekim arslandan kaçır gibi. (14) **Mes’ele:** Eger şorarlarsa ki peygamber -‘aleyhi’s-selām- **لَا عُدْوَةَ وَلَا ظِلْمَ** (15) eydürür ki kamu ‘illetler Haḫḫ te‘ālā anuñ taḫdīriyledür. ‘Arab’da devenüñ bir ‘illeti [274b] (1) vardur ki aña şukbe dirler. Eydürler ki kaçır bir devenüñ tudağında (2) çıksa girü kalan develerüñ dağı çıkar, dirler. Bunuñ şol kaşarcığa (3) beñzer ki kaçır bir oğlancıkda çıksa girü kalan oğlancıklarda dağı. (4) Dirler ki bunuñ mişli-y-imiş, meşeline beñzer. Vaḫtāki zerdālū bir ağaçda (5) şararsa girü kalan ağaçda dağı şararur. Yemişüñ istiṭā‘atı (6) yoḫdur velīkin Haḫḫ te‘ālā anuñ yaşılını şaruya döndürür. (7) **Mes’ele:** Eger su‘āl iderlerse ki Allāh te‘ālā -cellet ḫudretühü- nesnelere (8) yaratmışdır ki anda hīç menfa‘at bilmezüz. Şöyle ki ḫarınca ve üvez (9) ve örümcek ve şıçır eydürüz ki her birisinde bir niçe dürlü ḫikmet (10) var ki bizüm ‘aḫlımuz aña irmez. Meşelā ḫarınca şöyle za‘īf- (11) liğ-ile arslanı tıtar, zebūn eyler ki helāk eyler ve ol (12) sebebden ışşız beriye yirlerde olur ve anda anuklar ḫarınca ḫorḫusından. (13) Pes arslan beriyyede olduğı bir menfa‘atdur ki ādem şerrinden (14) emīn ola, bunca dağı menfa‘at vardur. **Hikāye:** Eydürler ki (15) Cehmü’bnü Şafvān bir gün ḫalīfeye eydür, bu ‘avāmu’n-nās tañrıyı [275a] (1) bilmezler, ḫamusı kāfirlerdür. Bu söz ḫalīfeye ḫatı geldi. Bir gün (2) ḫalīfe-y-ile Cehm şahrāda giderlerdi. Gördiler ki bir ‘Arab bir bölük (3) ḫoyunı gider, Cehm ol ‘Arab’a eydür, bu ḫişi bilür misiz, kimdür? ‘Arab (4) eydür, bir ādem oğlanıdır. Pes

Cehm eydür, ey ħalīfe, bu ‘Arab seni (5) bilmez ki cemī‘-i ‘ālemde ħalīfesin, gice ve gündüz dillerindesin, (6) seni görürler, ya göreni görürler. Allāh te‘ālāyı kaçan bilse gerek ki (7) görmiş degil ve göreni görmüş degil. Ĥalīfe döndi ‘Arab’a eydür, (8) sen Allāh’ı bilür misin? Eydür, belī, bilürem. Eydür, niçe bilürsin? ‘Arab (9) eydür, ben qarıncadan kemter degülem ki ol şol za‘īfliġ-ile (10) bilür ki kışın yeyecegi. Kışın yeyecegin yazın cemī‘ ider ve her gün (11) işbu şahrāda görürem ki ininden birisi çıkar, gök kenārlarına (12) bakar. Yine girür ve eger yine çıkmaz-ısa bilürem ki ol gün kay olur (13) ve eger çıkarsa ki kalabı daġı çıkar. Bilürem ki açıklıġ olur. Pes qarınca- (14) nuñ bu miġdār bilmesi olsa ben pes niçün Allāh te‘ālāyı bilmeyem ki cemī‘-(15) mevcūdātuñ rāzıķı ve şāni‘idür. Zīrā maşnū‘ şāni‘a delālet ider. **[275b]** (1) Bu ħikāyetden maķşūd oldur kim qarıncaya fehim virdi, şol miġdār (2) maşlahat bildi. Pes güzāf yaradılmamışdur, pes bunca dürlü daruları (3) qarānfil ve maştakī dārçinī daġı bunlaruñ emşālini güzāf yaradmamışdur. (4) Bil ki her birisin bir rence devā ķomışdur ammā üvez şol (5) za‘īfliġ-ile fīl andan kaçar ve Nemrūd’ı anuñla helāk eyledi. **Ĥikmet:** (6) Eydürler ki Allāh te‘ālā çünki yiri yaratdı, öküz arķasında İblīs (7) bir gün geldi. Eydür, ben günāh itdüm, mel‘ün oldum. Sen ne günāh (8) itdüñ kim yiri bunca ‘azamet-ile senüñ arķaña yükledi bu zaġmeti? (9) Dā’im çekersin, arķañdan biraķ rāhat ol. Ol öküz bu nesne’i (10) ķaşd itdi. Allāh te‘ālā bir öyez virbidi aña musallaat eyledi. (11) Her bār ki şeytān vesvese itse öyez aña zaġmet ider, ol (12) vesvese’i unudur, öyezüñ defi’ne meşġül olur. Pes Allāh te‘ālā a‘zam (13) maġlūķa az‘afu maġlūķ-ıla ‘azāb ider. Āmennā! Ĥikmet ammā şıçan yaratmaķda (14) bir ħikmeti oldur ki bir cānver vardur, aña ħabak dirler, ķamu (15) cānaverlerden giceyidür. Her ne cānavere degse helāk ider ve aña hīç **[276a]** (1) çāre ve ‘ilāc yoķdur ammā ol yirdeki şıçan olur, ol anda olmaz. (2) **Mes’ele:** Eger su’āl iderlerse ki ħabagı niçün yaratdı ki şunuñ (3) gibi mūhlikdür. Cevāb iderüz kim her nesnenüñ ħikmetini mevlā bilür. Ĥakīm (4) ve ‘alīmdür, her ne nesne’i anuñ ‘ilmi muġıttür. Bizüm ‘ilmimiz aña irişmez ki (5) her nesnenüñ ħikmetini bilür. Pes

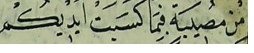
her nesnede bir hikmet var-ıymış ve bunca (6) dürlü edviyeler ki vardur nite güzâf yarad-ıla. Pes Allâh te‘âlâ Âdem’i (7) yaratdı ve aña ilhâm ve irşâd itdi. Tâ niçe nesnelere tecrübeyle (8) bile ve her daruya hâşşa nedür bile ve aña ‘ilâc ide, enigi birisi bildi (9) ve birisi bilmedi ve gine bilmesi Allâh’uñ ilhâmıyladur. **Hikâyet:** Eydürler ki (10) Bukrât Câlînüs’uñ şâkirdi idi ve kendüzin dilsüze urmuşdı (11) ki hîç sözü söylemezdi dilsüzem diyü. Tâ ki nâgâh bir söz söyleyem (12) ki üstâduñ gönline doğına üstâdı andan rencide ola ve tâ ki (13) hikmeti örgene edeb-ile ve bir vakit ittifâk didü kim bir pâdişâh (14) başında derd-i ‘azîm peydâ oldı. Câlînüs eyitdi ki başuñ içinde (15) bir cânaver düzmişdi zahmetüñ andandur. Pâdişâh eydür, çâre nedür? Câlînüs [276b] (1) eydür, başuñ çanağın koparmak gerek, ol cânaveri andan (2) çıkarmak gerek. Pâdişâh bunu kabûl itdi, vardı Câlînüs (3) pâdişâhı hammâma iletirdi, hamr virdi, ‘aqlın giderdi dağı başınuñ (4) çanağın kopardı. Gördi yengeç gibi bir nesne beynini kuçmuş durur. (5) Ol cânaveri kelbetin-ile tutdı ki kopara. Ol cânaver beynine (6) yapışdı, diledi ki çeke kopara. Bukrât söyledi, eydür, yâ şeyh, böyle (7) itme ki bu cânaver beyninüñ derisini yırtar dağı eydür, yâ şeyh, böyle (8) itme dağı melik helâk olur. Bir kışacuk kolını kızdurup cânaverüñ (9) arkasına başmak gerek tâ ki ayakların beyinden divşüre. Câlînüs (10) eyle itdi, tâ ol cânaveri âsânlıg-ıla giderdi, başuñ çanağın (11) girü yirine kodı ve merhem tılâ idüp berk eyitdi. Pes Bukrât eydür, (12) dilsizdüñ âhî nite söyledüñ? İtile dâyim göyer-idüm velîkin vaktına (13) muntazırdum ki söyleyem ki sözi vaktında söylemek gerek. Maşşüd bu (14) kelâmdan oldur kim bir nesne üstâd bilmez şâkirdi Allâh bildürür. (15) **Faşl:** Bil ki Hakk te‘âlâ -celle ve ‘alâ- hîç nesne’i yaratmamışdur güzâf, [277a]

(1) Liķavlihî te‘âlâ: ¹⁷ Ya‘nî, bir kişinüñ bir kişi üzerine (2) fazalı vardur artuķ bilmek-ile. Niteki arslanüñ hılkatı tamâm-raķdur (3) dilküden, tođanuñ halkatı tamâm-raķdur gögercinden ve ĥorüsuñ (4) başında tâcı var ve erkeğinde şakalı ve kıyınuñ kıyruğı vardur (5) ve fîlün ĥortumı var ve balıgüñ ulu cismi var.

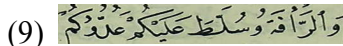
¹⁷ Fatır Suresi, 1.ayet.

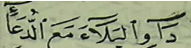
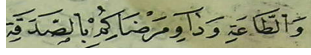
Her bir maḥlūḳda bir niçe (6) ḥikmet yaratmışdır. Kendü bilür dimege yaramaz ki eşekde niçün ḥorṭum (7) yaratmadı dimege yaramaz. Ḥikmeti Ḥaḳḳ te‘ālā bilür. Eger devede ḥorṭum (8) yaratmadıysa uzun boyun yaratdı, ağız yire irişür, ot yir (9) ve şu içer. Fīlūñ boynın kışacık yaratdıysa, burnın uzun eyledi ki (10) şuyı anuñla getüre boğazından içerü döke. Şıgıruñ dişi ota (11) irişmez, diliyle cem‘ ider. Ḥaḳḳ te‘ālā tā ki diliyle otı düşene getüre. (12) Bundandır ki vaḳtā ki şıgıruñ dilin keseler, ölü zīrā ki nesne yimez. (13) Balıguñ dili yok, yılanuñ iki dili var, fīlūñ dili maḳlūbdur zīrā ki (14) ta‘ām çeynemez, dili maḳlūbdur yudmağa geñez olur. Pes Ḥaḳḳ te‘ālā (15) her nesne’i ḥikmetle yaratdı pes edviyeler ve mu‘āleceler güzāf degildir. [277b] (1)

Faşl: Bil ki ‘ilāc ikidür; biri ḳalbī ve biri dīnīdür. ‘İlāc-ı (2) ḳalbī ḥamiyyetdür ve edviyedür ve ‘ilāc dīnī du‘ādur, şadaḳāt (3) ve tā‘at, istiğfārdur. Zīrā her zaḥmet ki ādem içün irişür, (4) günāh şūmlıgındandır nitekim Ḥaḳḳ te‘ālā buyurur: ¹⁸

(5) Ḳaçan ki istiğfār (6) tevbe itse, günāh gider, ‘āfiyet ve rahmet bulur. **Ḥikāye:** (7) Eydürler ki Ca‘ferü’bnü’l-manşūr’ı bir gice uyḳu aldı. Bir ḥāceti(8) vardı, aña eydür, Benī Ümeyye’nüñ işlerinde ta‘accübe ḳaldım, (9) ol sebebden bu gice gözime uyḳu gelmedi, endīşe itdüm ki (10) Allāh te‘ālā anlara şol miḳdār dünyā virdi bīḥadda. Çünki oğlanları (11) tena‘‘uma meşḡul oldılar, ni‘metüñ şükrin yirine getürmediler, (12) ḥalluları anlarıñ müteḡayyir oldılar ve ḳamudan ednā oldılar. (13) Ḥācib eydür, ey ḫalīfe, bu söze göze münāsib murvānīlerden (14) bir kişi var ḥabisde, ol bir ḫikāyet itdi. Melik-i Nevbe’den (15) eger destūr olursa pādīşāhdan anı oḳıyalum gelsün, ḫikāyet [278a] (1) itsün. Destūr virdiydi, ol maḥbūs ḳatına getürdiler, andan şordı, (2) eydür, ey ḫalīfe, ol vaḳit ki ben leşkerümle münhezim olup (3) Nevbe vilāyetine geldüm, anda nüzül itdüñ. Melik-i Nevbe bizi görmege (4) geldi. Gördüm ki bir ḳara uzun kişi ḫūb, benüm ḳatuma geldi daḫı (5) yir üstüne oturdı. Didüm ki niçün ḫālī üzerine oturmazsın, (6) topraḳ üzerine oturursın? Eydür ki ne ḳadar ben Allāh te‘ālānuñ (7) ni‘metin çok kendümde

¹⁸ Şura Suresi, 30.ayet.

görürem, ol miqdār tevāzu‘ı artuḡ iderem. (8) Melik-i Nevbe baña Őordı ki sizüñ peygamberiñüz ve kitābıñuz var mıdur? (9) Eyitdim kim belī, vardur. Eydür ki size hamrı ḡarām kıldı, sen niçün (10) içersin? Ben eyitdüm, anı Őol kişiler içer ki nākes ola ve ḡasīs (11) ola. Tā ki in‘ām ve iḡsān itdüğünü bilmeye, bilürse daḡı (12) mülük olmaya ve teşvīşe düşmeye ve daḡı Őadağaları in‘āmları (13) ḡaḡırdür, kendülere lāyık degüldür. Esrükle yā ḡumārılık ḡālında iderler (14) ol iḡsānları, tā ki anuñ ‘aybını ve Őerm-sārılığını bilmeyeler ve daḡı sizi (15) fesāddan nehy itmişdür. ḡāl budur ki sizüñ leşker, ḡalkuñ taḡıllarını [278b] (1) yirler, bu ḡöd gey ulu fesāddur. Ben eyitdüm, leşkerümde çok dürlü (2) ādem vardur; ‘Arab’dan ve ‘Acem’den ve Türk’den, anı işleyenlerdür ki (3) peygamberüñ kitābın bilmezler ve dīnleri yoḡdur. Yine baña eydür, size (4) ḡarīr geymek ve altun kumaş doḡınmaḡ ḡarāmdur ve senüñ geydüğüñ ḡarīr (5) ve parmaḡında altun yüzük ve bileğinde zerrīn ḡuşak. Bu sözden ben (6) gey ḡacīl oldum, nāçār-ı cevāb ider, ol dem eyitdim ki ‘Acem-ile (7) ḡarışmaḡın anlaruñ zīnetine teşbīḡ itdük. Eydür, yoḡ böyle degil, (8) bil ki (9) Ya’nī, bil ki siz ḡelāl kıldıñız (10) kendüñüze Őol nesne’i, pādişāhıñuz size ḡarām kılmışdı. (11) Pes ol ḡayür pādişāḡ daḡı sözden raḡmetini ve ‘ināyetini giderdi (12) ve size düşmenleriñüzi musallaḡ kıldı. ḡālīyā, siz bize ḡonuḡsuz üç (13) güne degin, andan Őoñra kerem idiñiz, yine gidüñüz eglenmedin (14) ki sizüñ kitābuñuza ve peygamberüñize uymadıḡuñuzuñ Őümülaḡı bize daḡı (15) irişmeye. Tā ki bize daḡı Allāḡ’dan ḡışım gelmeye. Pes Mansür eydür, ḡöş [279a] (1) naşīḡat itmiş ki süllem naşīḡat maḡşūd bu sözden oldur ki muḡālefet (2) itmek kitāba ve peygambere, delīldür envā‘-ı belā gelmesine ve düşmen musallaḡ (3) olmasına. Pes günāha tevbe ve kitāba uymaḡ gerekdür. **ḡikāye:** (4) Bir bāzırgān ider, bir niçe tācirlerle Serendīb’e varduḡ çünki Serendīb’de (5) metā‘umuzu Őatduḡ ve anda Serendīb’e ser-ḡa-ser gezdük. Hīç bir pāre (6) et bulımaduḡ ki alavuz. Eyitdiler, bu Őehirde cānaverdün hīç nesne boḡazlamaz- (7) lar ve ḡan dökmezler. Pes vardum bir ḡuş

getürdüm hücreye anı boğazladum (8) yidüm. Yarındası gördüm ki bir kaç serhengleri geldiler, beni aldılar, pādişāh (9) iletdiler. Melik-i Serendīb eydür, bunda ne işe geldüñüz? Eyitdüm ki ticārete (10) geldük. Eyitdi ki metā‘iñuz şatdıñız mı? Eyitdüm, belī, şatduk. Pes döniñüz, (11) gidüñüz. Baña eyitdiler ki senüñ hücreñden pişmiş et koğusu (12) gelür. Eyitdüm ki bizüm mezhebümüzde helāldur. Eydür ki bu helālī var sizüñ (13) vilāyetiñizde yiygil. Ol yirde ki anda et yirler ve cānaver kanın (14) dökerler anıñ-çun ‘ömürleri kışa olur ve ol memleket hārāb (15) olur ve eger bundan gitmezseñ, seni habs iderüz. Biz dağı andan [279b] (1) tīz gitdük. Mağşūd bundan oldur ki günāh işlemek hasta (2) ve belā getürür. Şöyle ki peygāMBER buyurmuşdur ki: (3) Ya‘nī, devā idiñiz, belāya du‘ā-y-ıla (4) ve t̄ā‘at-ıla ve hastañuza devā idüñ şadağa ile bil ki āfetler issiden (5) ve şovukdan yazdur zīrā ki issi def‘i olur. Bir vechile ve dağı (6) bir nesne-y-ile ve dağı şovuk def‘ olur olurıyla ve kemik-ile ammā (7) ‘illetler def‘i iderler edviye-y-ile ve mu‘ālece ile ve ğayrılar def‘i olmaz. (8) Egerçe i‘tikād oldur ki cemī‘i Allāh te‘ālā taqđīriyledür ammā mücāhed (9) ve ihtiyāţ itmek gerek. Şāyed ki Hāğğ te‘ālā sebep itmiş ola. (10) Eger tabīb-i belāyı döndürseydi hiç tabīb-i hasta olmayadı. (11) Hāğğ te‘ālā sebep koşmuşdur, kara gökice yaratdı ve od dağı (12) yaratdı tā sem‘i yandurular aydanlık vire. Biz esbābdan bir faşıl dağı (13) diyelüm.

Faşıl Fī zikri’l-havāşşī: Bil ki Allāh te‘ālā her bir mevcūdāda (14) bir hāşşa koşmuşdur. İmdi ol hāşşa, bir niçe dürlüdür, ba‘zī (15) dağınmağlıkdadır. Şöyle ki örümcegi bir kişi ki anı istime dutsa [280a] (1) üç günde bir kendü-y-ile getürse halāş ola ve ba‘zī görmekdür. (2) Şöyle ki eger bir kişi semender görse ölür ve ba‘zī tuş (3) gelmekdedür. Şöyle ki kelebek gölgesi sırtlan üstüne düşse (4) derhāl uşşı gider ve ba‘zī işitmekdedür. Şöyle ki ağ tucdan (5) veyā gümüşden taş yalğan düzseler dağı çalsalar hayvānāt qarār (6) tutarlar, kaçmazlar ve ba‘zī koğudadır. Şöyle ki eşek arslan (7) koğusun alsa yerinde qalur, gitmez ve ba‘zī muvāfaqatladur. (8) Şöyle ki peleng enükleyecek yılan dağı bile toğar ve ba‘zī (9) yazmağda ola. Şöyle ki fındık

ağacıyla bir dā'ire çizseler dağı (10) bir 'akreb kosalar ol dā'ireden taşra çıkımaz. Meñüz bu hāşşalar (11) felek hareketinde bir sā'ata muvāfık geldüğünde ola ki ol sā'atdan (12) ğayrı sā'at düş gelse ol hāşşa olmaya. Göñül (13) dönmeckliginüñ meşeli degirmen dönmeğine beñzer. Eger bir pāre balçığı (14) degirmene yapışdursañ dağı gümān gülüle-y-ile ol balçığı atsalar (15) yüzde biri doğına yā doğunmaya. İmdi bu gök dağı dāyime döne durur. **[280b]** (1) Eger bir sā'at sa'd ise bir kişiye muvāfık gelürse şanursa ki (2) ol zamānı yine gelür, bölem dir, vaqt ola ki bölmeye. Dirler ki (3) kamer cevzā burcında olcağ kan aldirmaya. Vaqtāki esed burcında (4) olsa kaftan kestürmeyeler ve kaftān ki esed burcında (5) dikeler ol kefen olur. Ve kamer sünbüle burcında olursa nikāh (6) itmeyeler. 'Akreb burcında olsa sefere gitmeyeler zīrā ki uzun (7) muṭālilü burcdan seferden gelmez. İş buncılayın kıyāslar eylemişler- (8) dūr. Çok kişileri görürüz ki kamer 'akrebde iken sefere gider, helāk (9) olmadın girü gelür. Biz diyüp dururuz ki 'ilm-i nücüm ve burc gey (10) 'azīm işdür anuñ esrārını Ḥaqq te'ālā'dan ğayrı kimesne bilmez ve biz (11) 'ilm-i havāşda yoğdur söyledük. Zīrā ki mücerredür kāhrübā şamanı kendiye (12) çeker ve biçin dirler bir taş vardır, her ki anı eline alursa ağlar. (13) Bir taş dağı var, her kim götürse güler. Anuñ 'illetini Ḥaqq te'ālā (14) -celle celāluhu-dan ğayrı kimse bilmez. **Fİ 'ilmi't-ṭıbbı ve't-tedāvī:** Bil ki (15) ṭıbb 'ilminde 'acāyibler vardır ve terākibler itmişler ve nāfi' 'ilmidür. Ve ola ki **[281a]** (1) bir kişi bir rence giriftār ola dağı kendüden ümmīdin geçmiş (2) ola ehl-i 'iyālinden ve emlākından ṭama'ın getürmüş ola bir ṭabīb-i (3) 'ālem aña devā eyleye, şıḥhat bula. Şöyle ki zamānda bunuñ gibi (4) çok vāki' olur. **Şan'athā-yı nevādīr:** Bir ḥakīm, bir ṭabl düzdi (5) pādişāh-ı Ḥorasān için. Her kimüñ ki ḳulancı olsa anı çaldı, (6) ḳarnından yıl çıkardı, ḳulancı zā'il olurdu. Ve anı bir pādişāh (7) soñra aldı ḳatına getürdiler, aldı eline çaldı, ḳarnından yıl çıktı. (8) Aña saht oldu, yire urdı, şıdı. İçinden bir şüret çıktı ağaçdan (9) ki ayağı parmağın azğına almış. Andan soñra bildi neydüğün. Peşīmān (10) oldu. İmdi ol ṭablı bir ḥāzıḳ ṭabīb düzmişdi. Bil ki bunuñ (11) gibi

nesne düzmek havāşş-ı eşyāya muṭṭali‘ olmağ-ıla olur. Zīrā (12) mevcūdātda ‘acāyib hāşşalar vardır ki ‘aḳıl anı idrāk idemez. (13) Şöyle ki Çīn vilāyetinde kedi yavrılamaz ve Rūm’da atır unlamaz, (14) Hind’e at dirilmez ve sırtlan bir yıl irkek olur ve bir yıl dişi (15) ve fīl ‘Irā’da dirilmez. Ve her nesne’i Medīne’ye iletsele, ousu hūb [281b] (1) olur ve Anāıya’ya iletsele, jışt olur ve Ündülüs’de bir yir vardır, (2) her kimse ki ādemīden anda varsa derhāl ishāl olur tā ol (3) aradan üç ferseng gitmeyince hālāř olmaz. Ve Billūr vilāyetinde bir (4) yir vardır ki anda varan ağlar, ne adar ki řücā‘ olsun şabır idemez (5) ağlar. Bunuñ hımetin Allāh bilür -vallāhü a‘lem-. **Fařl:** Bil ki ādemī harāret-i (6) aşliyyesini i‘tidālde dutsa ‘ömri uzun ola. řol ma‘nāya (7) ki bir günki şıhat, on günki marāzdan hıyırıldur ve daı (8) bil ki ādemī hı andan ziyānlu nesne yodur ki o yiye ve daı o (9) cimā‘ ide. Ya‘nī bu ikisinden ‘ale’l-huşuş ki cimā‘ ġāyet muzırdur (10) ve atāldur zīrā aşıl ādemī ġoñıldür ve dimāğdur ve siñirdür. Pes cimā‘ (11) itmek bu üçini daı za‘īf ider, ġāyet iledür. Ol cemā‘at ki (12) cemī‘i gününü cimā‘a řarf ide. Zīrā o cimā‘ itmegüñ ‘āıbeti, yaraana (13) ve hafaana ve istiskāya giriftār ider ve cimā‘ ġozi tārīk ider (14) ve cānuñ odunu söyündürür ve uvvet-i hāzıma’ı za‘īf ider. açan ki (15) uvvet-i hāzıma za‘īf olsa yetmiş dürlü renc peydā olur. Bir kiři [282a] (1) eydür, benüm atam osan ouz yaşında idi, řaalınuñ daı (2) oğı ara-y-ıdı, addı daı oğru-y-ıdı ve gice işler işlerdi. (3) baña vaşıyyet eyledi kim döşekden perhīz eyle ki ben evlendüğüm (4) vatın kır yaşında idüm ün altmiş yaşuma yitdüm döşüğüm pür-nür (5) ġördüm. o dirdi ki demüri araında oma. Ya‘nī bilüñ şuyını (6) şala ki demür oldur. Ya‘nī her kiři ki cimā‘ı o eyler, iki at (7) ölü. Kiři arasına demür şarsa, açan iki at öle. Bir (8) ‘ālimden şormışlar kim cimā‘ı ne vat buyurursın? Dimiř ki ne vait (9) za‘īf olma dilerseñ. Cālīnūs’a şordılar cimā‘dan, eyitdi ki (10) أَمَا هُوَ دُرُوحٌ سَابِقٌ فَأَخْرَجَهُ كَيْفَ تَرْتَبَتُ Ya‘nī ol bil şuyı (11) bir aar cāndur, dilerseñ hıfız it ve dilerseñ řarf it. Bir (12) pādiřāh var-ıdı, gey ‘ālim ki anuñ bir Hindī ara ‘avratı var-ıdı, (13) yılda bir kez cimā‘ iderdi. Hemīn eyitdi, dūnyā

lezzetini hîç bilmezsiniz (14) niçün hûb ‘avratlar ve cāriyeler almazsın? Eyitdi, cimā‘ itmek (15) cān virmekdür, yılda bir kez cān virmek ādemīye tamāmdur. [282b] (1) **Faslun Fī zikri’l-gadiyyi ve tertübü’l-ekli:** Bil ki ādemī her sâ‘at (2) eksilür ve güneş ādemi kıridur ve hevāyı dahı ekşer ruṭubetini giderür. (3) Şöyle ki bir yaş tonı ki on batmandur kıruṣalar bir batman ḳalur. Bir (4) sâ‘at içinde ṭoḳuz batman eksilür. Her vaḳt yidügi ğidā aña (5) bedel olur ve geyecek dahı hem-çünān pes ta‘āmı dahı tertible yimek (6) gerek. Her gün bir kez ta‘ām yemek gerek. Peyğamber -‘aleyhi’s-selām- (7) buyurdi ki uzun dırnaḳ ḳayḡu getirür ve kirlü ḳaftān dervīş- (8) lik getirür. Bunuñ sırrı oldur kim vaḳtā ki dırnaḳ uzana her vaḳit (9) ki kişi naḳar eyleye melül olur ve kirlü ḳaftān geymede görseler (10) ḳaçarlar anuñla mu‘āmele eylemezler. Andan dervīşlik hāşıl (11) olur. Bir ḳakīm Me’mün ḳalīfeye eydür birinc yimek ‘ömri ziyāde (12) eyler. Me’mün eydür, bu sözüñ ne ma’nisi vardur? Ḳakīm eydür, (13) her ki birinc yise hûb düşler görür ve hûb düş dahı rāḫat-ı(14) nefesdür. Gicesi dahı gündüz olur zīrā gündüz bulduḡı (15) lezzet gibi gice dahı bulur pes gicesi dahı gündüz ola. Bu söz [283a] (1) Me’mün’a ġāyet hōş geldi gerek ki şāfī çeşme şuyın içeler (2) ki yaramaz. Şunuñ zararı çoḳdur. Et yemekden ḳatı ihtirāz eyleye ki (3) zararlar getirür. Yırtıcı cānaverler dahı et yirler, ḳan içerler. Bunlaruñ (4) zararı artuḳdur geyikden ve ḳoyundan ki ot yirler. Ṭoḡanda (5) ve balabanda zarar çoḳdur andan ki gögercinde ve ögeyikte at- (6) larda laṭif et fūrūcdur. Hîç çil etinden ḳuvvetlü et olmaz andan (7) şoñra bir ḳasta ki ḳuvvetden düşse aña çil etin virürler. (8) Eger ḳuvveti gelmeyecek olursa andan ümmīd kesmek gerek. Geyeside panbuḳ (9) hōşdur zīrā ki issi tutar, biti ve büre’i ḳabül eylemez ve kettān ḳuşuk- (10) dur, ay aydınından ve güneşden eskir ve şuda ḳatı olur zīrā kim (11) aşlı anuñ otur. Güzüñ ḳuzı derisi issi olur dilkü derisinden. (12) Şoñra bir ṭası ve māyisi ḳuzı derisine beraber olur ve ḳuşaḳ (13) idinmek niḳrīse fā’ide ider, semmūr bilüñ şuyın arturur. **Fasl:** (14) Deklecek gerek ki başın daraya tā nücār-ı müsāmirlerden daşra (15) ḳıḳar vaḳtāki yata şol yanı üzerine yata. Tā cigere renc

irişmeye ki [283b] (1) ciger şol yakadur ve iki elini ma‘desinüñ üzerine qoya, tã elinüñ (2) harãreti ma‘deye iriše ve gice issi şu içüp yata ve ba‘zilar tıfıl (3) oğlanı ma‘desi üzerine yatururlar tã ma‘desine harãret iriše. (4) Hamãma varıcaq qarına vuralar tã hazm olmamış nesne teninde var-ısa (5) eriyer. Eger ta‘ãmdan soñra varursa cigerde südde olur ve ta‘ãmuñ (6) pişmişin yimek gerek tã ki ma‘de zahmet çekmeye. Ve bil ki ademĩ kendüzin (7) i‘tidãl haddında tutamaz zĩrã a‘zã-yı re‘isüñ řab‘ı muhtelifdür. Ciger (8) demevĩdür ve ayun güneřüñ řab‘ı balgãmidur ve yüregüñ řab‘ı keremdür ve (9) dimãg ki yeynidür, řab‘ı serd ü tardedur ve ol nesne cigere nef‘i var. (10) Öykene ziyãndur ve anuñ ki dimãga nef‘i vardur ki muzırdur. Pes (11) bu sebebdendür ki adem bir hãl üzerine olmaz. şerefi helãk üzerine- (12) dür beķası yoķdur ve řařuñ řab‘ı birdür. Anuñ beķası anuñ-çun vardur (13) ve eydür gör ki ademide üç biñ dürlü ‘illet vardur řabĩb bigin (14) bilür ve devesin dağı bilür ve beginüñ ‘illetin bilürse devesin bilmez (15) ve devesin bilürse ‘illetin bilmez. Ve ne ‘illetin ve ne devesin bilür ve bunca [284a] (1) pãdiřãh şonıdur, sen bunu uğurlamışsın derhãl aşdılar. Pes (2) řazã’u’llãhdan řurtılmaķ yoķdur. **Hikãye:** Eydürler bir kãrvãn (3) gelüp bir gün şatına şondılar. Bir cãriyenüñ eline güvlek virdiler ki (4) vara ol köyden şatun süd ala. Dağı güvlegi başına şodı (5) gelüp giderken taķdĩr-i hudã-y-ıla bir kuř dağı bir yılan götürüp (6) yimege giderdi. Ol yılan diledi kim ol kuřa zehrin řaça (7) şaçamadı. Ol zehirden bir şatre ol süd içine şamdı ki ol cãriyenüñ (8) haberi olmişdı. Çünki südi getürdi ol kãrbãn halkı (9) ol südi yidiler fi’l-hãl öldiler cemĩ‘isi. İmdi bu cüdm ne (10) řara kuřuñdur ve ne yılanuñdur ve kuřuñdur ve ne südüñdür. Bunı Allãh (11) te‘ãlãnuñ taķdĩrinden şaşra havãle itmege yaramaz. Maķřüd bu (12) hikãyetden oldur kim hoca dimeye ki bu hastalığa fulãn nesne (13) sebep oldı. Eger ben andan yimeseydüm öyle olmaz-ıdum gerek (14) i‘tiķãdı şöyle ola ki taķdĩr-i ařumãniyye hiç dãfi‘ yoķdur. **Hikãye:** (15) Eydürler ki bir pãdiřãh var-ıdı, düřmenlerinüñ uğrısından řorķardı. [284b] (1) Ol sebebden bir arslan getürmişdi, tařtınuñ ayağında bağlamışdı (2) tã ki hiç kimse

katına gelmeyeydi. Bir gün pādişāh bir gülüle-y-ile bu (3) arslanı atdı daḥı ol igrendi. Bunuñ āvāzı (4) pādişāha ḥōş geldi bir daḥı atdı, arslan pādişāha kaçıldı, (5) üzerine şıçradı tahta çıkdı ilerü getürdi. Daḥı arslan (6) pādişāhuñ üstine düşdi, ḥalka ḥaber olup gelince (7) arslan pādişāhı yidi. Pes ol kimse ki anı pāsubān kılmışdı, (8) andan ulu düşmen olmadı. **Hikāye:** Taḥdīr-i ḥudā ikiden ḥālī (9) degüldür; ya devlet gelmesidür ve yāḥūd devlet gitmesidür. Şöyle ki (10) bir kişi var-ıdı gāyet künd ṭabī‘atı var-ıdı tā ki hīç bir şan‘at (11) öğrenmezdi, cümle kendüliginden birisi daḥı oldu. Bir gün fikir (12) itdi ki ben müneccim oldum. Bu sözi kendü göñline muḥkem idüp (13) çıkdı şehruñ maḥallelerinde gezdi, çağırdı ki müneccim sitāre-şināsam. (14) Pes anı aldılar, pādişāh katına iletdiler. Pādişāhuñ bir cevheri yitmişdi (15) ve anı bir farāş bulmuşdı ve ol farāş uğurlayan buña didi ki cevher [285a] (1) bendedür, beni rüsvāy itmegil. Çünkü pādişāh cevher қаziyyesin (2) baña didi ki cevher bunda mıdur ve yāḥūd ne yirdedür? Bu eydür, yarın (3) ben anı bulayum. Çünkü va‘de itdi. Karavaşı eydür, yarın ben geldigimde (4) şol pādişāh evindeki қазlarıñ birisine virsün daḥı aña (5) bir nişān eylesin. Çünkü irte oldu ol kişi pādişāh (6) katına gelicek şöyle ki dimişdi eyle itdi. Müneccim eydür, ne kim (7) serāyda var-ısa gelsünler benüm öñümden geçsünler. Eyle itdiler. (8) Çünkü қазlar geldi, naḥar itdi anlara, eydür, cevher şol қазdadur ki (9) yemişdür derḥāl қазuñ қарnuñ cevheri çıkardılar. Pes müneccim (10) pādişāh қатında ‘izzet buldı ve yine pādişāhuñ ‘avratı bir gün (11) oқıdı, eydür, yüklüyem bil ki er midür yāḥūd қız mıdur? Müneccim eydür, (12) yüzüñden baқaram kim er toғurursın ve arduñdan baқaram (13) қız toғurursın. Çünkü pādişāhuñ ḥātunınuñ va‘desi tamām oldu, (14) bir er ve bir қız toғurdu. Pes müneccimüñ ‘izzeti daḥı ziyāde oldu tā ki (15) bir gün pādişāh düş gördi қorқulu. Ol düşi unıtdı ol [285b] (1) düşi bil ve ta‘bīr-ile! Müneccim eydür, bilürem velākin daḥı fikir ideyim. (2) Durdı, gitdi, gāyet teşvīş-ile ki niçe ideceğini bilmezdi. Bir zamān (3) eglendi, pādişāh durdı қатına vardı ki göre ne dir. Çünkü (4) pādişāh serāyından çıkdı bunuñ қатına geldi, ol çıқduğı (5) serāy yıқıldı, ol müneccim eydür,

ol gördüğün düş bu-y-ıdı ki Allāh (6) te‘ālā seni şakladı. Pes melik buña dağı iğrāz ve ihtirām (7) itdi. Pes bu işleri Allāh te‘ālā bu kişiye münecim degül-iken işletdi, (8) iqbāl ve devletdür. Allāh te‘ālānuñ taqđirinde bu olsa gerekdür. (9) Hakk te‘ālā dilese ki kişiye ihsān eylese hıç orta yirde ‘illet (10) olmaya ve eger dilese ki zelil eyleye ‘illet hācet degüldür. **Hikāye:** (11) Eydürler ki bir melik var-ıdı dā‘im ārzü eyidürdi ki Hızır peygamber (12) ‘aleyhi’s-selāmı göre ve aña bir su‘āl ide. Vezir eydürdi kim ne dirsın? (13) Şol nesne’i taleb idüp ki saña menfa‘atı olmaya ve anda (14) bir derviş var-ıdı anda ol melik katına geldi, eydür, baña yüz (15) dīnār vir ki şadağa idem, didi ki virdiler. Yine bir gün dağı [286a] (1) geldi, yine yüz dīnār vir baña, Hızır’ı saña gösterem, didi (2) ki virdiler. Bu ‘ahdı itdüğine peşimān oldı, eydür, Hızır (3) baña kaçan geliser ki ben bu sözi söyledüm, bu sebebden gāyet teşvīşe (4) batdı ki pādīşāh katında ben yalancı rüsvāy olısaram. Bunuñ üzerine (5) bir niçe gün geçdi, bu guşşası ziyāde oldı, bir gün bu hāl (6) içinde eydür, ilāhī, beni melik katında yalancı ve bed-nām eylemegil (7) ki ¹⁹ **سَتَارَ الْعُيُوبِ وَقَاصَى الْحَاجَاتِ** sensin. Bu tazarru‘da-y-iken (8) Allāh te‘ālā aña Hızır’ı virbidi, geldi eydür, ne melülsın? Eydür,(9) pādīşāha va‘de itdüm, anuñ teşvīşindeyim. Bu kişi eydür, Hızır (10) benemdür, benüm-ile gel ol melik katına varalum. Eydür, yok (11) varmazam ki Hızır’suz varıcağ beni öldürürler. Eydürdür, korğma (12) benümle gel! Pes durdılar melik katına geldiler, içeri girdiler, (13) bīmehābā ve bīdestür²⁰. Melik çünki bunları bu hāl-ıla gördi, eydür, (14) niçün sücüd itmedüñüz? Hızır eydür, ben Allāh’dan gayrı kimseye sücüd (15) itdigim yoğdur ve itmezem dağı eydür ki ben Hızır’am. Eydür ki bir su‘ālum [286b] (1) vardur, eger Hızır’sañ cevāb virgil! Eydür ki su‘ālunuñ nedür? (2) Ol eydür ki Allāh ne işdedür şimdiki hālda? Hızır eydür, bu derviş (3) ki karşıña ayağın durur, tahtıña çıkarsan ayağındur (4) karşıısına tā ki diyem, te‘ālā şimdiki hālda ne işdedür? Pes ol (5) melik eyle idicek eydür, eyit imdi Allāh te‘ālā ne işdedür? (6) Hızır eydür, işbu işdedür ki memleketi senden aldı, işbu sā‘atda (7) bu

¹⁹ “Ayıpları örten ve kazaları gideren.”

²⁰ “Selamsız ve destursuz.”

dervîşe virdi. Böyle diyüp Hızır kılıc-ıla ol melikûn boynın (8) urdı. Mağşûd budur ki Hakk te‘âlānuñ kazāsından kaçmağa (9) yaramaz. **Hikāye:** Eydürler ki Iştar’da bir pādīşāh var-ıdı ki zālīm. (10) Iştar bir şehirdür, dā’iresi dört fersengdür ve Çemşīd’uñ (11) serāyı andadur, yüz diregüñ üzerinde yapmışlardur. Her diregüñ (12) uzunı kırk sekiz arışdur, her birisin bir bütün taşdan yonmışlar- (13) dur ve henüz vardur ve ol pādīşāh serāyında bir yay aşmışdı ve da‘vī (14) itmişdi, her ki ol yay çekse Iştar’ı aña virem, dimişdi. (15) Cemī‘ bilen işiden ‘āciz olmuşdı, ol yay çekemezlerdi **[287a]** (1) ve ol melik hem ra‘iyyetlerinüñ ‘avratın çekerdi. Bu hāl üzerine bir niçe (2) zamān geçdi. Bir gün bayram oldu, oğlanlar tefürrece çıktılar. Dağı (3) birisin ara yerinden beg dikdiler ve adın ‘Āzudu’d-devlet kodılar (4) ve birisin vezīr itdiler ve birisin serleşker eyitdiler ve hācibler (5) kodılar ve dağı ‘alemler düzdiler ve bir taht düzdiler, pādīşāhları oturdı, (6) geçdi ve halk anuñ ardında öninde durdılar. Bu oğlanlardan (7) gāh gāh şikāyete gelürler ‘Azude’d-devlet’e dağı anlara ‘adil- (8) dār ider ve şehri halkı gelürler gürüh gürüh teferrüc iderler. (9) Bir niçe gün eyyām-ı ‘iydde böyle oldılar, cemī‘ halka meşhūr (10) oldu tā haddi er ve ‘avrat kamusı varurlar, görürlerdi. (11) Anuñ sözünü gelecesini halka tevāzu‘ını ta‘accübe qalurlardı āhīr (12) bunlaruñ haberi Iştaḥar’a pādīşāhına diñdi, pādīşāh vezīrine (13) biz dağı varalım, görelim. Pādīşāh vezīrle şüret değışüp görmege (14) vardılar. Vezīr eydür, pādīşāh gel, biz ikimiz da‘vī idelim, katına (15) şikāyete varalım. Bize niçe hüküm ider, görelüm. Pādīşāh eydür, **[287b]** (1) hoş ola. Çün katına geldiler, pādīşāha vezīr eydür, bu kişi (2) benim zulm-ıla serāyım aldı, buyur ki yine baña virsün. ‘Azud eydür, (3) sen ne dirsiz? Pādīşāh eydür, belī, aldım, dir. Pes yine virgil. (4) Pādīşāh eydür, benüm serāylarum çokdur velākin kişiye virmezem. (5) ‘Azud eydür, zulmuñ ‘ākıbeti yavuz olur, bunuñ serāyını yine virgil. (6) Bu eydür, virmezim. ‘Azud’uñ elinde bir ḥarbe var-ıdı, atdı pādīşāhı (7) boğazından urdı. Pādīşāh düşdi, öldi. Vezīr ‘ākıl (8) kişidi. Tīz bir kaftān-ıla örtekdı. Eydür, bu bir kezzāb kişiydi, (9) itdi buldı. Hāliyā! Gelüñ, bunuñ defin

idelüm. Derhâl bunu defin itdiler (10) dahı tîz kendüzin ızhâr itdi dahı pâdişahuñ serây perdesini (11) ve haymelerini getürdi. Anda dutdılar dahı şehre haber virdi ki (12) pâdişahuñ cemî'i begleri geldiler vezîrûñ katına. Vezîr eydür, pâdişâh (13) size çok selâm itdi, eydür, ben bu oğlanı gördüm ki bunuñ başında (14) devlet vardur ve dahı aynı pâdişâhlar resmine beñzer. Bunu (15) ben yerime nâ'ib dikedüm ve ben şimden-girü bir köşe ihtiyâr iderim. **[288a]** (1) Siz buña rızâ virüñ. Ol begler eyitdiler, pâdişâh her ne kim buyurursa (2) biz rızâ virdik, kabûl itdük. Pes 'Azudu'd-devliyye cemî'i mutâba'at (3) itdiler ve hazîne'i 'Azudu'd-devliye ısmarladılar. Çünkü saltanat (4) karar tutdı, ol sırrı âşikâra itdiler. Ehli- İştâhar anuñ (5) zulmından halâş olduklarına şâd oldılar. Ol memleket (6) 'Azudu'd-devliye musahhar oldı. **Hikâyet:** Bir zarîf mişli eydürler ki (7) bir qarğanuñ bir ağaç başında yuvası var-ıdı. Bir gün bir dilkü (8) ağaç dibine geldi, çağırdı, âvâz itdi. Qarğa aña bir yumurta (9) bırağdı, dilkü anı yidi, vardı, gitdi. Bir anğıt geldi, anı (10) gördi. Eydür, niçün yumurta virdüñ dilküye? Qarğa ider, andan (11) qorğdum ki yukaru çıka, yuvamı harâb ide ve yavricaklarım helâk (12) ide. Bu sebebden bir yumurta virdim kim bâkîsini hıfız idem. (13) Anğıt gördi, eydür, eger benimsem virmez-idim. Dilkü bunu işidüp (14) şu kenârına vardı anğıdı gördi ki şu kenârında durmuş. (15) Dilkü eydür, iy kuş, işbu tarafdand yil gelürse niçe idersin? **[288b]** (1) Eyitdi, bir tarafa giderem eger iki tarafdand olsa, eyitdi, başum (2) koltuğıma çekerim. Eydür, niçe çekersin? Anğıt çünkü başım kanadı (3) altına çekdi ki dilküye göstere derhâl dilkü şıcarayup anğıdı (4) tutdı, eydür, iy kuş, sen qarğaya naşîhat virürdiñ, sen, seni (5) niçün şaklamaduñ? Pes taqdîru'llâhdan âdemî kırtulsa olmaz. Bu miqdâr (6) tıbb bábında ki âdemî taqdîru'llâhdan kaçmağa yaramaz. Devâ-y-ıla ve 'ilâc-ıla (7) olmadın çäre bulmaz ve biz bundan soñra bir faşıl dahı zikir idelüm (8) 'aceb. **Faşlun Fî zikri'l-menâmı ve hâlu'l-ervâh:** Bil ki düş cân işidür, bir 'aceb (9) nesnedür ve hem 'aceb hikmetdür ve ol pâk cânlar 'âlemde çokdur. (10) Anlaruñ haberi 'âlem-i ğaybetden müstaķımdür ve hem gerçek düş (11) bir cüzdür. Yetmiş altı cüzden

nübüvvete vaqt olur ki düş şeytānı (12) olur. Vaqtı olur ki rāset olur. Eydürler ki Emīr Tāhir (13) pādīşāh idi Hōrāsān'da. Düşde gördi ki kendünüñ ölimini (14) fulān yirde ve fulān ayda şu-y-ıla od arasında olırsadur. (15) Bu düşden gāyet guşşalu oldı tā ki ol yiri ve ol anı gözetdi **[289a]** (1) durdı. Nāgāh serahşadan bir düşmen peydā oldı, bunuñla muķātele (2) itdi, buña gālib oldı, bunu dutdı esīr itdi. Bir hāmmām içinde (3) hābis itdi tā ki anda helāk oldı hāmmām hāretinden. **Hikāyet:** (4) İmām Muḥammedi'bn-i Yaḥyā müctehid zamān-ıdı velākin dā'im ḥāce Sināy'a (5) ta'n iderdi; dehrī ve zındīķ, dirdi. Bir gice peygamberi düşde gördi, (6) eyitdi ki iy Muḥammed, niçün bu evlenenleri yaramaz söz-ile añarsın? 'Ale'l- (7) huşūş, Sināy'ı ki ol bizüm meddāhumuzdur, ol bize mediḥ itdügünüñ (8) mükāfātı ol mıdur ki anı yavuzlīg-ıla añarsın? Muḥammedü'bnü (9) Yaḥyā korķu-y-ıla uyandı, şordı ki Sināy'ı'nuñ kabrı ne yirdedür? (10) Eyitdiler ki Ğaznīn'dedür. Pes kaşd itdi, Ğaznīn'e vardı, geldi (11) Sināy'ı'nuñ kabrı üzerinde oturdı, 'özre meşgūl oldı (12) ve tazarru' itdi kırķ gün gice ve gündüz. Tā ki Sināy'ı düşinde (13) gördi, eydür, iy Muḥammedi'bn-i Yaḥyā, gōñülde yolıma urduñ ve bildigimi (14) kim ben dehrī degilim ya zındīķim degilim. Bu ider, iy Sināyī tevbe itdim, (15) 'afıv itgil. Pes eydür, çünki dilüni yıķduñ, hıfız itdüñ, **[289b]** (1) elüñ-ile kalbüñ-ile daḥı hıfzı itgil. Çünki uyķudan uyandı, girü (2) döndi, ḥusrāna geldi. Anda yol zaḥmetinden ḥasta oldı, (3) pes kendü kendüye eydür, Allāh te'ālānuñ kullarına niçün ta'n (4) urduñ. Tā ki bu miķdār renc çekdüñ, ol ḥālda-y-iken çünki (5) melik-i Türk ki aña Ğuz dirlerdi, leşker cem' idüp Sulṭān (6) Sencer'üñ üzerine geldi. Sulṭān Sencer Muḥammedü'bnü Yaḥyā'yı oķıdı, (7) eydür, iy imām, bu Türkler ḥaķķına ne dirsın ki bizim üzerimize geldiler (8) ve niçe fetvā virürsın? Eyitdi ki Hırīclerdür ve bunlaruñ kanı ḥelāldur, (9) fetvāsın yazdı, virdi Sulṭān-ı Sencer'e. Bu sözi üzerine (10) Sulṭān Sencer bu fetvāyı koltuĝı altında hıfız itdi. Çünki (11) 'Uzz-ıla muķābil oldılar, 'Uz Sulṭān-ı Sencer'e gālib oldı, (12) dutdı, Sulṭān Sencer'i ḥabs itdi. Cemī'-i Hōrāsān'ı aldılar, (13) ol fetvāyı Sulṭān Sencer'de buldılar. Muḥammedü'bnü Yaḥyā'yı dutdılar (14)

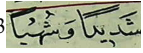
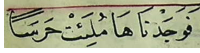

ve ağzına toprak koydılar tā öldürince. Maḫṣūd bu ḫikāyetden (15) oldur kim nübüvvet peygāberden ṣoñra ḫatem oldı ve hīç kimse [290a] (1) ğayba muṭṭali‘ olmaz, meger rāst düş görmeg-ile. **Ḥikāyet:** (2) Eydürler ki Ḥasan-ı Firdevsī melül olup Sulṭān Maḫmūd Ġaznīn (3) ḫatından Sāzinderān’a geldi. Rüstem-i Zāl düşde gördi, eyitdi ki (4) iy Rüstem, seni niçe mediḫ itdim, erlig-ile seḫā-y-ıla senüñ aduñı (5) ‘ālemde āṣikāra eyledim, anuñ mükāfātı ne nesnedür? Rüstem (6) eydür, Ṭūs’a var, daḫı anda ṣol fulān yirde ve fulān köşede genc (7) vardur, medfūn, anı aç çıkar, ol senüñ olsun. Şöyle ki kimse (8) bilmeye. Ve Sulṭān Maḫmūd daḫı didi ki hīç tevaḫḫu‘ itmesin ki ol (9) niçe senüñ gibiye tamāmdur. Ḥasan-ı Firdevsī Ṭūs’a geldiler, ol (10) yiri buldı daḫı üzerinde bir ev yaptı, daḫı ol genci çıkardı. (11) **Ḥikāyet:** Dirler ki Sulṭān Maḫmūd Ġaznīn ṣaḫrāya vardı, (12) bir delüyi gördi. Bir manzarda oturmuş eyitdi, ey Maḫmūd, bu gice (13) düş gördüm ve cinnīler peydā olur ki münkir şüretlüler. (14) Ḥükemādan birisi eydür, ben ārzū itdim ki varam ol maḡārede vaṣf (15) itdüklerini görem, vāḫi‘ midür veyā ğayr-ı vāki‘ midür? Ve hem ben münkir-idüm, [290b] (1) diyü gördüklerine vardum, ol maḡāreye bir ma‘denci ḫatında oturdum (2) tā andan bir ḫaber bilem. Ma‘denci eydür, anlar gelicek olmasun kim ḫareket (3) idesin hemān megir iriṣdürürler. Bir gün otururduḫ nāḡāḫ (4) bir ziṣti ḫoḫu geldi. Ma‘denci eydür, cinnī gelür, ğāfil olma, eger ḫareket (5) itme, söz söyleme, saña veya baña ziyān ider. Gördüm ki bir (6) cānaver geldi ki yüzi fīle beñzer. Benim ḫatıma geldi, eydür ki (7) bizümle dostlık eyle. Ben ḫorḫdım, dilim bağlandı, andan ḫaçdım (8) ve ṣoñra anuñ oḡlanları ardımca geldiler, ağızlarından od (9) çıkar ve bir zamān ṣoñra ma‘denci geldi, gördüm başı ve ṣaḫalı (10) yanmış. Baña var hem eyitdi, eydür, beni helāk itmege mi ḫaşd itdüñ? (11) Andan ṣoñra tevbe itdim kim cinnī işine inkār itmeme. Bu ḫāl (12) mütekellimlerden birisine ḫikāyet itdüm eydür ki ol ḫayālāt- (13) dur, sudan peydā olmuṣdur ki aña i‘tiḫād itmezseñ var (14) anda göresin tā ki sen daḫı inanasın. Ol daḫı anda vardı, (15) elinde bir ḫarbe vardı. Ol maḡāreye girdi, eyitdi, her dīv ki görem [291a] (1) bu ḫarbıla

öldürem. Çün şubuh vaktı oldu, gördük taşra çıktı, (2) inilder, zārılık ider. Yüzi kara olmuş ve ol harbe’i yüzine urmuş, (3) kafasından çıkmış. Halā’ıķ şordılar ki saña n’oldı? Dilini taşra (4) çıkardı, qararmış. Ya’nī didügi olur ki söylemezim ve hem ol gün oldu. (5) Felāsife bunlaruñ gözikdigine münkirdür, kabül itmezler ki bunlar laṭīfdür (6) ve ādemī cism-i şaķıldür. Şaķıl laṭīfi görmez ve hem melā’ike daḥı böyle (7) dirler, kimseye görülmez dirler. Ol sebebden kāfir olurlar. (8) **Hikāyet:** Eydürler ki bir kişi var-ıdı, İblīs aña dā’im görünürdi. (9) İblīs’den dilek itdi ki ol şüret ki kendüsi ol (10) şürettedür anı buña göstere. İblīs anı kabül idüp der-kenārına (11) iletdi ve andan bir taht gördi, zerrīnden ki deñiz ortasında kırmışlar. (12) Vardı İblīs ol tahtı üzerinde oturdu. Dīvler çevresinde durmuşlar, (13) İblīs birisine şordı ki ne işledüñ? Eyitdi, iki kişi ‘adāvet (14) bıraķdım ve daḥı birisi eydür, bir kişi ŧamdan aşıa bıraķdım ve bir dīv (15) daḥı eydür, bir kişiyeye eyitdim ki fulān kişiyeyi öldür, öldürdi. Bu kıamusına [291b] (1) hıċ iltifāt itmedi ve birisi geldi, eydür, ben iki helāl arasına muhalefet (2) bıraķdım tā ki ŧalāk virdi. Çünki İblīs bu sözi işitdi, uçup (3) tahtı üzerine hevāya çıktı, şād olup çağırdı ve şāzılığından (4) ‘ālemi seyr itdi, geldi, yine tahtı üzerine oturdu. Bu kişi İblīs’den (5) şordı ki bu kıamu şāzılık nedendür? Eydür, ‘ālemde ŧalāķdan ulu fesād (6) yoķdur zīrā ki er ‘avrat ziyāna meşğül olurlar, ‘azab olurlar (7) ve andan oğlan ŧoğar ve harām-zāde oğlandan dürlü fesādlar gelir (8) ve andan evleri harāb olur ve merdim azar ölür, kıattāl ve fettān (9) olur ki benim cinsimde olmaz. **Faşlun:** A’māş eydür ki Mücāhid hazır mevte (10) vardı bir hüt kıuyusun görmege. Ve anda bir Yehūdīden şordı ki (11) baña Hārūt’ı ve Mārūt’ı göster ki ārzūmdan Yehūdī aldı (12) Mücāhid’i bir ulu şahrāya iletdi ve anda bir ulu ŧaş kıatına vardı (13) daḥı ol ŧaşı kıaldırdı. Gördi bir büyük mağāre gider ilerü. (14) Yehūdī eydür, benim elümi ŧut ve daḥı Allāh adın aña eger aña sañ (15) bir āfet irişür. Mücāhid eyidür, ol ine girdük, gitdük daḥı açuķ [292a] (1) yire geldük. Hārūt u Mārūt’ı anda gördüm ki başı aşıa aşıa- (2) kıomışlar, demür zincīr-ile ve demürler urmuşlar tenine. Her birisi bir ŧağ gibi (3) dilleri ağızından çıkmış ve dillerinüñ ucu

deñiz şuyına irişür ve kendülere (4) şusuz almışlar. Mücāhid eydür, āyet ordum ve orumdan eyitdim ki (5) ²¹ بِسْمِ اللَّهِ هَارُوتَ وَمَارُوتَ Allāh adın işitdi, ıztırāb (6) itdiler ve ol demürleri çekdiler. Şandım ki yir bile hareket itdi. (7) Yehūdī bīcān açdı. Şöyle ki bir seb‘i elinden urtulmuş cānaver gibi (8) hezār cehd-ile taşra ıdı. Mücāhid eydür, ben daı taşra ıdum, (9) Yehūdī beni melāmet eyledi. İder bunlar tañrının adından āyet (10) orarlar ve orularından ideciklerin bilmezler. Benüm helāklığıma aşd (11) itdün ki tañrı adın ehl-i tefsīr bu āyet-i kerīmenün tefsīrinde (12) ki ²² فَلَمَّا هَبَّ سَطْرُهَا وَأَذَى لِمَا كَانَتْ تَكْتُمُ بِأَعْيُنِنَا Eydürler, bir cemā‘at dīvler (13) İblīs-ile bile indiler ve anlar henüz göge aşd iderler ıkmaa, (14) melā‘ike omazlar, od-ıla atarlar tā ki gökden ırā olalar. (15) Her anısın kim ursalar helāk olur veyā masa olur, ya‘nī şüretleri **[292b]** (1) döner. Ba‘zı şahrālarda düşer gül olur ve ba‘zı deryāya düşer (2) timsā olur. **Mes‘ele:** Eydürlerse ki çün bir kez bunlara od (3) irişdi helāk eyledi. Niçün ‘ibret tutmazlar, dönüp yine aşd (4) iderler göge ıkmaa? Eyderiz ki evvelki göge ıkmaa aşd ider, (5) ‘ābid idi. Allāh te‘ālā bunlara gizlenivirdi. Niteki Süleymān‘uñ ölümü (6) hālını gizledi, ‘aşāya tekye eylemişdür ve dīvler anuñ çevresinde (7) bir zamān gezdiler tā ‘aşā çüriyince. Daı niteki Mūsā -‘aleyhi’s-selām- (8) Benī İsrā‘īl ki Tīh‘de kır yıl aldılar, bir yaıncı yarın-ıdı (9) ilerüye ve girüye yol bulmadılar. Ādemīnün hālı daı böyledür. Biri (10) birinün ölümün görürler ve daı bilürler ki bunda urtılmasına (11) mühlet olacak degeldür. Bu dünyānün hāşılında niçe ‘ālī (12) himmet-ile cehd iderler ve her gün vardığınca, ‘āılıraq olurlar (13) ammā dīvler ki göge aşd iderler. Biri birisinin üzerine (14) binerler tā göge degin ıkarlar. Ol diyü ki cemī‘isinün (15) üzerine biner, melā‘ikeden istimā‘ ider. Daı bāīsine haber **[293a]** (1) virür. Eger od-ıla urup helāk itmezlerse daı gelürler (2) kehānilere haber virürler, birisine biñ yalan atup ve daı niçe (3) halkı ol kehāniler sözinden gümrāh olurlar. Şöyle ki Hā (4) te‘ālā buyurdu

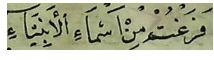
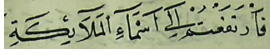
²¹ “Allah’ın adıyla Harut ve Marut”

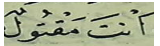
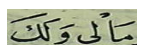
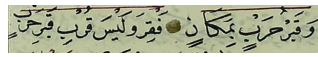

²² Bakara Suresi, 38. Ayet.

cinnîler kavlımı Qur'an'da: ²³ (5) Ya'nî, cinnîler ol
'ifrîtden ki cemî'isinüñ (6) üzerindedür. Aña sorarlar ki ne işitdüñ gökden? Ol eydür
ki (7) yolu tolu gördüm pāsupānlarla 'azîm odlarla ve daħı dirler ki (8) dīvler oddan
ve tütünden yaradılmışdur. Niteki Hakk te'ālā -celle ve 'alā- (9) buyurdi:
²⁴ Ve eger hāliş nūrımı saydı, ferişte (10) olaydı. **Şıfat-ı dīv:** Yarım.
Hamîr'de bir dīv zāhir oldı ki aña (11) Yaram dirlerdi ve anda bir kenîsa var-ıdı aña
kenîsatu'r-riyām (12) dirlerdi. Ol dīv andan olurdu ve hālāyığı gümrāh iderdi. (13) Ol
kenîsadan 'acāyib āvāzlar gelürdi ve tuhfe haberler gelürdi, pādīşāh (14) Yemen'e
haber virdiler ol dīvüñ işlerini ki halkı niçe gümrāh itdügin. (15) Leşker cem' idüp
geldi, ol kenîsa buyurdi ki yıkdılar tā bünyādın [293b] (1) daħı kazdılar. Ol evüñ
henüz daħı eşeri vardır. **Faşlun:** (2) Eydürler ki Rüstem-i Zāl bir gün şahrāda giderdi.
Gördi ki ardınca (3) od gelür. Bir zamān gelürken nābedīd oldı. Rüstem deryā
kenārına (4) irişdi, yine ol od gibi nesne peydā oldı. Bildi ki ol (5) dīv durur, tağa
kaçdı deryā kenārından. Ol dīv daħı ardınca (6) çıkdı. Aña Ekvān dīv dirlerdi.
Rüstem tutdı, eydür, ey Rüstem, (7) ne dirsın, seni deryāya mı atayım veyā tağa mı?
Rüstem fikir ider, (8) ne dir-istem 'aksını idiser. Pes eyitdi ki tağa at. Rüstem'i deñize
(9) atdı, Rüstem deñizden hālāş buldı, çıkdı. Çünkü Rüstem'i (10) deñize atdı ve
çıkup kendüyi cem' itdi. Ekvān'ı yine zāhir (11) oldı, Rüstem gördi. Hālāş bulamaz,
nāçāre kılıç çeküp Ekvān'a teveccüh (12) itdi, kılıc-ıla Ekvān'ı çaldı, derisin kesdi.
Ol kesdügi (13) yirden bir dīv daħı çıkdı bunuñ şeklinde ki eli ayağı (14) muhkem
kuvvetlü. Rüstem derhāl ol dīve tolaşdı, bindi derhāl (15) anuñla Ekvān'ı depeledi.
 [294a] (1) Bil ki Allāh tebāreke ve te'ālānuñ kudretinden
bedī' degildür, melek-ile ādemden (2) te'līf ide. Şöyle ki 'İsā -'aleyhi's-selām-
Cebrā'īl nefhasından (3) halk itdi. Ya'nî Cebrā'īl Allāh te'ālā emriyle Meryem'üñ
rahmına nefes (4) idüp urdı. 'İsā ol nefesden vücūda geldi, ol nefha eşeri- (5) dür ki

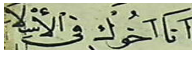

²³ Cin Suresi, 8.ayet.

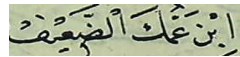
²⁴ A'raf Suresi, 12.ayet.

‘İsā göge çıktı ve ölüyü diri kıldı ve eydürler ki Zü’l- (6) karneyn dağı ādem-ile melekden halk olmuştu. Anası adı (7) Teberrā-y-ıdı ve atası ferişte-y-ıdı ki anası Teber rahmına nefah itdi (8) dağı andan yüklü oldu. Zü’l-karneyn vücūda geldi ve halk şermasār- (9) lıgından Zü’l-karneyn’i bir ayruk vilāyet virbidi ve anda büyüdü ‘ālemi tutdı (10) ve bulıda bindi, ‘ālemi gezdi. İmdi bu nesne ferişte eşeridür. (11) ‘Ulemāyı cem’ itdi, eyitdi, ben dilerüm ki zulümāta gidem. Eyitdiler ki (12) kırk yılda ancak geçersin zulümātı. Pes münādī kıldı ki leşker cem’ oldu, (13) kırk yıllık yarağ-ıla. Pīrleri kodı, almadı bile. Çünkü zulümāta girdi, (14) dönmesin fikir itdi, ‘āciz kıldı. Eydür, bir pīr gerekdi ki bu işde (15) fikir ideydi. Anda bir pīr kişi bulundu, eydür, bir kaç kırsrağūñ kolının [294b] (1) boğazlañız ve bırağıñuz tā ki dönücek ol kırsrağlar yolu kulavuzlıyalar. Ol (2) pīr eydür, senūñ mişlūñ ol pādişāha beñzer ki bir şehruñ horūsuları (3) āvāzın işitdi, buyurdu ki kanda horūs var-ısa boğazladılar (4) sonra şabāh olıcağ eydür, kāşki horūs olsadı ki şubuh (5) vaqtın i’lām ideydi. Eydürler ki İskender ‘ālemi gezdi, şordı (6) atasın ve anasın hīç kimse haber virmedi. Rūm’a geldi gāyet (7) ceng itdiler İskender’le āhir İskender’i esīr itdiler, Rūm (8) pādişāhı kıtına getürdiler ki ol Rūm pādişāhı bir ‘avrat-ıdı ki aña (9) ‘Amūriyye dirlerdi. Çünkü İskender’i gördi, bildi. Ey İskender! (10) Sen benim gözlerim ve göñlüm yemişisin, ben senūñ anañam. Āhir (11) İskender’i çok kuçdı, ağladı. Eydür, imdi memleket senūñdür. (12) İskender bābāsı hālından şordı, eydür kim anası, ey İskender, beni (13) bir ferişte dutdı dağı baña nefes urdı, ben ol ferişte nefsiñden (14) saña hāmile oldum. Ol sebebden seni toğurdum, toğurduğımda kıtımından (15) giderdim halkdan utanup. Bu sözi İskender’den rivāyet iderler [295a] (1) -va’llāhü a’lemü-. Hāqīkatü’l-hālı bir şahş emīrū’l-mū’minīne ‘Ömerü’bnü’l-hattāb (2) idi ki yā Zü’l-karneyn ‘Ömer’e eyitdi ki (3) Ya’nī, didügi oldu ki Zü’l-karneyn (4) cümle-i melā’ikedendür. Ya’nī Zü’l-karneyn ferıştedür ve emīrū’l-mū’minīn (5) ‘Ali -kerreme’llāhü veche-ye şordılar, Zü’l-karneyn hālından eyitdi ki Zü’l-karneyn (6) ferıştedür ki İskender anuñ

nefsinden mütevellid oldu. Pes atası (7) adını kendüye didiler ve hem Belkīs dağı cinnīden toğmuşdur ki (8) Süleymān'ın hātūnidur ve atası Ādem'dür. **Zikrū'l-eşnāfū'l-cinni:** Bil ki (9) cinnī bir niçe dürlüdür, her kankısı ki laṭīfdür. Anuñ mertebesi yukarudur, (10) ol ğayr-ı laṭīfden tā melekūta yetişince. Şöyle ki revhāniyān ve rūḥu'l- (11) kudūs ki kamu cinnīden yukarudur. Bunlaruñ revhānīleri bunlardan (12) yukarudur. Şöyle ki biz cinnīleri göremezüz, anlar dağı revhānīleri (13) göremez. Zīrā rūḥānīler didükleri, melā'ikedür ve rūḥu'l-kudūs (14) Cebrā'īl'dür. **Faşlun:** Belki cinnilerden bir cins vardur aña (15) hātif ider ki ādemiyye görünmezler velīkin āvāzlar iderler ki [295b] (1) ve ğayba haberler virürler. Şöyle ki Başra'da iştdiler Ebu'l-ca'fer-i Mebsūr'ın (2) vefātını ki āvāz geldi ki Ebū Ca'fer öldi, diyü tārīḥ yazdılar, soñra (3) yine gördiler. Hem yine ol sā'atda vefāt itmiş ve bir ṭā'ife dağı (4) vardur cinnīden ki aña saḳ eydürler. Ādemīye görünmez velīkin (5) yarum şüret görünür dağı āvāz ider. Şöyle ki 'Alķima'bnü Şafvān- (6) i'bn-i Ümeyye Mekke'de giderdi ve bilesine bir maḳrı'a vardı. Mekke'de bir pīr (7) vardı, aña Ḥā'it-i ḥirmān dirlerdi. 'Alķame-çün ol (8) Ḥā'ite Ḥirmān'a irişdi, anda bir yarım şüretlü kişi görmiş, elinde (9) bir kılıç eydür, ey 'Alķame, Ya'nī, sen ḳatil olursın. (10) 'Alķame eydür, Ya'nī, nedür benüm işim senüñle böyle, diyüp (11) birbirini urdılar. Soñra 'Alķame'i ölü buldılar ve dağı Ḥarabū'- (12) bn-i Ümmi'ye ol hātifden birisi āvāz itdi, āvāzdan (13) ödi yarıldı öldi. Dağı soñra ol hātif oḳıdı (14) işbu ş'i'ri. Beyt: (15) Ve dimişlerdür ki bu beyt-i mütevātir kimse oḳımaz, dir. **Faşlun [296a]** (1) Ve bir ṭā'ife dağı vardur cinnilerden ki aña dağı hātif eydürler līkin (2) bu ṭā'ife görünmeyince söylemez. Şöyle ki bir gün Nizāmū'l-meliki Ḥasanū'bnü (3) İshāḳ giderdi bir niçe cemā'at-ıla, gördi ki yol üzerinde bir ḳara (4) it oturmış ki bir büyük başı var ki yolu dutmuş. Çünki bunları (5) gördi. Ol it eyder, Nizāmū'l-mülük şāḫib-ḳıran-ı zamāndur. (6) Bunı didi nābedīd oldu. Pes bundan soñra pādīşāḫ öldi, bunuñ (7) üzerine bir niçe zamān geçdi, bir gice yine Nizāmū'l-mülk ol iti gördi (8) yolda ki yolu dutmuş, eyitdi

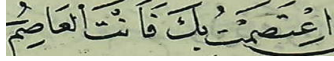
ki yine Nizām şāhibi'l-kırān-ıdı, şāhibü'l- (9) k̄ubūr oldı. Bu sözden ğāyet k̄or̄k̄dı, Nizāmü'l-mülk dağı çok (10) şadaķāt itdi. Bunuñ üzerine bir hafta geĉdi, Nizāmü'l-mülk (11) dünyādan naķl itdi. **Fī zıkr-i ecnāsi'l-cinni:** Bil ki dīvūñ ba'zı (12) ħūb olur ve ba'zı zışt olur ve ba'zı aķ olur ve ba'zı (13) ķara olur. Ol t̄ā'ife ki cenūb cānibinde ola siyāhdur ve ol (14) ki řimāl cānibinde ola aķ olur. Ve dağı bu cinnī t̄ā'ifesine (15) menzil ve mesāfet yokdur. Zīrā ki t̄arfetü'l-'ayn içinde mařrıķdan **[296b]** (1) maĝribe varurlar līkin bunlaruñ dağı başlu başına vilāyetleri (2) vardur ki biri birisi vilāyetine varmazlar. **Ĥikāyet:** Bir řařř ħaber (3) virür ki nāĝāĥ ittifāķ dūřdı, Ķahistān vilāyetine vardum, (4) bir ğün bir köye ki aña Ķandaķ dirlerdi. Bir yüce depenūñ üzerinde (5) yapmışlar ķal'aya beñzer. Bir ğün seĥer vaķtında ol köyüñ manzarasında (6) oturmışdum, teferruĥ iderdüm. Gördüm ařaĝa saĥrādan iki kiři (7) gelürler. Ne ķadar yaķın geldüklerince uzun oldılar. Ķünki köy ķatına (8) geldiler, ol köyce gezindiler dağı ayaklarını ķaldırıp ol ğün köyüñ (9) depesine ķodılar dağı bir tennürüñ içine girdiler. Ol ğün, ol ğice (10) ben bu fikirde ķaldım ki 'aceb ol gördiĝim ħayāl mıdı, rāst mıdı? (11) Ķün irte oldı bir 'avrat benüm ķatuma geldi, eydür, bu ğice iki (12) kiři gördüm ki bunları iřbu depeden yüce geldiler, iřbu tennūra (13) girdiler. Ben k̄or̄kdum, tennürü urutdum. şimdi içinde iki ķırılaĝıĉ ĉıķdı, (14) gitdi. Maķřūd bu ħikāyetden oldur kim cinnī ve dīv her ne şürete (15) dilerse gider ve dağı bunlaruñ ķuvvetleri řol miķdārdur kim ādem oĝlunuñ **[297a]** (1) ol miķdār fevt olsa olmaz. Bu sözün tařdīķin bileyim diyen (2) kiři, Fārs vilāyetinde Süleymān peyĝamber ħāzretinūñ taĥtĝāĥın (3) seyr itsün. Ve Cemřīd'ūñ serāyına naķar ķılsun ki biñ direk üzerinde (4) yapmışlardur ve her direĝüñ kırķ sekiz arış uzunıdur ve on (5) dört kiři ķucaķlamaz yoĝundur. Her birisi biñ pāredür, imdi anı işleyenler (6) dīvlerdür ki dünyā ādemisi cem' olsa anuñ direĝini bir ādemī (7) yir iledimeyeler. Ol zamāndan berü niĉe da'vālar itdiler, anlaruñ mişlini (8) kimse idemediler. Pes ma'lūm oldı kim ol řeyāĥın ķuvvet-ile-y-imiř. (9) Bu yirlerde dağı serāylar eylemişlerdür taşdan ve taşdan şüretler (10) düzmişlerdür; ķullar şüreti ve

yemişler şüreti ki vaşfa gelmez görmeyince. (11) Anuñ ‘acāyibi ma‘lūm, olmaz taşlar yakışdırmışlardur ki her birisi (12) on biñ batman ola. Şöyle ki taşlaruñ ara yirine kıl şıgmaz ve dağı (13) bu resme deñizlerde dağı eylemişlerdür. Şıgır toynaqları ve ‘alemler ve uzun (14) şakallar ve her bir taşuñ on ikişer arış ini ve uzunı. Anuñ (15) ağırlığını Allāh’dan artuğ kimse bilmez. Mağşūd oldur ki şimdiki zamānda [297b] (1) anuñ mişli iş işleyemezler ve eger dirlerse ki dīv ve perī işlemişler, (2) ‘ağıl kabūl eyler. **Hikāye:** Maḥmūdu-zāde dirlerdi, ol eydür, ben (3) işitdüm kim Ġaznīn vilāyetinde bir ağaç getürdiler, degirmen oluğ-ıçun. (4) Anı dört yüz ādemī hezār hile-y-ile getürdiler, ol günki degirmen (5) katına getürdiler. İrtesi gördiler ağaç yok, almışlar. Dört yaña (6) istediler bulunmadı. Pes gāyet cidd idüp istediler, öylelik (7) yolda bir tağ üzerinde buldılar ki bir mağāre kapusunda bırakmışlar. (8) Henüz ol ağaç anda yatur. Şöyle tağdīr itdiler ki biñ kişi (9) ol tağuñ depesine bir niçe yılda çıkarımayalardı. **Bāb (10) Fī zikri’n-neşnās:** Neşnās dağı bir cins dīvdür, her vilāyetde bir nev‘i (11) olur ki ol vilāyet kavminuñ şeklinde olur ve dillerin (12) söyler. Billūr ḥudūdında neşnās olur, vaḥşī. Her birisinüñ boyı (13) bir ağaç deñlü olur. Ve eger bir kişi anlardan birisini öldürse (14) anlaruñ kabīlesi on ādem öldürürler. Ve eger ol öldüren bir köyden (15) olsa ol köy ḥarāb iderler ve anda bir ırmağ vardur ve eger ol [298a] (1) ırmağa düşse ol neşnāsuñ irkegi bir niçe ruzigār (2) ol düşdigi yire mülāzimat ider. Ve bunlaruñ tenleri fīl olur. Bu (3) neşnāslara ādem dīvi dirler. Neşnās Ḳāṭū ḥudūdında bir nev‘ (4) neşnās olur, boyları uzun olur ve başları eşek başı gibi (5) olur. Bir kişi F āṭu’ya varmış. Hikāyet iderler ki yolda (6) gider-idüm nāgāh bir ün işitdim kim eydür: (7) Ya’nī ben senüñ qarındaşum kim müsülmānlıkda, beni kırtar. Nazar itdüm, (8) gördüm ki bir kişi ağaçda aşılımış durur, vardum çezdüm şalı- (9) virdüm. Dağı şehre geldüm Ḳāṭū meliki katına. Ol melik bir kişiyeye (10) eydür, var şol şaydı getir. Ol kişi eydür, şaydı işbu (11) gelen müsāfir şalıvirdi. Ben eyitdüm ki bir kişi gördüm, ağaçda (12) aşılı, şalıvirdüm ki baña yalvardı meded istedi. Ol (13) melik eydür, ol neşnāsdur her

yirde ol kavmuñ dilin söyler. (14) **Hikāye:** Velīdi’bn-i Müslim eydür, benüm katuma bir kişi geldi ki yüzi (15) boynı zahımlu, bir niçe yirde aña şordum ki bu ne sebebdendür? [298b] (1) Eyitdi ki ben bir cezāreye düşdüm, anda bir kavm gördüm, geldiler ki yüzleri (2) it gibi yüzi. Beni tıtdılar, evlerine iletdiler ve evlerinde gördüm. Bir (3) kazan kaynar, içi tolu ādem eti kaynar ve dört yaña ādem süñükleri (4) dañı dökülmüş ve anda beni bir eve iletdiler. Gördüm ki bir kaç ādem var (5) bağılu. Çünkü anlar beni gördiler, eyitdiler ki ey miskīn, sen bunda (6) niçe oldu düşdüñ ki bu kavm ādem yiyicilerdür, işbu ev tolu (7) ādemīdür, kamasın yidiler biz kalduğ, biz dañı artuğ olduğumuz (8) için kalduğ. Ol kişi eydür, ben dañı anda bir niçe gün kaldum. (9) Bir gün ol kavm şahrāya çıkdılar. Ol maħbūs eydür baña, anda (10) bir mīşe vardır, ol mīşede bir ağaç vardır, her kimse ol (11) ağacuñ altına varsa, anı kimesne göremez. Ol kişi eydür, (12) ben dañı kaçdum ol ağacuñ altına vardum, kırtıldum, ħalāş (13) buldum. **Hikāye:** Ve hem yine andan şoñra Fāṭūr vilāyetine vardum, (14) bir ıssızlığa düşdüm ve anda bir kavm gördüm, ħüb şüretleri var, (15) ayakları kışacuğ, dañı za’īf ve kıyruğları var ġāyet uzun. [299a] (1) Nāğāh aradan birisi şıçradı, benüm üstüme düşdi, kıyruğın (2) baña tolaşdı ve elinüñ kıyruğların boynuma urdı ve yüzime urdı (3) ve dañı beni sürdi. Kıanda ki dilerise bu zahımlar anuñ nişānidur (4) ve ben anı her gün gezdürdüm. Tā ki ağaçlardan yimiş yirdi ve karşı, (5) ben dañı alıvirdüm kendü almadığını. Bir gün vardum üzüm şıkdum, (6) şīresin kıodum. Tā ki süci oldu dañı aña virdüm, içdi (7) ve esridi. Eli ve ayağı süst oldu, ben dañı kendümden (8) ayırdum, öldürdüm anı ve bir kıaçan dañı bile ve andan kaçdum. (9) **Hikāye:** Aħmedü’bnü Ĥalef eydür, Yemen’e vardum pādişāhı kıatına (10) geldüm, gördüm ki bir et getürdiler, yidiler. Kebāb eyleyü-ben (11) ve baña dañı virdiler, eyitdiler ki av etidür. Bir gün anlaruñla (12) bile gitdüm. Geldiler bir mağāreye girdiler, iki it dañı baña virdiler. (13) Gördüm ki bir ellü ve bir ayağılu. Bir pīr kıaçup geldi ol mağāreden, (14) ol bir el-ile ve bir ayağ-ıla kıaçar geldi, baña uğradı (15) eydür, ħalil-i şarīk, Ya’nī ‘Ammik oğlunuñ

yolundan [299b] (1) git. Ben eyitdüm ki gel, git. Ben eyitdüm, itler aña kaçd itdiler. (2) Muḥkem dutdum, ḳomadum ardınca gördüm ḳullar segirdiṣüp (3) geldiler, eydürler ki av ḳançaru gitdi. Eyitdüm ki hīç av görmedüm ve illā (4) bir pīr geldi. Eyitdiler, av oldur. İtleri ṣal. Ben daḫı ṣaldum (5) itleri, vardılar gördüm mağāreye girmiş, ḳıḳardılar, yaralamışlar. (6) Vardılar boğazladılar, eyitdiler ki bu daḫı bir dürlü cānverdür, (7) ādemī dilin söyler. Bu cinsden ḫikāyetler dirler, egerçi ‘aḳıldan (8) irāḳdur ammā ekālīm kitāblarında getürmişler, tevārīḫde muṭavvel (9) ḳışşalar getürmişler. Biz bu miḳdār yād itdük, bu mümkindür ki (10) ādem neslinden veyā dīv neslinden ola. ‘Arab aña ṣıḳḳ dir ve ‘Acem (11) neṣnās dir. **Fī zikri’l-gülāti ve aḫvālīhim:** Eydürler ki gül daḫı bir (12) cinsdür dīvden, ādemī azdur daḫı yir seb‘ ṭabī‘atın dutar. Eydürler ki (13) Ḥāvar’da her yıl bir gül, bir ṣaḫrādan gelürdi, bir ādem ḳapardı. (14) Şehr-i ḫāvar ḡāyetde ḫüb yir-idi ve ābı, hevāsı laṭīfdür. Ol (15) şehir ḳavmı ittifāḳ itdiler ki andan gideler, ol şehri terk [300a] (1) ideler, daḫı vardılar, intikāl itdiler, bir ṣaḫrāda bir şehir yaptılar. (2) Bunuñ üzerine bir niçe yıl geçdi. Bir gün gördiler ki ol gül (3) şehriñ üzerine geldi, āvāz itdi. Eyitdi kim şunuñ gibi ābı, (4) hevāsı ḫōṣ yiri niçün terk itdiñiz, geldiñiz? Şunuñ gibi zişt (5) yire; suyu acı, hevāsı zişt şehir yapdıñız. Eyitdiler, gül (6) ḳorḳusundan. Her yıl bir ādem ḳapar, helāk ider. Ol gül eydür, (7) işbu yirde niçe ādemüñiz öldi? Eyitdiler, biñ ādemümüz öldi. Gül (8) eydür, ne ‘aceb ki şunuñ gibi ḫüb maḳāmı terk itdiñüz, bir gül (9) yılda bir ādemiñüz alduḡ-ıçun. İş bunuñ gibi pelīdi yiri ihtiyār (10) itmişsiz ki yılda biñ ādemiñüz ölür. Ammā gül ecnās olur (11) ve ḫikāyetlerde gelür, bunlar ḫalḳı yabanda bulurlur. Yemşi uzadururlar yemiş. (12) Ebū Yezīdü’l-naḫvī eydür, bir gül dişisi Benī Temīm ḳabīlesinde (13) eglendi, maḳām dutdı, bir oḡlan doḡurdı. Nāḡāḫ gül (14) vilāyetinde bir gül geldi, bu daḫı aña eyitdi, uçdı gitdi. Dişisine (15) sa‘lāḫ dirlerdi ve daḫı dirler ki güluñ dişisi gey laṭīf olur [300b] (1) velīkin ayakları dönmez, bir ḳarāra durur ve eşek ayaḡı gibi olur. (2) Ve dürlü şüretlere girürler ve erenleri ḡāyet zişt olur ve (3) ‘avratları ādem azdurur, aldar. Erenlerine ḫāzır ider.

Erenleri (4) dutarlar helāk iderler. **Hikāye:** Bir şahş var-ıdı, aña Hānac (5) dirlerdi. Hānac eydür, bir şahrāda giderdüm, gördüm ki bir kişi bir tağ (6) başında oturmuş, cevāhiri öñüne dökmüş ve eydür ki bu (7) māl Sa'du'bnü Haşram'uñdur, benüm katımda emānetdür, ol gelmeyince (8) kimsenüñ buña eli irişmez. Hanc eydür, ol Sa'du'bnü Haşram olduğı (9) kabīleye geldüm, Sa'd'a haber virdüm. Sa'd-ıla ikimüz ol tağa (10) geldük, gördük, ol kişi oturmuş. Çünkü Sa'd'ı gördi (11) ol cevāhirüñ kamasını Sa'd'a virdi. Alduğ aşğa tağ dibine (12) indük dağı eyitdüm ki ey Sa'd, saña bunca ni'mete delīl (13) oldum baña dağı bir naşīb vir, didüm. Virmedi men' itdi. (14) Ben dağı kağıdum saht oldum virmedüğine, kılıç çekdüm depeledüm (15) Sa'd'ı. Çünkü başım kesdüm, kan revān oldu. Gördüm ki ol **[301a]** (1) tağ başında şahş bir sehm-nāk şüret-ile geldi, Sa'd'uñ üzerine (2) durdı, yimege meşğül oldu, Sa'd'ı yidi. Ben bildüm ki ol gül-ırmış, (3) derhāl kaçdum, ol cevāhiri bırağdum. **Hikāyet:** Ben bir kişiden (4) işitdüm. Eyitdi ki biz üç kişi-y-idük, gicede şahrāda giderdük. (5) Nāgāh bir fīl deñlü güla uğraduğ, bize kaşd eyledi, biz kaçdık. (6) Ardımızca çağırur, āvāz ider. Āvāzı it āvāzı gibi. Varduğ (7) bir tarla içine girdük, geldi karşımuza durdı, andan dağı kaçduğ (8) bir köye irişdük, feryād eyledük. Köyüñ kavmı geldi, kapusın açdılar. (9) Kaçup köye girmeyince kurtılmaduğ. Eydürler, gül bir güldür ki bir zağımdan (10) ölür ve bir zağım ursalar gine dirilür ve eger biñ zağım (11) dağı ursalar ayruğ olmaz. Eydürler ki cin mesih olup gül olur. (12) Şöyle ki ādem mesh olup meymün olur, pes gül ne tamām cindür (13) ve ne behīmedür. Ağliba budur ki şahrāda olurlar. **Hikāye:** Eydürler ki (14) bir kişi işsizlikda giderdi, gördi ki bir hūb 'avrat kendüyi (15) müzeyyen kılmış, başında bir boğça getürmüş, bir çeşmenüñ üzerinde **[301b]** (1) oturmuş. Ol kişi eydür, ey hātün, sen bunda neylersin? Eydür ki (2) yol azıdum. Bu dağı eydür ki ben dağı yol azmışam. Bu 'avratı (3) getürüp ata urdı dağı aldı gitdi. Birez gitdi 'avrat atdan indi, (4) bir depecük üzerine çıktı ki anda ābdest ala. Ol kişi dağı (5) girürekden buña nazar itdi. Gördi ki bir bölük güllar bu depecük katında (6) oturmuşlar, ol 'avrata şordılar ki şayd getürdüñ

mi? Eydür ki uş (7) bu sâ‘at getürdüm. Bu kişi çünki bu hâla mu‘allî‘ oldı, ata binüp (8) kaçdı. Ol ‘avrat derhâl yitişdi, atı ardına bindi. Bu kişiyi ditreme tutdı, (9) ‘avrat bu kişi koçdı. Eydür, niçün ditrersin? Eydür, koşkımdan. Eydür, benden (10) koşkırsın? Eydür, düşmenden. Eydür, ceng itseñe. Gücüm yitmez. Eydür, (11) yardımcı tutgıl. Eydür, bulamazam. Eydür, yardımını Allâhdan iste. Pes (12) ol kişi eyitdi ki ilâhî! Ya‘nî (13) eydür, ilâhî! Saña şıgındum

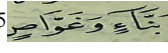

ķamunuñ şerrinden ki şaklayıcı sensin. (14) Çünki ol ‘avrat bu sözi işitdi, derhâl atdan aşığa düşdi, (15) iki ayağın yukaru kaldırdı. Ol dağı ata ķamçı urdı, kaçdı.

[302a] (1) **Hikāye:** Eydürler ki bir melik-zāde şayd ardınca bir şahrāya irişdi. (2) Gördi ki bir laşif ‘avrat bezenmiş, ardınca segirdür. Nařar etdi, (3) gördi ki ayakları eşek ayağı gibi. Melik-zāde ğāyet koşkdı (4) dağı atın yügrütdi. Ol dağı segirtti. Melik-zāde bir niçe (5) evlere irişdi ki çādır ķurup otururlar. Melik-zāde eydür, zinhār (6) işbu gül elinden atdan inüp haymeye girdi. Ol ‘avrat dağı (7) irişüp geldi, benüm erümdür benden kaçar. Bu ev issi eydür, bu (8) ‘avratı eger dilemezseñ boşa, ben alayım. Pādişāh-zāde gördi ki (9) ol hayme issi ‘avratı yardım ider, andan ihtiyār itdi, (10) girü döndi. ‘Avrat anda kaldı çünki nişfu‘l-leyl oldı, hayme (11) issini berī ve her nesne ki yimege şaldı. Ķamusın ol (12) ‘avrat yididi, başın aldı, gitdi. **Fī**

zikri‘l-cinni ve hümü el-řafa (13) mine‘l-abālisatı ve‘l-‘ifāret: Bil ki cinnī aķdur şeyāřinden ve şüretde hūb- (14) raķdur ve aldayıcıdur ve ādemi tīz mağrūr ider ve fitnesi artuķdur. (15) Peyğamber -‘aleyhi‘s-selām- zamānında bir ağaç var-ıdı, ‘Arab aña sücüd **[302b]** (1) iderdi ve andan ‘acāyib āvāzlar işidürlerdi. Aña Ğurrā dirlerdi. (2) Peyğamber ‘aleyhi‘s-selām Hālidü‘bnü‘l-velīd’e haber virdi. Eyitdi ki var, anda gör (3) anı. Hālid vardı, anda girü geldi. Peyğamber eydür, ne gördüñ? Hālid eydür, (4) hīç nesne görmedüm. Eydür, ol ağacı kazup giderdük mi? (5) Yok. Döndi Hālid yine geldi, ol ağacı kökü-y-ile ķopardı, andan (6) bir od çıķdı, Hālid’uñ uyluķların yaķdı. Bir niçe müddet ayağı (7) üzerine tıramadı ve ağacıñ dibinden bir yalıncaķ ‘avrat çıķdı. (8) Saçların divşürmiş depesine yıgmış, feryād idüp çıķdı. Hālid (9)

eydür, saña la‘net gelsün ey ‘Uzzā! Ya‘nī Allāh te‘ālā seni hūr zelīl (10) eyledi, çünkü Hālidü’bnü’l-velīd ol hāl-ıla peygamber katına geldi, peygambere (11) hālī beyān eyledi. Peygamber eyitdi: **لَا عِزِّي بَعْدَ الْيَوْمِ** Ya‘nī bu günden (12) soñra ayruķ ‘Uzzā yokdur, fitnessi münkaṭı‘ oldı. Tā ki ol vaķta (13) degin, fitnelenürlerdi ol ‘Uzzā-y-ıla ki aña tañrı diyüp ṭaparlardı. (14) **Hikāye:** İskenderiyye’de bir çübān vardı. Bir kele koyunu (15) var-ıdı, her gün bir koyun zāyi‘ olurdu. N’olduğını bilmezdi, **[303a]** (1) bu işden ğāyet ‘aciz oldı. Bir gün ol çübān kendüzin (2) gizledi. Gördi ki bir hūb şüretlü laṭīf kız, saçları uzun yalıncaķ (3) deryādan çıķdı, geldi. Bir koyun ṭıtdı, çübān yarındası gün busıya (4) girdi, gizlendi. Çünkü ol kız yine deñizden çıķup koyun (5) ṭıtdı. Çübān şıçırayup derhāl ol kızı ṭıtdı, aldı eve geldi, (6) elin ayağın bağladı. Ol kız eydür, beni şalıvir ki saña bir ṭılsım (7) ögredeyim ki İskenderiyye ehl-i cinnī şerrinden emīn ola. Çübān (8) rāzı oldı. Pes ol kız İskenderiyye’nüñ dīvārların (9) bir şüret idüñ, muhtelif şüretler ki cinnīler andan korķarlar. Pes (10) vardılar ol kızı şalıvirdiler. **Hikāye:** Cālıhandar vilāyetinde (11) bir deñiz vardur ki anda şü cinnīleri vardur. Gice deñizden (12) çıķdılar dağı şahrāda raķş ururlar. Bir şahş bir gice Cālıhandar ṭađında (13) yürürken gelmiş, görmüş ki bir cemā‘at, çok ‘avratlar cem‘ olmışlar ki (14) göbeklerinden yukarısı ādem, aşıağası cānaver ve ḥalā’ıķ gice-y-ile (15) irāđdan ay aydınına karşu oturmışlar teferrüc iderler ve anlar dağı **[303b]** (1) bunlara nazār iderler. Bu ḥaberi bir kişi işitdi, durdı Cālıhandar (2) ṭađına geldi, deryā kenārına geldi oturdu. Ol kişi ğāyet (3) şāhib-cemāl-ıdı ve nevcüvān-ıdı. Gice deryādan bir kız çıķdı, bu yigdi (4) gördi, hīç ḥazer itmedi. Anuñ öñinde ṭa şubḥa degin raķş (5) urdu, oynadı, ol yigit öñinde ḳodu Cālıhandar meliki (6) ol altunu. Elinden aldı ol yigit dağı kaçdı, andan gitdi. (7) Ol bir niçe yıllar deñizden dā’im çıķardı, nevḥa ve zārı iderdi ki (8) anuñ zārısından işidenler, āşüfte olurlardı. **Hikāye:** (9) Eydürler ki Bīcāde ṭađında bir ulu şü vardur ve ol şudan bir cānaver (10) çıķar ki ādeme beñzer ve bir dağı çıķar ki ata beñzer. Ol (11) vilāyetüñ pādişāh kaşd itdi ki ol şudan çıķanlaruñ hālın (12) bile. Vardı ol şü

kenārında ƣandı, iine ƣavvāşlar bıraƣdı. (13) Bir sā‘atdan Őoñra ƣavvāşlar feryād idüp ıƣdılar. Vardılar nie (14) nie bir ƣavm ıƣdı. Vardılar ol ƣavvāşı tıtdılar, aşakodılar daħı yidiler. (15) Pādişāħ ün kim bu ģalı gōrdi, girü döndi leşker-ile. Ve eydürler, **[304a]** (1) ģudūd-u Nāmiyān‘da bir köy vardur ģarāb. Her ādemī ki anda, yine bir (2) şaħş gelür, ayağ-ıla bu yatani deper ve ƣumaşların zāğıdur ve avarların (3) eyner, şalıvirür. **Ĥikāye:** Eydürler ki Pencehīr vilāyetinde bir köy (4) vardur ki aña Rī‘u‘l-ƣurā dirler ve ol köyde bir ağ vardur ki (5) ƣızıl gevher ma‘denidür ve ol ağda vardur ki mağāreler yonma ve ol (6) ve ol mağārelerde perīler dururlar. Bir kişi eydür, ben ol mağāreye (7) vardum, bir ƣışacuğ boylu pīr gōrdüm, yine nābedīd oldı. Ol (8) ol ƣavma şordum, eyitdiler, aña pīr Kānī dirler, erāğ yandurmağ (9) gelür, pūf dir, söyündürür ve irāğdan aşlar atar ādeme, üft (10) sürünlerüñ gelür gıyesilerin toprağda gizler. **Ĥikāye:** Eydürler ki (11) bāzırgānuñ ƣulı her gün ol mağāreye varurdı, oğ gevher (12) cem‘ itmiş-idi. Anuñ ģalını melik-i Pencehīr‘e dirler, ol ƣulı tıtdı, (13) iürdi, mest eyledi daħı aña şordı kim bu gevherleri ne yirden (14) getürdüñ? Eyitdi ki anı baña pīr köek viridi ma‘dinde. Bunı (15) diyecik daħı şalıviridi. Bir nie kişi, deryā nie ƣodı, tā ki bir gün **[304b]** (1) ol ƣul, ma‘dene vardı, ol pīr geldi. Elinde bir külüng gevher (2) isterdi bu gevheri, buldı daħı ol ƣula viridi bunlaruñ birisi (3) eydür, ol pīr-i müfsid budur daħı bir aş-ıla atdı pīr. ünki bunları (4) gōrdi, elindeki külüng-ile oğlanı urdı, öldürdi. İşbu (5) resme ģikāyetler eydürler ki ya toğrudur ve yāħūd egridür. Ĥāliyā biz (6) getürdük ammā mu‘arrifler inkār itmezler ki cinnī er kişiye ‘avrat sevdüğini (7) sordılar. Varur anuñ tenine girür, dirler. Eger dirsiz laṭīf (8) keşīfe girmez, eydürler ki nūr laṭīfdür, şıra şağīldür, aña girür, (9) dirler. Bu nesne ma‘rūfdur bunlaruñ ƣatında ve Hindūlar münkir degül (10) dururlar, bu nesneye. **Fī zıkr-i mevāzı‘ı‘l-cinni:** Eydürler ki peri Şām‘da (11) oğdur ve yine dirler ki dīvlerüñ re‘isi Şām‘dadur. Anuñ adı (12) Erkāzib‘dür ve perīlerüñ re‘isi Hindūstān‘dadur, anuñ adı (13) Nīgū-perest‘dür. ünki Allāħ te‘ālā ƣabīle-i Ṭam‘ı ve Ĥadīs‘i ve Emīm‘i (14) helāk itdi. Anlaruñ yirlerini cin tıtdı ve ‘Ād ve

Semūd derelerini (15) cinler tutmuşdur. Ve eger kimse ol yirlere kaçd itse, varsa [305a] (1) ustalarına ol cinnîler, od saçsalar ve eger mekâbere iderlerse, (2) helâk iderler ve her Kemân kal‘asın dağı cinnîler tutmuşdur ki (3) ol iki kaçırlardur ki zikri yukaruda geçdi. ‘Ayyârlardan (4) biri oc kırdı ki heremânun birisine kerihe vardı. Hezârân (5) meşakkat-ıla girdi, halâ’ık müntezir oldı, üç günden sonra (6) yukaru kubbe derîçesinden başın çıkardı. Bir iki şaldı (7) dağı işbu sözi didi: Şâhış biliş ki hîç (8) kimse fehm itmedi, yine nâbedîd oldı. Bu kelimeleri cemî‘ iklîm ehline (9) ‘arz itdiler, kimse bilmedi ki bu ne sözdür, dîv sözi midür ki (10) anuñ dilinden söylediler, kimse dağı ol kişinun hâlından (11) agâh olmadı. Bu hirmânun dîvi vardur, ba‘zılar dirler ki (12) anı cinnîler binâ eylemişdür. Niteki Tedemr dağı anlar binâ eylemişlerdür (13) ve eger Kıur‘ân’a ‘arz ideler, dürüst ola. Likavlihi te‘âlâ: ²⁵ (14) Anuñ binâsı üç yüz arışdur, yücelikte her bir (15) taşu on biñ batman ola, üzerine komışlar. Şöyle ki iñine [305b] (1) ucın şokarlarsa iki taşun ara yirine şımağa âdemun (2) elinden gelmez. Buncılayın taş-ıla böyle bünyâd eyleye, her bir taşun (3) ini ve uzunı onar arışdur. Murabba‘ düzmişler yekpâre günbed-i (4) müdevver. Eger dirlerse ki dîvler ve ‘ifrîtlar eylemiş ola, ba‘îd (5) degüldür. Maķşud oldur ki şimdi dağı perîler yiridür. Bâ-an ki işitdigimiz (6) yokdur ki dîv öldürmiş ola. Süleymân -‘aleyhi’s-selâm- ol (7) dağı öldürmedi ammâ taşlar içine koydı, kal‘a-y-ıla berkitdi, (8) deñize bıraktı ammâ ol ki dirler, dîv Sipi’ydi. Keykâvus (9) tıtdı ve anuñ leşkerini kör eyledi, andan sonra Rüstem-i Zâl (10) geldi, diyü Sipi’ydi öldürdi, yalandur. Dîvi kimse öldüremez (11) ammâ Hindûlar eydürler ki bir yüce pîr vardur ki aña Evreng (12) dirler. Dîvler arâm-gâhıdur ve hem aña kubbetü’l-arz dirler (13) ve dağı kııtb-ı şımâlı altında bir tağ vardur ki aña Emîrû (14) dirler, ferîşteler arâm-gâhıdur. Haşîm Ber‘adî şordı, (15) ‘Abdu’llâhi’bn-i Hilâl’e ki ‘Abdu’llâh şadık imiş, dirlerdi. ‘Abdu’llâh [306a] (1) eydür, Vâşığ’da bir dîv vardur ki aña Zûbi’a dirler. Ol (2) baña haber virdi ki

²⁵ Sad Suresi, 37.ayet.

Haccāci'bn-i Yūsuf h̄alvetde namāz kılmaz ve daḥı Zevbe'a (3) eydür Zühre'nün anası var-ıdı Muḡīr, ol beni gördi, daḥı ḡāyet (4) k̄orḡardı, tā ḥaddı yirine ḥarāblıḡ eyledi. Daḥı varmaḡ buyurdı ki ḡaftānlarına (5) Ḳur'ān yazdılar daḥı ol ḡaftānları yudılar, ol ṭonı ū-y-ıla balçık (6) eylediler. Evlerini dīv ḡorḡusından anuñla ūvarlar ve yine Zevbe'a'ya (7) ūordum ki Ḥālidü'l-ḡaūrī gördüm ki eydür, gördüm ki bir bahādır (8) kiūi-y-ıdı ve ayaḡında niḡrīsi var-ıdı. Çünki ol daḥı beni gördi, (9) bir çomaḡ-ıla atdı daḥı benden ḡeçdi ḡıtdi ve daḥı Yūsufu' (10) bnü 'Ömer beni gördi yaturken başım yorḡana çekdi, (11) ḥarāblıḡ eyledi. Daḥı İbn-i Hebīre'ye yüz ḡösterdüm, derḡāl kılıç çekdi (12) baña, ben daḥı ḡizlendüm. 'Abdu'llāh eydür, eyitdüm kim eger (13) seni bilseler senden ḡorḡmazlardı ve daḥı cenüb ṡarafınuñ (14) 'imrānında dīv çokḡdur. Bu miḡdār kelām cinnī bābında kifāyet (15) ider. **Er-ruknu's-sābi'i fī 'acā'ibi't-ṡuyūri:** Bil ki Allāh te'ālā -celle ve 'alā- [306b] (1) ferīūte'i yaratdı ve cinnī ve perī yaratdı, ūöyle laṡīf düzdi (2) bunları ki ḡöze ḡörinmez. ūöyle ki hevā cemī'-i 'āleme ṡoludur velīkin (3) kimse ḡöremez. Meger Allāh te'ālā anları bir dürlü ūürete daḥı ḡoya (4) ki ḡörine daḥı bunlar iḡlīmden iḡlīme maḡribden maūrıḡa ṡarfetü'l-'ayn (5) içre varurlar. Ḥaḡḡ te'ālā diledi ki ḡullarına ol cinnīlerüñ miūālini (6) ḡöstere. Tā ki ḡāzırlarından ḡā'iblerine, istidlāl ideler. (7) Ḳuūları yaratdı ki anlaruñ daḥı ba'zı laṡīf ve ba'zı ūaḡīl. (8) Ol ki laṡīfdür, āvāzları daḥı laṡīf. ūöyle ki ṡāvus ve baṡṡ (9) ve bunlaruñ emūāli. Pes ādemī bunları ḡörelere ki hevāda niçe seyr (10) iderler ve bir menzile niçe tīz varurlar. Miḡdārınca her birinüñ (11) ūıḡleti var-ıken bileler ūunlaruñ ḡālını ki bunlardan elṡafdur. (12) **Fī zikri'l-'anḡā'i ve mā cerāyi beynehü ve beyne Süleymāne:** Ammā cemī'i ḡuūlaruñ (13) ulusu ve pādīūāhı 'anḡādur, ya'nī sīmurḡdur ki ol kūh-ı (14) ḡāf ardında olur. Sebeb anda oldu, olduḡına ki bir ḡün (15) Süleymān -'aleyhi's-selām- eyitdi ki işler Allāh te'ālā irādet-iledür. [307a] (1) Sīmurḡ eydür, belī velīkin bizüm dilegimiz-iledür. Süleymān eydür, eyle (2) dime ki ūimdiki ḡālda Allāh te'ālā baña ḡaber virdi ki bu ḡicede (3) maḡribde bir kıız ṡoḡdı ve maūrıḡda bir oḡlan ḡerek ki ol ikisi biri (4)

biriyle cem‘ olalar zinā-ıla. ‘Anḳā eydür, bu ḥükmi ben döndürem. Süleymān eydür, (5) elinden gelmez. ‘Anḳā eydür ki gelür. Münāḳaşa idüp Süleymān’a kefīl (6) virdi bayḳuşı. Pes vardı ‘anḳā ol kızuñ der-pāyına meşḡül (7) oldu, tā bir gün fırsat buldı, ol kıızı ḳapdı kūh-ı Ḳāf’a getürdi. (8) Anda deñiz içinde bir ‘aẓīm yüce ulu ağaç vardı, anda yuva (9) düzmişdi, getürdi anda ḳodı. Bir niçe yıl ol kıız anda (10) ṭurdı. Bālīga olunca taḳdīr-i ḥudā şöyle oldu ki ol oḡlan (11) yigit oldu, ticāret-ile bindi gemiye. Gemisi kūh-ı Ḳāf’da sīmurg (12) yuvası ḳatına ḳıḳdı. Gördi ki bir ‘ālī ağaç üzerinde bir yuva içre (13) bir şāhib-cemāl kıız oturur. Pes şordı aña ki sen kimsin? (14) Ol kıız eydür, ben sīmurg kıızıyam. Eydür, sen ḳorḳmaz mısın bu ağaçda (15) ki nāḡāh bir yıl gele, ura, seni deryāya bıraḡa ve yāḥūd niçe **[307b]** (1) eglenürsin? Eydür, niçe ideyim? Eydür, ben de daḡı senüñ ḳatuña varayım. (2) Eydür, niçe gelisin ki anam seni görür, gelür öldürür. Bu yigit (3) eydür, ol uş bir at olmuşdur, ben anuñ içine gireyim, ‘anḳā (4) gelicek sen aña di ki şol gevde’i baña getür. Ḳünki ‘anḳā geldi (5) eydür, ey ana, şol gevde’i baña getürivir ki bir tekne düzem. Var-ıdı (6) ‘anḳā getürdi anı ol kıız ḳatına ve her ḳaçan ki ‘anḳā şikāra (7) gitse ol at içinden ḳıḳardı, bu kıız-ıla şoḡbet iderdi. (8) Tā ki ol kıız yüklü oldu, ḳün bu ḥāla Ḥāzret-i Süleymān ma‘lūm (9) idindi. Sīmurg eydür, taḳdīr-i ḥudā tamām oldu, var kıızı getür, (10) göreyim. Vardı sīmurg, ol kıızı getürmege kıza eydür, (11) seni Ḥāzret-i Süleymān ḳatına ilederem. Kıız eydür, niçe iletirsin? ‘Anḳā (12) eydür, minḳārumla. Eydür, ben ḳorḳaram ki nāḡāh düşem ve hem minḳārında (13) mecrūḥ oluram, ben işbu at içine gireyim, sen anuñla getür beni. (14) Eydür ki ḥōş ola. Pes eyle idüp getürdi Ḥāzret-i Süleymān (15) ḳatına getürdi, Süleymān eydür, ey kıız ve ey oḡlan, ṭaşra gelüñ. **[308a]** (1) İki bile ṭaşra ḳıḳdılar. Sīmurg ḥacil oldu, ĩmān getürdi ki (2) cemī‘-i ḡayırdan ve şerden Allāh te‘ālādandır. Ya‘nī ḳul ihtiyār-ı cüz’isin (3) yöneldicek ḡayırdan şerden, Allāh te‘ālā ol sā‘at ol ḳula (4) işledür. Pes sīmurg ol şer-mesārılıḳdan kūh-ı Ḳāf’a gitdi. (5) ‘ĩmāretliğe ḳıḳmadı ve bayḳuş daḡı ol ḥacāletden gündüz uçmaz (6) ve eger uçarsa cemī‘-i ḳuşlar anı dögerler. Şer-mesār-

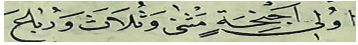
(7) lıgından hıç birisine iltifāt itmez. **Hikāye:** Melik-i Sīstān (8) ārzū itdi ki sīmurğ göre dahı Hindūstān'a vardı (9) ve sīmurğ haberin şordı, eyitdi ki 'uçalālar ol bir vaqt, Rāmin (10) cezāresine gelür. Pes ol melik müntezir oldı, ol vaqt olunca. (11) Çün vaqıt yakın olıcağ vardı. Gördi ki bir yüce 'azīm tağ (12) ki depesi göge yitmiş ve üzerinde bir 'azīm ulu ağaç ve anuñ (13) yuvası anda. Pes melik ol yuva çatında gizlendi, nāgāh sīmurğ (14) geldi, gördi melik. Hevā yüzi reng-ā-reng oldı laṭif elvān- (15) larla ve dahı ceng āvāzı ve zarlū şānlu ki ādemī işitmiş [308b] (1) degüldür, işitdi. Sīmurğun қanatları āvāzında ve ol yūñlerinden (2) od yil durer. Melik-i Sīstān eydür, şöyle şandum ki bir bağdur, (3) arāsteye bağçedür ki müzeyyen olmışdur envā'ü çiçeklerle ve nücūr- (4) larla mu'aṭṭar ve muṭarrabla ki dahı hevāda seyr ider. Bir 'azamet ve (5) heybetle geldi, ol ağaçdağı maқāmına қondı, meliki nazar itdi. (6) Gördi kim қanatları üzerinde hezārān zerrīn dā'ireler çekilmiş. (7) Melik anı dahı tamām teferrüc itdi. Gördi ki minқārında bir fīlden (8) büyük neheng düşdi, anı dahı gey ta'accüb eyledi. Hindīler eydür, (9) ey melik, ne ta'accüb idersin ki anuñ қorқusından bizüm vilāyetimizde (10) ne arslan ve ne ejderhā ve ne gergedān ve ne timsāh olur, (11) қamusını yir. **Zikrū'l-'uққāb:** Ya'nī ṭavşancıl bir қара қuvvetlü ulu (12) қuşdur, қamu қuşlar andan қorқar. Her nesne ki minқārına irişe, (13) elbette қoparur ve cümlesiyle atluayı yıқar. Bir kişi hikāyet ider, (14) eydür, bir ṭavşancıl bir sürüden bir қoyun қapdı, anda bir it (15) aña ḥamle itdi, urdı. Derḥāl қoyunu bıraқdı, iti қapdı, aldı [309a] (1) hevāya çıқdı, itüñ āvāzı gelmez oldı dahı iti aşağı bıraқdı, (2) pāre pāre eyledi. **Hikāye** Bişārre şordılar ki Ḥaққ te'ālā senüñ (3) elüñe ihtiyārını virse, dise ki niçe cānaver dilerseñ eyle, ol (4) sen neyi ihtiyār ideydüñ? Eydür, ṭavşancıl olmaқ dilerdüm. Didiler ki (5) niçün? Eydür, ṭavşancıl yüce yirde olur, anuñ yuvasına kimse (6) irişmez ve dahı 'ömri uzun olur ve қamu қuşlar andan қorқar ve (7) gāyet şevketlü bahādırdur ki arslanı urur. Gice uçarsa (8) қanatlarından od çıқar, yumurdası büyük olur, ol sebebden. (9) Zaḥmetle yumurtlar, irkegi Hindūstān'dan bir ṭaş getirür, (10) Hindūstān ḥurması deñlü. Çünki dişisi anı

görse, derhâl yumurdlar (11) ve yuvasında ol taş bulunur. Yavrusın beslemez katından gider. (12) Ve dahı bir kuş vardur, aña siri'l-‘izām dirler. Ol alur salar (13) çün büyüse yine atası ve anası katına gelürler. Düşde ‘uqqāb pādişāhı (14) zālimdür ve arslan ‘uqqābdan qorqar. Otuz iki gün yumurdası (15) üzerinde oturur ve bākī kuşlar yigirmi iki gün oturur. Vaqtāki [309b] (1) tavşancıl pīr olsalar, yavrularını tutarlar, menzil menzil alurlar (2) bile giderler. Tavşancılıñ minqārı uzun olsa, av avlaymaz (3) helāk olur. Her ne kim tutarsa, tīzcek cigerin yir, arslan (4) tabī‘atın tutar. ‘Uqqāb gāhī irkek olur ve gāhī dişi. (5) Şöyle ki sırtlan bir yıl dişi olur, bir yıl erkek ve şöyle ki bellūṭ (6) ağacı bir yıl bellūṭ virür ve bir yıl māsū. **Qāsirū’l-‘āzām:** Bir kuş- (7) dur, ulu gül-reng ki aña lūrī dirler. Ol yavruyu sever, (8) tā haddı ki ‘uqqāb yavrusın ve şunqūr yavrusın alur, gider (9) ve yuvasına iletir besler ve dahı Allāh te‘ālā anuñ boğazında iki (10) süñük yaratmışdur. Gāyet muhkem dişler gibi her ne süñük (11) olsa boğazına iletir, un olur. Ol dişüñ bir hāşıyyeti (12) oldur kim demür-ile şınmaz. Meger yüz hile-y-ile meşakqatla ol diş şöyledür (13) kim ‘akrebüñ neşterine beñzer, eger taşa urursa, taşı deler. (14) Pes bu kuşuñ bir hāşıyyeti oldur kim boynuñ uvadur. Haqq te‘ālānuñ (15) dürlü dürlü hikmetleri vardur ki iş buncılayın kuşuñ boynında [310a] (1) dişler yaradur. **Şıfat-ı senir:** Kerkes bir meşhūr bir kuşdur, kimisi (2) za‘īf ve kimisi qavī olur ve çok yiyici olur. Şol miqdār yir ki (3) uçamaz olur. Pes bir zamān segirdir, tā ki andan soñra bir iki (4) qarış qalkar, yine düşer. Andan şöyle ider, andan uçabilür. Vaqt (5) olur ki gözi görmez olur, dahı ādem ödin ister, bulur gözine (6) sürer, gözi hōş olur ve gey yüreklü olur ki hīç nesneden (7) qorqmaz. Meger yarasadan qorqar, şöyle yarasa çenār ağacından (8) qorqar ve eger çenār ağacına gelse ölü. Eydürler ki Süleymān bir (9) gün bir kerkese uğradı ki bir kertekile-y-ile gelici iderler. Kerkes (10) eydür, ben ‘aceb görürem şol halkı ki iki ayağı üzerine yürürler. (11) Ve iki el-ile ta‘ām yirler ve söz söylerler ki kertekile eydür, eger (12) şu didüğüñ gibiyse hīç bir cānaver elinden qurtılmak yoqdur ki (13) seni hevādan indürür ve beni deñizden çıkarur. Eydürler ki kerkes

(14) üç yüz ferseng yukarıya çıkar ve bir hāşiyyeti dağı oldur kim (15) müşüg kıoçar andan ve ba‘zilar eydürler ki müşüg geyigin ve nāfesin [310b] (1) yir, dirler. Ol sebebdan müşüg kıoçar. **Hāşiyetü’l-hümā:** Hümā bir devletlü (2) kıuşdur ki Şā‘ün vilāyetinde olur ve her bir müddetde bir kez zāhir olur, (3) dağı şehri gezer, seyr ider. Nāgāh bir kışinüñ başına kıonar, ol (4) yilde ki ol zāhir olur. Ğāyet refāhiyyet olur ve ol başına kıonar (5) kışinüñ dağı hālı mübālīga-y-ıla gey hōş devlet-i terakķide olur. Pes vardılar (6) ol kıavma ittifāk itdiler kim, kimüñ ki başına kıonsa anı pādişāh (7) iderler. Bundan şöñra ol hümā bir niçe yıl zāhir olmadı, bir gün (8) bir Hindi’yle bir kışi gelici idüp giderlerdi, Hindī eydür, eger (9) hümā benüm başuma kıonarsa, Şā‘ün vilāyetini harāb idem. Ol kışi (10) eydür, eger benüm başuma kıonarsa, ābādān idem. Bu eşnāda hümā irişıüp (11) geldi, Hindī’nüñ başına kıondı, anı pādişāh idindiler. Ol (12) dağı ‘ālemi harāb eyledi. Bir gün ol yarı buña eydür, işbu halka (13) terehhüm eyle. Hindī eydür, ben Allāh te‘ālānuñ kıışmıyam, bu kıavma (14) musallağ eyledi, eger Hāķķ te‘ālā bunlara kıayır dilese, hümā senüñ başuña (15) kıonardı. Eger bu kıavmuñ niyyetinde kıayrı var-ısa benüm başuma kıonmayaydı. [311a] (1) **Hāşiyetü’t-tügāme:** Ya’nī deve kıuşı bir cānaverdür ki kıamusı a‘zāsı (2) kıuşdur, illā ayağları deve ayağıdır. Ne kıuş gibi uçar ve ne (3) deve gibi yürir ki çārpādur. Bil ki yüzini yilden yaña dutar ve göğsin (4) hevāya urur dağı ayağıyla segirdür, kıanatların ağar, kıareket (5) itdürür. Şöyle serī‘ gider ki ok irmez. Şöyle kıuvvetlüdür ki (6) kıurdı kıutar dağı depeler ve dağı ger cānaver ki dört ayağlı ve yā- (7) hüd iki ayağlı olsa ayağdan düşmez. Deve kıuşunuñ bir ayağı (8) şınsa ayağdan düşer, yürimez. Deve kıuşunuñ irkegi kıurduñ (9) arķasına biner, dağı segirtdürür. Ol kıadar segirtdürür, sürer (10) tā ölüñce dişisi dağı ardınca sürer ve kıası demüri yir ve ceza‘ı dağı (11) yir. Ma‘desinde şu olur. Eger ceza‘ı on yıl oda kıosalar (12) od eşer itmez ve anuñ kıurşāğında şu olur, bir sā‘atda şöyle ki (13) kıoduk ve anuñ ma‘desi süñügi ve kıılı hazım ider lākin kıurmā (14) çekirdegin hazım idemez. Dağı ümmü’l-ğaylān dirler, bir ot vardur, (15) anı dağı hazm idemez ve dağı deve kıuşı otuz yumurta‘ı kıağı-ı [311b] (1) müstaķīm

üzre düzer, hîç egri olmaz dağı başar, yatur. şöyle (2) uzunluğınca kendüyi dağı uzadur ki hîç birisi şaşra şalmaz. Vařt (3) olur ki kendünüň yumurşasını řor, ayrık bir řuřuň yumurşası (4) üzerine yatur. Ve ol bir şuşdur ki şağırdur ve gözi jıştdür (5) ve kirpükleri vardur âdem kirpügi gibi. Yumurdasını iki bařř (6) ider, ba'zısını yavrı başar ve ba'zısını dağı şatında şoprağa (7) gömer. Her birisinde bir delicük eyler tâ ki yumurdaya řurd üřer. (8) Yavrusı çıkıcaķ ol şurdı yidüre yavrusına ve dağı gölgesinden (9) řorķar. Ol sebebden güneşe şarşu gider, arķıru gitmez (10) tâ ki gölgesin görmeye. Deve řuřınuň ayağı kıızıl olur. Yumurda- (11) sınıň şabı sirke içine bırađıcaķ kaynar, çölmege bırađıcaķ sehel (12) od-ıla bişer. Oğı sever, anı dağı od-ıla řayd iderler. Cevher (13) göricek şaparır. Cüřsede 'uķķâbdan ve kerkesden büyükdür. (14) **Ĝarībü nâ'as:** Bir şuşdur İskenderiyye şarafındaki ağaça (15) olur ve řařd itdügi kimseye yüñin atar, dokınur zađm ider, [312a] (1) oķ zağım gibi ve otuz yavrı çıkarur ve kıyruğı 'azîm uludur. (2) Bir yaña gitmek dilese, yavruların kıyruğ-ıla getürür, alır gider, (3) tâ uvalınca. Ve dağı bu řuř 'imrânda olmaz ve hem şomazlardı zîrâ ki (4) şattâldur. **Hâşıyyetü's-řaķar:** řaķar bir şuşdur, řavî gögsiyle şamle ider, (5) silâğı gögsidür ve tîz uçar. Bir sâ'atda iki yüz ferseng yir (6) gider ve anuň řorķınç âvâzı vardur. Çok yegindür; řol (7) miķdâr yir ki uçar ölü ve anı ekşeriyye şoklığında řayd ider. Ve üç (8) yavrı çıkarur; birisin atar yuvasından, anı lürî alur besler. (9) řaķar-ıla arslanuň ağzı jışt řokmaķda birdür. **Ķađ-dân:** (10) Bu devlüňgüçdür, bunuň řarđa-y-ıla düşmenliği vardur ve eger bunuň (11) yumurdasın řarđa yumurdasına değişseler, yavrusı çıkıcaķ (12) görür kim kendü yavrusı ve cinsi degildür feryâd ider. Devlüňgeçleri (13) devşürür, gelüp cem' olup ol yavruyı anlara gösterür. Dağı (14) dirilüp dişisin depeler. Bu bir bağîl şuşdur, yumurdası aķdur (15) ve řarđanuň şaradur. **Cübârî:** Bir şuşdur ki şağda olur. Bařra'da [312b] (1) anı şutarlar, şurşağında şabbetü'l-şazrâ bulurlar. Yırtıcı degildür, (2) řaķaruň ğâyet düşmenidür. Her kaçan ki řaķarı görse kaçar, hevâya çıkar, (3) řaķaruň üzerine mekler. Anuň tersi řovuķdur, yapışıcıdur. Çünkü (4) řaķaruň üzerine terslese

kanatları biri birine yapışur, ‘āciz olur (5) uçamaz. Pes cübārīler cem‘ olurlar daḥı şakarūñ yūñini yolarlar, (6) helāk iderler. Eydürler ki bunuñ silāḥı tersidür. Şöyle ki şu kuşunuñ (7) silāḥı yilidür, ürkidür. Şu kuşı dā’im keltekele yuvasında yavrular, (8) kaçan ki yuvasına yiller daḥı keltekele yuvasına gelmez, anuñ koḫusından (9) ve daḥı cānaverler ol şu kuşunuñ yilledüğünden kaçar ve eger bir kez (10) yillelese keltekeleye doḫınsa, helāk olur. Cübārīnūñ bu ḥālını (11) meşel iderler, nākeslere iderler. Nākeslerūñ silāḥı yüzşüzlükdür, ‘avrat- (12) larla ta’n itdürmekdür. Şöyle ki cübāranuñ silāḥı tersledügidür. (13) Cübāraya yūñini bir kerre döker daḥı giç biter. Vaḫt olur ki (14) ḫayḡusından ölür. Anuñ ḥüb rengi vardur, ḥüblüḡından (15) ötüri anı tutarlar, bağlarlar. Egerçi kuvvetde şakardan za’īfdür [313a] (1) ammā ḥile-y-ile şakarı helāk ider. **Balaban ve bāzīr:** Meşūr toḡan- (2) dur ki ḥüb bahādır ve maḫbūldur. Allāh te‘ālā her cānaveri ki (3) yaratmışdur, ḫamusunuñ irkeḡi büyükdür ammā toḡanuñ dişisi (4) büyükdür ve daḥı erkeḡinden eyüdür. Bu yüce taḡlar ve aḡaçlar (5) başında olur ve vefādār olur, mütekebbir olur, pādişāhlar (6) gibi baḫar. Gözinūñ ḫarası şaru olur ammā balabanuñ ḫara olur. (7) Şikārı ayaḡ-ıla ider, zeyrek olur. Bişmiş ve ḥām daḥı yir. Anı (8) tozdan ve tütünden şaḫınmaḫ gerek. Eger aña taḫşancıl ḫarışursa (9) yumurtaşından balaban çıkar ve eger balaban ḫarışursa yemte çıkar. (10) **Hikāyet:** Naḫil iderler ki Mes‘ūd’dan bir gün Behestū’dan ḫatına (11) ḫatına vardı, otururken bir süḡlin gördi. Eydür, n’olaydı (12) bir toḡan olaydı ki bu süḡlini tutaydı. Taḫdīr-i ḫudā bir toḡan (13) geldi, sulṫānuñ eline ḫondı, hevā yüzünden sulṫān aña ḫōş tīmār (14) eyledi, ‘izzet-ile tutdı, aldı evine geldi. Daḥı bir gün aldı, ava çıkdı. (15) Nāḡāḥ bir ḫatı yil esdi, toḡanı āvāre eyledi. Pādişāh melūl [313b] (1) oldu, serāyına geldi. Üç günden şoñra pādişāh serāyı oñinde (2) dururdu. Gördi ki ol toḡan yine hevādan indi sulṫānuñ (3) eline ḫondı. Maḫşūd oldur kim toḡanuñ zeyrekligi ve çabuklığı (4) ve vefādārlığı vardur ve bu ne ḫadar aḫ olursa eyü olur ve daḥı (5) bunuñ hünerini tersinden bilürler. Ne ḫadar ırāḫ terlese ḫıymetlü olur. (6) Bu miḫdār didük eti ve ḫan yiyici kuşlardan. Şimdiden girü dāne yiyen (7)

kuşlar söyleyelüm. **Zikrū'l-havāsıl:** Bu dağı şu kuşıdır, büyük. Başra'nuñ (8) derelerinde olur, Vāsıf'da dağı olur ve Hind'e ve Türk'de. Ya'nı Hind (9) katındağı vilāyetde olmaz ve gāyet aķ olur ve yūñi yumuşak olur. (10) Anuñ derisinden kürk düzerler. Ķurşadı vardır, ulu haşerātı (11) dağı anda cem' ider, andan soñra yir. Anuñ yavrusı, evvel kara, (12) andan döner aķ olur. **Fı zikri'l-hamāme:** Gögercin meşhürdür, dağı (13) gey zeyrek ve cimā' idicidür ve nesli çok olur ve yolu gāyet bilür (14) ki yüz ferseng yirden gine maķāmına gelür. Ol yumurda ki gökrek (15) ola andan yavru çıķmaz. İllā karğa yumurdası ki gökdür yavru [314a] (1) çıķar. Gögercin olur ki yüz dīnārlık belki dağı ziyāde ki irāķ (2) yirden nāmeler getirürler, yolu gicelerde yılduzdan ve yilden bilürler (3) velīkin bāz-ıla şahinden gāyet hafından uçamaz olur, andan (4) tutarlar. Eger bir niçe rüzigār habs itseler ya kanadın keseler. Halāş (5) bulıcaķ, yine maķāmına gelür. Gögercin kanadıyla savaş ider, eger bir (6) kanadın keseler 'āciz olur. Ādemī dağı buncılayındur, eger bir eli (7) olmasa segirdimez. Nebātātü'l-aķta' dirlerdi, bir kişi var-ıdı, savaşda (8) kılıç ururdı, vaķtā ki kılıç düşse dutardı ve eger haķā (9) eylese yüzünüñ üzerine düşerdi. **Mes'ele:** Eger su'al (10) iderlerse ki feriştelereñ yetmiş kanadı vardır artuķ ve eksik. (11) Liķavlihi te'alā: “Eger iki kanadı (12) veyā dört kanadı olsa, mādām ki çifttür, eyüdür. Vaķtā ki (13) üç olsa veyā beş olsa niçe mümkün ola.” eydür ki (14) Haķķ te'alā kādirdür ki bir kuşu üç kanad-ıla uçura. Niteki gergedanı (15) dağı har-yı hindī bir boynuzlu yaratmışdır, balıga yedi kanaķ [314b] (1) virmişdür ve yarasa kanatsız uçar ve ebābili yaratmışdır kanadıyla (2) uçar, ayağ-ıla yürüyemez. Ve dağı gögercini gerekmez ki 'avratlar katında (3) koyalar ki şehveti yaķāzāsın ziyāde ider, anlar zīrā anlaruñ (4) öpüşdüğine ve cimā'ına nazar iderler, ölmüş şehvetleri dirildür. (5) **Hikāye:** Eydürler ki bir pādişāh bir cāriye aldı, bir zamān kendiyile (6) oldu soñra er ārzü itmez oldu. Pādişāh bir haķīme şordı ki (7) hālī şöyle oldu, ki bu cāriyenüñ şehveti zā'il oldu. (8) Haķīm eydür, bir çift gögercin kosunlar anuñ katında. Pādişāh (9) eyle itdi. Ķünkü ol cāriye her gün nazar iderdi,

anların (10) öpüştüğüne ve biri birine huluğ itdüğüne ve cimā'larına. Bu cāriyenün (11) dağı zā'il olmuş şehveti gine dirildi, er talebin itdi, (12) cimā'ı arzū eyledi. Dağı gögercinün eyüsi oldur kim gök (13) ola ve qarası göynük ve ağı za'if olur ve gögercin kaçan kim (14) pīr olsa yavrulamaz olur. Dağı iki dişi çift olur, dört (15) yumurda yumurdalarlar lākin andan yavru çıkmaz ve dağı ra'd āvāzından **[315a]** (1) yumurdaşu olur. Dağı bunuñ yavrusunuñ eyüsi bahārda (2) ve güzde olur ve bākī vaqit çıkan yavrusı eyü olmaz. Yılda (3) bir kez erkegin dışisinden ayırmaq gerek tā ki biri birine (4) arzuları ziyāde ola ve yumurdalarını harāb itmeyeler. Dağı büy (5) ve rīze ve etmek uvağı vireler ki menfa'atı çoğdur ve eger (6) günlük dutsalar menfa'at ide. Eger güyegü otın kuru incīriyle (7) dögseler gögercine virseler, ayrığ ol yuvadan gitmeye. Eger (8) gögercinün kanadını altun yüzükle dāğ ideler, ayrığ ol (9) yuvadan gitmeye ve eger bir deste sezāb anuñ yuvasında qorlarsa (10) sañsar ve çetük ve yılan andan kaçarlar. Eger gögercinün kanın (11) gölgede qurudalar dağı yumuşak dögeler sürme idüp göze çekeler, (12) gözün qaralığın ve şeb körlüğü gidere velākin gögercin (13) lahmı ma'de'i harāb ider. **Hāşiyet-i dīk:** Ĥorūs ma'lūmdur ki bir (14) laṭīf ra'nā ve zi'-hüb kuşdur. Başında tācı ve kulağında (15) küpe vardur ve şakalı dağı vardur ve hem bahādırdur ve gayretlü **[315b]** (1) ve cimā'cı ve saḥīdür, dişilerini gey ḥıfız ider. Gice az yatur, vaqitleri (2) bilür zīrā ki Allāh te'ālā anuñ tabī'atında uşurlāb qomışdur (3) ve hem qaynağında ve minqārında zehr vardur ki bir şahş var-ıdı (4) aña 'Āmü'bnü'l-abraş dirlerdi, bir ĥorūs anuñ gözine minqār (5) urdı, andan öldi ve dağı bir kişi var-ıdı, anuñ bir ĥorūsı (6) var-ıdı uruşcı. Bir kişi eydür, anı baña şat. Ol şāḥibi eydür, (7) anı aldılar, gitdiler bir itle uruşdurmağa. Pes birez vaqitden (8) yine getürdiler. Ol kişi anı şatun aldı ḥaylı aqçeye. Evine (9) iletdi, evinde kızınıñ gözine şıçrayup kör eyledi. **Hikāye:** (10) Eyāzü'bnü Mu'āviye bir ĥorūs gördi, eydür, bu ĥorūs gāyet (11) pīrdür. Eyitdiler ki neden bildüñ andan? Eydür, her dāne ki görür kendü (12) yir, dişiye virmez. Zīrā ki arzūsı dışisinden münqaṭı' (13) olmuşdur ve her pīrlikde ḥırşu ve ṭama' artar ve yigit olur. (14)

Gördüğün kendüye kabül ider. Eydürler ki horüs tāvusdan (15) hübdur ve kaçan ki horüsa āvāz itseler kendileyin ol dağı cevāb [316a] (1) virür, zecr ve cefā itmekden ötüri ol āvāz idene. Ve her (2) evde ki ağı horüs boğazlasalar, ol eve bir nekbet ve belā ve elem (3) irişe. Ve eger kuşuñ yavrusını burnından aşıkosalar sākin (4) olursa ki hareket itmeye dişidür ve eger hareket iderse (5) erkekdür horüsdur -va'llāhu a'lem-. **Hikāye:** Eydürler ki toğan (6) horüsa eyitdi ki seni küçükden şaklayup hıfız iderler evlerinde (7) çünkü saña el şunsalar tutmağa sen segirdüp (8) kaçarsın. Beni ki büyük iken tutarlar. Ben gelürem baña el (9) şunucağı anlarıñ-çun şaydlar iderim, getürürem. Horüs (10) eydür, sen dağı ayruğı toğanlardan bir gördigimiz rüsvāylığı (11) görseydüñ, sen dağı benden artuğı feryād idüp kaçaydüñ. (12) Ya'nī horüs horüs-ıla ceng idicek her kankısı ki mağlūb (13) olsa ol gālibi ol mağlūbuñ üzerine çıkar, tavuğlayın (14) cimā' ider. Pes bu hāldan kırup kimseye muṭī' olmaz. (15) Deve dağı horüs gibidür mağlūbunuñ üzerine çöker. Naşru'bn-i Yesār [316b] (1) eydür, ve Türkler her pādişāha altı nesne gerekdür, tā ki pādişāhlık (2) idebile. Biri horüs gibi bahādur gerekdür, tavuğı gibi ṭabī'atı yumuşak gerek, (3) arslan gibi yürekli gerek, hamlesi doñuz hamlesi gibi gerek, kır (4) gibi haramī gerek, dilkü gibi hīle-bend gerek. Düşde horüs (5) şahş-ı 'Acem'dür. 'Ömerü'bnü'l-hattāb düşde gördi ki bir horüs burnıyla (6) dögerdi. Anı tevīl itdi ki bir 'Acem kişisi kendüyi öldürür. (7) Şoñra Ebū Lülū dirlerdi, 'Acem'den bir kişi var-ıdı, emīrü'l-mü'minīn 'Ömer'üñ (8) katline kaşidicek ol Ebū Lülū şehīd itdi. Horüs hādım (9) eylerler, laṭīf olur. Hādım şöyle eyler ki budı altında bögreginden (10) yarıp içine bıçağ-ıla hayaların çıkarurlar, barmağı şokıban dağı (11) bir gün bir gice anı şakınalar, andan şoñra koyuvireler. Bunuñ (12) eti ve şorbası ishāla nāfi'dür, kaçan ki boğazlayalar, yügürdüreler. (13) Andan boğazlayalar ki eti hūb olur. Bir kārvan ki anda bir ağı (14) horüs ola anlara arslan gelmez. Horüs āvāzı hastaya fā'ide (15) ider zīrā şubuh olduğına beşāret virür. Eydürler ki bir 'avrat [317a] (1) yalıncağı olsa dağı elinde bir horüs dutsa gök otuñ üzerine (2) çevirse ol ot kırur. **Hāşiyetü'd-deccāce:** Tavuğı bir

menfa‘atlu (3) kuşdur ve hem ‘āciz ve eyledür. Zīrā ki on yıl bir oda dursa, (4) dağı soñra ol odın giderseler çāre degüldür ki ol eve (5) gele bula, bāķī kuşlar gibi. Ve dağı kendü yavrusından ayruķ yavruyu (6) seçmez ki altına kazuñ ve ördegin ve ğayrınıñ yumurtaşın korlar, çıkarur. (7) Bilesine gezer, bilmez kendü cinsinden ayruķ cinsi ve dağı düşmendür. (8) Hāzar itmek bilmez, hemīn bir yüce yire çıkmağı ve çağırup feryād itmegi (9) bilür, bir nesneden korkıcaķ kiciligi hālından şorarsañ, laťif (10) olur ve çabuk olur. Üç yüz yumurta yumurtlar altına. Pes (11) yumurta korlarsa kanā‘at eydür, on yedi günde yavru çıkarur. (12) Eger evvelki gün yumurtaşın şısalır, üç nokta peydā olur; (13) birisi yürek ve birisi demā‘ ve birisi ciger. Kamusından evvel yürek (14) noktası olur, andan soñra tamarlar olur, andan soñra baş (15) ve ba‘dehū kanatlar olur. Çünkü tamām ola kendü yarar çıkar. Ol

[317b] (1) yavricaķ yumurda içinde dolanmışdur, başını sağ kanadı altına (2) şoķmışdur ve sağ kanadını şol kanadı altına çekmişdür, bir top (3) gibi olmuşdur. Vaktā ki yumurtdan çıķa fi’l-hāl dāne direr. Her kim (4) isterse yumurtdanuñ ‘acāyibin göre günde bir yumurta alasin (5) tavuđuñ altından, şındurasın. Göresin ki günden güne dürlü- (6) dür olur, tavuķ çünkü kārīye eyü yumurdlar, tā haddi ki şarusı (7) olmaz olur ve yigit kuşuñ olur ki yumurtaşınıñ sarusı (8) iki olur ve ol yumurta ki müdevverdür; horūs olur ve söbüsi tavuķ (9) olur. Bir kişi düşünde gördi ki yumurtanuñ aķın içinden çıkarur, (10) şarusın kor. Bu düşi İbn-i Sīrīn’e şerh itdi. İbn-i Sīrīn eydür, (11) anuñ kulağına kefen şoyarmışsın, terk it. Derhāl tevbe (12) itdi ve eger dileseler ki yumurta anuñ sağın ve şayrusın (13) bileler şuya bırağalar, eger biterse eyüdür ve eger bitmezse, yiyidendür (14) ve yāhūd güneşe dutalar, göreler. Eger tamar tamar kan gözkürse harāb (15) olmuşdur. Eger bir kişi dilerse ki bir tavuđuñ beş yüz yavrusı ola, **[318a]** (1) bir tavuđuñ altına yumurtda koyalar ki yavruya otura. Dağı ol (2) tavuđuñ beraberine beş yüz yumurta bir niçe yirde koyalar. Koyula ters (3) içinde, her iki yumurda arasında bir yuñ koyalar, tā ki biri birine (4) degmeye ve üstin dağı terseleyeler, örteler, üçinci günde depredeleler, (5)

andan sonra her günde depreder. Çünkü ol tavuk yavru çıkara (6) ol yumurtalar dağı yavru olur, ol kamu beş yüz yavru ol (7) bir tavuğa uyar ve arpa unın hamir eyleyeler anlara vireler ta perverde (8) ola. Amma bu tersden çıkan tavukların yavrusu olmaz, yumurdalamaz. (9) Mü'ellif-i kitab eydür, ben Berhovan'da gördüm ki yarım yumurda (10) bişürmişler, altı yüz direm. Ben anı gayet ta'accüb itdüm ki bu (11) niçe yumurda ola? Nenuñ ola? Pes halından şordum, bildüm ki (12) düzme-y-imiş ki üç yüz yumurdanun şarusın ayru çıkarmışlar (13) ve ağın ayru çıkarmışlar dağı ol kamusunuñ şarusın (14) bir koyun içinde bişürmişler, dağı çıkarmışlar ve andan ayru karnı (15) içine koymışlar. Dağı ağın üzerine diyelemişler, dağı yine bişürmişler, [318b] (1) andan sonra çıkarup iki pare eylemişler. Pes maşşud bu hileden (2) haberdar olmak gerekdür. **Ed-dürracı:** Bir zeyrek kuşdur, şimal (3) yilinden semrir ve cenub yilinden anıklar ve yir debrenicek, dürrac avaz (4) ider. **Qudru:** Bir latif araste kuşdur ki garib rengler üzerinde (5) vardur ki vaşfa gelmez. Meger ki göreler niçeler süglindür, dirler (6) ve favusdan müzeyyendür. Gözleri gayet hübdür, kendüsü nazükdür (7) ve hiç kuş anı dutamaz meger ki hevaya çıka andan dutabileler. (8) Mazenderan vilayetinde çok olur, issi yirlerde bir kuş olur, (9) aña hüd-hek deri, dirler. Münakkaş kuşdur, dirnak gibi üzerinde (10) anun biñ dürlü yazular ve nakışlar ola. **Fı zikri'l-batt:** Ya'nı kaz (11) ma'lüm kuşdur, beyana hacet yokdur. Şayyadlar anı gey asanlıg-ıla (12) tutarlar. Dirler, şayyad olur ki bir günde yüzün dutar bir yire ki (13) anda kazlar gelür ola. Dağı ol şu içine bir kaç kapak birağurlar, (14) bir niçe gün durur. Ta ki ol süglen kuşlar ol kapaklardan ürkmez (15) olunca dağı gelürler, bir kapağı delerler, başlarına geçürürler, şunun içine girürler, [319a] (1) boğazlarına degin şuya batarlar, dağı kaz katına varur, tutarlar şu (2) içine çekerler, kanadın burarlar, koyı-virürler. Ta ki uçamaz olur, (3) her birisini tutarlar, ne miqdär kuş varsa. Bir bāzırgān hikāyet (4) eydür, bir şu kuşu, şu içinde bir balık tutdı, derhāl bir karga (5) irişüp kapdı, ol balığı elinden aldı. Yine ol şu kuşu (6) şuya taldı, bir balık dağı çıkardı, yine ol karga irişdi ki (7) kapa. Ol şu kuşu şıçradı, kargağun ayağına

yapışdı, aldı şuya (8) girdi. Şol miqdār şuda tıttı ki öldi, andan şalı-virdi. (9) **Fī zikri's-selvā:** Ya'nī yilve bir kuşdur ki gökden indi, Benī İsrā'īl (10) zamānı gezeng-ile bile ki ağaçlara düşdi, bu zamānda dağı hem gelür (11) görürler. **Hikāye:** Bir mu'temedü'l-ķavl kişiden işidildi, eydür ki (12) Şirvān hūdūdında ğāyet ķaĥt oldı, ol ķaĥt uzadı, tā (13) üç yıla deĝin oldı, hiĥbir cānaver ķalmadı, ķamusın yidiler. (14) Dağı nā-ümīd oldılar, kendülerinden geĥdiler. Āhir Allāh te'ālā (15) kuşlar virbidi ki serĥeden büyük. Şol miqdār çok geldi ki tam [319b] (1) üzerinde şad hezārān hezār kuş ķonardı ve dağı şahrālar, taĝlar (2) toptolu oldı ve hem uĥamazlardı. Her kişi ne miqdār hācetdür, tıttardı, (3) boĝazlardı, yirlerdi ve hem evler tolu ķurutdı, zaĥire eylediler. (4) Ol kızlıķdan ĥalāş buldılar. Pes bilmek gerek ki Allāh te'ālā (5) ķullarınuñ işinden ĝāfil degüldür ve her işde anı hāzır (6) görmek gerek ve aña şıĝınmak gerek ve yardım andan istemek (7) gerek. Ol yilvenüñ yidüĝi bir nesnedür, aña ĥarīķ dirler. Eger anı (8) ayruķ cānaver yise ölür. **Hāşiyeti's-sakķā:** Saķa bir kuşdur, serĥe deñlü (9) ķanatları, şaru ve kızıl ve ķaradur ve āvāzı ĥüb ve kendüsi (10) zeyrekdür. Şol miqdārdur zeyrekligi ki ķafeş içinde bir ip (11) baĝlarlar, bir ucına bir şu ĥiĥegi baĝlarlar, dağı taşra şu içine biraĝurlar. (12) Her ķaçan ki şuşaşa gelür ol ipe yapışur, ĥeker. Đekdüķĥe (13) ayaĝ-ıla başar, tā şuña deĝin ki ol ķoĝacık ķatına gele. (14) Gelicek şu iĥer, dağı aşāĝa ķoĝa'ı biraĝur. Ol miqdār kuşdur (15) ve bu miqdār zeyreklik çokdur, 'acebdür. Hindüstān'da bir kuş [320a] (1) var, büyük ve aĝzı dağı büyük ve dā'īm şol şahrālarda olur ki (2) şu olmaz ve yakın yirde dağı bulunmaz. Ol varur ıraķ yirlerden getürür (3) şuyı. Đursaĝı vardur, bir şaķa tulumınca şu alur. Đünkü şuyı (4) tıddurur, alur ol şahrālara gelür, ne miqdār kuş varısa ķatına (5) cem' olurlar, dağı aĝzından anlara şu virür. Yetmese yine varur getürür. (6) Pes aña şakāu't-tuyür dirler. Bu ĥayvānātdan ba'zısı dağı (7) vardur ki mütevekkil dururlar ve ba'zısı kesb idicilerdür. Allāh te'ālā (8) mütevekkil ķullarınuñ rızķın ķatına viribir ki yarasa, şöyle ki (9) aĝzın aĥar, tā siñek gelür, aĝzına girür dağı yir. Ve dağı Hindüstān (10) deryāsından bir kuş vardur ki deñizüñ

üzerinde yuva yapar. (11) Şöyle ki hikmetu'llāh ile muhkem yapar ki deñizüñ
 üzerinde, mevceleri (12) anı yirinden gidermez, anda yumurtalar. On beş günde yavru
 (13) çıkarur, uçurur. **Hāsiyyetü't-tūtī**: Bir mağrūf kuşdur ki Hindūstān'da (14) olur
 ve aña dil öğredirler, ādem gibi söyler. Tarīk-i ta'līm (15) oldur kim anuñ karşısına
 bir gözgü qorlar dañı ol gizgü ardına [320b] (1) geçerler, söylerler. Dañı bakar
 kendüzin gözgü içinde görür, eyle (2) şanur ki söyleyen oldur, kendü dañı öğrenür.
 Meşelde dirler ki tūtī (3) dili sebebinden maħbūs oldu. Hārūnu'r-reşīd bir gice bağda
 yatdı. (4) Bir kuş gāyet āvāz itdi, anuñ āvāzından rencīde oldu. Dañı (5) eline oq aldı,
 ol kuşuñ āvāzına rāst itdi, ol kuşu urdı, (6) öldürdi. Pes epsem durmağ hayırlu-y-ımuş,
 şöyle dimişlerdür ki (7) "Ki epsem oldu, kırtıldı." ki tūtī sözinden ötürü (8)
 ħabs iderler. Bil ki öldürürler, dirler ki bir kafeşde bir tūtī (9) var-ıdı. Bir gün
 taşradan bir tūtī geldi, ol kafeş üzerine kōndı, (10) ol tūtī eydür buña, eger
 Hindūstān'a varursañ, bizüm (11) aħvālmuzu anlara diyesin ki bize çāre nedür ki biz
 bu kafesden kırtulavuz? (12) Anlar bu ħaberi işitdiler dañı kamu düşüben öldiler.
 Yine ol (13) tūtīye ħaber virdi, bu dañı derħāl düşüp öldi. Çün tūtīnüñ (14) şahibi
 gördi ki tūtī öldi, çıkardı yayana bıraktı. Çünkü (15) tūtī taşra çıkdı derħāl uçdı gitdi.
 Ma'nā oldur ki [321a] (1) mādām ki köyinde-y-ıdı, maħbūs-ıdı, şol vaķit kırtıldı ki
 epsem oldu. (2) Pes kişi baş terkīn urmayınca, maķşūda iremez ve hem maķşūd (3)
 aşlı āħiretdür. Aña iremez tā ki dünyāyı terk itmeyince. Dirler ki (4) tūtīnüñ eti, gönli
 katı eyler. Gevdesi yaşıldur, behiştīler rengin (5) tutar, boynında bir tavķı vardur,
 kızıl arāste kuşdur. Bilād-ı zānicde (6) çok olur ve eyü olur. Kuşlaruñ kıanatları on iki
 olur, burūc (7) 'adedince ammā şābalları yedi olur-ıdı, yilden ki aña seyyāre (8)
 dirler, anuñ 'adedince. **Fī zikri't-tāvus**: Tāvus bir meşhūr kuşdur ki (9) laķīf ra'nādur,
 envā'-i ħareket-ile cilve ider, kıyruğı-y-ıla (10) başı üzerine ol bedī' rengler-ile ki
 Allāh te'ālā ħalk itmişdür, vaşfı (11) dile gelmez. Meger ki göreler velākin āvāzı ve
 ayağı ziştdür. (12) Anuñ ħāşşalardan birisi oldur ki her ta'āmda ki zehr olsa, (13)
 anuñ kıatında olsa, āvāz ider, çağırur andan bilürler kim ol (14) ta'āmda zehirlüdür.

Ol sebebden pādişāhlar řāvusu maşbaşda (15) ve evlerinde şaşlarlar ve ‘ömri řāvusuñ yigirmi beř yıl olur. Andan [321b] (1) artuş dirilmez ve hem daşı uçmaz ve dişisi ziřt olur. Güzin yüñi (2) dökilür, bahārda biter ve bir hāřřası daşı oldur kim durduğı yirde (3) hařerāt olmaz; şurbağa ve yılan ve ‘aķreb ve bunlaruñ emşali. (4) **Hāřıyyetü’l-ķařā:** Bağırlık daşı bir zeyrek şuşdur, ‘Arab bunuñ zeyrekligi (5) üzre temşil şurar, dir ki: **هُوَ أَهْدَىٰ مِنَ الْعَطَا** Ya’nī, bir kiřinüñ zeyrekligi (6) mediş idicek dirler ki ol bilicirekdür, baęırlaķdan. Yumurdasın (7) řařrāda yire gömer, bir niçe gün řoñra gelür, üzerine oturur, yavrı (8) çıkıarur ve daşı gice yolda yatur ve ğāyet řaķlıęı daşı vardur ki (9) bir sehel āvāzdan bīdār olur. **Zikrü güleñi:** Ya’nī güleñ ki şurna- (10) dur, bir ma’rūf şuşdur, vařřīdür. Hīř kimse bilmez ki ķanda olur ve ne (11) yirde yumurdalar ve ķıř ne yirde olur, ma’lūm degildür ammā bahārda ‘Irāķ’a (12) gelür yavrusıyla ve güz olıcaķ gider. Bir kitābda buldum ki bařr-ı (13) muħīřde bir řař vardur murabba’. Ķıřın anda varurlar ķamu şurnalar (14) ve hem ol şaşda yumurdalar ve anlaruñ albata bir pīř-revi vardur ki (15) ķamusı anuñ ardınca giderler. Ķačan ki birisinüñ çifti ölse [322a] (1) dā’im ol feryād ve nāle ider. Pes anı pīřrev iderler, eydürler ki ol (2) birisinüñ çifti öliceķ, řol miķdār řa’ām yir ölür. Ol çoķ (3) yidüği, firāķa doymadugundan ve dā’im uçıcaķ, hevāda uçarlar (4) ve gice su kenārında olurlar, ayakların řuya řoķarlar. Tā ki (5) uyķu ğalebe itmeye ve daşı birisin bāsubān iderler, tā irteye değin (6) bekler. Bu miķdār ma’rūf şuşlarda söyledük. Bir faşlı daşı ğarīb (7) ve nādir şuşlardur ki ‘ālemüñ eřrāfında vardur. Biz anları görmemişizdür (8) velīkin bunlaruñ şıfatı kitāblarda bize irişmişdür, yād (9) idelüm inřā’allāhu te’ālā. **Fī zikri’ř-tuyūri’l-ğarīyeti fi’l-afāķi:** (10) Āğīnīkus dirler, bir řuř vardur Türkistān’da, hōř ķoķusu (11) vardur ve ol vilāyetdeki ol řuř vardur, dārçīnī olur. (12) Kārவān daşı anda çoķ müddet varur zīrā ki yolında mühlik (13) deñizler vardur. Ol řuř Hindūstān’a varur, dārçīnī getürür, (14) yuvasını dārçīnī-y-ile yapar. Ğāyet yüce ağaşlarda yumurşalar daşı (15) yavrılar. Her yirde ki anuñ yuvası ola ol yir ķavmına işmarlarlar ki [322b] (1) aña kimse ta’arruz itmeyeler.

Kaçan kim yavru çıkara uçura. Varurlar (2) oğ-ıla anuñ yuvasına, kurşun atarlar, tā ki yuva ağırlana (3) aşağa düşe. Çünkü pādīshāh ol dārçīnī cem‘ ider, (4) alur. Yine geldeç yıl bir yuva dağı yapar. Dārçīnīden her yıl alurlar, (5) ol yene yapar. Rūmīler ol kuşa “ a‘kuṭūṣ” dirler. Dirler ki (6) bu kuş maşriḳ tarafında bir şehir vardur, anda olur ve ol şehirde (7) gice olmaz, dā’im gündüz olur. Ol şehre medīnetü’ş-şemsi (8) dirler. Taymāş ḥakīm eydür, ol şehriñ kavmı āfitāb-perest (9) dururlar ve ol kuş dağı yavru lamaz. Kaçan ki Allāh te‘ālā dilese ki (10) ol kuş yavrilasa emr ider aña ki ol varur Hindūstān’dan (11) dārçīnī getirür dağı bir ulu yuva yapar dārçīnīden. Dağı (12) anuñ üzerine çıkar, kanatların urur, tā ki bir od çıkar kanadı (13) altından, ol yuvayı yaḳar, kendü dağı bile yanar yuvasıyla, kendü (14) dağı kül olur. Bahārda yağmurlar yağar ol kül üzerine (15) ve andan bir kaç kurtcağazlar durur, büyür kanatlanur her birisi **[323a]** (1) bir ağanīkus olur, ol ağacuñ başına çıkarlar dağı her (2) yıl dārçīnī getirürler. Bunuñ ‘ömrin şorarlarsa, beş yüz yıl (3) olur. Bu ma‘rūf kuşdur, egerçe bizüm vilāyetimüzden ırakdur. (4) **Ṭuyūru berberī:** Berber ḥudūdında bir kuşdur ki biñ dürlü āvāze (5) virür ve anı tutarlar öğredürler. Şöyle ki ta‘līm iderler. Bir (6) ‘ākīl kişi gibi dağı koyuvirürler. Varur her gün kendü cinsinden (7) on kuş, yigirmi kuş uydurup getirür, issi evine. Ev issi (8) ol kuşları tutar, yine kendü kuşın şalıvirür. Her kaçan kim (9) ol kuşu şalsalar, eyle ider. **Çarşı ve çöngerek:** Bunlar iki (10) kuşdur bahri, çünkü dā’im uçar, gelür çarşinuñ kıyruğundan (11) girür ayağı arasına, dağı aña zaḥmet ider. Kaçan ki çarşı terslese, (12) çöngürek derḥāl ağzın açar, ol tersi alur yir. Şöyle tutar (13) ağzıyla ki bir zerre düşermez, ḥattā ki toyar, andan gider. Her (14) bār ki karnı aç-ısa, eyle ider ve ansız dağı gelür. Karnı altına (15) girür, zaḥmet virür ve çarşı büyük kuşdur, kuvvetlüdür ve çöngerek **[323b]** (1) za‘īfdür, kuvvetsiz ve dağı Şīn’de bir kuş vardur, aña beşir dirler (2) ki anuñ iki dürlü āvāzı vardur. Her bir vaktında bir dürlü āvāz ider. (3) Bir āvāzı ucuzlığa delālet ider ve bir āvāzı kızlığa delālet. (4) Ve Çīn kavmı anuñ āvāzın bilürler ki niçe āvāz-ıla çağırıcak metā‘ (5) kız olur. **Ṭayr-ı ḥızrānī:** Ḥızrān ḥudūdında

bir kuşdur, şuda (6) olur fîl deñlü âdemi çapar ve şığırı ve eşegi çapar, dağı yukaru (7) hevāya çıkarur, dağı aşığa bırağur, dağı yir. Bir bāzırgān hikāyet (8) ider, eydür, Hızrān hudūdında deryā kenārında gördüm ki katırlar, (9) atlar gezerler. Anlardan yaña teveccüh itdüm çünkü beni gördiler (10) hevāya kalkdılar, deñizden yaña gitdiler dağı deñize olurlar. Bu bizüm (11) velāyetimizde çok harāblıklar iderler, ben dağı anlara yakın vardum. (12) Gördüm ki her biri bir günbede beñzer. **Hikāye:** Bir bāzırgān hikāyet (13) eydür, baħr-ı muħīṭ sāhilinde gıderdüm, gördüm deryā kenārında (14) ‘azīm büyük taşlar durmuş ki müdevver. Şöyle şeffāfdur, şanasın (15) ki billürdur. Anları gey ta‘accüb itdüm, kavmdan birisi var-ıdı, [324a] (1) anuñ birisin aşığa bıraktı. Derhāl gördüm ki şındı. Bildüm ki (2) yumın deyilmiş, şarusı ki ağıdı, bir legenden ziyāde ola-y-ıdı, (3) şarusı-y-ıla ağı bile çarışup ağıdı ki şuya çarışdı. (4) Ğavvāşlar didiler ki: “Deñiz cānavernüñ yumurtaşıdır” ve (5) ba‘zılar dirler ki Aşıkān vilāyetinde yumurta getirürler ki (6) her birisini bir deveye yük iderler. **Ṭayr-ı kebīr:** Demāvend’e kuşlar (7) olur ki her biri bir niçe koyun deñlü līkin ‘imāretlerde olmaz. (8) Muħammedü’bnü İbrāhīm eydür, Me’mūn ḫalīfe kişi viribdi, Ebū Mūsa’bnü (9) Ḥafş ki Demāvend tağına vardı, şahḫāk aḫvālından bil. Ebū Mūsā (10) eydür, vardum, anda kuşlar gördüm ol tağıñ depesinde. Her birisi (11) ağı ḡāyet büyük ki vaşfa gelmez ve dağı ol tağıda çar ḡāyet (12) çok olur ve ol çar üzerinde çurtlar olur ki her biri bir hi(z/s)ana (13) beñzer. Ve vaḫtīhā ol çurtlar yarılır içinde şu revān olur, (14) dağı ol kuşlar gelürler, anlarıñ dirisini alurlar. Ve anda (15) bir pīr gördüm, eydür, eger şahḫākı dilerseñ ki göresin, dağı [324b] (1) yukaru gel, ben dağı yüz arış yukaru çıkıdum. Gördüm ki bir demür çapı ki (2) ol çapuyı demür mıḫlarla mıḫlamışlar ve her mıḫuñ başında yazmışlar ki (3) ol şahḫāk, niçe ‘ahdı şımışdur. Ol sebebden ol dīv bunda maḫbūs- (4) dur, ölmesün ki kimse aña ta‘arruz ide. Tā ki mazarratı anuñ kimseye (5) irişmeye. Pes ben dağı andan girü döndüm. Bir niçe cemā‘at bunuñ (6) üzerinedür ki şahḫāk dīvdür, âdem degıldür. **Ḥāşıyyetü’s-semend:** Semender (7) bir kuşdur ki odda olur, tenūrlar içinde ki anuñ

odda bir yūni (8) yanmaz. Şöyle ki şu kuşlarınıñ şuda yūni olmaz ve anuñ derisinden (9) dest-māl eylerler, al salarlar. Her kaçan ki kirlü olsa oda bırağurlar, (10) kiri yanar, kendüsi pāk olur, yanmaz. Ve dirler ki bir yirde biñ (11) yıl od yansa bu kuşuñ nesli münkaṭı‘ oldı dañı anı kimse (12) görmedi. **Ṭayr:** Süblān tağında bir kuşdur qarğaya beñzer. Hīç (13) kimse anı görmez, meger nevrūzda göreler. **Ṭayr:** Şalāhaṭ (14) cezāresinde bir kuş vardır ki aña delīlü’l-ceri dirler. Deñiz (15) sāhilinde olur çünki kimi yoldan azsa, gelür feryād idüp çağırur. **[325a]** (1) Yol ne tarafa-y-ısa kulavuzlar yoluna getürür dañı döner. **Ṭayr-ı dıger:** Qaraķīsā (2) hūdūdında bir aq kuş vardır, başında kıızıl tācı vardır, āvāzı (3) gey hūbdur, odı sever, dā’im qanda ki od yansa, anuñ çevresinde (4) uçar, aña “‘ābidi’n-nār” dirler. **Ṭayr-ı garānīk:** Ya’nī gārnūq kuşlar- (5) dur ki maşrıq tarafından gelür Nīl sāhiline ve anda sāhilde sākin (6) olurlar. Ye’cūc ve Me’cūc-ıla ceng iderler. Ba’zılar dirler ki (7) gārnūq şu kuşıdır, gice yatmaz, çünki hevāya uçsalar bir ağaç (8) ağızlarına bile alup uçarlar, yırtıcı kuşlardan qorqup. **Ṭayru (9) dıger:** Ferķīz bir kuşdur ki aq. Çīn deñizinde olur, bir qara taş (10) üzerinde oturlar ki ol taşa “māhidet” dirler. Her ādem ki (11) ol taşı görse gülmek tutar. Şol miqđār güler ki ölür. Eger (12) ol kuş ki ferķīzdür, ol taş üzerinde otururken görürse hīç (13) gülmek tutmaz ve ol ferķīz öldürseler, ağlamak tutar. Şol qadar ağlar ki (14) ölür. **Ṭayru dıger:** Fārvān bir kuşdur, şol mehlik deñizlerinde olur. (15) Deñiz üzerinde yavru salar, on dört günde yavrusın uçurur. **[325b]** (1) Mādām ki ol kuşlar deñiz yüzindedür gemiler işler. Kaçan ki işler, (2) kaçan ki ol kuşlar deñiz yüzinden gitseler, gemiler durur. Ayruq (3) kimse deñize girmez. **Ṭayr:** Küngür bir kuşdur, Ṭaberistān’da bahārda (4) gelürler, dañı serçeler anuñ kuyruğın altına girürler, tā giceye degin (5) kuyruğı altında bile uçarlar. Ol dañı bunuñ üzerine tersler. (6) Gice olıcaq birisin tutar, alur yir. Çün bahār geçse nābedīd (7) olur. **Ṭayr:** Kebūker bir kuşdur, Māverā’ün-nehirde olur. Her (8) kuş ki bu kuşı görse derhāl qapılırlar, aña cimā’ iderler. Her (9) vaqıtde yavru çıkarur, her biri bir dürlü rengde. İrkegi gelür, kuyruğı (10) altına girür, dañı burn-ıla kuyruğı altını urur,

tā ki içinden yumurdasın (11) şındura. Bu kuşu şol yavuz işlü ‘avratlara beñzedürler meşel (12) idüp. Erkegi za‘îf olur ve dişisi kavî olur. Kuşlar (13) içinde bu kuş mazmümdür. **El-berā‘ad:** Berā‘ide bir kuşdur ki gice uçar, (14) şol yılduz düşmiş gibi görünür gicede ve gündüzde uçar od (15) görünür. Dögeler

[326a] (1) dağı keçi südügiyle anı yaş eyleyüp hablar eyleyeler, nohūd deñlü. Dağı (2) bir ağaç altında ki anda kuşlar cem‘ olur, ol habları tütüzdürel, (3) çünkü tütünü ol kuşlara irişe, kamusu aşığa düşer lîkin anı (4) dütüzen burnın bağlaya, tā ki tütünü burnına girmeye, ziyān ider. (5) **Fî zikri’l-beğāşi’-t-tuyūri’l-müdüre ve şifātihā:** Büm bir kuşdur ki gice (6) uçar ki aña baykuş dirler. Rızkı gice taleb ider. Dirler ki (7) bir ‘Arab iki baykuşu getürmiş şatmağa. Eyitdiler ki niçeye (8) şatarsın? Eyitdi ki ulusun bir akçeye ve kiçesin on akçeye. (9) Eyitdiler, niçün? Eyitdi, anuñ-çun ki bu kiçisinüñ şümlığı arta durur (10) ve anuñ eksili durur, gice vîrānelerde olur ve af‘î yılanlar andan (11) kaçarlar. Bunuñ yumurdasın dağı iki nev‘ olur; bir yumurdası şaç (12) kılin döker ve bir yumurda kıll bitürür. Anı bilmek bunuñ-ıla olur ki bir (13) kuşuñ boynına asalar, eger yuñin dökerse, ol kıll dökendür (14) ve illā dökmezse, ol bitürendür. Eger baykuşu öldürseler, (15) bir gözin yumar ve bir gözin açar ve her kim, gözinüñ birisi seher getürür [326b] (1) ve birisi uyku getürür. Eger bile getürseler tecrübesi oldur kim eger şuya (2) atsa batarsa uykusuzluk getürür ve eger batmaz-ısa uyku (3) getürür. Baykuşa bümü ve hāme ve çağad dirler. Bir münkir āvāzı vardur. (4) Gicede āvāz ider, ehl-i cāhiliyyet dirler ki ervāh-ı emvāt baykuşu (5) olur dağı kūrî çevrinür durur. **Hikāye:** ‘Ummān ehlinden bir (6) kişi eydür, ben bir ulu şadāya vardumdı, anda bir baykuş geldi (7) gice-y-ile. Ol gice düşde gördüm ki bir baykuş dağı geldi. (8) Ol gelen baykuşa eydür bu serāydağı baykuşu ki sen kimsin? (9) Ol eyitdi ki ben Velīdi’bn-i ‘Abdü’l-melik baykuşuyam, oldı. İşbu (10) sâ‘atda, ben anuñ baykuşuyam. Derhāl uyğudan uyandum, (11) gördüm baykuş iki olmuş, ben dağı tārīh yazdum, şoñra (12) bildüm ki hem ol gice, ol sâ‘atda ‘Abdü’l-melik vefāt itmiş. (13) **El-ğaberü:** Peyğamber -‘aleyhi’s-selām- buyurur kim:

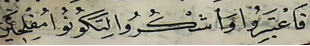
أَوَوَا حَمَّ الشَّمَاءِ (14) فِي حَوَائِلِ الطَّيْرِ الْأَخْضَرِ تَأْوِي إِلَيْهِ مَا دَلَّ حَيْثُ الْغُرْبِ Ya'nī, (15) şehīdlerūñ cānları, yaşıl kuşlar kırsağında olur, dağı [327a] (1) gelürler, şol kıandiller ki 'arş altındadır. Çünkü ervāh-ı şühedā (2) yaşal kuşlar kırsağında olmağ, revā olıcağ. Eger ervāh-ı eşkıyā (3) dağı baykuş kırsağında olursa, ba'īd olmaya. Zīrā ki bu (4) bir mazmūm kuşdur, 'avām arasında. **Hikāyet:** Eydürler ki kuşlar (5) Süleymān -'aleyhi's-selāmu- şikāyete geldiler. Eyitdiler ki bizüm aramızda (6) bir kuş vardur ki aña baykuş dirler. Ol ābādānlığa gelmez, (7) benī ādemūñ ta'āmın yimez. İki uzun kıulağı vardur, dağı tamlar (8) üzerinde oturur, şūm fāl tutar ve kūrīstānları durağ idinür. (9) Süleymān baykuşu oğıdı, eyitdi ki kuşlardan senden şikāyet (10) itdiler. Bu resme eydür belī, ben anlarūñ arasına varmazam. Tā ki (11) anlarūñ belā ve ħasedinden emīn ola ve benī ādemūñ ta'āmuñ yimezem (12) zīrā yimedim beni ururlar. Eger yirsem ħōdhelāk iderler, kıulağım (13) uzundur ki olur olmaz sözi işitmeyem, tā ki andan baña şer (14) irişmeye ve tamlarda āvāz iderem ki bu kıaşırlara mağrūr olma ki (15) kim bunları sizden alurlar, ya sizi bunlardan alurlar ve kūrīstānlarda [327b] (1) oluram. Eydürem ki ey şāhibü'l-kāşır, ey şāhibü'l-kābir, öldüñ (2) ol öñdin didiğim rāst mıydı ki yāhūd yalan mıydı? (3) **Şi'r:** Çü baykuş sözünü ki kııldı tamām, eyitdi Süleymān (4) - 'aleyhi's-selām-: Bu kıuşu siz ayruğ üşendirmeñiz ki bundağı (5) ħikmetleri añlañız. Mağşūd oldur ki 'avāmu'n-nās her (6) nesneye ħākāret göz-ile bāqarlar ve ħavāşu'n-nās ħākığat nazārın (7) iderler. **Ĥāşıyyetü'l-lağlak:** Lağlak bir kıuşdur ħāsīs, ma'rūf ki kıamu vilayet- (8) lerde olur ve yılan yir. Bir kışi eydür bir kez bir lağlak yumurdası yirine yuvasında (9) bir kıarğa yumurdası kıodum, çünkü irkegi dışısı belürdi, biri (10) biriyle ceng eyledi. Dağı bir gün ol erkegi uçdı, gitdi. (11) Gördüm ki yine geldi, niçe biñ lağlak geldi, anuñla bile ol dışısın (12) gāyet dögdiler. Nāğāh bir kıarğa geldi, ol yavruyu kendü (13) yuvasına iletđi, çünkü ol lağlaklar anı gördiler müteferriğ oldılar. (14) Mağşūd oldur ki fesād kıuşlar arasında dağı mazmūm ve merdūd- (15) dur. **Hikāyet:** Eydürler, bir kışi lağlak yavrusın aldı, evine [328a] (1) geldi. Ol lağlak dā'im ol evi dezzinürdi, bir gün vardı (2) bir af'ī yılan getürdi, ol af'ī yılanı ol evūñ

üzerine (3) bıraktı. Ya'nî ol evüñ şāhibini incitmek ider. Pes yine yavrısını (4) yuvasına iletdiler, andan fāriğ oldı. **Allāhum:** Ya'nî tāvus (5) lihām bir kuşdur, ma'rūf ki pādişāhlar anı evlerinde hıfız iderler ki (6) ol kuş bir nesnenüñ zehri vardıgun bilür, feryād ider, āvāzından (7) bilürler kim zehr 'amelin itmişlerdür, andan ihtirāz iderler. **Ṭayr:** (8) Mütekebbir kuşdur ki yiti āvāzı vardır. Huşāmu'bnü Sālim eydür, (9) bir yılan ol kuşuñ yuvasına kaçd eyledi, derhāl ol bir diken (10) getürdi. Dağı ol yılanuñ başı üzerinde çevrildi, yılan aña hāmle (11) idüp ağzın açdı, ol dağı derhāl minķārındağı dikenini ağzına (12) bıraktı, yılan andan öldi. **Ṭayr:** Ermeniyye'de bir kuş olur, (13) kızıl ağaçlarda oturur, eger dilerlerse aña geleler varurlar, (14) anuñ bir yavrısını tutarlar, dağı za'firāna boyar, iletürler yuvasına (15) korlar. Anası alur anı taşra atar, dilerlerse Ermeniyye'de bir başlık [328b] (1) olur, yaraķana fā'ide ider, ol kuş varur, ol balçıkdan getürür, (2) yarısınıñ öñinde kor, anı yaraķanı olmuş şanur. Hāķķ (3) te'ālā her hayvāna fehim virmişdür. **El-hüdhüd:** İbige bir laṭīf kuşdur (4) velīkin zişt koķar ve dağı ol nücār ki yir altından taşra (5) gelür anı ibügi görür. Süleymān -'aleyhi's-selām- bir beriyyede konmışdı, (6) anda şu yogıdı. Hüdhüdi bulamadılar, bir sā'atdan soñra geldi, (7) eydür, Şabā şehrinde idüm ve anda bir melike gördüm, leşker-i (8) 'azīm-ile ve aña Belķīs dirler, velīkin āfitāb-perest- (9) dür. Süleymān nāme yazdı, hüdhüde viridi ki Belķīs'e ilede. (10) Aldı getürdi, Belķīs dağı ĩmāna geldi, muṭī' oldı. (11) Hüdhüde yine geldi eydür ki iy Süleymān, sen şu üzerinde oturmuş- (12) sın. Çünki ol yiri kazıdılar, şu çıķdı. İbn-i 'Abbās eyitdiler (13) ki hüdhüd yir altındağı şuyı bilür ve görür, 'acebdür ki ol kendüye (14) kurduķları dāmı bilmez, görmez, tā ki boynına geçer, esīr olur. İbn-i (15) 'Abbās eyitdi ki: **إِذَا جَاءَ الْقَصَا عَلَى الْبَصَرِ** Ya'nî kaçā, kaçan ki gelse [329a] (1) göz bağlanur, görmez olur. Yuvasını murdārdan yapar küreler üzerinde, (2) her gün güneş toģıcak ağzın açar bir siñek ağzından çıkar gider. Ne yirde (3) hüdhüd ki olsa anda keltekile olmaz ve eger hüdhüdüñ ve yengecüñ (4) iki gözin kurutsalar, dağı sürme idüp göze çekseler, güneş toģmazdan (5) öñdin ne yirdeki süvārdur bile.

Nazar ide ol yirden ʃaʃra nücār (6) çıkar, göreler ve hem ol ʃu dağı yakın olur ve dağı eger hüdhüdün (7) gözini baʃı altına ʃosa uyqusı gele. Kaçan ki hüdhüd pīr (8) olsa ġāyet jīʃt olur. Baʃı büyük, teni küçürek, minķārı (9) uzun, ayağı kıʃacıķ ammā yigitlikde ġāyet laʃīf olur. (10) ʃordılar kim hüdhüd Süleymān peygāberden - ‘aleyhi’s-selām- ne sebep-ile (11) ʃurtıldı? Eyitdi ki anası bereketiyle. ‘Arab eydür, hüdhüdün anası (12) öldi, hüdhüd anı baʃına getürdi. Ammā hüdhüd etin yemek, kiʃinün (13) hıfzın arturur, ġāyetde ve hem mücerrebdür. **El-ġurābu:** Ƙarġa bir ġasīs (14) ʃuʃdur, ma‘rūf. Ġāyet uğrıdur, gice ve gündüz iʃi uğrılıķdur. (15) Aġaçdan yemiʃleri uğurlar, iledür, gizler. Peyġamber -‘aleyhi’s-selām- buña [329b] (1) “fāsıķ” dimüʃdür. Ƙarġanuñ irkegi diʃisinün ʃanadı üzerine (2) biner, oturur ve diʃisi yumurʃası üzerine oturur, dā’im üzerinden (3) gitmez. Diʃisi irkegi aña yimek getürür, tā yavrısı ʃıķınca. (4) Ƙünki yavrısı ʃıķa, ʃoķusı olur jīʃt, aña siñek ve öyez (5) cem‘ olur, üzerine üʃer. Pes ol siñekleri dutar, yir (6) ve yavrusına virür, uçarmayınca ʃatından gitmez. Ve ʃaķsıġān dağı (7) yuvasını aġuķ yirde yapar, dağı anda ʃenār yapraġın getürüp (8) ʃor, yaraʃadan ʃorķup. Kaçan ki yarasa yumurdasına degse ġarāb (9) olur, nesne ġāʃıl olmaz. Ƙenārdan yaraʃa ʃaġar, anıñ-ġun (10) getürür ʃınār yapraġın ʃaķsıġān. Vaķtı olur ki ‘aķd-ı cevāhir (11) getürür yuvasına ve dağı ʃarġanuñ ʃehveti minķārındandır. ʃöyle ki (12) fīlün cemī’i iʃi burnındadır, aġızlarını biri birine virürler dağı (13) ʃehveti diʃiʃinün aġzına döker zīrā hīġ kimse görmemiʃdür ki (14) ʃarġa biri birinün üzerine ʃıķa ve dağı ʃarġaya a‘ver dirler. Ya‘nī (15) bir gözlü dirler. Mecāzen ʃöyle ki gözsüze gözlüce didükleri gibi. [330a] (1) Buña dağı ġāyet tīz gördüğ-iġün a‘ver dirler. Bir ġakīmden (2) ʃordılar ki ne cānaverdür ol ki aġz-ıla cimā‘ ider? Eyitdi ki bilmezem (3) līkin ʃarġanuñ minķārı zekeri yerinedür. Her kaçan ki burnını diʃisi (4) aġzına alsa yüklü olur, yumurtalar. **Hīkāyet:** Eydürler ki Nūḥ -‘aleyhi’s- (5) selām- virbidi ki ʃūfānuñ ġālını bile ġaber getüre. Vardı bir (6) cīfe buldı, aña meʃġül oldu. Gelmedi bunu meʃel ʃodılar ki ġāyet (7) maʃlaġat virmiʃler ola dağı vara, gele kendü iʃine meʃġül (8) ola. Ol maʃlaġatı

terk ide, aña dirler ki: Ya'nī (9) giden Nūḥ qarğasıdır. Pes Nūḥ qarğaya nefrīn kıldı, ol sebebden (10) ābādānlıkda qomazlar, yuvasını işsiz yirlerde yapar. Çünkü ḥurmā (11) direcek vaqt ol Başra'ya ol kadar qarğa gelür ki ḥisābını Allāh te'ālā (12) bilür. Ki cemī'i Başra'nuñ ağaqlarını qapqara başar ve daḥı şol ağaqlarda, (13) ki ḥurmā vardur aña qonmaz Allāhuñ ḥükmiyle. Hāl budur Başra'ya (14) vardığı ḥurmā-y-ıçun varur ve ḥurmā dirlediginden şoñra, ağaqlar (15) dibine gelür, ḥurmā ister. Buldığı ḥurmācuqları ağaç dibinde yir. Ve qarğa [330b] (1) düşde fāsıqdur. **El-aşkūr:** Serçe bir ḥasīs mazarratlu kuşdur. (2) Qaçan ki şıçan āvāzın işidürse yuvasını ḥarāb ider ve ḡallenūñ (3) ve yemişlerūñ düşmenidür. Serçenūñ süñügi ma'deye muzırdur ve ma'de'i (4) şabahrüc ider. Yılan buña düşmendür ve qaçan ki yavrısı ḥasta olsa (5) taşra birağur, ḥastalığı sirāyetinden qorqup. Serçe ve seg (6) ve ḥādım mutaşşıfdur şiddeti cimā'-ılan. Eger bir tam üzerinde serçe (7) yürise ayağı āvāzı aşağda işidilür ve eger fīl yürise (8) işidilmez. Dişisi jışt olur ve bīşerim ve küstāḥ olur. (9) Şol yirdeki ādemī gide, ol daḥı gider. **Zūzūr:** (10) Bir kuşdur ki yire qonmaz ve ayağıyla yürimez ve hīç nesne yimez. Dirliği (11) anuñ yıl-iledür. Rabī'un vaqtında zāhir olur şoñra yine nābedīd (12) olur ki aña ba'zılar ebābīl dirler. **El-ḥattāf:** Qurlāğüç (13) bir laṭīf ziyānsuz kuşdur. Her yıl Hindūstān'dan gelür, cemī' (14) vilāyetlere yavrılar, yine bile alur gider. Hindūstān'a bu gelmesinde (15) deñizlere düşer helāk olur ve hīç kimse ta'arruz itmez. 'Ömri [331a] (1) az olur ve āvāzı ḥōşdur ve eger yüz kez āvāz iderse, (2) ziyāde ve noqsān itmez. Yuvasında kerefs qor, yılandan qorqup ki (3) yılan kerifseden qaçar. Eger yavrısın gözün çıkarsalar, bir ot(4) getürür ki aña 'ayna's-şems dirler, gözine sürer, gözi ḥōş(5) olur. Eger qarğucuñ gözini qurutsalar, bir kişi bāzūsına bağlasa (6) istimesi sākin olur. **El-ḥuffāş:** Ya'nī yaraşa bir kuşdur ki güneş(7) indüğinden şoñra uçar, dā'im gice uçar, gündüz uçmaz. (8) Öyez tutar yir, ancak baykuş ve yaraşa ikisi bir vaqıtde uçar. (9) Yavrısı yaraşa ağız-ıla besler, ağızı şıçan ağızına beñzer(10) ve dişleri vardur, ḡāyet tiz ve 'ömri uzun olur. Kerkes (11) ve tavşancıl ve fīl 'ömri gibi ve ne kadar ki 'ömri

uzasa kuvveti artar. (12) Ol ki güneş gurub itdiği vakitte uçar. Ol yigittür (13) ve ol ki ay aydınına uçar, ol yaşamışdur. Eger yarasa oğlancık (14) ışırsa, zahmeti gitmez tā eşek āvāzın işitmeyince ve yāhūd (15) anı öldürmeyince. Yaraşa naruñ ve kozuñ düşmenidür, eşek āvāzın [331b] (1) işidicek ölür. Kerkes yarasadan kırkar, yaraşanuñ kanını (2) yir kıl biter yire dürtsele kıl bitmez olur ve eger gözin çıkarsalar (3) yine biter. Tebbet’de bir kuş vardır, aña dağı huffaş dirler (4) ki büyükdür ki iki koyun deñlü vardır. İki emcegi ve dişleri vardır (5) ve emceginden süd gelir. **Ebū hārūn:** Bir kuşdur ulu, gice āvāzlar (6) ider ki işidenleri ağladur. Anuñ ‘acāyib āvāzı vardır. Bir (7) şahş vardır, hikāyet ider ki İlişger’den düşmen talebinde gitdiler (8) ve düşmene dağı haber itmişler kaçmış. Bunlar dağı durmayınca gitdiler, (9) gördiler ki nāgāh ceng ve muğannī āvāzları gelir. Ğāyet (10) laṭīf, anı tefahhūz itdiler, gördiler bir bölük kuş uçdı dağı (11) āvāz münkaṭı‘ı oldu. Halk didiler ki cinnīler āvāzıdır. Pes yine ol (12) kuşlar bir yire kondılar, ol āvāz yine geldi. Bildiler ki kuşlar āvāzı- (13) dur ki ol kuşa Ebū hārūn dirler. **Ebū kalemūn:** Bir kuşdur, ilan (14) tağında olur. Her ne reng kim Allāhü tebāreke ve te‘ālā halk itmişdür. (15) ‘Ālemde ol Ebū kalemūndan vardır, şabāḥ bir levinde olur ve kuşluk [332a] (1) bir levinde olur ve her bir vakitte bir dürlü olur ve eger yise bīhūş (2) olur. ‘Ālemde ‘acāyibler çok velīkin bu bābda bu miqdār kifāyet (3) ider.

²⁶ **Er-rüknu’l-‘ašū (4) fi’l-bahāyim ve’l-ḥayvanātu’l-kibār:** Fīl bir ‘azīm cānaverdür, Hindī ve Baḥrī’dür. (5) ‘Azīzü’n-nefes ve mütekebbir ve zeyrek ve cābirūñ ve melik şıfatdur. (6) Bir kişiden şordılar ki ol ne nesnedür ki iki ayağı vardır (7) ve üç eli? Eyitdi ki fīl ki iki öñ ayağı cānaverūñ elidür, bir (8) eli dağı hortum-ıdır ki cemī’i işi anuñla işler. Hindiler (9) eydürler ki yılda bir kez fīlūñ āyīnidür, dirler. Bir kuru deri çıkar (10) müşğ gibi. Fīl tekebbürlig-ile ve dücüclig-ile mutaşşıfdur ki bir fīl- (11) bān fīle zahm urdı, döğdi, dağı fīli bir ağaca bağladı. (12) Kendüsi vardı, şöyle bir yirde yatdı, fīl de hortum-ıla (13) ol ağaçdan bir budağı

²⁶ “Kurtuluşa ermek için itibar ve şükrediniz.”

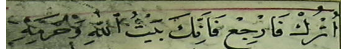
sındırdı daḥı fīlbānuñ üzerine (14) atar, daḥı ol budağ-ıla fīl çeker, қатına getirür, ayağıyla (15) gögsünü başar, öldürür. Fīl mest olıcaқ ğāyet heybetlü ḥamle ider. [332b] (1) Ve fīl arslandan қорқar. Ve қаçan ki yüklü olsa yedi daḥı тоғurur. (2) Yüz yıl ‘ömri olur ammā ‘Irāқ’da fīlūñ irkegi ölür ve (3) dişisi қalur. Eger fīl tersini ağaca bağlasalar yemiş (4) virmez. Şöyle ki ‘avratlar balı fercine ḥuқne itse ḥāmile (5) olmaz ve Hind’üñ ‘avratları, kendüler bal isti‘māl iderler (6) dā‘im ki yüklü olmayalar, yigitleri tīz fānī olmaya. Ve hem fīl aқ (7) ve қara ve ala olur ammā қıllu ve yūñlü olmaz. Hīç bir cānaverden қорқmaz (8) illā çetükden қорқar ve arslan hīç cānaverden қорқmaz illā ki (9) ḥorūsdan қорқar. Ve ‘Arab Қādissiyye’nüñ cenginden ‘āciz қaldılar (10) ki atları fīle girmezdi, bir kişinüñ қoltuğında bir çetük (11) var-ıdı, fīl aña ḥamle itdi, қорқusından çetügi bıraқdı. (12) Çünki fīl çetügi gördi, қorқusından қаçdı ve bāқī (13) fīlleri ilerü sürdiler, anlar daḥı çetügi gördiler, қаçdıлар. Ol (14) sebebden Қādissiyye leşkeri münhezim oldı, müslümānlar manşūr (15) oldılar. Ve daḥı fīlūñ dili tersdür ki dili ucu boğazından yañadur [333a] (1) ve dili ilerüdür. Ve қamu cānaverüñ emcekleri göbegi altındadır illā ki (2) ādemüñ ve fīlūñ göbegi üstindedür. Kistrā Pervīz çün kim melik (3) Nu‘mānu’bnü Münzir’i tutdı, eyitdi ki ‘Azīm ‘azametimle helāk ideyim. (4) Pes vardı fīl ayağına bıraқdı, fīl helāk itdi. Kistrā’nuñ ol (5) vaқtın yüz yavuz fīli var-ıdı ve bir dişi fīl ki тоғururdı. ‘Irāқ’da (6) Pervīz zamānında ve ğayrı zamānda fīl тоғurmadı. **Hikāyet:** ‘Abdu’l-meliki’ (7) bn-i ‘Ubir eydür, Mu‘āviye dīvānında bir gün bir nāme buldum anda

مِنْ مَلِكِ ابْنِ أَبِي سُوَيْبَةَ قَالَ لَمَّا كُنْتُ فِي دَارِ
 ابْنِ أَبِي سُوَيْبَةَ وَابْنِ أَبِي سُوَيْبَةَ وَابْنِ أَبِي سُوَيْبَةَ
 وَابْنِ أَبِي سُوَيْبَةَ وَابْنِ أَبِي سُوَيْبَةَ وَابْنِ أَبِي سُوَيْبَةَ

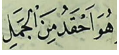
yazmışlar ki: (8) (11) Ya‘nī bu nāme Mu‘āviye bin Süfyān’a yazılmışdur Şīn pādīşāhından (12) ki ıştāblında biñ fīl vardır ve serāyı altun kerbüc-ile gümüş kerbücle (13) yapılmışdur ve biñ pādīşāh kızları daḥı aña ḥizmet iderler (14) ve iki ırmağı daḥı vardır ki biri Süfyān ve biri Alalūde dirler ki (15) Kistrā’nuñ bir muṭribi var-ıdı ki muğannī-y-ıdı. Adı Rubust, adı Қulhubud. [333b] (1) Ğāyet ḥüb āvāz-ıdı ki ‘ālemde nazarı yoğ-ıdı. Rubust var-ıdı, (2)

hasedinden kalma-y-ıdı, öldürdi. Kılhabd'ı ben öldürdüm. Pādīşāh (3) dağı fīl ayağına bırağdı. Tā ki fīl öldüre, lākin Pādīşāh dağı (4) muğribsiz ęalur. Bu sözi Kīsrā çün kim işitdi, eydür dağı Rubust'uñ (5) 'ömri var-ı mış, öldürmek ki ol ölüm vağtında dağı benüm (6) maşlahatum ęuşşalanur. Belki fīlūñ ol iki süñükleri çıkmışdur. (7) Boynuzıdur diş degildür ve anı bilmeyenler diş şanurlar ve içi (8) anuñ mücevvedür ve köki dağı boynuzı yirindendür velīkin bu ęadar- (9) dur ki başı aşığa bitmişdür ve dağı fīle efķam dirler. Ya'nī kiçi (10) ağızlu ve ağzın yummaz, siñekden ğāyet üşenür. Zīrā ki ağzına (11) girür, zağmet idür ve Kīsrā'nuñ bir vağtında, yüz iki fīl var-ıdı. Birisi (12) bir ğün esrimiş halka hamle itdi, halā'ıķ kaçarlardı ve fīl tađt-ı (13) Kīsrā'ya kaçd itdi ve bir kişi balta aldı, fīlūñ alnına balta-y-ıla (14) urdı dağı tağtı fīlden meni' itdi. Kīsrā eydür, dağı senden (15) cür'etlü kimse var mıdur? Ol kişi eydür, pādīşāh virsün, eydeyim. **[334a]** (1) Destür virdi, ol eydür, benden bahādur, Behrām-i çübīn'dür, böyle diyicek (2) Kīsrā'ya ęatı geldi. Zīrā ki düşmeni idi. Eydürler ki cemālda ve ķāmetde Kīsrā (3) gibi yođ-ıdı ve anuñ bir atı var-ıdı, aña şebdīz dirlerdi. Ol (4) yorulđığı vağtın fīle binerdi ki fīlden ğayrı dağı at çekmezdi. (5) Ebū Ca'fer-i Mansūr'uñ dağı kırķ fīli var-ıdı ve Kīsrā'nuñ ol (6) bir vağitte dört yüz mu'teber fīli var-ıdı. İhtiyār itdi ki fīl (7) çoğalda. Ol sebebden ki bir ğün bir niçe fīl ęatına getürdiler dağı (8) eydür, giderüñ ki bunlar şūmdur. Pes fīlleri taşra eylediler (9) ve kendü bunlara şöyle nazār eyledi artlarından. Anlara bir tekebbürlik (10) ve 'azamet-i mülūkāne görđi ve bir dağı serāyından taşra çıkdı, (11) görđi iki tarafta fīller şaf tutmuşlar dururlar. Çünki kendüyi (12) görđiler, cemī'i 'izzet idüp çökdiler, baş urdılar. Ol işleri (13) fīlleri pādīşāh-ı Kīsrā'ya ğāyet hōş geldi, tā haddi eyitdi ki ne olaydı (14) ki ben Hind'den olaydum ya fīl-i Fārs'dan olaydı. Bundan soñra Kīsrā'nuñ (15) ęatında fīlūñ 'azīm i'tibārı oldu. Düşde fīl pādīşāhdur. Bir kişi **[334b]** (1) eydür, Haccācū'bnü Yūsuf'ı düşde görđüm, bir fīlūñ boynın urdılar. (2) Haccāc eydür, eger gerçek iseñ Hind pādīşāhın öldüreler. (3) Bir niçe ğünden soñra nāme geldi kim Dāhiri'bn-i Muşş'i

öldirdiler. Ve dağı (4) fîl toynağ-ıla hortumundan kırkar. Kādissiyye cenginde Zühre'bn-i (5) Hārbe dirlerdi, bir kiři var-ıdı, bir fîlün hortumına zahım urdı, fîl derhāl (6) düşdi. Ve dağı fîl suda gāyet eyü yüzer, hortumın yukaru (7) tutar, gider. Şöyle ki gümüş yüzer ammā deve çirkin yüzer (8) yanı üzerine yatup. Fîlün medhi çokdur. Yeter medh itdüñ ammā (9) Ebrehe Ka'be'ye vardı ki yıka fîllerle. Bir fîl var-ıdı 'āzīm heybetlü ki (10) ol fîlün adı Maħmūd idi. Her qal'anuñ qapusına ala didi. (11) Ol iki dişiyle hārāb iderdi. On bir arış qaddı var-ıdı (12) ve her fîlün ki on bir arış qaddı olsa ol fîle zende-fîl dirler. (13) Ol fîl-i maħmūdı olur, ilerü sürdiler Ka'be'i yıqmağa. Fîlbān fîli (14) mediğ itdi, kıvandurdı tā ki hārāb ide. İmtinā' itdi, varmadı. (15) 'Arab'dan bir kiři geldi Ebrehe qatında esîr-ıdı, fîlün kulağına eydür,

[335a] (1) Ya'nī eydür ki çök, ilerü varsa (2) bu aradan girüden sen Allāh te'ālā evinde ve hārām itdüği (3) yirdesin. Pes fîl çökdi, Ka'be'ye qarşu sücüd eyledi, ilerü varmadı (4) ve her ne qarafdān sürdilerse varmadı, secde itdi, girü döndi (5) dağı ol leşkerün üzerine taş yağıdı, qamusını helāk (6) itdi. Bu şeref fîle tamāmdur tā kıyāmete degin. Peyğamber dağı -'aleyhi's-selām- (7) ol yılda toğdı ve ol yıla 'āmu'l-fîl dirler. Ve dağı fîl cimā'a hareket (8) vaqt, elmayı gāyet sever ve dağı fîli düřvārlığ-ıla tutarlar. Meger (9) gici-y-iken tutarlar, ulusını zahmetle tutarlar ve eger fîli şayd (10) itmek isteseler, yatağın bulurlar ki fîl dā'im tağlarda bir ağaca (11) söykenür yatur ve yatsa duramaz, yatduğı anuñ hemān söykenmek- (12) dür yanı üzerine. Varurlar ol söykendüğü ağacuñ dibini qazarlar, (13) şöyle za'if iderler. Qaçan ki fîl gelse anda tekyetse (14) ol ağaç düşer, fîl dağı düşer, anda ölür. Dağı ol fîli defin (15) iderler anda bir yıl. Tā ki eti çürir, süñükleri qalır, ol süñükleri [335b] (1) alurlar. Aña 'āc dirler ammā fîli şaklamağ-ıçun şayd itseler, (2) deñiz kenārında bir çukur qazarlar, dağı içine deñizden şu bağlarlar. (3) Gelür fîl ol şuya girür, şu girmiş gibi. Çünkü gire yolını (4) tutarlar ki çıkup gidemez. Dağı bir qaç kişi gelüp bu fîli (5) dögerler ve bir kişi gelür, kızıl ton geyer, ol dögenleri urur, sürer, fîlün (6) qatından giderür. Dağı fîli ořar. Qaçan ki bu kızıl

ton (7) geyen gide ol kişiler yine gelürler, dögerler. Yine bu kızıl geyen gelür, (8) bunları sürer, giderür. Bir niçe gün böyle ider. Eyclerler, tā ki fīl (9) bu kızıl geyen-ile üns tutar. Şöyle üns tutar ki her kaçan ki ol (10) kendi dögen düşmenlerin görse bu kızıl tonlıya haber ider ki (11) bu kişi durur, anları kıovalar. Pes ol kişi şoñra çıkarur, arkasına (12) biner, alur gider. **Hikāye:** Bir cemā‘at eydürler ki fīl yavrusın dutduq, (13) yidük. Birimüz yimedi, harāmdur diyü. Dağı bir başına çıkdük yatduq. (14) Anası ol fīlūñ ardımızca gelmiş, yukaru yatanları helāk itmiş illā (15) ol bir kişi ki yimemişdi, aña zahmet itmemiş ki andan yavrusı **[336a]** (1) kıokusun bulmadı. Bir bāzırgān eydür ki bir mīşede gördüm, bir fīl (2) düşmiş ve bir niçe fīller üzerine cem‘ olmuşlar. Niçe ki sa‘y iderler, (3) anı getüreler, feryād iderler. Āhır ol fīlün durmadı, anda öldi. ‘Ömri (4) fīlūñ dört yüz yıl olur, her kıankısınıñ kim dişi uzun olsa (5) anuñ başı olur uzınca. Ol fīlūñ ki boyı yedi arış ola kıymeti (6) biñ dīnār olur ve andan şoñra her bir arış artduqça ol yedi (7) arış üzerine biñ dīnār dağı kıymetinden ziyāde olur. Çünkü (8) on bir arış olsa kıāmeti andan dağı ziyāde olmaz, kıymeti ve kıāmeti (9) ol vaqıt müsāvī olur. **Hāşıyyeti’l-ibli:** Allāh te‘ālā buyurdı ki (10) niçün nazār itmezler develere ki? Niçün ‘azametle ve hikmetle yaradılmışdur ki (11) deve dünyāda, uçmağdağı tahtlarıñ mişālīdür ki ol tahtlarıñ (12) boyı, beş yüz yıllık yoldur ki anuñ begi tahta ‘ādil pādīşāhlar çıkarlar. (13) Pes dirlerse ki mü‘min aña niçe çıkar, eydürüz ki Allāh te‘ālā emriyle (14) alçaq olur, mü‘min üzerine çıkar, dağı yücelür. Şöyle ki deve (15) dururken ādem binemez tā çökmeyince ve binicek ki örü durur. Bilmeyen anı **[336b]** (1) ta‘accüb ider ki aña niçe binerler. Pes imdi deve bir hōş cānaverdür (2) menfa‘atı çok az yiyegen ve kıāni‘ ve mütevāzi‘ ve kıuvvetlüdür. Ve her (3) cānaver ki boynı olsa eyü olur ve hüb segirdür ve boynı kışa (4) olan zışt segirdür ve deve dağı segirtmeg-ile meşhürdur. (5) Melik-i Kısra bir gün bir ‘Arab’ı okıdı ki anı maşharalığa tuta. Eydür, (6) ey ‘Arab, ol nedür ki anuñ āvāzı bülenddür? Eydür ki deve. Kısra (7) eydür, tırnadur disene ki anuñ āvāzından bülend āvāz yokdur. (8) ‘Arab eydür, tırna durduğı yire çıkar, deve dağı göresin kıankısı- (9)

nuñ āvāzı bülenddür? Pes yine eydür ki etlerde ne eti hōşdur? (10) ‘Arab eydür, deve eti. Melik eydür, ördek eti disene. ‘Arab (11) eydür, deve etin. Deve etin kebāb eyle ve ördek etin şuda (12) bişür, tā bilesin kankısı hōşdur? Yine eydür, cānaverlerde kankısı (13) kuvvetlüdür? ‘Arab eydür, deve. Melik eydür, Fīl disene. ‘Arab eydür, (14) fīl daħı yaturgıl üzerine yük urgıl kim tā bilesin ki kuvvetlü midür? (15) Melik eydür, ‘acebe kaldum, anuñ sözi ne hōş. Geldüm, hil‘at geyürdi, [337a] (1) deve viridi. Belki deve hāşiyetindendür kim mest olıcağ boğazından (2) bir kıızıl tağarcuğ gibi nesne çıkarur ki aña şıkşıka dirler, şunuñ (3) yanından çıkarur. Öküz daħı segirdicek dilini şol yanından (4) çıkarur ve daħı kamu cānaverler yaticak şol yanına yaturlar cigerleri (5) rāhat olur. Zīrā sağ yaña yaticak cigerleri şalınur ve (6) kaçduklarında daħı şol mertebe şol yanına kaçarlar ve çünki deve olsa (7) şıkşıkasıyla hāyaları gā‘ib olur. Eṭıbbā daħı dimişlerdür ki (8) ol iki uzvı bāṭıl-ı maḥv olur. Ve daħı deve kīndār olur, andan (9) eydürler ki ya‘nī ol deveden gicidür ve daħı (10) yüzini güneşe tutar. Ve eger devenüñ, kelb talağın yise (11) ölür ve tabanın yise kör olur. Deve hasta olıcağ bellūṭ yaprağın (12) yedüreler kim menfa‘at ider. Bulanuğ şuyı gāyet sever, şāfī şuyı (13) zārüretde iđer ve ‘ömri seksen yıl olur ve dört gün şu içmez (14) ve āḥir vaḳitde çün kim iđer ölür. Eydürler ki cinnīlerden bir tamar vardur (15) devede, bu sebebden peygamber -‘aleyhi’s-selām- nehy itdi, namāz kılmağı deve [337b] (1) yatduğı yirde. Er‘amīş-i ‘Abdī dirlerdi, bir kişi var-ıdı ki anuñ (2) bir gele devesi var-ıdı. Bir gün develeri arasında bir deve (3) görmiş, ağ kāğıd gibi beyāz mücellā. Gele içine girür daħı bir dişi (4) deveye çöker, soñra ol deve bürütler, bir köşek toğırır ki şol (5) yıldız gibi şu‘le virür. Bunuñ üzerine bir niçe yıl geçdi, bir gice (6) yine ol irkek deveyi gördi ki iñler. Şol deve köşegin okıyup (7) ister gibi ve her deve ki anuñ neslinden olmışdı. Cemī‘isi cem‘ oldılar (8) daħı ol deve gitdi, bunlar daħı ardınca bile gitdiler. Er‘amīş (9) eydür kavmına, ben bunlaruñ ardınca giderim; ya ölem ve yāḥūd (10) bu devlerüñ hālın bilem. Pes ardınca gitdi. Tā ki ve bār didükleri (11) yire geldi, anda bir āvāz

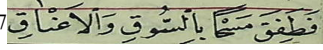
işitdi ki girü dön ki bu develer bizüm (12) fahlımızdandır ya'nī bizüm devemüz
 neslidür ammā bunda geldüñ, maḥrūm (13) gitme iki nesnenüñ birisin ihtiyār it ki
 şā'iri olasın (14) veyā delīli. Er'amīş delīl olmağı ihtiyār itdi. Pes delīl oldı, (15)
 şöyle ki cemī'i yolları ol bilürdi, ayruḫ kimse bilmezdi ve Sībete'bne [338a] (1)
 'Aḫḫār ider, Yemen'den Mekke'ye giderdüm, ḳorḳdum ki ḫacc ḳatar ola diyü (2)
 benden. Nāgāḫ gördüm ki bir kişi bir deveye binmiş, baña eydür, sen bu deve (3)
 üzerinde oturamazsın yoḫsa seni bir sā'atda Mekke'ye iledürdüm. (4) Yine eyitdi ki
 ḫāliyā, gel ardalaş. Ben daḫı ḫünki vardum artalaşdum, (5) deveye āvāz itdi. Ol deve
 götürüldi, şol oḫ gibi gitdi ki (6) hīḫ bir şaḫrā ve ḫaḫ benüm gözime gözükmedi ve
 her ne yire naḫarım doḫunsa (7) kendüzüm anda gördüm ol devenüñ tīz gitdüḫinden.
 Bir sā'at (8) olmadın Mekke'nüñ mīḫātlarına irişdük, iḫrām baḫlandum. ḫünki (9)
 ḫacc tamām itdüm ki bu deve'i baña şat. Eyitdi ki niḫe şatayın. Ki (10) bu deve
 'Urüz vilāyetindendür ve ben Şan'ā'danam. Her mevsim-i ḫaccda (11) ḫarfetü'l-'ayn
 içinde Şan'ā'dan Mekke'ye gelürem. Eyitdim ki ḫanḫı (12) neslidendür? Eydür,
 baḫrīdür ve bār devesinüñ neslindendür. Ve bir (13) cins daḫı vardur, ḫōşīdür, cinnī
 neslindendür ve bir cins daḫı (14) vardur ki aña 'abdiyye dirler ve daḫı 'ascediyye ve
 mehriyye ve 'osmāniyye (15) dirler. ḫāzremī eydür, ben bir 'Arab gördüm ki za'īf
 deveye binmiş [338b] (1) ve benüm ḫāyet laḫīf eyü devem var-ıdı. Ol 'Arab'a laḫīfe
 itdüm ki (2) şol benüm devemi al yüz dīnār daḫı bile senüñ deveñi baña (3) vir.
 Eydür ki yoḫ. Eyitdüm ki ḫünerin ḫöster, tā ki daḫı ziyāde idem. (4) Eydür, ḫōş ola.
 Şöyle baḫdı, bir ḫolan ḫördi, eydür, dilerseñ (5) şol ḫolanı ḫutayım, didüm. Belī, didi
 derḫāl āvāz itdi. Deve (6) şol yıldırım gibi atıldı, ḫolan yerinden ḫareket idince ḫıttı.
 (7) Ben yüḫrüm-ile ḫatına varınca ol derisin daḫı şoymış. Pes (8) laḫīfe itdüm,
 eyütdim ki baña şat, ne ki devem var-ısa biñ (9) dīnār daḫı bile yüz müntehā devesi
 var-ıdı. Develerim ḫabül itmedi. (10) Eydür ki şatmazam bunı, didi ve gitdi.
 Süleymānū'bnü 'Abdü'l-melik (11) dirlerdi, Yemen'de bir 'āmil var-ıdı, aña bitı
 yazdı ki bir necīb-i yemenī deve (12) al benüm-ḫün, cin neslinden ola. Bir ḫişinüñ

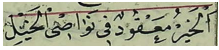
necībden bir devesi (13) var-ıdı, eyü. Ol ‘Āmil eydür, bu deveyi baña şat, pâdişâh-ıçun (14) alayım. Eydür ki yok şatmazam. Meger şol vaktın ki sen beni (15) şalıviresin dağı ben deveye binem. Eger beni tutarsañuz, deve sizüñ [339a] (1) olsun bahāsız. Eyitdiler, belī velīkin bir ayağın bağlayalum. Eydür, iki (2) ayağın bile bağlan. İki ayağın bile bağladılar dağı ol kişi deve üzerine (3) bindi, āvāz eyledi deve bir kez yüzi üzerine düşdi ve bir dağı (4) şıçıradı, yürüyivirdi. Ardınca vardılar hīç görmediler nereye gitdi. (5) Pes eyitdiler, deve ki iki ayağı bağlu ola, ol böyle gide, ol (6) cindendür. **Hāşiyetü’ş-sevr:** Öküz bir meşhūr cānaverdür, mübārek ki (7) ‘ālemüñ nizāmı anuñladur. Benī İsrā’īl’de bir kişi öldürdiler. Allāh te‘ālā (8) Mūsā’ya vahy itdi ki bir öküz boğazladılar, dağı dil-ile ol (9) ölen kişi onlara tā ki söyleye saña haber vire kendüyi kim öldürdigin. (10) Eyle itdiler, ölü dirildi, haber virdi kendi kim öldürdigin (11) dağı yine öldi. Pes bu hikmet cānaverler arasında öküzde (12) kıldığı, öküzüñ şerefine delālet ider. Öküzüñ ve ne ki hayvān (13) var-ısa dilini kesicek ölür zīrā hayātı dili-y-iledür ki ot (14) dili-y-ile otlar. Ba’zı bāzırgānlardan naķil iderler ki bir arslan (15) kār vāna kaçd itdi. Yollarını kesmiş kār vān ‘āciz kalmışlar. [339b] (1) Pes vardılar, ittifāk itdiler ki bir öküzü arslan yolına iledeler, (2) bağlayalar. Tā ki arslan aña meşgūl ola, kār vān geçüp gideler. (3) Vardı bir kişi, ol öküzü arslan yolında bağladı. Çünkü arslan (4) anı gördi, kaçd itdi. Geldi öküzü dağı boynuz-ıla urdı, (5) bir taşuñ üzerine bıraķdı. Yine ardınca bir dağı baş-ıla taşu (6) kışa urdı dağı ayruķ başını arslandan gidermedi. Arslanı (7) taşu kışdı, durdı. Yarındası kār vān geldiler, gördiler (8) öküz bağlu-y-iken arslanı başıyla taşu kısmış, öldürmiş. (9) Kendiler öküzü andan giderdiler, arslanuñ derisin yüzdiler. (10) **Hikāye:** Mu’taşım halīfe bir kāvmiş-ıla arslanı muķābil eyledi, (11) gāv-ı mīşe kaçdı arslan ardına girdi. Nāgāh bir inek (12) geldi, arslanuñ ardından kaçd itdi arslana, arslanı urdı, (13) düşürdi. Şol başı-y-ıla arslanı sürdi bir yire ki hīç başın (14) gidermedi tā öldürmeyince. Bil ki şıgıruñ yigirmi sekiz dişi var- (15) dur, tokuz ayda buzalar, inek boğaya zaħmetle gelür zīrā āleti [340a] (1) gāyet muħkem

uzundur. Çünkü boğa inek arkasından ine, (2) eger sağ yanından inerse, buzağusu erkek olur ve inek (3) āvāzı bülenddür. Öküz āvāzından ittifāk itmişlerdür kim şol tohum (4) kim şaçadururken öküz boynuzına dokunsa bitmez ve dağı (5) arslan-ıla öküz ve fīl arasında dā'im 'adāvetdür. Şu atı- (6) y-ıla neheng arasında ve yılan-ıla kaya keleri arasında ve çetük-ile (7) şıçan arasında ve kırd-ıla koyun arasında 'adāvet (8) tabī'atıdır ve kömiş övezden kaçır. Şöyle ki fīl ve şıçan çetükden (9) kaçır. Ben gördüm ki bir arslan gördi iki kıçı üzerine durdı (10) birez dağı aşığa düşdi, dağı dizgindi durdı, dağı (11) arslanı ilerü aldılar, gitdiler. Bir tavuk yavru çıkarmış, (12) nāgāh arslanı gördi dağı yüzine şıçıradı. Bir niçe kez kanatların (13) açuban yüzine kanat urdı. Arslan ol cüretten yüzün dönderüp (14) gitdi ve kaçdı. Arslancılar hezār belā ve mihnet-ile arslanı gücin (15) dutabildiler. Maşşūd olur, her cānaver ki yavrusı ola yürekli **[340b]** (1) ve cür'etlü olur. Ve bil ki Allāh te'ālā öküzün yüreginde bir siñir (2) yaratmışdur, süñüğe beñzer ki öküzün kuvveti andandır. Ve dağı (3) her cānaveri ki hışī eyleseler ya'nī taşagin çıkarsalar, dışisine (4) erkeklik itmez illā ki öküz ve ādem ve ba'zı hışyī olur ki (5) dişisi andan hāmile olur. Ol hışyi gāyet kuvvetlü oldu- (6) gındandır ve dağı her cānaver ki gözi ola ol gāyet kuvvetlü (7) olur. Şığıruñ eyüsü gözi, kafası yumru olmağdur ve koyunuñ (8) sağrısı yumru olmağdur ammā bu nesne mü'ellife ma'lūm olmamışdur (9) ki ehl-i Hind bu kamu zeyreklig-ile öküze niçün taparlar? Ve her kim (10) öküzü ağac-ıla ursalar boynın ururlar. Ve dağı eydürler ki (11) bir kişinün adı başu ten ola, 'İmrānīler dilince kopısar, cemī'-i 'ālem (12) döniser bir ökize binüp ki boynuzları uzun olısar ve çok (13) halk anuñla bile olalar ki kamusı pārs derisi keler hattā ki (14) cemī'-i dünyāyı tuta. Eydürler, çün ādem öküze tapınca (15) urdı, öküz dağı ol hacāletden başın aşığa bırağdı, **[341a]** (1) hīç başın götürmedi göge haber de gelmişdür. Çün Ādem -'aleyhi's-selām- (2) yere indi, Cebrā'ıl bir çift öküz getürdi ekin ekmege dağı (3) öküz üzüm ağacın gördi, sevindi, çekdi ağzı-y-ıla degegi (4) kopardı. Ādem hışm idüp eliyle ağzına urdı, öküzün (5) ağzı kııldı, hīç yirden ot

koparmadı dişi-y-ile, meger (6) dil-ile. Pes öküz ağladı. Allāh te‘ālā öküzün gözi yaşından (7) taruyı yarattı. Cebrā’īl -‘aleyhi’s-selām- Ādem’e geldi, eydür, melül olma (8) bu ağaç sebebinden ki yine biter ve her bir yıl başı keserler tā kim (9) eyüsi bite. **Hikāye:** Eger öküzün beynisin şekerle dögeler dahı (10) bir sevdā-yı kişiye yedüre, nāfi‘ ola, yaramaz fikirlerini gidere. (11) Eger öküz beynisin, tenine dürtseler, yırtıcı cānaverler andan (12) kaçır. Eger şıgıruñ tezegini oda yaqsalar, öyez oddan kaçır. (13) Eger şıgıruñ burnunu gül yağıyla urusalar, delü olur. Eger (14) kulağına jıyev kıysalar derhāl ölür. Eger delürmiş şıgırı incİR (15) ağacı altında bağlasalar, delülügi gider. Eger öküzün topuğunu **[341b]** (1) şu içinde kıyanatsalar, bir niçe kerre şoñra anı dögseler, dahı issi (2) şu-y-ıla yüzün yusa, yüze cilā vire ve pādişāhlar bunu isti‘māl (3) iderler. Eger şıgıruñ hāyasını kıurutsalar, dahı dögseler, ya bıçağ-ıla (4) yonsalar dahı her gün bir diremin beş direm üzüm şİresine kıatsalar, (5) talağın ve er kışi yise talağını gidere. Eger kıızıl öküzün (6) zekerin kıurutsalar, dahı bir direm ta‘āma kıatsalar, yiseler, şaķankūr balığı (7) yerine tırur. Şıgıruñ südi şifādur. Şol kıattāl edviyeler ve zehirler (8) ki şarāblarda olur. Eger şıgıruñ tersini sirke-y-ile başır ursalar (9) baş ağrısın giderür. Eger ‘akreb zahmına ursalar, sākin olur. (10) Eger ele ayağır şovuk kār itmiş olsa dürtseler menfa‘at (11) ider. Eger şıgır tersin zeyt-ile kıaynadalar dahı demren zahmına uralar, (12) demreni çıkırur ve eger tütüzdüreler, muzıden muhlışdır. **Hāşıyyet-i (13) kāu kūhİ:** Şıgın geyiğı kaçır ki boynuzın bırakısa mağāreye girür, çıkırır (14) silāhı olmadığ-ıçun. Çünki boynuzı bite, dā’im güneşe tıtar tā kim (15) muhkem ola. Ve dahı bu yılan yir ve her kaçır ki yılanuñ zehri buña **[342a]** (1) eşer itse, gözünden bir şu gelür, gözi kenārında döker. Pes ol (2) mün‘akıd olan nesne ki ‘azİzdür, eyü zehirdür. Kıaçır geyik yılan yise, (3) yengeç taleb ider, bulur, yir tā ki defi‘ itmek-ıçün anuñ zehrini. Şıgımuñ (4) inegi kaçır ki tığursa, buzağusın yir ve eger bir geyik boğazlasalar, (5) boğazında yılan başlarını ve dişlerini çok görürler. Zİrā ki yılanuñ (6) dişi muhkem olur, yılanuñ eti hazm olur. Vakıtā ki ma‘deye (7) yakın ola hazım olmaz, başı ve dişi. Ve kaçır ki bu

şığın yılan yise (8) susar, şu kıatına gelür içmege velîkin içmez, şunuñ çevresini (9) de giznür durur. Ve eger içer-ise ol yılanuñ zehri tamarlarına (10) yayılır dağı helâk olur. Yılan geyikden kaçır zîrâ ki geyik anı (11) göricek şuya varur ağzını şu-y-ıla taldurur. Dağı yılanuñ inini (12) döger tâ şuña değin ki yılanı ininden çıkarur dağı yir. Şu şığırı (13) hergiz uyımaz zîrâ ki dimâğında ĥarâret vardur, anı uyanık tutar ve eger (14) uyıyacık olursa, derilür. Ve dağı geyikler ĥüb âvâzı severler, diñlerler, (15) müstemî‘ olurlar. Andan ma‘lûmdur ki kıulağların dikerler ve aşığa bırağıcak [342b] (1) diñlemez olur. Ve dağı geyik yılanı kıuyruğından yir. **Ĥâşiyet-i (2) gâv-ı âbı:** Şu öküzü bir ‘azîm cânaverdür, -hevülnâk- ya’nî kıorkıñç. Evvel (3) toğıcak kıızıl olur, yol yol şoñra kıararur ve kıarnı olur. Zenc (4) vilâyetinde ve Zengübâr’da bir öküz olur, kıızıl noğtalu ve kıuyruğı (5) geyik kıuyruğı gibi. Şu öküzünüñ eti ekşidür sirke gibi. Ve şığır (6) olur ki büyüklüği, bir kıal‘a mığdârı olur. Gice olıcak burnından (7) od çıkar ve her neye doğınsa yağır. Od kııkardıđınuñ sebebi oldır (8) kim nefes ki ider, ĥâyet kıuvvet-ile ider. Dağı şiddetinden nafiğden (9) od kııkar. **Ĥikâye:** Eydürler ki melik-i Mihrâcber Tâyıñ deryâsı (10) kenârından vardı. Her gice bir od görürdi. Derkenârında bir (11) ‘âlimden şordı ki ol ne oddur? Eyitdi, ol şu ökizidür, gice (12) taşra kııkar dağı kıuyruğını yanına ve yire urur. Şöyle şiddet-ile urur kim (13) od kııkar. Tâ ki anuñ aydınına otlar çünki şubuh ola, yine deñize (14) girür velîkin âbâdânlığdan ırak yirde olur ve anuñ arkasında (15) ve dizlerinde kııl olur. Ol kııldan kıütâzlar düzerler. **Ĥâşiyeti’1- feresere:** [343a] (1) Bil ki at bir ‘azîm, şerîf cânaverdür. Kıuvvetlü zîrâ ki Allâh te‘âlâ Kıur‘ân (2) içinde añmışdur ve hem Süleymân peyđamber dağı -‘aleyhi’s-selâm- ârzü itmişdür. (3) Şöyle ki Süleymân’a ĥaber virdiler ki fulân şaĥrâda atlar var baĥrî. (4) Süleymân cinnîlere emr itdi kim ol atları getüreler. Cinnîler (5) vardılar ol atları getirimediler, tutamadılar. Pes vardılar, (6) ol atlar durduğı şaĥrâda, bir çeşme var-ıdı ki ol atlar andan (7) şu içirdi. Vardılar şuyın giderdiler, dağı içine ĥamir taldurdılar. (8) Çünki ol atlar gelüp içdiler, mest oldılar. Bu kez cinnîler (9) mecâl buldılar, bindiler, Süleymân’a getürdiler. Süleymân

bunları çünkü (10) gördü, bunların ‘acāyibine ve leṭāfetine meşğul oldu. Ol esnāda (11) namāz-ı ‘aşır Süleymān’dan fevt oldu. Çünkü atları alup gitdiler. (12) Gördü namāz vakti geçmiş, Süleymān bu işe ğāzaba geldi, buyurdu ki (13) atları yine getürdiler daḥı eline kılıç aldı, siñirlerin kesdi ve bo- (14) yunların urdu. Şöyle ki Allāh te‘ālā Kūr‘ān’da ḥaber virdi. Kavlulu te‘ālā: (15) ²⁷

Emīrū’l-mū’minīn ‘Ali -kerrema’llāhü vechehü- [343b] (1) ma’nā-yı āyet böyle demek olur kim Süleymān anların budlarına ve boyunlarına (2) dāğ urdu, daḥı soñra namāz fevt olduĝı kefarete, ol (3) atları şadağa itdi. Zīrā peygāberlere ḥayvānātı ol vech-ile (4) öldürmek revā degildir. **Hikāye:** Dirler ki atlar Süleymān-ıla ‘ahd ve (5) şart eylediler ki bunlara ‘avratlar binmeyeler. Bu şart-ıla deñizden (6) çıkdılar. Bunların k̄anatlardı var-ıdı çünkü ‘avratlar bindi ‘ahdı (7) şaklamadılar, atlar daḥı k̄anatlardı pinhān itdiler. Ol sebebden (8) peygāber ata binen ‘avrata yavuz du‘ā itdi, eyitdi kim (9) Ya’nī, Allāh te‘ālānuñ la‘neti şol ‘avrata gelsün ki ata biner. (10) Ve anuñ ḥāşşasından birisi oldur kim, gözi yitidür gice ve günde (11) beraber. Şöyle ki ‘uqqāb ve hüdhüd ve çetük ve daḥı anasıyla kız (12) k̄arındaşıyla cimā‘ itmez. Atı peygāber şöyle mediḥ itdi, eyitdi: (13) Ya’nī, anuñ alınlarında ḥayr baĝlıdur (14) ve anuñ ṭalaĝı ve ödi olmaz. Şöyle ki; balıĝuñ öykeni olmaz ve anuñ (15) deri ve zehri k̄atıldür. Eger atı k̄urt ardınca segird-iseler [344a] (1) mest olur ve ḥayvānātuñ raĝnāsı ādem ve at ve ḥorūsdur. (2) Eger anuñ doynaĝını yüklü ‘avratuñ altına tütüzeler olmuş, oĝları (3) bıraĝa ki bu nesne mücerredür ve eger anuñ toynaĝını havānda dögeler (4) ve ḥamirle k̄arışduralar daḥı şol kişinüñ ki k̄avuĝında taş (5) ola, anı k̄asūĝına dürter bir niçe kez, ol taş pāre pāre (6) olup südüĝ-ile bile gele. Eger at toñuzlan k̄urdu yise, (7) şu-y-ıla zeyt içerler. Eger atıñ sidüĝi baĝlansa ādem sidüĝin k̄arnına (8) dürteler, açıla. Ve daḥı atıñ ‘ömri kırık beş yıl olur. K̄amu cānaver (9) pīr olıcaĝ dişi k̄ararur, atıñ aĝarur. Eger bir k̄ısrak ölse bir (10) k̄ısrak daḥı anuñ k̄ulunın emzirür. Ve daḥı at

²⁷ Sad Suresi, 33.Ayet.

suda hūb yüzer (11) ve kendü gölgesinden şuda korçar. Arslan-ıla düşmendür. (12) Pād-ı şimāl-ıla hōş vaqt olur, pād-ı şimāl esdükde yüzün aña tutar. (13) Eger qarı ‘avrat ayağın at etine başa harāret bulur kendüde. (14) Ve zernīh koqusından at ölür ve kulnalıcı kısrak söyinmiş çerāğ (15) koqusından kulunun birağur ve çok yir. Ve ol kadar harāret kim andadur. **[344b]** (1) Qırı hażm idemez ve şu atı dağı bu at gibidür lākin ğalle’i yir, soñra (2) dutar, kuşar. Kusduğı yine biter. Nīl’de çokdur. Nīl sāhilinūñ kavmı ğāyet (3) zaħmet çekerler andan ki şudan çıkar ekinlerin harāb ider. (4) Şu atı ve neheng Nīlde olurlar lākin her birisi bir vilāyetdedür ki (5) birisi birisinūñ vilāyetine varmaz ammā doynağları iki çataldur şıgır (6) doynağı gibi ve kuyruğı kışadur toñuz kuyruğı gibi. Bāķī (7) a‘zāsı ve āvāzı bu atlar gibidür. Boyları kici ve derileri katı (8) olur, deñizden çıkdūda yüzlerini deñize eylerler tā yine gitmek-içün. Vaqt (9) olur ki tutarlar beslerler ve şu atı deñiz kenārında gezer, şu taşduğı (10) vaqt mevc ne yire degin varursa ol dağı aña degin varur. Setūñ (11) taşduğunu anuñ izinden bilürler. Zīrā andan ısrā ki ol atūñ (12) izi vardur şu geçmez. Ve nīlde neheng çokdur ammā Allāh te‘ālā bu atı (13) nehenge düşmen itmişdür ve illā böyle olmasa ol kavm ğāyetde zaħmet (14) çekerlerdi ki ol atı neheng çok yir. Ve deryā-yı Qolzum’da feresü’l- (15) baħr vardur, ‘azīm, ulu. Şöyle ki bir tağ gibi, tā ki geminūñ lengeri **[345a]** (1) anuñ kulağına girür dağı ol gemi alur, gider. Gevdesinūñ yukarusı (2) ata beñzer ve aşağı yılana beñzer. Büst nāhiyetinde bir yir (3) vardur, aña Cavmağ dirler ve anda iki ‘azīm çeşme vardur; bir şākī- (4) dūr ki feres-i baħrī ve ādem ü baħrī vardur. **Hikāye:** Eydürler ki bir gün (5) vardur, Nişābūr-ıla Tūs arasında ki aña şub eydürler ve anda (6) bir çeşme vardur ki aña sūrū dirler ki ol çeşmede feres-i baħrī (7) dirler, vardur. Üç baħrī kişiler aña kaşd eylediler ki dibini bulalar. (8) Bulamadılar ve ol aranuñ pādişāhinuñ kısrakları ol arada yürürken (9) çeşme katına, ol şu atınuñ ayğırı, bir kısrāğını ol pādişāhuñ (10) yıgmış. Ve andan bir müllemağ ve ablağ kolın toğmış ki noğtaları aqçe deñlü (11) çünki büyümiş ol bınara girmiş, gitmiş. **Hikāye:** Eydürler ki (12) sāhil-i baħr-ı muħīfde bir cānaver vardur ki

“Farsu’n-nāsi” dirler. Gevdesi- (13) nūñ yarısı ādem ve yarısı atdur, gāyet dürlü sūz-nāk mevzūn (14) āvāzı vardur līkin ādem sözi gibi degildür. Dirler ki ‘ilmü müsiki (15) andan ta’līm itmişlerdür. Ol vilāyetüñ kavmı dā’im feresü’n-nās olduğı [345b] (1) yire varurlar, haymeler tutarlar, anuñ āvāz-ıla şöhet iderler ve dağı (2) muğannīler ve muṭribler, anuñ elhānın öğrenürler. ‘Āşıklar ve yigitler, (3) ol sāhilden gitmezler, muntazır dururlar ki çıka, āvāz ide, diyü. (4) Ve ol pīr-i zulümāt haddindadır. **Hāşiyeti’l-bağal:** Ktır bir meşhūr hayvāndur, (5) ziyāde kelāma ihtiyāç yok ammā hāşiyeti ktırıñ oldur kim toğurmaz. (6) Ve eger toğursa, dirilmez, atası eşekdür, anası at. Anuñ (7) ‘ömri ‘ammūlarından dağı tayyīlerinden dağı uzun olur. İki (8) tarafuñ dağı yaramaz haşletlerin öğrenür. Niteki hādim, ne er kişi (9) cinsindendür ve ne ‘avrat cinsindendür. Ktırıñ yürüyişi yumuşakdur; (10) ne at gibi tīz yürür ve ne eşek gibi kāhil yürür. **Faşlun:** (11) Kimse ki irkek ktırıñ yüregın dögse, kұrutsa, un gibi eylese, (12) her ‘avrat ki andan yise, oğlan toğurmaz olur. Eger ktırıñ (13) kulağından beş katre kan alsalar dağı yağmur suyına karsalar, (14) içseler, istime giderür. Eger bir taş ki ktır anuñ üzerinde (15) terslese, ol taş götürüp sofrā altında kosalar, hīç kimse [346a] (1) ol ta’āmdan yiyemeye, tā anı gidermeyince. Eger bir ‘āşık kişi ktır (2) terselediğı taş üzerine, ol dağı każā-yı hācet itse, (3) ‘aşkı zā’īl olur. **Hāşiyeti’l-hūmār:** Eşek hāşiyeti oldur kim kimse (4) incitmez. Dā’im işi hizmetdür ve hem şālih ve mütevāzi‘ kişiler aña (5) binerler, tā halk anlardan ihtiyāt itmeye. Bu sebebden ‘Īsā (6) -‘aleyhi’s-selām- eşek bizeydi, kāfirler henüz eşek toynağına (7) ‘izzet iderler. Ve dağı ‘Üzeyr peygamber - ‘aleyhi’s-selām- eşege binüp (8) giderdi, bir ağaç dibinde indi, eşegin bağladı ve kendü-y-ile (9) birez yaş incīr var-ıdı ve üzüm şīresi var-ıdı. Çünkü anda oturdı (10) dağı öñinden geçerdı ki Allāh te‘ālā ölenleri niçe diri (11) kılar diyi, fikir itdi. Bunı didi dağı yatdı, uyudu. Dirler ki (12) Allāh te‘ālā ol yirde cānın kabz itdi dağı yüz yıl anda yatdı. (13) Dirler ki Allāh te‘ālā -celle ve ‘alā- bir ferişte virbidi ki anuñ göñli-y-ile (14) gözini hıfız itdi tā her hāl ki kendüye gelür, dirildüğine degin (15) bile. Pes

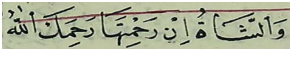
yüz yıldan soñra ‘Üzeyr, Allāh te‘ālā ve taḳaddes yine diri [346b] (1) kıldı. Gördi kim eşegi ölmüş, süñükleri zerre olmuş (2) ve ol incīr ve şīresi henüz tāze. Şöyle ki kendüsi ḳomış-ıdı ki (3) hīç müteḡayyir olmamış. Çün bu ḥāla muṭṭali‘ oldu, ‘azīm ta‘accüb itdi. (4) Allāh te‘ālā bir ferişte virbidi, eydür ki ‘Üzeyr ne ḳadar vaḳitdür ki (5) sen bundasın? Eydür, bir ḳuşlıḳdur ki ben bundayım, şabāḥ geldi-y-idi, (6) uş ḳuşluḳ olmuş. Ferişte eydür, yüz yıldur ki bundasın ki (7) sen öldüñ. Allāh tebāreke ve te‘ālā, gör, seni niçe diri kıldı (8) ve daḫı nazar ḳıl eşegüñe ki çürimişdür. Allāh te‘ālā niçe diri (9) eyleyiser nazar itdi. Gördi eşegüñ süñükleri biri biri ḳatına geldi, (10) ṭarfetü'l-‘ayn içinde diri oldu. Pes ferişte eyitdi ki bilesin ki (11)

أَنَا اللَّهُ حَكِيمٌ مُّبِينٌ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Ya‘nī, didügi olur ki (12) bil ki Allāh te‘ālā cemī‘ nesneye ḳādirdür. Pes durdı, andan (13) evine geldi, hīç bir kimse bilmedi ve bir kimse daḫı bilmedi bunı. (14) Kendü evinüñ ḳapusında bıraḳdı, ‘avrat gördi, oturur ki iki (15) ḳat olmuş. Aña şordı ki sen kimsin? Eydür, ben ‘Üzeyr’üñ ḳızıyam. [347a] (1) Eydür ki ḳanı oḒlanları? Ol eydür, iḳerü evde. Eydür, oḒı, gelsünler. (2) Ol eydür, vardı, oḒıdı ḳarındaşlarını. Geldiler ki ḳamusı pīr (3) olmuşlar, ‘ömürleri yüzden geḳmiş. Bunlar eydür, sen kimsin? Bu eydür, (4) ben ‘Üzeyr’em, Allāh te‘ālā beni öldürdi, yine diriltdi. Pes ‘Üzeyr’ile ḳoçuşup (5) firāk itdiler, yine taḫta geḳürdiler ki ataları yigit otuz yaşında, (6) oḒlı ḳızı yüzer yaşında pīr olmuşlar. Atalarınıñ ḳarşusunda (7) el ḳavşurup durdılar. Ḥaḳḳ te‘ālā bir ferişte virbidi, ‘Üzeyr ḳatına (8) geldü, eydür, yā ‘Üzeyr revā degüldür ki sen yigit oturasın, (9) oḒlanlarıñ pīrlere, ayaḒın düreler arduñda öñinde. ‘Üzeyr’e (10) ‘itāb itdiler, tā ki anlar oturdılar, ‘Üzeyr ayaḒın durdı.

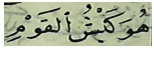

Hikāye: (11) Eydürler ki Benī İsrā’īl çün ‘āşī oldılar, günāḫ işlediler. (12) Ḥaḳḳ te‘ālā buḫtanaşrı virbidi ki Benī İsrā’īl ḳırdı, helāk eyledi. (13) Tevrāt’ı oda yaḳdı, ‘Üzeyr ḳaçdı, gitdi, eşegine binüp (14) vardı, ol aḒaç dibine ki anda öldi, dirildi, ḳaşd itdi ki (15) şehrine gele ölmezden. Ol Tevrāt’ı ezber bilürdi, ol vaḳt Tevrāt [347b] (1) öñinden gitmişdi. Yolda giderken şuşadı, bunda bir (2) çeşme gördi ki anuñ ḳatında bir laṭīf şāḫib-cemāl ‘avrat (3) oturmuş, anı göricek. ‘Azīr eydür, henüz şeyṭān

diridür, mebāzā ki (4) ki ben anda varıcağ yir kıpara. Üç gün ol şahrāda müntezir oldı ki (5) ol ‘avrat gide, ol vara şu içe. Zīrā bildürdi ki andan (6) ğayrı bir niçe günlük yirde, şu yoğ-ıdı. Pes şöra ol ‘avrat (7) ‘Üzeyr’e geldi, eydür, gel çeşmeye ki ben bir ferişteyem ki seni şınamağa (8) geldüm. Çünkü hāl ma‘lüm oldı, durdı çeşmeye geldi ve andan bir (9) şerbet şu içdi. Tevrāt kıamusı öñine geldi. Ba‘zılar eydürler ki (10) bir yıldız geldi, ağızından içeri girdi, boğazından içeri gitdi (11) dağı kıamu tevrāt yine öñine geldi. Çün kendü kıavmına geldi, (12) ben ‘Üzeyr’em, didi. Eytidiler ki ‘Üzeyr Tevrāt’ı ezber bilürdi, eger sen (13) ‘Üzeyr iseñ Tevrāt’ı ezber oğı, işidelüm. Tevrāt’ı getürdiler, (14) diñlediler. Evvelden āhire oğıdı. Pes Yehūdīler eytidiler, Tevrāt’ı nebī (15) Ādem’den kimse ezber bilmez, meger bu tañrının oğıdır, didiler, [348a] (1) azdılar. Maķşūd bu hikāyetden oldur kim eşek, peygāamberler ihtiyār (2) itdügidür. Bil ki eşegün tabī‘atı serddür ve ħar-ı deştīnün tabī‘atı (3) serd ve tenddür. Eşegün erkegi iki buçuğ yıldan artuğ erkeklik (4) itmez ve eşek ağıricağ atın arkası ağırır ve eger oğlancık ağılağan (5) olsa eşek südi içürelersākin ola. Ve yaban eşeginün (6) erkegi kelesinde, erkek eşek kıomaz ve eger bir erkek (7) kıoduğ irişse, varur dişi-y-ile hāyasını çeker, kıoparur. Ol (8) sebebdendür ki dā’im ħar-ı deştīnün erkegi ğālib, ħaşı (9) olduğı ve dişisi kıoduğlayıcağ kıoduğın bir muħkem yirde kıor, taşra (10) çıkarmaz, tā toynağı muħkem olmayınca. Ve bunun kelesi beş yüz (11) altı yüz olur ve biri birinden ayrılmaz, eger kıılıc-ıla kıırarlarsa. Başra’da (12) çok olur ve kıaçan ki şuya gelseler, iki kıişi oturur kelleyi (13) bıçağ-ıla urur, düşürür. Ve eger anın toynāğından engüştāne düzseler, (14) şar’a menfa‘at ider. **Ĥāşiyetü’l-ġanemi:** Bil ki Allāh te‘ālā kıoyun yaratdı (15) ve anda çok menfa‘atlar kıodı bīħad, bīnihāye. Ne kıadar boğazlasalar [348b] (1) ol kıadar ziyāde olur. Bir miskīn cānaverdür; bīşerr ve ‘āciz, (2) hīçbir şerri kendüden defi‘ idemez tā ħaddı fareden dağı kıorķar. (3) Ĥaķķ te‘ālānın cümle-i rahmetinden birisi dağı kıoyundur. Ne kıadar ki ādemīnün (4) buña zaħmeti degse bunun ādemiye rāħatı deger. **Hikāye:** (5) Eydürler ki bir kıaşşāb tevbe itdi pīşesinden, Nizāmü’l-mülk (6)

zamânında. Aña eyitdi ki ne sebab oldı ki şan‘atuñı terk itdün? (7) Eyitdi, koyunlar getürdüm ki boğazlayam, bıçağ çıkardum ki boğazlayam, (8) bir becidd iş düşdi, bıçağı şöyle kodum, gıtdüm yine geldüm bulamadum. (9) Yuğarudan bir ‘avrat gözedirmiş. Baña eydür, ne istersin? Didüm ki (10) bıçağ isterem. Eydür, bıçağı şol koyun ağızıyla şol dīvār qovuğına (11) şoğdı. Çünki anı boğazlamadum, gördüm, tevbe itdüm. Bir kişi peygamber (12) -‘aleyhi’s-selāma- eyitdi, ben koyun boğazlamazam esirgeyüp şefkat itdügümden. (13) Peyğamber -‘aleyhi’s-selām- eyitdi ki (14) Ya’nī koyuna sen rağmet iderseñ, Allāh saña rağmet ide. (15) Bu sebebden resül nehy itdi ki oğlanları olan qaşşāba virmeyeler.

[349a] (1) Zīrā qaşşāblar ve salāhlar dervīş olurlar. Mağşūd oldur ki (2) egerçi koyun helāldur lākin anı şan‘at idinmek mekrūhdur. (3) Tersālar ne koyun alurlar ve ne bogazlarlar eti qaşşābdan alurlar. Bunlaruñ (4) mezhebi oldur kim her kimse ādem öldürse ya et yise anuñ cānı (5) ‘ālem-i ‘ilvīye çıkmaz. Koyuna qoç qalıcağ eger yağmur yağar-ısa ol (6) koyun tutmaz ve eger cenūb yeli eserse qızısı ölür.

Hāşiyyeti’1- (7) kebiş: Qoç ma‘lūmdur velākin ‘Arab meşel ider qoça, eydür, (8)

 Ya’nī, bu seyyidü’l-qavm, dimekdür. Peyğamber -‘aleyhi’s-selām- (9) buyurdi ki ben düş gördüm, bir qoça binmiş-idüm. Te’vīl itdüm ki bir ulu (10) kişi öldürem. Tā ol gün Bedir Ġazāsı oldı. Übeyyü’bnü Halef cenge geldi, (11) meydāna bahādır istedi. Peyğamber -‘aleyhi’s-selām- qaşd itdi ki aña (12) varmağa, aşhāb men‘ itdiler. Eyitdiler ki bu ‘azīm, ulu düşmendür (13) ve bahādurdur. Aña siz varmak revā degüldür, didiler. Peyğamber qabül (14) itmedi, ilerü vardı. Übeyyü’bnü Halef eydür, niçe yıldur ki ben bu ata şeker (15) ve küncīde virürem, tā ki uş furşata uğratdum. Peyğamber eyitdi ki ana, [349b] (1) Ya’nī, ben seni anuñ üzerinde öldürürem. Bunu işitdi, (2) Übeyyü’bnü Halef girü döndi, qavmına geldi, esenleşdi eydür, benüm (3) işüm tamām oldı ki Muğammed ‘aleyhi’s-selām yalan söylemez bu gün baña eyitdi ki (4) seni öldürürüm. Pes peygāmbere geldi, eydür, senüñ ‘ağluñ şol qadar- (5) dur ki qılıcuñ düşmen eline virürsin. Peyğamber eydür,

sen elüñ şunduñ, (6) ben utandum ki elüñi boşla girü dönderesin. Pes kılıcın (7) yine viridi, peygāmbere-ile çün muķāteleye durdılar. Peygāmbere aña (8) bir zaħım urdı, öldi ve atın daħı iki pāre eyledi. Maķşūd bundan (9) oldur ki çoç düşde melikdür. Eger yünñ külini cerāhata ekseler, (10) kanını tuta daħı burnı kananın kişiyeye ursalar, kanı diñe. **Hāşiyeti'1- (11) mefirr:** Keçi daħı bir cinsdür, koyundan yüzüsüdür. Öñce gider; ya (12) şerefinden ya yavuzluğundan. Keçinüñ hāşşasından oldur ki (13) arslanı göricek, öñince gidüp segirdür ve çoķusun (14) alıcaķ öler. Çün arslan gitse ğāyab olsa yine dirilür. (15) Keçinüñ zeyrekligidenden oldur ki ĥasta olsa Şebrem-ile Maħmūd'a **[350a]** (1) pīr şıħhat bulur. Eger bir kişi kiçi boynuzın başı altına ķosa, (2) uyķusun getüre. Eger yılğun ağacından çanaķ düzseler (3) daħı ol çanaķdan keçiyeye şu virseler talağı erir, gider. (4) Eger boğazlar-ısañ daħı talağı bulunmaz, ādemiye daħı böyledür. Ba'zılar (5) eydürler ki büllürden eger Hindī kiçi şüretin düzseler, oğlancıkların (6) başı altına ķosalar, ağlamaz olur, uyķu getirür. Ğul ĥudūdında bir tağ (7) kiçisi vardur uzun boynuzlu, eger ķulunçlu kişi anuñ derisinüñ (8) içine girse, ĥalāş bula. Ve her kiçi südinüñ fā'idesi oldur ki (9) İskender anuñla beslediler. Sebeb bu-y-ıdı ki Dārā bin Dārā (10) bir pādişāhdı, Īrān vilāyetinde ve Feylesüm daħı bir pādişāh idi. (11) Rüm'da ikisinüñ arasında 'adāvet var-ıdı. Bu ikisinüñ (12) vezīrleri bunlara eyitdiler ki sizün 'ömriñüz muķāteleye-ile 'adāvetde (13) ve ĥuşümetde geçdi. Biri biriñüzle şadāķat ve ķarābet idiñüz. (14) Feylesüm'ün bir kıızı var-ıdı, adı 'Amūriyye idi. Dārā'nuñ oğlına (15) viridi. 'Amūriyye yüklü oldı, pes düşmenler ĥased idüp Dārā'nuñ **[350b]** (1) oğlına didiler ki 'Amūriyye bir ĥaccām kıızdur, Feylesüm kıızı (2) degildür. Pes ol daħı kışsa'i Dārā'ya 'arz itdi, bu sözden (3) 'Amūriyye ķorķdı, oğlını sırr-ıla toğurdı, İskenderiyye'de bir (4) mağāre içinde pinhān itdi ve iki gevher bāzūlarına bağladı. (5) Allāh te'ālā emriyle sürüden bir keçi gelürdi emzirürdi. Ol mağārede (6) anı buldılar, vardılar Dārā'ya 'arz itdiler ki bu şıfatlı bir (7) oğlan bulduķ. Buyurdı Dārā ki ķatına getürdiler, adın İskender (8) ķodılar ve şaķlandı. Tā ki Dārā aldı memleket-i Dārā İskender'e (9) ķaldı. Andan

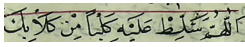
şoñra İştifā şehrine geldi taķdīre. Pādişāh (10) oldu, bir kızını kaldı. Ol memleket dağı İskender'e kaldı (11) ve şoñra 'Amūriyye-y-ile buluşdı. 'Amūriyye aña kendüyi bildürdi ve memleketin (12) İskender'e virdi. İskender'ün hikāyetinden bir kaç söz kim (13) dirler, ba'zısın bu arada ve ba'zısın yukaruda zikir itdük. (14) **Hāşiyet-i āhū:** Geyik bir laţif hayvāndur ve gözi hūb ve oğlağına (15) şefkatlü. Eger şöyle ki şayyādlar geyik buzağusın dutsalar, [351a] (1) şol miķdār anası nālān ider, andan helāk olur ve āvāz (2) itmekte dili kırur, ağzı içinde siñek dilin yir, ol (3) dağı dilin çeyner, döker. Māverā'ün-nehir'de bir örümcek olur (4) zehirlü. Ol tađ keçisi, ol örümceği yir. Semdür ve dağı ol tađ (5) keçisi on sūñü boyı yirden kalđır ve boynuzıyla yire yapışur. (6) Eydürler ki ol keçinün boynuzında delükler vardır ki andan nefes (7) virür, alur. Ol keçi her bir yaşaduğınca, boynuzında bir düğün olur. (8) Ol 'alefi ağzına alur, dişisine getirür, çünkü dişisini dutsalar, (9) erkeği ardınca gelür. Mādām ki diridür, ardınca gider. (10) Ol geyik kim deryā kenārında ola, balıklar ol geyikleri (11) severler. Şayyād ol geyiği tutar. Eger toñuzlan kırđın geyik (12) üzerine bıraksalar, ölü. **Şikāk:** Bir cinsdür geyikden ki süri-y-ile (13) gezer. Dā'īm ol kırđ anı hemişe şayd ider ki ikişer ikişer olup (14) yürür. Bir ferseng yirde dururlar dağı ikisi ol geyikleri görürler (15) dağı kıvarlar kelesiyle, tā ol ikisi kıatına değin. Dağı ol ikisi [351b] (1) kıvar. Şol miķdār kıvar ki kıamusı yorılır, kimisin yirler ve kimisin zahīre (2) iderler. Bunuñ iki boynuzı vardır, şol hilāl ayı gibi; ince, aķ (3) ve laţif. Şol şışeye beñzer. **Cerbüş:** Bir cānaverdür, keçi gibi ğāyet (4) kıatı segirdür. Başınun ortasında bir boynuz vardır, kıamu cānaver- (5) leri urur, zahmet ider. Kimse anı tutamaz, anı şayd iden bir (6) aķ tenlü cāriye olur. Bıkr-i şayyād ol cāriyesi anun yatağına (7) iledür, kıor. Gündüzi gizlenür çünkü cerbüş ol cāriye'i görür (8) dağı kıatına gelür, eteği üzerinde yatur. Ol cāriye emceğin virür, (9) emer. Çünkü ağzına bir miķdār süd verir, derhāl mest olur, (10) yatur, uyur. Bu kez şayyād gelür tutar. **Şıfat-ı yāmū:** Yāmū (11) bir cānaverdür, kıaçıcı. İki boynuzı vardır bıçkı gibi. Anunla ađaç (12) kesse olur çünkü şuşaya ırmaķ kıatına gelür, yılan tutar, (13)

yir. Andan şu ier, mürġ-i zārlarda ve mīşelerde seyr ider, (14) şāzılık ider, şıçırar, atılır. Bu ešnāda boynuzı āġaca tuş (15) gelür, batar āġaca daġı kırtarımaz, ölür. Ol ki kendünün silāhıdır, **[352a]** (1) helākına kendinün sebebdür. **Aras:** Bir cānaverdür, mīşede olur. (2) Bir boynuzı var ki anda yigirmi dōrt delük vardur ki ol (3) delüklere yil girür daġı hūb āvāzlar virür. **Dāye:** Baġr-ı muġıġ (4) deryāsı kenārında bir cānaver vardur geyik deñlü. Gice deñizden (5) çıkar, tüyi var şol erāġ yanmış gibi şaru, daġı taşa (6) sürünür, tā ki tüyini dōker yine deñize. Anuñ tüyi alurlar. Rengi (7) od rengidür, anı egirürler, doġıdurlar kaftān eylerler. Şol od gibi (8) yanar, kimse anı altundan fark itmez ve koġusu müşġ koġusu gibidür. (9) Anuñ kaftānlığı kıymetlü olur. **Zürrāfe:** Bir cānaverdür ‘aceb Nūbe (10) vilāyetinde olur, gevdesi deve gevdesi gibi. Boynuzı olmaz, (11) toynaġı şıġır toynaġına beñzer ve kıyruġı kuş kıyruġına (12) beñzer. Uşak dişleri var ve anuñ ayakları uzun olur (13) ve kıç ayakları kıyacuk, dizi yoġdur, deri benek benek olur. Levni (14) laġif olur, atası kaplan, anası zürrāfā. **Hikāye:** Ben bir kişiden (15) işitdüm ki ġazret-i risālete gelmişdi, ‘Irāk’a kişi Baġreyn’den. Eyitdi ki bir **[352b]** (1) zürrāfe gördüm bir pādişāhuñ, oñ ayakları uzun, direk gibi. (2) Boynı var, ‘alem gibi. İki boynuzı var, incecik ve dilini çıkarurdu, kara. (3) Andan şoñra āġaç yirdi, āġaç kıatına ki gelürdi, başın (4) aşıġa eylerdi, andan aşıġa eylerdi, andan āġacuñ ucın keserdi, (5) yirdi. Zīrā ki boynı ve başı āġaçdan yukāru-y-ıdı. Ol yirde (6) aña gāv-ı peleng dirler. Yolca gide, başını baġa şoġar, (7) baġdan nesne yir, gevdesi taşa, yolda anuñ. ‘Ömri az olur (8) ve giç yürür. Anuñ derisi kıatı olur, andan cevşenler düzerler. Demür (9) giçmez, kendü vilāyetinden irāk gitmez. **Şıfat-ı gergedan:** Bu daġı (10) bir ‘azīm, ‘aceb cānaverdür. Şol iġlīmde ki ol olur; ya üç olur (11) ya dōrt. Anası ‘ömrinde bir yavru ġāşıl ider, dirler ki aġıllı mahlūk (12) dünyāda, arslan-ıla gergedendür ve olur ki yavrusını yir. Şol (13) miġdār yavrusını yalar ki mecrūġ olur, ölür. Ve nie yıl yavrusını (14) kıarnında getirür. Yavrusı anası kıarnından başın taşa çıkarur (15) kıarşu, anası aña ta‘ām virür, tā şuña deġin ki anası kıarnına **[353a]** (1) şıġmaz ola, ol vaķit toġurur ve

 ogıca  dişleri ve  oynağı ve boynuzı (2) tam m mu kem olmuş, olur. Ol vağıt kim  oğdı, eger yavrısı (3) ka arsa  urtulur ve ka maz-ısa yir, hel k ider, řoňra z rı (4) ve n le ider. B hadd t  řuňa değin ki bir dağı  ođura. Boynuzı (5) ve  uyruğı  k ze beňzer ve ayakları arslan ayağına beňzer, (6) boynı at boynına beňzer ve depesinde bir boynuzı vardur; mu kem. (7) ‘ m ala  dirler ki f li boynuzı  zerine g t r r, bu yalandur (8) amm  ol boynuzı ardına egrid r. F l-ile g yet d şmend r, gel r (9) boynuznı f l ň arkasına baturur dağı ş yle aşılır,  alur. (10) F l dağı ve ol dağı  l r ve dağı  b d nlikdan ır k yirde  l r (11) ve  v zından  dem hel k olur ve dağı tersi anuň oddur. Her neye (12) ki irişe, ya ar, yandurur. Dirler ki bir vağıt bir kiři  uř geldi (13) ki gergeden u dı, dağı tersledi bu kiřin ň  zerine, der  l (14) ol kiři yandı, s n kleri  aldı. ‘Aceb budur ki d rt ayağı (15) var-iken  anatları dağı vardur, u ar. Bu nesne ‘a ıldan gey [353b] (1) ba‘ dd r l kin  udretu’ll h den ba‘ d deg ld r. Bunuň boynuzından (2)  uřlar d zerler ki p diş hlar anı bah ya alurlar. A med ’bn  Fađl n (3) eyd r, ben bir p diş h  atına vardum,  c alaca ser ec kler d zmişler. (4) řol yemen boncığı alacası gibi řuv i inde gezer. Baňa eyitdi ki bunları (5) gergeden boynuzından d zmişlerd r. Bir   yim cez relerinde  alanc (6) ağa ları dibinde gezer, otlar şığır gibi ve atluuyı  apar. Ve bunuň (7) boynuzı  ıymetl  olur ve andan  ok d rl  nesne d zerler ve hem (8) ol boynuzı a arlar, i inden  dem ş reti ya arslan ş reti ya  uř (9) ş reti ve y h d balığ ş reti  ıkar. Eger boynuzı yiri a  olursa, (10) ol ş retler  ara  ıkar ve eger  ara olsa, ol i inden  ıkan (11) ş retler a  olur. Ol vil yetde ol ş ret-ile d rl   ikmetler (12) işlerler.   n vil yetinde dağı olur, ol boynuzı ‘Ir k’ a get r rler (13) gergeden boynuzı diy , v  i‘ degild r. Bil ki  ar-ı Mışr  boynuzıdur amm  (14) gergedeni řayd itmek, g yetde m şkild r z r  ki  v zı  atı (15) m hlikd r. Pes aňa bir   le bulmuşlardur kim bir s d emer.  ız alurlar, [354a] (1) gergeden olduğı yirde  orlar.  unki gergeden ol  ızı g r r, (2)  atına gel r,  okular, hem n  okuladuğı gibi b h ş olur, d şer. (3) Ne  adar ki ol ş hr da gergeden varsa  amusı d şer, ol  izuň (4)  okusından. şayy d  ıkar ol gizlendiği

yirden, anı öldürür. (5) **Ez-zanāce:** Bir cānaverdür zanāce, deryā-yı muḥīṭ kenārında ‘azīm (6) olur ki gözi bebeginüñ dā’iresi zurna dibi deñlü olur ve her ne (7) yise, içse, kendüye siñer, terslemez, eşmez ve ‘ömri daḥı uzun (8) olur velākin yılan düşmenidür. Hemān ki yılan dişi degse (9) ölür ve illā çün yaşar ve daḥı zinācenüñ büyükligi ve semizligi (10) meşhūrdur. **El-esed:** Arslan bir seb‘-i ma‘rūfdur ki kamu ḥayvānāt (11) mühlidür ve her ne ḥayvān kim görse āvāzı münkaṭı‘ olur (12) kōrkusından ve yirinde durur, gidemez. Ve her ne yirde kim (13) arslan olsa, anda ayruḳ cānaver olmaz ve eger olursa daḥı (14) ḡāyet ırāḳda olur ve daḥı arslanüñ bahādırlığı bir ḥaddedür. (15) **Ḳatında** biñ kişi ve bir kişi beraberdür ki kendüzin aña urur; **[354b]** (1) ya öldürür ya ölür. Arslan gelür, şol kenārda duran (2) gemilere daḥı ipini aḡzıyla çeker, daḥı alur gemiyi bir yire daḥı iledür. Gemi (3) içinde, ya ḳatında eglenür, gizlenüp durur. Gemici gelür, gemisin isteyü. (4) Hemān ki gemi gelür, arslan gemi içinden çıkar, gemiciyi yir ve gice (5) olıcaḳ, gözlerin yumar. Açmaz ki gözi gicede çerāḡī gibi yanar ki (6) cānaverler göricek ḳaçarlar. Vaḳtā ki yumulu olsa ḳatına gelürler, (7) bīḥaber şayd idüp tutarlar ve anuñ selāḥı āvāz ider. Zīrā (8) ki anuñ āvāzından ḥayvānāt bevl iderler ve dişisi ‘ömrinde (9) bir kez enükler daḥı şoñra enüklemez ve her ḳaçan kim arslana sehelce (10) zaḥam irişse ḳarınca anı helāk ider. Arslan oddan ve daḥı (11) taş mişlinden kōrḳar, ḳaçar ve arslanun iḥtiyātı dā’im ḳarınıdandır. (12) Zīrā ki ḳarını za‘īfdür. Arslan hemīşe āvāz sever, ol sebebden (13) şayyādlar, zurna ve def çalarlar. Ba‘zısı silāḥ-ıla ol muṭriblerüñ (14) ardınca dururlar daḥı şöyle seyr iderler. Arslanı deñeyüp şol (15) miḳdār çalarlar ki arslan sākin olur ve daḥı yaḳın varurlar üzerine **[355a]** (1) dāme atarlar, bağlarlar. Ve arslan şuyı az içer ve ‘avratı sever, ülfet (2) tutar. Hīç ‘avrat-ıla ve oḡlına ve kōr kişiye ziyān itmez, ḡāyet tekebbür- (3) liginden. Eydürler, bir arslan bir ‘avrat-ıla ülfet dutmuş, sevmiş daḥı (4) ol ‘avrat ḳaçmış, evine gelmiş. Ol arslan ol ‘avratuñ her bār (5) evine gelürmiş, ḳapusunda yaturmuş ḳarşu ol ‘avarat çıkardı, (6) arḳasın şıḡardı. Ben Yüzek ḳāḍısından işitdüm ki (7) ḥazret-i risālete giderdüm. Encāze’de

bir arslan geldi, biñ kişinüñ (8) arasına girdi perākende eyledi. Derbend’üñ pādişāhın (9) kapdı, aldı gitdi. Vardı mīşeye kimesne eşerin görmedi. (10) Tekebbürliginden ekābire kaşd eyler ve arslan kırbağa ve yengeç (11) ve hınzır yir ve kaçtuk, ardınca varmaz ve her nereye varursa tenhā (12) varur ve şayda gidicek kıyruğın yire sürer, izini örter. Arkası (13) ve boynı süñügi bir pāredür. Eger arslanuñ iki süñügin biri (14) birine ursalar, od çıkar ve hemīşe arslan ısıtmalu olur (15) ve şayd idicek düz ister. Elli ferseng yol gider ve az gelse **[355b]** (1) düzle kıatında anuñla kıarınca kıorkusından. Ve hasta olsa, meymün (2) yir, şıhhat bulur ve her vakit āgāzı itse, otuz kez biri biri ardınca (3) añrar ve çün aç olsa āvāz itmez tā av kaçmasun diyü. Eger arslanuñ (4) etin kıurutsalar, kişnīç şaşsalar ve ıñlanmıñ hürmā şuyın kıatsalar, (5) yiseler, sevdāyı ve bevāsiri giderür. Eger kendüye dürtse, (6) meflüclığı giderür ve eger içi yağın tenine sürtseler, şovuk (7) kār itmeye ve her kim yüregın yise, bahādır olur ve eger içi yağın (8) nāsura ursalar, giderür, düüst eyler. Ve eger hürüsuñ (9) kıarın yarsalar, arslanuñ zaħmına ursalar, sākın ola. Ol (10) kişinüñ zaħmeti çün arslan āvāzın işitseler, çağırsalar, (11) ol daħı āşüfte olur. Her kim enār āgacın delse içine (12) arslan tosın ve demür tavın kıosa, daħı āğzın mum-ıla dutsa, (13) daħı kendü-y-ile bile götüirse, kıamu hayvānāt andan kıorķa. Arslan (14) fareden kıorķar ve kaçan ki arslan enüklese ulu toğar. Üç günden (15) şoñra dirilür, anası burnına yil idüp nefes ider tā ki deprenür. **[356a]** (1) Şöyle ki kıurd enügi bir pāre et toğar, bīşüret anası anı yalar, (2) tā kim şüreti zāhir olur. **Faşlun:** Çünki “ve’n-necmi izā hevā” (3) süresi, peygamber āleyhi’s-selāma geldi. Ebü Leheb oğlı ‘Atebe bunı daħı (4) işitdi. Peygamber kıatına geldi, istihzā itdi “ve’n-necmü” süresine (5) peygamberi üşendürmeg-içün. Peygamber daħı ‘Atebe ibne Ebī Leheb’e yavuz du‘ā (6) eyitdi ki:

 Ya’nī, ilāhī, Sen havāle (7) kııl! ‘Atebe itlerüñden bir it ‘Atebe geldi, Ebü Leheb’in kıatına ki atasıdır. (8) Peygamberüñ du‘āsın haber virdi, Ebü Leheb eydür, ben kıorķdum peygamberüñ (9) du‘āsından. ‘Atebe daħı ticārete giderdi Şām’a. Ebü Leheb (10) geldi, yoldaşlarına işmarladı ki ‘Atebe’den gāfil olmañ, diyü

ki (11) Muḥammed'ün du'āsından korçarum, diyü ve hem bilürsüz Muḥammed'ün sözi (12) yalan olduğı yokdur ve du'ası fevt olmaz. Böyle diyüp Şām'a gönderdi (13) 'Atebe'i çok kārṽān-ıla. Bunlar dağı geldiler, bir menzile nüzül itdiler. (14) Beriyyede ve anda bir rāhib var-ıdı. Geldi, eydür, bu ara müşkil yirdür, (15) gāfil olmañuz ki yırtıcılar çokdur. Bunda böyle diyicek 'Atebe eydür, **[356b]** (1) yarağ-ıla ol göz ki Muḥammed baña du'ā'un-'aleyh itmişdür. Pes develeri çökerdiler (2) halka itdiler ve kendüler silāhlarını ellerine aldılar. 'Atebe'i orta (3) yirde qodılar dağı yatdılar uyquya. Vardı bir arslan geldi, deveden (4) yükden bu qavmdan geçdi, geldi orta yirde 'Atebe'i buldı. Yüzine bir (5) tapanca urdı, başın qopardı, aldı taşra çıqdı, pāre pāre eyledi. (6) Çün bu qavmı gördiler ki oynayup 'Atebe'nün hālını ta'accüb itdiler. (7) Pes arslan salṭanatlu cānaverdür, mütekebbirleredür qaşdı. Mü'ellif-i (8) kitāb eydür, Yüzek qādısı baña eyitdi kim risālete vardum (9) Derbend'e ve melik-i Derbend'i Yüzek qādısıyla ve biñ atlu-y-ıla şayda (10) çıqmışdı. Bir arslan geldi, ol biñ kişi başdı geçdi, meni' (11) idemediler. Geldi melik-i Derbend'i qapdı, aldı, gitdi ardınca. (12) Vardılar hīç eşeri bilinmedi. Bu heybetlü cānaver olduğ-ıçun pādişāhlar (13) bunuñla fahr iderler, şöyle ki 'Ali'ye -rađıyallāhu 'anhu- "esedu'llāh" dirler (14) ve Hālid'e "seyfu'llāh" dirler. **Ez-zü'ibü:** Bil ki qurt, bir şüm cānaverdür. (15) Çabuk ve örgüci vardur ve her nesne ki dişi irse, elbete kışar, **[357a]** (1) qoparur. Eydürler ki peygamberün -'aleyhi's-selām- dayısınıñ bir oğı var-ıdı (2) ki gey zeyrek qurdı ta'līm iderdi. Şöyle ki otuz ferseng (3) yire gönderdi yine gelürdi ve anıñ-ıçun geyik tıtarđı, getürürdi (4) ve dağı arslan ta'līm iderdi ki varurđı arslan, şahrāda qolan (5) tıtarđı, getürirdi. **Hikāye:** Aḥmedü'bnü Müšnī eydür, şahrāda giderüm, (6) gördüm bir mehīb qurd geldi, baña qaşdı itdi, gāyet 'āciz (7) oldum, bīçāre qaldum ve kendüzümden ümīdi kesdüm. Nāgāh bir (8) dişi qurd dağı geldi, anı gördi, aña qaşdı itdi. Vardı (9) anuñla çatıldı, şöyle ki it bādaşur gibi. Vardum ben dağı (10) ikisin bile depeledüm -va'llāhü a'lem-. **Faşlun:** İderler ki eger (11) qurt ādeme nazār itse, ādem aña nazār itmezden öñdin qurt (12) āvāz idemez olur ve eger

ādem evvel görse kırt süst (13) olur ve bir nesne vardur ki kırt aña ayağın başıcağ
 bīhōş (14) olur ki ol yaban şoğanıdır ve andan ‘azīm kırkır ve her (15) cānaver ki
 biri birine düşmen olsa öldüklerinden şoñra a‘zāları [357b] (1) biri birine meyl ider.
 Şöyle ki kırt bağarsuğ-ıla kıyun bağarsağın (2) bir yirde kıosalar, biri biri kıatına
 gelür. Ve çetük dişiyile şıçan (3) süñügi dağı bir yirde olsa, biri bir kıatına gelür. Ve
 eger kırt (4) derisinden kıuşağ düzseler, kıuşanan kışi yürekli olur ve eger (5) kırt
 derisinden def düzseler dağı çalsalar, kıamu defleri yarar (6) ve eger kırt derisinden
 yay kirişi düzseler çekseler kıalan yaylaruñ (7) kirişleri üziler. Ve eger kırdı
 öldürseler, bir gözi açuğ kıalur (8) olsa ol açuğ gözi uyquyı giderür, ol yumak gözi
 uyqu (9) getirür. Ve eger kırdıñ kıuyruğın kıulağ dibinde kıosalar, süstlik (10) ve
 mestligi giderür. Kıaçan ki kırt kıasta olsa, kıtoprak (11) yir, kışıhat bulur ve her ne ki
 yir-ise ma‘desinde hazım olur, (12) meger ādem dırnağı. Bir kez bir kırdı öldürdiler,
 gögsinden (13) çok ādem dırnağı çıkıdı. Kıurt dağı kıudurur it gibi. Bir (14) yıl olur ki
 aña ‘āmu’z-zıyāb dirler ve ol yılda kırt ādemi çok (15) yir. Ve dılkü kıaçan ki
 enükleye yuvasına varur, yaban şoğanın getirür, [358a] (1) kıor ki enüklerine kırt
 mażarrat itmeye zīrā kıurt andan kıaçar. (2) Ve dılkünüñ zekeri süñük olur ve dağı
 cimā‘ı bir yirde eydür ki (3) ādem aña muţtali‘ olmaya. Zīrā cimā‘ı idicek biri
 birinden giç (4) ayrılır ve dağı kıurd anuñ-ıla olıcağ kıırğ gün nābedīd olur, kimse (5)
 bilmez nolduğın. Bu sebebdendür ki enüklüci kıurduñ kimse nişān (6) virmez ve
 eydürler ki kıūñinüñ kıurd-ıla dostluğı vardur. (7) **Hāşıyyeti’z-zübā:** Pārs dağı bir yırtıcı
 cānaverdür ve gevsec ve tünd- (8) kıabi‘ cür’etlü ve nāsazgārdur. Şanasın Türk
 kıabilesindendür. (9) Kıamu cānaverler pārsı ve kıoqusını severler ve hem bu yatağan
 ve uykııcıdır. (10) Velihāzā pārsa teşbīh iderler, uykııcı kışi. Dirler ki (11)
 هو أشومر من الضهد Ya’nī ol kışi uykııcıdır pārsdan. (12) Kıamu cānaverleriñ irkegi
 kıuvvetlü olur, yürekli olur illā ki (13) pārsın ve arslanuñ ve kıurduñ dişisi yürekli
 olur. (14) Ve dirler ki pārsuñ atası peleng ve arslandır, anası pārs (15) bu iki-sinden
 peydā olmuşdur. Şöyle ki zürrefānuñ atası dağı [358b] (1) pelengdür ve anası devedür

ve bārs hūb āvāzı sever ve daḥı (2) dört emcegi vardur ve daḥı hevādan ötürü her yıl bir yirden (3) bir yire gider, ya'nī yaylağa ve kışlağa gider. Ol sebebden (4) şayyādlar geçüt yirinden kıyular kıazarlar tā ki pārs geçerken (5) aña düşer. Bir ot vardur ki aña hānıkatu'l-ğuhūd dirler, (6) kıaçan ki bārs anı yise rencūr olur. Pes çāresi oldur ki (7) ādem tersin yir, şıḥḥat bulur. Her kıaçan ki bārs cānaver (8) şayd itse, ol dilin yir. **Hikāye:** Mü'ellifü kitāb eydür ki (9) ben bir kışı gördüm, dilsiz ve kıız kıarındaşı daḥı dilsüz velākin baña (10) gey 'aceb geldi bunlaruñ ḥālı. Eyitdiler ki bunlaruñ bir er kıarındaşı (11) daḥı vardur ki kıamu dilsüzdür lākin bunlaruñ bir atası var-ıdı, (12) pārsıcı. Her ne şaydı kıtusa, dilin keserdi, pārsa virürdi. (13) Ol sebebden Allāh te'ālā aña dört oğlan virdi (14) dilsüz. Pes dirler ki pārs mütekebbir ve künd er olduğ-ıçun, (15) şayduñ ardınca nāz-ıla segirdür. Şöyle ki ol şahāb [359a] (1) didükleri yılduz, şeytān ardınca gitdüğü gibi. Ya'nī gökden (2) şol yılduz düşer didükleri, şeytānları od-ıla atduklarıdır. (3) Ferişteler ki göge yakın gelmeyeler ve hem daḥı meşel eydürler ki (4) **هو اَكْبَلُ مِنَ الْمَهَلِ** Ya'nī, ol kimse pārsdan kāhil-raḥdur. (5) **Hāşiyeti'l-bebūr:** Bebir bir cānaverdür şıçırayıcı. Eli pençesi kıuvvetlüdür (6) ve arslan andan kıor kıar zīrā ki arslanuñ üzerine segrir, (7) süñüsünde oturur daḥı arslan aña çāre idemez, derḥāl (8) helāk ider. Bu ikisi arasında dā'im 'adāvetdür ve düşde (9) bebir düşmen-i 'azīmdür. Sibā'dan ādem yiyen arslandur (10) ve bebirdür ve kıurtdur. Kıaçan ki babir pīr olsa ādem yimegi terk (11) ider ve eger bebrüñ a'zāsından kıan çıkısa delürür. (12) Kıamu yırtıcılar bebirden kıor kıar ve ḥasta olsa, it yir, şıḥḥat (13) bulur. **El-ferānik:** Ferānik bir cānaverdür, çetükden büyük ki her (14) dā'im arslanun ardınca gider, kıarşı çağırur arslanı, (15) incidür ki aña, ²⁸ **عَتَا فِي الْأَرْضِ وَحَاجِبُ الْأَسَدِ** daḥı dirler. [359b] (1) Ve ḥalk anı severler zīrā ki arslandan ayrılmaz ve her dem āvāz (2) ider, işiden cānaver kıaçar. Bilür ki arslan gelür. Pes ḥalkuñ (3) ḥabercisidür, bildürür geldüğün. **Hāşiyeti'l-nemür:** Nemür, pelengdür ki (4) ol daḥı seb'-i şümdur bed-ḥū ve mütekebbir ādemden kıor kıar. (5) Ol sebebden

²⁸ "Arslanın hocası ve yerle sarmaş dolaş."

ādemūñ üzerine şıçırar ve arçasınıñ süñügi (6) yokdur. Üzerine sıçıraduğı kişinūñ a'zāsına ˆolaşur, (7) şol yılan dolaşur gibi. Bu mecrūh eyledügi ādemi şaşınmak gerek (8) fareden. Bu zaḥam uruğı kişinūñ düşmenidür. Eger fare yol (9) bulursa gelür, ol zaḥmına bevl ider daḥı ol kişi helāk (10) olur. Pes anı bir taht üzerine koyup şu üzerine ˆomak (11) gerek tā şıḥhat bulunca. Beleng ˆoğırıcak, yavrusıyla yılan bile (12) ˆoğar. Cānaverler andan ˆorqarlar. Meger af'ī ablaq, andan (13) ˆorqmaz, peleng-ile arasında bile olur. Her ne cānaver ki (14) bulsa yırtıcıdan ve ğayrısından aña cimā' ider, üzerine (15) şıçrar ˆolaşur, güç-ile cimā' ider. Şöyle ki deveye cimā' itmiş [360a] (1) zürrāfe ˆoğmış ve arslana cimā' ider, pārs ˆoğar ve şöyle ki (2) ˆurt sırtlana cimā' ider, bir dürlü yırtıcı cānaver ˆoğar. (3) **Hikāye:** Eydürler ki zamān-ı māzīde bir pādişāhuñ (4) cāriyesi bir kişiyle zinā eylemiş daḥı andan ḥāmile olmuş, (5) bir oğlan ˆoğurmuş. Pādişāh ˆorqusından iletmiş, ol (6) oğlanı bir ˆağda bırakmış ve anı bir peleng emzürmiş tā ki büyük (7) olmuş ve anı bir kişi görmüş. Gelmiş pādişāha ḥaber virmiş. (8) Pes buyurdi, vardılar oğlanı getürdiler daḥı ol oğlana ad virdiler (9) Nemürd diyü. Çün ol oğlan büyüdi, pādişāhuñ yirin ˆıtdı, (10) pādişāhı depeledi, daḥı niçe iqlīmler aldı, ḥalāyīgi kendüye (11) musaḥḥar eyledi. Tā ki göge ˆaşd itdi, yukaru hevāya ˆıçdı, (12) göge oq atdı ve İbrāhīm -'aleyhi's-selām-peygamberi oda atdı. (13) Ol sebebden, dirler ki oğlana ḥelāl süd emzirmek (14) gerekdür, ḥelāl ta'am-ıla perverde ideler, ˆabī'atı şüm ve bed-fa'al (15) olmaya. Bes bir oğlan ki aşıldur, ḥarām-zāde ola, anuñ elinden [360b] (1) ne miqdār yavuz iş diriseñ gelür. Şol işler ki hīç bir ādemūñ (2) ḥātırından geçmez ve ol durduğı iqlīimde daḥı şeytān ˆarār itmez. (3) **Hikāye:** Eydürler ki Nemrüd bir yıl odun cem' itdi daḥı (4) aña od urdı daḥı bir ferseng yirden mancınıq ˆurdı, (5) İbrāhīm'i içine koyup itdi, bir niçe günden bir yüceye ˆıçup (6) bu oda baqdı. Gördi ki İbrāhīm'i atarmış, Cebrā'il ve Mīkā'il (7) bilesine. Nemrüd eydür Hāmān'a ki anuñ vezīridür, ben bir kişi atdum, (8) bu üç olmuş āḥir ve hem yanmamış daḥı ne 'aceb? Hāmān eydür, İbrāhīm (9) benüm ˆarındaşım oğlıdur ve ben bunca yıldur oda ḥidmet iderim, (10)

benüm hâtırım-ıçun bakmadı. Bu sözde-y-iken nāgāh bir közcegez (11) şıçaradı Hāmān'uhn üzerine düşdi, bir 'uzvunu yaqdı. Pes (12) bu tekebbürlik Nemrüd'a pelengden sirāyet itmişdür ki pelengüñ (13) ṭabī'atında tekebbürlik vardur ki kendüden yukaru kimesne (14) dilemez. Ve peleng çünki pīr olsa enükleri aña it başın getürürler, (15) yir dağı yine yigit olur ve her vaqıt ki peleng tok olsa **[361a]** (1) üç gün yatur, uyur. Kaçan ki uyansa bir qatı āvāz ider, āvāzı (2) işiden qatına cem' olur, ara yirden birisin tutar, yir. Eger (3) pelengüñ içi yağıyla kişi tenin yağlasa, pelengden emīn ola. Peleng (4) ḥasta olsa şıçan yir, şihhat bulur.

Hāşiyeti'z-zaba': Sırtlan bir bed-fa'il (5) ve bed-şekil seb'idür ki gicede şevketi vardur kurd-ıla toñuzdan (6) mütevellid olmuşdur ve her nesne'i koqıtmayınca yimez. Ve çün ādeme zafer bula (7) cimā' ider. Evvel ayağı altın yalar, şol kadar yalar ki ayağın yire (8) başmaz olur, mecrūḥ olur, andan aña cimā' ider, şoñra öldürür, (9) yidürür, yir. Ve eger ādem er kişi olsa öldüricek ki yimege qosa (10) şişer dağı zekeri kalkar, dişisi dağı gelür şoñra cimā', andan (11) yir. **Hikāye**: Eydürler ki Mu'āviye'bn-i Süfyāna'bn-i Ḥorasānī 'avrat-ıla (12) ḥalvet itdi, qaşd itdi ki aña yaqınlaq ide. Gözi bir cāriyeye tuş (13) geldi dağı bu 'avratı qodı, bu cāriye-y-ile cimā' itdi. Mu'āviye böyle (14) itdiği ol Ḥorasānī qatı geldi. Bir gün Mu'āviye şordı ki arslana (15) Fārsīce ne dirler? Ol 'avrat eydür, rāst itdüñ. Mu'āviye **[361b]** (1) dağı eydür, ben sırtlanam. Ol 'avrat eydür, ol sebebden Mu'āviye'ye (2) zabi' didiler. Ve sırtlan kuvvetlüdür tā ki arslan yuvasından (3) çıkarmaz. Meger ki yatağınun içi qarakuılıq ola andan tutarlar. (4) Ol ayağına ip bağladılar, dağı çekerler, çıkarurlar anı ki aydın (5) ola. Ādem pāreler ve eydürler ki sırtlan ol maşḥ olanlardandur. Şöyle (6) ki meymūn ammā yukaruda didük kim bu söz bātıldur, eyle i'tikād (7) itmek gerek ve dağı kurtta ve itde qarılır, sırtlan ve bir dürlü (8) cānaver mütevellid olur. Ve hiç cānaverün şacı uzun olmaz illā ki (9) sırtlan gibi. Ba'zılar didiler ki eti helāldur zīrā ki azusı (10) yokdur. Ve eger sırtlanun içi yağın kelbe dürtseler (11) qudurur. Ve eger qulağını bir kişi kendü-y-ile götürse 'avratlar göze (12) şīrīn ola ve sevgülü ola.

Ve her ki sırtlanuñ dilini götürse, itler andan (13) kaçça ve eger derisin tağarcuğ ide, dağı içine bir tohum koyalar, ol (14) tohmı soñra çıkarup ekerler, ol tohumdan bite çekürce ziyān itmeye. (15) Eger bir dānenüñ sırtlanuñ ödünü bir kösnük ‘avrata vireler, [362a] (1) ayruğ zinā itmeye. Eger bir muħannet sırtlanuñ fercini götürse muħannetliğı (2) gide. Eger sırtlanuñ saçını teninden koparalar dağı anı toğrayıb (3) döğüp yumşadalar, her kimüñ kim mağ‘adına dürteler, muħannet ola. (4) Ve hem sırtlan bir yıl erkek, bir yıl dişi olur. Ve hem bu üzüm (5) ağacından korçar ve gice kuvvetlü olur. Hasta olsa, it enigin yir, (6) sağalur. **Hāşiyeti’ş-şagýāl:** Çakal bir seb‘idür, kırttan küçük dilkiden büyük. (7) Eger bir ağaç üzerine biñ tavuğ otursa bir çakal altına gelse (8) cümlesi aşığa dökilür. Ve eger bir bağda bir çakal ursalar ne ki (9) çakal var-ısa, cem‘ olur, ol bağı harāb iderler. Ve bir yerde ki (10) şu kuşu turağlansa gelür ol şuya bir çalu birağur, bir niçe tā kim (11) ol kuşlar, ol çaludan ürkmez olunca dağı soñra gelür, ol çaluyı (12) ağzına alur, şu içine girür. Arğun arğun varur, şu kuşlarını tutar. (13) **Hāşiyeti’l-keleb** Emīrū’l-mü’minīne ‘Ali’den kerrema’llāhü vecchü rivāyet eydürler ki (14) anda bir niçe hāşiyet vardur ki ādem anuñla mutaşşif ola. (15) Birisi oldur ki etmegin yedügi kişiye ziyān degmez ve bir dağı şabır idicidür, [362b] (1) her nesneye ve bir dağı bu gün eline girenüñ, irteye komaz ve bir dağı erteye (2) degin uyımaz. Kıl gerek ki pādışāhı hizmetinde gici uyımaya ve bir dağı (3) kāni’dür, eline girdüğine ve bir dağı vefādardur. Şöyle ki Aşhābü’l-kehf (4) gelip gör niçe vefā itdi. Aşhābü’l-kehfı yidi melik-zāde-y-idi- (5) ler ki Daqyānūs’dan kaçdılar, boyunlarında zerrīn tavuğlar ve billerinde zerrīn (6) kemerler ve eñlerinde mülükāne tonlar ve bir it bunlaruñla bile gitdi. Bunlar (7) ol mağāreye girdiler, ol it kapuda yatdı. Allāh tebāreke ve te‘ālā (8) bunlara uyğu virdi, üç yüz yıl yatdılar ol mağāre içinde. (9) Bunlaruñ birisiyle bir hemyān altun var-ıdı ki Daqyānūs adına (10) gelmiş-idi. Pes üç yüz yıldan soñra uyğudan durdılar, (11) biri birine eyitdiler ki biz ne kadar yatduğ? Eyitdiler ki bir gün veyā yarım (12) gün uyuduğ ola. Pes birisini bāzāra gönderdiler ki vara ta‘ām (13) getüre. Ol altundan

birisin aldı, gitdi şehre, geldi hîç bir (14) biliş göremez. Nāçār bir aşçı dükkânına geldi, ol altunı eline (15) şundı ki baña işbu ta‘āmdan vir. Aşçı ol altunı aldı ve oqıdı.

[363a] (1) Gördi ki Daqyānūs altunı-y-ımış. Eydür, ey kişi, sen bunı ne yirden alduñ (2) ki bu Daqyānūs’uñdur? Uş üç yüz yıl olmuş, bu altun kesileli, meger sen (3) genc bulmuşsan. Böyle diyüp anı pādişāh katına iletdiler, haber (4) viridi, pādişāh-ı şehir kavmıyla aldı mağāreye geldi. Niçe envā‘-ı ni‘metler (5) iletdiler çün mağāre kapusına geldiler. Ol içerü girdiler, aḥvālını (6) yoldaşlarına söyledi. Allāh te‘ālā ol kavmuñ gönline qorqu bıraḳdı, (7) içerü giremediler, girü döndiler, gitdiler. Maḳşūd bu ḥikāyetden (8) oldu ki itüñ vefāsı bilindi zīrā ol itcegez mağāre kapusunda (9) bunca yıl yatdı, gitmedi anlar bile öldi. Bu sebebden eydürler ki it (10) yegdür, duz etmek bilmezden. **Hikāye:** Ebū ‘Ubeydet’in eydür, bir kişi sefere (11) gitdi, bir it daḥı bile gitdi ve yolda düşmen zāhir oldu (12) aña. Ol kişiyi tutmuş yārānları qomış, qaçmış. Bu kişiyi almışlar, gitmişler. (13) Ol iti almışlar bile gitmişler. Yolda getürmişler bir kıyu içine bıraḳmışlar. (14) Ol kişiler daḥı kıyunuñ aḡzın topraḡ-ıla örtmişler, qomışlar, (15) gitmişler. Bunlar gidicek ol it gelür ayaḡ-ıla eşer, bozar. Açar ki **[363b]** (1) tā hevā hareket ide ve daḥı kıynı almış yatmış, her dem-be-dem dururmuş, (2) āvāz idermiş, yine yaturmuş tā ki bir cemā‘at geğerken it āvāzın (3) işitmişler, görmişler, kıyu aḡzın açmış, başın içerü soḡar. Kıyu aḡzın (4) açmışlar, çıkarmışlar. Muḥammedü’bnü Ḥafs eydür, bir eve vebā girdi, kamu ḥalkı (5) öldi, hemīn bir emcek emer oḡlan qaldı ve anda bir it daḥı enüklemiş-idi. (6) Oḡlancık görmiş ki ol enükler, ol itüñ emcegin emerler. Bu daḥı (7) ol itüñ emcegin emmiş yapışup. Ol it mażarat itmemiş, (8) emzürmüş tā şuña degin ki aña muḡḡali‘ olmuş ve oḡlan daḥı (9) büyümiş. **Hikāye:** Bir kişi ‘Arab’dan it etin yirdi. Eydürdi ki kıvvat (10) arslanda ve nehengde ve ḡavşancıldadır. Bu üçü daḥı ḥōd it (11) etin yir, pes ben yidigim ‘aceb olmaya ve daḥı mütekebbirdür it. Şöyle (12) ki bir kişi andan qorḡsa otursa, it andan döner, ḡalamaz lākin (13) gelür etegine işer ve bir ‘aybı daḥı oldur ki evvel-i leyilden uyımaz tā şubḡa degin. (14) Çünki şubḡ vaktı ola, ol vakt gelür,

Allāh te‘ālā rahmeti kıllarına. (15) İt vaktın yatur, uyur, rahmetinden mahrūm kılar ammā kıyın ol **[364a]** (1) vaktit uyanuık olur. Allāh te‘ālānuñ rahmeti aña iriřur. Bu sebebden- (2) dūr ki kıyın yılda bir kez kızılarken gōzine miıđdār çoıđdur. Bunca (3) ki kıyını boıazlarken ammā it yılda iki kez enūkler her kerre yedi (4) sekiz enūkler ve hiı kimse helākına meřgūl olmaz. Ve henūz kıyunuñ (5) yūz biñ bahřında bir bahřınca yoıđdur ve bir ulu ‘aybı daıı oldur ki (6) it durduıı eve feriiēte girmez ve her eve ki feriiēte girmez (7) Allāh te‘ālānuñ rahmeti girmez. Pes ol yire ki rahmet girmeye (8) ol yirden belā u afāt eksik degildir. Pes it ĥāceti olan (9) kiřiler gerekdūr ki iti evden tařra dutalar ki her mařlaĥata (10) ol yigdūr ve bir daıı ol ki it cinnūñ bendīdūr ve daıı āvāzı (11) jiřtdūr ve mūnker ve daıı dūrlū çoı beyāna ĥāceti yoıđdur. **Kelbū’ (12) l-cerī:** řu iti, ya‘nī seg gey ma‘rūfdur čunki birisi birisine (13) kıtılsa bāıı segler gelūrler, cem‘ olup řāzılıık iderler. Birisi (14) bir tuzaıa dūřse bāıısi kendūlerin ol tuzaıa (15) ururlar ve eger diřisin dutsalar irkegi daıı bir gayrısıyla **[364b]** (1) çift olmaz ve daıı özden kırkmaz. Čoı olur ki irkegi (2) řayyād gōrseler, arıaları ūzre yaturlar čunki řayyād geıēse (3) yaturken durup daıı kıaıarlar. Ve seg er daıı řol řuda olur kim (4) balık diřin andan getūrūrler, gōzi azraı iki ōñi kıřřa (5) ve kıııı uzun olur, řudan çııar daıı gūneře yatur. Eger aıac-ıla (6) burnına ursalar derĥāl ōlūr ve eger bāıı yirine on zaıam (7) ursalar ōlmez. Ve seg-i ābuñ eti, cemī‘i yaıı olur ve seg-i āb olur ki (8) ōkūzden būyūk olur ve seg-i ābuñ derilisi kıunduzdur. İtler anı (9) avlarlar, ol kıaıar řuya dūřer. İtler anuñ kıafasından iriřūrler, (10) řuya bile dūřerler oıı gibi tā kim anı elikdūrūrler. **Ĥāřiyeti’d-dūbb:** (11) Bil ki ayu bir muıır ve ĥīle-kār ve bahīl ve ādeme dūřmendūr. Her ne vaktit ki (12) fırsat bulsa helāk ider. İki ayaıı ūzerine durup tařlar (13) getūrūr kendūden būyūk, dūřmene urmaıa ve dīvārları deler (14) ve būnyādları sōker. İki eline kıozı alır sındurur. **Ĥikāye:** (15) Bir kiři ĥikāyet ider ki bir ayu enūklerini uyudurmiř. Baıa geldi **[365a]** (1) daıı birsin getūrdi, baı dīvārından iıerū atdı. Ben daıı yine (2) getūrdūm, tařra itdūm. Ol yine iıerū atdı, ben yine tařra atdum. (3) Tā řubĥa degin,

ol ierü atdı, ben aşra atdum ünkü Őabāh oldu, (4) odı gitdi. **Hikāye:** Bir kiŐi eydür, giderdüm Őahrāda, nāgāh (5) ardundan dülbendüm apdılar, öndim gördüm ki ayu almıŐ, gider. (6) Ardınca vardum, getürdi bir uyuya bıradı, derhāl ucın dutup (7) sarıtdı. Bir āvāz itdi ierü, ben ardından tīz iriŐdüm, itdüm (8) uyuya bıradum dağı yukarıdan aŐađa aş-ıla depeledüm. Gördüm ki (9) iinde enügi var-ımiŐ, düŐmiŐ. Diler-imiŐ ki dülbend-ile enüginini ıkar. (10) İndüm dülbendüm aldum ve ıkarıdum. **Hikāye:** Bir kiŐi hikāyet ider, (11) bir ayuyı aş-ıla urdum, baňa ĥamle itdi, ben açdum ağaca ıkdum. (12) Ol dağı arduanca geldi, ağaca ıkdı dağı bir budakda, iki (13) elinden aŐıldı sabāħa degin. Ben eydürdüm ki yā rabbī, nicezeyim? ün (14) Őabāh oldu, bir kiŐi geldi, anı aŐađa indürdi, ben andan indüm. (15) Ol gelen kiŐilerle gitdüm. Ve açan ki ıŐ olsa ayu bir delüğe girer, [365b] (1) dağı dilini ayasına urur, tā ki ıŐ ıķınca. Yaz olıcağ Őöyle semirür ki (2) bīħadd ve bir nicesi cemi‘ olup bile girerler ve ağaca ki ıkar, enügin (3) bile alur, ıkar, arkasına alup, aňa dağı arŐu yemiŐ virür. (4) Ayu öküze aŐd itse, atına gelür, öküz anı urmağ ister. (5) Ol derhāl arkası üzerine yatur, öküz diler ki boynuzı-y-ıla arnına (6) ura. Ol derhāl öküzün başına yapıŐur, uru durur dağı öküzün (7) sırtına yapıŐur dağı pāreler, helāk eyler. İŐbu resme ĥikmet budur ki (8) bir ıŐ yaza degin bir delük iinde yatur, yimez, yaza ki ıkar ki (9) vaŐfa gelmez. Hemīn dilin ayasına urur alığdan ölmez. Ĥağğ te‘ālā (10) cemī‘i ĥayvānāta raħmet itmiŐdür. Vağt olur ki arslan dört (11) ay ve beŐ ay geer ki ĥı yemez, av avlamaz ve ayu nie müddet olur ki (12) ağda ĥı üt bulmaz. Yine göresin amusı semüz ve uvvetlü, ĥı (13) birisi alığdan ölmez ve yılan dağı böyledür. Bir nie yıl geer ki (14) nesne yimez, hemīn vağtīhā oprağ yalar ve dağı eydürler ki ayu (15) ādem-ile cimā‘ ider. **Hikāye:** Kātib-i kitāb eydür, benüm atumda [366a] (1) bir seyyid Őöyle rivāyet itdi ki bir gün yola giderim, nāgāh bir (2) diŐi ayu beni aŐsızın ıtdı. ağda bir ini var-ımiŐ, beni anda (3) iletđi. Bir buuğ yıl beni anda Őağlardı, dā‘im benümle cimā‘ iderdi. (4) Őikāra et ve yemiŐ getürdi ve ot getürürdi. Ben dağı (5) biŐürüb yirdüm. Gitdügi vağtın, bir ulu aş inün

ağzına (6) kapardı ve andan giderdi. Hāmīle, benden bir tüyli oğlan (7) doğurdu. Ne ādem ve ne ayu. Altı aylık oldu. Bir şikāra gitdi. (8) Taqdīr-i ilāhī ol taşu tamām muhkem itmemiş, bir tarafı açuq kalmış, (9) ben dağı hezār cehd-ile ol taşu aralayup çıkup kaçdum. (10) Ol dağı gelmiş, gitdügüm bilmiş, fi'l-hāl oğlanı arkasına (11) alup izim koqusın alup yitişdi. Gördüm kurtılmağā çāre (12) yok. Bir mu'azzam ağaca çıkıdum, dibine gelüp nāle ve efğān itdi, (13) enmedüm. Çubuk aldı, ol oğlanı dögdü ki ben terahhum idüp inem. (14) Nāgāh gördüm yol yakınmış, kārṡān gezer. Çağırdum, 'alālā (15) eyledüm. Kārṡān işidüp geldiler. Ayu gördü kim bunlar gelür oğlanı **[366b]** (1) ayağından tutup iki pāre eyledi ve kendü kaçdı. Ben dağı (2) aşığa indüm, kārṡāna koşuldum. Maḡşūd bu sözden oldur kim (3) ādem oğlanı başına serencām çok gelür-imiş. **Hikāye:** Bir kişi (4) eydür, tağa çıkıdum ve inerken bir kuyuya düşdüm. Gördüm kuyu dibinde (5) bir ayu. Çünki beni gördü, urudurdu, beni buñalatdı. Ben dağı (6) şandum ki cimā' ider. Derhāl istime çıkıdı, iki elin kuyunuñ (7) dīṡārına dayadı ve iki ayağın hükmüne kodı. Baña işāret itdi ki (8) ben dağı yukaru kaldum. Pes eli kuyunuñ ağzına irişdi, yapışdı (9) yukaru çıkıdı. Bir zamān gördüm ki bir ağacuñ budağların şımış, (10) aldı, geldi kuyu içine kodı dağı muhkem itdi dağı iki eliyle (11) tutdı, ben dağı ol ağaca yapışup çıkıdum. **Şıfat-ı hanāzīr:** (12) Hınzīr bir meşhūr cānaverdür ki murdār ve zīşt ve naḡs ve ḡor (13) ve hem ziyānkārdur ve bir niçe kavm vardur ki bunuñ şerrinden (14) arslanı ārzü iderler. Ve dağı hınzīr ve eşek ve gögercin lūṡī (15) olurlar ki irkegi irkeğine cimā' ider. Ve eger hınzīrūñ **[367a]** (1) bir gözün çıkarsañ ölür ve irkegi dışisine kalğısa (2) üzerinde-yiken bir niçe menzil gideler. Ayrulmadum ve düşde (3) düşmeni kavīdür ve av toñuzu düşde muhannetdür. Eger toñuzu (4) eşek arkasına bağlasalar, kaçan ki eşek terselese, eşek (5) ölür. Ol toñuz gāyet mezmūm cānaver olduğ-ıçun ol (6) bir niçe tā'ife'i ki Allāh te'ālā hışım itdi, anları toñuz eyledi. (7) Meymūn dağı bunuñ gibi olduğ-ıçun ba'zısın dağı meymūn eyledi. (8) Ve eger hınzīr-i baḡrīnūñ her ki derisin bile götürse nehengdür. (9) Emīn olan neheng, andan kaçır. Eger sağ dışın getürseler, (10)

götüren ‘izzetlü ola ve şol dişi şūmdur. Eger bir pādişāh yaşduğı (11) altında қosalar ma‘zūl olur. Үoynağı gemide bile götürürlerse, (12) nehengi def‘ ider. **Ҳāşiyeti’l-kıradeti:** Allāh te‘ālā Benī İsrā’īl’e buyurdi (13) ki āzīne irtesi balıқ avlamak vardılar, hīle düzdiler ki cum‘a gün (14) ikindüyin deñize duзақların bırağurlardı, yekşenbe gün (15) çıkarurlardı. Allāh te‘ālā anlara hışım itdi, meymūn eyledi. Evleri **[367b]** (1) içinde dururken meymūn oldılar. Ol muṭī‘ olan қavm geldiler, (2) gördiler ki қamusı meymūn olmuşlar. Ol meymūn olanlar çünkü bunları (3) gördiler, zār zār ağladılar, başların deprenüp. Allāh te‘ālā ol (4) āzīne irtesi balıқ avından meni‘ itdüginüñ sebebin biz diyelüm (5) egerçi. Aşıl nüshada yoқdur. Sebeb oldı ki ol deñizde bu қavm (6) balıқ avlarlardı ki ol deñizlerde Ҳаққ te‘ālā emrīyle gerek ol (7) gün, ol deñize cem‘ olurlar. Anıñ-çun ki ol deñizde-y-idi Yūnus (8) peygāmbери yudan balıқ. Anı ziyārete gelürlerdi anıñ-ıçun ki Allāh te‘ālā (9) peygāmbери anuñ қарnında durdı bir niçe eyyām ve emr itdi aña ki (10) ağızuñ yumma ki Yūnus duncuқmaya çünkü emre muṭī‘ oldı ammā (11) Ҳabeş’de çoқ olur. Meymūn olur ki bir öküz deñlü ve ehl-i Ҳabeş’e (12) anlaruñ-ıla oynarlar. Ya‘nī meymūncılar gibi oynadırlar ve Zānc (13) vilāyetinde bir şehir var kim meymūnlar anda sākın olmuşdur. Ve hem (14) büyük ve aқ meymūnlardur ve büyük şақalları daһı vardur. Ve ba‘zısınuñ (15) gözleri aқ ve arқaları ve қuyruқları қара olur ve çiginleri yaşıldur **[368a]** (1) ve bıyıқları vardur. Ve Mışır һudūdında cüllāhlar vardur, meymūna iş (2) işledürler ve mekük ıttudurur ve bīz çözdürürler ve müşkil ağaçlara (3) çıkarlar ki ādem çıқmaz ve çoқ dürlü işler işlerler ki beyāna һācet (4) degildür. Çünkü һasta olsa südüк іçer şifā bulur ve eti (5) meymūnuñ cüzām fā’ide ider. **Ҳāşiyet-i feylefūs:** Feylefūs bir cānaverdür ki (6) ulu Yunān vilāyetinde olur ve hem çoқ dürlü şüretlere girer. Gāh (7) öküz ve gāh balıқ olur ve gāh at olur. Ve her ne dürlü şüret (8) diler, ol şüretde görünür ve her ne dürlü şürete ki girse ol (9) cinsüñ cānaveri gelürler, mağrūr olurlar. Dört yanına cem‘ olup (10) birisin dutar yir. Ehl-i Yūyān bir kimse ki bīvefā olsa aña (11) teşbīh iderler ve aña dābbetu’l-ğuddāde dirler ve ba‘zılar fiğācūs (12)

dirler ki bir hunhūr mühlik cānaverdür. **Şıfat-ı fiğācūs:** Bir semm-i kātildür. (13) Her cānaver ki gözi fiğācūsa düş gelse derhāl ölür. Ve anuñ (14) iki kaşı vardır, uzun ve açuk ki yüzün örter. Kaçan ki bir āvāz (15) işitse, başın arkası üzerine birağur, ol kaşları arkasına [368b] (1) düşer dağı andan bağıar. Her ne cānaveri görse, olur. Ve cimā' idicek (2) dişisiyle mağāreye girürler ve dağı semender gibidür. Ve dağı Sekrān (3) hūdūdında bir cānaver vardır ki aña cerīre dirler. İki gözi (4) vardır, her biri bir meş'aleye beñzer ve andan hīç bir cānaver kırtılmaz. (5) Bu sebebden ol vilāyetüñ cānaveri od göricek kaçarlar, şanarlar ki (6) anuñ gözidür. **Şıfat-ı şa'lebe:** Dilkü bir hīlebend cānaverdür ki cānaver (7) görse zafer bulmaz. Meger ki dilkü şıçarar, başına yapışur dağı tutar, (8) yir yāhūd ayağ-ıla yuvalar, şuya iletir, birağur. Başın çıkarıcağı tutar, (9) yir. **Hikāye:** Bir kişi eydür, bir dilküye uğradum, kıarnı şişmiş ölmüş (10) diyü, kıodım geçdüm, gitdüm. Benden şoñra bir it dağı geldi derhāl (11) bu dilkü durdı, kaçdı. Ben ta'accüb kıaldım. Bu hāl ol kıavma şordum, (12) itdiler ki dilkü itüñ burnı kıoğu bildügin ve diriden ölüyi (13) fark itdügin bilür. Çünkü dilkü acıkşa arkası üzerine yatur (14) dağı kıarnını şişürür, kıuşlar anı görürler dağı ölmüş şanurlar, üstüne (15) kıonarlar derhāl tutar yir. Ve çünkü dilküye bit düşse, bir pāre kıçi [369a] (1) ağızına alur yāhūd bir pāre kıürk alur dağı varur bir şuya az az, (2) egleni egleni girür tā ki biti kıamu başına dirilür. Az az başın (3) baturur ki bitleri ol ağızındağı keçe pāresine cem' olur. (4) Ol vağıt ağızındağını birağur, sudan kııkar gide. Eger dilkü (5) başın gögercin yuvasına atarlarsa, kıamusı müteferriğ olur. (6) **Hikāye:** Bir kāzür eydür-biz yürüdüm, gördüm ki bir dilkü (7) geldi, bir kıuş getürdi, bir ağıaç dibinde gömdi dağı gitdi. (8) Ben dağı vardum, ol kıuşı derhāl kııkardum dağı ölmemiş, (9) boğazladum, yürüdüm. Şöyle biz üzerine kıodum, bir zamāndan dilkü (10) geldi, kıuşı bulmadı dağı benüm çevre yanımnda gezdi. Bir zamāndan (11) gördüm ki bir nesne dağı getürdi, gömdi. Vardum yine (12) ol defin itdügin kııkardum. Gördüm ki bir kıuru süñük pāresi. (13) Döndüm ki girü gelem, gördüm ki ol kıuşı kıoduğım yirden (14) kıapdı, kaçdı. Tāparistān'da dilkü olur ki kıanatlu yarasa

gibi (15) uçar ve uzun dişleri vardır. **Hāşiyeti'l-erneb:** Tavşan [369b] (1) bir meşhür cānaverdür, uyıcağ gözin açup uyur. 'Arab eydür ki (2) cinnī kirpiye ve deve kuşına ve yaban sıçanına biner, üzerinde oturur (3) ammā tavşan katına gelmez. Her kim ki bu üçden birisin (4) öldürse, ol gicede cinnīden emīn olmak gerek ki āvāzı (5) hātif işidür, bunu yir. 'Arab eydür, her ki tavşanuñ topuğunu (6) kendü-y-ile götürse, dīv andan kaçça. Hükemā eydür ki tende ve kulağda (7) kıl çok olmak, 'ömür uzunluğına delīldür ve her ki cānaveruñ (8) kim kulağı uzun olsa ve eli kışa olsa korçağ olur. (9) Eger tavşan kanını çerāğa yaqsalar şöyle görünür ki ādemīnuñ (10) ayakları su içindedür ve her kaçan kim hasta olsa kemiş (11) yaprağın yir, hōş olur. **Hāşiyet-i kakım:** Kākum bir cānaverdür ki çetük- (12) den kiçi ve gāyet aqdur illā ki kuyruğı gāyet qaradur. Ol (13) bir serd ü sır yirde olur, ya'nī begāyet şovuk yirde olur, (14) zulümātdan çıkar, gelür şöyle ki semmür ammā semmür kara olur (15) ve 'azīzrek olur ve ikisi zulümātdan çıkar lākin çok zamānda [370a] (1) gelür. Kākum şol vaqitde tutarlar ki qar yağa. Ol kākum başını (2) kara şoqar ki nesne ister yemege, kuyruğın şöyle qar (3) üzerine birağur. Avcı gelür, anı bir bir tutar, cem' ider ki (4) hīç birisi kaçmaz. Derisi ısı olur ve cimā'a kuvvet ider. **Sincāb:** (5) Sincāb bir cānaverdür, Türkistān'da Saqsiyīn'de. Anda fındıq ağaçlarında (6) olur, yuva yapar anda anı zahmetle tutarlar, çuqurlar qazarlar, (7) dīvārların tayıncağ iderler. Lākin gey deriñ iderler dağı (8) içine bir pāre et birağurlar ve bir kişi dağı içinde gizlenür. (9) Sincāb iti görür kendüyi anda birağur derhāl ol kişi (10) tutar, derisin yüzer. Bu dağı serd ü sır yirde olur. **Kankar:** (11) Kirpi bir cānaverdür ki kamu a'zāsı dikendür, başından gayrı. (12) Bir cins kirpi dağı olur ki dikenleri uzun olur ki birisi (13) bir buçuğ qarış, iki qarış dağı olur. Her dikenini qaralu aqlu (14) olur ammā Haqq te'alā - celle ve 'alā- ol uzun dikenlünüñ dikenlerini (15) kendüye fermān eylemişdür, kime dilerse ok gibi atar. Hergiz uyımaz [370b] (1) ve hem yılan-ıla gāyet düşmendür. Af'ī ile ve ejderhā-y-ıla ceng (2) ider, zebūn ider ve kirpünüñ yuvasınıñ iki qapusu vardır; birisi (3) şabā cānibinedür ve birisi debūr cānibinedür. Yemiş üzerine ağnar

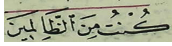
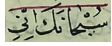
(4) dağı dikenine batar dağı yir ve dağı yavrusı çatına gelür, silkinür (5) yavrusına dağı yidürür. Eydürler ki ehl-i islām çünki Sīstān (6) fetih itdi, ehl-i islām-ıla ‘ahd itdiler ve eytdiler ki biz şunuñ (7) üzerine şuluğ iderüz ki hīç bir kimse kirpi öldürmeye. Şordılar (8) ki sebep nedür? Bu kula eytdiler ki bizüm yirimüzde af’ī yılan (9) çok olur, anuñ dāfi’i kirpidür ve eydürler ki kirpi ve yılanı (10) kuş, yılanı ursalar ve yāhūd yılan anları ura, yaban sığınım (11) yirler, zararların def’ ider. **Es-sinnevr:** Çetükün şıfatı ve kendüsü (12) ma‘lūmdur beyāna hācet yokdur ve menfa‘atı oldur ki evde olan (13) haşerātı şöyle ki yılan ve sıçan yir. Eydürler ki Çīn’de (14) çetük olmaz ve sıçan gāyet çokdur. Bir hakīm-i melik-i Şīn’e (15) eytdi ki ben bir tılsım düzeyim, hīç Çīn vilāyetinde fare kalmasun. [371a] (1) Melik eydür, eger düzer-iseñ hikmeti ve ‘izzeti idem. Şol tarīk-ile (2) düzerim ki hīç kimesne gelmeye. Sözin kabūl eylediler, hakīm bir tabıl (3) eyledi. Çetük derisinden ve kirpi yağından mumlar düzdi dağı (4) ol mumları yakdı ve ol tabıl çaldı ve ol vilāyetde ne kadar kim (5) fare var-ısa kaçdılar. Bir akşak fare zārılığ-ıla biñe başa giderken (6) bir kişi anı görüp güler, ol hikmet-i bātil oldı. Pes Çīn fareden (7) gāyet zaḥmet çekerler, bir ta‘ām kim yirler, gāyet düşvārlıg-ıla (8) yirler ve çetük anda yavrulamaz ve dağı çetük tersini örter tā ki (9) koğusun alup kaçmaya. Ve farenün içinde çetük koğusu dā’im- (10) dür, vaqt olur kim çetük ölür koğusundan. Eger fare (11) sağıda olsa, çetük hareketi aşğadan itse düşer. Ve dağı fıl (12) çetükden kırkar. Ve çetük düşde hastalıkdur ve uğrıdur. (13) Eger vahşī çetügi görse arslandandır zīrā çetüki arslandan (14) yaratmışdur. Ol vaqt ki Tūfān-ı Nūḥ oldı, cānaverleri Nūḥ (15) gemiye cem’ itdi, her cinsden bir çift aldı. Nūḥ -‘aleyhi’s-selām- [371b] (1) toñuzuñ kulağın özi andan dağı bir çatre kan tamdı, Allāh (2) te‘ālā ol kandan fare’i yaratdı. Pes çetük sıçana meşğul (3) oldı pes sıçan kırkusından delükden çıkmadı. Şöyle ki arslan (4) harīşdür, hınzır yimege. Çetük dağı şöyle ki harīşdür fare yimege. (5) Rümīler eydürler kim çetük eti ‘ömri arturur. Eger çetük (6) āvāz idegen ölse, kulağın bağlayalar sākın öle. Eger beş (7) çetük kulağı kanım gāliyaya katsalar dağı

isti‘māl itmeler, (8) sevgülür olur. Eger çetük hāyasını kurutsalar, dögseler daḥı (9) dürtinseler, hīç bir ‘avrat andan artuḫ kimseye raġbet itmeye. (10) Bu ilerü ḥükemā sözidür, zīrā ki anı isti‘māl itmek ḥarāmdur ve (11) şıḥhatında nazār vardur. Ve Ḥabeş’de bir çetük vardur ki anı demür (12) kafes içine koyarlar ve iki hāyasın daḥı çaḫıdurlar daḥı bağlarlar (13) ve çetüki ururlar, tā kim derler daḥı anuñ derini alurlar, ol (14) dere zübād dirler, anuñ koḫusu müşge muḫābildür. **Ḥaşıyyeti’d-dülle:** (15) Sañsār bir za‘īf cānaverdür, kaçan ki cimā‘ itmek dilese [372a] (1) irkegin güç-ile getirür, cimā‘ itdürür. Bu za‘f-ıla ejderhāyı (2) helāk ider, kaçan ki ejderhā sañsarı görse üzerine (3) şıçarar, tolanur. Sañsār daḥı yūñini kabardur, bir niçe urur (4) ejderhāya ki ḫudret-ile iki pāre olur. Bu ejderhāya kirpiden (5) yavuzdur. Kirpinüñ ini iki ḫapulu olur. Birisi şabādan yaña (6) birisi debūrdan yaña. Beş dişi vardur, bulduġını ol yavrusına (7) getirür, kaçan ki bir yirden ḫuru üzüm bulsa ol üzümüñ üzerine (8) yülünür, her dikeninüñ başına bir üzüm yabışur daḥı alur yavrularına (9) getirür. Hind kirpisi ki aña anlar düldül dirler, Fārsī (10) zengüret dir, dikenlerini atar. Vaḫtā ki cimā‘ ideceġi gelse (11) arḫasın arḫasına idüp cimā‘ ider. Niteki yılan tolaşup (12) cimā‘ (ider). **Şıfatü’l-fār:** Sıçan bir cānaverdür ki pelīdrek ve murdār (13) cānaver yoḫdur, tā ḫaddı ki fare cemī‘ cānaveri yir, fare’i kimse yimez (14) ve hem bir müzī ḫabīs cānaverdür. Her neyi ki yise, aña bevl ider (15) ve her kim göre fare’i verhem olur. **Ḥikāye:** Eydürler ki [372b] (1) bir pādişahuñ serāyına bir yılan girdi, ol meliküñ bir yılandı (2) bahādır var-ıdı ki aña Süleymān Azraḫ dirlerdi, anı oḫıdı. (3) Geldi ol yılanı tutdı, başı üzerinde çevirdi daḥı yire urdı. (4) Bu yılanuñ aġzından bir fare çıḫdı, Süleymān ol fareden ḫorḫdı, (5) kaçdı. Ḥalāıḫ anı görüp ta‘accüb itdiler ki şunuñ gibi yılanı (6) depeledi ve fareden kaçdı. Aşḫāb-ı ferāset farenüñ zaḫmından (7) nazār iderler. **Ḥikāye:** Eydürler ki Ebū Ca‘feri’l-manşūr (8) bir köye geldi ḫalīfe olmazdan öñdin. Bir kilīm var-ıdı, ol (9) fare’i kesdi, ol kilīmi raḫū idiciye virdiler ki ol fare (10) kesdügin raḫū ide. Çünki kilīm raḫḫāḫ ḫatına geldi, getürdiler (11) ol raḫāf, ya‘nī raḫū idici eydür, bu kilīmi kemüñdür? Eyitdiler

(12) ki ruḳāf eydür, Ebū Manşūr'uñdur. Hılāfet mübārek olsun yā (13) emīrū'l-mü'minīn ki ḥalīfe olursın ve illā ben yalan degülem. (14) Dirler kim neden bildüñ? Eydür, fare bu kilīmi bir keyfiyyetle (15) kesmiş kim andan ḥilāfet zāhir olur.

Hāzinü'l-müşg: Bir cānaverdür [373a] (1) Tebbet vilāyetinde. Her yılda bir kez vāki' olur, zāhir olup bir mu'ayyen (2) vaḳitde daḥı nāfeler bırağur. Ol cānaverüñ ḥastalığı vardur ki (3) teninde ḳaparcıklar deşilür, aḳar. Daḥı başıgur daḥı ol başığan yirler, (4) nāfe olur. Bir yıla degin ol nāfe ḥāşıl olur çünki nāfe (5) tamām ola, gelür, ṭaşa sürtünür, ol nāfe düşer, yine yerinden ḳan (6) çıkar, başıgur. Bir yıla degin ol daḥı nāfe olur, ol Tebbet vilāyetinde (7) her kimüñ ki milkinde ol nāfe düşse, çāre degüldür ki (8) bir ğayrı kişi anı ala. Tā ki ol yir issi alsa. Ol cānaverüñ (9) eti acıdur, şol od gibi. Ve ḳamu a'zāsı yağ olur bu cānaverüñ. (10) Her yıl Tebbet'de Hindüstān'a varur otlamağ-ıçun zīrā ki sünbül ve (11) behmen yir. Çünki ol tamām olduğı vaḳt olsa yine Tebbet'e gelür. (12) Çāre degildür ki Hindüstān'a bırağa ammā bunüñ nāfesi mübālağa-y-ıla (13) yeñdür geyik nāfesinden. Velākin ol nāfe'i getürmek (15) ğāyet müşkildür. Eger ḳoḳusu çıkarsa, yolda ol kārvanuñ burnı [373b] (1) ṭomurur ḳanı durmaz ve eger örteseler ki ḳoḳusu çıkmaya. Ādemī ve ol (2) kārvanun ṭavarları helāk olur ve ḥarāb olur. Belki anı (3) getürmegüñ ṭarīḳası oldur ki anı bir çuval içine ḳorlar. Bir dürlü ot (4) olur, ol otı, çuvalı ağızına ḳorlar, anuñ ḳoḳusu çıkmaz daḥı zaḥmeti (5) olmaz. Ol nāfenüñ mażarratı seferde olıcağdur ammā seferde olmayıcağ (6) hıç mażarratı olmaz. Ve ol Tebbet vilāyetinde müşüg daḥı olur lākin (7) mużır olur, ḳoḳusundan ādem ḥasta olur zīrā ki ḳoḳusu jışt (8) olur. Çün kim ol müşüg küfür vilāyetinde çıkısa, müsülmānlık (9) vilāyetine gelse, tā kim Kaş'ar'a gelse, müsülmānlar olduğı yire, tā ki (10) mü'ezzın āvāzı irişe, ḳoḳusu laṭīf olur. Ol mażarratı gider (11) mu'tedil olur. **Faşl:** Fāṭūr vilāyetinde bir şıçan vardur kim (12) anuñ balçığından şıçan düzer bir kişi. **Hikāyet:** Bir fare gördüm (13) Fāṭūr'da ki yarusından yukaru it ve aşağası balçık. Bir kişi daḥı (14) bir yılan gördüm, dir Fāṭūr'da ki yarusı ṭaş. Ve daḥı nüşādur (15) çeşmesinde bir şıçan olur,

taşra çıkar, şöyle laṭīf kıızıl [374a] (1) daḥı iki ayağı üzerine ʔurur. Kaçan yıl ʔokunur, artuḫ yine varsa, (2) oda girse ki ol nūṣādır odı durur, yanar-ısa kıızıl (3) olur. Arastālīs eydür, her yirde ki od yaḫsalar, şıçan anda çoḫ (4) olur ve Ḳuhistān ḥudūdında gey ulu şıçanlar olur, ırmaḫlar (5) kenārında varup delükler eyler. Tā kim su ol delükden (6) aşıaḫa aḫar ve kendüye ol delükden iki ayağı üzerine durur. (7) Tā kim şı başından aşıaḫa aḫa, bu daḥı gey ‘acebdür kim deştī (8) cānaver şıyı şöyle semendür, od sevdügi gibi bir cins daḥı semender (9) vardur, gözsiz sepegine beñzer ki her yıl derisin bıraḫur. Ne ḫadar (10) kim oda girse tāze olur. **Ḥulled:** Gözsiz sepegī bir cānaverdür (11) ki gözi yoḫdur şıçandan büyük. Ot kökin yir. Eger anı, (12) ḫapusına şoḫan ya sarımsaḫ ḫosalar, ol inden ḫaçar, gider (13) bir ine daḥı gider, taşra çıkar. **Yerbū’:** Yaban şıçanı, ya’nī gelegü (14) fareden büyükdür ki ḫalleye düşmendür, uğrıdur. Birisi bir yüce yire (15) çıkar, gözedür ve bāḫisi ḫalleyi kesüp taşırılar, kaçan birisi düşmen [374b] (1) görse, āvāz ider, daḥı ḫaçarlar. **İbnü’l-‘irs:** Aş bir cānaverdür, çetükden (2) kiçi ve şüret-i laṭīfdür ve hem za’īfdür, daḥı eger şöyle ki biri yiñ (3) ucıyla ursalar ölür. Biri biriyle cimā’ı aḫzından ider. Altunuñ (4) gümüşüñ ve cevāhirüñ düşmenidür, nerede bulursa aḫurular. Alur (5) yuvasına iletür ve nehenge düşmendür. Neheng kaçan ki cānaver yise, (6) dişleri arasına girür ve ol et ḫāyet zaḫmet ider, daḥı (7) taşra çıkar, daḥı aḫzın açar. Ḳuşlar vardur ki varur, anuñ aḫzına (8) girür, ol dişi arasındadıḫı etleri yir. Bu aş daḥı ol vaḫit (9) anuñ aḫzına girür, boḫazından ičeür gider, baḫarşaḫlarını (10) yir daḥı helāk ider. Gör ne ḫikmetdür ki Allāh te‘ālā şunuñ (11) gibi yavuz, ‘aḫīm cānaveri, bunuñ gibi za’īf cānavere helāk (12) itdürür. **El-ḫirbā:** Bir cānaverdür ki her günde on iki dürlü reng (13) ʔöner. Her sā‘atda bir renge girer, gün ḫaç sā‘at olsa (14) ol daḥı anuñ şaḫışı deñlü renege döner. Her gün ellerin götürür, (15) kendüye cilve ider güneşe ḫarşu. Çünki güneş bata ol daḥı [375a] (1) delüğe girür. Ve her kaçan ki ādemī görse, kendüyi şişirür daḥı yıl (2) ider ve kimseye ḫararı yoḫdur. **Bābu fi’l-ḫayvānāti’l-baḫrī:** Bil ki (3) cānaverler çabuk ve zeyrek olmazlar, şol miḫdār olur, ba‘zısı (4)

ğark olmuş olur, deñiz sâhile birağur ve balık âdem görse (5) kaçar, balçığa gömilür. Dağı bil ki mañlûkât içinde balıktan çok (6) yoğdur ve arslandan ve gergedenden azı yoğdur ve balık şunuñ (7) kuşıdır ki şu içinde uçar, yedi kanadı vardır yanında. Var (8) kasında ve şaydı kim alur, aşığa çeñesiyle alur, yuğarusına (9) kısar, tā kim hudud olur, dağı yir ve dudakları süñükdür. Eydürler ki (10) balık nefesin kulaklarından alur, dirler. Şöyle ki gāv-i kühī nefesin (11) iki boynuzı arasında delükler vardır, andan alur ve her kimse ki (12) ol delükleri görse ölür ve balık olur ki on biñ yumurda (13) toğurur ve erkegi kuyruğı altına varur, yumurtaşın yir. (14) Ve eger balığüñ öykeni olaydı, balık āvāzından ādemī zağmetde (15) olaydı. **Faşl:** Bil ki Yūnus -‘aleyhi’s-selām- kavmını da‘vet itdi [375b] (1) ve yine kabūl itmediler. Pes Yūnus -‘aleyhi’s-selām- bunlaruñ-çun Allāh te‘ālā (2) hażretlerinden ‘azāb diledi. Yūnus’a vağy geldi ki ey Yūnus, şabr eyle ki (3) ben ‘azāb viribiyem. Pes Yūnus dağı kavm-ıla va‘de itdi ki ‘azāb geliser (4) diyü. Dağı Yūnus bir niçe kavm-ıla gemiye binüp deñize girdiler, dağı deryā (5) ‘azīm mevc itdi. Ehl-i keşti eyitdiler ki bu deryā her kaçan ki mevc (6) itse, âdem ğark itmeyince sâkin olmaz. Yūnus eydür, beni birağun. (7) Eyitdiler ki inşāf mıdur ki seni birağur? Velīkin qur‘a (8) birağalum. Her kime kim qur‘a düşse, anı birağalum. Qur‘a şaldılar, (9) yine Yūnus -‘aleyhi’s-selām- geldi. Pes Yūnus hażretini bırağdılar. Geldi (10) bir balık derhāl yutdı ve ardınca ol balığı bir balık dağı yutdı. (11) Vardı deñiz dibine gitdi, ol balık Yūnus’ı deñiz içinde ‘ālemi (12) gezdürdi, alını balığüñ cigerine urdı. Eydür, (13) Ya’nī, kendü kavmına ‘azāb diledüğü günāhına (14) muşif oldu. Allāh te‘ālā ol balığa emr itdi ki Yūnusum helāk (15) itmegil. Dirler ki kırk gün balık karnında kaldı, ol balık ağzın [376a] (1) yummadı ve ta‘ām yimedi ki Yūnus toncuğup helāk olmasun diyü. (2) Şoñra çıkardı anı deñiz kenārında bir kabağ ağacı dibinde (3) kodı ve bir kīle Allāh te‘ālā emir itdi ki her gün geldi, Yūnus’ı (4) emzürdi ki balık karnında gāyet za‘īf olmuşdı ki bu gögercin (5) yavrısı deñlü kalmışdı. Bir niçe müddet ol geyik anı emzürdi (6) ve ol kabağ ağacı qurudı, Yūnus

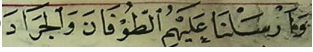
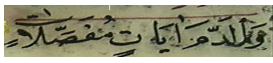
issi-gār eyledi. Yūnus anuñ (7) quruduđına gāyet melūl oldı. Allāh te‘ālā Yūnus’a hı̄tāb-ı müsteṭāb (8) itdi, eydür, ey Yūnus, bir ağaç quruduđ-ıçun mahzūn olduñ ki hezār (9) şad hezār ādem-içün melūl olmaduñ ki benden anlaruñ helākın (10) diledüñ. Pes Allāh te‘ālā -celle ve ‘alā- bu qavma od virbidi. Geldi başları (11) üzerine bulut gibi durdı çün ol ‘azābı gördiler. Yūnus’ı (12) istediler, tā ki ‘özür dileyeler, tevbe ideler. Bulamadılar bir yire cem‘ (13) oldılar, eyitdiler ki Yūnus tañrısından ‘azāb geldi, Yūnus dağı (14) gitdi, nidelüm? Eyitdiler ki gelüñ biz dağı Yūnus tañrısına yüz (15) tūalum, yalvaralum ki Yūnus dirdi, ol tevbeler qabūl idicidür **[376b]** (1) ve du‘ālar qabūl idinidür. Pes vardılar, şahrāya çıkdılar. Erenler bir (2) bölük ve ‘avratlar bir bölük oldı, ođlanlar bir bölük oldı. ‘Aqıl (3) işlerin ve pīrlerin ilerü tūtdılar, erenler eyitdiler ki ilāhī, biz saña (4) döndük, sen biz ‘aşıleri redd itme ki senden artuq kimsenüñ (5) varacaq yiri yoqdur. Biz bīçārelerüñi mahrūm eylemegil. ‘Avratlar (6) eydür, ey Yūnus tañrısı, biz dağı senüñ tañrılıđuñ bildük, qabūl (7) eyledük. Bizüm elimüzden gelenin bu za‘īfliđimizle itdük, sen hūd qādir (8) pādīşāhsın, biz za‘īflere sen raḥmet eylegil. Pes ođlancıklar başların (9) açdılar, eyitdiler, ey Yūnus tañrısı, bizüm bu arada şuçımız nedür? Ki (10) sen kerīmsin ve ‘ādilsin. Luṭfuñla, keremüñle bir çārelere sen (11) ‘ināyet itgil. Ki od dillerin uzatdı, bizi andan azād (12) itgil. Çünki ol qavm īmān getürdiler, Allāh ‘azābı anlardan (13) götürdi, dağı Yūnus’a vahy itdi ki ben tevbe virdüm qavmuña, tā ki (14) senüñ va‘den rāst ola, bunlaruñ qatında şermesār olmayasın. (15) Anlar dağı tevbe eylediler, dön yine qavmına varğıl. Yūnus döndi, **[377a]** (1) qavmına vardı, Yūnus’a īmān getürdiler, ‘azāb anlardan döndi, (2) dünyāda ve āhiretde sa‘ādetlendiler. Sen dağı niçe dürlü zaḥmetler (3) gördüñ, hīç tevbe itmedüñ. İnşāfdur ki şimden girü, sen dağı (4) tevbe idüp Allāh te‘ālāya dönesin. Tā ki dünyā ve āhiret sa‘āt-ıla (5) müzeyyen olasın. Maqşūd ola ki Allāh te‘ālā ‘azāmetlü qulına ki (6) Yūnus’dur zīrā ki Allāh te‘ālā qatında peygāamberlerden ‘azāmetlü qul (7) yoqdur. Bir ‘azīm qul-ıla ‘itāb itdiler zīrā ḥayvānāt içinde (8) balıqdan ‘azīm yoqdur

ki yiri bu ‘azametle balık arkasına kodı. (9) **Hikāye:** Ba‘zı tācirler haber virdiler ki maşrıq deryāsında (10) bir yire irişdük ki anda deñiz içinde bir aydınlık gördüm. Bir (11) ulu kalkan deñlü, şöyle müdevver od bigi şu‘le virür. Gemiciler tekbīr (12) itdiler ki içlerine gāyet korku düşdi. Pes andan geçdük (13) giceye dek gitdük, yine bir dahı anuñ gibi aydına uğraduk. (14) Gemiciler yine tekbīr getürdiler. Çün kim andan geçdük, ol gemicilere şorduk (15) ki ol iki yirde gördigimiz ne nesnedür? Gemiciler eytdiler ki balık. **[377b]** (1) Göreydi, şol miqdār ki gitdük iki gözünüñ ara yirinde. Biz (2) haber virmedük kim korkmasunlar diyü. **Hikāyet:** Şimālî tarafındağı (3) deñizüñ ba‘zısında balık vardur kim şu yüzine çıkar (4) dahı kanadın yukaru kaldurur, bir tağ gibi olur şu üstinde. (5) Eger birez dahı yukarurak çıkısa bir ‘azīm sed olur ki bir (6) niçe ferseng ve ol kanadı dahı şöyle bildürer ki billür gibi. (7) Ol balık eyle idicek deñizüñ ārāmına delīldür. Ol vaķit (8) gemiler girür deñize, sefer iderler. Çünki ol balık yine aşığa (9) inse gemileri kenāra çekerler ki anuñ gitdüğı delīldür deñizüñ (10) iztarābına. **Hikāye:** Bir bāzırgān hikāyet ider, eydür kim (11) Herkend deñizinüñ kenārında nüzül itdük ki hevā gey açuk (12) idi ve ay dahı aydıdı. Gördük ki deñizüñ içinde dem-be-dem (13) bir menāre gibi nesne, hevā yüzine çıkar, gider, yine aşığa iner, (14) şu mevc ider. Eydür, her yār çıkduğınca, şu yine sākın olur (15) ve bir yirden dahı çıkar, hevāya gider bildüğince, biner. Anuñ **[378a]** (1) ta‘accübine kalduk, hīç vaşfa gelmez. Biz anı gemicilere şorduk, didiler (2) ki balıkdur aya karşı şāzılık ider. Ol menāre gibi çıkan ağızına (3) şu alup hevāya atduğıdur ki nefesi kuvvet-ile durur ki ol kadar (4) şuyı gök tarafına atar. **Hikāye:** Yine bir bāzırgān seyyid eydür, (5) Küllem meliki seferde idi. Geldi, hikāyet itdi, eydür, (6) ben deryā kenārında seyr iderdüm, nāgāh deryā mevc urdı. (7) Bir balığı taşra bıraktı ki içinde seksen şu şığırı çıktı (8) ki bunlar gemi içinde yemiş, bunları gemisiyle yudmuş, ādemīsi bir gemiye (9) dahı kaçmış. **Er-ru‘ād:** Ra‘ād bir balıkdur, Mısr-ı Nīl’de olur. Her (10) kimse ki elin aña ursa inī meflüc olur. Eger tuzaga (11) düşse, şayyāduñ eli ditrer ve eger anı ağaç-ıla ursalar, (12) eli ditrerken ölür. **Terķī:**

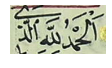
Bir balıktur Başra'da. Başında tācı (13) vardur ḥorūs tācı gibi. Allāh te'ālā anı deñize müvekkel eylemişdür. (14) Her kimse ğarḳ olsa arḳasına alur, kenāra çıkarur. (15) **El-bersetvüc:** Bir balıktur ki kendüyi ölüye urur, yatur. Tā bir balıḳ [378b] (1) daḥı gelür anı yudar daḥı ol balıḡuñ helākı andandur. Buña (2) terḳī dirler. Bu terḳīnūñ derisini gemide bile götürürler, yilden emīn (3) olurlar. Bu terḳī ol miḳdār kuvvetlü olur kim gemiyi tutar, hīç ḥareket (4) itdürmez. **Es-semekü'l-esvedü ve'l-berestüc:** Ve espür iki balıktur (5) ki Zengübār deryāsında olur ve ol deryā ğāyetde (6) ḳoḳar, ol sebebden berestüc Dicle'ye gelür, Başra'da çünki (7) Başra'ya gele, hīç birisi Zengibār'da ḳalmaz ve espür-ıla deryāsına (8) gelür. Yılda üç ay gelürler, dururlar çünki Dicle'de gitse, (9) birisi yirinde ḳalmaz ve hem yolları gey düşvārdur, mühlikdür, şol miḳdār (10) zaḥmet çekerler. **El-ḥarāṭīm:** Bu daḥı bir balıktur, yılan gibi dişleri (11) arasında bir minḳarı çıḳmışdur. Bir dişi miḡ gibi ve bir balıḳ daḥı (12) vardur öküze beñzer ki anuñ derisinden kijem eylerler ki (13) hīç ḳılıç eşer itmez ve eger keserse, içine güç-ile ayruḳ çıḳmaz ve hem (14) emcekleri daḥı vardur. **Zü'l-ḳarneyn:** Bir balıktur ki burnından süñük (15) çıḳmışdur ki şöyle ğāyet keskin ḳılıca beñzer. Her neye ursa [379a] (1) keser. Bu balıḳ Mışır deñizinde olur ve Hindüstān'da Ḳuvrı'da olur, (2) şuda olmaz. **Es-semekü'l-bāl:** Bāl bir ulu balıktur maġrib deñizinde. (3) Derisi taşdur ki hīç nesne kār eylemez. Gemiye doḳunur pāre pāre (4) eyler ve teninde bir süst yiri vardur. Gemiciler anı bilürler ol (5) arasına baltayıla ururlar, ölür. Daḥı sāḥile düşer, güneşden (6) yaġı erir, gemiciler anuñla gemilerin yaġlarlar daḥı ol yaġ taş gibi (7) olur, gemi bu kez ğāyet eyü olur. Pes ḥayātı ḥelāk-ı keştīdür (8) ve ḥelāk ḥayāt-ı keştīdür. Bu balıḳ 'azīm mühlik balıktur ki (9) deñizde cānaverler görürler daḥı ġirīv iderler. Eger bir zerre 'anber (10) yise derḥāl ölür ve daḥı muḥīṭ deñizinde bir balıḳ vardur ki aġzınuñ (11) büyüklüġi altı arışdur. Dā'im balıḳlar anuñ aġzından girürler, (12) ḳulaġından çıkarlar. Vaḳit olur ki süñü daḥı boġazından içerü (13) gider, varur baġırsaḳlarını yırtar, toġrar, helāk ider ve anuñ (14) eyegülerinden dīvārlar düzerler ve pullarıyla saḳfın örterler. (15)

Hikāyet: ‘Abdü’l-meliki’bn-i Mervān zamānında bir balık buldılar kim [379b] (1) kuyruğundan bir pāre düşmiş biñ arış ölçmişler. Ündülüs deñizi (2) kenārında. **Es-semekü’l-kevsec:** Küçük bir balıklar eyle. Deñizinde elleri (3) ve ayakları vardır. Her neye kim zafer bulsa, eliyle ayağıyla bir zahım (4) urur ve eger dāme düşse bozar ve hīç nesneden kaçmaz (5) meger hayz bezinden. Eger anı gice-y-ile dutsalar, karnından içi (6) yağı çıkar ve eger gündüz dutsalar, içi yağı olmaz. Gündüz (7) zāhir olur, gice pinhān olur. **Tībā:** Bir balıktır ki ağzından (8) müşğ kokuşu gelür. Balıklar katına cem‘ olurlar kokuşu. Ol (9) dahı tutar yir, tā ki gey büyük olur, sonra gemiye kaşd ider ki (10) biñ kılıçdan korkmaz velākin hayz-ı ‘avrat bezinden kaçar (11) ve dahı aña fāṭūs dirler. **Faşl:** Eger balıguñ pulını yumuşak (12) dögeler, dahı kuş u bahrıla ve benefşe yağ-ıla tılā ideler, şol (13) siñir ki kesilmişdür, kavuşa. Balık ödi göz ağını giderür (14) ve dahı şol ak taş kim balık süñügi gibi şuda yüzer. (15) Eger anı balık et-ile dögeler dahı hāmile ‘avrat bile götürse [380a] (1) oğlanı düşmeye ve eger yürece bağlayalar ağrısın giderür. (2) Eger yarım direm sikencebīn-ile yiseler yarağanı giderür ve eger Nīl (3) şuyı balçığından ziyāde ya noqşān olduğundan sonra alsalar, (4) yaşıken güneşe kosalı şıçan olur derhāl yürür. Eger ol (5) balçıktan balık düzseler ve yaşıken güneşe kosalı balık olur, (6) şuya girdügi gibi ölür. Ve eger bāre yağı bir şāfī şīşe içine (7) kosalı ve ağzın mumla muhkem itseler ve dahı balıguñ uğradıgi (8) yire kosalı kamu balık anda cem‘ olur. Ve eger taru-y-ıla bakla’ı dögeler, (9) dahı keçinüñ içi yağ-ıla ve öküz kan-ıla karışdursalar dahı bir kutı (10) içine ya bir kavşara içine kosalı, şöyle ki şu alup gitmesine (11) balıklar kamusu anda cem‘ olalar ve āsānlıg-ıla dutalar. Eger gendene (12) tohmin sirkeye katalar ve bir niçe günden sonra şuya koyalar, (13) balıklar şu yüzine çıkalar ve her acı nesne’i bir çeşmeye dökseler (14) cemī’-i balıklar helāk olur. **Es-sakankūr:** Sakankūr bir balıktır, neheng (15) gibi yumurtalar çıkar. Eger şuya düşse neheng olur ve eger kumda [380b] (1) kalursa sakankūr olur. Çün sekankūrı ki tutalar, eger tizcegez bevl (2) iderse ve yāhūd şu görürse dutan kişi ölür. Eger dutan kişi (3)

tîzcegez yürise, gündüzün saķankūr ölür ve dağı saķankūruñ (4) iki zekeri ve iki ferçi olur. Bunuñ menfa‘atı oldur kim cimā‘a (5) kuvvet virür. **El-timsāh:** Nehengi Mısr-ı Nîl’de olur bir mühlik cānaverdür. (6) Şol miķdār ki başı uzundur, ol miķdār dağı teni uzundur, (7) kıuyruğıyla arslanı urur, öldürür ve fîl dağı her ne fesād kim (8) ide şu içinde ider ve ne yirse yine kıuşar zîrā ki tersleyecek (9) yir. Allāh te‘ālā ana virbidi, bākî hayvānāt gibi ve kıamu cānaverler (10) çeyneyecek aşığa çenesin depredür, bu yukaru çenesin depredür (11) ve dişleri vardur mîh gibi. Bir kıuş vardur, gelür anuñ tuťađında (12) kıonar dağı dişlerinde kıalan etleri yir, kıaçan ki ‘āciz ola şudan (13) çıkup ağzın açar ki gele ol kıuş dişin arıda ol vaķtında. (14) Kıaçan ol kıuş ās görse, āvāz ider. Neheng kıaçup şuya girür (15) ve illā haberi olmasa gelür ağzına girür helāk ider ve dinler. Ol **[381a]** (1) kıuş ki anuñ dişin arıdur. Allāh te‘ālā -‘azze şānuhu- ol (2) kıuşuñ arķasına ve kıarnı altında birer arış süñük yaratmışdur (3) ki neheng ağzına direnür ağzın yummaz. Hāķķ te‘ālā ol kıuşuñ rızķını (4) anuñ dişleri arasında kıomışdur tā ki ikisi dağı rāhat ola. (5) Ve her nesneye ki dişi irişse, kıoparmayınca ayrılmaz ve derisiyle (6) demür kār eylemez ve başından tā kıuyruğına değin bir pāre süñükdür (7) ve eđer arķası üzerine düşse ölür. Duramaz fîl gibi (8) ve dağı neheng kıaçan cimā‘ itse dişisin arķası üzerine (9) yaturur, cimā‘ ider soñra yine kıaldurur. Dağı şuya girürler (10) ve bir kez cimā‘ olmaķda altmış kez cimā‘ ider. Yumurda gey yumurtlar, (11) bir kıaz yumurtası gibi yumurtlar ve yavrusı ki çıkıar bir şıçan (12) deñlü olur. Şoñra büyür ki on iki arış olur ve yaşıduķça (13) büyür. Altmış yumurta yumurtlar ve altmış dişi dağı vardur ve eđer (14) şol yanı dişlerin istime tutan kışıye bağlasalar hālāş bula. (15) Bunuñla şu atı arasında düşmenlik vardur ki şu atı nehengi **[381b]** (1) yir, şöyle ki bebir arslanı yir ve arslandan bebir kııçidür ve neheng Nîl’den (2) giderse ölür. Şöyle ki Dūtaruñ vilāyetinde olur ve ‘akreb (3) hımışda olur. Bil ki hevā yüzinde pādişāhlık tavşançılıñdur ve (4) yirde arslanuñdur ve şuda nehengindür. Ve dirler ki bir (5) vaķtıda bir arslan bir gemiye düşdi Mısr’da ve bir neheng dağı ol (6) arslana kıaşd itdi. Ol hālda ikisi tutuşdılar, neheng (7)

arslanı kıyruğıyla urdı ve arslan nehengün başına (8) yapışdı ve ikisi dağı birbirini helāk itdi ve gemi ehli ikisinün (9) dağı şerrinden kırtıldılar. Neheng āleti ve silāhi kıyruğıdur. Neheng (10) düşde düşmendür. Yumurtasından müşğ kıoçar ve kışın dört (11) ay nābedīd olur. Neheng her ne bulursa kıyruğıyla urur (12) dağı şuya çeker ammā kıru yirde ‘āciz olur. Anuñ ayağı çok (13) olur, teni kıvvetlü olur, ağızı büyük olur. **Hikāye:** Eydürler ki Mışır’da (14) bir pādişāh-zāde var-ıdı. Müneccimleri t̄ālī’in t̄utup didiler ki (15) bunu timsāh helāk idiser. Pes anası vardı kendü memleketi [382a] (1) miqdāri, bir yüce ‘azīm muhkem bāru yapıdurdı Nīl ırmağından (2) yaña. Tā ki bu oğlan Nīl’e varmaya dağı Nīl’den timsāh çıkmaya. (3) Āhır bir ağaçdan timsāh düzmişler ol oğlan kıatına getürdiler, (4) şordı ki timsāh bu mıdur? Didiler kim budur. Vardı anı aldı, (5) yire urdı, şındı ve andan şoñra bir pāre ağaç şıçaradı, gözine (6) batdı, vardı beynisine çıkdı, helāk oldı. Şöyle ki bu hikāyet (7) yukaruda geçdi-y-idi. **Ez-zafda’:** Kırbağa bir jışt cānaverdür, aḥvālī (8) şıfatı ma’lūmdur. Beyāna ḥacet degül ve eger kırbağayı arıdup (9) yağın alalar, zehr-i kıtıldür. Şudan ğayrı yirde āvāz idemez ve oddan (10) kıaçar sākin olur. Ḥorāsān’da yağmur yağar, evler üsti kırbağa-y-ıla (11) tölur ve her vilāyetde bu vāki’dür. Eger bulutdan yağar-ısa (12) ‘acebdür ve eger Ḥaqq te‘ālā fi’l-hāl yağdursa yine ‘acebdür ve Ḥorāsān’da (13) yaḥdānlar düzer, buz için. Kırbağadan ḥālī olmaz, şol öküz deñlü (14) olur ve ol yaḥdānlaruñ Ḥorāsān’da delügi vardur ki andan dā’im (15) yıl ḥareket ider ve içinde gey şu ziyāde olur t̄ururken. Vākt olur ki [382b] (1) yanında bir yaḥdāna dağı aķar ki hīç t̄aşaradan şu gelmedin ve içinde (2) balık dağı peydā olur. Kırbağa Benī İsrā’īl’e ‘azāb-ı ‘azīm oldı. (3) Liķavlihi te‘ālā: (4) Tūfāndan bedter, şol miqdār Allāh te‘ālā (5) kırbağa yağdurdı anlaruñ üstüne ki kıamu evlerin ve yirlerin ve (6) ğıyesilerin kırbağa t̄uttı. Döşeklerinde er ‘avrat yatsa (7) şol miqdār üstlerine üşerdi ki bil zahmet-ile t̄ururdı (8) ve t̄a‘ām yimege ‘āciz oldılar ki çanağa çölmege düşerlerdi. (9) Bir loķma t̄a‘ām

²⁹ Maide Suresi, 70.Ayet.

bulsalar ki ağızlarına iledelerdi, ağızlarına bile girürdi. (10) Yehūdīler feryād itdiler, tevbe itdiler, ol ‘azābı Allāh te‘ālā (11) giderdi sonra yine ‘aṣī oldılar. Allāh te‘ālā bu kez anlara (12) bir ‘azāb daḥı virbidi ki hīç ol giçene beñzemezdi ki kamu (13) şuları ve ta‘āmları kan oldu illā ki mü‘minlerüñ kan olmadı. (14) Yehūd mü‘minler elinden bardağı alurlardı ki içeler ağızına alıcak (15) kan olurdu. Yine tevbe itdiler bu ‘azāb daḥı gitdi ve yine ‘aṣī [383a] (1) oldılar, Allāh te‘ālā -celle ve ‘alā- helāk eyledi ve bil ki kurbağa hevā (2) ṭabī‘atından ḥāşıl olur. Ve eger kurbağa’ı hamir içine bıraksalar (3) ölür ve yine çıkarup şuya koşalar dirilür ve kurbağada Allāh te‘ālā (4) süñük yaratdı. Bu daḥı ırmağ kenārında yumurtlar ve düşde kurbağa (5) ‘ābid zāhiddür ve eger çok görse ‘azābdur. **Es-selfehāt:** Bağa (6) daḥı bir meşhürdür ki anuñ yuvası kal‘ası silāhı derisidür. Düşmenden (7) ḥazeritse, başın içerü çeker ve yılan-ıla ceng ider. Yılanuñ (8) karnını ıştırur, daḥı içerü çeker. Yılan kendüzini dögmekden (9) helāk ider ve yumurdasını yire gömer daḥı irakdan oturur aña (10) nazar ider tā ki yavrisı çıkar. Bunuñ yumurçası kanı şudā‘ hastalığına (11) fā’ide ider. **Zikrū’l-afā’i ve’s-sü‘ābīn ve’l-ḥayyāt:** Bil ki ‘ālemüñ ‘acāyibi (12) ve nevādiri iñen çokdur zabṭa gelmez. Cemī’-i ‘acāyib bu āyetüñ daḥı altında (13) dāḥıldür ki Ḥaḳḳ te‘ālā kelām-ı mecīdinde buyurmuşdur, ³⁰ (14) Her nesne ki (15) laṭīfdür. Gökdedür ve her nesne ki keşīfdür yirdedür. Daḥı her [383b] (1) nesne ki zulumātdur, şeyāṭīndür ve her nesne ki nürdür melā’ikedür, (2) zulumātı zikirde muḳaddem buyurdı nürdan zīrā ki ‘ālemüñ ibtidāsı (3) zulmetdi sonra güneşi yaratdı, evvel gicidi sonra gündüz oldu. (4) Lācerem gice dükeli āsāyīşdedür. **Hikāye:** Dirler ki Ḥaḳḳ te‘ālā (5) behiştī ki yaratdı, rızvāna buyurdı ki behiştī göze karadan ve (6) kara kulğıdan her ne bulursañ getir. Ḥaḳḳ te‘ālā gice’i andan yaratdı, (7) andan sonra düzaḥı yaratdı, mālike buyurdı, ṭuyñuz her ne kim bulursañuz (8) ağdan ve türden getir. Ḥaḳḳ te‘ālā -‘azze şānuhu- gündüzi andan (9) yaratdı ve daḥı bil ki Allāh te‘ālā -celle celāluhu- ‘acāyibler yaratmışdur, her (10)

³⁰ Rum Suresi, 18. Ayet.

birinde menfa‘at omışdur ve kimisinde maźarrat. Ol maźarrat (11) olan dağı menfa‘atdan halı degldr. Bu iki blk dağı kimisi (12) cnludur ve kimi cnsızdur. Ol cnlunuğ dağı kimsenuğ ayağı (13) vardur, yoğdur. Ol ki ayağsızdur. Allh te‘l dağı bir uvvet virmişdur (14) ki nie ayağlu cnaver ađa muabil harekette. şoyle ki yılanda (15) Allh te‘l bunda menfa‘at dağı maźarrat omışdur. Yılanuğ [384a] (1) u mertebesi vardur; evvel ayyedr, ikincisi meğandur, uuncisi (2) řu‘bandur. řu‘banuğ biđ yıl ‘mri olur, nişanı oldur ki alnında (3) ve arasında saı bite ve ol deme naźar iderse helk (4) olur. Ve yılandan ba‘zısı vardur ki vzı attldur ki ađa (5) devvde, dirler. Yrise degirmen gibi devr ide, yrr ağzın (6) aa. Bir cins dağı vardur ki başında boynuzu vardur, şadef (7) gibi ve bir cins vardur ki ađa muka’llh dirler, başında (8) tacı vardur. Bunuđ nefesinden dem ve ayvnt lr, (9) ol yirdr ki bu lse anda ot bitmez. Ve **Haşıyyet’ř-řu‘bn:** (10) Ejderh ‘lemde eksikdr bu dağı ‘inyete’llhdandur. řfendiyr (11) zamnında ki melik-i ‘Acemdr. Bir ejderh zhir oldı Kiřmr (12) uddında dağı vilyetler arb itdi ve her ne vilyete ve her ne (13) yire ki varsa al aardı. řfendiyr bu fikirde ‘ciz (14) aldı ki buđa nie tedbr Allh te‘l atına varıca ne (15) cevb vireyim ki bu miskn ra‘ıyyetleri ıfız idemedm [384b] (1) bir yılandan t ki buncanığ dem helk itdi, iller ve vilyetler (2) arb oldı. Ve eger bir ayru dşmen olsa anı nice meni‘ (3) idiser-idm. Vardı leşker cem‘i itdi, Kiřmr’e tevecch eyledi. Leřkere (4) eydr, anda varıca benden ır oluđ ki ben ol ejderhyı (5) depeleyiserem. Ol vilyet avmı eydr, ey melik, sen sađa ıymağıl. (6) Her kim ađa ařd itdi, yine gelmedi. Anuđ gibi cnaver degildr. (7) Ol ki atına vara yine gele. Eger anuđ vaşfın bileyim (8) dirseğ iřbu ađuđ depesine ıđđıl dağı bir s‘at (9) tevauf eylegil. T kim anuđ halın bilesin. Gice ol ađa (10) ığdı, bağdı. Grdi ki vilyetuğ amusından od hevya ıar, (11) ırteye degin, od şoyle ığdı, urdu. rte olıca ttn oldı. (12) Ol avm eyitdiler, ol od ve bir ttn anuđ nefesidr ki gicede (13) od grinr ve gndz ara ncr grinr. Pes řfendiyr bir mu‘teber (14) mancın

düzdi dağı içine girdi. Eline bir Hindî kılıç aldı, emir (15) itdi ki kendüsi mancınığ-ıla atalar. Ol kavm feryād itdiler, kıomadılar. **[385a]** (1) İsfendiyār Allāh te‘ālānuñ hışmı ve ‘azābı bu ejderhā hışmından, (2) hezārān biñ derece artuğdur. Belki Allāh te‘ālānuñ ‘azābı (3) miğdārın kendü bilür, ben Allāh te‘ālā hışmından kıor kıaram ki baña (4) ‘itāb ide ki seni pādışāh kıldum, sen ol benüm za‘īf kıullar (5) ki saña muṭī‘ eylemişdüm ve ne dirseñ tıtarlardı. Bir ejderhāya (6) helāk itdürdüñ, şaqlamaduñ çünkü elüñden gelmezdi. Niçün (7) bu işe iğdām iderdüñ ki bir nefesinden ötürü biñ kıana girdüñ? (8) Hāliyā, elümden gelenin işleyeyüm, ölüsem Allāh emri içinde öleyim. (9) Sözi kıabül itmedi, kendüyi mancınığ-ıla atdurdı. Çünkü atdılar, (10) vardı tağdīr-ile ejderhānuñ başı üstüne düşdi. Derhāl (11) kılıc-ıla ejderhāyı çaldı iki pāre eyledi. Ejderhā dağı ol hālde (12) üstüne şıçıradı, ikisi bile öldi līkin ‘ālem ol ejderhānuñ (13) şerrinden emīn oldu, İsfendiyār dağı Allāh te‘ālā rızāsı-çun (14) ra‘ıyyet yolında baş oynadı. Bunuñ gibi ejderhā-y-ıdı olur, baħrī (15) taşra çıkmaz. Dābbe-i ğarbiyye ve cenūbiyye Muħterife bilādında bir cānaverdür. **[385b]** (1) Töndiler ve anı şaqlayamadılar, zencīrlerle bağladılar tā ki öldi dağı anuñ (2) derisin şoydılar. Bir şaru derisi var-ıdı, üstünde kıara dā’ireler (3) var-ıdı. Her dā’ire yirini bir kıızıl dā’ire dağı çevrinmişdi ve kıafasından (4) kıuyruğına degin bir kıara hattı saç gibi ince çekilmişdi. Ol (5) deriyi Hābeş’e meliki kıatına iletdiler ol dağı bir cins ejderhādur. (6) **Faşl:** Çünkü yılan pīr olsa iki taş arasına girür, (7) kıısıılır. Bir zamāndan şöıra yine çıkar dağı derisi kıopar (8) yine yigit olur, altı yüz deri olur. Kıaçan ki ol derisin (9) bıraksa kıafasında noğğalar olur. ‘Ömr-i şağışını eger yılan başını (10) delüğe şöksa kııl bağlarsa kııkıaramaz meger ki kışi şol (11) el-ile tıta çeke iki el-ile tıtmaya. Ve bahār olıcağ yılan derisin (12) kııkarur ammā ol hağıķı derisin bıçağ-ıla yüzilmez. Eger af‘īnuñ gevedesin (13) ne kıadar ki dögseler ölmez tā başına urmayınca. Yılan cimā‘ vağtıında (14) birbiriyle tıolaşur bir yılan gibi olurlar ve yılanuñ başında (15) otuz eyegüsü vardur. Otuz yumurta yumurğalar, tıprağā gömer tā ki **[386a]** (1) kıurt düşer dağı ol kıurtlar biribirin yir tā ki kıuvvetlisi kıalır, bir

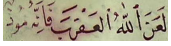
yılan (2) olur. Kaçan ki ‘akreb yılanı ursa tîz bir acı kabağ ister, (3) bulur, yir, hâlâş olur ve eger bulmazsa ölür. **Faşl:** Eger (4) hâmile ‘avrat ayağın yılan izine başsa oğlanı düşer. Yılan yalnızca (5) kişi-y-ile yatur, tonlu kişi-y-ile yatmaz, kırkır. Yılan öküz boynuzundan (6) ve bağırsağından ve mar-renğüşdan kırkır. Bir yılan vardur ki aña (7) şemse dirler, kaçan ki kör olsa yedi gün gözini güneşe tutar, bakar (8) gözi hōş olur. Emil yolında Rey tarafından yaña bir yılan zâhir (9) oldu ki kamu hayvânâtı helâk itdi. Bir gün bir zengi kulı urdı (10) derhâl yılan. Eydürler ki yılan evvel ferişte-y-idi, uçmak kapucısı-y-ıdı. (11) Şeytânı ağzına şokdı, uçmağa girdi. Ol sebebden la‘net oldu, (12) şüreti tutdı, elin ayağın yüzi üstüne bıraktı, yürüdü ve dişlerin (13) iki kat eyledi ve dilin iki şak eyledi ve ağzına İblîs girmişdi. (14) Çeşme’i zehr eyledi ve ta‘âmın toprak eyledi ve makâmın vîrâneler eyledi (15) ve dağı buyurdu, her kimse ki buña rahmet itse ben aña la‘net iderem, didi. **[386b]** (1) **Faşlun fi’s-semûm:** Bil ki zehirler muhtelifdür ve yılan ağusu şol miqdârda- (2) dur ki yılan bir deveyi urdı, köşegin emzirdi, tururken köşegi (3) derhâl öldi ve deve bir niçe sâ‘atdan öldi zîrâ semm evvel (4) kana ve süde irişür, andan şoñra yürege ve siñire irişür. Bu (5) sebebden köşek evvel öldi ve eger bir ‘avrat hamir içse ya müşhil (6) içse evvel anasından süd emen oğlancık esrir ve ishâl (7) olur lîkin Allâh te‘âlâ - celle ve ‘alâ- yılanı bu ihânetle bir heybet (8) dağı virmişdür ki hîç cânavere virmemişdür. Şol dili ağzından (9) od yalını gibi çıkar, iki şakdur lîkin siyâhdur ammâ af‘î (10) dili kıızıldur, od gibi ve dağı yılanuñ yavrusı uçar, kuşdan artuğdur (11) ve Hâbeş’de bir yılan olur kanatlu, uçar gider. Ne yire kim dilerse. (12) **Hikâye:** Ebû Ca‘feri’l-meknûf eydür, Bal‘am-ı Bâ‘ur’uñ mālında (13) bir yılan olur, kaçan ki issi olsa ve yirler yarılrsa ol yılan, ol (14) vâkit bir karış kıyruğını yire şokar. Dağı şöyle dikilür durur (15) ağaç gibi. Kuşlar anı ağaç şanurlar, konarlar. Ol tutar yir. Yılan **[387a]** (1) kavunu sevdüğinden içine girür, yatur ve elmayı ve hardalı ve güli (2) sever ammâ ma‘danüsdan kaçar ve yılan gâh yumurtlar ve gâh yavrular. (3) Şol sebebden kim yumurtasını vâkt olur kim içinde sınır yumurtlamaz. (4) Dağı içinde

yavru ölür ve af'îyi öldürürler, dağı tuzlu suyla (5) yurlar ve dürlü otlar şaşarlar ve bal içine koyup ma'cün idüp yirler. (6) Menfa'at-ı kuvveti rûhadur. Rûhuñ kuvvetin arturur, eydürler ki yılan kırk (7) yıl nesne yimez ölmez ki anuñ dirliği açıklıkdandır ve hevādandır. Vakt (8) olur ki yuvası çeşme katında olur. Ol sebebdan çeşmenüñ suyu (9) issi olur. **Hikāye:** Eydürler ki bir yılan zāhir oldu, iki (10) başı var idi, kaçan ki yür-ise yuvalanup yürirdi. Şabāh bir baş-ıla (11) yirdi, aḥşām bir baş-ıla yirdi ve yılandan bir cins vardur kim (12) saçlıdur ve bir cins dağı vardur boynuzlıdur aña akran dirler. (13) **Hikāye:** Eydürler, bir kişi var-ıdı, adı anuñ Şükrü'ş-şatrācī (14) idi, aḥmaḳdı, burnı yoḳdı. Sebeb oldu ki bir yılan tutucu gördi ki (15) yılanlar tutmuş. Aña eydür, baña efsün eyle ta'līm ki zehir kār eylemeye. **[387b]** (1) Eydür, olsun. Pes bir af'î çıkardı, eydür, işbu yılan eger fīli ursa (2) helāk ider. Uş ben tutarım, hīç baña kār itmez. Şükür (3) bu kişiye bir niçe dīnār toyurdu efsünü ta'līm itmek-içün. Ol kişi (4) ol af'îyi kolına bağladı dağı kafasını muḥkem tutdı. Yılanuñ (5) ağızı açıldı, Şükür ider, getir burnuñı ağızına vir, gör hīç (6) kār ider mi? Maḳşüd bu kişinüñ bundan oldur kim yılanuñ (7) kafasını dutmuşdur ki ağızı açılmışdur. Ağızını yummaz ki burnın (8) ışıra çünki Şükür burnını ağızına şoḳdı, yılan hareket itdi. (9) Nākāne ol kişinüñ elinden başı çıḳdı, Şükr'in burnın (10) ışırdı, kopardı. Şükür feryād itdi, ḥalā'ık üzerine cem' (11) oldılar yılan burnı bile kopdı, ol yılanı öldürdiler, ol (12) burunsız ḳaldı. Ve kaçan ki yılan cānaver yise bir ağaca dolanur, (13) tā ki ol cānaverüñ süñükleri ḳarnında uşanur. Eger yılanuñ (14) üç baḥşında bir baḥşın keseler ve kıyruğından yañadan girü biter. (15) **Hikāye:** Eydürler ki bir kişi ağaç dibinde yatdı, bir yılan ol ağaçdan **[388a]** (1) başın ışırdı, bir dağı oturdı, bu ḥālī gördi. Ol kişi eyitdi, (2) hīç kendüde eşer-i zaḥmet bulmadı. Ol bir kişi eydür, hīç haberüñ (3) var mı kim seni yılan şoḳdı başında? Hemīn āh itdi, cān virdi. (4) Sebeb oldur ki ol emīn-idi çünki haber virdi, ḳorḳdı dağı (5) zehir gidicek yollar açıldı, ḳorḳudan süst olup zehir yürece (6) iriḫdi, öldi. Ammā ejderhā nādir olur. 'Arabça aña su'bān (7) dirler, Türkçe yılan dirler. Her kimi ki ejderhā şoḳsa (8) hīç nesne aña

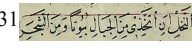

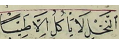
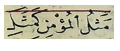
kār eylemez; ne tiryāk ve ne efsūn. Kuru yirde (9) olan ejderhāya şu‘bān dirler ve şuda olana tanīn dirler ki (10) uzunı niçe ferseng ġāyet mütemerrid olur. Her bir pulı bir kalkan (11) gibidür ve kanadı dağı olur. İshāku’bnü’l-fazıl eydür, yolundan (12) bir kez bir tebīn düşdi, bir yaña, bir sale öldi. Bir zamān halk anuñ (13) koğusından çok helāk oldı, şoñra Allāh te‘ālā (14) bir sil virbidi, aldı deñize bırağdı. Tanīnūñ düşmeni bulutdur ki (15) çeker, alur, gider. Deñizden iletür, şahrāya bırağur. Hakk söz oldur ki **[388b]** (1) Allāh te‘ālā -‘azze şānuhu- emriyle feriştehler çekerler zencīrler-ile, iledüp (2) Kāf tağına bırağurlar ki Ye’cüc ve Me’cüc’a kuvvet olur. (3) **Şıfat-ı naznāz:** Naznāz bir kara yılandur cenüb şahrālarında olur. (4) Şüret-i ādem ağızından kara tütün çıkar, geysüleri vardır. Ehl-i (5) Hind anuñ yüregın yirler, ġāyet zeyrek olurlar. Yiyen kişi (6) dağı cānaverlerūñ āvāzın añlar. Eydür, eger ejderhānuñ (7) başını dağı evde defin itseler gencler zāhir ola. Bu kelām-ı hükemā-ı (8) Hind sözidür. **Şıfat-ı semend-esālar:** Semend-esālar dağı bir cins (9) yılandur, cenüb tarafında Kişver’de. Her kim anı görse cān (10) virür. Ol yirde ki ol ölür, bir niçe ferseng yirde (11) ot bitmez, anuñ semm-i buğarından. Eydürler ki bir yılan (12) zāhir oldı, bir il içinde bir atlu vardı, süñü ile urdı, (13) anı zehri süñüden sirāyet itdi, ol kişi at-ıla kara (14) yandı. Semend-i esālaruñ iki başı vardır ve ayağı ve saçı (15) vardır kafasında. **Şıfat-ı af‘ī:** Af‘ī şol yılandur ki gözi **[389a]** (1) uzun ola ve dili kızıl ola ve gözün yuma. Ve andan ġayrı yılan (2) gözi uzun ve dili kızıl olmaz ve her neye kim zağım ursa (3) ölür, kırtılmaz. Ve eger bir kimesne ağızına nüşadır ekse (4) dağı ağızı şuyın af‘īnūñ üstüne bırağsa ölür ve yılan (5) hāmrı sever, iđer dağı mest olur. Bir faşıl dağı şıfat-ı zehri de (6) söyleyelüm tā ki andan hāzer ideler ve cāhillere ve ‘avratlara söylemeye- (7) ler. Tā ki fesād itmeyeler. **Faşlun fi’s-sümüm:** Zehrūñ ba‘zısı (8) cānavere eşer ider ki yılan zehri cānlu nesneden ġayrıya (9) eşer itmez, ve ba‘zısı dağı oldur kim ferah getirür, şöyle ki Zağfirān’a (10) ve ba‘zısı dağı oldur ki ġuşşa getirür, şöyle ki kişniç şuyı (11) ve dağı zehrūñ cerāhatı ve zağmı olmaz. Şol ġayrı nesnelərūñ zağmı (12) gibi. Ya‘nī zehir ne yire eşer itdüğü

bilinmez ki ideler. İşbu yire eşer (13) irişmişdür, işbu yire irişmemişdür velâkin Allâh te‘âlâ bunda (14) bir hâşiyet kômışdur ki bir yire degse kâmusı helâk (15) olur, şöyle ki Allâh te‘âlâ bunda bir cānaver yaratmışdur, aña [389b] (1) cerrâre dirler. Kaçan kim dilese yumurtlaya kuyruğın taşar urur, (2) ol taş yarılar, ol taşuñ içinde yumurtlar. Hâlbuki anuñ (3) kuyruğında ol kadar kuvvet yokdur kim taş şıya lâkin Allâh te‘âlâ (4) anda bir hâşiyet kômışdur ki anı işler. Ve dahı dehle ağacı ki (5) aña halka dirler. Şol miqdâr za‘îf süstür ki vaşfa gelmez (6) ol za‘f-ıla. Eger üzerine kiremit kosalar, deler, yukaru çıkar. (7) **Hikâye:** Ebû ‘İtâb eydür, gördüm ki bir pula şabır şarmaşmış dahı (8) ol bir taş arasına düşmiş ve ol şabır taşar yapışmış ve ol taş (9) altında halka bitmiş, ol pulı delmiş, taşra çıkmış. Hâlbuki ol (10) halkanuñ hîç kuvveti yokdur ki pulı yara velâkin anda bir hâşiyet (11) vardır ki eyle te‘şîr ider. Şöyle ki şâ‘ika ya‘nî şol nesne yağan (12) yıldırım, eger kılıç düzen dükkânına düşse ne kim kılıcı var-ısa (13) yağ gibi eridür ve kın içinde olanı dahı eridür lâkin kınların eridüp (14) yakmaz ve eger şâ‘ika bir kişiye irişe ki anuñla bile altun (15) veyâ gümüş olsa anları eridür, ol kişiyi eritmez, öldürür. Ve dahı ‘akreb [390a] (1) tancara’ı deler urur. Eger ok-ıla ursalar, gey zahmetle delerler ve Nişâbür (2) haddında ‘akreb olur ki âdemi urur, öldürür ve urduğı kişinuñ (3) katında kimesne duramaz korkudan ve cerâh ki aña tîmâr itse (4) mübâlağa ile aqçe’i alır. Zîrâ ki aña tîmâr iden cerrâhuñ yüzi (5) döner ve dişleri dökülür. Ağularuñ ‘ameli gice artuk olur zîrâ (6) görürüz ki ağulu kişi gice feryâd ider. Vaqtâ ki gün toğa sâkin (7) olur. Anıñ-uçundur ki gice harâreti âdemüñ içeri urur. Dahı acı (8) issi olur, ol vaqit ağı ‘amel ider kişinuñ za‘fı ve kuvveti kadri. (9) Vaqt olur ki ‘akreb iki kişiyi urur, birisi ölür, birisi ölmez. (10) Ve yılanuñ helâkı kâmiş içinde olur ve eger bir kâmiş-ıla dahı arğun (11) ursalar, ölür. Şöyle ki enâr ağacıyla âdem dögseler ölür (12) ve eger bıçağı eşek südiyle şıvarsalar, ol bıçak zehirlü olur. (13) Her neye kim zahım itse helâk olur. **Faşıl:** Eger neheng (14) beynisin veyâ yumurtasın buğdâ-y-ıla çegneseler dahı ot içine koyup (15) bellüt güli altına kosalar kırk gün andan biriyle

mütevellid olur ki başı [390b] (1) neheng başına beñzer ve kırk gün diri olur dañı ölür. Ve eger (2) ol yılanı gölgede qurutsalar dañı andan birez yiyen kişi biñdüş olur. (3) Ve eger bir kaç örümcegi bir şîşeye qoyalar dañı aña eşek südi (4) qoyalar, şol kadar ki anuñ üzerine tura. Üç gün anı qoyalar, andan (5) soñra girü çıkaralar, dañı bağa yağı-y-ıla qarışduralar, dañı yine şîşeye (6) qoyalar, yedi gün ters altında gömeler, andan bir yavuz yılan çıka. (7) **Hāşiyetü'l-‘akreb:** Ammā ‘akrebün tabī‘atı şovukdur, ademün kanın bağlar. (8) Ve yılan zehri issi olur ve ‘akārib kattāla ahvāzda ve şehr-i (9) Rūz’da ve Naşbīn’de olur. Bir vaqit Naşbīni hişār itdiler (10) ve ‘aciz qaldılar. Vardılar ‘akreb getürdiler şehr-i Rūz’dan. Bardaqlar (11) içine qoydılar, mancınığ-ıla Naşbīn içine atdılar. Andan qorqup şehri (12) virdiler. Ol zamān berü ‘akreb anda urdı ve ‘akrebün sekiz ayağı (13) ve iki dişi vardır anuñladur her işi ve gözi arqasındadır. (14) Qaçan ki yüklü olur, ölür. Zīrā ki toğırıcak yavrıları, qarnın yarup (15) çıkar ve kaçan ki yil itse ininden çıkar çünki hevā sākin ola [391a] (1) çıkmaz, zīrā çıkıcak ‘akrebün üzerine uyur, uşer, gitmez, kaçır inine, (2) anda olur. Ve ‘akreb çedükden qorqar, ‘acizdür ve qara yılanı şü (3) ininde yatur, eydürler ki ‘akreb bir peygamberi şokdı dañı ol eyitdi, (4) la‘net ‘akrebe gelsün ki nesneden ihtiyāt itmez urur. Bir ‘akreb (5) şovuğa uğradı, bir müneccim itdi ki bu şovuk andandır ki qamer ‘akreb (6) burcındadır. Ol ‘akrebe eyitdi kim

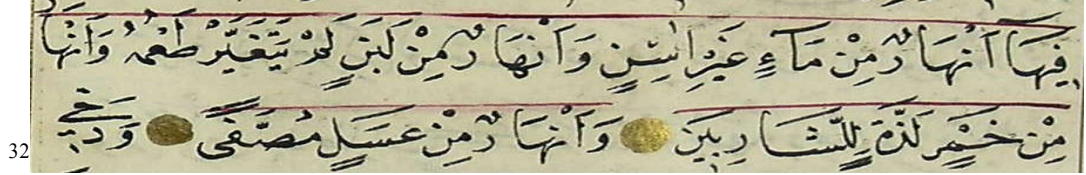
(7) Ya‘nī, Allāh’uñ la‘neti ‘akrebe (8) gelsün ki yirde dañı müzīdür ve gökde dañı müzīdür eyürek. (9) Devāsı ‘akreb uranuñ tarınc qabın döge bala qata yiyeler (10) derhāl şifā bula. Añmedü’bnü Zeyn eydür, bir şaru eşkar kişi gördüm, (11) her kaçan ki anı ‘akreb şoksa ol ölürdi derhāl. **Faşl:** (12) ‘Akreb-i hımış toprağından kaçır, hımış güli ‘akreb urana müfīddür. (13) Eger hımışda gönlegi yusalar dañı geyseler, şol ‘akreblü yirlerde (14) hīç ‘akreb anuñ qatına gelmeye. ‘Akreb ve yılan şokduğına qarun (15) fā’idesi vardır ki maq‘adına dürte zahmeti sākin ola ve eger [391b] (1) ışırdığı yire qosalar yine sākin ola. Eger ‘akreb odda biryān (2) itseler dañı ve virseler yise şol kimse ki qavugında taş vardır, (3) ol

taşı hal idüp giderür. Ve: ‘**Akreb-i bahri**’: Bağa gibidür ve iki (4) başı vardır ve her kankı başından yaña dilerse gider ve şovukdağın (5) öldürür. Eger yā zehir taşından yüzük kaşı düzseler şol vakit ki (6) ‘akreb burcu maşrıqdan toğa. Dahı bir şüret düzseler ol kaşda (7) anı şuda yusalar ol şuyı ‘akreb şoqduğına ursalar şifā bulur (8) ve ‘akrebler dahı andan kaçır ve ‘akreb dahı yağı kulaq şağırlığına fā’ide (9) ider.

Hāşiyetü’l-naḥl: Aru bir menfa’atdur, ḥikmet-i ‘azīm vardır, zīrā (10) Allāh te‘ālā Qur‘ān’da anuñ ḥālından ḥaber virdi, ³¹ (11) Ve peygamber - ‘aleyhi’s-selām- (12) dahı mü’minleri aruya teşbīhe itdi, (13) Mü’minüñ meşeli aru meşeline beñzer ki (14) yimez ḥiç nesne illā ṭāhir yir ve ḥiç nesne qomaz illā ṭāhir qor. (15) Hem dahı zeyrek cānaverdür, evler ki düzer, müseddes düzer ve dīvārlar ki [392a] (1) düzer, düpdüz kāğıd gibi. Andan soñra bal eyler. Bunuñ re’isi (2) olur kim qapusında durur, her aru ki iḥerü girür qokular. (3) Eger arı nesne yemişse, girmege qomaz, iki pāre eyler, öldürür ve eger (4) hem necis ve hem ṭāhir yemiş olsa bir zemzeme ider dahı qor girü. **Mes’ele**: (5) Eger şorarlarsa ki Ḥaqq te‘ālā aruya niçe vaḥy ider? Eydürür, vaḥyından (6) bunda ilhām murāddur. Eger şorarlar ki eger bu bal arunuñ (7) qanından gelürse pes qay ḥükminde ola, necis ola. Ve eger dübüründen (8) gelürse pes ḥadeş ḥükminde ola, yine necis ola. Eydürüz ki ne qaydur (9) ve ne ḥadeş, pes bir gizlü nesnedür, hevāda anı aru alur, getirür, qovana (10) şoqar. ‘Alüyyü’bnü Ebī Ṭālib’in -kerrema’llāhü vechehü- dimişdür kim bal (11) arunuñ qanadı altında ḥāşıl olur. Pes bal ki eyler aru Allāh (12) te‘ālānuñ qudret-iledür. Ne tersi ve ne bevlidür belki şarāb-ı ilāhīdür ve (13) ni‘met-i pādīşāhīdür ve kamu şarāblardan ḥüb laṭīfdür ve dahı bal (14) ḥāzin-i edviyedür. Zīrā edviyeleri dögerler, baña qatarlar, tā ki (15) bal anları şaqlar, terbiyet ider ve söyle ki bir niçe nesne’i bal iḥine [392b] (1) qosalar, gāyet laṭīf olur, üzüm gibi ve süd gibi. Ve bir pāre eti (2) eger bala qosalar tāze tutar qokıtmaz ve bir niçe nesne vardır ki (3) esbāb-ı ‘ufūnetdür, ya’nī kızmaqlıq ve fāsīd olmaqlığı giderür (4) ki ol

³¹ Nahl Suresi, 68. Ayet.

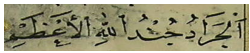
bal ve sirke ve kaþrândur. Bu sebebden ilerü zamânda ölüleri (5) kaþrânlardı ve bal şerbeti tâbüta korlardı zîrâ ki çürütmez. Sirkencübîn (6) baldan nâfi'dür zîrâ ki anuñ terkîbi bu iki aşıldur ki birisi (7) bal ve birisi sirkedür ve daħı Allâh te'âlâ -celle ve 'alâ- cennet (8) ni'metleri zikrinde evvel şuyı añdı ve âhir 'assalı añdı. Kavlulu te'âlâ: (9)

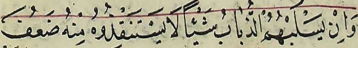
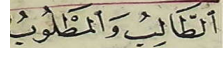

Ve daħı (11) süde ğayrı assının buyurdu ve südde, **لَّدُنَّا يَغْتَضِئُهُ** buyurdu, zîrâ ki şu-y-ıla (12) süd âfetden emîn degüldür. Bu daħı baluñ bir nevi' fazlıdur ki (13) bu fazıl şuda ve südde yoĸdur. Ve daħı kamu ni'metler fâsid olur, (14) koĸar ve bal koĸmaz ve daħı Allâh te'âlâ arunuñ aĸzında şifâ (15) ve kuyruĸında zehir koñuşdur. Ve Süleymân -'aleyhi's-selâm- diledi ki arunuñ **[393a]** (1) düzdüĸin göre ki niçesi düzer. Vardı aruyı bir şîşe içine (2) koymdu tâ kim dâ'im aña nazâr ide ne işledüĸin göre. Çün kim (3) işlemege başladı, evvel şîşenüñ içini tamâm mum-ıla tutdu (4) andan soñra bal düzmege meşĸül oldu. Süleymân -'aleyhi's-selâm- (5) eyitdi ki bu bir sırr-ı taĸdîr-i ħudâ-ı ilâhîdür ki bunu hîç kimse bilmeye ve daħı (6) arunuñ begi degme vaĸitte taşra çıkmaz meger ki gey laĸîf (7) ola. Ol vaĸit çıkar cemî'-i leşker-ile seyr ider ve ne (8) yirde ki ol koñsa leşkeri daħı anda koñar. Ve arunuñ silâhı (9) ol dikendür ki anuñ sebebinden kimse ĸatına gelmez ammâ evvel (10) begleri kendünüñ dikenin çıkarur tâ ki hîç kimse kendüden (11) rencîde olmaz. Ve her aru ki âdemî soĸsa düşer, başı üzerine (12) cân virür. Ve daħı arunuñ kamusu dişi olur ve erke-y-ile (13) mu'âmesi olmaz ve evin aru iki vaĸtında düzer, bir yaz ve bir güz. (14) Ve irkegi nesne işlemez ħarâb ider. Ol sebebden irkegin (15) aradan çıkarurlar meger ki begleri ola ve daħı bil ki aru ħüb **[393b]** (1) âvâzı sever ve ħoş koĸusu sever, şöyle ki eger giderse, (2) şınc çalarlar yine gelür. Eger mumdan bir çanaĸ düzseler ki deligi

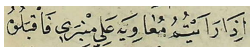

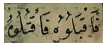
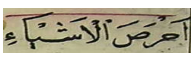
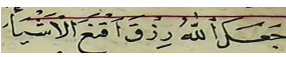
³² Muhammed Suresi, 15.Ayet.

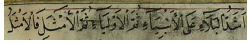
(3) olmasa dađı anı bir řuvar iine řosalar ol řudan řatlu (4) řatlu řu eker leřāfetinden. Pes balı mum iřbu leřāfet-ile Allāh (5) te‘ālā arudan yaratmıřdur. **El-ba’sūb:** Ya’nī řaru aru gāyet (6) mūzīdūr ve mūhlikdūr ve eger yađa dūřse lūr. Eger ıkarup (7) sirkeye bırařsalar, yine derilūr ve her kim ki dilini diři-y-ile dutsa (8) aru anı řokmaya ve dađı her ne yire kim ma’danūs řutsalar ol (9) yiri aru řokmaya. Kūfe nāhiyetinde saru arunuñ gāyet galebesi (10) ve řevketi vardur ki gūndūz kimesne bađa giremez anuñ řorqusından. (11) Ğurmāyı gice-y-ile direrler, hezār Ğile-y-ile gūndūzin bađlarda āvāzından (12) umasından Ğalāyīķ heybet olur ve hem dūřmenidūr. Gāyetde řovanuñ (13) aruyı ađz-ıla řutar, getūrūr dađı yir, anuñ niřteri ađulıdur. (14) **El-cerādū:** Ya’nī ekirgenuñ zehri ve zaĞmeti olmaz velikin galebesi (15) ve oklıđı vardur ki řehirleri, vilāyetleri Ğarāb, ekenlerin yir [394a] (1) ve ađalaruñ yapařkların yir, ađaların řurıdur dađı peyĞāंबर eyitdi ki (2)

 Ya’nī, ekergi Allāh te‘ālānuñ (3) a’zam leřkeridūr ve Mıřır řaĞrālarında bir ekūrge olur ki aña Fir’avn (4) ekūrgesi dirler, gāyet ulu olur ki atluuyı yir. **Ğikāyet:** (5) řafih ođlınuñ bir Ğizmetkārı Ğikāyet ider, eydūr ki bir kārvanuñ (6) giderdūk, nāgāh Fir’avn ekūrgesi geldi, bu kārvanuñ (7) ūzerine ūřdi ve benūmle bile řazan var-ıdı, řaçdum ol řazanuñ (8) altına girdūm. Tā ol ekirge gidince ba’dehū ıķdum, gōrdim ki kārvanuñ (9) sūñūkleri yatur. **Ğikāyet:** Ahvāz Ğudūdında bir ekirge olur, āvāzı (10) gey Ğūb ve řokusu lařif. Ol yirde, ol olsa, ehl-i ‘iřret (11) varurlar, anlaruñ āvāzını diñleyūp řurba meřĞūl olurlar ammā ādem (12) anı degicek helāk olur. Ve bir ekūrge dađı olurlar ki ĞākrenĞ (13) oturucaķ, degme kimse gōremez. Uıcaķ řol meř‘ale gibi gōrinūr. (14) Sene Ğamsīn ve řelāře mi’e tārīĞinde, İbn-i Sīnesber Ğurūc idūp (15) İbn-i Hubeyre řařrına geldi, nūzūl itdi. Geldi ok leřker-ile bilesine [394b] (1) bir cins ekirge dađı bile geldi ki ađızlarından řan řamızdı ve hem (2) ileri dađı řolu řan idi. ūnki İbn-i Sīsenber gāret itdi, (3) dōndi. Ol ekirge dađı bile dōndi ve anuñ řonmasıyla bile řonardı (4) ve gōmes-ile bile gōerdi. ekirge bu za’f-ıla řaçan kim ok olsa (5) ‘ālemi Ğarāb ider ve hem

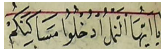
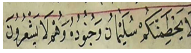
başı at başına ve kanatları tavşancıl (6) kanatlarına ve karnı yılan karnına beñzer ve kuyruğı ‘akreb (7) kuyruğına beñzer ve uyluqları deve uyluğına beñzer. (8) Bāras ve peleng gibi sıçırar ve kırılacak vaqıt bir katı yir ister (9) dağı anda götünü gömer dağı ölür ve anda tohum hāşıl olur. (10) Her birinden yigirmi otuz yine çıkar yazın ol gömdüğü (11) yirden. **Hāşiyetü’z-zübā:** Siñek bir mūzī bīşerim cānoverdür ki (12) pādīşāhlar yüzine konar, sürerseñ dağı gitmez. Qavluhū te‘ālā, (13) ³³ (14) Hakk te‘ālā büte tapanlara ilzām ve ihānet (15) itdi siñek-ile, eyitdi ki eger büt tañrı-y-ısa siñegi [395a] (1) üzerine kondurmasun ve dağı şol nesne kim siñek bütlerden (2) alur üzerine konup anı virmesün, girü alsun ve üstlerine (3) tersler, gidersünler. Hāl budur ki siñek bir za‘īf cānoverdür. (4) Vaqıt olur ki Hicāz’da yüz deve’i on dirhem gümüşe virürler (5) siñek mekrinden. Zīrā ki deve’i şoqar, qanın aqıdur ve iqlīm (6) iqlīm qaçar, helāk ider. Anuñ ağısı tenindedür. Bir kişi ki (7) siñek ışırsa girü siñekden şaqqınmaq gerek. (8) Aña arslandan ziyādedür velīkin gice siñek ‘ācizdür ve eger (9) siñegi sürmeye qatsalar göz nūrın arturur ve siñek gözi (10) yidüğüñ menfa‘atı vardır. Zīrā ki gözün ‘illetin yir ve dağı siñek (11) yazın şol miqdār olur ki bīhad ve kışın birisi qalmaz. Hālbuki (12) öldüğüñ, gitdüğüñ kimse bilmez ve ne qadar kim vaqārlu hālīm ve selīm (13) olsa siñek elinden feryād ider ve dağı siñek tevālūd ve tenāsül (14) itmez ki Allāh te‘ālā her vaqıtde anı derhāl yaradur. Eydürler ki (15) ayvayı her qačan keseler üzerine siñek konar, andan dağı [395b] (1) ‘aceb oldur kim bir şahrāya nazar idesin, göresin bir siñek (2) yoq. Çünki at terselese göresin ki derhāl üzerine (3) konar ve dağı bāqıla siñek olur. **Hikāyet:** Dirler ki bir kişi (4) borculusından qaçdı, vardı baqla arasına girdi, (5) gizlendi ve ol qadar zaqmet gördi ki zindāna girse ol (6) qadar zaqmet görmezdi. Ve her ki bāqıla yirinde maqām tutsa (7) aña bir müzmin marāz hāşıl olur. Bir kişiye şordılar, ne yidüñ? (8) Eydür, bāqıllā yidüm. Eyitdiler ki diseñe siñek yidüm. (9) Ve siñek hīç gice uyımaz. İki ayağından şoñra, tā

³³ Hac Suresi, 73. Ayet.

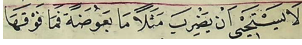
irte (10) olunca ve her neye gerekse terseler. **El-ḥaberü:** Dirler ki (11) peygâmbere ḥazreti -‘aleyhi’s-selâm- bir ḥadîşde buyurmuşdur (12) Mu‘âviye hakkında ki (13) Ya‘nî, her kaçan ki Mu‘âviye benüm minberümde görseñüz iḳbâl eyleñ. (14) Pes bu ḥadîşde gelmişdi. Bâ ḥarfine nokta konılmamış, taḳdîrle (15) iki siñek gelmiş ol bâ ḥarfiniñ üzerine terselemiştir. [396a] (1) oldu. Ya‘nî, her kaçan ki Mu‘âviye benüm minberimde (2) görseñiz öldürüñ, demek oldu. Ol sebebdan aşḥâb iki (3) gürüh oldu, bunca zaḥmet ve fesâdlar oldu. Pes imdi gerekdür ki (4) kişi hîç bir nesne ḥaḳîr görmeye zîrâ ki Allâh te‘âlâ -celle ve ‘alâ- (5) niçe ‘azîmleri ḥaḳîrler-ile helâk eylemişdür. **Hikâyet:** (6) Eydürler ki Mışır’da bir şahş mermerden bir küçük büt buldı ve aldı (7) cebine bıraḳdı daḫı bir baḳḳâl dükkânına geldi ve ol dükkânda (8) ne ḳadar siñek var-ısa perâkende oldu ve gitdi. Baḳḳâl (9) ta‘accüb eyledi zîrâ ki Mışır’da siñek ḡâyet çok olur. Pes (10) ol kişiyeye eyitdi, senüñ neñ vardur ki bu siñekler (11) kaçdılar? Ol kişi eydür, işbu büt buldum da meger ki bunuñ (12) sebebinden ola. Pes bildiler ki Fir‘avn düzmişdür ‘aynü’ş-şemsde (13) ki o yirde Mışır’da aşlâ siñek olmaz ve daḫı şol evde ki (14) manṭar ola aña siñek girmez ve Hindûlar siñek yirler. (15) Ol sebebdan göz ağrısı olmaz ve daḫı siñek zernîc tütününden [396b] (1) kaçar ve av kaçan ki ḳaragu olsa ḳamusı delüklere girür. **Hâşiyetü’l-‘ankebût:** (2) Örümcek bir ḳâni‘ cānaverdür, vaḳt olur bir yılda bir siñege (3) ḳanā‘at ider. Henüz anuñ daḫı yarısı ḳalur. ‘Älemde bundan (4) ḳâni‘ yoḳdur. Şöyle ḥarîşliḳde siñekden ḥarîş yoḳdur. (5) Pes bu sebebdan ḥükemâ didi kim (6) Ya‘nî, Allâh te‘âlâ maḥlûḳātuñ ḳâni‘raḡınıñ (7) rızḳını ḥarîşraḡını ḳıldı, siñegi örümcege rızḳ ḳıldı. Yavrusı (8) toḡduḡı vaḳit örmege başlar ve hîç uyımaz, yatmaz. Dâ‘im (9) irkegi başı aşığa olur ve dişisi öni gezür. İrkegi (10) fedâ olur. Gözi örümceḡüñ uzun olur af‘î gözi gibi. (11) Ol vaḳit ki peygâmbere -‘aleyhi’s-selâm- Mekke’den gitdi (12) kāfirlerden kaçup Ebū Bekri’ş-şiddîḳ -raẓıya’llāhu ‘anhu- ile (13) geldiler, yolda bir maḡāreye girdiler. Ḥaḳḳ te‘âlâ örümcege emr eyledi, (14) geldi maḡārenüñ

çapısını urdı. Kāfirler çapuya geldügin (15) gördi, ağladı. Eydür, yā resūlu'llāh, düşmen ayağı āvāzı gelür, [397a] (1) eger magāreye baksalar bizi görürler. Peygāmbere eydür, yā Ebā Bekrin, (2) Ya'nī sen dirsın şol (3) iki haqqında kim üçüncisi Allāh tebāreke ve te'ālā ola. Eger dilersen (4) kim taşra çıkalum, tā göresin ki Allāh tebāreke ve te'ālā taşra (5) degin dahı niçe hıfz ider. Ebū Bekir eydür, kāfirler yüzün (6) görmeyelüm. Allāh te'ālā -celle ve 'alā- kāfirleri maḥlūkātınun bir (7) za'fıyla defi' eyledi. Eydürler ki Ebū Bekri's-şiddīk -raziya'llāhu 'anhu- (8) ol mağāreye peygāmberden öñdin girdi, ol mağārede (9) yılan delüklerin gördi, ol delüklere gölmegin yırttı, dıkdı. Bir (10) delüğe yitmedi, peygāmbere çünki içerü girdi. Ebū Bekrin -raziya'llāhu (11) 'anhuñ- dizine başın kodı, yatdı. Ebū Bekrin -raziya'llāhu (12) 'anh- yılan çıkmasun diyü ol delüğe ayağın karşı kodı. Yılan geldi, (13) şokdı. Ayağın gidermedi ve ağrısından ağladı ve yine (14) bir dahı şokdı, yine gidermedi. Yaşı bu kez çok akdı dahı peygāmbere (15) -şalla'llāhu 'aleyhi ve selleme- uyğudan uyandı, ḥālın gördi. [397b] (1) Eydür, (2) Ya'nī, belānuñ kıtası dünyāda peygāmberlerden şoñra evliyālaradur ve andan (3) şoñra her birine mertebesinedür. Ḥāzret-i risālet mübārek (4) eli-le şığadı şifā buldı ammā Ebū Bekrin -raziya'llāhu 'anhu- ol bir gice (5) olan şerefi, 'Ömer'ün cemī'i olan şerefine ve ehlinün muḳābildür, diyü. (6) Bu zaḥmetine emīrū'l-mü'minīn 'Ömer ḥāzreti ḥasid eletti. **Ḥāşiyyetü düdü'l-'akreb:** (7) Ebrīşim kırdı, bir za'if mübārek cānverdür velākin kıokusu (8) jışt. Bu 'ālemde ol atlaslar ve ḥarīrler ki mu'azzar ve muḳavvedür. (9) Ol kırddan peydā olmışdur, anuñ yumurçası olur, andan ziyāde (10) olur. Çün kıçası vākıt olsa ol yumurdasın bir yire (11) kıorlar dahı bir kimse kıoltuğa kıor. Tā ki ādemün ḥarāretinden terbiyet (12) bulur. Bir haftada yumurçadan kııkar dahı anı bir ḥalvet yire kıorlar, tut (13) yaprağın virürler. Tā kim bir hafta yir andan şoñra ebrīşim itmege (14) başlar. Pes ol vākıt budaklar, ağaçlar getirürler. Tā ki yaprağın (15) yir ve içinde ebrīşim ider ammā ol evde anı şıçandan [398a] (1) ve kıuşdan şakınmak gerek. Zīrā ki düşmendür ve kıaçan

ki şaru (2) olsa anı ayırıp gidermek gerek. Tā ki ğayrısına daħı (3) sirāyet itmeye. Zīrā sarulıĝın olan kırt ebrīşimi ħarāb ider, (4) anı yabana atarlar. Kıaçan ki ebrīşim tamām itse çifti ölü yumurtlar, (5) bir tĝarcucaĝ gıbinüñ içinde. Kıaçan ki anuñ içinden çıksa kıanatlanup (6) çıkar, uçar, gider. Vaĝt olur ki uçup çıkmaz, içinde (7) ölür ve Tırāz ħudūdında hevā mu‘tedil olur. Yılda ol kırt (8) iki kez ebrīşim eyler.

Hāşıyyetü’l-neml: Ya‘nī kıarınca bir za‘f (9) cānverdür ki Allāh te‘ālā Süleymān gibi kışıye anuñla naşīħat (10) itdi ve hem dūnyānuñ pādīşāhlarına naşīħat-ı ‘ibret kııldı ki andan(11) ‘ibret tıtalar. Ne ādemī ola ki kıarincadan kem ola. Bu kışşa’-i (12) Muħammed -‘aleyhi’s-selām ħazretine- Kıur‘ān’da ħaber virdi. Kışşa budur ki Süleymān (13) -‘aleyhi’s-selām- bir ĝün taħt üzerinde oturmuşdı ki yıl taħtını (14) ĝötürüp giderdi ve kıuşlar daħı üzerinde şaf tıutup daħı (15) giderlerdi ve taħtınıñ üzerinde ħayme kıurmuşlardı ebrīşimi tıanāblarla. [398b] (1) Biñ kıızıl altun kıazıqlarla muħkem kıalmışlar, Cebrā’ıl ve Mıkā’ıl (2) daħı anda Hāzır bile bu ‘azametle vādī-yi nemle uğradı. Ol derede (3) ininden bir kıarınca çıkar ki ol kıarincalaruñ pādīşāhıydı. Süleymān’uñ (4) ol ‘azamet-ile anda uğraduĝın ĝördi. Daħı ol kendünüñ (5) ol maħkūm-ı kıarincalara didi kim (6) Ya‘nī ey (7) kıarincalar, ĝiriñüz meskenleriñüze tā ki Süleymān ve leşkeri (8) bilmedin sizi başmasunlar ve hem benüm Allāh kıatında yüzüm kıara (9) olmasun. Dimesünler niçün sen anları ħıfız eylemedüñ, tā ki ayak (10) altında helāk oldılar. Ol kıarincanuñ bu sözini yıl Süleymān’uñ (11) kıulaĝına degürdi, kıarınca’ı Süleymān’uñ kıatına ĝetürdi, eydür, (12) ey kıarınca, ben ‘adil eylemez miyem ki sen cemā‘atuña ine ĝirüñ (13) dirsın. Kıarınca eydür, ey Süleymān, sen ‘ādilsın velīkin ben (14) didüm ki bilmedin başıla. Böyle dimedüm ki kıaşd-ıla başalar. Pes (15) Süleymān’a kıarınca tenbīh itdi ki ben bu za‘f-ıla kıarincaları şaķınuram [399a] (1) sen ki ādem oĝlanısın, eşrefü maħlūķatsın belki Süleymān (2) peyĝāmbersın gerek kim yüz biñ derece sen artuĝ (3) şaķınasın. Ve bil ki Allāh te‘ālā yirlerüñ ħaķķlıĝına ve ĝöklere (4) niçe delīl-ise bir kıarınca daħı şöyle delīldür ve cemī’i heybetlü cānaver (5) şāni’a niçe

delâlet iderse öyez dağı şöyle delâlet ider. (6) Pes hiç nesneye haķâret nazarin itmegil ki ey ‘azîm nesneleri (7) ol bir haķîr elinde zebûn eylemişdür ki qarınca ve şıçan niçe şehirler (8) harâb eylemişdür. Ve qarınca bu za‘flı‘-ıla hırşı vardır ki dâneler (9) cem‘ ider ve ba‘zılar dirler ki hırşı dört nesnededür; âdemîde (10) ve qarıncada ve qarğada ve şıçanda. Zîrâ bu dört cânaver zahîreler cem‘ (11) iderler kuvvetleri yitdiğince. Qarınca kış içün dâneçükler cem‘ (12) ider ve her dâne’i iki pâre ider bitmesün diyü ve kişnîç tohmın dört (13) pâre ider ki bitmesün diyü. Zîrâ ki tohm-ı kişnîç iki pâre (14) olıcak biter. Dâne yaş olsa güneşde kurıdır andan taşır ve hem (15) gey cür’eti vardır ki kendü miķdârından büyüğini getürmege iķdâm [399b] (1) ider. Ve dağı hissi ki tîzdür, şöyle ki sen bir nesne’i burnuna tutsañ (2) ve anuñ koķusun bilmeseñ qarınca aña kaşd iderse evüñ (3) bir tarafından bir tarafına anuñ koķusun alır. Ve eger bir büyük (4) dâne olsa götüremese varur ayruķların haber ider gelürler, (5) getürürler. Eydürler ki bir demür boyun halkasın od içinden (6) kızmışla çıkarup bıraķdılar, bir qarınca anuñ içinde kaldı, (7) her yaña ki gitmek istedi, tñdi issiden tâ kim ol (8) dâ’irenüñ merkezinde qarâr tutdı. Pes bu nesne anuñ hissi (9) müstaķîm olduğındandır ve eger arslana ya ejderhâya (10) azacuķ zahm irişse qarınca anı tâ ki süñüğine degin (11) irişür, helâk ider. Tamâma eyitmiş ki Tâtâr gibi olur, içlerinde (12) begleri var bile göçerler bile konarlar. Bunlaruñ kimsi kara olur (13) kimsi kıızıl olur kimsi uçar kimsinüñ kanadı olmaz. **Hikâyet:** (14) Eydürler ki bir pâdişâh bir kişiyeye ‘azâb itmek istedi dağı (15) ol kişinüñ maķ‘adına yağ dürtdi, bir qarıncalı şahrâya bıraķdı. [400a] (1) Tâ ki qarıncalar anı yidiler. İbrâhîmü’bnü Rüyem eydür, Horâsân-ıla Hind (2) arasında qarınca vardır ki her birisi sasuni it gibi (3) ve dağı altın biten yerde qarınca olur ve issi olur ki yir altında (4) olur. İn eylemişdür issiden ve gice olıcak etler götürüp çıkarlar. (5) Ol qarıncaya vireler kim anlar ete meşgûl olalar tâ kim bunlara (6) muzarrat itmeyeler. Dağı bunlar altın isterler ve dirler ki zahîre cem‘i (7) itdüğü kıızılık nişânıdır. Ve eger âdem saçını qarınca inine (8) şoķsalar taşra çıkamaz ve eger kükürdi korlarsa, iline hiç biri (9)

kalmaz, müteferriğ olur ve qarıncadan bir aq nesne düşer ol yumurtasıdır, (10) qarınca andan peydā olur. **Hāşiyetü'l-bu'üz:** Mekke'nün kâfirleri (11) eyitdiler ki Hāḡḡ te'ālā meşeli aru-y-ıla ve örümceg-ile ider, bunlaruñ (12) ne miqdārı var ve Allāh te'ālā atında ki bunları eger bi'aynī ırāne (13) a'n itdikleridür. Hāḡḡ te'ālā bu āyet-i kerīme'i virbidi kim ³⁴ (14) Ya'nī, Hāḡḡ te'ālā (15) buyurur kim ben tañrı, unutmazam ki meşel idem öyez-ile ne daḡı andan **[400b]** (1) kiçik-ile. Zīrā ki Allāh te'ālā atında kūh-ıla kāh bir yaratmada ve daḡı (2) zerre-y-ile felek birdür. Anuñ udretinde ya'nī öyez bir za'if cānaver- (3) dür ki eşrefü maḡlūatınuñ a'zamınuñ üzerine musalla eylemişdür (4) ki şardan ġarba degin dört pādişāh ḡükm itdi. İkisi (5) müsülmān birisi Süleymān ḡazreti ve biri İskender ve ikisi (6) kāfir-idi, biri Nümrüd ve birisi Buḡtu'n-naşır. Pes 'ālemi küfr-ile (7) dutan kāfirüñ eşerrini a'zamunı ki Nümrüd'dur öyez-ile helāk (8) eyledi. Zīrā tañr-ıla ulūhiyyet da'vīsın eyledi tā ḡaddī ki bir şandū (9) düzdürdi, dört köşesine dört süñü dike-odı. Her (10) süñüñüñ başında et odı ve her köşeye bir kerkes baqladı. (11) Süñü dibinde çünki kerkesler ete aşd eylediler şandū ġötürüp (12) şol miqdār ıdılar ki yir ġorinmez oldu. arakulı oldu, (13) nazar eyledi ġoġe. ġördi ki hemān bir arār yirinde nā-ār yine döndi. (14) Pes Allāh te'ālā bunu İbrāḡīm peyġāmbere -'aleyhi's-selām- bildürdi, (15) didi ki var yā İbrāḡīm, Nümrüd'a eyit ki ben saña niçe dürlü ni'metler **[401a]** (1) virdüm ki seni atasız, anasız şaqladum, pelengli saña musaḡḡar (2) ıldum. Tā ki emzürdi ve bunca memleket ve uzun 'ömür (3) virdüm ve bir ġün seni ḡasta eyledüm ve eger tevbe iderseñ (4) abül idem. 'Ömrüñi ve memleketi ziyāde eyleyem. Nümrüd çün bu sözi (5) İbrāḡīm'den işitdi, eydür, ben anuñla ceng itmege geldüm, ol (6) benümle niçün ceng itmedi? Pes Allāh te'ālā leşkerinden bir öyez (7) virbidi geldi dudaqların şodı şışürdi her birisi kendü (8) zaḡmetine meşġül oldu. Müteferriğ oldılar ve bir öyez daḡı Nümrüd dudaġında (9) ondı, ışırdı daḡı burnına ġirdi. Vardı dimāġına ıdı (10) ve dudaġı şol miqdār

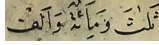

³⁴ Bakara Suresi, 26.Ayet.

şışdı ki başına çıkdı ve öyez damağını (11) yimege meşğül oldı. Şol miqdār yemiş-idi kim bir serçe deñlü (12) olmışdı. Pes buyurmuşdı ki bir çeküç düzmişlerdi dā'im ol (13) çekiç-ile dögerlerdi. Tā ki öyez sākin olup rāhat (14) olurdı. ‘Āķıbet kelle yarıldı ve damağı yarıldı ve kelle dağı (15) şındı. Ol öyez çıkdı gitdi, Nümrüd öldi. Hāķķ te‘ālā şunuñ [401b] (1) gibi kāhir pādişāhı öyezle helāk eyledi. **Hikāyet:** Eydürler ki (2) bir pādişāh-hūn vaķtında şöyle nażar itdi, gördi ki bir kişinuñ (3) yüzi bezle örtülü. Ol pādişāh eyitdi, yüziñi niçün örtmiş- (4) sin? Eydür, gördüm ki bir gün bir yılan bir deve’i urdı, deve öldi (5) ve sibā’dan ķankısı kim ol deveden yedi, öldi. Ben eyitdüm ki (6) “Sübħāna’llāh! Yılan şol za‘flıg-ıla bir deveyi şöyle siyāh (7) eylemek ne ‘aceb ve dağı ‘acebraķ ki anı yiyen itler ve ķurtlar öldi (8) ve ķuşlar ve siñekler ki ol itler etin yidi, cemī’i öldi. (9) Bu ķamusından ‘aceb oldur kim öyezler yediler, ölmediler. Şol (10) za‘flıķleri-y-ile bu endīşe idüm. Bir yıl geldi, urdı, (11) bir öyezi benden yaña getürdi dağı benüm alnuma ķondı. Derħāl (12) yüzümüñ eti aşığa döküldi. Ol sebebden yüzüm örterem. (13) **Hikāyet:** Bir kişiden işitdüm ki deryā kenārında bir kişi (14) ‘uryān yirinden durdı, bevl itmege vardı. Irmaķ kenārında (15) oturdı, ben aña baķayım didüm, gördüm ölmüş öyez zaħmetinden. [402a] (1) **Hikāye:** Bir kişi ider Mışır vilāyetine vardum gice bir köye (2) irişdüm. Gey ğalebe ma‘mūr ve hevāsı dağı hōş ve yine bir yilden (3) soñra bir kez ittifāķ düşdi, gice anda ayazdan ğāyet (4) zaħmet çekdüm. Bīħadd ki ölmege rāzı oldum ve dağı ol köy (5) ķavmınuñ hālından şordum, eyitdiler ki işbu yıl, işbu köyde (6) bir ev yıkıldı. Bir bāķır bardaķ bulduķ, eyle şanduk ki içinde altun (7) vardur. Ağzımı açduķ, üç yüz altmış öyez çıkdı altundan ki (8) her biri bir arpa ağırı ki ķamusınuñ ķanatları ve hortümü ve eli (9) ve ayağı var. Tamām ve ol bardağuñ üzerinde yazmışlar kim (10) bu şan‘at fulān kızıñdur ki fulān tārīħde düzdi. Bir tılsımdur ki (11) bunuñla öyezi bağladı ‘ālemde ki hīç kimseye mażarrat itmeye ve her (12) kimse ki ‘ilm-i hüner da‘vī itse, hīç eydüñ aña ki bir bunuñ gibi (13) öyez düzsün. Pes vardılar ol altuna ķama‘ anı eritdiler, bir sehel (14) altun hāşıl oldı ķunki anı

eritdiler bir öyez çıktı. Bu vilâyete (14) bu iklīm ol sebebden ḥarāb oldu soñra çok peşīmān-ıduk [402b] (1) fā'ide itmedi. Bu ḥasret içimüzde kaldı tā ebed. **Faşıl:** Bil ki Allāh (2) te'ālā yirleri ve gökleri ve bunların ehlini çünkü yarattı bir balıḡuñ (3) arkasında kodı. Çünkü ol balık bunları arkasına götürdi, (4) tefeḥḥur idüp tekebbürlendi ki niçe 'ālem benüm arḳamdadur ve eger (5) ben ḥareket idersem ḳamusını zīr ü zeber iderem. Pes Allāh (6) te'ālā bir öyez yarattı, geldi balıḡuñ burnı ḳatında durdu. (7) Burnını şokdı ve gözine ḳarşu uçdı. Gāh yüzi gelür ve gāh (8) gözi ḳarşusına uçar durur. Balık anuñ şokduḡından (9) ḳorḳdı ki burnuma gire diyü. İki gözin ol öyezden (10) gidermedi, baḳdı durdu ve ol ḳorḳudan ḳuyruḡın ḳaldırdı. (11) Ol nesne arkasında yedi, baş-ıla burnı arasına (12) getürdi. Niteki Ḥaḳḳ te'ālā buyurmışdur, ³⁵ (13) Ḥaḳḳ te'ālā ḳasem (14) yād itmişdür ki yā Muḥammed -şalla'llāhu 'aleyhi ve sellem- sen peyḡamber-i ḥaḳsın, (15) delü degilsin. Nūn ol balıḳdur kim yiri götürür müfessirlerden [403a] (1) Kelbī ve Muḳātil -raḥmetu'llāhi 'aleyhā- eyitdiler ki ol balıḡuñ adı bahmūs- (2) dur ve aḳ-udı ve Ebū Yaḳẓān eydür ki leyūsā'dur ve emīrū'l-mü'minīn (3) -kerrema'llāhu vecheh- eyitdi, anuñ adı belhūsudur. Pes ol balık (4) şu içindedür ve şu öküz üstündedür ve öküz şahrā (5) üzerindedür ya'nī Allāh te'ālā bir yaşıl taş yaratmışdur öküz (6) altında ve şahrā altında, şerā vardır. Ya'nī toprak vardır ve (7) andan aşaḡasın Allāh te'ālādan ḡayrı kimesne bilmez. Pes (8) Allāh te'ālā ḳādirdür ki ḳamu mevcūdāt bir öyezle şaḳlaya ammā öyez (9) toprakdan degil toprakdan çıkar ve şudan degil, şudan çıkar. (10) Ve maḳāmı bir yirde dutar ki anda şu ola ve ḳuş degildür ḳuş (11) gibi uçar. Ve ne 'aḳrebdendür ḥāl bu ki neşteri vardır ve ne yılan- (12) dur. Ḥālbuki zehri vardır arslan ve fīl bunuñ zaḥmetinden (13) feryād iderler ve eger biñini ḫartsalar hīç vezne gelmez ḳorḳar (14) öyezden. Şu şıḡırı bunuñ ḳorḳusından gündüz şudan (15) çıḳmaz. Ve bil ki öyez ḥarīrdan ḳorḳar, öyez zaḥmeti olan yirde, [403b] (1) pādişāḥlar ḥarīr geyerler, şöyle ki bit zaḥmetinden ḥarīr

³⁵ Kalem Suresi 1ve 2.ayet

geyürler ki (2) Һarīre bit düşmez. Zübeyrū'bnü 'Avāme bit zaħmet itdi. Peygāberden (3) destūr diledi, Һarīr geymege izin virdi. Peygāber -'aleyhi's-selām- (4) aña çün Һarīr geydi çün Һilāfet emīrū'l-mū'minīne 'Ömer'e (5) degdi -rażıya'llāhu 'anhu- bir kişi Һarīr geymiş-idi anı meni' eyledi geymekden. (6) Ol eydür, yā emīrū'l-mū'minīn, pes Zübeyr niçün geydi? 'Ömer (7) eydür, sen Zübeyr gibi misin ki anuñ 'özri oldı peygāber (8) aña destūr virdi? Bu miqdār ki öyez Һāşiyetin söyledük (9) anuñ-çundur ki Һaķāret göz-ile öyeze baķımayasın. Һaķķ te'ālā (10) aña el virmişdür ve ayak virmişdür, ҡanat virmişdür, (11) Һurṭūm virmişdür. Neşteri iki boynuz virmişdür, şol nesne ki (12) degildür, anuñ nazarında nesnedür. **Fetebāreka'llāhü aħsenü'l-** (13) **ħālīķīn:** Pes kitāb az'af-ı maħlūķāt-ıla tamām oldı (14) niteki evvelü a'zam-ı maħlūķāt-ıla ibtidā (15) oldı. 'Arşu'llāhdur.

[404a] (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7)

4. DİZİN

A

‘Abbās

‘a. 223/b/10, 328/b/12, 328/b/15

‘Abbāsi

‘a. 209/a/15

‘Abbāsü’bnü ‘Abdullāhi’bn-i Hureys

‘a. +e 234/a/10

‘abdiyye

‘a. 338/a/14

‘Abdu’llāh

‘a. 261/b/2, 262/a/2, 305/b/15,
305/b/15, 306/a/12

‘a. +ı 262/a/1

‘Abdu’llāh bin Mes’ūd

‘a. 254/a/7

‘Abdu’llāhi’bn-i Deyle

‘a. 261/a/14

‘Abdu’llāhi’bn-i Hilāl

‘a. +e 305/b/15

‘Abdu’l-meliki’bn-i ‘Ubir

‘a. 333/a/6

‘Abdurrahmān

‘a. 222/b/1, 222/a/15

‘Abdurrahmāni’bnü Müslim

‘a. 222/a/11

‘Abdurrahmāni’bnü Mervān

‘a. 222/a/14

‘Abdü’l-melik

‘a. 326/b/12

‘Abdü’l-meliki’bn-i Mervān

‘a. 379/a/15

Aceb

a. 243/b/5

a. +üñ 243/b/6

‘Acem

‘a. 216/b/4, 216/b/6, 216/b/9,
264/b/3, 264/a/7, 270/b/6, 299/b/10,
316/b/6

‘a. +di 263/b/8

‘a. +dür 316/b/5, 384/a/11

‘a. +ile 278/b/6

‘a. +iñ 264/a/8

‘a. +den 278/b/2, 316/b/7

‘Ād

‘ā. 237/b/15, 238/a/12, 239/a/2,
239/a/15, 240/a/4, 240/a/15, 304/b/14

‘Ādī

‘ā. 239/b/10, 239/b/11, 240/a/7

‘ā.+dür 248/b/10

‘ā. +nüñ 239/b/13, 239/b/15

‘ā. +ye 239/b/11

Afriqayya

a. 257/b/3

Aḥmed

a. 217/a/10, 243/a/15, 243/a/15,
256/b/8

Aḥmed-i Mazbaşı

a. 258/a/11

Aḥmedü’bnü Faḍlān

a. 243/a/1, 353/b/2

Aḥmedü’bnü ‘Abdullāhi’l-muzbaşı

a. 257/b/2

Aḥmedü’bnü Ḥalef

a. 299/a/9

Aḥmedü’bnü Müşnī

a. 357/a/5

Aḥmedü’bnü Zeyn

a. 391/a/10

Alalüde

a. 333/a/14

‘Ali

‘a. 218/b/8, 219/b/10, 220/b/3,
220/b/5, 220/b/6, 220/b/12, 220/a/4,
220/a/5, 221/a/3, 223/b/6, 247/b/3,
247/b/5, 259/b/2, 269/a/9, 295/a/5,
343/a/15,

‘a.+nüñ 269/a/15

‘a.+yi 259/a/15

‘a.+ye 249/a/5, 356/b/13

‘a.+den 269/a/14, 362/a/13

‘Alkame

‘a. 295/b/9, 295/b/10

‘a.+çün 295/b/7

‘a.+i 295/b/11

‘Alkıma’bnü Şafvân-i’bn-i Ümeyye

‘a. 295/b/5

A‘maş

a. 291/b/9

‘Āmḥalak

‘ā. 353/a/7

‘Ammik

‘a. 299/a/15

‘Amūriyye

‘a. 294/b/9, 350/b/1, 350/b/3,
350/b/11, 350/a/14, 350/a/15

‘a.+ye 247/b/13

‘a.+yile 350/b/11

‘Āmü’bnü’l-abraş

‘ā. 315/b/4

Amul

a. 249/b/1

Anṭākiya

a. +da 244/b/15

a. +ya 281/b/1

‘Arab

‘a. 203/b/8, 218 /a/9, 218/a/14,
223/b/15, 241/a/14, 264/a/11, 275/a/2,
275/a/3, 275/a/4, 275/a/8, 299/b/10,
302/a/15, 321/b/4, 326/a/7, 329/a/11,
332/b/9, 336/b/6, 336/b/8, 336/b/10,
336/b/10, 336/b/13, 336/b/13,
338/a/15, 349/a/7, 369/b/1, 369/b/5

‘a. +a 275/a/3, 275/a/7, 338/b/1

‘a. +da 223/b/5, 224/a/6, 225/b/3,
274/a/15

‘a. +dan 258/a/8, 264/a/6, 278/b/2,
334/b/15, 363/b/9

‘a. +ı 336/b/5

‘a. +ıla 264/a/9

‘a. +lar 218/a/7

‘Arabça

‘a. 388/a/6

‘Arabī

‘a. +dür 229/a/12

Aras

a. 352/a/1

Arastālīs

a. 374/a/3

Arastāṭālīs

a. 216/a/5, 216/a/12, 233/b/4,
240/b/13

a. +e 202/a/14, 240/b/13

Āşaf

ā. 270/a/6, 270/a/8

Aşhābü’l-kehf

- a. 362/b/3
a. +i 362/b/4
- Aşmı‘a**
a. 224/a/9
- Aşikān**
a. 324/a/5
- ‘Atebe**
‘a. 356/a/3, 356/a/5, 356/a/7,
356/a/7, 356/a/9, 356/a/15
‘a. +den 356/a/10
‘a. +nüñ 356/b/6
‘a. +i 356/b/2, 356/b/4, 356/a/13
- ‘Avcü’ bnü ‘Unuq**
‘a. 238/b/4
- ‘Ayhala**
‘a. 262/a/9
‘a. +i 261/b/2, 262/a/1
- ‘Ayhalat**
‘a. +a 261/b/4
- ‘Ayhalete’bne Esved**
‘a. 261/a/11, 261/a/15
- Āyil**
ā. 243/a/3
- Āzer**
ā. 268/a/14, 268/a/14
- Azerbāyıcān**
a. 201/b/12
- ‘Azīr**
‘a. 347/b/3
- ‘Azīz-i mışrī**
‘a. 239/b/1
- ‘Azīz-i mışr**
‘a. +uñ 239/b/2, 239/b/7
- ‘Azud**
‘a. 287/b/2, 287/b/5
- ‘a. +uñ 287/b/6
- ‘Azude’d-devlet**
‘a. +e 287/a/3, 287/a/7
- ‘Azudu’d-devliye**
‘a. 288/a/3, 288/a/6
- ‘Azudu’d-devliyye**
‘a. 288/a/2
- B**
- Bābil**
b. 247/b/8
b. +de 215/b/12, 242/a/2
- Bābilī**
b. 237/a/7
- Bağdād**
b. +a 241/b/10, 269/b/3
b. +dan 208/b/15, 270/a/3
- Bağrācī**
b. 248/b/13
- Bağrācī**
b. 249/a/1
- Baḥnāk**
b. 249/a/7
- Baḥreyn**
b. +den 352/a/15
- Bal‘am-ı bā‘ur**
b. +uñ 386/b/12
- Bānū**
b. 233/b/14
- Başra**
b. +da 295/b/1, 312/a/15, 348/a/11,
378/b/6, 378/a/12
b. +nuñ 313/b/7, 330/a/12
b. +ya 330/a/11, 330/a/13, 378/b/7

Bedir

b. 349/a/10

Behestü

b. +dan 313/a/10

Behrām

b. 244/b/4

b. +a 244/b/5

b. -ı Çübīn +dür 334/a/1

Belhūs

b. +dur 403/a/3

Belkīs

b. 295/a/7, 328/b/8, 328/b/10

b. +e 328/b/9

Berber

b. 323/a/4

b. +de 211/b/12

Berberī

b. 323/a/4

Berhovān

b. +da 318/a/9

Berṭā'īl

b. 252/a/4

Beyte'l-muḳaddes

b. +de 207/b/15

Bīcāde

b. 303/b/9

Bilāl Ḥabeṣī

b. 236/b/12

b. +dür 218/b/2

b. +ye 251/b/5

Bişārre

b. 309/a/2

Buḫtanaşr

b. +ı 347/a/12

Buḫtu'n-naşır

b. 400/b/6

Buḫrāt

b. 211/a/9, 276/b/6, 276/b/11,
276/a/10

Bulḡār

b. 249/a/10

b. +dan 243/a/2, 249/b/1

b. +dur 243/a/2

b. +uñ 249/b/7

Bulḡārī

b. 249/a/15, 250/a/11

Büst

b. 345/a/2

C**Cābir**

c. +uñ 332/a/5

Ca'fer

c. 295/b/2

Ca'feri'l-manşūr

c. 372/b/7

Ca'feri'l-meknūf

c. 386/b/12

Ca'feriyye

c. 201/b/1

Ca'ferü'bnü'l-manşūr

c. +ı 277/b/7

Cālīhandar

c. 303/b/1, 303/b/5

Cālīhındar

c. 303/a/10, 303/a/12

Cālīnus

c. 211/a/6

Cālīnūs

c. 276/b/2, 276/b/9, 276/a/14,
276/a/15

c. +a 282/a/9

c. +uñ 276/a/10

Cavmaq

c. 345/a/3

Cebrā'īl

c. 233/a/1, 262/a/15, 268/b/15,
294/a/2, 294/a/3, 341/a/2, 341/a/7
360/b/6, 398/b/1

c. +dür 295/a/14

Cehm

c. 275/a/2, 275/a/3, 275/a/4

Cehmü'bnü Şafvān

c. 274/b/15

Cemşīd

c. +i 210/a/10

c. +üñ 297/a/3

Cezīre-'i cüzrān

c. +da 200/b/3

Cezīre-'i rāmīn

c. +de 200/b/7

Cezīre-'i erkend

c. 209/b/9

Cinniyān

c. 237/a/13

Ç

Çābān

ç. 263/b/10, 263/b/15, 264/a/3,
264/a/5

Çandaq

ç. 296/b/4

Çemşīd

ç. +üñ 286/b/10

Çīn

ç. 205/a/3, 205/a/6, 246/a/11,
248/b/4, 248/a/11, 250/a/10, 251/a/9,
251/a/13, 281/a/13, 323/b/4, 325/a/9,
353/b/12, 370/b/15, 371/a/6

ç. +de 370/b/13

ç. +dedür 242/b/4

ç. +den 242/b/1

ç. +e 242/b/11

ç. +i 250/a/11

D

Dāhiri'bn-i Muşşi

d. +i 334/b/3

Daqyānūs

d. 362/b/9, 363/a/1

d. +dan 362/b/5

d. +uñdur 363/a/2

Damgān

d. +da 247/b/15

Dāniyāl

d. 217/b/2

Dārā

d. 350/b/7, 350/b/8, 350/b/8,
350/a/9, 350/a/9

d. +nuñ 350/a/14, 350/a/15

d. +ya 350/b/2, 350/b/6

Dāvud

d. +a 233/b/12

Debūr

d. 370/b/3

d. +dan 372/a/6

Deccāl

d. 267/b/13, 268/a/4

d. +dur 267/b/3

Demāvend

d. 324/a/9

d. +e 324/a/6

Demevī

d. +dūr 283/b/8

Derbend

d. +e 356/b/9

d. +i 356/b/9, 356/b/11

d. +ūñ 355/a/8

Deryā-yı kōlzum

d. +da 344/b/14

Deryā-yı muḥīṭ

d. 235/a/4, 354/a/5

Destān

d. 246/a/4, 246/a/8, 247/a/13

Destānū'bnū Şām

d. 245/b/6

Deyleme

d. +nūñ 261/b/15

d. +yile 262/a/1

Dımişķ

d. +dan 269/b/5, 269/b/7

d. +uñ 269/b/8

Dımişķlu

d. +yıldı 269/b/3

Dicle

d. +de 378/b/8

d. +ye 378/b/6

Dūtar

d. +uñ 381/b/2

Duvālpā : Bir kavm adı.

d. 255/b/8

E**Ebīl**

e. 243/a/5

Ebrehe

e. 247/a/12, 334/b/9, 334/b/15

Ebū Bekir

b. 397/a/5

Ebū Bekr

b. +in 258/a/13, 397/b/4, 397/a/10,
397/a/11

Ebā Bekrin

b. 397/a/1

Ebū Bekrin Şiddīķ

b. 259/a/13

Ebū Bekr-i Şiddīķ

b. 262/b/6

Ebū Bekri'bn-i Sīşeber

b. 241/b/12

Ebū Bekri'ş-şiddīķ

b. 217/a/1, 228/b/3, 396/b/12,
397/a/7

Ebu'l-ca'fer-i Mebşūr

e. +uñ 295/b/1

Ebū Ca'fer-i Manşūr

e. +uñ 334/a/5

Ebu'l-kāsım

e. 226/b/14, 226/b/15, 227/a/4

Ebū Lūlū

1. 316/b/7, 316/b/8

Ebū Manşūr

e. +uñdur 372/b/12

Ebu'l-me'al

- e. 227/b/11, 228/a/8
e. +e 227/b/9
e. +nüñ 226/b/15
Ebu'l-me'ālī
e. 227/b/13, 227/b/14, 228/a/1
Ebu'l-me'ālī'l-cüveynī
e. 226/b/12
Ebu'l-mübārek
e. 236/a/8
Ebū Mūsā Eş'arī
e. 267/b/8
Edhem
e. 269/b/9, 269/b/13
Efgān
e. 366/a/12
Efgāniyān
e. 206/a/4
Efrāsiyāb
e. 242/a/8
Elburuz
e. +da 246/a/1
e. +dayıdı 245/b/13
Emil
e. 386/a/8
Emīm
e. +i 304/b/13
Emīrū
e. 305/b/13
Encāze
e. +de 355/a/7
Er'amīş
e. 337/b/8, 337/b/14
Er'amīş-i 'Abdī
e. 337/b/1
Erān
e. +da 213/a/1
Ercāsib
e. 210/a/12
Erdeşīr
e. 245/a/12
e. +üñ 245/a/13
Erkāzib
e. +dür 304/b/12
Erkend
e. 209/b/9
Ermeniyye
e. +de 212/b/9, 328/a/12, 328/a/15
Evreng
e. 305/b/11
Eyāzü'bnü Mu'āviye
e. 315/b/10
F
Fağfare
f. 261/a/2
Fağfür
f. +ı 246/a/11
Fārs
f. 247/b/15, 247/b/15, 297/a/2
f. +dan 334/a/14
Fārsī
f. 212/b/5, 372/a/9
f. +dür 229/a/12
Fārsīce
f. 361/a/15
Fātūr
f. 298/b/13, 373/b/11
f. +da 373/b/13, 373/b/14

Fāṭu

f. +ya 298/a/5

Feylesūm

f. 350/b/1, 350/a/10

f. +uñ 350/a/14

Fir'avn

f. 394/a/3, 394/a/6, 396/a/12

Firidūn

f. 226/a/11

f. +a 226/a/7

f. +uñ 226/a/10

Furātū'bn-i Ḥayā

f. +nuñ 234/a/3

G**Ġadġal**

ġ. 260/b/8

Ġamūriye

ġ. 259/b/6

Ġaznevī

ġ. 257/a/4, 268/b/7

Ġaznīn

ġ. 268/b/8, 290/a/2, 290/a/11,
297/b/3

ġ. +e 289/a/10

ġ. +dedür 289/a/10

Ġuneybe

ġ. +i 262/b/6

Ġuneybet

ġ. +e 262/b/3

Ġuneyn

ġ. +e 262/a/14

Ġuneynetü'bnü Ḥaşın

ġ. 262/a/12

Ġurrā

ġ. 302/b/1

Ġuz

ġ. 289/b/5

H**Ḥabeş**

ḥ. +de 211/b/11, 367/b/11, 371/b/11,
386/b/11

ḥ. +e 220/b/12, 256/a/11, 367/b/11,
385/b/5

Ḥaccāc

ḥ. 334/b/2

Ḥaccāci'bn-i Yūsuf

ḥ. 306/a/2, 334/b/1

Ḥaccām

ḥ. 350/b/1

Ḥadīş

ḥ. +i 304/b/14

Ḥā'it

ḥ. +e 295/b/8

Ḥā'it-i Ḥirmān

ḥ. 295/b/7

ḥ. +a 295/b/8

h. +uñ 305/a/11

Ḥālid

ḥ. 302/b/3, 302/b/3, 302/b/5,
302/b/8

ḥ. +e 356/b/14

ḥ. +uñ 302/b/6

Ḥālidāt

ḥ. 240/b/1

Ḥāliidi'bni

ḥ. 262/b/5

Ḥālidü'bnü'l-velīd	h. +a 233/b/11
ḥ. 302/b/10	h. +ı 291/b/11
ḥ. +e 302/b/2	Ḥasan
Ḥālidü'l-kaşrī	ḥ. 233/b/13, 234/a/9, 259/b/1,
ḥ. 306/a/7	259/b/2
Ḥalīfe-i müktefībi'llāhi	Ḥasan-ı Firdevsī
ḥ. 241/a/15	ḥ. 290/a/2, 290/a/9
Ḥallāc	Ḥasani'bn-i 'Ali
ḥ. +ıla 269/b/2, 270/a/2	ḥ. +ye 259/a/15
Hāmān	Ḥasanü'bnü 'Oşmāna'bn-i'afv
h. 360/b/8	ḥ. +a 234/a/7
h. +a 360/b/7	Ḥasanü'bnü İşhāk
h. +uñ 360/b/11	ḥ. 296/a/2
Ḥanac	Haşım Ber'adī
ḥ. 300/b/4, 300/b/5	h. 305/b/14
Ḥanc	Ḥavārizim
ḥ. 300/b/8	ḥ. 215/a/9
Ḥanik	Ḥavvā
ḥ. 221/b/8	ḥ. 233/b/11
Ḥarabü'bn-i Ümmi	h. +yı 232/b/15, 256/a/14
ḥ. +ye 295/b/11	Hayber
Ḥargāhī : Bir kavm.	h. 241/b/12
ḥ. 248/a/11	Ḥayber
Ḥarugāhī → Ḥargāhī	ḥ. +e 256/b/15
ḥ. 248/a/11	Ḥazar
Ḥarka	ḥ. 248/b/5
ḥ. 250/a/5	Ḥazır
Ḥarnīk	ḥ. 286/a/9, 286/a/14, 291/b/9
ḥ. 250/a/5	Ḥazrān
Hārūn	ḥ. 248/a/14
h. 238/b/3, 331/b/5, 331/b/13	Ḥazremī
Hārūnu'r-reşīd	ḥ. 338/a/15
h. 208/a/1, 320/b/3	Ḥazır
Hārūt	ḥ. +ı 286/a/8
h. 292/a/1	

Hemedān

h. 203/a/7

Herkend

h. 377/b/11

Herkendī

h. 252/a/2

Ḥırḥīr

h. 214/b/11

Ḥırīc

h. +lerdür 289/b/8

Ḥıṭā-yı Ḥotan

h. 250/a/11

Ḥızır

h. 244/b/1, 244/b/2, 244/a/13,
244/a/15, 285/b/11, 286/b/2, 286/b/6,
286/b/7, 286/a/2

h. +ı 286/a/1

h. +ın 244/a/3

h. +sañ 286/b/1

h. +suz 286/a/11

Ḥızr

h. 248/b/10

Ḥızr

h. +am 286/a/15

h. +ı 244/a/7, 244/a/11

Ḥızrān

h. 323/b/5, 323/b/8

Ḥızrānī

h. 323/b/5

Ḥicāz

h. +a 216/b/4

h. +da 395/a/4

Hicr

h. 211/b/7

Hind

h. 204/b/2, 251/b/9, 251/b/12,
253/b/11, 264/b/4, 313/b/8, 334/b/2,
340/b/9, 372/a/9, 388/b/5, 388/b/8,
400/a/1

h. +de 211/b/12, 253/b/5, 253/a/1,
255/a/14

h. +e 281/a/14, 313/b/8

h. +en 334/a/14

h. +üñ 332/b/5

Hindī

h. 205/a/3, 246/b/13, 251/b/13,
264/a/2, 268/a/7, 268/a/9, 282/a/12,
310/b/8, 310/b/13, 314/a/15, 332/a/4,
350/a/5, 384/b/14

h. +dür 229/a/12

h. +ler 308/b/8

h. +nüñ 310/b/11

h. +yle 310/b/8

Hindi

h. +ler 332/a/8

h. +nüñ 268/a/11

Hindistān

h. +da 215/b/7

h. +ı 257/a/5

Hindū

h. 268/a/15

h. +lar 215/b/3, 215/b/10, 235/b/4,
254/b/3, 304/b/9, 305/b/11, 396/a/14

h. +laruñ 254/a/13

h. +yı 247/a/1

Hindüstān

h. 221/b/2, 221/b/13, 309/a/10,
320/a/9

h. +a 268/b/1, 308/a/8, 320/b/10,

322/a/13, 330/b/14, 373/a/10, 373/a/12

h. +da 207/b/2, 212/a/3, 215/b/2,

268/b/2, 319/b/15, 320/a/13, 379/a/1

h. +dadur 304/b/12

h. +dan 309/a/9, 322/b/10, 330/b/13

h. +ı 268/b/7

h. +uñ 215/b/11, 252/a/14

Hindüstān

h. 205/a/2

h. +da 200/a/8

Ḥorāsān

ḥ. 281/a/5

ḥ. +da 208/b/13, 288/b/13, 382/a/10,
382/a/12, 382/a/14

ḥ. +dan 242/b/11

ḥ. +ı 289/b/12

ḥ. +ıla 400/a/1

Ḥorasānī

ḥ. 361/a/14

Ḥovārzim

ḥ. +e 203/b/13

Hūd

h. 209/a/14, 238/a/1, 269/a/1,
376/b/7

Ḥudūd-u Nāmiyān

h. +da 304/a/1

Ḥureysimī

ḥ. 248/b/3

Ḥūristān

ḥ. +a 267/b/8

Ḥusāmü'bnü Ḳuddāme

ḥ. 255/a/13

Huṣāmu'bnü Sālim

h. 328/a/8

Ḥuveyde

ḥ. 201/b/12

Ḥüseyn

ḥ. 233/b/13

Hüseyni'bn-i Mansūr-ı Ḥallāc

h. +ıla 270/a/2

Ḥüseynü'bnü Mansūr-ı Ḥallāc

ḥ. +ıla 269/b/2

I

İlān

ı. 251/b/6

'İrāk

'ı. 270/b/6

'ı. +a 321/b/11, 352/a/15, 353/b/12

'ı. +da 266/a/12, 281/a/15, 332/b/2,

333/a/5

İṣṭaḥar

ı. 288/a/4

ı. +a 287/a/12

İṣṭar

ı. 286/b/10

ı. +da 286/b/9

ı. +ı 286/b/14

İstaracār

ı. 221/b/6

İ

İbn-i 'İbād

'i. 236/a/9

İblīs

i. 210/b/8, 210/b/10, 210/b/12,
256/a/9, 275/b/6, 291/b/2, 291/a/8,

291/a/10, 291/a/12, 291/a/13, 386/a/13

i. +ile 292/a/13

i. +den 291/b/4, 291/a/9

İbn-i Hebîre

h. +ye 306/a/11

İbn-i Hubeyre

h. 394/a/15

İbn-i Meksûh

m. 261/b/15

m. +uñ 261/b/15

m. +a 262/a/3

İbn-i Sîsenber

s. 241/b/15, 394/b/2

İbrâhîm

i. 239/b/12, 267/a/7, 267/a/8,
268/a/14, 269/b/9, 269/b/13, 324/a/8,
360/b/8, 360/a/12, 400/b/14, 400/b/15

i. +uñ 270/a/1

i. +i 360/b/5, 360/b/6

i. +e 256/a/5, 267/a/8

i. +den 401/a/5

İbrâhîmü'bnü Rüyem

i. 400/a/1

İdrîs

i. 222/b/3, 222/b/4

İfrîdun

i. +i 210/a/10

İlāk

ī. +da 214/b/14

İlişger

i. +den 331/b/7

İlyās

i. 243/b/5, 243/b/6, 243/b/9,
243/b/10, 243/b/12, 243/b/14,
243/b/14, 244/a/2

i. +i 244/a/2

i. +a 243/b/8, 243/b/11

‘İmād bin Nebāt

‘i. 209/b/2

İmāmü'l-ḥarameyn

i. 227/a/10, 228/a/9

i. +i 226/b/12, 227/a/2, 227/b/4

İncil

i. +den 235/a/4

İrān

ī. 350/a/10

‘İsā

‘ī. 237/b/2, 294/a/2, 294/a/4,
294/a/5, 346/a/5

‘ī. +dur 215/a/9, 258/a/6

‘ī. +nuñ 219/b/9

İsfendiyār

i. 384/b/13, 384/a/10, 384/a/13,
385/a/1, 385/a/13

İşhāku'bnü'l-fazıl

i. 388/a/11

İskender

i. 213/b/5, 213/a/7, 213/a/15,
216/a/5, 216/a/6, 216/a/7, 216/a/15,
222/a/11, 226/b/3, 226/b/4, 226/b/6,
226/b/8, 226/a/13, 240/b/7, 240/b/10,
240/b/12, 240/a/14, 241/a/1, 242/a/6,
242/a/12, 242/a/15, 247/b/9, 247/b/12,
251/a/2, 259/b/9, 259/b/14, 260/a/2,
260/a/4, 260/a/8, 260/a/11, 260/a/14,
294/b/5, 294/b/9, 294/b/12, 294/b/12,
295/a/6, 350/b/7, 350/a/9, 400/b/5

i. +uñ 216/a/13, 216/a/13, 240/b/11,
240/a/14, 241/a/4, 241/a/10, 241/a/12,
247/b/10, 247/b/11, 350/b/12

i. +i 240/b/1, 259/b/6, 259/b/13,
260/b/6, 270/b/12, 294/b/7, 294/b/9,

294/b/11

i. +e 213/b/6, 213/a/10, 216/a/14,
240/b/9, 247/b/8, 260/b/7, 350/b/8,
350/b/10, 350/b/12

i. +den 294/b/15

i. +le 294/b/7

İskenderiyye

i. 303/a/7, 311/b/14

i. +nüñ 303/a/8

i. +i 239/a/9, 251/a/3

i. +de 211/b/5, 222/a/12, 239/a/8,
302/b/14, 350/b/3

İslām

i. 211/b/13, 218/a/14, 240/b/9,
262/a/14, 263/b/4, 267/b/11, 268/a/1,
370/b/5

i. +ıla 370/b/6

i. +da 211/b/10

İsrā'īl

i. 292/b/8, 319/a/9, 347/a/11,
347/a/12

i. +e 367/a/12, 382/b/2

i. +de 339/a/7

i. +den 243/b/6

İştifā

i. 350/b/9

İstivā

i. +dan 206/a/11

İsuv

ī. 243/a/8

K

Ka'be

k. +i 220/b/13, 270/a/5, 334/b/13

k. +ye 334/b/9, 335/a/3

k. +den 268/a/12, 269/b/10

Kābil

k. +de 212/a/12

Ḳabīle-i Ṭam

ḳ. +ı 304/b/13

Kābilī

k. 212/a/13

Ḳādissiyye

ḳ. 332/b/14, 334/b/4

ḳ. +nüñ 332/b/9

Ḳāf

ḳ. 306/b/14, 388/b/2

ḳ. +a 307/a/7, 308/a/4

ḳ. +da 307/a/11

Kāfiristān

k. +dan 212/a/1

Ḳāhire

ḳ. 201/a/13

Ḳahistān

ḳ. 296/b/3

Ḳamurvan

ḳ. +da 206/a/15

Ḳāmūsī

ḳ. 252/b/3

Kānī

k. 304/a/8

Ḳarakīsa

ḳ. 325/a/1

Ḳārūn

ḳ. 270/b/12

Kaş'ar

k. +a 373/b/9

Ḳatḳata

ḳ. 253/a/14

Kaṭu

ķ. 298/a/3, 298/a/9

Ḳayṣar

ķ. 224/b/15, 225/a/1

ķ. +ıla 224/b/14

Ḳayṣır

ķ. +a 217/a/3

ķ. +ı 217/a/3

Kelbī

k. 403/a/1

Kemān

k. 305/a/2

Keyḥūsrev

k. 246/a/9, 246/a/10, 247/a/15

Keykāvus

k. 247/a/2, 247/a/3, 305/b/8

k. +uñ 247/a/14

k. +ı 247/a/10

k. +a 247/a/8

Kīmiyāk

k. 214/b/3

Kirmān

k. +a 200/a/1

k. +da 215/a/4

Ḳīrvān

ķ. +da 246/b/15

Kisrā

k. 333/b/4, 333/b/14, 333/a/2,
334/a/2, 336/b/5, 336/b/6
k. +nuñ 333/b/11, 333/a/4, 333/a/15,
334/a/5, 334/a/14

k. +ya 333/b/13, 334/a/2, 334/a/13

Kisrī

k. 216/a/2

Kiṣmīr

k. 384/a/11

k. +e 384/b/3

Kiṣver

k. +de 388/b/9

Kiyāve

k. 250/a/5

Ḳolzum

ķ. +da 344/b/14

Ḳoṣṭantīniyye

ķ. 218/b/9, 218/b/12, 227/a/11

ķ. +ye 222/a/13

ķ. +de 218/a/15

Ḳubād

ķ. 224/b/14, 225/a/2, 237/b/6

ķ. +a 224/b/15, 225/a/2

Ḳubāṭ

ķ. 225/a/6

Kūfe

k. 393/b/9

Kūfī

k. 270/a/12

Ḳuhistān

ķ. 374/a/4

ķ. +da 205/b/13

Ḳulhabd

ķ. +ı 333/b/2

Ḳulhubud

ķ. 333/a/15

Ḳureyṣī

ķ. 226/b/14

Ḳurṭaba

ķ. 246/b/13

Ḳuvrı

ķ. +da 379/a/1

Küllem

k. 378/a/5

Kürşāşeb

k. 264/b/8, 264/b/12, 265/a/1,
265/a/5, 265/a/7

k. +e 265/a/6

Kürşāşebü'bn-i Luhrāb

k. 264/b/3

L**Lābīs**

l. 200/b/5

Lanc

l. 252/b/11

Leheb

l. 356/a/3, 356/a/8, 356/a/9

l. +e 356/a/5

l. +in 356/a/7

Lezriķ

l. 218/a/10

l. +e 218/a/2

l. +i 218/a/14

M**Mahle**

m. +ye 234/a/6

Maḥmūd

m. 257/a/4, 257/a/10, 257/a/15,
268/b/6, 290/a/2, 290/a/8, 290/a/11,
290/a/12, 334/b/10

m. +ı 334/b/13

m. +a 349/b/15

Maḥmūdu-zāde

m. 297/b/2

Ma'nī (F.) : Mani dinin kurucusu.

m. 266/a/10

m. +yidi 266/a/3

Manşūr

m. 269/b/4, 269/b/5, 278/b/15

Mārūt

m. +ı 291/b/11, 292/a/1

m. +a 233/b/11

Māverā'ün-nehir

m. +de 325/b/7, 351/a/3

Māzenderān

m. 318/b/8

Me'cūc

m. 250/b/6, 251/a/1, 251/a/8

m. +a 388/b/2

m. +dan 243/a/1, 251/a/10

m. +la 250/b/15, 325/a/6

Mecūsī

m. 265/b/15, 266/a/1

Medhali'bn-i Bahru's-seyrāfī

m. 212/b/7

Medīne

m. 238/b/2, 256/b/13

m. +ye 256/b/14, 281/a/15

Mehlik

m. 325/a/14

Mekke

m. 256/b/12

m. +nüñ 338/a/8, 400/a/10

m. +i 268/a/12

m. +ye 338/a/1, 338/a/3, 338/a/11

m. +de 295/b/6, 295/b/6

m. +den 396/b/11

Mekrān

m. 237/a/3

Melikşāh

m. 226/b/13, 227/b/3, 227/b/8,
227/b/9, 227/a/2, 228/a/6

m. +a 227/a/9, 227/a/12, 228/a/8

Mellāhi

m. +ler 252/b/14

Me'mūn

m. 282/b/11, 282/b/12, 324/a/8

m. +a 283/a/1

Menāb

m. 268/a/15

m. +ı 226/b/11

Menāt

m. +ı 268/b/8

Mensek

m. 250/b/6

Merve

m. 269/b/10

Mervend

m. 207/b/8

Meryem

m. 211/b/6, 268/b/13, 268/b/14,
269/a/1

m. +üñ 294/a/3

Mes'ūd

m. +dan 313/a/10

Meysūn

m. 236/b/8, 236/b/9, 236/b/10

Mezdekī

m. 208/b/8, 208/b/9

Mışır

m. 368/a/1, 379/a/1, 394/a/3,
402/a/1

m. +da 201/a/4, 204/b/5, 204/b/8,
208/b/14, 381/b/5, 381/b/13, 396/a/6,

396/a/9, 396/a/13

Mışr

m. +uñ 239/b/2, 239/b/8

m. +ı 239/b/8, 239/b/14, 240/a/1,
378/a/9, 380/b/5

m. +a 239/b/6, 251/a/3

Mışrī

m. 239/b/1

Mihrācber

m. 342/b/9

Mīkā'ıl

m. 360/b/6, 398/b/1

Mu'āviye

m. 236/b/8, 236/b/10, 333/a/7,
361/a/13, 361/a/14, 361/a/15,
395/b/12, 395/b/13, 396/a/1

m. +ye 361/b/1

Mu'āviye bin Süfyān

m. +a 333/a/11

Mu'āviye'bn-i Süfyāna'bn-i Ḥorasānī

m. 361/a/11

Muğayra

m. 264/a/11, 264/a/13

m. +nuñ 264/a/14

Muğayrete'bne Şu'be

m. 264/a/10

Muğır

m. 306/a/3

Muḥammed

m. 217/a/15, 220/b/11, 253/a/11,
256/b/8, 256/b/10, 258/a/13, 258/a/15,
259/b/4, 263/b/3, 263/a/9, 267/a/2,
267/a/9, 289/a/6, 349/b/3, 356/b/1,
398/a/12, 402/b/14

- m. +**ũñ** 356/a/11, 356/a/11
m. +**i** 242/b/6, 242/b/7, 256/b/8
- Muḥammedü'bnü Ḥafş**
m. 363/b/4
- Muḥammedü'bnü İbrāhīm**
m. 324/a/8
- Muḥammedü'bnü Rāşid**
m. +**ũñ** 236/a/2
- Muḥammedi'bn-i Yaḥyā**
m. 289/a/4, 289/a/8, 289/a/13,
289/b/6, 289/b/13
- Muḥammedü'bnü Sīrīn**
m. +**e** 233/a/6
- Muḥammedü'bnü 'Abdu'llāh bin
'Abdi'l-muṭṭalib**
m. 256/b/6
- Muḥammedü'bnü 'Abdu'llāh**
m. 257/a/11
- Muḥarrem**
m. 213/b/11
- Muḥterife (y.a)**
m. 385/a/15
- Muḳtaşıd**
m. 208/b/15
- Muḳtedir**
m. 249/a/9
- Mūlitān**
m. 257/a/7
- Murvānī**
m. +**lerden** 277/b/13
- Mūsā**
m. 200/a/14, 238/b/3, 238/b/9,
238/b/10, 238/b/14, 238/a/4, 238/a/10,
238/a/11, 239/a/1, 267/b/7, 267/b/8,
267/b/14, 268/a/3, 292/b/7, 324/a/9
- m. +**nuñ** 238/b/12, 238/b/15
m. +**ya** 238/a/11, 339/a/8
- Mūsa'bnü Ḥafş**
m. 324/a/8
- Muş'abi'bn-i ḥoḳḳabāz**
m. +**dı** 265/b/5
- Mu'taşım**
m. 258/b/1, 339/b/10
- Mücāhid**
m. 291/b/9, 291/b/15, 292/a/4,
292/a/8
m. +**i** 291/b/12
- Müdrükü'bni'l-Mehdī**
m. 222/a/2
- Mühre**
m. 209/a/12
m. +**lerdür** 250/a/2
- Müktefī bi'llāh**
m. 241/a/14, 241/a/15
- Müseylemāt**
m. +**a** 258/b/6
- Müseylemātü'l-kezzāb**
m. 258/b/5
- Müseyleme**
m. 259/a/8, 262/b/14, 263/b/4,
263/a/3, 263/a/7
m. +**nũñ** 263/a/8
m. +**i** 259/a/14, 262/b/13
- Müsterşid**
m. 271/b/4, 271/b/15
- N**
- Nāmiyān**
n. 221/b/5
n. +**da** 304/a/1

Naşbîn	378/a/9, 380/b/5
n. 390/b/11	n. +den 381/b/1, 382/a/2
n. +i 390/b/9	Nişābūr
n. +de 390/b/9	n. 390/a/1
Nāsiki	n. +ıla 345/a/5
n. 250/b/6	Nizāmü'l-meliki
Naşru'bn-i Yesār	n. 296/a/2
n. 316/a/15	Nizāmü'l-mülük
Naṭ	n. 296/a/5
n. 254/a/11	Nizāmü'l-mülk
Naṭyān	n. 296/a/7, 296/a/9, 296/a/10,
n. 254/a/6	348/b/5
Nebātātü'l-aḳṭa'	Nūbe
n. 314/a/7	n. 352/a/9
Nehrivān	Nūḥ
n. +a 247/b/4	n. 217/a/14, 238/b/7, 238/b/7,
n. +da 247/b/1	256/a/6, 330/a/4, 330/a/9, 330/a/9,
Nemrūd	371/a/14, 371/a/15
n. 360/b/3, 360/b/7	Nu'mānu'bnü Münzir
n. +ı 275/b/5	n.+i 333/a/3
n. +a 360/b/12	n. 402/b/15
Nemürd	Nüşirevān
n. 360/a/9	n. 210/a/15, 210/a/15, 240/a/2,
Nerīmān	240/a/3
n. 246/a/10	Nüşurvān
n. +a 246/b/4	n. 240/a/5
Nevbe	Nümrūd
n. 253/a/5, 278/a/3, 278/a/3, 278/a/8	n. 400/b/6, 401/a/4, 401/a/8,
n. +den 277/b/14	401/a/15
Neyyār	n. +a 400/b/15
n. 253/a/2	n. +dur 400/b/7
Nîl	O-Ö
n. 325/a/5, 344/b/2, 380/a/2, 382/a/1	
n. +e 382/a/2	
n. +de 344/b/2, 344/b/4, 344/b/12,	

‘Osmāniyye

‘o. 338/a/14

‘Ömer

‘ö. 258/a/14, 267/b/1, 267/b/2,
267/b/2, 267/b/3, 268/a/3, 268/a/4,
306/a/10, 397/b/6, 403/b/6

‘ö. +ile 267/a/15

‘ö. +uñ 263/b/5, 316/b/7, 397/b/5

‘ö. +e 239/a/6, 295/a/2, 403/b/4

‘Ömerü’bni’l-ḥaṭṭāb

‘ö. +a 267/b/7

‘Ömerü’bnü’l-‘āṣ

‘ö. 251/a/2

‘Ömerü’bnü’l-ḥaṭṭāb

‘ö. 262/b/7, 295/a/1, 316/b/5

P**Partāsī**

p. 248/b/5

Partās

p. +uñ 248/b/10

Pencehīr

p. 304/a/3

p. +e 304/a/12

Pervīz

p. 244/b/2, 244/b/3, 244/b/9,
244/b/12, 244/a/15, 333/a/2, 333/a/6

p. +uñ 244/b/11, 244/a/13

R**Rabī‘**

r. 236/b/2

Ra‘ād

r. 378/a/9

Ra‘d

r. 314/b/15

Raham

r. 248/b/1

Rahmī

r. 248/a/14, 248/a/14

Rāmin

r. 308/a/9

Rāmīn

r. +de 200/b/7

Rāšidü’l-cerī

r. 259/a/14

Red

r. 207/a/9

Rey

r. 386/a/8

Rī‘u’l-ḳurā

r. 304/a/4

Rubust

r. 333/b/1, 333/a/15

r. +uñ 333/b/4

Rūm

r. 209/b/2, 217/a/2, 219/b/8,
225/a/7, 226/a/8, 227/b/8, 227/b/10,
227/b/12, 227/b/12, 227/b/15, 228/a/4,
228/a/6, 248/a/1, 256/b/14, 294/b/7,
294/b/8

r. +ila 247/b/14

r. +uñ 213/a/7

r. +a 227/b/9, 248/a/1, 248/a/1,
294/b/6

r. +da 200/a/15, 203/b/3, 281/a/13,
350/a/11

- r. +dan 248/a/1
- Rūmī**
 r. 251/a/3, 270/b/12
 r. +ler 322/b/5, 371/b/5
 r. +nüñ 236/b/13
- Rūmiyye**
 r. 217/b/7, 217/b/10, 257/b/5
 r. +deniseñ 258/a/5
- Rūs**
 r. 203/b/15, 242/b/14, 249/b/11
- Rūsī**
 r. 249/b/9
- Ruķīn**
 r. 210/a/4
- Rüstem**
 r. 246/a/7, 247/a/13, 263/b/8,
 263/b/11, 264/a/1, 264/a/6, 264/a/11,
 290/a/4, 290/a/5, 293/b/3, 293/b/6,
 293/b/6, 293/b/7, 293/b/9, 293/b/11,
 293/b/14
 r. +i 293/b/8, 293/b/9
 r. +e 264/a/5
- Rüstem-i Zāl**
 r. 246/a/8, 246/a/10, 290/a/3,
 293/b/2, 305/b/9
- Rüstem bin Destān bin Sām bin Nerīmān**
 r. 246/a/8
- Rüstemü'bnü Ferruḥzāde**
 f. 263/b/8
- S**
- Şabā**
 ş. 328/b/7, 370/b/3
 ş. +dan 372/a/5
- Şad**
 ş. 280/b/1, 300/b/12, 319/b/1,
 376/a/9
- Sa'd**
 s. +ıla 300/b/9
 s. +uñ 301/a/1
 s. +ı 300/b/10, 300/b/15, 301/a/2
 s. +a 300/b/9, 300/b/11
- Sa'di'bn-i Melik**
 s. +den 264/a/11
- Sa'du'bnü Ḥaşram**
 s. 300/b/8
 s. +uñdur 300/b/7
- Sa'īd-i'bnü Müslim**
 s. 232/b/4
- Şahrā-yı Ma'hūd**
 ş.+a 243/b/13
- Şahrā-yı Zerved**
 ş. 269/a/3
- Şahır deryası**
 ş. 214/b/7, 233/a/11
- Saḳalānī**
 s. 251/b/5
- Sālim bin 'Abdu'llāh**
 s. 218/b/10
- Sām**
 s. 245/b/9, 245/b/14, 245/b/15,
 246/a/2, 246/a/3, 246/a/8
- Sām bin Nerīmān**
 s. +ıdı 245/b/7
- Sāmir**
 s. +de 202/b/4
- Samir (A.)**
 s. +le 264/a/15
- Şan'ā**

- ş. 211/a/4, 261/b/6
 ş. +ya 261/a/12
 ş. +da 208/a/2, 210/b/6, 261/b/2
 ş. +dan 338/a/11
 ş. +danam 338/a/10
- Şā'ūn**
 ş. 310/b/2, 310/b/9
- Sayā**
 s. 206/a/2
- Sāzınderān**
 s. +a 290/a/3
- Sebā**
 s. 209/b/4
- Secistānī**
 s. 211/b/10
- Sekrān**
 s. 368/b/2
- Selmān**
 s. 269/a/1, 269/a/4, 269/a/8, 269/a/9,
 269/a/10, 269/a/10, 269/a/14, 269/a/15
 s. +ıla 269/a/9
 s. +a 269/a/4
- Şemūd**
 ş. 304/b/14
- Senāy**
 s. +ı 289/a/7
- Sencer**
 s. 242/b/1, 242/b/6, 272/a/6,
 272/a/7, 289/b/6, 289/b/10
 s. +üñ 289/b/6
 s. +i 289/b/12
 s. +e 242/b/2, 289/b/9, 289/b/11
 s. +de 289/b/13
- Serendīb**
 s. 254/b/2, 279/a/9
- s. +e 240/a/6, 279/a/4, 279/a/5
 s. +de 240/a/4, 279/a/4
- Serendībī**
 s. +lerdür 254/a/14
- Serindīb**
 s. 213/b/13
- Sībete'bne 'Akkār**
 s. 337/b/15
- Silāht**
 s. 212/a/8
- Şın**
 ş. 242/b/3, 248/a/15, 252/a/15,
 333/a/11
 ş. +e 370/b/14
 ş. +de 323/b/1
- Sināy**
 s. +a 289/a/4
 s. +ı 289/a/12, 289/a/14
 s. +ınuñ 289/a/9, 289/a/11
- Sipi**
 s. +ydi 305/b/8, 305/b/10
- Sīstān**
 s. 245/b/7, 308/b/2, 308/a/7, 370/b/5
- Şißenbe**
 s. 270/a/3
- Siyāvuş**
 s. 247/a/15
 s. +dan 247/a/15
- Şiynī**
 ş. 250/a/10
- Şüb**
 ş. 268/b/2, 268/b/7
- Sūdağ**
 s. 250/a/5

Sūrī

s. 250/a/5

Suruc

s. 221/b/8

Süblān

s. 324/b/12

Süfyān

s. +a 259/b/3

Süleymān

s. 233/b/2, 233/a/11, 233/a/12,
247/a/3, 270/a/6, 297/a/2, 305/b/6,
306/b/15, 307/b/8, 307/b/11, 307/b/14,
307/b/15, 307/a/1, 307/a/4, 310/a/8,
327/b/3, 327/a/5, 327/a/9, 328/b/5,
328/b/9, 328/b/11, 329/a/10, 343/b/1,
343/a/2, 343/a/4, 343/a/9, 343/a/12,
372/b/2, 372/b/4, 392/b/15, 393/a/4,
398/b/7, 398/b/13, 398/a/9, 398/a/12,
399/a/1, 400/b/5

s. +ıla 343/b/4

s. +uñ 292/b/5, 295/a/8, 398/b/3,
398/b/10, 398/b/11

s. +a 307/a/5, 343/a/3, 343/a/9,
398/b/15

s. +dan 343/a/11

Süleymānū'bnü 'Abdü'l-melik

s. 338/b/10

Sütmār

s. 216/a/1

Sultān-ı Sencer

s. +e 242/b/1, 289/b/9, 289/b/11

Ş**Şa'bī**

ş. 217/a/1

Şābūr

ş. 266/a/2, 266/a/4, 266/a/6, 266/a/9

ş. +uñ 266/a/9

Şābur

ş. 235/a/14

Şağda

ş. 218/b/15

Şalāhaç

ş. 324/b/13

Şām

ş. 245/b/6, 256/b/13

ş. +ıla 238/b/2

ş. +a 262/b/7, 356/a/9, 356/a/12

ş. +da 202/a/11, 205/b/5, 215/b/5,
304/b/10

ş. +dadur 304/b/11

ş. +dan 269/a/2

Şāmī

ş. 201/b/10

Şebrem

ş. +ile 349/b/15

Şecer

ş. 255/a/14

Şeddād

ş. 270/b/12

Şehr-i Cezīre

ş. +de 235/a/13

Şehr-i Hāvar

ş. 299/b/14

Şehr-i Huveyde

ş. 201/b/12

Şehr-i Kābil

ş.+de 212/a/12

Şehr-i Kile

ş. +de 206/a/15

Şehr-i Nehrivān

ş. +da 247/b/1

Şehr-i Rūz

ş. +da 390/b/8, 390/b/10

Şehr-i Şan‘ā

ş. +da 210/b/6

Şehrī

ş. 253/a/15

Şem‘ūn

ş. 244/b/14, 245/a/4, 245/a/5,
245/a/10

ş. +ı 245/a/8

ş. +uñ 245/a/4, 245/a/6

Şeyi’bn-i Lihudāy

ş. 264/b/2

Şīrāz

ş. +da 202/a/12

Şīrīn (F.) : Ferhat’ın Şirin’i.

ş. 234/b/6

Şīrū

ş. +ya 234/b/9

Şīrvān

ş. 319/a/12

ş. +uñ 234/b/9

Şīt

ş. 256/b/3

Şūş

ş. 267/b/9, 267/b/12

ş. +uñ 268/a/1

ş. +ı 267/b/12

ş. +a 267/b/9

ş. +da 267/b/10

Şücā‘

ş. 262/b/10, 262/b/12, 263/a/2,
263/a/4, 263/a/4, 263/a/7, 263/a/7,

281/b/4

ş. +çun 263/a/1

Şükrü’ş-şatırācī

ş. 387/a/13

Şükr

ş. +in 387/b/9

Şükür

ş. 387/b/2, 387/b/5, 387/b/8,
387/b/10

T**Ṭaberistān**

ṭ. +da 325/b/3

Ṭafih

ṭ. 394/a/5

Ṭahāristān

ṭ. +uñ 250/a/8

Ṭāhir

ṭ. 288/b/12, 391/b/14, 391/b/14,
392/a/4

Ṭalayṭala

ṭ. +ya 222/a/3

Ṭālib

ṭ. +in 392/a/10

ṭ. +indür 218/b/8

Ṭalīha

ṭ. 262/b/1, 262/b/7, 262/a/11,
263/b/1, 263/b/3

ṭ. +yıla 262/a/13

ṭ. +ya 262/a/13, 262/a/14

Ṭam

ṭ. 304/b/13

Ṭaparistān

ṭ. +da 369/a/14

Ṭārık

ṭ. 218/a/1

Ṭārık bin Ziyād

ṭ. 217/b/13

Ṭarsūlī

ṭ. 252/a/14

Tātār

t. 399/b/11

Ṭāyīl

ṭ. 342/b/9

Ṭāyim

ṭ. 353/b/5

Ṭaymāş

ṭ. 322/b/8

Tāzān :

t. 252/a/6

Tāzīs

t. 251/a/1

Tebbet

t. 373/b/6, 373/a/1, 373/a/6

t. +e 373/a/11

t. +de 331/b/3, 373/a/10

Teber

t. 294/a/7

Teberrā

t. +yadı 294/a/7

Tedemr

t. 305/a/12

Temīm

t. 300/a/12

Tensüz :

t. 245/a/12, 245/a/13

Te'vīl

t. 316/b/6, 349/a/9

Tevkīl

t. 227/b/7, 227/a/12, 227/a/12

t. +üñ 227/b/6

Tevrāt

t. 347/b/9, 347/b/11, 347/a/15

t. +ı 347/b/12, 347/b/13, 347/b/13,
347/b/14, 347/a/13, 347/a/15

Ṭırāz

ṭ. 398/a/7

Ṭībā

ṭ. 379/b/7

Tīh

t. +de 292/b/8

Ṭūs

ṭ. 205/a/5, 345/a/5

ṭ. +a 290/a/6, 290/a/9

Türkçe

t. 388/a/7

Türk

t. 248/b/10, 248/a/2, 250/b/6,
250/a/10, 289/b/5, 358/a/8

t. +de 210/b/1, 211/b/12, 249/a/1,
249/a/7, 250/a/6, 313/b/8

t. +den 245/b/3, 278/b/2

t. +idür 229/a/12, 250/a/8

t. +ler 289/b/7, 316/b/1

t. +lerden 251/b/2

Türkān

t. 202/b/12

Türki

t. +den 205/a/7

Türkistān

t. 202/b/12, 203/b/13, 221/a/8,
246/a/11

t. +a 210/a/12

t. +da 322/a/10, 370/a/5
t. +dur 210/a/13

U

‘Ubeydet

‘u. +in 363/a/10

‘Ubir

‘u. 333/a/7

‘Ūc

‘ū. 238/b/6

‘ū. +uñ 238/b/14

‘Ūcu’bnü ‘Unuḵ

‘ū. 238/b/5

‘Ūd

‘ū. 265/a/11

‘Uḵalā

‘u. +lar 308/a/9

‘Ukāyiş

‘u. +i 262/b/8

‘Uḵayl

‘u. 232/a/15

‘Uḵaylu’bn-i ‘Albiye

‘u. 232/a/14

‘Ummān

‘u. 211/b/8, 326/b/5

‘Umuriye

‘u. 260/b/4

‘Unuḵ

‘u. 238/b/10, 238/b/4

‘Urūz

‘u. 338/a/10

‘Uz

‘u. 289/b/11

‘Uzzā

‘u. 302/b/9, 302/b/12

‘u. +yıla 302/b/13

‘Uzz

‘u. +ıla 289/b/11

Ū

Ūbeyyü’bnü Ḥalef

ü. 349/b/2, 349/a/10, 349/a/14

Ūmeyye

ü. 295/b/5

ü. +nüñ 277/b/8

Ūmmü’l-ḡaylān

ü. 311/a/14

Ūndülüs

ü. 246/b/13, 379/b/1

ü. +uñ 217/b/15, 218/a/2

ü. +ı 217/b/13

Ūndülüs

ü. 222/a/3

ü. +üñ 218/a/10

ü. +i 218/a/14

ü. +de 217/b/12, 281/b/1

‘Ūzeyr

‘ü. 346/b/4, 346/a/7, 346/a/15,
347/b/12, 347/b/13, 347/a/7, 347/a/8,
347/a/10, 347/a/13

‘ü. +ile 347/a/4

‘ü. +üñ 346/b/15

‘ü. +e 347/b/7, 347/a/9

‘ü. +em 347/b/12, 347/a/4

V

Vāsiṭ

v. +da 313/b/8

Vāşiṭ

v. +da 306/a/1

Velīdi’bn-i ‘Abdü’l-melik

v. 326/b/9

Velīdi’bn-i Müslim

v. 217/b/9, 298/a/14

Vernā

v. 263/b/10, 263/b/12

v. +ya 263/b/11

Vernā-yı Hindī

v. 264/a/2

Veryā

v. +ya 264/a/2

Y**Yāfeş**

y. 250/b/7

Yaḥṭūb

y. +a 243/b/15

Yaḥyā

y. 289/a/4, 289/a/9, 289/a/13

y. +yı 289/b/6, 289/b/13

Yaḥyā’bn-i Zeyd

y. 249/a/2

Ya’kūb

y. 239/b/5, 239/b/7, 239/b/11,

239/b/12, 239/b/15, 239/a/14, 239/a/15

y. +uñ 240/a/1

y. +a 233/b/13

Yaḳzān

y. 403/a/2

Yaram

y. 293/a/11

Yasa’ubnü Yaḥṭūb

y. +a 243/b/15

Yāsirü’bn-i Ḳayḥāş

y. +ı 243/b/7

Ye’cūc

y. 243/a/1, 250/b/6, 250/b/15,
251/a/1, 251/a/7, 251/a/10, 325/a/6,
388/b/2

y. +dan 251/a/12

Yehūd

y. 256/b/14, 382/b/14

Yehūdī

y. 291/b/11, 291/b/14, 292/a/7,
292/a/9

y. +den 291/b/10

y. +ler 382/b/10, 347/b/14

Yemāme

y. 259/a/6, 259/a/10

y. +ye 263/a/14

Yemen

y. 213/b/10, 239/a/5, 255/a/2,
261/b/4, 261/a/12, 262/a/5, 353/b/4
y. +e 261/a/15, 262/b/14, 293/a/14,
299/a/9

y. +de 338/b/11

y. +den 338/a/1

Yemenī

y. 338/b/11

Yezīd

y. +in 234/a/6

Yezīdü’l-naḥvī

y. 300/a/12

Yunān

y. 229/a/9, 368/a/6

Yūnus

y. 208/b/11, 367/b/7, 367/b/10,
375/b/1, 375/b/2, 375/b/3, 375/b/4,
375/b/6, 375/b/9, 375/b/9, 375/a/15,
376/b/6, 376/b/9, 376/b/15, 376/a/1,

376/a/6, 376/a/6, 376/a/8, 376/a/13,
376/a/13, 376/a/14, 376/a/15

y. +dur 377/a/6

y. +ı 375/b/11, 376/a/3, 376/a/11

y. +a 375/b/2, 376/b/13, 376/a/7,
377/a/1

y. +um 375/b/14

Yūsuf

y. 239/b/4, 239/b/15

y. +ı 334/b/1

y. +a 220/a/4

Yūsufu'

y. 306/a/9

Yūsufu'bnü 'Ömer

y. 233/b/12

Yūşa'

y. 238/a/5, 238/a/10

y. +ı 238/a/4, 238/a/5

Yūyān

y. 368/a/10

Yūzek

y. 355/a/6, 356/b/8, 356/b/9

Z

Zahūn

z. 240/a/7

Zānc

z. 367/b/12

Zekerıyyā

z. 268/b/13

Zeliḫā

z. 233/b/13

Zenc

z. 252/b/9

Zengibār

z. 246/b/8, 253/b/10

z. +da 209/a/2, 253/b/12, 378/b/7

Zengübār

z. 378/b/5

z. +da 342/b/4

Zerāşeb

z. 265/b/5, 265/b/8

Zerinc

z. +de 211/b/11

Zernīc

z. 396/a/15

Zerved

z. 269/a/3, 269/a/11, 269/a/13

Zevbe'a

z. 306/a/2

z. +ya 306/a/6

Zeyd

z. 249/a/2, 249/a/3

z. +üñ 249/a/4

z. +i 263/b/5

z. +e 249/a/4

Zeyt

z. 344/a/7

z. +ile 341/b/11

Ziyādi'bn-i Süfyān

z. +a 259/b/3

Zūbi'a

z. 306/a/1

Zübeyr

z. 403/b/6, 403/b/7

Zübeyrū'bnü 'Avāme

z. 403/b/2

Zühre

z. 233/b/11

z. +nũñ 306/a/3

z. +yile 248/b/15

Zühre'bn-i Harbe

z. 334/b/4

Zü'l-er'ād

z. +ı 247/a/12

Zü'l-ķarneyn

z. 226/b/2, 247/b/7, 250/b/12,
251/a/5, 294/a/5, 294/a/8, 295/a/2,
295/a/3, 295/a/4, 295/a/5, 295/a/5,
378/b/14

z. +den 242/a/1

z. +ı 294/a/9

Zünũnu'bn-i Kũfĩl

z. 218/b/15

A

āb (F.) : Su

ā. 364/b/7

ā.+ı 299/b/14, 300/a/3,

ā. -ı **ḥayāt** 244/a/4

ābādān (F.) : Bayındır, mamur.

ā. 200/a/2, 310/b/10

ābādānlık : Bayındır, mamur olma durumu.

ā.+a 327/a/6

ā.+da 330/a/10

ā.+dan 342/b/14, 353/a/10

ābān (F.) : Sulu, suyu olan.

ā. 200/a/3

ābdest (F.) : Abdest

ā. 267/a/13, 301/b/4

‘abeş (A.) : Anlamsız, gereksiz, hoş olmayan.

‘a. 273/a/11

‘ābid (A.) : İbadet eden.

‘ā. 292/b/5, 383/a/5

‘ābidi’n-nār (A.) : Ateşin kulu.

‘ā. 325/a/4

abīnūs : Bir tür ağaç.

a. 200/a/7

ablak : Yayvan ve dolgun yüz veya yüzü böyle olan.

a. 246/a/14, 345/a/10, 359/b/12

a.+dur 264/a/3

a.+ı 246/a/15

‘abūs (A.) : Asık suratlı, somurtkan.

‘a.+ın 216/a/8, 216/a/9

‘āc (A.) : Fildişi.

‘ā. 335/b/1

‘acāyib (A.) : Tuhaf, acayip.

‘a. 200/b/5, 220/b/5, 237/a/15,
243/b/4, 281/a/12, 293/a/13, 302/b/1,
331/b/6, 383/a/12

‘a.+e 245/a/12

‘a.+den 242/a/2

‘a.+i 297/a/11, 383/a/11

‘a.+in 317/b/4

‘a.+ine 343/a/10

‘a.+inden 247/a/5

‘a.+indendür 244/b/15

‘a.+lerinden 245/b/5

‘a.+leründen 245/a/14

‘a.+ler 221/a/6, 266/a/4, 280/b/15,
332/a/2, 383/b/9

‘a. -i **‘ālem+den** 246/a/9,

‘acāyib → **‘acāyib**

‘ā. 257/a/12

‘aceb → **‘acāyib**

‘a. 214/a/1, 215/a/11, 217/b/12,
220/b/6, 224/b/3, 225/a/8, 229/b/9,
230/a/14, 239/a/10, 241/b/4, 246/a/13,
255/b/6, 257/a/6, 273/a/9, 288/b/8,
288/b/8, 288/b/9, 296/b/10, 300/a/8,
310/a/10, 352/b/10, 352/a/9, 353/a/14,
358/b/10, 360/b/8, 363/b/11, 395/b/1,
401/b/7, 401/b/9

‘a. +dür 205/b/4, 251/b/13,
319/b/15, 328/b/13, 374/a/7, 382/a/12,
382/a/12

‘a. +e 336/b/15

‘aceble- : Şaşırmak.

‘a.-di 203/a/1

‘acebraḳ : Şaşkınca, tuhafca.

‘a. 401/b/7

acı : Acı.

a. 200/b/8, 215/a/7, 300/a/5,
380/a/13, 386/a/2, 390/a/7

a. +dur 373/a/9

acıġ- : Acıkmak.

a.-sa 368/b/13

'acıb → **'acıyib**

'a. 237/a/3

acıb : Bal türü.

ā. 205/a/1

'acız (A.) : Çaresiz.

'ā. 200/a/5, 222/a/7, 224/b/12,
225/b/12, 227/b/3, 228/b/8, 228/b/15,
240/b/12, 241/b/3, 244/a/5, 245/a/3,
245/a/4, 245/a/6, 266/a/9, 267/a/5,
286/b/15, 294/a/14, 303/a/1, 312/b/4,
314/a/6, 317/a/3, 332/b/9, 339/a/15,
348/b/1, 357/a/6, 380/b/12, 381/b/12,
382/b/8, 384/a/13, 390/b/10

'ā.+dür 230/b/5, 391/a/2, 395/a/8

aç : Aç; tok olmayan.

a. 232/b/1, 290/a/7, 355/b/3

a.+ısa 323/a/14

aç- : Açmak, ortaya çıkarmak.

a.-arum 218/a/3

a.-ar 205/b/8, 209/b/14, 311/a/4,
320/a/9, 323/a/12, 326/a/15, 329/a/2,
363/a/15, 374/b/7, 380/b/13

a.-arlar 353/b/8

a.-mış 363/b/3

a.-mışlar 363/b/4

a.-duñ 218/a/13

a.-dı 209/b/3, 217/a/11, 217/a/12,
217/a/14, 218/a/6, 225/b/14, 260/a/7,
266/b/14, 272/a/10, 328/a/11

a. -duġ 402/a/7

a. -dılar 220/a/14, 301/a/8, 376/b/9

a. -sun 225/a/11

a. -salar 204/b/15

a. -a 217/b/15, 384/a/6

a. -alar 218/a/9

a. -ınca 272/b/6

a. -uban 340/a/13

a. -up 236/a/6, 369/b/1

a. -maz 354/b/5

a. -madı 218/a/2

a. -ma! 218/a/6

açıklık : Açık, ortada olma durumu.

a. 275/a/13

a.+sa 274/a/10

açıl- : Açılmak.

a.-ur 200/a/15

a.-mışdur 387/b/7

a.-dı 270/a/3, 387/b/5, 388/a/5

a.-a 344/a/8

a.-dıġı 212/b/13

açıl : Dolayı, sebep.

a.+dan 212/a/3

açlık : Aç olma durumu.

a.+dan 365/b/9, 365/b/13

a.+dandur 387/a/7

açuk : Açık; kapalı olmayan.

a. 224/b/1, 248/a/6, 291/b/15,
329/b/7, 357/b/7, 357/b/8, 366/a/8,
368/a/14, 377/b/11

ad : İsim.

a. 210/a/12, 360/a/8

a.+uma 268/b/5

a.+uñı 290/a/4

a.+ı 219/b/10, 236/b/3, 245/b/7,

266/a/3, 268/b/5, 268/a/13, 268/a/14,
294/a/6, 304/b/11, 304/b/12, 333/a/15,
333/a/15, 334/b/10, 340/b/11,
350/a/14, 387/a/13, 403/a/1, 403/a/3
a.+ın 287/a/3, 291/b/14, 292/a/5,
292/a/11, 350/b/7
a.+ını 246/a/7, 263/b/13, 295/a/7
a.+ına 268/b/2, 362/b/9
a.+ından 292/a/9
‘adāvet (A.) : Düşmanlık
‘a. 291/a/13, 340/a/7, 350/a/11
‘a.+dür 340/a/5, 359/a/8
‘a.+de 350/a/12
‘aded (A.) : Sayı
‘a. +ince 321/a/7, 321/a/8
ādem (A.) : İnsan
ā. 200/b/4, 200/b/6, 201/a/2,
208/a/5, 209/a/13, 210/b/9, 211/b/3,
211/a/2, 212/b/1, 213/a/1, 213/a/2,
213/a/14, 217/a/13, 220/b/2, 231/b/2,
231/b/7, 231/a/2, 232/a/1, 232/a/2,
233/a/2, 235/b/5, 235/b/7, 237/b/11,
237/a/5, 237/a/6, 237/a/8, 237/a/10,
237/a/11, 238/b/10, 239/a/3, 239/a/6,
239/a/13, 240/a/5, 241/b/8, 241/a/8,
242/b/2, 242/a/9, 243/a/12, 248/b/4,
249/b/5, 250/b/7, 251/b/3, 251/a/11,
252/b/15, 252/a/12, 253/b/7, 253/b/8,
253/b/9, 253/b/10, 254/b/9, 255/b/5,
255/b/7, 255/b/9, 255/b/9, 255/a/2,
256/b/4, 256/a/7, 256/a/15, 263/b/4,
266/a/14, 274/b/13, 275/a/4, 277/b/3,
278/b/2, 283/b/11, 296/b/15, 297/b/14,
298/b/3, 298/b/3, 298/b/4, 298/b/6,
298/a/3, 299/b/10, 299/b/13, 300/b/3,

300/a/6, 301/a/12, 303/a/14, 310/a/5,
311/b/5, 320/a/14, 324/b/6, 325/a/10,
336/a/15, 340/b/4, 340/b/14, 341/a/1,
341/a/4, 344/a/1, 344/a/7, 345/a/4,
345/a/13, 345/a/14, 349/a/4, 353/b/8,
353/a/11, 357/b/12, 357/b/13,
357/a/11, 357/a/12, 358/b/7, 358/a/3,
359/a/9, 359/a/10, 361/b/5, 361/a/9,
362/a/14, 366/b/3, 366/a/7, 368/a/3,
373/b/7, 375/b/6, 375/a/4, 388/b/4,
390/a/11, 394/a/11, 399/a/1, 400/a/7
ā.+içün 376/a/9
ā.+ile 294/a/6, 365/b/15
ā.+dür 295/a/8
ā.+üñ 231/a/1, 231/a/14, 232/b/15,
238/b/6, 255/b/11, 256/a/14, 273/a/2,
305/b/1, 327/a/7, 327/a/11, 333/a/2,
359/b/5, 360/b/1, 390/b/7, 390/a/7,
397/b/11
ā.+i 203/b/7, 204/b/4, 205/b/7,
224/a/6, 236/b/6, 237/a/2, 256/a/13,
276/a/6, 282/b/2, 302/a/14, 323/b/6,
357/b/14, 359/b/7, 390/a/2
ā.+e 203/b/12, 204/b/14, 210/b/8,
223/b/10, 233/b/11, 233/a/1, 256/a/9,
256/a/15, 303/b/10, 304/a/9, 341/a/7,
357/a/11, 361/a/6, 364/b/11, 384/a/3
ā.+de 255/b/13
ā.+den 210/b/8, 245/b/7, 252/b/15,
252/a/13, 253/b/13, 254/b/8, 294/a/1,
347/b/15, 359/b/4
ā.+ümüz 300/a/7
ā.+iñüz 300/a/9, 300/a/10
ā.+üñiz 300/a/7
ādemī (A.) : İnsanlık, insanlar.

ā. 206/a/11, 231/a/11, 233/b/3,
236/a/13, 239/a/4, 274/a/1, 281/b/5,
281/b/8, 281/b/10, 282/b/1, 283/b/6,
288/b/5, 288/b/6, 291/a/6, 297/b/4,
297/a/6, 299/b/7, 299/b/12, 304/a/1,
306/b/9, 308/a/15, 314/a/6, 330/b/9,
373/b/1, 375/a/1, 375/a/14, 384/b/1,
384/a/8, 393/a/11, 398/a/11

ā.+dür 229/a/7, 298/b/7

ā.+nüñ 230/b/5, 231/a/1, 231/a/9,
267/a/6, 292/b/9, 348/b/3, 369/b/9

ā.+ye 246/b/10, 255/b/10, 282/a/15,
295/b/4, 348/b/4, 350/a/4

ā.+de 232/a/9, 283/b/13, 399/a/9

ā.+dedür 215/b/13

ā.+den 221/a/7, 281/b/2

ā.+si 212/a/10, 297/a/6, 378/a/8

‘adem (A.) : Yokluk, olmama,
bulunmama.

‘a. +ine 273/b/13

‘ādemīye → **‘ādemī**

ā. 237/b/4, 295/a/15

‘ādet (A.) : Alışkanlık, adet.

‘ā. 212/b/2, 225/a/11, 253/b/1

‘ā.+inüñ 225/b/9

‘ā.+leri 248/a/4

‘ādetu’llāh (A.) : Allah’ın adeti.

‘ā. +da 274/a/2

adım : Yürümek için ayak atışlarının
her biri.

a. 214/b/5

‘adil → **‘ādil**

‘a. 398/b/12

‘ādil (A.) : Adaletli.

‘ā. 240/a/2, 254/a/14, 336/a/12

‘ā. +sin 376/b/10, 398/b/13

‘adildār (A.) : Adalet görevlisi.

‘a. 287/a/7

āfāk (A.) : Ufuklar.

ā.+t1 240/a/4

ā.+dan 241/b/11

afāt → **āfet**

a. 364/a/8

āfet (A.) : Afetler.

ā. 291/b/15

ā.+den 392/b/12

ā.+ler 279/b/4

‘afıv (A.) : Af, bağışlama.

‘a. 289/a/15

af’ī : Engerek yılanı.

a. 326/a/10, 328/a/2, 328/a/2,

359/b/12, 370/b/1, 370/b/8, 386/b/9,

387/b/1, 388/b/15, 388/b/15, 396/b/10

a.+nüñ 385/b/12, 389/a/4

a.+yi 387/b/4, 387/a/4

āfitāb (F.) : Güneş.

ā.+t1 223/a/12

āfitābperest (F.) : Güneşe tapan.

ā. 322/b/8

ā.+dür 328/b/8

‘āfiyet (A.) : Sağlık.

‘ā. 277/b/6

afyūn (Yun.) : Haşhaştan yapılan bir
tür uyuşturucu.

a. 273/b/1

ağaç : Ağaç.

a. 376/a/8, 200/a/2, 203/a/6,

203/a/10, 204/b/6, 205/b/5, 206/a/6,

206/a/8, 207/a/9, 209/b/15, 211/b/3,

212/a/13, 214/b/2, 214/b/4, 214/a/4,

214/a/5, 214/a/11, 214/a/11, 215/a/6,
 215/a/9, 215/b/2, 215/b/5, 215/b/7,
 215/b/11, 215/a/14, 231/a/15, 235/a/2,
 255/a/5, 265/a/12, 265/a/14, 265/a/14,
 265/a/15, 288/a/7, 288/a/8, 297/b/3,
 297/b/5, 297/b/8, 297/b/13, 298/b/10,
 302/a/15, 307/a/8, 307/a/12, 308/a/12,
 325/a/7, 326/a/2, 330/a/15, 335/a/14,
 341/a/8, 346/a/8, 347/a/14, 351/b/11,
 352/b/3, 352/b/3, 362/a/7, 369/a/7,
 382/a/5, 386/b/15, 386/b/15, 387/b/15
a.+dur 200/b/7, 200/a/7, 200/a/8,
 201/b/11, 201/a/4, 201/a/4, 203/a/14,
 203/b/1, 203/b/3, 203/b/6, 204/a/1,
 204/a/5, 204/a/10, 204/a/12, 204/b/5,
 205/b/11, 205/a/8, 206/a/1, 207/a/1,
 208/a/6, 209/b/4, 209/b/12, 210/a/7,
 211/a/13, 212/b/15, 213/b/10, 214/b/7,
 214/b/11, 214/b/14, 214/a/15, 215/a/2,
 215/a/4
a.+ila 204/b/13, 340/b/10, 364/b/5,
 378/a/11
a.+uñ 211/b/1, 213/b/11, 214/b/4,
 214/b/12, 215/a/12, 215/a/13,
 298/b/11, 298/b/12, 302/b/7, 323/a/1,
 335/a/12, 352/b/4, 366/b/9
a.+ı 245/a/10, 264/b/10,
 265/a/7, 302/b/4, 302/b/5
a.+a 213/b/3, 215/b/4, 238/a/9,
 243/a/13, 249/b/3, 332/b/3, 332/a/11,
 335/a/10, 351/b/14, 351/b/15,
 365/a/11, 365/a/12, 365/b/2, 366/b/11,
 366/a/12, 387/b/12
a.+da 274/b/4, 274/b/5, 298/a/8,
 298/a/11, 307/a/14, 311/b/14

a.+dağı 308/b/5
a.+dan 203/b/15, 215/a/1, 281/a/8,
 329/a/15, 332/a/13, 352/b/5, 382/a/3,
 387/b/15
a.+dandur 250/a/4
a.+ı 201/b/12, 202/b/4, 202/b/9,
 202/a/14, 203/b/13, 203/a/7, 205/b/6,
 206/a/12, 207/b/6, 207/b/13, 208/b/10,
 208/a/11, 209/b/9, 209/a/12, 210/a/1,
 211/b/5, 211/b/8, 211/a/12, 211/a/13,
 214/b/15, 215/b/5, 252/b/4, 265/a/11,
 309/b/6, 341/a/15, 376/a/2, 376/a/6,
 389/b/4
a.+ıdur 203/b/15, 204/a/7, 206/b/13,
 215/b/4
a.+ınuñ 204/b/14, 205/a/1, 206/b/3
a.+ın 202/a/5, 202/a/13, 206/a/3,
 207/a/14, 209/b/4, 211/b/14, 341/a/3,
 355/b/11
a.+ımı 207/b/9, 207/a/10
a.+ına 201/a/7, 310/a/8
a.+ında 203/b/10
a.+ından 205/b/5, 252/b/5, 310/a/7,
 350/a/2, 362/a/5
a.+ıyla 280/a/9, 390/a/11
a.+ları 353/b/6
a.+larını 330/a/12
a.+larında 370/a/5
a.+lar 200/b/5, 202/a/2, 206/a/5,
 209/b/14, 213/a/12, 252/a/3, 313/a/4,
 330/a/14, 397/b/14
a.+laruñ 213/a/13, 394/a/1
a.+ları 209/b/10
a.+ların 394/a/1
a.+lara 319/a/10, 368/a/2

a.+larda 322/a/14, 328/a/13,
330/a/12

a.+lardan 213/b/8, 299/a/4

a.+lardandır 202/b/9

agāh (F.) : Bilgili, haberli.

a. 305/a/11

ağanīkus : Bir kuş türü.

a. 323/a/1

ağar- : Ağarmak, beyazlamak.

a. -ur 344/a/9

ağard- : Ağartmak, beyazlatmak.

a. -imayalar 230/b/4

āgāz (F.) : Bağırma, haykırma.

ā.+1 355/b/2

ağır : Ağır.

a. +1 402/a/8

ağırlan- : Ağırlığı artma, ağırlaşma.

a. -a 322/b/2

ağırlık : Ağır olma durumu.

a.+ımı 297/a/15

ağız : Ağız.

a.+da 229/b/3

a.+ları 250/b/13, 270/b/4

a.+larını 329/b/12

a.+larına 325/a/8, 382/b/9, 382/b/9

a.+larından 241/b/14, 290/b/8,

394/b/1

ağızlu : Ağızlı, ağzı olma durumu.

a. 333/b/10

āgīnīkus : Bir kuş türü.

ā. 322/a/10

ağla- : Ağlamak.

a. -ram 219/b/2

a. -rsın 219/b/1, 219/a/15, 258/a/12

a. -r 213/a/7, 224/b/9, 267/b/1,

280/b/12, 281/b/4, 281/b/5, 325/a/13

a. -dım 216/a/4, 219/a/14

a. -duñ 216/a/2

a. -dı 216/a/2, 239/a/7, 247/b/13,

294/b/11, 341/a/6, 396/b/15, 397/a/13

a. -dılar 367/b/3

a. -ğan 348/a/4

a. -rdı 219/b/11

a. -maz 350/a/6

a. -mağ 258/a/11, 325/a/13

ağlad- : Ağlatmak.

a. -ur 331/b/6

ağliba : Çölde bulunan bir cin türü.

a. 301/a/13

ağna- : Sürtünmek, yaslanmak.

a. -r 370/b/3

ağrı : Acı, ısırap.

a.+sı 396/a/15

a.+sın 209/a/10, 231/a/10, 341/b/9,
380/a/1

a.+sına 203/a/15

a.+sından 397/a/13

ağrı- : Acımak, canı yanmak.

a. -r 348/a/4

a. -sa 273/b/7

a. -cağ 348/a/4

ağru- → **ağrı-**

a. -r 206/a/6

ağu : Zehir.

a. 200/b/9, 201/a/1, 273/b/4, 390/a/8

a.+dur 202/a/6

a.+ya 223/b/9

a.+sı 386/b/1, 395/a/6

a.+laruñ 390/a/5

ağulı → **ağulu**

a.+dur 393/b/13
ağulu : Zehirli.
a. 390/a/6
ağurula- : Çalmak, hızsızlık yapmak.
a.-r 374/b/4
ağ(1)z : Ağız.
a.+ıla 330/a/2, 331/a/9, 393/b/13
a.+uñ 367/b/10
a.+ı 200/b/4, 229/b/13, 229/b/14,
229/b/15, 230/a/1, 258/b/8, 273/b/5,
277/a/8, 312/a/9, 320/a/1, 331/a/9,
341/a/5, 351/a/2, 381/b/13, 387/b/5,
387/b/7, 389/a/4
a.+ıyyla 341/a/3
a.+muñ 229/b/13, 379/a/10
a.+m 320/a/9, 323/a/12, 328/a/11,
329/a/2, 333/b/10, 355/b/12, 363/b/3,
363/b/3, 363/a/14, 374/b/7, 375/b/15,
380/b/13, 380/a/7, 381/a/3, 384/a/5
a.+mı 272/a/9, 342/a/11, 387/b/7,
402/a/7
a.+ma 221/a/9, 250/b/14, 281/a/9,
289/b/14, 320/a/9, 328/a/11, 329/b/13,
330/a/4, 331/a/9, 333/b/10, 341/a/4,
351/b/9, 351/a/8, 362/a/12, 366/b/8,
366/a/5, 369/a/1, 373/b/4, 374/b/7,
374/b/9, 378/a/2, 380/b/15, 381/a/3,
382/b/14, 386/a/11, 386/a/13, 387/b/5,
387/b/8, 389/a/3
a.+ında 392/b/14
a.+ındadur 221/b/1
a.+ındağı 369/a/3
a.+ındağını 369/a/4
a.+ından 203/a/5, 221/b/4, 221/b/14,
221/a/11, 221/a/11, 221/a/12, 239/b/3,

292/a/3, 320/a/5, 329/a/2, 347/b/10,
372/b/4, 374/b/3, 379/b/7, 379/a/11,
386/b/8, 388/b/4
a.+ıyyla 323/a/13, 348/b/10, 354/b/2
āh : Feryad, ah.
ā. 388/a/3
‘ahd (A.) : And, yemin, ahd.
‘a. 343/b/4, 370/b/6
‘a.+ı 286/a/2, 324/b/3, 343/b/6
‘a.+larmı 202/b/3
ahək (F.) : Kireç.
a. 271/a/15
āhī (A.) : Kardeş.
ā. 276/b/12
āhir (A.) : Son.
ā. 216/a/11, 218/a/6, 255/b/8,
256/b/10, 267/b/3, 269/a/13, 287/a/11,
294/b/7, 294/b/10, 319/a/14, 336/a/3,
337/a/14, 360/b/8, 382/a/3, 392/b/8
ā.+e 236/a/10, 347/b/14
ā.+i 256/b/5
ā.+ine 225/b/13
āhīret (A.) : Ahiret.
ā. 272/b/8, 272/b/9, 377/a/4
ā.+dür 321/a/3
ā.+de 377/a/2
aḥlāk (A.) : Ahlak, huy.
a. 248/a/2
aḥmaḳ (A.) : Budala, sersem.
a.+dı 387/a/14
aḥmaḳrak : Budalaca, sersemce.
a. 233/a/9
aḥşām : Akşam.
a. 225/a/3, 249/a/11, 387/a/11
a.+a 238/a/15

āhū (F.) : Ceylan, karaca.

ā. 350/b/14

ahvāl (A.) : Haller, durumlar.

a. 216/b/3

a.+ımuzi 320/b/11

a.+ı 216/a/14, 216/a/15, 216/a/15,
219/b/3, 228/a/11, 382/a/7

a.+ını 214/a/14, 220/b/1, 220/a/5,
363/a/5

a.+ından 246/a/12, 266/a/10,
324/a/9

ahvāz (A.) : Havuzlar.

a. 394/a/9

a.+da 390/b/8

ak : Ak, beyaz.

a. 207/a/3, 208/b/2, 212/b/5,
214/a/11, 223/b/4, 223/a/15, 230/a/9,
230/b/12, 231/b/15, 244/b/9, 245/b/9,
249/b/10, 249/b/11, 251/b/4, 251/b/7,
252/b/14, 254/b/4, 264/a/5, 264/a/5,
268/a/10, 268/a/11, 270/b/3, 270/a/13,
280/a/4, 296/a/12, 296/a/14, 313/b/4,
313/b/9, 313/b/12, 316/b/13, 316/a/2,
324/a/11, 325/a/2, 325/a/9, 332/b/6,
337/b/3, 351/b/2, 351/b/6, 353/b/9,
353/b/11, 367/b/14, 367/b/15,
379/b/14, 400/a/9

a.+dır 239/a/11

a.+dur 245/b/10, 302/a/13, 312/a/14,
369/b/12

a.+ıla 223/a/7

a.+udı 403/a/2

a.+ı 314/b/13, 324/a/3

a.+dan 383/b/8

a.+ım 245/b/10

a.+ın 200/a/10, 318/a/13, 318/a/15

a.+ını 379/b/13

ak- : Akmak.

a. -ar 203/b/3, 213/b/12, 244/a/10,
258/a/9, 282/a/11, 373/a/3, 374/a/6,
382/b/1

a. -dı 202/b/8, 210/b/12, 210/b/13,
210/b/15, 324/a/2, 324/a/3, 397/a/14

a. -a 374/a/7

a. -ardı 241/b/14, 261/b/7

'akākir (A.) : İlaç yapımında
kullanılan bitki kökleri.

'a. 251/b/13

'akārib (A.) : Akrepler.

'a. 390/b/8

akçe : Akçe, para.

a. 249/b/14, 345/a/10

a. +ı 254/b/1, 390/a/4

a. +ye 315/b/8, 326/a/8, 326/a/8

'akd (A.) : Sözleşme.

'a. -ı cevāhir 329/b/10

'akıbet (A.) : Son, akıbet.

'ā. 234/b/7, 266/b/3, 401/a/14

'ā.+ı 281/b/12, 287/b/5

akıd- : Akıtmak.

a.-ur 395/a/5

'akıl (A.) : Akıl, us.

'a. 281/a/12, 297/b/2, 376/b/2

'a.+dan 232/a/9, 299/b/7, 353/a/15

'a.+ları 228/a/3, 232/a/9, 255/a/1

'ā.+ırak 292/b/12

akıllı : Akıllı olan, akıllı.

a. 352/b/11

akın : Hücum.

a. 231/b/13, 317/b/9

‘**akik** (A.) : Akik taşı.

‘a. 204/b/10

‘**akil** (A.) Akılı başında, aklını kullanabilen.

‘**ā.** 243/b/2, 249/b/3, 287/b/7,
323/a/6

‘**ā.+lerdür** 240/a/13

‘**akim** (A.) : Sonuç vermeyen, kısır.

‘a. 231/a/6

‘**akl** → ‘**akıl**

‘**a.+ım** 236/a/11

‘**a.+uñ** 349/b/4

‘**a.+ı** 206/b/2, 208/a/9, 211/a/6,
211/a/9, 220/a/15, 228/a/13

‘**a.+ın** 227/b/11, 233/a/15, 276/b/3

‘**a.+ında** 234/b/6

‘**a.+ımuz** 274/b/10

aklık : Beyazlık, ak olma durumu.

a. 223/a/7

aklu : Beyazlı.

a. 246/a/15, 370/a/13

akran (A.) : Akran, yaşıtlar.

a. 387/a/12

‘**akreb** (A.) : Akrep.

‘**a.** 234/a/13, 280/b/6, 280/a/10,
321/b/3, 341/b/9, 381/b/2, 386/a/2,
389/b/15, 390/b/10, 390/b/12, 390/a/2,
390/a/9, 391/b/1, 391/b/6, 391/b/7,
391/b/8, 391/a/2, 391/a/3, 391/a/4,
391/a/5, 391/a/9, 391/a/11, 391/a/12,
391/a/14, 391/a/14, 394/b/6

‘**a.+üñ** 309/b/13, 390/b/7, 391/a/1

‘**a.+ün** 390/b/12

‘**a.+e** 391/a/4, 391/a/6, 391/a/7

‘**a.+de** 280/b/8

‘**a.+dendür** 403/a/11

‘**a.+ler** 391/b/8

‘**a. -i bahri** 391/b/3

‘**a. -i hımış** 391/a/12

‘**akreblü** : Akrepli.

‘**a.**391/a/13

‘**aks** (A.) : Yansıma.

‘**a.+ın** 274/a/8

‘**a.+ımı** 293/b/8

akşak : Aksayan.

a. 371/a/5

a’kuṭuş : Bir kuş türü.

a. 322/b/5

akvām (A.) : Kavimler.

a.+dan 254/b/9

al : Kan rengi.

a. 324/b/9

al- : Almak.

a. **-ır** 312/a/2

a. **-ur** 208/a/13, 212/a/11, 223/a/9,
233/b/7, 254/b/2, 264/a/8, 309/b/8,
309/a/12, 312/a/8, 320/a/3, 320/a/4,
322/b/4, 323/a/12, 325/b/6, 328/a/15,
330/b/14, 335/b/12, 345/a/1, 351/a/7,
351/a/8, 354/b/2, 362/a/12, 364/b/14,
365/b/3, 369/a/1, 369/a/1, 372/a/8,
374/b/4, 375/a/8, 375/a/8, 375/a/10,
375/a/11, 378/a/14, 388/a/15, 390/a/4,
392/a/9, 395/a/2, 399/b/3

a. **-urlar** 201/a/7, 201/a/14, 204/a/6,
204/a/11, 209/a/4, 233/b/7, 248/a/12,
249/b/2, 253/b/6, 254/a/1, 254/a/4,
309/b/1, 322/b/4, 324/a/14, 327/a/15,
327/a/15, 335/b/1, 349/a/3, 349/a/3,
352/a/6, 353/b/2, 353/b/15, 371/b/13

a. **-miş** 253/a/11, 281/a/9, 363/b/1,
365/a/5

a. **-mişlar** 255/a/15, 297/b/5,
363/a/12, 363/a/13

a. **-dım** 287/b/3

a. **-dum** 365/a/10

a. **-duñ** 363/a/1

a. **-dı** 201/a/3, 210/b/10, 213/b/5,
216/b/9, 217/b/13, 217/b/15, 217/a/4,
222/a/15, 225/b/7, 225/b/15, 228/b/10,
235/b/4, 237/b/2, 241/b/6, 244/b/11,
244/a/2, 246/a/1, 247/a/14, 257/b/5,
258/b/2, 258/b/10, 258/b/12, 258/b/14,
259/a/8, 259/a/10, 261/a/13, 262/a/6,
263/a/6, 265/a/5, 267/b/1, 268/b/1,
268/b/7, 268/a/9, 277/b/7, 281/a/7,
281/a/7, 286/b/6, 287/b/2, 291/b/11,
301/b/3, 302/a/12, 303/b/6, 303/a/5,
308/b/15, 313/a/14, 313/a/14, 314/b/5,
315/b/8, 319/a/5, 319/a/7, 320/b/5,
327/b/15, 328/b/10, 333/b/13,
343/a/13, 350/b/8, 355/a/9, 356/b/5,
356/b/11, 360/a/10, 362/b/13,
362/b/15, 363/a/4, 366/b/10, 366/a/13,
371/a/15, 382/a/4, 384/b/14, 388/a/14,
396/a/6

a. **-duķ** 300/b/11

a. **-dılar** 219/b/2, 219/a/1, 219/a/9,
220/b/1, 220/b/2, 220/b/4, 245/a/8,
255/b/4, 260/b/6, 267/a/13, 279/a/8,
284/b/14, 289/b/12, 315/b/7, 340/a/11,
356/b/2

a. **-ısarsın** 264/b/11

a. **-ayım** 302/a/8, 338/b/14

a. 235/a/15, 338/b/2, 338/b/12

a. **-sun** 395/a/2

a. **-alım** 268/b/8

a. **-sa** 237/a/6, 280/a/7, 330/a/4,
373/a/8

a. **-salar** 345/b/13, 380/a/3

a. **-am** 262/a/7

a. **-asın** 317/b/4

a. **-a** 212/b/8, 235/a/14, 284/a/4,
301/b/4, 332/b/7, 334/b/10, 373/a/8

a. **-avuz** 279/a/6

a. **-alar** 210/a/2, 211/b/9, 382/a/9

a. **-ıcaķ** 382/b/14

a. **-ıcaķ** 349/b/14

a. **-up** 220/a/13, 233/a/12, 240/a/8,
244/a/14, 252/b/13, 256/b/11, 325/a/8,
343/a/11, 365/b/3, 366/a/11, 366/a/11,
371/a/9, 378/a/3, 380/a/10

a. **-duğıçun** 300/a/9

a. **-urdu** 245/b/1

a. **-urlardı** 382/b/14

a. **-ursa** 280/b/12

a. **-mazsın** 282/a/14

a. **-mazdı** 246/b/15

a. **-amaz** 235/a/14

a. **-madı** 294/a/13

a. **-mayısar** 217/b/11

a. **-amadı** 235/a/15

a. **-mayınca** 254/b/1

a. **-madıgımı** 299/a/5

a. **-ıvirdüm** 299/a/5

‘alā (A.) : En yüce, en yüksek.

‘a. 220/a/11, 237/a/2, 239/a/2,
243/b/8, 251/a/4, 263/b/7, 276/b/15,
293/a/8, 306/a/15, 346/a/13, 370/a/14,
376/a/10, 383/a/1, 386/b/7, 392/b/7,

396/a/4, 397/a/6

alaca : Renklerin karışımıyla ortaya çıkan renklilik.

a. 353/b/3

a.+dur 246/a/15

a.+sı 353/b/4

‘alālā : Bir tür seslenme, haykırış.

‘a. 366/a/14

‘alāmet (A.) : İşaret.

‘a.+idür 221/b/5

‘a.+leri 251/b/1

alçak : Alçak, yerden yüksekliği az olan.

a. 336/a/14

aldan- : Aldanmak.

a.-dı 267/a/1

alda- : Aldatmak, kandırmak.

a.-r 300/b/3

aldayıcı : Aldatıcı, kandırıcı.

a.+dur 302/a/14

aldır- : Aldırmak.

a.-maya 280/b/3

‘alef (A.) : Ot

‘a. 225/b/9, 225/a/12, 225/a/14

a.+i 351/a/8

a‘lem (A.) : En iyi bilen.

a. 218/a/15, 221/a/1, 221/a/2,

234/a/4, 236/a/15, 237/a/1, 240/a/13,

243/b/4, 254/b/7, 256/a/3, 259/a/5,

281/b/5, 316/a/5, 352/b/2, 357/a/10

‘ālem (A.) : Dünya, alem.

‘ā. 216/b/11, 218/b/14, 221/b/4,

234/b/2, 256/b/14, 260/b/3, 281/a/3,

340/b/11, 385/a/12, 402/b/4

‘ā.+i 223/a/4, 251/a/7, 267/b/3,

291/b/4, 294/b/5, 294/a/9, 294/a/10,
310/b/12, 375/b/11, 394/b/5, 400/b/6

‘ā.+e 200/b/11, 241/a/10, 258/a/8,
266/a/3, 268/a/13, 306/b/2

‘ā.+de 201/a/15, 215/b/15, 221/a/2,

233/b/10, 242/a/1, 275/a/5, 288/b/9,

290/a/5, 291/b/5, 331/b/15, 332/a/2,

333/b/1, 384/a/10, 396/b/3, 397/b/8,

402/a/11

‘ā.+den 246/a/9, 262/a/11

‘ā.+dendür 207/b/11

‘ā. -i ğaybet+den 288/b/10

‘ā. -i ‘ilvī+ye 349/a/5

ālet (A.) : Alet, gereç.

ā. +i 339/b/15, 381/b/9

ā. -i ceng+i 246/b/5,

a. -i nesl+i 236/b/6

a. -i şehvet+i 235/b/10

‘alevī (A.) : Hz. Ali’yi seven.

‘a. 249/a/2

‘a.+lerüñ 249/a/5

alıcı : Alma işini yapan.

a.+lardur 233/b/6

alın : Alın.

a.+larında 343/b/13

‘ālī → ‘alā

‘ā. 292/b/11, 307/a/12

‘ā.+dür 225/a/8

‘ālim (A.) : Bilgin, bilen.

‘ā. 205/b/1, 216/b/3, 226/b/13,

228/a/10, 228/a/11, 282/a/12

‘ā.+e 205/a/15, 248/a/5

‘ā.+den 282/a/8, 342/b/11

‘ā.+ler 200/a/5

‘ālīm (A.) : Çok bilen.

‘**a.+dür** 276/a/4
Allāh (A.) : Allah, tanrı.
a. 200/b/6, 206/a/2, 206/a/10,
211/b/10, 213/a/13, 215/a/11,
220/a/11, 224/a/2, 232/a/4, 236/b/11,
238/a/2, 242/a/6, 243/b/15, 245/b/2,
247/a/7, 263/b/7, 263/a/12, 268/b/15,
268/a/10, 272/b/6, 272/a/5, 272/a/15,
273/a/9, 273/a/9, 274/b/7, 274/a/3,
275/b/6, 275/b/10, 275/b/12, 275/a/6,
275/a/14, 276/b/14, 276/a/6, 277/b/10,
278/a/6, 279/b/8, 279/b/13, 281/b/5,
284/a/10, 285/b/5, 285/b/7, 285/b/8,
286/b/2, 286/b/5, 286/a/8, 289/b/3,
291/b/14, 292/b/5, 292/a/5, 294/a/1,
294/a/3, 302/b/9, 304/b/13, 306/b/3,
306/b/15, 306/a/15, 307/a/2, 308/a/2,
308/a/3, 309/b/9, 310/b/13, 313/a/2,
315/b/2, 319/b/4, 319/a/14, 320/a/7,
321/a/10, 322/b/9, 330/a/11, 335/a/2,
336/a/9, 336/a/13, 339/a/7, 340/b/1,
341/a/6, 343/b/9, 343/a/1, 343/a/14,
344/b/12, 346/b/4, 346/b/7, 346/b/8,
346/b/12, 346/a/10, 346/a/12,
346/a/13, 346/a/15, 347/a/4, 348/b/14,
348/a/14, 350/b/5, 358/b/13, 362/b/7,
363/b/14, 363/a/6, 364/a/1, 364/a/7,
367/b/3, 367/b/8, 367/a/6, 367/a/12,
367/a/15, 371/b/1, 374/b/10, 375/b/1,
375/b/14, 376/b/12, 376/a/3, 376/a/7,
376/a/10, 377/a/4, 377/a/5, 377/a/6,
378/a/13, 380/b/9, 381/a/1, 382/b/4,
382/b/10, 382/b/11, 383/b/9, 383/b/13,
383/b/15, 383/a/1, 383/a/3, 384/a/14,
385/a/1, 385/a/2, 385/a/3, 385/a/8,

385/a/13, 386/b/7, 388/b/1, 388/a/13,
389/b/3, 389/a/13, 389/a/15, 391/b/10,
392/b/7, 392/b/14, 392/a/11, 393/b/4,
394/a/2, 395/a/14, 396/b/6, 396/a/4,
397/a/3, 397/a/4, 397/a/6, 398/b/8,
398/a/9, 399/a/3, 400/b/1, 400/b/14,
400/a/12, 401/a/6, 402/b/1, 402/b/5,
403/a/5, 403/a/7, 403/a/8

a.+uñ 276/a/9, 330/a/13, 391/a/7

a.+t1 275/a/8

a.+dan 273/a/8, 278/b/15, 286/a/14,
297/a/15, 301/b/11

aln → **alın**

a.+uma 401/b/11

a.+t1 264/a/5

a.+ım1 375/b/12

a.+ına 333/b/13

a.+ında 384/a/2

alt : Üst karşıtı.

a.+t1 230/b/14

a.+ım1 361/a/7

a.+ım1 235/a/5

a.+ına 201/a/3, 201/a/11, 215/b/8,
231/b/5, 247/a/9, 268/b/9, 288/b/3,
298/b/11, 298/b/12, 317/b/1, 317/b/2,
317/a/6, 317/a/10, 318/a/1, 323/a/14,
325/b/4, 325/b/10, 325/b/10, 329/a/7,
344/a/2, 350/a/1, 350/a/6, 362/a/7,
375/a/13, 390/a/15, 394/a/8

a.+ında 201/a/11, 218/b/12, 228/b/4,
257/b/6, 266/b/8, 289/b/10, 305/b/13,
316/b/9, 325/b/5, 326/a/2, 341/a/15,
345/b/15, 367/a/11, 381/a/2, 383/a/12,
389/b/9, 390/b/6, 392/a/11, 398/b/10,
400/a/3, 403/a/6, 403/a/6

a.+ındadır 259/b/2, 327/a/1, 333/a/1
a.+ındağı 239/a/5, 328/b/13
a.+ından 240/a/10, 241/a/5,
266/a/15, 317/b/5, 322/b/13, 328/b/4
altı : Altı sayısı.
a. 231/b/12, 288/b/11, 316/b/1,
318/a/10, 348/a/11, 366/a/7, 379/a/11,
385/b/8
altmış : Altmış.
a. 231/a/6, 282/a/4, 381/a/10,
381/a/13, 381/a/13, 402/a/7
altın : Altın.
a. 204/b/11, 209/b/6, 210/b/3,
219/a/10, 231/b/6, 242/a/14, 247/b/13,
248/a/8, 248/a/11, 249/b/12, 249/b/15,
254/a/3, 268/b/1, 268/b/3, 278/b/4,
278/b/5, 315/a/8, 333/a/12, 362/b/9,
363/a/2, 389/b/14, 398/b/1, 400/a/3,
400/a/6, 402/a/6, 402/a/14
a.+dur 218/a/5
a.+uñ 374/b/3
a.+ı 205/b/15, 303/b/6, 362/b/14,
362/b/15
a.+a 268/b/8, 402/a/13
a.+dan 222/b/5, 225/a/1, 352/a/8,
362/b/13, 402/a/7
a.+um 272/b/3
a.+ıyımış 363/a/1
a.+ları 209/a/4
a.+larını 209/a/3
alum : Alma işi.
a. +ı 254/a/15
ama (A.) : Ama.
a. 209/a/2
'amd (A.) : Kasıt.

'a. +ıla 235/a/10
'āmm (A.) : Genel, yaygın.
'a. +dur 272/b/13
'amel (A.) : İş.
'a. 240/a/12, 260/a/14, 270/b/10,
273/a/2, 273/a/4, 273/a/6, 274/a/10,
390/a/8
'a.+i 390/a/5
'a.+in 328/a/7
'āmil (A.) : İşleyen, çalışan.
'ā. 244/a/4, 338/b/11, 338/b/13
ammā (A.) : Ama.
a. 200/a/8, 201/b/8, 206/b/7,
209/b/12, 212/b/3, 213/b/7, 214/a/13,
215/b/12, 216/b/14, 222/b/10,
222/b/14, 226/a/5, 227/a/8, 227/a/14,
228/a/6, 230/b/6, 230/a/3, 230/a/7,
235/b/7, 235/b/10, 237/a/2, 242/b/9,
253/b/10, 273/a/6, 275/b/4, 275/b/13,
276/a/1, 279/b/6, 279/b/8, 292/b/13,
299/b/8, 300/a/10, 304/b/6, 305/b/7,
305/b/8, 305/b/11, 306/b/12, 313/a/1,
313/a/3, 313/a/6, 318/a/8, 321/b/11,
321/a/7, 329/a/9, 329/a/12, 332/b/2,
332/b/7, 334/b/7, 334/b/8, 335/b/1,
337/b/12, 340/b/8, 344/b/5, 344/b/12,
345/b/5, 353/b/13, 353/a/8, 361/b/6,
363/b/15, 364/a/3, 367/b/10, 369/b/3,
369/b/14, 370/a/14, 373/b/5, 373/a/12,
381/b/12, 385/b/12, 386/b/9, 387/a/2,
388/a/6, 390/b/7, 393/a/9, 394/a/11,
397/b/4, 397/b/15, 403/a/8
'ammū (A.) : Genel, yaygın.
'a. +larından 345/b/7
'āmu'l-fīl (A.) : Fil işi.

- 'ā. 335/a/7
- an** : An, öz.
- a. +ı** 210/a/7
- añ-** : Anmak.
- a. -arsın** 289/a/6, 289/a/8
- a. -mışdur** 228/a/13, 228/a/14, 228/a/14, 343/a/2
- a. -dı** 256/b/8, 392/b/8, 392/b/8
- a. -ğıl** 269/a/11
- a. -arsañ** 291/b/14
- a. -ma!** 291/b/14
- ana** → **aña**
- a.** 349/a/15, 380/b/9
- aña** : Ona.
- a.** 200/b/9, 201/b/8, 201/a/5, 201/a/14, 202/a/1, 203/b/14, 204/a/2, 205/b/12, 205/b/14, 205/a/3, 205/a/10, 205/a/12, 205/a/14, 206/b/10, 206/a/6, 206/a/7, 206/a/11, 206/a/14, 208/b/1, 208/b/14, 208/a/1, 208/a/2, 208/a/3, 208/a/4, 208/a/10, 210/a/11, 211/b/5, 211/b/8, 212/a/3, 212/a/7, 212/a/11, 212/a/12, 212/a/13, 212/a/14, 213/b/1, 213/b/2, 213/b/11, 213/a/3, 214/a/15, 215/b/3, 215/a/8, 216/b/10, 217/b/5, 219/b/10, 220/a/7, 220/a/8, 221/a/13, 221/a/14, 222/b/6, 222/b/15, 222/a/12, 223/b/1, 223/b/5, 224/a/10, 225/b/11, 226/b/13, 226/a/1, 226/a/8, 226/a/13, 227/b/2, 227/a/7, 227/a/11, 228/b/7, 228/a/4, 229/a/10, 230/a/12, 233/b/1, 234/b/14, 234/a/15, 235/a/5, 235/a/15, 237/a/4, 240/a/4, 240/a/5, 240/a/11, 241/a/11, 243/b/12, 243/b/15, 243/a/7, 243/a/8, 245/a/11, 245/a/13, 246/b/12, 247/a/3, 247/a/4, 247/a/7, 248/b/14, 249/a/3, 251/a/1, 252/b/8, 252/b/11, 252/a/11, 252/a/14, 253/a/5, 255/a/14, 256/b/8, 256/b/10, 257/a/1, 257/a/3, 257/a/3, 258/b/11, 259/a/3, 259/a/4, 259/a/5, 259/a/6, 259/a/13, 260/b/4, 260/a/14, 261/a/2, 261/a/11, 261/a/12, 262/b/9, 262/b/11, 262/b/15, 262/a/4, 263/b/1, 264/b/3, 264/b/5, 264/b/12, 264/b/13, 265/b/7, 265/b/15, 265/a/1, 265/a/5, 266/b/11, 267/b/1, 268/b/15, 268/a/9, 268/a/13, 269/a/3, 269/a/10, 270/b/14, 271/a/2, 272/a/2, 272/a/6, 273/a/3, 274/b/1, 274/b/10, 275/b/10, 275/b/11, 275/b/14, 275/b/15, 276/a/4, 276/a/7, 276/a/8, 277/b/8, 281/a/3, 281/a/8, 282/b/4, 283/a/7, 285/b/12, 285/a/4, 286/b/14, 286/a/8, 288/a/8, 289/b/5, 290/b/13, 291/a/8, 293/b/6, 293/a/6, 293/a/10, 293/a/11, 294/b/8, 295/b/4, 295/b/7, 295/a/14, 296/b/4, 296/a/1, 298/a/15, 299/b/1, 299/b/10, 299/a/6, 300/b/4, 300/a/14, 302/b/1, 302/b/13, 302/a/15, 304/b/8, 304/a/4, 304/a/8, 304/a/13, 305/b/11, 305/b/12, 305/b/13, 306/a/1, 307/b/4, 307/a/13, 308/b/15, 309/b/7, 309/a/12, 313/a/8, 313/a/13, 315/b/4, 318/b/9, 319/b/6, 319/b/7, 320/a/6, 320/a/14, 321/a/3, 321/a/7, 322/b/1, 322/b/10, 323/b/1, 323/a/11, 324/b/4, 324/b/14, 325/b/8, 325/a/4, 326/a/6, 327/a/6, 328/b/8, 328/a/10, 328/a/13, 329/b/3, 329/b/4, 330/b/12, 330/a/6, 330/a/8, 330/a/13, 331/b/3, 331/a/4, 332/b/11, 333/a/13,

334/a/3, 335/b/1, 335/b/15, 336/b/1,
336/a/13, 337/a/2, 338/b/11, 338/a/14,
339/b/2, 344/b/10, 344/a/12, 345/a/3,
345/a/5, 345/a/6, 345/a/7, 346/b/15,
346/a/4, 348/b/6, 349/b/7, 349/a/11,
349/a/13, 350/b/11, 352/b/6, 352/b/15,
353/b/15, 354/a/15, 357/b/14, 357/a/8,
357/a/11, 357/a/13, 358/b/5, 358/b/5,
358/b/13, 358/a/3, 359/b/14, 359/a/7,
359/a/15, 360/b/4, 360/b/14, 361/a/8,
361/a/12, 363/b/8, 363/a/12, 364/a/1,
365/b/3, 367/b/9, 368/b/3, 368/a/10,
368/a/11, 372/b/2, 372/a/9, 372/a/14,
378/a/10, 379/b/11, 383/b/14, 383/a/9,
384/b/6, 384/a/4, 384/a/7, 386/a/6,
386/a/15, 387/a/12, 387/a/15, 388/a/6,
388/a/8, 389/b/5, 389/a/15, 390/b/3,
390/a/3, 390/a/4, 393/a/2, 394/a/3,
395/b/7, 395/a/8, 396/a/14, 399/b/2,
401/b/15, 402/a/12, 403/b/4, 403/b/8,
403/b/10

ana : Anne, ana.

a.235/b/14, 237/b/5, 237/b/5,
250/b/6, 307/b/5

a. +m 260/b/3, 307/b/2

a. +ñ 260/b/5

a. +ñam 294/b/10

a. +sı 215/a/1, 238/b/10, 245/b/10,
247/b/13, 260/b/6, 260/b/6, 260/b/7,
294/b/12, 294/a/6, 294/a/7, 306/a/3,
309/a/13, 328/a/15, 329/a/11,
329/a/11, 335/b/14, 345/b/6, 351/a/1,
352/b/11, 352/b/14, 352/b/15,
352/b/15, 352/a/14, 355/b/15, 356/a/1,
358/b/1, 358/a/14, 381/b/15

a. +sınuñ 224/b/9, 246/a/5

a. +sın 294/b/6

a. +sından 233/a/4, 386/b/6

a. +sıyla 343/b/11

anasız : Annesi olmama.

a. 401/a/1

anbār (F.) : Ambar.

a. 239/a/3

'anber (A.) : Amber, güzel koku.

'a. 206/b/11, 219/a/11, 252/a/1,
379/a/9

'a. +üñ 206/b/9, 206/b/11

'a. +e 206/b/8

'anberü'l-kuğür (A.) : Çömlek anberi.

'a. 201/b/8

ancağ : Ancak.

a. 209/b/9, 209/a/13, 211/b/12,
230/b/5, 247/a/11, 271/a/10, 294/a/12,
331/a/8

and : Ant, yemin.

a. 218/a/1, 244/a/6, 244/a/11,
248/a/7, 271/b/7

a. +ı 248/a/10

anda : Orada.

a. 200/a/1, 200/a/3, 201/a/13,
202/b/10, 202/b/11, 204/a/13, 206/b/8,
206/a/5, 207/a/10, 208/b/13, 209/b/9,
209/b/10, 209/b/10, 209/b/14, 210/a/5,
210/a/10, 212/a/8, 213/b/15, 214/b/1,
214/b/4, 214/b/14, 214/a/7, 217/b/13,
217/a/4, 218/b/11, 219/a/2, 219/a/2,
219/a/10, 220/b/2, 220/b/4, 221/b/6,
221/a/10, 223/a/5, 224/b/4, 226/b/3,
226/b/9, 226/a/3, 227/a/2, 229/b/3,
237/a/15, 238/b/2, 238/a/4, 238/a/15,

240/a/8, 241/b/7, 241/b/7, 242/a/13,
243/b/11, 243/a/12, 245/b/14, 246/a/2,
247/a/13, 248/b/12, 248/b/15, 249/b/4,
249/b/7, 249/b/9, 249/a/3, 249/a/8,
249/a/9, 249/a/10, 250/b/12, 250/a/3,
250/a/5, 250/a/9, 251/b/10, 251/b/13,
251/a/9, 251/a/10, 252/b/1, 252/a/10,
252/a/12, 253/a/6, 253/a/9, 253/a/14,
254/a/1, 256/a/13, 257/b/4, 257/b/5,
257/b/6, 257/b/14, 257/b/15, 257/a/2,
258/b/1, 258/a/3, 259/b/10, 261/b/7,
261/a/1, 261/a/15, 262/a/4, 263/a/2,
264/b/4, 264/b/13, 265/a/11, 267/b/8,
267/a/7, 268/b/1, 268/a/13, 269/b/11,
269/a/3, 274/b/8, 274/b/12, 276/a/1,
278/a/3, 279/a/5, 279/a/13, 281/b/2,
281/b/4, 285/b/13, 285/b/14, 287/b/11,
289/b/2, 289/a/3, 290/b/14, 290/b/14,
290/a/6, 291/b/10, 291/b/12, 292/a/1,
293/a/11, 294/a/9, 294/a/15, 295/b/8,
297/b/8, 297/b/15, 298/b/1, 298/b/4,
298/b/8, 298/b/9, 298/b/14, 301/b/4,
302/b/2, 302/b/3, 302/a/10, 303/a/11,
304/a/1, 306/b/14, 307/a/8, 307/a/8,
307/a/9, 307/a/9, 308/b/14, 308/a/13,
313/b/11, 316/b/13, 318/b/13,
320/a/12, 321/b/13, 322/b/6, 322/a/12,
324/a/10, 324/a/14, 325/a/5, 326/b/6,
326/a/2, 328/b/6, 328/b/7, 329/b/7,
329/a/3, 333/a/7, 335/a/13, 335/a/14,
335/a/15, 336/a/3, 337/b/11, 338/a/7,
345/a/3, 345/a/5, 346/a/9, 346/a/12,
347/b/4, 347/a/14, 348/a/15, 352/a/2,
354/a/13, 356/a/14, 362/a/14, 363/b/5,
366/a/2, 366/a/3, 367/b/13, 370/a/5,

370/a/6, 370/a/9, 371/a/8, 374/a/3,
377/a/10, 380/a/8, 380/a/11, 384/b/4,
384/a/9, 389/b/4, 389/b/10, 390/b/12,
391/a/2, 393/a/8, 394/b/9, 394/b/9,
398/b/2, 398/b/4, 402/a/3, 403/a/10

a.+dur 242/a/10, 286/b/11, 344/a/15
andan : Ondan.

a. 200/a/15, 201/b/14, 201/a/6,
202/a/9, 203/b/11, 203/b/12, 203/a/2,
204/b/7, 204/a/5, 204/a/11, 205/b/3,
206/a/6, 207/b/6, 208/b/8, 208/a/14,
210/b/10, 210/b/11, 210/b/11, 211/b/5,
211/a/3, 212/b/7, 212/a/2, 212/a/7,
212/a/13, 213/a/12, 214/b/2, 214/b/5,
214/b/12, 214/a/1, 215/b/1, 215/a/2,
215/a/8, 216/b/10, 216/b/15, 216/a/8,
217/a/13, 217/a/14, 219/b/4, 220/b/10,
221/a/1, 221/a/2, 221/a/10, 221/a/13,
222/b/4, 223/b/3, 223/b/8, 224/b/14,
224/a/8, 224/a/10, 226/a/5, 226/a/7,
227/b/6, 227/b/12, 227/b/13, 229/b/1,
229/b/12, 229/a/14, 230/a/12, 233/a/9,
237/b/3, 238/b/1, 238/a/12, 242/a/6,
243/b/14, 243/b/15, 245/b/3, 245/a/14,
246/b/4, 246/a/6, 247/b/9, 248/a/14,
249/a/11, 250/b/5, 250/a/4, 250/a/11,
256/b/1, 258/a/14, 260/b/12, 261/a/7,
262/b/14, 263/a/12, 264/b/11,
264/b/12, 265/b/6, 265/b/14, 266/a/9,
266/a/12, 267/a/5, 267/a/7, 267/a/12,
269/a/14, 271/b/15, 272/a/1, 272/a/4,
273/b/10, 275/b/5, 276/b/1, 276/a/12,
278/b/13, 278/a/1, 279/a/15, 281/b/8,
281/a/9, 282/b/10, 283/a/5, 283/a/6,
283/a/8, 284/b/8, 284/a/13, 288/a/10,

290/b/2, 290/b/7, 290/b/11, 291/b/7,
291/b/8, 291/a/11, 293/a/12, 294/a/8,
298/b/13, 299/b/15, 299/a/8, 301/a/7,
302/b/1, 302/b/5, 302/a/9, 303/b/6,
303/a/9, 305/b/9, 308/b/12, 309/a/6,
310/a/3, 310/a/4, 310/a/4, 310/a/15,
313/b/11, 313/b/12, 313/b/15,
314/b/15, 314/a/3, 315/b/5, 315/b/11,
315/a/10, 316/b/11, 316/b/13,
317/a/14, 317/a/14, 318/b/1, 318/b/7,
318/a/5, 318/a/14, 319/b/6, 319/a/8,
321/a/13, 321/a/15, 322/b/15,
323/a/13, 324/b/5, 326/a/10, 327/a/13,
328/a/4, 328/a/7, 328/a/12, 335/b/15,
336/a/6, 336/a/8, 337/a/8, 339/b/9,
340/b/5, 341/a/11, 342/a/15, 343/a/6,
344/b/3, 344/b/11, 345/b/12, 345/a/10,
345/a/15, 346/b/12, 347/b/5, 347/b/8,
350/b/9, 351/b/13, 351/a/1, 351/a/6,
352/b/3, 352/b/4, 352/b/4, 352/b/8,
353/b/7, 355/b/13, 357/a/14, 358/a/1,
359/b/12, 359/b/12, 359/a/6, 360/a/4,
361/b/3, 361/b/12, 361/a/8, 361/a/10,
363/b/12, 363/b/12, 364/b/4, 365/a/14,
366/a/6, 367/a/9, 368/b/1, 368/b/4,
369/b/6, 371/b/1, 371/b/9, 372/b/15,
375/a/11, 376/b/11, 377/a/12,
377/a/14, 382/a/5, 382/a/14, 383/b/6,
383/b/7, 383/b/8, 386/b/4, 389/a/1,
389/a/6, 390/b/2, 390/b/4, 390/b/6,
390/b/11, 390/a/15, 391/b/8, 392/a/1,
393/a/4, 395/a/15, 397/b/2, 397/b/9,
397/b/13, 398/a/10, 399/a/14,
400/a/10, 400/a/15, 403/a/7

a.+dur 276/a/15, 340/b/2, 378/b/1,

391/a/5

angıt : Angut. Bir kuş türü.

a. 288/b/2, 288/a/9, 288/a/13

a. +1 288/b/3, 288/a/14

anı : Onu.

a. 200/b/1, 200/b/13, 201/b/14,
201/a/1, 201/a/3, 201/a/14, 203/b/9,
204/b/6, 204/b/8, 204/b/9, 204/a/15,
205/b/15, 206/a/12, 206/a/13, 207/b/6,
208/b/2, 209/a/14, 210/b/1, 210/b/2,
210/b/8, 210/b/12, 210/b/13, 210/b/14,
210/a/3, 211/b/2, 211/b/12, 212/b/6,
212/a/4, 212/a/5, 212/a/10, 213/b/8,
213/a/2, 213/a/4, 213/a/6, 214/a/6,
215/b/8, 215/b/14, 215/a/10, 215/a/15,
216/b/12, 216/b/13, 216/a/1, 216/a/2,
217/a/12, 217/a/15, 219/b/12, 219/a/1,
220/b/6, 220/a/3, 220/a/11, 221/a/6,
221/a/7, 222/b/7, 222/a/14, 222/a/15,
223/b/1, 223/b/6, 223/b/8, 223/b/10,
223/a/6, 223/a/12, 225/b/3, 225/b/15,
225/a/9, 225/a/10, 225/a/15, 226/a/10,
227/b/5, 227/b/10, 227/b/11, 227/a/7,
227/a/7, 228/b/10, 228/a/9, 229/b/11,
230/b/3, 231/b/3, 231/b/6, 231/b/12,
231/a/12, 232/a/10, 233/a/7, 234/b/10,
234/b/15, 234/a/6, 234/a/6, 234/a/10,
235/b/1, 235/b/2, 235/a/14, 235/a/14,
236/b/9, 236/a/3, 237/b/3, 238/b/8,
239/b/3, 239/b/4, 239/b/8, 239/b/10,
239/b/14, 239/a/6, 239/a/7, 239/a/9,
240/a/3, 240/a/4, 240/a/8, 240/a/11,
241/b/2, 241/b/13, 241/a/7, 242/a/8,
243/a/11, 243/a/13, 244/a/1, 245/b/14,
246/b/9, 246/a/11, 247/b/8, 247/a/9,

249/b/5, 249/a/5, 250/a/13, 251/a/4,
252/b/4, 252/b/6, 254/a/15, 255/b/3,
255/b/5, 255/b/6, 255/a/9, 255/a/9,
255/a/12, 256/a/8, 257/b/3, 257/a/1,
257/a/13, 258/b/8, 258/b/10, 258/b/15,
259/b/7, 259/b/9, 259/a/10, 260/b/4,
260/a/6, 261/b/1, 262/b/3, 262/b/8,
263/b/7, 264/b/15, 265/b/11, 265/a/3,
265/a/5, 266/b/7, 266/b/8, 266/b/10,
266/b/13, 266/b/14, 266/a/5, 266/a/11,
267/b/1, 267/b/4, 267/a/1, 268/b/5,
268/a/14, 268/a/15, 268/a/15,
269/b/13, 269/b/14, 269/b/15, 269/a/5,
270/a/14, 271/b/6, 271/b/15, 271/a/3,
272/b/5, 272/a/7, 277/b/15, 278/b/2,
278/a/10, 279/b/15, 279/a/7, 280/b/12,
281/a/5, 281/a/6, 281/a/12, 284/b/7,
284/b/14, 284/b/15, 285/a/3, 288/b/15,
288/a/9, 288/a/9, 289/a/8, 290/a/7,
291/a/10, 291/a/10, 297/b/4, 297/a/5,
298/b/11, 299/a/4, 299/a/8, 302/b/3,
304/a/14, 305/a/12, 307/b/6, 308/b/7,
308/b/8, 308/a/6, 309/a/10, 310/b/6,
310/b/11, 311/b/12, 311/a/15, 312/b/1,
312/b/15, 312/a/7, 312/a/8, 313/a/7,
315/b/6, 315/b/7, 315/b/8, 316/b/6,
316/b/11, 318/b/7, 318/b/11, 318/a/10,
319/b/5, 319/b/7, 320/a/12, 322/a/1,
323/a/5, 324/b/11, 324/b/13, 326/a/1,
326/a/3, 326/a/12, 327/b/13, 328/b/2,
328/b/5, 328/a/5, 328/a/15, 329/a/12,
331/b/10, 331/a/15, 333/b/7, 336/b/5,
336/a/3, 336/a/15, 339/b/4, 341/b/1,
342/a/10, 342/a/13, 344/a/5, 346/a/1,
347/b/3, 348/b/11, 349/a/2, 350/b/6,

351/b/5, 351/b/5, 351/a/13, 352/a/7,
352/a/8, 353/b/2, 354/b/10, 354/a/4,
356/a/1, 357/a/8, 358/b/6, 359/b/1,
359/b/10, 360/a/6, 360/a/7, 361/b/4,
362/a/2, 363/a/3, 364/b/8, 364/b/10,
365/b/4, 365/a/14, 367/b/8, 368/b/14,
370/a/3, 370/a/6, 371/b/10, 371/b/11,
371/a/6, 372/b/2, 372/b/5, 373/b/2,
373/b/3, 373/a/8, 374/a/11, 375/b/8,
376/a/2, 376/a/5, 378/b/1, 378/a/1,
378/a/11, 378/a/13, 379/b/5, 379/b/15,
379/a/4, 382/a/4, 384/b/2, 385/b/1,
386/b/15, 388/b/9, 388/b/13, 389/b/4,
390/b/4, 391/b/7, 391/a/11, 392/a/9,
393/b/3, 393/b/8, 394/a/12, 395/a/2,
395/a/14, 397/b/12, 397/b/15, 398/a/2,
398/a/4, 399/b/10, 400/a/1, 401/b/7,
402/a/13, 402/a/14, 403/b/5

añıl- : Anılmak.

a.-dı 216/b/11

anıñ : Onun

a. +çun 216/a/4, 258/a/9, 279/a/14,
329/b/9, 357/a/3, 367/b/7, 367/b/8

a. +uçun 219/b/1

a. +uçundur 390/a/7

'ankā (A.) : Bir masalda geçen
efsanevi kuş.

'a. 307/b/3, 307/b/4, 307/b/6,
307/b/6, 307/b/11, 307/a/4, 307/a/5,
307/a/6

'a.+dur 306/b/13

añıla- : Anlamak.

a. -r 223/a/12, 388/b/6

a. -ñız 327/b/5

a. -ması 273/b/6

anlar : Onlar.

a. 212/a/11, 236/a/13, 238/a/5,
240/b/9, 241/b/1, 241/b/6, 241/a/1,
243/a/11, 251/b/1, 253/b/14, 254/b/8,
254/b/8, 254/a/1, 254/a/4, 257/a/3,
273/b/14, 290/b/2, 292/a/13, 295/a/12,
298/b/5, 303/a/15, 305/a/12, 314/b/3,
320/b/12, 332/b/13, 347/a/10, 363/a/9,
372/a/9, 376/b/15, 400/a/5

a. +dır 250/a/10

a. +uñ 238/a/10, 240/b/8, 241/b/5,
241/a/7, 243/a/12, 248/b/1, 248/b/11,
248/a/15, 252/b/12, 253/b/9, 254/a/2,
254/a/3, 260/b/8, 265/b/3, 265/a/13,
273/a/7, 277/b/12, 278/b/7, 297/b/14,
297/a/7, 304/b/14, 306/b/7, 314/b/3,
314/b/9, 321/b/14, 324/a/14, 327/a/10,
327/a/11, 343/b/1, 376/a/9, 382/b/5,
394/a/11

a. +ñçun 316/a/9

a. +uñçun 248/a/4

a. +uñıla 367/b/12

a. +uñıla 240/b/1, 241/b/6, 299/a/11

a. +ı 210/a/6, 240/b/9, 240/b/14,
255/a/2, 255/a/3, 270/b/4, 306/b/3,
322/a/7, 323/b/15, 335/b/11, 367/a/6,
370/b/10, 389/b/15, 392/a/15, 398/b/9

a.+a 206/a/2, 223/b/11, 246/b/3,
248/a/3, 252/b/14, 252/a/6, 253/a/1,
255/b/8, 257/a/2, 257/a/5, 273/b/14,
277/b/10, 285/a/8, 287/a/7, 312/a/13,
316/b/14, 318/a/7, 320/b/11, 320/a/5,
323/b/11, 334/a/9, 367/a/15, 382/b/11

a.+da 249/b/14

a.+dan 254/b/15, 297/b/13, 323/b/9,

346/a/5, 376/b/12, 377/a/1

anlu : Özlü, anlı.

a. 206/b/13

añra- : Anırmak, bağırarak.

a. -r 355/b/3

ansız : Beklenmedik durumu
gerçekleşmesi anı.

a. 323/a/14

añsız → **ansız**

a. +ın 223/b/10, 366/a/2

anuk : Anuk, saf.

a. 224/a/13, 224/a/14

a. +lar 274/b/12

anuñ : Onun

a. 201/b/8, 201/a/6, 201/a/7,
201/a/10, 203/b/3, 203/b/4, 203/b/8,
203/b/11, 203/a/9, 203/a/14, 204/b/2,
204/b/13, 204/a/1, 204/a/2, 204/a/5,
204/a/12, 204/a/14, 204/a/15,
205/b/14, 205/a/3, 206/b/2, 206/b/14,
206/a/3, 206/a/12, 206/a/12, 207/b/1,
207/b/3, 207/b/5, 207/b/9, 207/a/8,
208/b/15, 208/a/3, 208/a/7, 210/b/12,
210/a/3, 210/a/5, 210/a/6, 210/a/7,
210/a/10, 211/b/9, 211/a/8, 211/a/13,
212/a/6, 212/a/8, 212/a/10, 213/b/5,
213/b/10, 213/b/13, 213/a/2, 214/b/7,
214/b/8, 214/b/15, 214/a/14, 215/b/2,
215/b/6, 215/a/2, 215/a/2, 215/a/4,
215/a/7, 215/a/10, 215/a/14, 216/b/13,
216/b/14, 216/a/3, 216/a/6, 217/b/7,
218/b/1, 218/b/6, 218/b/15, 219/b/10,
220/a/2, 220/a/14, 221/b/1, 221/a/12,
222/b/5, 222/b/7, 222/b/8, 222/b/13,
222/a/1, 223/b/2, 223/b/6, 224/a/12,

224/b/8, 225/b/10, 225/b/13, 225/a/10,
225/a/15, 226/b/14, 226/b/14,
227/a/15, 228/a/11, 229/b/4, 229/b/13,
229/b/14, 229/a/3, 229/a/5, 230/b/7,
232/a/1, 235/a/9, 236/b/3, 236/b/3,
236/b/12, 237/b/14, 237/a/5, 238/b/7,
239/b/8, 242/b/4, 242/b/9, 242/b/13,
243/a/10, 245/b/2, 245/b/5, 245/b/7,
245/b/8, 245/a/3, 245/a/14, 246/b/7,
247/a/5, 248/b/4, 249/b/9, 250/b/4,
250/b/10, 251/b/15, 253/b/6, 254/b/10,
257/a/2, 258/b/12, 258/b/15, 258/a/10,
259/a/9, 261/a/13, 261/b/1, 264/b/11,
264/b/14, 264/b/15, 264/a/4, 265/b/6,
266/a/3, 266/a/4, 266/a/10, 266/a/11,
267/b/5, 267/b/6, 267/a/6, 268/b/5,
268/b/6, 268/b/10, 268/b/13, 268/a/14,
270/a/12, 271/b/2, 272/b/12, 274/b/6,
274/a/15, 276/a/4, 278/a/14, 280/b/10,
280/b/13, 282/a/12, 283/b/10,
283/b/12, 283/a/11, 286/a/9, 287/a/6,
287/a/11, 288/a/4, 290/b/8, 290/a/5,
292/b/6, 295/a/6, 295/a/9, 297/b/1,
297/a/6, 297/a/11, 297/a/14, 299/a/3,
303/b/4, 303/b/8, 304/b/7, 304/b/11,
304/b/12, 304/a/12, 305/b/9, 305/a/10,
305/a/14, 307/b/3, 308/b/9, 308/a/12,
309/b/9, 309/a/5, 311/a/12, 311/a/13,
312/b/3, 312/b/8, 312/b/14, 312/a/6,
313/b/10, 313/b/11, 314/b/8, 315/b/2,
315/b/4, 315/b/5, 315/a/9, 317/b/11,
317/b/12, 318/b/10, 320/b/4, 320/a/15,
321/b/15, 321/a/8, 321/a/12, 321/a/13,
322/b/2, 322/b/12, 322/a/15, 323/b/2,
323/b/4, 324/b/4, 324/b/7, 324/b/8,

324/a/1, 325/b/4, 325/a/3, 326/b/10,
326/a/10, 328/a/14, 330/b/11, 331/b/6,
333/b/8, 334/a/3, 335/a/11, 336/b/6,
336/b/7, 336/b/15, 336/a/5, 336/a/12,
337/b/1, 337/b/7, 342/b/13, 342/b/14,
342/a/3, 343/b/10, 343/b/13, 343/b/14,
343/b/14, 344/b/11, 344/a/2, 344/a/3,
344/a/10, 345/b/1, 345/b/2, 345/b/6,
345/b/14, 345/a/1, 346/a/13, 347/b/2,
348/a/13, 349/b/1, 349/a/4, 350/a/7,
351/b/6, 352/b/7, 352/b/8, 352/a/6,
352/a/9, 352/a/12, 353/a/11, 354/b/7,
354/b/8, 360/b/7, 360/a/15, 364/b/9,
367/b/9, 368/b/6, 368/a/13, 370/b/9,
371/b/13, 371/b/14, 373/b/4, 373/b/12,
374/b/7, 374/b/9, 374/b/14, 376/a/6,
377/b/9, 377/b/15, 377/a/13, 378/b/12,
379/a/11, 379/a/13, 380/b/11,
381/b/12, 381/a/1, 381/a/4, 383/a/6,
384/b/6, 384/b/7, 384/b/9, 384/b/12,
385/b/1, 387/a/7, 387/a/13, 388/b/5,
388/b/11, 388/a/12, 389/b/2, 390/b/4,
391/b/10, 391/a/14, 392/b/6, 393/b/10,
393/b/13, 393/a/9, 394/b/3, 395/a/6,
396/b/3, 397/b/9, 398/a/5, 399/b/2,
399/b/3, 399/b/6, 399/b/8, 400/b/2,
402/b/8, 403/b/7, 403/b/12, 403/a/3
a. +çun 283/b/12, 326/a/9
a. +çundur 403/b/9
a. +ıla 206/b/15, 253/a/10, 358/a/4
a. +la 205/b/15, 215/b/10, 215/a/5,
229/b/4, 235/a/3, 241/b/13, 253/a/9,
263/b/9, 265/b/4, 268/b/15, 270/b/15,
275/b/5, 277/a/10, 282/b/10, 293/b/15,
306/a/6, 307/b/13, 327/b/11, 332/a/8,

340/b/13, 350/a/9, 351/b/11, 355/b/1,
357/a/9, 362/a/14, 379/a/6, 389/b/14,
398/a/9, 401/a/5

a. +ladur 339/a/7, 390/b/13

'ār (A.) : Utanma, ar.

'ā. 245/b/9

ara : İki şey arasındaki kısım, ara.

a. 240/b/2, 287/a/3, 297/a/12,

305/b/1, 356/a/14, 361/a/2, 377/b/1

a. +nuñ 345/a/8

a. +ya 229/b/6

a. +da 345/a/8, 350/b/13, 376/b/9

a. +dan 262/a/3, 281/b/3, 299/a/1,

335/a/2, 393/a/15

a. +larında 240/b/3

a. +muzda 236/a/4, 327/a/5

a. +sına 291/b/1, 323/a/11, 327/a/10,

355/a/8, 374/b/6, 379/a/5, 385/b/6,

389/b/8, 395/b/4, 402/b/11

a. +sında 210/b/9, 216/a/11,

227/b/8, 234/b/5, 238/b/2, 255/a/5,

268/a/6, 288/b/14, 318/a/3, 327/b/14,

327/a/4, 337/b/2, 339/a/11, 340/a/5,

340/a/6, 340/a/6, 340/a/7, 340/a/7,

345/a/5, 350/a/11, 359/b/13, 359/a/8,

375/a/11, 378/b/11, 381/a/4, 381/a/15,

400/a/2

a. +sındağı 374/b/8

a. +sından 267/a/11

arala- : Aralamak.

a. -yup 366/a/9

aralık : Ara yer.

a. +da 256/a/14

arām → **ārām**

a. 233/b/9

a. +ı 236/b/13

ārām (F.) : Dinlenme, rahatlama.

ā. 224/b/10, 225/b/2

ā. +ına 377/b/7

arāmghāh (F.) : Dinlenme yeri.

a. +ıdur 305/b/12, 305/b/14

arāste → **ārāste**

a. 318/b/4, 321/a/5

a. +ye 308/b/3

ārāste (F.) : Süslü.

ā. 246/b/5

arbede (A.) : Kavga, gürültü.

a. 211/a/2

ard → **arğa**

a. +umdan 365/a/5

a. +ımca 290/b/8

a. +umca 365/a/12

a. +uñda 347/a/9

a. +uñdan 285/a/12

a. +ına 226/b/15, 301/b/8, 320/a/15,
339/b/11, 353/a/8

a. +ında 224/a/7, 225/b/1, 249/a/4,
250/b/9, 287/a/6, 306/b/14

a. +ından 339/b/12, 365/a/7

a. +ınca 239/b/12, 249/a/12,
252/b/13, 293/b/2, 293/b/5, 299/b/2,
302/a/1, 302/a/2, 311/a/10, 321/b/15,

337/b/8, 337/b/9, 337/b/10, 339/b/5,

339/a/4, 343/b/15, 351/a/9, 351/a/9,

354/b/14, 355/b/2, 355/a/11, 356/b/11,

358/b/15, 359/a/1, 359/a/14, 365/a/6,

375/b/10

a. +ıncaydı 226/b/14

a. +ımızca 301/a/6

a. +ımızca 335/b/14

ardalaş- : Ata binenin arkasına binmek.
a. 338/a/4
arduç : Ardıç.
a. 206/b/13
arı : Arı.
a. 392/a/3
arid- : Arıtmak.
a. -ur 214/b/13, 381/a/1
a. -a 380/b/13
a. -up 382/a/8
arıkla- : Zayıflamak.
a. -r 318/b/3
arılık : Arı olma hali, saflık, temizlik.
a. 258/a/9
arış : Uzunluk ölçüsü.
a. 201/a/13, 206/b/10, 213/a/5, 221/b/7, 240/a/10, 243/a/6, 297/a/4, 297/a/14, 324/b/1, 334/b/11, 334/b/12, 336/a/5, 336/a/6, 336/a/7, 336/a/8, 379/b/1, 381/a/2, 381/a/12
a. +dur 206/a/5, 210/a/7, 255/a/1, 286/b/12, 305/b/3, 305/a/14, 379/a/11
arğa : Arka, geri.
a. +mdadur 402/b/4
a. +ña 275/b/8
a. +ñda 282/a/5
a. +ñdan 275/b/9
a. +sı 348/a/4, 355/a/12, 365/b/5, 368/b/13, 368/a/15, 381/a/7, 381/a/8
a. +sınuñ 359/b/5
a. +sın 355/a/6, 372/a/11
a. +sına 367/a/4, 368/a/15, 260/b/11, 276/b/9, 282/a/7, 311/a/9, 335/b/11, 353/a/9, 365/b/3, 366/a/10, 372/a/11,

377/a/8, 378/a/14, 381/a/2, 402/b/3
a. +sında 275/b/6, 342/b/14, 384/a/3, 402/b/3, 402/b/11
a. +sımdadur 390/b/13
a. +sından 340/a/1
a. +ları 364/b/2, 367/b/15
arķıru : Tersine, aykırı, karşı.
a. 311/b/9
arķun → **arķa**
a. 362/a/12, 362/a/12, 390/a/10
armud : Armud.
a. 209/a/11, 209/a/12
a. +uñ 209/a/15
a. +ı 209/a/15
arpa : Arpa.
a. 272/a/13, 318/a/7, 402/a/8
arslan : Arslan.
a. 203/b/11, 206/a/8, 210/b/14, 211/a/2, 213/b/2, 213/b/3, 225/b/2, 225/a/15, 228/b/8, 229/a/2, 229/a/3, 231/a/10, 246/b/1, 247/b/8, 250/b/14, 269/a/4, 269/a/6, 274/b/13, 280/a/6, 284/b/1, 284/b/4, 284/b/5, 284/b/7, 308/b/10, 309/b/3, 309/a/14, 316/b/3, 316/b/14, 332/b/8, 339/b/1, 339/b/2, 339/b/3, 339/b/3, 339/b/11, 339/a/14, 340/a/9, 340/a/13, 349/b/14, 353/b/8, 353/a/5, 354/b/1, 354/b/4, 354/b/10, 354/b/12, 354/b/15, 354/a/10, 354/a/13, 355/b/10, 355/b/12, 355/b/13, 355/b/14, 355/a/1, 355/a/3, 355/a/4, 355/a/7, 355/a/10, 355/a/14, 356/b/3, 356/b/7, 356/b/10, 357/a/4, 357/a/4, 359/b/2, 359/a/6, 359/a/7, 361/b/2, 365/b/10, 371/b/3, 381/b/5,

381/b/7, 403/a/12

a. +dur 358/a/14, 359/a/9

a. +ıla 340/a/5, 344/a/11, 352/b/12

a. +un 354/b/11, 359/a/14

a. +uñ 230/a/1, 277/a/2, 312/a/9,
339/b/9, 339/b/12, 354/a/14, 355/b/3,
355/b/9, 355/a/13, 358/a/13, 359/a/6

a. +uñdur 381/b/4

a. +ı 228/b/9, 269/a/7, 269/a/13,
274/b/11, 284/b/3, 309/a/7, 339/b/6,
339/b/8, 339/b/10, 339/b/12, 339/b/13,
340/a/11, 340/a/12, 340/a/14,
349/b/13, 354/b/14, 359/a/14,

366/b/14, 380/b/7, 381/b/1, 381/b/7

a. +a 235/a/11, 339/b/12, 354/b/9,
360/a/1, 361/a/14, 381/b/6, 399/b/9

a. +da 363/b/10

a. +dan 269/a/11, 274/a/13, 332/b/1,
339/b/6, 359/b/1, 371/a/13, 375/a/6,
381/b/1, 395/a/8

a. +dandur 371/a/13

arslancı : Arslanı olan.

a. +lar 340/a/14

'arş (A.) : Gökyüzünün dokuzuncu
katı.

'a. 327/a/1

'arşu'llāh (A.) : Allah'ın arşı.

'a. +dur 403/b/15

art → **arça**

a. +a 210/a/15, 326/a/9

a. +larından 334/a/9

artalaş- : Ata binenin arkasına binmek.

a. -dum 338/a/4

art- : Artmak.

a. -ar 315/b/13, 331/a/11

a. -dı 267/a/14

a. -duğça 336/a/6

artuğ : Artık, fazlası.

**a. 201/b/14, 215/b/3, 229/b/12,
229/b/15, 245/b/3, 246/b/4, 270/a/14,
277/a/2, 278/a/7, 297/a/15, 298/b/7,
314/a/10, 316/a/11, 321/b/1, 348/a/3,
371/b/9, 374/a/1, 376/b/4, 390/a/5,
399/a/2**

a. +dur 203/b/11, 208/b/3, 232/b/7,
283/a/4, 302/a/14, 385/a/2, 386/b/10

artur- : Artırmak.

a. -ur 206/b/3, 208/b/7, 211/a/6,
283/a/13, 329/a/13, 371/b/5, 387/a/6,
395/a/9

aru → **arı**

**a. 202/a/7, 391/b/9, 391/b/13,
392/a/2, 392/a/9, 392/a/11, 393/b/5,
393/b/8, 393/b/9, 393/a/11, 393/a/13,
393/a/15**

a. +yıla 400/a/11

a. +nuñ 392/b/14, 392/b/15, 392/a/6,
392/a/11, 393/b/9, 393/a/6, 393/a/8,
393/a/12

a. +yı 393/b/13, 393/a/1

a. +ya 391/b/12, 392/a/5

a. +dan 393/b/5

aruk : Temiz, arı.

a. 225/a/12, 235/b/8, 252/a/8

'arż (A.) : Sunma, takdim.

**'a. 209/b/3, 240/b/9, 240/b/13,
247/b/9, 305/a/9, 305/a/13, 350/b/2,
350/b/6**

ārzū (F.) : İstek, arzu.

ā. 216/a/5, 285/b/11, 290/a/14,
308/a/8, 314/b/6, 314/b/12, 343/a/2,
366/b/14

ā. +mdan 291/b/11

ā. +sı 232/b/7, 315/b/12

ā. +sın 263/a/6

ā. +sından 232/b/7

ā. +ları 232/b/1, 315/a/4

ās (F.) : Sansargillerden bir hayvan,
kakum.

ā. 380/b/14

as- → **aş-**

a. -alar 326/a/13

aş- : Asmak.

a. -arlar 261/a/3

a. -mışlar 219/a/12

a. -mışlardır 264/b/15

a. -dılar 258/b/5, 284/a/1

a. -mışdı 286/b/13

a. -akomışlar 292/a/1

a. -akodı 259/b/4

a. -akodular 303/b/14

a. -akosalar 203/a/15, 316/a/3

‘aşā (A.) : Baston, değnek.

‘a. 292/b/7

‘a. +yıla 238/b/14

‘a. +yı 200/a/14

‘a. +ya 292/b/6

āsān (F.) : Kolay.

a. 271/a/2

āsānlık : Kolaylık.

ā. +ıla 276/b/10, 318/b/11, 380/a/11

asāyiş → **āsāyīş**

a. 225/a/14

āsāyīş (F.) : Güvenlik.

ā. +dedür 383/b/4

‘ascediyye : Bir cin türü.

‘a. 338/a/14

aşğar : Bir ağaç türü.

a. 212/a/12

aşhāb (A.) : Dostlar, sahipler.

a. 349/a/12, 396/a/2

a. -ı ferāset 372/b/6

aşık- : Ansızın durmak.

a. -ur 224/b/11

aşıl (A.) : Esas, kök, temel.

a. 254/b/10, 273/a/7, 281/b/10,
367/b/5

a. +dur 392/b/6

aşıl- : Asılmak.

a. -ur 353/a/9

a. -miş 298/a/8

a. -dı 365/a/13

aşıllu : Asıllı.

a. +dur 207/a/2

aşılı : Asılı olan.

a. 298/a/12

āsım (F.) : Müjde.

ā. -ı behişt +denidi 200/a/14

‘aşır (A.) : Yüzyıl, asır.

‘a. 343/a/11

aşı : Fayda, yarar.

a. +sı 215/a/6

‘āşī (A.) : Asi, isyancı.

‘ā. 206/a/2, 212/a/1, 212/a/3,
238/a/1, 239/a/8, 243/b/10, 347/a/11,
382/b/11, 382/b/15

‘ā. +leri 376/b/4

aşl → **aşıl**

a. 205/a/4, 256/a/7, 283/a/11,

321/a/3

a. +ıdur 360/a/15

aşlā (A.) : Asla, hiçbir zaman.

a. 202/b/10, 396/a/13

aşliyye (A.) : Asıl.

a. +sini 281/b/6

'assal (A.) : Balcı.

'a.+1 392/b/8

assı : Yarar, fayda.

a. +nın 392/b/11

āsūde (F.) : Huzurlu, rahat.

ā. 226/b/1

aş : Yemek, aş.

a. 374/b/1, 374/b/8

aşağa → **aşağı**

a. 201/b/14, 215/a/5, 229/b/5,

229/b/11, 229/a/4, 230/b/15, 231/b/1,

247/a/11, 257/b/13, 257/a/7, 261/a/6,

263/a/3, 267/a/10, 269/b/12, 272/a/10,

291/a/14, 292/a/1, 296/b/6, 300/b/11,

301/b/14, 309/a/1, 319/b/14, 322/b/3,

323/b/7, 324/a/1, 326/a/3, 333/b/9,

340/b/15, 340/a/10, 342/a/15, 345/a/2,

352/b/4, 352/b/4, 362/a/8, 365/a/8,

365/a/14, 366/b/2, 374/a/6, 374/a/7,

375/a/8, 377/b/8, 377/b/13, 380/b/10,

396/b/9, 401/b/12

a. +sı 303/a/14, 373/b/13

a. +sın 403/a/7

a. +sına 261/a/3

aşağ → **aşağı**

a. +da 330/b/7

aşağı : Aşağı, alt kısım.

a. +da 213/b/3

aşçı : Aşçı, yemek pişiren.

a. 362/b/14, 362/b/15

aşığa → **aşağı**

a. +dan 371/a/11

'āşık (A.) : Aşık, ozan.

'ā. 264/b/13, 346/a/1

'ā. +lar 345/b/2

āşikār (F.) : Aşikar, aleni, açık.

ā. +a 288/a/4, 290/a/5

'aşk (A.) : Aşk.

'a. +1 346/a/3

āşüfte (F.) : Perişan.

ā. 303/b/8, 355/b/11

at : At.

a. 241/a/5, 243/b/14, 250/a/3,

251/a/11, 253/b/10, 257/b/12, 261/b/7,

281/a/14, 293/b/8, 307/b/3, 307/b/7,

307/b/13, 334/a/4, 343/a/1, 344/b/1,

344/a/1, 344/a/6, 344/a/10, 344/a/13,

344/a/14, 345/b/6, 345/b/10, 353/a/6,

368/a/7, 394/b/5, 395/b/2

a. +dur 345/a/13

a. +ıla 388/b/13

a. +uñ 344/b/11, 344/a/7, 344/a/8,
344/a/9, 348/a/4

a. +1 261/b/5, 301/b/8, 334/a/3,

343/b/12, 343/b/15, 344/b/1, 344/b/4,

344/b/9, 344/b/12, 344/b/14, 381/a/15,

381/a/15

a. +a 301/b/3, 301/b/7, 301/b/15,

303/b/10, 343/b/8, 343/b/9, 345/a/2,

349/a/14

a. +da 233/b/15

a. +dan 244/b/5, 257/a/11, 301/b/3,

301/b/14, 302/a/6

a. +ınuñ 345/a/9

a. +ın 302/a/4, 349/b/8
a. +ını 250/b/1, 261/b/4
a. +ıyla 340/a/5
a. +lar 323/b/9, 343/b/4, 343/b/7,
343/a/3, 343/a/6, 343/a/6, 343/a/8,
344/b/7
a. +ları 332/b/10, 343/b/3, 343/a/4,
343/a/5, 343/a/11, 343/a/13
a. +ların 255/b/4
a. +larda 283/a/5
at- : Atmak.
a. -ar 261/a/5, 304/a/9, 311/b/15,
312/a/8, 328/a/15, 332/a/14, 370/a/15,
372/a/10, 378/a/4
a. -arlar 202/a/3, 210/a/1, 248/b/5,
252/b/13, 292/a/14, 322/b/2, 355/a/1,
398/a/4
a. -mış 221/b/15
a. -mişlar 253/a/13
a. -dum 360/b/7, 365/a/2, 365/a/3
a. -dı 269/a/10, 284/b/3, 284/b/4,
287/b/6, 293/b/9, 293/b/10, 304/b/3,
306/a/9, 360/a/12, 360/a/12, 365/a/1,
365/a/2, 365/a/3
a. -dılar 267/a/11, 385/a/9, 390/b/11
a. -ayım 293/b/7
a. -sa 326/b/2
a. -salar 280/a/14
a. -alar 384/b/15
a. -up 210/a/3
a. -duğıdur 378/a/3
a. -duklarıdur 359/a/2
a. -armış 360/b/6
a. -arlarsa 369/a/5
ata : Ata, ced.

a. 237/b/5
a. +m 260/a/6, 282/a/1
a. +sı 220/a/6, 224/b/10, 239/b/5,
245/b/9, 256/a/5, 256/a/6, 268/a/14,
294/a/7, 295/a/6, 295/a/8, 309/a/13,
345/b/6, 352/a/14, 358/b/11, 358/a/14,
358/a/15
a. +sıdur 356/a/7
a. +sın 294/b/6
a. +sını 250/b/2
a. +sına 220/a/5, 220/a/6
a. +sıyla 250/b/2
a. +muzdan 249/a/14
a. +ları 347/a/5
a. +larınuñ 347/a/6
atasız : Atasız, soysuz.
a. 401/a/1
'atā (A.) : Bağış, bahşiş.
'a.+yı 255/b/14
atdur- : Attırmak.
a.-dı 268/a/12, 385/a/9
ateş (F.) : Ateş, hararet.
a. 220/b/10
āteşhāne : Ateş evi.
ā.+si 210/a/8
atıl- : Atılmak.
a.-ur 351/b/14
a.-dı 338/b/6
a.-acağ 252/b/12
a.-maz 202/a/3
ağlas (A.) : Üstü ipekli altı pamuklu
kumaş.
a.+lar 397/b/8
atlu : Atlı.
a. 217/b/8, 218/b/6, 249/a/12,

269/a/6, 269/a/13, 388/b/12

a.+yıla 356/b/9

a.+yı 308/b/13, 353/b/6, 394/a/4

atmak : Atmak.

a.+da 250/a/6

av : Av.

a. 255/a/6, 299/b/3, 299/b/3,
299/b/4, 299/a/11, 309/b/2, 355/b/3,
365/b/11, 367/a/3, 396/b/1

a.+a 313/a/14

a.+ından 367/b/4

‘avām (A.) : Halk, avam.

‘a. 327/a/4

‘avāmu’n-nās (A.) : Halk.

‘a. 274/b/15, 327/b/5

‘avarat → **‘avrat**

‘a. 355/a/5

āvāre (F.) : Aylak, işsiz güçsüz.

ā. 313/a/15

āvāz (F.) : Ses.

ā. 213/a/9, 213/a/12, 219/a/3,
221/b/4, 224/b/7, 225/a/4, 225/a/5,
226/b/10, 246/b/2, 246/b/9, 250/b/14,
255/a/7, 255/a/11, 255/a/12, 266/b/2,
288/a/8, 295/b/2, 295/b/5, 295/b/12,
300/a/3, 301/a/6, 315/b/15, 316/a/1,
318/b/3, 320/b/4, 321/a/13, 323/b/2,
326/b/4, 327/a/14, 331/b/11, 331/b/12,
331/a/1, 336/b/7, 337/b/11, 338/b/5,
338/a/5, 339/a/3, 345/b/3, 351/a/1,
354/b/7, 354/b/12, 355/b/3, 357/a/12,
359/b/1, 361/a/1, 363/b/2, 365/a/7,
368/a/14, 371/b/6, 374/b/1, 380/b/14,
382/a/9

ā.+ı 224/b/4, 226/b/9, 226/a/15,

361/a/1, 369/b/4

ā.+dan 226/b/1, 295/b/12, 321/b/9

ā.+ım 220/a/4

ā.+ı 226/a/12, 235/b/13, 236/a/11,
284/b/3, 301/a/6, 301/a/6, 308/a/15,
309/a/1, 312/a/6, 316/b/14, 319/b/9,
321/a/11, 323/b/2, 323/b/3, 323/b/3,
325/a/2, 326/b/3, 328/a/8, 330/b/7,
331/b/6, 331/a/1, 336/b/6, 336/b/9,
340/a/3, 342/a/14, 344/b/7, 345/a/14,
353/b/14, 354/a/11, 358/b/1, 364/a/10,
373/b/10, 384/a/4, 393/b/1, 394/a/9,
396/b/15

ā.+ıdur 331/b/11, 331/b/12

ā.+ıdı 333/b/1

ā.+ıla 224/b/10, 226/b/2, 226/a/10,
232/b/8, 323/b/4, 345/b/1

ā.+ın 219/b/12, 219/b/15, 220/a/3,
224/a/13, 226/a/15, 294/b/3, 323/b/4,
330/b/2, 331/a/14, 331/a/15, 355/b/10,
363/b/2, 388/b/6

ā.+ını 394/a/11

ā.+ına 224/b/12, 320/b/5

ā.+ında 308/b/1

ā.+ından 226/a/4, 255/a/9,
314/b/15, 320/b/4, 328/a/6, 336/b/7,
340/a/3, 353/a/11, 354/b/8, 375/a/14,
393/b/11

ā.+ları 306/b/8, 331/b/9

ā.+lar 249/a/11, 293/a/13, 295/a/15,
302/b/1, 331/b/5, 352/a/3

āvāze (f.) : Ses, bağırtı.

ā. 225/b/10, 323/a/4

avcı : Av yapan.

a. 370/a/3

a'ver (A.) : Tek gözlü.

a. 329/b/14, 330/a/1

avla- : Avlamak.

a. -rlar 212/a/9, 364/b/9

a. -rlardı 367/b/6

a. -maz 365/b/11

a. -yılmaz 309/b/2

a. -mak 367/a/13

a. -mağ 225/a/15

a. -mağa 255/a/4

avlat- : Avlatmak.

a. -aram 242/b/5

'avrat (A.) : Kadın, kadınlar.

'a. 211/b/6, 231/a/5, 231/a/6,

231/a/7, 231/a/8, 231/a/12, 231/a/13,

232/b/12, 232/a/14, 233/b/10, 233/a/7,

234/b/11, 234/a/8, 235/b/6, 235/b/12,

235/b/15, 235/a/1, 235/a/7, 235/a/8,

236/a/7, 236/a/10, 240/b/3, 240/a/15,

241/b/4, 241/b/5, 244/b/8, 245/a/4,

249/b/15, 253/a/11, 256/a/15, 261/b/3,

287/a/10, 291/b/6, 296/b/11, 301/b/3,

301/b/8, 301/b/9, 301/b/14, 301/a/14,

302/b/7, 302/a/2, 302/a/6, 302/a/10,

302/a/12, 304/b/6, 316/b/15, 344/a/13,

345/b/9, 345/b/12, 346/b/14, 347/b/2,

347/b/5, 347/b/6, 348/b/9, 355/a/4,

361/b/1, 361/a/15, 371/b/9, 379/b/10,

379/b/15, 382/b/6, 386/b/5, 386/a/4

'a. +dur 233/b/3, 233/a/8, 234/a/12

'a. +dı 262/b/10

'a. +ıdı 294/b/8

'a. +ıla 234/b/13, 355/a/2, 355/a/3,

361/a/11

'a. +mı 241/b/6

'a. +uñ 208/a/8, 208/a/10, 231/a/4,
231/a/11, 233/a/3, 235/a/15, 248/a/9,
250/a/15, 344/a/2, 355/a/4

'a. +a 202/b/2, 233/b/4, 235/a/7,
235/a/11, 301/b/6, 302/a/9, 343/b/8,
343/b/9, 361/b/15

'a. +da 233/b/15, 233/a/6

'a. +dan 223/b/14, 233/b/4

'a. +ım 232/b/6

'a. +um 227/a/6, 234/b/1, 236/a/5

'a. +ımı 232/b/5

'a. +ıñ 220/a/2

'a. +ı 232/a/11, 233/b/12, 245/b/8,
248/a/7, 251/b/11, 252/a/3, 253/a/7,
264/b/11, 282/a/12, 285/a/10, 301/b/2,
302/a/8, 355/a/1, 361/a/13

'a. +ıdur 236/b/8

'a. +ım 287/a/1

'a. +ımı 261/a/13

'a. +ına 233/b/1, 245/a/4, 245/a/7,
249/b/12

'a. +ından 233/a/10

'a. +ıñuz 232/a/11

'a. +ları 219/b/14, 232/a/4,
240/b/11, 250/a/7, 258/b/2, 300/b/3,
332/b/5

'a. +lar 215/a/15, 232/b/3, 232/b/10,
233/b/2, 233/b/5, 234/b/2, 236/a/3,
236/a/4, 240/b/3, 240/b/5, 241/a/4,
253/a/12, 256/b/1, 282/a/14, 303/a/13,
314/b/2, 332/b/4, 343/b/5, 343/b/6,
361/b/11, 376/b/2, 376/b/5

'a. +lardur 232/b/10

'a. +larun 235/a/12

'a. +laruñ 208/a/7, 232/b/6, 232/a/8,

232/a/12, 233/b/7, 233/a/9, 234/a/2,
235/b/4, 241/a/8

'a. +larıla 240/b/14

'a. +lara 232/b/7, 232/a/10, 241/a/2,
325/b/11, 389/a/6

'a. +lardan 232/a/7

'a. +larla 312/b/11

avud- : Avutmak.

a. -a 267/b/1

avul- : Avutulmak.

a. -maz 224/b/9

ay : Ay.

a. 221/a/1, 223/a/14, 231/b/4,
257/a/12, 257/a/15, 283/a/10,
303/a/15, 331/a/13, 365/b/11,
365/b/11, 377/b/12, 378/b/8, 381/b/11

a. +un 283/b/8

a. +uñ 207/a/11

a. +a 378/a/2

a. +da 288/b/14, 339/b/15

a. +dan 217/a/5

a. +ı 213/b/11, 213/b/12, 351/b/2

a. +ına 234/b/11

a. +lar 249/b/13

ayak : Ayak.

a. 201/a/11, 201/a/11, 228/b/11,
268/b/9, 398/b/9, 403/b/10

a. +ıla 299/a/14, 304/a/2, 313/a/7,
314/b/2, 319/b/13, 363/a/15, 368/b/8

a. +a 341/b/10

a. +dan 311/a/7, 311/a/8

a. +uñ 259/b/14, 259/b/14

a. +ı 200/b/4, 222/a/4, 250/a/2,
255/b/1, 281/a/9, 293/b/13, 299/a/7,
300/b/1, 302/b/6, 302/a/3, 310/a/10,

311/b/10, 311/a/7, 321/a/11, 323/a/11,
329/a/9, 330/b/7, 332/a/6, 332/a/7,

339/a/5, 353/a/14, 361/a/7, 364/b/12,

374/a/1, 374/a/6, 381/b/12, 383/b/12,

388/b/14, 390/b/12, 396/b/15, 402/a/9

a. +ıdur 311/a/2

a. +ın 246/b/10, 252/b/4, 286/b/3,

301/b/15, 303/a/6, 339/a/1, 339/a/2,

339/a/2, 344/a/13, 347/a/9, 347/a/10,

357/a/13, 361/a/7, 366/b/7, 386/a/4,

386/a/12, 397/a/12, 397/a/13

a. +ındur 286/b/3

a. +ına 213/b/5, 244/b/15, 319/a/7,

333/b/3, 333/a/4, 353/a/5, 361/b/4

a. +ında 284/b/1, 306/a/8

a. +ındadur 237/b/7

a. +ından 214/b/15, 366/b/1, 395/b/9

a. +ıyla 311/a/4, 330/b/10, 332/a/14,
379/b/3

a. +ları 237/a/12, 241/a/5, 298/b/15,

300/b/1, 302/a/3, 311/a/2, 352/b/1,

352/a/12, 352/a/13, 353/a/5, 369/b/10,

379/b/3

a. +larının 276/b/9, 322/a/4

a. +larını 296/b/8

a. +larından 220/b/10

ayaklı → **ayaklı**

a. 311/a/6, 311/a/7

ayaklı : Ayaklı.

a. 200/b/15, 299/a/13, 383/b/14

ayaksız : Ayağı olmayan, ayaksız.

a. +dur 383/b/13

aya : El içi, aya.

a. +sına 365/b/1, 365/b/9

ayaz : Soğuk.

- a. +dan** 402/a/3
- 'ayb** (A.) : Ayıp, kusur.
- 'a. +ı** 363/b/13, 364/a/5
- 'a. +mı** 278/a/14
- aydanlık** → **aydınlık**
- a.** 279/b/12
- aydın** : Karanlık olmayan, aydın.
- a.** 215/b/10, 361/b/4
- a. +dı** 377/b/12
- a. +a** 377/a/13
- a. +ına** 303/a/15, 331/a/13, 342/b/13
- a. +ından** 283/a/10
- aydınlık** : Aydın olma durumu.
- a.** 274/a/1, 377/a/10
- a. +ı** 226/b/7
- a. +a** 226/b/6
- āyet** (A.) : Kur'an ayeti.
- ā.** 343/b/1
- ā. +üñ** 383/a/12
- ā. -i kerīme+i** 400/a/13
- ā. -i kerīme+nüñ** 292/a/11
- aygır** : Aygır.
- a. +ı** 345/a/9
- ayır-** : Ayırmak.
- a. -dum** 299/a/8
- a. -sa** 237/a/6
- a. -salar** 237/a/10
- a. -up** 398/a/2
- a. -mağ** 315/a/3
- āyīn** (F.) : Ayin, tören.
- ā.** +idür 332/a/9
- āyīne** (F.) : Ayna.
- ā.** 223/a/5
- aylık** : Aylık.
- a.** 243/a/9, 366/a/7
- 'ayna's-şems** (A.) : Güneşin görüntüsü.
- 'a.** 331/a/4
- aynı** : Benzer, aynı.
- a.** 287/b/14
- 'aynı's-şems** (A.): Belesan ağacının diğer adı.
- 'a.** 201/a/5
- 'aynu's-sevā'** (A.) : Denklik, eşitlik.
- 'a.** 223/b/4
- 'aynü's-şems** → **'ayna's-şems**
- 'a. +de** 396/a/12
- ayran** : Ayran, süttten yapılan içecek.
- a.** 212/a/5
- ayrıl-** : Ayrılmak.
- a. -ur** 358/a/4
- a. -dı** 235/b/3
- a. -maz** 348/a/11, 359/b/1, 381/a/5
- ayru** : Ayrı, başka.
- a.** 227/a/11, 318/a/12, 318/a/13, 318/a/14
- a. +lardan** 274/a/13
- ayruk** : Ayrı, farklı.
- a.** 201/a/5, 207/a/9, 213/b/6, 216/b/2, 227/b/15, 249/a/15, 253/a/13, 294/a/9, 301/a/11, 302/b/12, 311/b/3, 315/a/7, 315/a/8, 316/a/10, 317/a/5, 317/a/7, 319/b/8, 325/b/2, 327/b/4, 337/b/15, 339/b/6, 354/a/13, 362/a/1, 378/b/13, 384/b/2
- a. +ı** 251/a/7
- a. +ında** 208/b/6
- a. +ların** 399/b/4
- ayrul-** : Ayrılmak.
- a. -madum** 367/a/2

ayu : Ayı.

a. 364/b/11, 364/b/15, 365/b/4,
365/b/11, 365/b/14, 365/a/5, 365/a/15,
366/b/5, 366/a/2, 366/a/7, 366/a/15

a. +yı 365/a/11

ayva : Ayva.

a. 232/a/2

a. +yı 395/a/15

'ayyār (A.) : Düzenbaz, hileci.

'a. +lardan 305/a/3

az : Az, fazla olmayan.

a. 201/a/7, 209/a/12, 220/b/10,
222/b/14, 225/a/11, 225/a/11, 230/a/1,
230/a/10, 230/a/10, 232/a/10, 234/b/9,
235/b/13, 235/b/13, 264/a/1, 270/b/9,
270/b/9, 315/b/1, 331/a/1, 336/b/2,
352/b/7, 355/a/1, 355/a/15, 369/a/1,
369/a/1, 369/a/2, 369/a/2

a. +dur 299/b/12

a. +ı 375/a/6

a. +rak 259/a/5, 270/b/15, 364/b/4,
372/b/2

az- : Azmak, yoldan çıkmak.

a. -ar 291/b/8

a. -dılar 348/a/1

a. -mışam 301/b/2

a. -mışları 244/a/3

a. -sa 324/b/15

a'zā (A.) : Organlar.

a. 228/b/13

a. +yı 283/b/7

a. +ya 212/b/1

a. +sı 228/b/11, 246/b/10, 311/a/1,
344/b/7, 370/a/11, 373/a/9

a. +sına 359/b/6

a. +sında 266/b/7

a. +sından 359/a/11

a. +ları 357/a/15

a. +lar 228/b/15

'azab → **'azāb**

'a. 291/b/6

'azāb (A.) : Azap, işkence.

'a. 275/b/13, 375/b/2, 375/b/3,
375/b/3, 375/b/13, 376/a/13, 377/a/1,
382/b/12, 382/b/15, 399/b/14

'a. +dur 383/a/5

'ā. +ı 376/b/12, 376/a/11, 382/b/2,
382/b/10, 385/a/2, 385/a/1

'a. +ından 209/b/5, 264/b/8

azacıq → **azacuk**

a. 200/b/12, 204/b/15

azacuk : Azıcık, çok az.

a. 399/b/10

azād (F.) : Özgür, serbest.

a. 376/b/11

āzād → **azād**

ā. 257/b/8

ā. +dur 208/b/2

až'af (A.) : Çok güçsüz.

a. 275/b/13

a. -ı maḥlūkāt +ıla 403/b/13

a'zam (A.) : En büyük.

a. 275/b/12, 394/a/3

a. +inuñ 400/b/3

a. +unı 400/b/7

a. -ı maḥlūkāt +ıla 403/b/14

'azamet (A.) : Büyüklük, ululuk.

'a. 308/b/4

'a. +ile 275/b/8, 398/b/4

'a. +le 336/a/10, 377/a/8, 398/b/2

‘a. +imle 333/a/3
‘a. +ini 239/b/8, 239/b/9, 239/b/9
‘a. -i mu‘cize+si 240/a/1
‘a. -i mülükâne 334/a/10
‘a. -i Ya‘küb 239/b/15
‘azametlü : Görkemli.
‘a. 377/a/5, 377/a/6
‘a. +yidi 243/b/3
azcuğ → azacuğ
a. 222/b/8
azdur- : Azdırmak.
a. -ur 300/b/3
azı- → az-
a. dum 301/b/2
‘azīm (A.) : Büyük, ulu.
‘a. 200/a/11, 203/a/6, 234/b/12,
235/b/4, 238/b/NaN, 238/b/9, 238/a/1,
239/b/2, 239/a/1, 239/a/5, 241/a/11,
241/a/11, 242/b/8, 242/b/15, 242/a/4,
243/a/3, 243/a/4, 248/b/2, 263/b/9,
264/a/6, 272/a/7, 276/a/14, 280/b/10,
293/a/7, 307/a/8, 308/a/11, 308/a/12,
312/a/1, 323/b/14, 332/a/4, 333/a/3,
334/a/15, 334/b/9, 342/b/2, 343/a/1,
344/b/15, 345/a/3, 346/b/3, 349/a/12,
352/b/10, 354/a/5, 357/a/14, 374/b/11,
375/b/5, 377/b/5, 377/a/7, 377/a/8,
379/a/8, 382/b/2, 382/a/1, 391/b/9,
399/a/6
‘a. +dür 359/a/9
‘a. +ile 328/b/8
‘a. +leri 396/a/5
āzīne (F.) : Cuma
ā. 367/b/4, 367/a/13
‘azīz (A.) : Değerli, saygıdeğer.

‘a. 201/a/7, 204/a/4, 225/a/7,
232/a/9, 239/b/8, 239/b/14, 244/a/12
‘a. +dür 210/b/2, 342/a/2
‘a. +ün 239/b/9
‘a. +rek 369/b/15
‘azīzü’n-nefes (A.) : Hoş nefes.
‘a. 332/a/5
azmak : Bağ filizi.
a. 207/b/5
azu : Azı dişi.
a. +sı 239/b/3, 361/b/9

B

bā (A.) : Arap alfabesinin ikinci harfi.
b. 395/b/14, 395/b/15
bā-an (F.) : Şimdilik.
b. 305/b/5
bāb (A.) : Bölüm, fasıl, kısım.
b. 237/a/1, 251/b/7, 254/b/6,
270/a/8, 270/a/9, 272/b/11, 272/b/13,
297/b/9, 375/a/2
b. +da 332/a/2
b. +ında 251/b/3, 288/b/6, 306/a/14
bābā (F.) : Baba
b. +sı 294/b/12
bādām (F.) : Badem.
b. 210/b/1, 210/b/3, 210/b/4
b. +da 208/b/6
b. +ınuñ 210/b/5
bādaş- : Güreşmek.
b. -ur 357/a/9
bādiye (A.) : Çöl.
b. 265/a/14
bağ (F.) : Bahçe, bağ.

- b. 208/a/6, 365/a/1
b. **+dur** 308/b/2
b. **+ı** 215/a/1, 362/a/9
b. **+da** 320/b/3, 362/a/8
b. **+dan** 352/b/7
b. **+larını** 206/a/3
b. **+larda** 393/b/11
bağa : Kaplumbağa.
b. 214/a/10, 272/b/2, 352/b/6,
364/b/15, 383/a/5, 390/b/5, 391/b/3,
393/b/10
b. **+nuñ** 214/a/11
bağarsak : Bağırsak.
b. **+ın** 357/b/1
b. **+larını** 374/b/9
bağarsuk → **bağarsak**
b. **+ıla** 357/b/1
bağçe (F.) : Bahçe.
b. **+dür** 308/b/3
b. **+lar** 207/b/3
bağırılık : Yabani ördek.
b. 321/b/4
bağırşak → **bağarsak**
b. **+ından** 386/a/6
b. **+ları** 203/b/9
b. **+larını** 379/a/13
b. **+lara** 205/a/9
bağırılak : Yabani ördek.
b. **+dan** 321/b/6
bağla- : Bağlamak.
b. **-ram** 235/a/11
b. **-r** 202/b/6, 238/a/8, 250/a/15,
255/b/11, 264/a/8, 390/b/7
b. **-rlar** 213/a/3, 213/a/4, 250/a/1,
312/b/15, 319/b/11, 319/b/11, 335/b/2,
355/a/1, 371/b/12
b. **-dım** 243/a/13
b. **-dum** 272/b/5
b. **-dı** 233/a/13, 259/a/6, 303/a/6,
332/a/11, 339/b/3, 346/a/8, 350/b/4,
387/b/4, 400/b/10, 402/a/11
b. **-dık** 246/b/10
b. **-dılar** 218/a/11, 245/a/9, 339/a/2,
361/b/4, 385/b/1
b. 235/b/1
b. **-ğıl** 245/a/7
b. **-yalum** 339/a/1
b. **-n** 339/a/2
b. **-sa** 331/a/5
b. **-salar** 235/a/3, 332/b/3, 341/a/15,
367/a/4, 381/a/14
b. **-yam** 272/b/5
b. **-ya** 326/a/4
b. **-yalar** 231/a/9, 231/a/10, 339/b/2,
371/b/6, 380/a/1
b. **-yacak** 245/a/6
b. **-rlarsa** 385/b/10
b. **-mişdi** 284/b/1
b. **-mişlardı** 272/a/3
b. **-yıkomişlar** 225/b/4
bağlan- : Bağlanmak.
b. **-ur** 329/a/1
b. **-dum** 338/a/8
b. **-dı** 290/b/7
b. **-sa** 344/a/7
b. **-yu** 238/a/9
b. **-up** 205/a/10
bağlı → **bağlu**
b. 214/b/15, 214/a/7
b. **+dur** 343/b/13

- bağlu** : Bağlı.
 b. 298/b/5, 339/a/5
 b. **+yiken** 339/b/8
- bağ(ı)r** : Bağır, göğüs.
 b. **+ı** 225/b/14
- bāğuvrī** : Mısır'da yetişen bir kabak türü.
 b. 208/b/14
- bahā** (F.) : Değer, kıymet, paha.
 b. **+ya** 353/b/2
- bahādır** (F.) : Yiğit.
 b. 246/a/9, 306/a/7, 313/a/2,
 349/a/11, 355/b/7
 b. **+dur** 309/a/7, 315/a/15
 b. **+ı** 372/b/2
 b. **+lar** 249/b/7, 249/a/1
- bahādırlık** : Yiğitlik.
 b. 228/b/12
 b. **+ı** 354/a/14
- bahādur** → **bahādır**
 b. 242/a/4, 246/a/7, 316/b/2, 334/a/1
 b. **+dur** 349/a/13
- bahaḳ** (A.) : Göz patlaması.
 b. **+ı** 231/b/13
 b. **+a** 231/b/13
- bahār** (F.) : Bahar, ilkbahar.
 b. 325/b/6, 385/b/11
 b. **+da** 315/a/1, 321/b/2, 321/b/11,
 322/b/14, 325/b/3
 b. **+daki** 207/b/5
- bahāsız** : Değersiz.
 b. 339/a/1
- bāhın** : Hurma ağacının bir türü.
 b. 211/b/8
- baḥīl** (A.) : Cimri.
 b. 312/a/14, 364/b/11
- bahır** (A.) : Deniz.
 b. **+de** 238/b/9, 244/a/5
- bahmūş** : Bir balık türü.
 b. **+dur** 403/a/1
- baḥr** (A.) : Deniz.
 b. **-ı 'amīḳ** 242/a/3
 b. **-ı muḥīṭ** 323/b/13, 352/a/3
 b. **-ı muḥīṭ+de** 321/b/12
 b. **-ı muḥīṭ+dür** 251/a/7
- baḥrī** (A.) : Denizle ilgili.
 b. 246/b/7, 246/b/12, 323/a/10,
 343/a/3, 345/a/4, 345/a/4, 345/a/6,
 345/a/7, 385/a/14, 391/b/3
 b. **+dür** 332/a/4, 338/a/12
 b. **+yidi** 247/a/2
 b. **+nüñ** 367/a/8
- baḥş** (A.) : Bahis, konu.
 b. 227/a/4
- baḥş** (F.) : Bağış, ihsan, verme.
 b. 311/b/5
 b. **+ın** 218/b/6, 387/b/14
 b. **+ını** 211/a/3
 b. **+ında** 364/a/5, 387/b/14
 b. **+ınca** 364/a/5
 b. **+ı** 218/b/5, 231/b/12
 b. **+ıda** 218/b/5
 b. **+ada** 231/b/12
- ba'īd** (A.) : Uzak
 b. 214/b/10, 274/a/6, 305/b/4,
 327/a/3, 353/b/1
 b. **+dür** 353/b/1
- baḳ-** : Bakmak.
 b. **-aram** 285/a/12, 285/a/12
 b. **-ar** 275/a/12, 313/a/6, 320/b/1,

368/b/1, 386/a/7

b. -arlar 327/b/6

b. -dı 216/a/7, 223/b/7, 225/a/3,
338/b/4, 360/b/6, 384/b/10, 402/b/10

b. -ayım 401/b/15

b. -sa 259/a/4

b. -salar 397/a/1

b. -up 238/a/6

b. -arıduğ 270/a/3

b. -madı 360/b/10

b. -mayam 216/b/2

b. -ımayasın 403/b/9

bağam (A.) : Bakam ağacı.

b. 200/b/7, 200/b/9, 200/b/10,
254/a/2

b. +ı 200/b/11, 254/a/1, 254/a/4

bākıla → **bağla**

b. 214/b/10, 395/b/3, 395/b/6

bākıllā → **bağla**

b. 395/b/8

bağır : Bakır.

b. 231/b/11, 248/a/7, 257/b/10,
265/b/11, 402/a/6

b. +ı 265/b/8, 265/b/10, 270/b/14,
271/a/7

b. +dan 222/a/3, 222/a/12, 257/b/9,
270/b/3

bākī (A.) : Kalıcı, ölümsüz.

b. 209/a/12, 212/b/6, 227/b/1,
231/a/2, 254/b/14, 270/a/11, 273/b/5,
273/a/3, 273/a/5, 309/a/15, 315/a/2,
317/a/5, 332/b/12, 344/b/6, 364/b/6,
364/a/13, 380/b/9

b. +dür 216/b/12, 272/b/9

b. +si 364/a/14, 374/a/15

b. +sini 288/a/12

b. +sine 248/b/2, 292/b/15

bağkāl (A.) : Bakkal dükkanı.

b. 396/a/7, 396/a/8

bağla (A.) : Bakla.

b. 272/a/13, 395/b/4

b. +ı 380/a/8

bal : Bal.

b. 215/a/10, 332/b/5, 387/a/5,
392/b/4, 392/b/5, 392/b/7, 392/b/14,
392/a/1, 392/a/6, 392/a/10, 392/a/11,
392/a/13, 392/a/15, 392/a/15, 393/a/4

b. +uñ 392/b/12

b. +ı 205/a/1, 332/b/4, 393/b/4

b. +a 203/b/5, 231/b/2, 391/a/9,
392/b/2

b. +dan 392/b/6

bāl : Bir balık türüdür.

b. 379/a/2

balaban : Çakırdoğan, üsküflü doğan.

b. 313/a/1, 313/a/9, 313/a/9

b. +uñ 313/a/6

b. +da 283/a/5

balçık : Balçık.

b. 203/a/5, 237/a/13, 306/a/5,
328/a/15, 373/b/13

b. +ıla 207/b/6

b. +ı 237/b/2, 280/a/13, 280/a/14

b. +a 201/b/10, 375/a/5

b. +da 237/a/8, 237/a/8, 237/a/15

b. +dan 237/a/13, 328/b/1, 380/a/5

b. +ın 237/a/6

b. +ında 237/a/5

b. +ından 373/b/12, 380/a/3

baldır : Dizle ayak bileği arası.

b. +ı 243/b/1
balgam (A.) Balgam.
b. +ıdur 283/b/8
balık : Balık.
b. 206/b/9, 242/a/8, 242/a/10,
242/a/15, 246/b/11, 246/b/15, 252/a/8,
319/a/4, 319/a/6, 353/b/9, 364/b/4,
367/b/4, 367/b/6, 367/b/8, 367/a/13,
368/a/7, 375/b/10, 375/b/10, 375/b/11,
375/b/15, 375/b/15, 375/a/4, 375/a/6,
375/a/10, 375/a/12, 375/a/14, 376/a/4,
377/b/3, 377/b/7, 377/b/8, 377/a/8,
377/a/15, 378/b/11, 378/a/15,
379/b/13, 379/b/14, 379/b/15, 379/a/1,
379/a/8, 379/a/10, 379/a/15, 380/a/5,
380/a/5, 380/a/8, 382/b/2, 402/b/3,
402/b/8, 403/a/3
b. +dur 378/b/4, 378/b/10, 378/b/14,
378/a/2, 378/a/9, 378/a/12, 378/a/15,
379/b/7, 379/a/2, 379/a/8, 380/a/14,
402/b/15
b. +uñ 277/a/5, 277/a/13, 343/b/14,
375/b/12, 375/a/14, 378/b/1, 379/b/11,
380/a/7, 402/b/2, 402/b/6, 403/a/1
b. +ı 319/a/5, 341/b/6, 375/b/10,
378/a/7
b. +a 314/a/15, 375/b/14
b. +dan 243/a/12, 375/a/5, 377/a/8
b. +lar 351/a/10, 379/b/2, 379/b/8,
379/a/11, 380/a/11, 380/a/13, 380/a/14
bāliġ (A.) : Erişkin, yetişkin.
b. 203/a/2
b. +a 307/a/10
balta : Balta.
b. 333/b/13

b. +yıla 333/b/13
bān : Bir balık türü.
b. 206/b/10
bañ : Ban otu.
b. +a 392/a/14
baña : Bana
b. 209/b/2, 210/a/9, 216/a/3,
219/a/14, 220/a/4, 236/a/9, 241/a/2,
244/a/11, 255/b/3, 259/a/4, 260/b/3,
260/a/1, 260/a/4, 262/a/7, 263/a/9,
264/b/9, 266/a/13, 272/a/15, 278/b/3,
278/a/8, 279/a/11, 282/a/3, 285/b/14,
285/a/2, 286/a/1, 286/a/3, 287/b/2,
290/b/5, 290/b/10, 291/b/11, 294/b/13,
298/b/9, 298/a/12, 299/a/2, 299/a/11,
299/a/12, 299/a/14, 300/b/13,
304/a/14, 306/a/2, 306/a/12, 307/b/4,
307/b/5, 307/a/2, 315/b/6, 316/a/8,
327/a/13, 338/b/2, 338/b/8, 338/b/13,
338/a/2, 338/a/9, 348/b/9, 349/b/3,
353/b/4, 356/b/1, 356/b/8, 357/a/6,
358/b/9, 362/b/15, 365/a/11, 366/b/7,
385/a/3, 387/b/2, 387/a/15
bār (I) (F.) : Yük
b. 231/a/14
bār (II) (F.) : Kez, defa.
b. 275/b/11, 323/a/14, 337/b/10,
338/a/12, 355/a/4
bāras → **pārs**
b. 394/b/8
bardak : Bardak.
b. 402/a/6
b. +uñ 402/a/9
b. +ı 203/a/5, 382/b/14
b. +a 230/a/12

b. +lar 270/b/3, 390/b/10
bāre (F.) : Beygir.
b. 380/a/6
barış- : Birleşmek.
b. -ur 200/b/2
barmak → **parmak**
b. 230/b/3, 316/b/10
b. +ıla 222/a/13
b. +ı 247/b/2
b. +ın 218/b/2
b. +ına 231/b/6
bārs → **pārs**
b. 358/b/1, 358/b/6, 358/b/7
bāru → **bārū**
b. 218/b/1, 382/a/1
bārū (F.) : Hisar, burç.
b. 210/a/11
b. +sın 247/a/4
baş- : Basmak.
b. -ar 311/b/1, 311/b/6, 319/b/13,
330/a/12, 332/a/15
b. -mış 236/b/4
b. -dı 356/b/10
b. -şa 386/a/4
b. -a 344/a/13, 371/a/5
b. -alar 398/b/14
b. -ıcağ 357/a/13
b. -maz 361/a/8
b. -masunlar(!) 398/b/8
b. -mağ 276/b/9
başal (A.) : Soğan.
b. -ı ŝāmī 201/b/10
başalu'z-ziber (A.) : Soğan zarı.
b. 201/b/7
başar (A.) : Göz.

b. +dur 222/b/11
başıl- : Basılmak.
b. -a 398/b/14
bāsubān → **pāsubān**
b. 322/a/5
baş : Baş, kafa.
b. 203/a/15, 317/a/14, 321/a/2,
334/a/12, 341/b/9, 385/a/14
b. +uñ 276/b/1, 276/b/10, 276/a/14
b. +a 201/a/10, 203/a/15, 341/b/8
b. +da 201/a/12
b. +ra 250/b/4
b. +um 288/b/1
b. +ıma 310/b/10
b. +uma 310/b/9, 310/b/15
b. +uña 310/b/14
b. +ı 200/b/4, 203/a/9, 239/a/6,
243/a/7, 247/b/8, 247/b/8, 247/b/8,
254/a/10, 258/a/9, 261/b/12, 272/b/1,
272/b/7, 272/b/8, 290/b/9, 292/a/1,
296/a/4, 298/a/4, 321/a/10, 328/a/10,
329/a/7, 329/a/8, 333/b/9, 336/a/5,
341/a/8, 342/a/7, 350/a/1, 350/a/6,
352/b/5, 372/b/3, 380/b/6, 385/a/10,
387/b/9, 387/a/10, 388/b/14, 390/a/15,
391/b/4, 393/a/11, 394/b/5, 396/b/9
b. +u 340/b/11
b. +ıdur 223/a/7
b. +ıla 339/b/5, 387/a/10, 387/a/11,
402/b/11
b. +ıyıla 339/b/13
b. +ın 241/a/9, 244/b/8, 261/b/11,
283/a/14, 288/b/2, 300/b/15, 302/a/12,
305/a/6, 306/a/10, 339/b/13, 340/b/15,
341/a/1, 352/b/3, 352/b/14, 356/b/5,

360/b/14, 363/b/3, 368/b/8, 368/a/15,
369/a/2, 369/a/5, 383/a/7, 388/a/1,
397/a/11

b. +ınuñ 253/b/8, 276/b/3, 351/b/4

b. +ını 201/b/9, 233/a/13, 252/b/4,
261/b/13, 261/b/14, 262/a/10,
272/a/10, 317/b/1, 339/b/6, 352/b/6,
370/a/1, 385/b/9, 388/b/7

b. +ına 208/b/12, 221/b/15,
244/b/12, 248/b/2, 248/a/6, 284/a/4,
296/b/1, 310/b/3, 310/b/4, 310/b/6,
310/b/11, 323/a/1, 329/a/12, 335/b/13,
365/b/6, 366/b/3, 368/b/7, 369/a/2,
372/a/8, 381/b/7, 385/b/13, 390/b/1,
394/b/5, 401/a/10

b. +ında 204/a/5, 212/a/14,
213/a/13, 222/a/4, 222/a/13, 252/a/3,
257/b/11, 257/b/13, 261/a/1, 264/b/6,
276/a/14, 277/a/4, 287/b/13, 288/a/7,
300/b/6, 301/a/1, 301/a/15, 313/a/5,
315/a/14, 324/b/2, 325/a/2, 378/a/12,
384/a/6, 384/a/7, 385/b/14, 388/a/3,
400/b/10

b. +ından 244/b/15, 370/a/11,
374/a/7, 381/a/6, 391/b/4

b. +ıyla 339/b/8

b. +ları 237/a/12, 261/b/11, 298/a/4,
376/a/10

b. +ların 241/b/9, 241/b/11, 248/a/6,
256/a/10, 367/b/3, 376/b/8

b. +larını 342/a/5

b. +larına 220/b/13, 318/b/15

b. +larında 221/b/7

başık- : Yaranın baş tutması.

b. -ur 373/a/3, 373/a/6

b. -an 373/a/3

başla- : Başlamak.

b. -r 396/b/8, 397/b/14

b. -dı 393/a/3

başlu : Başlı.

b. 296/b/1

bat- : Batmak.

b. -ar 351/b/15, 370/b/4

b. -arlar 319/a/1

b. -dı 286/a/4, 382/a/6

b. -a 374/b/15

b. -arsa 326/b/2

b. -maz 206/b/1

b. -mazısa 326/b/2

b. -madı 229/a/5

bâıl (A.) : Temelsiz, asılsız, yalan.

b. 235/b/10, 263/b/6, 371/a/6

b. +dur 361/b/6

b. +ı 337/a/8

b. +dan 260/b/14, 267/a/2

bâıtın (A.) : İç, iç yüz.

b. +a 222/b/10, 222/b/14

bañi'ü'l-incibār (A.) : Doğal inci.

b. +dur 232/b/11

batman : Ağırlık ölçüsü.

b. 205/a/6, 207/a/5, 215/a/10,
239/a/9, 242/b/3, 270/a/14, 270/a/14,
270/a/14, 282/b/3, 282/b/4, 297/a/12,
305/a/15

b. +dur 270/b/5, 282/b/3

b. +dan 270/b/2

bañ (A.) : Kaz.

b. 306/b/8

batur- : Batırmak, sokmak.

b. -ur 353/a/9, 369/a/3

bay : Zengin.

b. 272/a/7

baykuş : Baykuş.

b. 308/a/5, 326/b/6, 326/b/7,
326/b/11, 326/a/6, 327/b/3, 327/a/3,
327/a/6, 331/a/8

b. +ı 307/a/6, 326/b/4, 326/b/8,
326/a/7, 326/a/14, 327/a/9

b. +a 326/b/3, 326/b/8

b. +ıyam 326/b/9, 326/b/10

bayram : Bayram.

b. 260/b/8, 287/a/2

bāz (F.) : Doğan.

b. +ıla 314/a/3

bāzār (F.) : Çarşı, pazar.

b. +a 362/b/12

b. +da 258/b/6

b. +ında 270/a/3

ba'zı (A.) : Bazı, bir kısmı, kimi.

b. 200/a/14, 203/a/9, 229/b/4,
249/b/7, 252/a/1, 270/b/13, 270/a/10,
272/b/15, 279/b/14, 280/a/1, 280/a/2,
280/a/4, 280/a/6, 280/a/7, 280/a/8,
292/b/1, 292/b/1, 296/a/11, 296/a/12,
296/a/12, 296/a/12, 306/b/7, 306/b/7,
339/a/14, 340/b/4, 377/a/9

b. +sı 204/b/1, 204/a/2, 213/a/5,
255/b/14, 255/b/15, 255/b/15, 320/a/6,
320/a/7, 354/b/13, 375/a/3, 384/a/4,
389/a/7, 389/a/9, 389/a/10

b. +sınuñ 367/b/14

b. +sın 258/b/4, 258/b/5, 350/b/13,
350/b/13, 367/a/7

b. +sımı 311/b/6, 311/b/6

b. +sına 222/b/2

b. +sında 377/b/3

b. +lar 200/a/8, 201/b/1, 205/a/3,
206/b/4, 206/b/5, 222/a/7, 222/a/8,
223/a/4, 223/a/5, 230/a/11, 236/b/14,
245/b/3, 245/b/4, 245/a/12, 248/b/10,
265/b/11, 265/b/12, 272/b/9, 273/a/3,
283/b/2, 305/a/11, 310/a/15, 324/a/5,
325/a/6, 330/b/12, 347/b/9, 350/a/4,
361/b/9, 368/a/11, 399/a/9

b. +ları 251/b/14

bāzır : Doğana benzer bir kuş.

b. 313/a/1

bāzırgān (F.) : Bezirgan, tüccar.

b. 246/b/8, 279/a/4, 319/a/3,
323/b/7, 323/b/12, 336/a/1, 377/b/10,
378/a/4

b. +uñ 304/a/11

b. +lar 209/a/2, 254/a/2

b. +lara 253/b/15

b. +lardan 339/a/14

bāzū (F.) : Pazı, kol.

b. +sına 331/a/5

b. +larına 350/b/4

bebek : Bebek.

b. +inüñ 354/a/6

bebır (F.) : Kaplan.

b. 359/a/5, 359/a/9, 359/a/10,
381/b/1, 381/b/1

b. +dür 359/a/10

b. +den 359/a/12

bebr → **bebır**

b. +üñ 359/a/11

bebür → **bebır**

b. 206/a/8

becidd (A.) : Ciddi olarak, gerçekten.

b. 348/b/8
bedel (A.) : Bedel, denk, karşılık.
b. 282/b/5
beden (A.) : Vücut, beden.
b. +dür 272/b/15
b. +e 273/a/6
bed-fa'āl (F.-A.) : Kötü iş.
b. 360/a/14
bed-fa'il (F.-A.) : Kötü işçi.
b. 361/a/4
bedhūy (F.) : Kötü huy, huysuz.
b. 359/b/4
bedhūylik : Kötü huyluluk.
b. +ı 235/b/7
bedī' (A.) : Yeni.
b. 294/a/1, 321/a/10
bedlikā (F.-A.) : Çirkin, suratsız.
b. 250/a/7
bednām (F.) : Adı kötüye çıkmış.
b. 286/a/6
bednāmlik : Kötü adlılık.
b. +dur 241/a/1
bedşekil (F.-A.) : Kötü şekilli, biçimsiz.
b. 361/a/5
bedter (F.) : Daha kötü, beter.
b. 382/b/4
beg : Bey.
b. 287/a/3
b. +i 242/b/14, 336/a/12, 393/a/6
b. +inüñ 283/b/14
b. +leri 287/b/12, 393/a/10,
393/a/15, 399/b/12
b. +ler 288/a/1
b. +lere 271/b/14

beğāyet (F.-A.) : Çok, son derece.
b. 201/b/7, 203/a/4, 204/b/1,
205/b/11, 209/b/10, 210/b/1, 210/b/5,
214/a/5, 219/a/4, 229/b/15, 369/b/13
behāyim (A.) : Dört ayaklı hayvanlar.
b. 242/b/15, 243/a/11, 252/a/9
behīme (A.) : Dört ayaklı hayvan.
b. +dür 301/a/13
behişt (F.) : Cennet.
b. 256/b/2
b. +denidi 200/a/14
behiştī (F.) : Cennetlik.
b. 383/b/5, 383/b/5
b. +ler 321/a/4
behmen (F.) : Kavza kökü otu.
b. 206/a/7, 373/a/11
bekā (A.) : Kalıcılık, devamlılık.
b. +sı 283/b/12, 283/b/12
bekle- : Beklemek.
b. -r 322/a/6
bekmez : Pekmez.
b. 211/a/3
belā (A.) : Bela, musibet.
b. 232/a/4, 279/b/2, 279/a/2,
316/a/2, 327/a/11, 340/a/14, 364/a/8
b. +nuñ 397/b/2
b. +yı 279/b/10
b. +ya 220/a/4, 279/b/3
b. +sına 220/a/5
b. +lar 216/a/11
beleng → **peleng**
b. 359/b/11
belesān (F.) Belsam ağacı.
b. 201/a/4
bel → **bil**

- b. +ine** 250/a/15
- belī** (A.) : Evet.
- b.** 217/a/10, 217/a/11, 219/a/9, 239/b/13, 262/a/15, 263/a/5, 275/a/8, 278/a/9, 279/a/10, 287/b/3, 307/a/1, 327/a/10, 338/b/5, 339/a/1
- beliş** : Bir ot türü.
- b.** 200/b/11
- belki** (F.) : Şayet, olabilir, belki.
- b.** 205/b/4, 207/b/12, 207/b/14, 207/a/12, 215/b/15, 227/a/9, 234/b/2, 236/a/6, 237/b/8, 240/a/12, 265/b/2, 295/a/14, 314/a/1, 333/b/6, 337/a/1, 373/b/2, 385/a/2, 392/a/12, 399/a/1
- bellūr** → **billūr**
- b.** 271/a/13
- bellūt** → **bellūt**
- b.** 390/a/15
- bellūt** (A.) : Meşe ağacı.
- b.** 201/b/11, 201/b/11, 201/b/12, 201/b/13, 309/b/5, 309/b/6, 337/a/11
- belūr-** : Belirmek.
- b. -ür** 201/a/11
- b. -di** 327/b/9
- b.** 201/a/12
- b. -mez** 214/a/12
- belürsiz** : Belli olmayan, belirsiz.
- b.** 214/a/8
- ben** : Ben
- b.** 202/b/2, 202/b/15, 202/b/15, 203/a/6, 209/b/4, 216/b/13, 216/a/10, 217/b/4, 217/b/9, 217/a/9, 217/a/10, 217/a/12, 218/a/3, 219/b/1, 219/a/4, 219/a/8, 219/a/10, 219/a/13, 219/a/13, 221/b/10, 222/a/2, 225/b/3, 225/b/5, 226/b/5, 226/b/7, 226/b/8, 228/b/9, 228/b/11, 228/b/12, 228/b/12, 228/b/12, 228/b/13, 228/a/2, 228/a/5, 228/a/6, 228/a/7, 232/b/1, 233/a/6, 236/a/5, 236/a/10, 236/a/12, 237/b/6, 239/b/11, 240/a/11, 241/a/2, 242/b/5, 243/a/13, 244/b/10, 244/b/13, 245/b/10, 247/b/6, 253/b/2, 254/a/10, 255/b/3, 255/b/5, 255/a/12, 257/b/2, 257/a/12, 258/b/10, 258/b/13, 258/a/2, 258/a/5, 258/a/12, 260/b/1, 260/b/1, 260/b/2, 260/b/2, 260/b/4, 260/a/5, 260/a/6, 260/a/14, 261/b/2, 264/a/9, 265/a/2, 266/b/4, 266/a/6, 267/b/14, 270/b/5, 271/b/8, 271/b/11, 272/b/2, 275/b/7, 275/a/9, 275/a/14, 278/b/1, 278/b/5, 278/a/2, 278/a/6, 278/a/10, 282/a/3, 284/b/12, 284/a/13, 285/a/3, 285/a/3, 286/a/3, 286/a/4, 286/a/14, 286/a/15, 287/b/13, 287/b/15, 287/b/15, 289/a/14, 290/b/7, 290/a/14, 290/a/15, 291/b/1, 292/a/8, 294/b/10, 294/b/13, 294/a/11, 296/b/10, 296/b/13, 297/b/2, 298/b/1, 298/b/8, 298/b/12, 298/a/7, 298/a/11, 299/b/1, 299/b/1, 299/b/4, 299/a/4, 299/a/5, 299/a/7, 300/b/14, 301/b/2, 301/a/2, 301/a/3, 302/a/8, 304/a/6, 306/a/12, 307/b/1, 307/b/3, 307/b/12, 307/b/13, 307/a/4, 307/a/14, 310/b/13, 310/a/10, 316/a/8, 318/a/9, 318/a/10, 323/b/11, 324/b/1, 324/b/5, 326/b/6, 326/b/9, 326/b/10, 326/b/11, 327/a/10, 333/b/2, 334/a/14, 337/b/9, 338/b/7, 338/b/15, 338/a/4, 338/a/10, 338/a/15, 340/a/9,

346/b/5, 346/b/15, 347/b/4, 347/b/7,
347/b/12, 347/a/4, 348/b/12, 349/b/1,
349/b/6, 349/a/9, 349/a/14, 352/a/14,
353/b/3, 355/a/6, 356/a/8, 357/a/9,
358/b/9, 360/b/7, 360/b/9, 361/b/1,
363/b/11, 365/a/1, 365/a/2, 365/a/3,
365/a/7, 365/a/11, 365/a/13, 365/a/14,
366/b/1, 366/b/5, 366/b/8, 366/b/11,
366/a/4, 366/a/9, 366/a/13, 368/b/11,
369/a/8, 370/b/15, 372/b/13, 375/b/3,
376/b/13, 378/a/6, 384/b/4, 385/a/3,
386/a/15, 387/b/2, 398/b/12, 398/b/13,
398/b/15, 400/b/15, 400/a/15, 401/b/5,
401/b/15, 401/a/5, 402/b/5

b. +i 217/a/2, 219/b/2, 219/b/4,
220/b/4, 243/b/10, 245/a/5, 255/b/2,
255/b/4, 258/a/11, 260/a/11, 262/a/5,
269/a/6, 279/a/8, 285/a/1, 286/a/6,
286/a/11, 290/b/10, 292/a/9, 294/b/12,
298/b/2, 298/b/4, 298/b/5, 298/a/7,
299/a/3, 303/a/6, 306/a/3, 306/a/8,
306/a/10, 307/b/13, 310/a/13, 316/a/8,
323/b/9, 327/a/12, 338/b/14, 338/b/15,
347/a/4, 366/b/5, 366/b/5, 366/a/2,
366/a/2, 366/a/3, 375/b/6

b. +dedür 285/a/1

b. +den 219/b/3, 225/b/6, 232/a/6,
301/b/9, 302/a/7, 306/a/9, 316/a/11,
334/a/1, 338/a/2, 366/a/6, 368/b/10,
376/a/9, 384/b/4, 401/b/11

b. +em 244/b/1, 244/a/13

b. +im 220/a/4, 287/b/2, 290/b/6,
291/b/9, 291/b/14, 294/b/10

b. +üm 202/b/15, 207/a/6, 217/a/8,
226/b/7, 226/a/12, 232/b/5, 242/b/4,

242/b/8, 246/a/4, 253/a/15, 255/a/13,
258/b/10, 260/b/3, 260/a/4, 260/a/5,
260/a/6, 260/a/6, 263/a/7, 264/b/7,
267/b/6, 268/b/4, 268/b/5, 269/a/13,
271/b/12, 272/b/5, 272/a/14, 278/a/4,
282/a/1, 285/a/7, 287/b/4, 292/a/10,
295/b/10, 296/b/11, 298/a/14, 299/a/1,
300/b/7, 302/a/7, 310/b/9, 310/b/10,
310/b/15, 333/b/5, 338/b/1, 338/b/2,
338/a/6, 349/b/2, 360/b/9, 360/b/10,
365/b/15, 369/a/10, 385/a/4, 395/b/13,
396/a/1, 398/b/8, 401/b/11, 402/b/4

b. +ümçün 338/b/12

b. +emdür 286/a/10

b. +ümile 286/a/10

b. +imsem 288/a/13

b. +ümle 241/a/3, 241/a/3, 286/a/12,
366/a/3, 394/a/7, 401/a/6

benbe : pembe

b. +si 211/b/2

bencileyin : Benim gibi.

b. 216/a/3

bend (F.) : Bağ.

b. 233/a/12

bendî (F.) : Esir, tutsak.

b. +dür 364/a/10

benefşe (F.) : Menekşe.

b. 249/b/10, 379/b/12

benek : Benek.

b. 352/a/13, 352/a/13

beñ(i)z : Beniz, çehre.

b. +i 212/b/11, 255/a/6

b. +ü 212/b/10

beñze- : Benzemek.

b. -r 203/b/6, 203/a/8, 213/a/2,

223/b/9, 224/a/15, 233/b/1, 243/b/2,
246/b/1, 246/b/2, 246/b/10, 250/b/8,
250/b/13, 250/b/14, 253/b/12, 255/b/9,
255/b/9, 255/b/10, 255/b/10, 255/b/11,
273/a/1, 274/b/3, 274/b/4, 280/a/13,
287/b/14, 290/b/6, 294/b/2, 296/b/5,
303/b/10, 303/b/10, 309/b/13,
323/b/12, 324/b/12, 324/a/13, 331/a/9,
340/b/2, 345/a/2, 345/a/2, 351/b/3,
352/a/11, 352/a/12, 353/a/5, 353/a/5,
353/a/6, 368/b/4, 374/a/9, 378/b/12,
378/b/15, 390/b/1, 391/b/13, 394/b/6,
394/b/7, 394/b/7

b. -rdi 254/a/11

b. -mez 229/b/2

b. -mezdi 382/b/12

beñized- : Benzetmek.

b. -ürler 325/b/11

beraber (F.) : Birlikte, beraber, eşit.

b. 283/a/12, 343/b/11

b. +dür 354/a/15

b. +ine 318/a/2

berāberi → **beraber**

b. 268/b/1

ber'aks (F.-A.) : Aksine, tersine.

b. 231/a/8

berā'ide : Gece uçan bir kuştur.

b. 325/b/13

berdār it- : Darağacına çekmek, asmak.

b. 266/a/11

bereket (A.) : Bolluk, bereket.

b. +iyle 329/a/11

berestūc : Bir balık türüdür.

b. 378/b/6

berī (A.) : Kurtulmuş.

b. 302/a/11

beriyye (A.) : Kır alanı.

b. 274/b/12

b. +de 274/b/13, 328/b/5, 356/a/14

berk : Sağlam, sıkı, muhkem, kuvvetli.

b. 207/b/11, 276/b/11

berkit- : Sağlamlaştırmak.

b. -irler 249/b/6

b. -di 259/a/2, 305/b/7

berkşar : Sağlamlaştırılmış.

b. 207/a/15

berrāk (A.) : Berrak, pırıl pırıl.

b. 205/b/14

b. +dur 207/a/1

berr (A.) : Kıta, kara.

b. +de 244/a/4

berre (F.) : Göğüs.

b. +si 235/b/10

bersebīl (F.) : Sucu.

b. -i enbiyā 268/b/12

berü : Yakın.

b. 297/a/7, 390/b/12

b. +ye 227/b/1

besle- : Beslemek.

b. -r 309/b/9, 312/a/8, 331/a/9

b. -rler 344/b/9

b. -di 229/a/14

b. -diler 350/a/9

b. -mez 309/a/11

b. -meyeydi 234/b/4

beş : Beş.

b. 203/a/1, 207/b/15, 241/b/12,

314/a/13, 317/b/15, 318/a/2, 318/a/6,

320/a/12, 321/a/15, 323/a/2, 336/a/12,

341/b/4, 344/a/8, 345/b/13, 348/a/10,

365/b/11, 371/b/6, 372/a/6

beşāret (A.) : Müjde.

b. 221/b/5, 257/b/7, 316/b/15

beşāset (A.) : Güteryüzlülük.

b. 221/b/11

beşīr (A.) : Müjdeci.

b. 323/b/1

bevāsīr → **bevāssir**

b. +i 355/b/5

bevāssir (A.) : Basurlar.

b. +e 205/b/7

bevl (A.) : İdrar.

b. 210/b/10, 224/a/8, 224/a/9,

235/b/11, 266/b/9, 266/b/9, 354/b/8,

359/b/9, 372/a/14, 380/b/1, 401/b/14

b. +i 224/a/9, 266/b/10

b. +idür 392/a/12

b. +in 231/b/11

beyān (A.) : Bildirme, açıklama.

b. 220/a/6, 254/b/13, 302/b/11

b. +a 318/b/11, 364/a/11, 368/a/3,
370/b/12, 382/a/8

bey'āt (A.) : İtaat etme, boyun eğme.

b. +a 254/a/11

beyāz (A.) : Beyaz, ak.

b. 337/b/3

beyin : Beyin.

b. +den 276/b/9

beyn → **beyin**

b. +i 235/b/7

b. +inüñ 276/b/7

b. +ini 276/b/4

b. +ine 276/b/5

b. +isin 341/a/9, 341/a/11, 390/a/14

b. +isine 382/a/6

beyt (A.) : Beyit.

b. 295/b/14

b. -i mütevātīr 295/b/15

beyti'n-nār (A.) : Ateşin evi.

b. +da 244/b/3

bez : Bez, kumaş.

b. +ini 235/a/2

b. +ine 231/a/15

b. +inden 379/b/5, 379/b/10

b. +le 401/b/3

b. +ler 272/a/10

b. +lerüñ 272/a/11

bezek : Süs, ziynet.

b. +leri 250/a/1

bezen- : Süslenmek.

b. -miş 302/a/2

bıçak : Bıçak.

b. 348/b/7, 348/b/10, 390/a/12

b. +ıla 207/b/7, 316/b/10, 341/b/3,
348/a/13, 385/b/12

b. +ı 348/b/8, 348/b/10, 390/a/12

b. +ları 249/b/15

bıçkı : Bıçkı, biçme aleti.

b. 351/b/11

bıldurcın : Bıldırcın.

b. 201/a/1

bıñar : Pınar.

b. +dur 206/b/4

b. +uñ 221/a/15

b. +a 345/a/11

bırak- : Bırakmak.

b. -ur 237/a/12, 319/b/14, 323/b/7,
330/b/5, 344/a/15, 362/a/10, 368/b/8,
368/a/15, 369/a/4, 370/a/3, 370/a/9,
373/a/2, 374/a/9, 375/b/7, 375/a/4,

388/a/15

b. -urlar 205/b/15, 208/b/2, 215/b/8, 248/a/9, 318/b/13, 319/b/11, 324/b/9, 370/a/8, 388/b/2

b. -mış 360/a/6

b. -mışlar 297/b/7, 363/a/13

b. -dım 291/a/14

b. -dum 291/b/2, 291/a/14, 301/a/3, 365/a/8

b. -dı 217/a/5, 229/a/4, 245/b/11, 266/a/4, 268/b/9, 268/a/15, 288/a/9, 303/b/12, 305/b/8, 308/b/15, 309/a/1, 320/b/14, 324/a/1, 328/a/3, 328/a/12, 332/b/11, 333/b/3, 333/a/4, 339/b/5, 340/b/15, 346/b/14, 363/a/6, 365/a/6, 378/a/7, 386/a/12, 388/a/14, 396/a/7, 399/b/15

b. -dılar 220/a/11, 247/a/11, 375/b/9, 399/b/6

b. 229/a/3, 235/b/2, 275/b/9

b. -alum 375/b/8, 375/b/8

b. -ıñuz 294/b/1

b. -sa 213/a/6, 341/b/13, 385/b/9, 389/a/4

b. -salar 200/a/9, 205/b/8, 206/b/1, 351/a/12, 383/a/2, 393/b/7

b. -a 238/b/12, 307/a/15, 344/a/3, 373/a/12

b. -alar 317/b/13

b. -ıcaķ 311/b/11, 311/b/11, 342/a/15

b. -urlardı 367/a/14

bıyık : Bıyık.

b. +ları 368/a/1

bıyıklı : Bıyığı olan.

b. 249/a/2

bı'at (A.) : İtaat etme, boyun eğme.

b. 254/a/12

bı'cān (F.) : Cansız.

b. 292/a/7

bı'çāre (F.) : Çaresiz.

b. 357/a/7

b. +lerüñi 376/b/5

bı'çin : Bir tür taş.

b. 280/b/12

bı'dār (F.) : Uyanık.

b. 321/b/9

bı'destūr (F.) : Destursuz, izinsiz.

b. 286/a/13

bı'gi : Gibi.

b. 377/a/11

bı'gin → **bı'gi**

b. 250/b/12, 283/b/13

bı'günāh (F.) : Günahsız.

b. +dur 248/b/15

bı'haber (F.-A.) : Habersiz.

b. 354/b/7

bı'hadd (F.-A.) : Sınırsız, sonsuz.

b. 251/a/10, 348/a/15, 353/a/4, 365/b/2, 395/a/11, 402/a/4

b. +a 277/b/10

bı'hōř (F.) : Hoş olmayan.

b. 205/b/7, 220/a/15, 261/a/6, 273/b/2, 332/a/1, 354/a/2, 357/a/13, 390/b/2

bı'kr (F.) : Acemi.

b. -i řayyād 351/b/6

bil : Bel.

b. +üñ 282/a/5, 283/a/13

b. +üme 272/b/4

- b. +imde** 272/b/3
- b. +imden** 272/b/3
- b. +i** 242/b/2
- b. +ine** 255/b/11
- b. +inde** 214/a/13, 237/b/5
- b. +lerinde** 362/b/5
- bil-** : Bilmek.
- b. -ürem** 258/a/13, 272/a/9, 275/a/8, 275/a/12, 275/a/13, 285/b/1
- b. -ürsin** 221/a/7, 275/a/8
- b. -ür** 200/b/7, 214/b/14, 214/a/5, 217/a/11, 230/a/3, 230/a/15, 240/a/5, 256/a/4, 271/b/6, 272/a/8, 275/a/3, 275/a/8, 275/a/10, 276/a/3, 276/a/5, 277/a/6, 277/a/7, 281/b/5, 283/b/14, 283/b/14, 283/b/15, 313/b/13, 315/b/2, 317/a/9, 328/b/13, 328/a/6, 330/a/12, 359/b/2, 368/b/13, 385/a/3
- b. -ürüz** 217/a/11, 227/a/14
- b. -ürsüz** 218/b/9, 356/a/11
- b. -ürler** 210/a/1, 241/a/13, 242/b/5, 249/a/5, 292/b/10, 313/b/5, 314/a/2, 321/a/13, 323/b/4, 328/a/7, 344/b/11, 379/a/4
- b. -miş** 366/a/10
- b. -düm** 216/b/15, 219/b/1, 227/a/8, 227/a/9, 301/a/2, 318/a/11, 324/a/1, 326/b/12
- b. -dün** 216/b/7, 216/b/12, 315/b/11, 372/b/14
- b. -di** 219/b/3, 226/b/13, 226/a/4, 260/b/7, 266/a/11, 275/b/2, 276/a/8, 281/a/9, 293/b/4, 294/b/9
- b. -dük** 205/b/4, 376/b/6
- b. -diñiz** 257/a/6
- b. -düniz** 217/b/3
- b. -diler** 231/b/1, 240/a/1, 240/a/13, 264/a/15, 264/a/15, 331/b/12, 396/a/12
- b. -eyim** 297/a/1, 384/b/7
- b.** 209/a/11, 216/a/4, 219/b/7, 222/b/1, 222/b/9, 223/b/4, 223/b/8, 225/a/7, 230/b/5, 232/a/4, 232/a/10, 235/b/5, 236/b/12, 236/a/15, 237/b/4, 237/a/2, 248/a/2, 251/b/9, 254/b/6, 256/b/6, 256/a/7, 258/b/3, 263/a/11, 264/b/1, 267/a/5, 268/b/11, 270/a/10, 270/a/10, 275/b/4, 276/b/15, 277/b/1, 278/b/8, 278/b/9, 279/b/4, 279/b/13, 280/b/14, 281/b/5, 281/b/8, 281/a/10, 282/b/1, 282/a/10, 283/b/6, 285/b/1, 285/a/11, 288/b/8, 294/a/1, 295/a/8, 296/a/11, 302/a/13, 306/a/15, 311/a/3, 320/b/8, 324/a/9, 339/b/14, 340/b/1, 343/a/1, 346/b/12, 348/a/2, 348/a/14, 353/b/13, 356/b/14, 364/b/11, 375/a/2, 375/a/5, 375/a/15, 381/b/3, 382/b/7, 383/b/9, 383/a/1, 383/a/11, 386/b/1, 393/a/15, 399/a/3, 402/b/1, 403/a/15
- b. -gil** 200/a/5
- b. -se** 275/a/6
- b. -seler** 306/a/13
- b. -em** 216/b/7, 216/b/14, 290/b/2, 337/b/10
- b. -esin** 221/a/5, 221/a/7, 221/a/8, 229/a/2, 233/a/15, 237/b/13, 259/b/4, 260/b/14, 260/b/14, 268/a/6, 336/b/12, 336/b/14, 346/b/10, 384/b/9
- b. -eler** 230/b/4, 267/a/1, 267/a/3, 270/b/7, 306/b/11, 317/b/13
- b. -üp** 255/a/9

b. **-en** 286/b/15
b. **-dügim** 217/b/4
b. **-digimi** 289/a/13
b. **-dügin** 368/b/12
b. **-dügince** 377/b/15
b. **-ürmiş** 253/a/13
b. **-ürdi** 337/b/15, 347/b/12,
347/a/15
b. **-ürlerdi** 270/b/12
b. **-ürse** 240/a/5, 278/a/11, 283/b/14,
283/b/15
b. **-eyidüm** 254/a/8
b. **-eydi** 262/a/13
b. **-eyidi** 262/a/5
b. **-mezem** 233/b/8, 245/a/5,
260/a/6, 260/a/11, 263/b/13, 330/a/2
b. **-mezim** 240/a/11
b. **-mez** 200/a/7, 206/a/13, 209/b/12,
212/a/10, 212/a/11, 222/a/14,
233/a/15, 237/b/14, 237/a/12, 242/b/7,
245/b/3, 246/b/4, 254/a/1, 254/a/5,
270/b/13, 275/a/5, 276/b/14, 280/b/10,
280/b/14, 283/b/14, 283/b/15,
297/a/15, 317/a/7, 317/a/8, 321/b/10,
328/b/14, 347/b/15, 358/a/5, 395/a/12,
403/a/7
b. **-meziz** 249/a/15
b. **-mezüz** 214/a/13, 274/b/8
b. **-mezsiz** 282/a/13
b. **-mezler** 275/a/1, 278/b/3,
292/a/10
b. **-medüm** 202/b/3, 227/a/9
b. **-medin** 398/b/8, 398/b/14
b. **-medi** 205/a/15, 276/a/9, 305/a/9,
346/b/13, 346/b/13

b. **-medük** 257/a/10, 257/a/14
b. **-mediler** 270/a/1
b. **-meseñ** 399/b/2
b. **-mese** 227/a/7
b. **-meyem** 275/a/14
b. **-meye** 278/a/11, 290/a/8, 393/a/5
b. **-meyeler** 278/a/14
b. **-mezdi** 285/b/2, 302/b/15,
337/b/15
b. **-mezden** 363/a/10
b. **-meyen** 266/b/10, 336/a/15
b. **-meyenler** 333/b/7
b. **-imeye** 265/a/4
b. **-ivirüñ** 243/a/10
b. **-mek** 227/a/3, 254/b/10, 271/a/4,
273/a/8, 319/b/4, 326/a/12
b. **-mekile** 277/a/2
b. **-mekdür** 227/a/13, 260/a/7
b. **-mesi** 275/a/14, 276/a/9
bilā (A.) : Arapça edat.
b. 210/b/3
bilād (A.) : Beldeler, kentler.
b. **+ında** 385/a/15
b. **-ı zānic+de** 212/b/6, 252/b/11,
321/a/5
bilazık : Bilezik.
b. 251/b/12
bildür- : Bildirmek, haber vermek.
b. **-er** 377/b/6
b. **-ür** 276/b/14, 359/b/3
b. **-di** 347/b/5, 350/b/11, 400/b/14
bile (I) : Dahi, de/da, ile, beraber.
b. 204/b/4, 235/b/15, 239/b/7,
241/b/5, 241/b/13, 241/b/15, 241/b/15,
241/a/3, 241/a/3, 250/a/2, 253/b/9,

255/a/15, 261/a/5, 262/a/1, 263/b/9,
263/a/6, 267/b/13, 270/b/15, 273/b/1,
276/a/8, 276/a/8, 280/a/8, 292/a/6,
292/a/13, 294/a/13, 299/a/8, 299/a/12,
303/b/12, 308/a/1, 309/b/2, 319/a/10,
322/b/13, 324/a/3, 325/b/5, 325/a/8,
326/b/1, 327/b/11, 329/a/5, 330/b/14,
330/a/5, 337/b/8, 338/b/2, 338/b/9,
339/a/2, 339/a/2, 340/b/13, 344/a/6,
346/a/15, 355/b/13, 357/a/10,
359/b/11, 359/b/13, 362/b/6, 363/a/9,
363/a/11, 363/a/13, 364/b/10, 365/b/2,
365/b/3, 367/a/8, 367/a/11, 378/b/2,
379/b/15, 382/b/9, 385/a/12, 387/b/11,
389/b/14, 394/b/1, 394/b/3, 394/b/3,
394/b/4, 394/a/7, 398/b/2, 399/b/12,
399/b/12

bile (II) : Bilek.

b. +sine 231/a/12, 231/a/13,
236/b/9, 266/b/5, 295/b/6, 317/a/7,
360/b/7, 394/a/15

bilek : Elle dirsek arasındaki kısım.

b. +inde 278/b/5

bilici : Bilen kişi.

b. +rekdür 321/b/6

bilin- : Bilinmek.

b. -di 363/a/8

b. -mez 389/a/12

b. -medi 356/b/12

bilış : Bilme.

b. 305/a/7, 362/b/14

billür (A.) : Billur, kristal.

b. 271/a/11, 281/b/3, 297/b/12,
377/b/6

b. +dur 323/b/15

b. +ı 271/a/7

b. +da 271/b/2

bilü : Bilgi.

b. +yile 264/a/15

bīmārḥāne (F.) : Hastane.

b. +lerde 226/a/6

bin- : Binmek.

b. -er 292/b/15, 311/a/9, 329/b/2,
335/b/12, 343/b/9, 369/b/2, 377/b/15

b. -ür 217/b/12

b. -erler 251/a/15, 292/b/14,

336/b/1, 346/a/5

b. -miş 218/a/7, 338/a/2, 338/a/15

b. -mişdür 217/b/9

b. -di 243/b/15, 293/b/14, 294/a/10,
301/b/8, 307/a/11, 339/a/3, 343/b/6

b. -diler 343/a/9

b. 243/b/12

b. -em 338/b/15

b. -icek 336/a/15

b. -üp 301/b/7, 340/b/12, 346/a/7,
347/a/13, 375/b/4

b. -en 343/b/8

b. -erdi 334/a/4

b. -mişidüm 349/a/9

b. -emez 336/a/15

b. -meyeler 343/b/5

biñ- → **bin-**

b. -e 371/a/5

biñ : Bin sayısı.

b. 205/b/6, 218/b/12, 228/a/9,
232/b/5, 234/b/6, 238/b/7, 239/a/4,
249/b/12, 249/b/13, 251/b/15, 251/a/8,
254/b/5, 257/a/8, 261/a/12, 262/b/11,
267/b/8, 269/b/12, 283/b/13, 293/a/2,

297/b/8, 297/a/3, 297/a/5, 297/a/12,
300/a/7, 300/a/10, 301/a/10, 305/a/15,
318/b/10, 323/a/4, 324/b/10, 327/b/11,
333/a/12, 333/a/13, 336/a/6, 336/a/7,
338/b/8, 354/a/15, 355/a/7, 356/b/9,
356/b/10, 362/a/7, 364/a/5, 375/a/12,
379/b/1, 379/b/10, 384/a/2, 385/a/2,
385/a/7, 398/b/1, 399/a/2

b. +ini 403/a/13

binā (A.) : Yapı, bina.

b. 305/a/12, 305/a/12

b. +sı 305/a/14

bir : Bir, tek.

b. 200/b/2, 200/b/3, 200/b/7,
200/b/9, 200/b/11, 200/b/13, 200/a/7,
200/a/12, 201/b/1, 201/b/4, 201/b/8,
201/b/10, 201/b/11, 201/b/11,
201/b/11, 201/b/12, 201/b/13,
201/b/13, 201/a/2, 201/a/3, 201/a/4,
201/a/4, 201/a/13, 201/a/13, 201/a/14,
201/a/15, 202/b/4, 202/b/4, 202/b/5,
202/b/5, 202/b/6, 202/b/10, 202/b/11,
202/b/12, 202/b/13, 202/b/13,
202/b/14, 202/b/14, 202/b/15, 202/a/1,
202/a/3, 202/a/5, 202/a/10, 202/a/11,
202/a/11, 202/a/12, 203/b/3, 203/b/6,
203/b/10, 203/a/2, 203/a/5, 203/a/6,
203/a/6, 203/a/7, 203/a/12, 203/a/14,
204/b/5, 204/b/7, 204/a/4, 204/a/10,
204/a/12, 204/a/14, 205/b/5, 205/b/11,
205/b/11, 205/a/4, 205/a/5, 205/a/7,
205/a/12, 205/a/13, 205/a/15,
205/a/15, 206/b/3, 206/b/4, 206/b/9,
206/b/11, 206/b/13, 206/a/1, 206/a/3,
206/a/4, 206/a/6, 206/a/6, 206/a/6,

206/a/14, 207/b/2, 207/b/8, 207/b/8,
207/b/10, 207/b/12, 207/b/12,
207/b/12, 207/b/13, 207/b/13,
207/b/14, 207/b/15, 207/b/15, 207/a/1,
207/a/2, 207/a/2, 207/a/2, 207/a/4,
207/a/8, 207/a/9, 207/a/10, 207/a/10,
208/b/2, 208/b/5, 208/b/7, 208/b/13,
208/b/13, 208/b/13, 208/b/13,
208/b/14, 208/a/1, 208/a/2, 208/a/2,
208/a/3, 208/a/4, 208/a/4, 208/a/4,
208/a/5, 208/a/6, 208/a/8, 209/b/1,
209/b/3, 209/b/4, 209/b/6, 209/b/7,
209/a/4, 209/a/7, 209/a/12, 209/a/13,
209/a/14, 210/b/2, 210/b/3, 210/b/6,
210/b/7, 210/b/11, 210/b/12, 210/b/12,
210/b/14, 210/a/4, 210/a/7, 210/a/8,
210/a/10, 211/b/3, 211/b/4, 211/b/5,
211/b/7, 211/b/13, 211/a/1, 211/a/1,
211/a/5, 211/a/8, 212/b/2, 212/b/8,
212/b/8, 212/b/9, 212/b/15, 213/b/1,
213/b/2, 213/b/4, 213/b/8, 213/b/10,
213/b/13, 213/b/14, 213/a/3, 213/a/4,
213/a/6, 213/a/8, 213/a/9, 213/a/10,
213/a/14, 213/a/14, 214/b/1, 214/b/4,
214/b/7, 214/b/9, 214/b/11, 214/b/12,
214/b/14, 214/b/14, 214/a/4, 214/a/4,
214/a/6, 214/a/6, 214/a/7, 214/a/8,
214/a/9, 214/a/10, 214/a/10, 214/a/11,
214/a/13, 214/a/15, 215/b/2, 215/b/5,
215/b/5, 215/b/7, 215/b/10, 215/a/2,
215/a/4, 215/a/5, 215/a/6, 215/a/9,
215/a/10, 215/a/10, 215/a/10,
215/a/12, 215/a/14, 216/b/4, 216/b/4,
216/b/11, 216/b/13, 216/a/3, 216/a/10,
216/a/14, 217/b/7, 217/b/7, 217/b/8,

217/b/10, 217/b/12, 217/b/13, 217/a/2,
217/a/4, 217/a/5, 217/a/7, 217/a/11,
217/a/12, 217/a/12, 217/a/14,
217/a/14, 218/b/3, 218/b/5, 218/b/6,
218/b/7, 218/b/7, 218/b/8, 218/b/10,
218/b/11, 218/b/15, 218/a/7, 218/a/9,
218/a/12, 218/a/15, 219/b/3, 219/b/7,
219/b/10, 219/b/11, 219/b/11,
219/b/15, 219/a/1, 219/a/2, 219/a/3,
219/a/3, 219/a/3, 219/a/5, 219/a/5,
219/a/10, 220/b/2, 220/b/5, 220/b/6,
220/b/9, 220/b/14, 220/a/5, 220/a/9,
220/a/15, 221/b/2, 221/b/3, 221/b/4,
221/b/6, 221/b/13, 221/b/14, 221/a/1,
221/a/1, 221/a/2, 221/a/4, 221/a/8,
221/a/9, 221/a/11, 221/a/13, 221/a/15,
222/b/4, 222/b/6, 222/b/13, 222/a/1,
222/a/3, 222/a/4, 222/a/4, 222/a/12,
223/b/5, 223/b/13, 223/a/2, 223/a/2,
223/a/4, 223/a/6, 223/a/13, 224/b/1,
224/b/1, 224/b/3, 224/b/4, 224/b/7,
224/b/7, 224/b/8, 224/b/9, 224/b/10,
224/b/10, 224/b/12, 224/b/12, 224/a/1,
224/a/1, 224/a/1, 224/a/6, 224/a/7,
224/a/9, 224/a/12, 225/b/3, 225/b/3,
225/b/4, 225/b/4, 225/b/4, 225/b/7,
225/b/7, 225/b/8, 225/b/11, 225/b/11,
225/b/13, 225/a/1, 225/a/2, 225/a/4,
225/a/5, 225/a/9, 225/a/10, 226/b/3,
226/b/3, 226/b/9, 226/b/10, 226/b/15,
226/a/1, 226/a/2, 226/a/8, 226/a/9,
226/a/14, 226/a/15, 227/b/3, 227/b/4,
227/a/1, 227/a/11, 227/a/14, 227/a/15,
228/b/1, 228/b/7, 228/b/7, 228/b/7,
228/b/8, 228/a/1, 228/a/4, 229/b/1,

229/b/6, 229/a/3, 229/a/4, 229/a/11,
229/a/13, 229/a/13, 229/a/14, 230/b/1,
230/a/2, 230/a/2, 230/a/8, 230/a/11,
230/a/13, 231/b/3, 231/b/5, 231/b/8,
231/b/11, 231/b/12, 231/a/3, 231/a/8,
231/a/12, 231/a/15, 232/b/3, 232/b/6,
232/b/8, 232/b/8, 232/b/13, 232/a/2,
232/a/2, 233/b/5, 233/b/5, 233/b/6,
233/a/3, 233/a/6, 233/a/6, 233/a/6,
233/a/13, 234/b/1, 234/b/14, 234/a/4,
234/a/7, 234/a/12, 235/b/1, 235/b/1,
235/a/2, 235/a/5, 235/a/8, 235/a/10,
235/a/11, 235/a/11, 235/a/13,
235/a/15, 236/b/3, 236/b/3, 236/b/4,
236/b/9, 236/b/11, 236/a/2, 236/a/2,
236/a/7, 236/a/8, 236/a/10, 237/b/2,
237/b/3, 237/b/6, 237/b/7, 237/b/8,
237/b/8, 237/b/9, 237/a/4, 237/a/5,
237/a/9, 237/a/11, 237/a/13, 238/b/10,
238/b/11, 238/b/13, 238/b/13, 238/a/3,
238/a/8, 238/a/9, 239/b/4, 239/a/4,
239/a/5, 239/a/5, 239/a/6, 239/a/9,
239/a/10, 239/a/15, 240/b/2, 240/b/2,
240/b/3, 240/b/3, 240/b/4, 240/a/2,
240/a/2, 240/a/5, 240/a/9, 240/a/9,
240/a/10, 241/b/2, 241/b/4, 241/b/7,
242/b/2, 242/b/3, 242/b/3, 242/b/14,
242/a/2, 242/a/3, 242/a/4, 242/a/4,
242/a/7, 242/a/13, 242/a/14, 243/b/1,
243/b/1, 243/b/13, 243/b/14, 243/a/1,
243/a/2, 243/a/3, 243/a/4, 243/a/6,
243/a/6, 243/a/11, 243/a/13, 244/b/8,
244/a/6, 244/a/6, 244/a/9, 244/a/9,
244/a/9, 245/b/1, 245/b/5, 245/b/6,
245/b/7, 245/b/8, 245/b/12, 245/b/14,

245/a/4, 245/a/4, 245/a/13, 245/a/15,
246/b/3, 246/b/8, 246/b/8, 246/b/9,
246/b/9, 246/b/13, 246/b/15, 246/a/7,
246/a/9, 246/a/13, 246/a/14, 247/b/7,
247/a/1, 247/a/3, 247/a/4, 247/a/5,
247/a/9, 247/a/14, 247/a/15, 248/b/2,
248/b/3, 248/b/3, 248/b/5, 248/b/6,
248/b/11, 248/b/12, 248/b/14,
248/b/15, 248/a/5, 248/a/5, 248/a/6,
248/a/7, 248/a/8, 248/a/8, 248/a/9,
248/a/11, 248/a/13, 248/a/14, 249/b/2,
249/b/3, 249/b/3, 249/b/3, 249/b/5,
249/b/5, 249/b/6, 249/b/9, 249/b/10,
249/b/10, 249/b/12, 249/b/15,
249/b/15, 249/b/15, 249/a/3, 249/a/7,
249/a/12, 249/a/13, 250/b/5, 250/b/5,
250/b/12, 250/b/15, 250/a/6, 250/a/11,
250/a/12, 250/a/14, 250/a/15, 251/b/3,
251/b/3, 251/b/5, 251/b/6, 251/a/3,
251/a/4, 251/a/6, 251/a/9, 251/a/10,
251/a/10, 251/a/12, 252/b/2, 252/b/3,
252/b/4, 252/b/5, 252/b/8, 252/b/11,
252/b/14, 252/b/14, 252/a/2, 252/a/4,
252/a/6, 252/a/10, 252/a/10, 252/a/13,
253/b/1, 253/b/2, 253/b/3, 253/b/4,
253/b/9, 253/b/10, 253/b/12, 253/b/13,
253/a/1, 253/a/5, 253/a/6, 253/a/12,
253/a/13, 253/a/14, 254/b/1, 254/b/12,
254/b/14, 254/b/15, 254/a/6, 254/a/11,
254/a/14, 254/a/14, 255/b/1, 255/b/1,
255/b/1, 255/b/1, 255/b/4, 255/b/7,
255/b/8, 255/b/12, 255/a/4, 255/a/14,
256/b/2, 256/b/4, 256/b/10, 256/a/12,
257/b/3, 257/b/5, 257/b/6, 257/b/7,
257/b/7, 257/b/9, 257/b/10, 257/b/10,

257/b/11, 257/b/11, 257/b/12,
257/b/12, 257/b/14, 257/a/1, 257/a/6,
257/a/8, 257/a/11, 257/a/12, 257/a/13,
258/b/1, 258/b/4, 258/b/7, 258/b/7,
258/b/8, 258/b/9, 258/b/10, 258/b/11,
258/b/12, 258/b/12, 258/b/15, 258/a/5,
258/a/10, 259/b/8, 259/b/9, 259/b/10,
259/b/11, 259/b/12, 259/b/13, 259/a/1,
259/a/1, 259/a/3, 259/a/5, 259/a/12,
259/a/14, 260/b/3, 260/b/8, 260/b/8,
260/b/9, 260/b/11, 260/b/15, 260/a/9,
260/a/9, 260/a/13, 260/a/15, 261/b/4,
261/b/7, 261/b/14, 261/b/15, 261/a/1,
261/a/1, 261/a/2, 261/a/8, 261/a/10,
262/b/2, 262/b/10, 262/a/14, 263/b/1,
263/b/11, 263/b/12, 263/b/14,
263/b/14, 263/a/1, 263/a/2, 263/a/9,
264/b/10, 264/b/3, 264/b/4, 264/b/4,
264/b/9, 264/b/11, 264/b/13, 264/b/13,
264/a/1, 264/a/1, 264/a/3, 264/a/4,
264/a/6, 264/a/7, 264/a/12, 264/a/14,
265/b/1, 265/b/3, 265/b/7, 265/a/4,
265/a/11, 265/a/11, 265/a/13,
265/a/13, 265/a/14, 266/b/4, 266/b/5,
266/b/5, 266/b/5, 266/b/6, 266/b/8,
266/b/11, 266/b/13, 266/b/13,
266/b/14, 266/a/2, 266/a/5, 266/a/12,
266/a/13, 266/a/14, 266/a/15, 267/b/6,
267/b/8, 267/b/10, 267/b/15, 267/b/15,
267/a/3, 267/a/14, 267/a/15, 268/b/2,
268/b/3, 268/b/12, 268/a/1, 268/a/7,
268/a/7, 268/a/8, 268/a/13, 268/a/15,
269/b/1, 269/b/2, 269/b/2, 269/b/6,
269/b/7, 269/b/8, 269/b/11, 269/b/11,
269/a/3, 269/a/3, 269/a/6, 269/a/8,

269/a/9, 270/b/5, 270/b/6, 270/a/2,
270/a/2, 270/a/3, 270/a/8, 270/a/13,
270/a/13, 271/b/1, 271/b/4, 271/b/7,
271/b/7, 271/b/9, 271/b/9, 271/b/10,
271/b/13, 271/b/15, 271/a/8, 271/a/10,
271/a/11, 271/a/13, 271/a/14, 272/b/2,
272/b/3, 272/b/4, 272/b/6, 272/b/6,
272/b/11, 272/b/12, 272/a/1, 272/a/1,
272/a/3, 272/a/6, 272/a/7, 272/a/8,
272/a/9, 272/a/11, 272/a/11, 272/a/12,
272/a/14, 273/b/1, 273/a/3, 273/a/9,
273/a/10, 273/a/11, 273/a/12, 274/b/1,
274/b/3, 274/b/4, 274/b/9, 274/b/13,
274/b/15, 274/a/15, 275/b/4, 275/b/7,
275/b/10, 275/b/14, 275/b/14, 275/a/1,
275/a/2, 275/a/2, 275/a/4, 276/b/4,
276/b/8, 276/b/14, 276/a/5, 276/a/11,
276/a/13, 276/a/13, 276/a/15, 277/b/7,
277/b/7, 277/b/14, 277/b/14, 277/a/1,
277/a/1, 277/a/5, 277/a/5, 278/a/4,
279/b/5, 279/b/6, 279/b/12, 279/b/13,
279/b/14, 279/b/14, 279/b/15, 279/a/4,
279/a/4, 279/a/5, 279/a/7, 279/a/8,
280/b/1, 280/b/1, 280/b/12, 280/b/13,
280/a/1, 280/a/2, 280/a/9, 280/a/10,
280/a/11, 280/a/13, 281/b/1, 281/b/3,
281/b/7, 281/b/15, 281/a/1, 281/a/1,
281/a/2, 281/a/4, 281/a/4, 281/a/6,
281/a/8, 281/a/10, 281/a/14, 281/a/14,
282/b/3, 282/b/3, 282/b/3, 282/b/6,
282/b/11, 282/a/7, 282/a/11, 282/a/11,
282/a/12, 282/a/13, 282/a/15,
283/b/11, 283/a/7, 283/a/12, 284/b/1,
284/b/2, 284/b/2, 284/b/4, 284/b/10,
284/b/10, 284/b/11, 284/b/14,

284/b/15, 284/a/2, 284/a/3, 284/a/3,
284/a/5, 284/a/5, 284/a/7, 284/a/15,
285/b/2, 285/b/11, 285/b/12, 285/b/14,
285/b/15, 285/a/5, 285/a/10, 285/a/14,
285/a/14, 285/a/15, 286/b/9, 286/b/10,
286/b/12, 286/b/13, 286/a/5, 286/a/5,
286/a/15, 287/b/6, 287/b/8, 287/b/8,
287/b/15, 287/a/1, 287/a/2, 287/a/5,
287/a/9, 288/b/1, 288/b/7, 288/b/8,
288/b/11, 288/a/6, 288/a/7, 288/a/7,
288/a/7, 288/a/7, 288/a/8, 288/a/9,
288/a/12, 289/a/1, 289/a/2, 289/a/5,
290/b/1, 290/b/2, 290/b/3, 290/b/4,
290/b/5, 290/b/9, 290/b/15, 290/a/10,
290/a/12, 290/a/12, 291/b/10,
291/b/10, 291/b/12, 291/b/12,
291/b/13, 291/b/15, 291/a/8, 291/a/11,
291/a/14, 291/a/14, 291/a/15, 292/b/2,
292/b/7, 292/b/8, 292/a/2, 292/a/7,
292/a/12, 293/b/2, 293/b/3, 293/b/13,
293/a/10, 293/a/11, 294/b/2, 294/b/8,
294/b/13, 294/a/9, 294/a/14, 294/a/15,
294/a/15, 295/b/3, 295/b/6, 295/b/6,
295/b/8, 295/b/9, 295/a/1, 295/a/9,
295/a/14, 296/b/2, 296/b/4, 296/b/4,
296/b/4, 296/b/5, 296/b/9, 296/b/11,
296/a/1, 296/a/2, 296/a/3, 296/a/3,
296/a/4, 296/a/7, 296/a/7, 296/a/10,
297/b/3, 297/b/7, 297/b/7, 297/b/9,
297/b/10, 297/b/10, 297/b/13,
297/b/13, 297/b/14, 297/b/15, 297/a/6,
297/a/14, 298/b/1, 298/b/1, 298/b/2,
298/b/4, 298/b/4, 298/b/8, 298/b/9,
298/b/10, 298/b/10, 298/b/14,
298/b/14, 298/a/1, 298/a/3, 298/a/5,

298/a/6, 298/a/8, 298/a/9, 298/a/11,
298/a/14, 298/a/15, 299/b/4, 299/b/6,
299/b/11, 299/b/13, 299/b/13,
299/b/13, 299/a/5, 299/a/8, 299/a/10,
299/a/11, 299/a/12, 299/a/13,
299/a/13, 299/a/13, 299/a/14,
299/a/14, 300/b/1, 300/b/4, 300/b/5,
300/b/5, 300/b/5, 300/b/13, 300/a/1,
300/a/1, 300/a/2, 300/a/2, 300/a/6,
300/a/8, 300/a/9, 300/a/12, 300/a/13,
300/a/14, 301/b/4, 301/b/5, 301/a/1,
301/a/3, 301/a/5, 301/a/7, 301/a/8,
301/a/9, 301/a/9, 301/a/10, 301/a/14,
301/a/14, 301/a/15, 301/a/15, 302/b/6,
302/b/6, 302/b/7, 302/b/14, 302/b/14,
302/b/15, 302/a/1, 302/a/1, 302/a/2,
302/a/4, 302/a/15, 303/b/1, 303/b/3,
303/b/7, 303/b/9, 303/b/9, 303/b/10,
303/b/13, 303/b/14, 303/a/1, 303/a/2,
303/a/3, 303/a/6, 303/a/9, 303/a/11,
303/a/12, 303/a/12, 303/a/13, 304/b/1,
304/b/3, 304/a/1, 304/a/1, 304/a/3,
304/a/4, 304/a/6, 304/a/7, 304/a/15,
304/a/15, 305/b/2, 305/b/11, 305/b/13,
305/a/6, 305/a/14, 306/b/3, 306/b/10,
306/b/14, 306/a/1, 306/a/7, 306/a/9,
307/b/3, 307/b/5, 307/a/3, 307/a/3,
307/a/7, 307/a/8, 307/a/9, 307/a/12,
307/a/12, 307/a/13, 307/a/15, 308/b/2,
308/b/4, 308/b/7, 308/b/11, 308/b/13,
308/b/14, 308/b/14, 308/b/14,
308/b/14, 308/a/9, 308/a/11, 308/a/12,
309/b/5, 309/b/5, 309/b/6, 309/b/6,
309/b/11, 309/b/14, 309/a/9, 309/a/12,
310/b/1, 310/b/2, 310/b/2, 310/b/3,

310/b/7, 310/b/7, 310/b/8, 310/b/8,
310/b/12, 310/a/1, 310/a/1, 310/a/3,
310/a/3, 310/a/8, 310/a/9, 310/a/9,
310/a/12, 310/a/14, 311/b/3, 311/b/4,
311/b/7, 311/b/14, 311/a/1, 311/a/7,
311/a/12, 311/a/14, 312/b/9, 312/b/13,
312/a/2, 312/a/4, 312/a/5, 312/a/14,
312/a/15, 313/a/10, 313/a/11,
313/a/12, 313/a/12, 313/a/14,
313/a/15, 314/b/5, 314/b/5, 314/b/5,
314/b/6, 314/b/8, 314/a/4, 314/a/5,
314/a/6, 314/a/7, 314/a/14, 314/a/15,
315/b/3, 315/b/4, 315/b/5, 315/b/5,
315/b/6, 315/b/7, 315/b/10, 315/a/3,
315/a/9, 315/a/13, 316/b/5, 316/b/6,
316/b/7, 316/b/11, 316/b/11, 316/b/13,
316/b/13, 316/b/15, 316/a/2, 316/a/10,
317/b/2, 317/b/4, 317/b/9, 317/b/15,
317/b/15, 317/a/1, 317/a/2, 317/a/3,
317/a/8, 317/a/9, 318/b/2, 318/b/4,
318/b/8, 318/b/12, 318/b/12, 318/b/13,
318/b/14, 318/b/15, 318/a/1, 318/a/2,
318/a/3, 318/a/7, 318/a/14, 319/b/7,
319/b/8, 319/b/10, 319/b/11, 319/b/11,
319/b/15, 319/a/3, 319/a/4, 319/a/4,
319/a/4, 319/a/6, 319/a/9, 319/a/11,
320/b/3, 320/b/4, 320/b/8, 320/b/8,
320/b/9, 320/b/9, 320/a/3, 320/a/10,
320/a/13, 320/a/15, 321/b/2, 321/b/4,
321/b/5, 321/b/7, 321/b/9, 321/b/10,
321/b/12, 321/b/13, 321/b/14, 321/a/5,
321/a/8, 322/b/4, 322/b/6, 322/b/11,
322/b/12, 322/b/15, 322/a/6, 322/a/10,
323/b/1, 323/b/2, 323/b/2, 323/b/3,
323/b/3, 323/b/5, 323/b/7, 323/b/12,

323/b/12, 323/a/1, 323/a/4, 323/a/5,
323/a/13, 324/b/1, 324/b/5, 324/b/7,
324/b/7, 324/b/10, 324/b/12, 324/b/14,
324/a/2, 324/a/6, 324/a/7, 324/a/12,
324/a/15, 325/b/3, 325/b/7, 325/b/9,
325/b/13, 325/a/2, 325/a/7, 325/a/9,
325/a/9, 325/a/14, 326/b/3, 326/b/5,
326/b/6, 326/b/6, 326/b/7, 326/a/2,
326/a/5, 326/a/7, 326/a/8, 326/a/11,
326/a/12, 326/a/12, 326/a/15,
326/a/15, 327/b/7, 327/b/8, 327/b/8,
327/b/8, 327/b/9, 327/b/10, 327/b/12,
327/b/15, 327/a/4, 327/a/6, 328/b/3,
328/b/5, 328/b/6, 328/b/7, 328/a/1,
328/a/2, 328/a/5, 328/a/6, 328/a/9,
328/a/9, 328/a/12, 328/a/14, 328/a/15,
329/b/15, 329/a/2, 329/a/13, 330/b/1,
330/b/6, 330/b/10, 330/b/13, 330/a/1,
330/a/5, 331/b/2, 331/b/3, 331/b/5,
331/b/6, 331/b/10, 331/b/12, 331/b/13,
331/b/15, 331/a/3, 331/a/5, 331/a/6,
331/a/8, 332/b/7, 332/b/10, 332/b/10,
332/a/1, 332/a/1, 332/a/1, 332/a/4,
332/a/6, 332/a/7, 332/a/9, 332/a/9,
332/a/10, 332/a/11, 332/a/12,
332/a/13, 333/b/11, 333/b/12,
333/b/13, 333/a/5, 333/a/7, 333/a/7,
333/a/15, 334/b/1, 334/b/3, 334/b/5,
334/b/5, 334/b/9, 334/b/11, 334/b/12,
334/b/15, 334/a/3, 334/a/6, 334/a/7,
334/a/7, 334/a/9, 334/a/10, 334/a/15,
335/b/2, 335/b/4, 335/b/5, 335/b/8,
335/b/12, 335/b/13, 335/b/15,
335/a/10, 335/a/15, 336/b/1, 336/b/5,
336/b/5, 336/a/1, 336/a/1, 336/a/1,

336/a/2, 336/a/6, 336/a/8, 337/b/1,
337/b/2, 337/b/2, 337/b/2, 337/b/3,
337/b/4, 337/b/5, 337/b/5, 337/b/11,
337/a/2, 337/a/14, 338/b/4, 338/b/11,
338/b/11, 338/b/12, 338/b/12, 338/a/2,
338/a/2, 338/a/3, 338/a/6, 338/a/7,
338/a/12, 338/a/13, 338/a/15, 339/b/1,
339/b/3, 339/b/5, 339/b/5, 339/b/10,
339/b/11, 339/b/13, 339/a/1, 339/a/3,
339/a/3, 339/a/6, 339/a/7, 339/a/8,
339/a/14, 340/b/1, 340/b/11, 340/b/12,
340/a/9, 340/a/11, 340/a/12, 341/b/1,
341/b/4, 341/b/6, 341/a/2, 341/a/8,
341/a/10, 342/b/2, 342/b/4, 342/b/6,
342/b/10, 342/b/10, 342/a/1, 342/a/4,
343/a/1, 343/a/6, 344/b/4, 344/b/15,
344/a/5, 344/a/9, 344/a/9, 345/b/4,
345/b/14, 345/a/2, 345/a/3, 345/a/4,
345/a/6, 345/a/9, 345/a/10, 345/a/12,
346/b/4, 346/b/5, 346/b/13, 346/b/13,
346/a/1, 346/a/8, 346/a/13, 347/b/1,
347/b/2, 347/b/6, 347/b/7, 347/b/8,
347/b/10, 347/a/7, 348/b/1, 348/b/5,
348/b/8, 348/b/9, 348/b/11, 348/a/6,
348/a/9, 349/b/8, 349/b/11, 349/a/9,
349/a/9, 350/b/1, 350/b/3, 350/b/5,
350/b/6, 350/b/10, 350/b/12, 350/b/14,
350/a/1, 350/a/6, 350/a/10, 350/a/10,
350/a/14, 351/b/3, 351/b/4, 351/b/5,
351/b/9, 351/b/11, 351/a/3, 351/a/7,
351/a/7, 351/a/12, 351/a/14, 352/b/1,
352/b/10, 352/b/11, 352/a/1, 352/a/2,
352/a/4, 352/a/9, 352/a/14, 352/a/15,
353/b/3, 353/b/5, 353/b/15, 353/b/15,
353/a/4, 353/a/6, 353/a/12, 353/a/12,

354/b/2, 354/b/9, 354/a/5, 354/a/10,
354/a/14, 354/a/15, 355/a/3, 355/a/3,
355/a/7, 355/a/13, 356/b/3, 356/b/4,
356/b/10, 356/b/14, 356/a/1, 356/a/7,
356/a/13, 356/a/14, 357/b/2, 357/b/3,
357/b/3, 357/b/7, 357/b/12, 357/b/12,
357/b/13, 357/a/1, 357/a/6, 357/a/7,
357/a/13, 358/b/2, 358/b/3, 358/b/5,
358/b/9, 358/b/10, 358/b/11, 358/a/2,
358/a/7, 359/b/10, 359/a/5, 359/a/13,
360/b/1, 360/b/3, 360/b/4, 360/b/5,
360/b/5, 360/b/7, 360/b/10, 360/b/11,
360/a/2, 360/a/3, 360/a/4, 360/a/5,
360/a/6, 360/a/6, 360/a/7, 360/a/15,
361/b/7, 361/b/11, 361/b/13, 361/b/15,
361/b/15, 361/a/1, 361/a/4, 361/a/12,
361/a/14, 362/b/1, 362/b/1, 362/b/2,
362/b/3, 362/b/6, 362/b/9, 362/b/11,
362/b/13, 362/b/14, 362/a/1, 362/a/4,
362/a/4, 362/a/6, 362/a/7, 362/a/7,
362/a/8, 362/a/8, 362/a/9, 362/a/10,
362/a/10, 362/a/14, 362/a/15, 363/b/2,
363/b/4, 363/b/5, 363/b/5, 363/b/9,
363/b/12, 363/b/13, 363/a/10,
363/a/11, 363/a/13, 364/b/11,
364/b/15, 364/b/15, 364/a/2, 364/a/5,
364/a/5, 364/a/10, 364/a/14, 364/a/15,
365/b/2, 365/b/8, 365/b/8, 365/b/13,
365/a/4, 365/a/6, 365/a/7, 365/a/10,
365/a/11, 365/a/12, 365/a/14,
365/a/15, 366/b/3, 366/b/4, 366/b/5,
366/b/9, 366/b/9, 366/b/12, 366/b/13,
366/a/1, 366/a/1, 366/a/1, 366/a/2,
366/a/3, 366/a/5, 366/a/6, 366/a/7,
366/a/8, 366/a/12, 367/b/9, 367/b/11,

367/b/13, 367/a/1, 367/a/2, 367/a/6,
367/a/10, 368/b/3, 368/b/4, 368/b/4,
368/b/6, 368/b/9, 368/b/9, 368/b/10,
368/b/15, 368/a/5, 368/a/10, 368/a/12,
368/a/12, 368/a/14, 369/b/1, 369/b/11,
369/b/13, 369/a/1, 369/a/1, 369/a/6,
369/a/6, 369/a/7, 369/a/7, 369/a/9,
369/a/10, 369/a/11, 369/a/12, 370/b/7,
370/b/14, 370/b/15, 370/a/3, 370/a/3,
370/a/5, 370/a/8, 370/a/8, 370/a/11,
370/a/12, 370/a/13, 371/b/1, 371/b/9,
371/b/11, 371/b/15, 371/a/2, 371/a/5,
371/a/6, 371/a/7, 371/a/15, 372/b/1,
372/b/1, 372/b/1, 372/b/4, 372/b/8,
372/b/8, 372/b/14, 372/b/15, 372/a/3,
372/a/7, 372/a/8, 372/a/12, 372/a/14,
373/b/3, 373/b/3, 373/b/11, 373/b/12,
373/b/12, 373/b/13, 373/b/14,
373/b/15, 373/a/1, 373/a/1, 373/a/4,
373/a/6, 373/a/8, 374/b/1, 374/b/12,
374/b/13, 374/a/8, 374/a/10, 374/a/13,
374/a/14, 375/b/4, 375/b/10, 375/b/10,
376/b/1, 376/b/2, 376/b/2, 376/b/10,
376/a/2, 376/a/3, 376/a/5, 376/a/8,
376/a/12, 377/b/4, 377/b/5, 377/b/5,
377/b/10, 377/b/13, 377/b/15, 377/a/7,
377/a/10, 377/a/10, 377/a/10,
377/a/13, 378/b/10, 378/b/11,
378/b/11, 378/b/11, 378/b/14, 378/a/4,
378/a/7, 378/a/8, 378/a/9, 378/a/12,
378/a/15, 378/a/15, 379/b/1, 379/b/2,
379/b/3, 379/b/7, 379/a/2, 379/a/4,
379/a/9, 379/a/10, 379/a/15, 380/b/5,
380/b/11, 380/a/6, 380/a/9, 380/a/10,
380/a/12, 380/a/13, 380/a/14, 381/b/4,

381/b/5, 381/b/5, 381/b/5, 381/b/14,
381/a/6, 381/a/10, 381/a/11, 381/a/11,
382/b/1, 382/b/9, 382/b/12, 382/a/1,
382/a/3, 382/a/5, 382/a/7, 383/b/13,
383/a/6, 384/b/1, 384/b/2, 384/b/8,
384/b/12, 384/b/13, 384/b/14, 384/a/6,
384/a/7, 384/a/11, 385/b/2, 385/b/3,
385/b/4, 385/b/5, 385/b/7, 385/b/14,
385/a/5, 385/a/7, 385/a/15, 386/b/2,
386/b/3, 386/b/5, 386/b/7, 386/b/11,
386/b/13, 386/b/14, 386/a/1, 386/a/2,
386/a/6, 386/a/8, 386/a/9, 386/a/9,
387/b/1, 387/b/3, 387/b/12, 387/b/14,
387/b/15, 387/b/15, 387/a/9, 387/a/10,
387/a/11, 387/a/11, 387/a/12,
387/a/13, 387/a/14, 388/b/3, 388/b/8,
388/b/10, 388/b/11, 388/b/12,
388/b/12, 388/a/1, 388/a/2, 388/a/10,
388/a/10, 388/a/12, 388/a/12,
388/a/12, 388/a/12, 388/a/12,
388/a/14, 389/b/4, 389/b/7, 389/b/8,
389/b/10, 389/b/14, 389/a/3, 389/a/5,
389/a/14, 389/a/14, 389/a/15, 390/b/3,
390/b/3, 390/b/6, 390/b/9, 390/a/10,
391/b/6, 391/b/9, 391/a/3, 391/a/4,
391/a/5, 391/a/10, 392/b/1, 392/b/2,
392/b/12, 392/a/4, 392/a/9, 392/a/15,
393/b/2, 393/b/3, 393/a/1, 393/a/5,
393/a/13, 393/a/13, 394/b/1, 394/b/8,
394/b/11, 394/a/3, 394/a/5, 394/a/5,
394/a/9, 394/a/12, 395/b/1, 395/b/1,
395/b/3, 395/b/7, 395/b/7, 395/b/11,
395/a/3, 395/a/6, 396/b/2, 396/b/2,
396/b/2, 396/b/13, 396/a/4, 396/a/6,
396/a/6, 396/a/7, 397/b/4, 397/b/7,

397/b/10, 397/b/11, 397/b/12,
397/b/12, 397/b/13, 397/a/6, 397/a/9,
397/a/14, 398/b/3, 398/a/5, 398/a/8,
398/a/13, 399/b/1, 399/b/3, 399/b/3,
399/b/3, 399/b/5, 399/b/6, 399/b/14,
399/b/14, 399/b/15, 399/a/4, 399/a/7,
400/b/1, 400/b/2, 400/b/8, 400/b/10,
400/b/13, 400/a/9, 401/b/2, 401/b/2,
401/b/4, 401/b/4, 401/b/4, 401/b/6,
401/b/10, 401/b/11, 401/b/13,
401/b/13, 401/a/3, 401/a/6, 401/a/8,
401/a/11, 401/a/12, 402/b/2, 402/b/6,
402/a/1, 402/a/1, 402/a/2, 402/a/3,
402/a/6, 402/a/6, 402/a/8, 402/a/10,
402/a/12, 402/a/13, 402/a/14, 403/b/5,
403/a/5, 403/a/8, 403/a/10

b. +dür 283/b/12, 312/a/9, 400/b/2

b. +sin 365/a/1

b. +imüz 335/b/13

b. +iñüzle 350/a/13

birbiri : Birbiri.

b. +ni 381/b/8

b. +ne 200/b/2, 204/b/8, 213/a/12,
261/a/4, 274/a/4

b. +nden 224/b/4

b. +yle 200/b/2, 228/b/11, 385/b/14

birer : Birer tane, birer.

b. 250/a/1, 381/a/2

birez : Biraz.

b. 204/b/15, 205/b/13, 205/a/1,
207/a/13, 211/a/11, 212/b/8, 237/a/8,
237/a/14, 301/b/3, 315/b/7, 340/a/10,
346/a/9, 377/b/5, 390/b/2

biri : Biri, birisi.

b. 211/a/5, 213/a/13, 215/a/5,

224/a/3, 230/a/8, 249/a/12, 250/a/11,
255/a/11, 258/a/13, 258/a/13, 274/a/9,
277/b/1, 277/b/1, 280/a/15, 292/b/9,
292/b/13, 296/b/2, 305/a/4, 307/a/3,
312/b/4, 314/b/10, 315/a/3, 316/b/2,
318/a/3, 323/b/12, 324/a/7, 324/a/12,
325/b/9, 327/b/9, 329/b/12, 329/b/14,
333/a/14, 333/a/14, 346/b/9, 346/b/9,
348/a/11, 350/a/13, 355/b/2, 355/b/2,
355/a/13, 357/b/1, 357/b/2, 357/b/2,
357/b/3, 357/a/15, 358/a/3, 362/b/11,
368/b/4, 374/b/2, 374/b/3, 400/b/5,
400/b/6, 400/a/8, 402/a/8

b. +nüñ 202/b/5, 206/a/5, 242/a/14,
249/b/15, 274/a/9, 292/b/10, 306/b/10,
329/b/14

b. +n 261/b/8

b. +ni 273/a/10

b. +ne 230/a/8, 312/b/4, 314/b/10,
315/a/3, 318/a/3, 329/b/12, 355/a/14,
357/b/1, 357/a/15, 362/b/11, 397/b/3

b. +nde 273/a/12, 383/b/10

b. +nden 211/a/5, 271/a/13,
348/a/11, 358/a/3, 394/b/10

b. +yle 307/a/4, 327/b/10, 374/b/3,
390/a/15

biribiri → **birbiri**

b. +nüñ 240/b/4

b. +n 386/a/1

b. +ni 295/b/11

b. +ne 264/a/8

b. +nden 235/b/3, 263/a/6

b. +yle 249/a/13

birisi : Birisi, biri.

b. 201/b/15, 218/b/2, 227/a/4,

227/a/5, 230/b/8, 230/b/9, 234/a/14,
237/b/13, 245/b/5, 245/a/14, 250/a/13,
253/b/6, 253/b/9, 253/a/3, 255/a/6,
255/a/8, 257/a/6, 263/b/10, 267/b/5,
271/a/3, 271/a/5, 275/a/11, 276/a/8,
276/a/9, 284/b/11, 290/a/14, 291/b/1,
291/a/14, 292/a/2, 295/b/12, 296/b/2,
297/a/5, 297/a/11, 299/a/1, 304/b/2,
311/b/2, 317/a/13, 317/a/13, 317/a/13,
321/a/12, 322/b/15, 323/b/15,
324/a/10, 326/b/1, 326/a/15, 333/b/11,
343/b/10, 344/b/4, 344/b/5, 348/b/3,
362/a/15, 364/a/12, 364/a/13,
365/b/13, 370/b/2, 370/b/3, 370/a/4,
370/a/12, 372/a/5, 372/a/6, 374/a/14,
374/a/15, 378/b/7, 378/b/9, 390/a/9,
390/a/9, 392/b/6, 392/b/7, 395/a/11,
400/b/5, 400/b/6, 400/a/2, 401/a/7

b. +nüñ 221/b/7, 241/a/5, 250/b/11,
292/b/13, 297/b/12, 321/b/15, 322/a/2,
344/b/5

b. +n 229/a/15, 255/a/5, 261/b/10,
275/b/4, 286/b/12, 287/a/3, 287/a/4,
287/a/4, 312/a/8, 322/a/5, 324/a/1,
325/b/6, 337/b/13, 361/a/2, 362/b/13,
368/a/10, 369/b/3

b. +ni 209/a/13, 234/a/14, 238/a/10,
239/a/3, 239/a/3, 297/b/13, 319/a/3,
324/a/6, 362/b/12

b. +ne 201/b/7, 221/b/8, 221/b/8,
285/a/4, 290/b/12, 291/a/13, 293/a/2,
305/a/4, 308/a/7, 364/a/12

b. +nde 250/a/1, 266/b/12, 266/a/14,
266/a/14, 272/a/12, 274/b/9, 311/b/7

b. +yle 362/b/9

birinc (F.) : Pirinç.

b. 271/a/8, 271/a/11, 272/a/12,
282/b/11, 282/b/13

birkaç : Birkaç.

b. 222/b/1, 227/a/1, 266/b/15

biryān (F.) : Kebap.

b. 202/a/15, 202/b/1, 391/b/1

bīşūret (F.-A.) : Suratsız.

b. 356/a/1

biş : Beş.

b. +iñ 257/b/9

bīş → **beliş**

b. 200/b/14, 200/b/15

biş- → **piş-**

b. -er 311/b/12

b. -miş 313/a/7

bīşerim (F.) : Utanmaz.

b. 330/b/8, 394/b/11

bīşer (F.-A.) : Kötülüğü olmayan.

b. 348/b/1

bişür- : Pişirmek.

b. -mişler 318/a/10, 318/a/14,
318/a/15

b. 336/b/12

b. -üb 366/a/5

bit : Bit.

b. 368/b/15, 403/b/1, 403/b/2,
403/b/2

b. +i 283/a/9, 369/a/2

b. +leri 369/a/3

bit- : Bitmek, sona ermek.

b. -er 200/b/3, 200/b/5, 200/b/7,
200/b/8, 200/b/13, 200/a/15, 200/a/15,
201/b/11, 201/b/11, 201/b/11,
201/b/14, 201/a/4, 201/a/5, 201/a/13,

201/a/15, 202/b/4, 203/b/14, 204/b/5,
204/a/1, 204/a/5, 204/a/13, 205/b/10,
205/b/11, 206/a/11, 207/a/10,

207/a/10, 208/a/6, 209/b/9, 209/a/2,
210/b/7, 211/b/5, 211/b/8, 211/b/11,
212/a/8, 213/b/10, 213/b/15, 214/b/14,
236/a/1, 249/b/9, 249/b/10, 251/b/10,
273/b/11, 312/b/13, 321/b/2, 331/b/2,
331/b/3, 341/a/8, 344/b/2, 387/b/14,
399/a/14

b. -miş 389/b/9

b. -mişdür 208/b/13, 214/a/11,
222/a/8, 253/b/13, 333/b/9

b. -di 201/a/6, 206/a/3, 210/b/11,
212/b/3

b. -se 203/b/10

b. -e 207/b/7, 341/b/14, 341/a/9,
361/b/14, 384/a/3

b. -en 202/b/11, 400/a/3

b. -digi 212/a/10

b. -dügi 209/a/2

b. -dügin 200/a/7

b. -erdi 200/b/14, 228/a/9

b. -erse 317/b/13

b. -mez 201/b/14, 205/b/11, 211/b/3,
211/b/9, 331/b/2, 340/a/4, 384/a/9,
388/b/11

b. -memişdür 211/b/14

b. -mesün 399/a/12, 399/a/13

b. -mese 202/b/11

b. -mezse 317/b/13

biti : Yazı.

b. 338/b/11, 220/a/5, 220/a/6,
220/a/6

bitir- : Bitirmek.

b. -ür 217/a/6, 326/a/12
b. -di 228/a/10
b. -endür 326/a/14
bīvefā (F.-A.) : Vefasız.
b. 368/a/10
biz (I) : Bez.
b. 369/a/9
biz (II) : Biz.
b. 213/b/7, 217/a/15, 218/a/5,
223/a/1, 223/a/12, 237/b/12, 237/a/3,
238/a/12, 242/a/9, 251/b/8, 257/a/14,
260/a/14, 267/a/1, 269/b/3, 270/a/8,
279/b/12, 279/a/15, 280/b/9, 280/b/10,
287/a/13, 287/a/14, 288/b/7, 288/a/2,
295/a/12, 298/b/7, 298/b/7, 299/b/9,
301/a/4, 301/a/5, 304/b/5, 320/b/11,
322/a/7, 362/b/11, 367/b/4, 370/b/6,
376/b/3, 376/b/4, 376/b/5, 376/b/6,
376/b/8, 376/a/14, 377/b/1, 378/a/1
b. +eydi 346/a/6
b. +i 217/b/6, 217/a/4, 229/a/1,
257/b/4, 257/b/5, 257/b/8, 278/a/3,
376/b/11, 397/a/1
b. +e 202/a/14, 217/b/6, 217/a/3,
217/a/4, 229/a/1, 243/b/3, 243/a/4,
243/a/5, 243/a/5, 243/a/10, 245/a/8,
257/b/7, 260/a/12, 260/a/13, 269/a/12,
272/a/8, 278/b/12, 278/b/14, 278/b/15,
287/a/15, 289/a/7, 301/a/5, 320/b/11,
322/a/8, 397/b/10
b. +de 209/b/7
b. +den 244/b/10, 256/b/9
b. +im 209/b/5, 209/b/6, 217/b/1,
218/b/13, 242/b/11, 246/a/13, 289/b/7
b. +üm 209/a/1, 219/a/14, 221/a/3,

227/a/13, 227/a/14, 236/a/4, 243/a/12,
253/b/1, 257/a/7, 260/b/5, 269/a/15,
274/b/10, 276/a/4, 279/a/12, 289/a/7,
307/a/1, 308/b/9, 320/b/10, 323/b/10,
323/a/3, 327/a/5, 337/b/11, 337/b/12,
370/b/8, 376/b/7, 376/b/9
b. +ümle 290/b/7
bīz (F.) : Bir tür büyük iğne.
b. 368/a/2
boğ- : Boğmak.
b. -mağ 249/b/13
boğa : Boğa.
b. 340/a/1
b. +ya 339/b/15
boğaz : Boğaz.
b. +a 228/b/2
b. +da 229/b/10
b. +daki 229/b/8
b. +dan 229/b/5
b. +ın 255/b/12
b. +ına 273/a/12, 309/b/11
b. +ında 309/b/9, 342/a/5
b. +ından 259/b/4, 277/a/10,
287/b/7, 332/b/15, 337/a/1, 347/b/10,
374/b/9, 379/a/12
b. +larına 319/a/1
boğazla- : Boğazlamak, boğazını
kesmek.
b. -rlar 349/a/3
b. -dum 279/a/7, 369/a/9
b. -dık 207/a/3
b. -dılar 294/b/3, 299/b/6, 339/a/8
b. -fıız 294/b/1
b. -salar 316/a/2, 342/a/4, 348/a/15
b. -yam 348/b/7, 348/b/7

b. -yalar 316/b/12, 316/b/13

b. -rdı 319/b/3

b. -rısarı 350/a/4

b. -rken 364/a/3

b. -mazam 348/b/12

b. -mazlar 279/a/6

b. -madum 348/b/11

boğça : Bohça.

b. 301/a/15

boğdır- : Boğdurmak.

b. -a 261/b/5

boncık : Boncuk.

b. +ı 207/a/10, 353/b/4

borculu : Borçlu.

b. +sından 395/b/4

boş : Boş, dolu olmayan.

b. 218/a/7, 227/a/6

boşa- : Boşamak.

b. -dı 234/a/9

b. 302/a/8

boşla- : Boşlamak.

b. 349/b/6

boy : Boy.

b. +ı 213/a/5, 297/b/12, 336/a/5,
336/a/12, 351/a/5

b. +ları 221/b/7, 253/a/2, 254/b/15,
298/a/4, 344/b/7

boya : Boya.

b. 200/b/11

b. +ya 270/b/14

boya- : Boyamak.

b. -r 328/a/14

boyın → **boyun**

b. 399/b/5

b. +larında 362/b/5

boylı → **boylu**

b. 249/b/11

boylu : Boyu uzun olan.

b. 304/a/7

b. +lardur 251/a/13

boyn → **boyun**

b. +uma 299/a/2

b. +uñ 309/b/14

b. +ı 261/b/5, 298/a/15, 336/b/3,
336/b/3, 352/b/2, 352/b/5, 353/a/6,
355/a/13

b. +ın 261/b/9, 261/b/9, 261/b/10,
277/a/9, 286/b/7, 334/b/1, 340/b/10

b. +umı 261/b/15

b. +ına 235/b/1, 238/b/14, 249/b/3,
326/a/13, 328/b/14, 353/a/6

b. +ında 257/b/11, 309/b/15, 321/a/5

boynuz : Boynuz.

b. 351/b/4, 403/b/11

b. +ıla 339/b/4

b. +nı 353/a/9

b. +ı 200/b/8, 333/b/8, 341/b/14,
351/b/2, 351/b/11, 351/b/14, 352/b/2,
352/a/2, 352/a/10, 353/b/7, 353/b/8,
353/b/9, 353/b/12, 353/b/13, 353/a/1,
353/a/4, 353/a/6, 353/a/7, 353/a/8,
375/a/11, 384/a/6

b. +ıdur 333/b/7, 353/b/13

b. +ıyla 365/b/5

b. +ın 341/b/13, 350/a/1

b. +ına 340/a/4

b. +ında 351/a/6, 351/a/7

b. +ından 353/b/1, 353/b/5, 386/a/5

b. +ıyla 351/a/5

b. +ları 340/b/12

b. +ların 248/b/13
boynuzlu → **boynuzlu**
b. +dur 387/a/12
boynuzlu : Boynuzlu.
b. 314/a/15, 350/a/7
boyun : Boyun.
b. 277/a/8
b. +ları 270/b/4
b. +ların 343/a/13
b. +larına 343/b/1
boz- : Bozmak, çalışmaz hale getirmek.
b. -ar 363/a/15, 379/b/4
böcek : Böcek.
b. 266/b/5
bögrek : Böbrek, iç organ.
b. +inden 316/b/9
böl- : Bölmek, parçalara ayırmak.
b. -em 280/b/2
b. -meye 280/b/2
bölük : Bir kısım, bir grup.
b. 233/b/5, 238/a/3, 241/b/8,
241/b/8, 249/b/2, 253/a/1, 254/a/11,
275/a/2, 301/b/5, 331/b/10, 376/b/2,
376/b/2, 376/b/2, 383/b/11
b. +dür 251/a/8
b. +lerin 251/b/8
börke : Başa giyilen külah, kalpak gibi bir şey.
b. +lerni 249/b/2
böyle : Böyle.
b. 207/b/11, 219/b/2, 228/b/4,
230/b/1, 236/b/6, 236/a/12, 240/b/7,
254/b/13, 255/a/7, 255/a/11, 258/a/11,
263/a/10, 268/b/10, 269/b/5, 270/b/11,

274/a/5, 274/a/6, 274/a/12, 276/b/6,
276/b/7, 278/b/7, 286/b/7, 287/a/9,
291/a/6, 295/b/10, 305/b/2, 334/a/1,
335/b/8, 339/a/5, 343/b/1, 344/b/13,
356/a/12, 356/a/15, 361/a/13, 363/a/3,
398/b/14
b. +dür 231/a/13, 292/b/9, 350/a/4,
365/b/13
bu : Bu.
b. 200/b/11, 200/a/8, 201/a/9,
203/b/1, 204/a/4, 204/a/7, 205/b/2,
205/b/9, 205/a/2, 205/a/13, 206/a/10,
207/b/11, 207/a/7, 208/b/4, 209/b/4,
209/a/1, 210/b/6, 210/b/15, 210/a/11,
210/a/12, 212/b/3, 212/b/4, 212/b/9,
212/b/9, 213/b/5, 213/b/6, 213/a/12,
214/b/6, 214/b/10, 215/b/3, 215/b/4,
215/b/11, 215/b/12, 215/a/9, 215/a/11,
216/a/2, 216/a/15, 217/b/1, 217/b/2,
217/b/11, 217/a/6, 217/a/9, 217/a/12,
217/a/13, 218/b/13, 218/a/1, 218/a/6,
218/a/9, 218/a/10, 218/a/12, 219/b/1,
219/b/3, 219/b/5, 219/b/5, 219/a/2,
219/a/3, 219/a/5, 219/a/7, 219/a/15,
220/b/5, 220/b/7, 220/b/8, 220/b/8,
220/b/8, 220/b/11, 220/b/15, 220/a/1,
220/a/2, 220/a/9, 221/a/3, 221/a/15,
222/a/7, 222/a/8, 222/a/8, 223/b/2,
223/a/15, 224/b/2, 224/b/2, 224/a/13,
224/a/15, 225/b/2, 225/b/6, 225/b/6,
225/b/8, 225/b/9, 225/a/3, 226/b/5,
226/b/9, 226/a/5, 226/a/12, 227/b/15,
227/a/9, 228/b/5, 228/b/10, 228/b/14,
228/b/15, 228/a/4, 228/a/12, 229/b/1,
229/b/9, 229/b/14, 229/a/1, 229/a/2,

229/a/6, 229/a/11, 229/a/11, 230/b/4,
230/a/5, 230/a/6, 230/a/7, 230/a/7,
230/a/7, 230/a/13, 231/b/1, 233/b/1,
234/b/1, 234/a/7, 236/b/5, 236/a/3,
236/a/5, 237/a/7, 238/b/15, 239/b/13,
239/b/14, 239/a/10, 240/b/13, 241/b/4,
241/b/8, 241/a/8, 241/a/13, 242/b/3,
242/b/5, 242/b/12, 242/a/7, 243/b/8,
243/b/10, 243/a/4, 243/a/5, 243/a/10,
244/b/1, 244/b/2, 244/b/9, 244/b/13,
245/b/11, 245/b/15, 245/a/6, 246/b/4,
246/b/15, 246/a/4, 246/a/13, 247/b/11,
247/b/12, 247/a/1, 247/a/1, 247/a/2,
247/a/2, 248/b/14, 248/a/10, 248/a/10,
248/a/10, 249/b/4, 249/b/13, 249/a/14,
251/b/2, 251/a/12, 252/a/11, 253/a/11,
253/a/11, 253/a/13, 254/b/2, 254/b/11,
254/a/5, 255/b/6, 255/b/7, 255/b/7,
255/b/14, 255/a/6, 255/a/6, 255/a/10,
255/a/11, 257/b/8, 258/b/10, 258/b/11,
258/b/13, 258/a/3, 258/a/4, 259/b/3,
259/b/4, 259/b/12, 259/a/4, 259/a/7,
259/a/10, 259/a/13, 260/b/2, 260/b/13,
260/a/5, 260/a/5, 260/a/8, 260/a/9,
261/a/8, 262/b/3, 262/b/4, 262/b/5,
262/a/1, 262/a/2, 262/a/4, 262/a/6,
262/a/10, 262/a/11, 262/a/13,
262/a/13, 263/b/4, 263/b/6, 263/a/3,
263/a/7, 263/a/13, 264/b/5, 264/b/6,
264/a/2, 264/a/15, 265/b/5, 265/b/7,
265/b/8, 265/b/14, 265/a/2, 266/b/2,
266/a/15, 267/b/14, 267/a/1, 268/b/3,
268/b/14, 268/a/5, 268/a/6, 269/a/6,
270/b/1, 270/b/11, 270/b/13, 270/a/5,
271/b/1, 271/b/3, 271/a/11, 272/b/1,

272/a/9, 272/a/11, 273/b/7, 273/a/9,
274/b/15, 274/a/4, 274/a/10, 275/b/1,
275/b/8, 275/b/9, 275/a/1, 275/a/3,
275/a/4, 275/a/14, 276/b/7, 276/b/13,
277/b/9, 277/b/13, 278/b/1, 278/b/5,
279/a/1, 279/a/6, 279/a/12, 280/a/10,
280/a/15, 281/b/9, 281/b/11, 282/b/12,
282/b/15, 283/b/11, 284/b/2, 284/b/12,
284/a/9, 284/a/11, 284/a/12, 285/b/7,
285/b/7, 285/b/8, 285/a/2, 286/b/2,
286/b/7, 286/a/2, 286/a/3, 286/a/3,
286/a/5, 286/a/5, 286/a/7, 286/a/9,
286/a/13, 287/b/1, 287/b/6, 287/b/8,
287/b/13, 287/a/1, 287/a/6, 288/b/5,
288/b/15, 288/a/12, 289/b/4, 289/b/7,
289/b/9, 289/b/10, 289/b/14, 289/a/6,
289/a/14, 290/b/11, 290/a/12, 291/b/2,
291/b/4, 291/b/5, 291/a/1, 291/a/15,
292/b/11, 292/a/11, 294/b/15,
294/a/10, 294/a/14, 295/b/15,
296/b/10, 296/b/11, 296/b/14, 296/a/2,
296/a/9, 296/a/14, 297/a/1, 297/a/9,
297/a/13, 298/b/6, 298/a/2, 298/a/15,
299/b/6, 299/b/7, 299/b/9, 299/b/9,
299/a/3, 300/b/6, 300/a/14, 301/b/2,
301/b/2, 301/b/5, 301/b/7, 301/b/7,
301/b/7, 301/b/8, 301/b/9, 301/b/14,
302/b/11, 302/a/7, 302/a/7, 303/b/1,
303/b/3, 303/b/15, 303/a/1, 304/b/2,
304/b/9, 304/b/10, 304/a/2, 304/a/13,
305/a/8, 305/a/9, 305/a/11, 306/a/14,
307/b/2, 307/b/7, 307/b/8, 307/a/2,
307/a/4, 307/a/14, 309/b/14, 310/b/10,
310/b/13, 310/b/15, 312/b/10, 312/a/3,
312/a/10, 312/a/14, 313/b/4, 313/b/6,

313/b/7, 313/a/4, 313/a/12, 314/b/7,
314/b/10, 315/b/10, 316/a/14,
317/b/10, 318/b/1, 318/a/8, 318/a/10,
319/b/15, 319/a/10, 320/b/11,
320/b/12, 320/b/13, 320/a/6, 322/b/6,
322/a/6, 323/b/10, 323/a/3, 324/b/11,
325/b/8, 325/b/11, 325/b/13, 326/b/8,
326/a/9, 327/b/4, 327/a/3, 327/a/10,
327/a/14, 330/b/14, 332/a/2, 332/a/2,
333/b/4, 333/b/8, 333/a/11, 335/b/4,
335/b/6, 335/b/7, 335/b/9, 335/b/10,
335/b/11, 335/a/2, 335/a/6, 337/b/10,
337/b/11, 337/a/15, 338/b/13, 338/a/2,
338/a/9, 338/a/10, 339/a/11, 340/b/8,
340/b/9, 341/b/15, 341/a/8, 342/a/7,
343/b/5, 343/a/8, 343/a/12, 344/b/1,
344/b/7, 344/b/12, 344/a/3, 346/b/3,
346/a/5, 347/b/15, 347/a/3, 348/b/15,
348/a/1, 349/b/3, 349/a/8, 349/a/12,
349/a/14, 350/b/2, 350/b/6, 350/b/13,
350/a/11, 351/b/10, 351/b/14, 352/b/9,
353/a/7, 353/a/13, 353/a/15, 356/b/4,
356/b/6, 356/b/12, 356/a/14, 358/a/5,
358/a/9, 358/a/15, 359/b/7, 359/b/8,
359/a/8, 360/b/6, 360/b/8, 360/b/10,
360/b/12, 361/b/6, 361/a/13, 361/a/13,
362/b/1, 362/a/4, 363/b/6, 363/b/10,
363/a/2, 363/a/2, 363/a/7, 363/a/9,
363/a/12, 364/a/1, 366/b/2, 367/b/5,
368/b/5, 368/b/11, 368/b/11, 369/b/3,
370/b/8, 370/a/10, 371/b/10, 372/b/4,
372/b/11, 372/b/14, 372/a/1, 372/a/4,
373/a/9, 374/b/8, 374/a/7, 375/b/5,
376/b/7, 376/b/9, 376/a/4, 376/a/10,
377/a/8, 378/b/2, 378/b/3, 378/b/10,

379/a/1, 379/a/7, 379/a/8, 380/b/10,
382/b/11, 382/b/15, 382/a/2, 382/a/4,
382/a/6, 382/a/11, 383/b/11, 383/a/4,
383/a/12, 384/a/9, 384/a/10, 384/a/13,
384/a/15, 385/a/1, 385/a/7, 386/b/4,
386/b/7, 387/b/3, 387/b/6, 388/b/7,
388/a/1, 391/a/5, 392/b/4, 392/b/6,
392/b/12, 392/b/13, 392/a/6, 393/a/5,
394/b/4, 394/a/6, 395/b/14, 396/b/5,
396/a/10, 397/b/6, 397/b/8, 397/a/14,
398/b/2, 398/b/10, 398/b/15, 398/a/11,
399/b/8, 399/a/8, 399/a/10, 400/a/13,
401/b/9, 401/b/10, 401/a/4, 402/b/1,
402/a/10, 402/a/14, 402/a/14, 403/b/8,
403/a/11

b. +dur 202/a/1, 203/a/14, 207/b/2,
207/b/9, 209/b/8, 234/a/3, 242/a/11,
256/a/6, 273/a/7, 278/a/15, 286/b/8,
301/a/13, 304/b/3, 330/a/13, 353/a/14,
365/b/7, 382/a/4, 395/a/3, 398/a/12

b. +yidi 285/b/5, 350/a/9

b. +nuñ 200/b/5, 200/b/6, 203/a/10,
203/a/11, 203/a/11, 204/a/7, 205/a/9,
208/b/5, 208/b/6, 208/b/8, 208/b/10,
208/a/11, 209/b/6, 209/b/7, 209/b/9,
209/a/2, 213/b/4, 213/b/7, 214/a/1,
214/a/2, 216/b/11, 216/a/7, 216/a/11,
217/b/10, 218/a/4, 218/a/5, 219/b/14,
221/b/1, 221/a/6, 224/a/2, 224/a/14,
225/b/8, 226/a/2, 228/b/1, 234/a/8,
239/a/8, 246/a/5, 247/b/6, 251/a/10,
258/a/15, 260/a/3, 261/a/9, 262/a/13,
268/b/6, 271/b/5, 271/a/3, 274/b/2,
274/b/4, 281/b/5, 281/a/3, 281/a/10,
282/b/8, 284/b/3, 285/b/4, 286/a/4,

287/b/5, 287/b/13, 293/b/13, 296/a/6,
296/a/10, 300/a/2, 300/a/9, 312/b/6,
312/a/10, 312/a/10, 313/b/5, 315/a/1,
316/b/11, 321/b/4, 323/a/2, 324/b/5,
325/b/5, 326/a/11, 337/b/5, 348/b/4,
348/a/10, 351/b/2, 353/b/1, 353/b/6,
366/b/13, 367/a/7, 373/a/12, 374/b/11,
380/b/4, 383/a/10, 384/a/8, 385/a/14,
392/a/1, 396/a/11, 402/a/12, 403/a/12,
403/a/14

b. +nuñila 326/a/12

b. +nuñla 217/a/8, 263/a/10,
289/a/1, 356/b/13, 381/a/15, 402/a/11

b. +ni 203/b/1, 204/a/3, 205/b/1,
209/b/5, 213/b/5, 217/b/3, 218/a/3,
219/b/5, 220/b/1, 223/a/12, 223/a/13,
227/b/10, 236/a/4, 240/b/7, 244/b/1,
244/b/13, 252/a/7, 253/a/11, 255/a/10,
262/b/14, 262/a/7, 262/a/8, 265/b/12,
269/a/6, 276/b/2, 284/a/1, 284/a/10,
287/b/9, 287/b/9, 287/b/14, 288/a/13,
289/a/2, 296/a/6, 304/a/14, 330/a/6,
338/b/10, 341/b/2, 346/b/13, 346/a/11,
349/b/1, 356/a/3, 363/a/1, 369/b/5,
381/b/15, 393/a/5, 400/b/14

b. +ña 210/a/13, 216/b/6, 219/b/4,
219/b/6, 221/a/15, 225/a/3, 233/a/2,
233/a/2, 242/b/6, 262/a/9, 265/a/2,
273/b/5, 273/b/12, 273/a/8, 284/b/15,
285/b/6, 288/a/1, 289/a/2, 291/a/10,
300/b/8, 301/b/5, 310/b/12, 320/b/10,
329/a/15, 330/b/4, 330/a/1, 341/b/15,
348/b/4, 378/b/1, 384/a/14, 386/a/15

b. +nda 200/a/6, 211/b/11, 213/a/10,
214/b/10, 216/b/14, 218/a/12, 220/b/7,

239/a/10, 258/a/10, 260/b/1, 279/a/9,
285/a/2, 292/b/10, 298/b/5, 301/b/1,
324/b/3, 337/b/12, 347/b/1, 356/a/15,
383/b/15, 389/a/13, 389/a/15, 392/a/6

b. +ndadur 226/b/8

b. +ndayım 346/b/5

b. +ndasın 346/b/5, 346/b/6

b. +ndağı 327/b/4

b. +ndan 200/a/11, 211/b/6, 213/b/6,
216/a/12, 217/b/2, 217/b/5, 218/a/13,
220/a/5, 222/a/6, 223/a/12, 223/a/13,
225/a/12, 228/b/5, 231/b/9, 233/b/8,
233/a/2, 234/a/9, 243/b/2, 251/b/8,
255/b/12, 259/b/8, 262/b/4, 262/a/2,
262/a/7, 270/a/8, 272/b/7, 272/b/11,
272/a/15, 279/b/1, 279/a/15, 288/b/7,
296/a/6, 310/b/7, 334/a/14, 349/b/8,
387/b/6, 396/b/3

b. +ndandur 277/a/12

b. +nca 241/b/3, 274/b/14, 275/b/2,
275/b/8, 276/a/5, 283/b/15, 300/b/12,
360/b/9, 363/a/9, 364/a/2, 396/a/3,
401/a/2

b. +ncanıñ 384/b/1

b. +lar 234/b/3, 251/a/9

b. +nlar 200/a/2, 214/a/9, 217/b/3,
219/a/5, 219/a/14, 220/b/5, 229/b/1,
229/a/9, 233/b/5, 233/b/7, 234/b/4,
236/a/5, 238/a/12, 240/b/4, 241/a/4,
243/a/1, 249/a/1, 250/b/6, 250/b/15,
251/a/1, 254/b/10, 264/a/15, 265/b/4,
270/b/12, 274/a/8, 291/a/5, 292/a/9,
300/a/11, 306/b/4, 323/a/9, 331/b/8,
334/a/8, 337/b/8, 347/a/3, 356/a/13,
362/b/6, 363/a/15, 366/a/15, 378/a/8,

400/a/6

b. +nlardur 272/a/14

b. +nlaruñ 202/b/2, 206/a/3, 206/a/9, 221/b/10, 225/b/12, 234/b/5, 234/a/2, 240/b/7, 241/a/12, 249/a/5, 251/b/2, 251/b/8, 251/b/9, 252/b/2, 252/b/7, 252/a/15, 255/b/14, 272/a/14, 275/b/3, 283/a/3, 287/a/12, 289/b/8, 291/a/5, 295/a/11, 296/b/1, 296/b/15, 298/a/2, 304/b/2, 304/b/9, 306/b/9, 321/b/3, 322/a/8, 337/b/9, 343/b/6, 343/a/10, 349/a/3, 358/b/10, 358/b/10, 358/b/11, 362/b/9, 376/b/14, 399/b/12, 400/a/11, 402/b/2

b. +nlaruñçun 375/b/1

b. +nlaruñla 222/b/12, 240/b/10, 362/b/6

b. +nlaruñladur 234/b/2

b. +nları 200/a/1, 200/a/4, 229/a/13, 233/b/8, 238/a/7, 259/a/8, 271/a/4, 274/a/4, 286/a/13, 296/b/12, 296/a/4, 304/b/3, 306/b/2, 306/b/9, 327/a/15, 335/b/8, 343/a/9, 353/b/4, 367/b/2, 378/a/8, 400/a/12, 402/b/3

b. +nlara 214/a/9, 214/a/14, 229/a/15, 232/a/13, 234/b/4, 236/a/14, 238/a/1, 238/a/2, 238/a/13, 249/a/6, 263/a/7, 273/a/15, 292/b/2, 292/b/5, 303/b/1, 310/b/14, 334/a/9, 343/b/5, 350/a/12, 362/b/8, 400/a/5

b. +nlarda 233/b/9, 250/a/2

b. +nlardan 221/b/12, 233/b/9, 234/b/3, 234/b/3, 234/a/3, 241/a/10, 252/a/1, 271/a/5, 295/a/11, 306/b/11, 327/a/15

bucak : Köşe.

b. +da 259/b/11

buçuk : Tamın yarısı.

b. 348/a/3, 366/a/3, 370/a/13

bud : Bacakların kaba eti.

b. +ı 316/b/9

b. +larına 343/b/1

budağ : Dal.

b. +ıla 332/a/14

b. +da 365/a/12

b. +ı 202/a/8, 203/a/8, 332/a/13

b. +ına 210/a/6

b. +ları 203/a/9

b. +ların 366/b/9

b. +lar 397/b/14

buğdāy : Buğday, tahıl.

b. 272/a/13

b. +ıla 390/a/14

buğur : Bundan sonra, sonra.

b. 200/a/2, 200/a/4

buḥār (A.) : Buhar, buğu.

b. +ından 388/b/11

buḥūr (F.) : Buhur, tütsü.

b. +lar 263/a/2

bul- : Bulmak.

b. -ur 225/a/14, 232/a/1, 234/b/3, 235/a/2, 277/b/6, 282/b/15, 310/a/5, 342/a/3, 344/a/13, 350/a/1, 355/b/2, 357/b/11, 358/b/7, 359/a/13, 361/a/4, 368/a/4, 386/a/3, 391/b/7, 397/b/12

b. -urlar 209/b/13, 312/b/1, 335/a/10

b. -urlur 300/a/11

b. -mışam 267/b/14

b. -mışlardur 272/b/9, 353/b/15

b. -dum 260/b/2, 298/b/13,

321/b/12, 333/a/7, 396/a/11

b. -dı 202/b/1, 205/b/3, 240/a/2,
240/a/9, 241/b/5, 244/b/5, 244/a/4,
246/a/2, 271/b/6, 285/a/10, 287/b/9,
290/a/10, 293/b/9, 304/b/2, 307/a/7,
330/a/6, 356/b/4, 396/a/6, 397/b/4

b. -duğ 350/b/7, 402/a/6

b. -dılar 239/a/3, 239/a/6, 247/b/5,
255/a/5, 266/b/3, 289/b/13, 295/b/11,
297/b/7, 319/b/4, 343/a/9, 350/b/6,
379/a/15

b. -ayum 285/a/3

b. -sam 260/b/4

b. -sa 359/b/14, 364/b/12, 372/a/7,
379/b/3

b. -salar 249/b/3, 253/b/8, 382/b/9

b. -a 200/b/10, 281/a/3, 317/a/5,
350/a/8, 361/a/6, 381/a/14, 391/a/10

b. -alar 210/a/2, 252/b/15, 345/a/7

b. -ıcağ (Ger.)314/a/5

b. -ınca 359/b/11

b. -duğımı 372/a/6

b. -dığı 330/a/15

b. -duğı 282/b/14

b. -urdu 255/a/10, 268/b/14

b. -arları 238/b/1

b. -mışdı 284/b/15

b. -ursañ 383/b/6

b. -ursa 201/b/15, 244/b/4, 359/b/9,
374/b/4, 381/b/11

b. -ursañuz 383/b/7

b. -mışsan 363/a/3

b. -maz 288/b/7, 365/b/12, 368/b/7

b. -umazam 301/b/11

b. -amaz 293/b/11

b. -umazsa 386/a/3

b. -mayısarsın 265/a/7

b. -madım 216/b/7

b. -madı 336/a/1, 369/a/10, 388/a/2

b. -madılar 260/a/10, 292/b/9

b. -amadum 348/b/8

b. -ımadı 240/a/4

b. -ımaduğ 279/a/6

b. -amadılar 328/b/6, 345/a/8,
376/a/12

b. -ımadılar 266/b/7

b. -mağda 227/b/2

bulanuğ : Bulanık, duru olmayan.

b. 214/a/2, 337/a/12

bulun- : Bulunmak.

b. -ur 309/a/11

b. -dı 294/a/15

b. -maz 320/a/2, 350/a/4

b. -madı 270/b/7, 297/b/6

buluş- : Buluşmak.

b. -dı 220/b/2, 350/b/11

b. -dılar 256/b/3

bulıt → **bulut**

b. +a 294/a/10

bulut : Bulut.

b. 376/a/11

b. +dur 214/a/2, 388/a/14

b. +a 247/a/10

b. +dan 382/a/11

b. +lar 242/a/3, 249/a/12

b. +lardan 273/b/15

büm(e) (F.) : Baykuş.

b. 326/a/5

bümü → **büm(e)**

b. 326/b/3

buñalat- : Bunaltmak.

b. -dı 366/b/5

buncılayın: Bunun gibi, buna benzer.

b. 280/b/7, 305/b/2, 309/b/15

b. +dur 314/a/6

bunculayın→ buncılayın

b. 217/b/12

bunuk : Bunuk, bunalmış halde.

b. 212/b/11

bur- : Burmak, bükmek.

b. -arlar 319/a/2

būr (A.) : Hayırsızlık.

b. +ı 212/a/6

b. +a 209/a/11

burç (A.) : Yıldız kümesi, kale kümesi.

b. 267/b/11, 280/b/9

b. +dan 280/b/7

b. +ı 391/b/6

b. +ına 265/a/12

b. +ında 280/b/3, 280/b/3, 280/b/4,
280/b/5, 280/b/6

b. +ındadır 391/a/6

burn → **burun**

b. +ıla 273/b/8, 325/b/10

b. +uma 402/b/9

b. +uñı 387/b/5

b. +ı 240/a/10, 243/a/7, 349/b/10,
368/b/12, 373/a/15, 387/b/11,
387/a/14, 402/b/6, 402/b/11

b. +ıyıla 214/b/13

b. +ın 277/a/9, 326/a/4, 387/b/7,
387/b/9

b. +ını 330/a/3, 387/b/8, 402/b/7

b. +unı 341/a/13

b. +una 399/b/1

b. +ına 206/b/12, 212/b/12, 326/a/4,
355/b/15, 364/b/6, 401/a/9

b. +ında 226/b/4

b. +ındadır 329/b/12

b. +ından 215/a/7, 316/a/3, 342/b/6,
378/b/14

b. +ıyla 316/b/5

burūc (A.) : Burçlar.

b. 321/a/6

burun : Burun, koku alma organı.

b. 230/a/2

b. +dağı 230/a/6

b. +ları 249/a/6, 253/b/11

b. +ların 251/b/14

b. +larında 221/b/9

burunsız : Burnu olmayan.

b. 387/b/121

busı → **puşu**

b. +ya 303/a/3

būstān (F.) : Bahçe.

b. 203/a/11, 234/b/13

b. +dan 234/b/12

būy (F.) : Koku.

b. 315/a/4

buyur- : Buyurmak, emretmek.

b. 287/b/2

b. -ursın 282/a/8

b. -ur 232/b/8, 277/b/4, 326/b/13,
400/a/15

b. -miş 239/a/12

b. -mişdur 202/a/5, 237/b/1, 279/b/2,
383/a/13, 395/b/11, 402/b/12

b. -dı 200/a/2, 202/b/13, 203/a/1,
216/a/6, 216/a/12, 228/b/8, 232/a/5,
232/a/8, 232/a/10, 233/b/14, 233/a/11,

261/b/8, 268/b/4, 282/b/7, 293/a/4,
293/a/9, 293/a/15, 294/b/3, 306/a/4,
336/a/9, 343/a/12, 349/a/9, 350/b/7,
360/a/8, 367/a/12, 383/b/2, 383/b/5,
383/b/7, 386/a/15, 392/b/11, 392/b/11

b. -ursa 288/a/1

b. -ursañız 216/b/1

b. -mişdi 401/a/12

buz : Buz.

b. 382/a/13

buzāğu : İnek vb. hayvanların yavrusu,
buzağı.

b. 264/a/4

b. +sı 340/a/2

b. +sın 342/a/4, 350/b/15

buzagur → **buzāğu**

b. +dur 264/a/3

buzalacı : Buzağı doğuracak inek.

b. 264/a/1

buzala- : Buzağılamak.

b. -r 339/b/15

bük- : Bükmek, eğmek.

b. -isersin 264/b/10

bükil- : Bükülmek.

b. -ür 250/a/15

bülend (F.) : Yüksek.

b. 336/b/7

b. +dür 336/b/6, 336/b/9, 340/a/3

büllür → **billür**

b. +dan 350/a/5

bünyād (F.) : Bina, yapı.

b. 305/b/2

b. +ı 235/b/3

b. +ın 293/a/15

b. +ları 364/b/14

b. +lar 241/a/11

büre : Pire.

b. +i 283/a/9

bürüdet (A.) : Soğuk, soğukluk.

b. +den 230/a/15

bürütle- : Deve gebe kalmak.

b. -r 337/b/4

büt (F.) : Put.

b. 221/b/8, 221/b/8, 221/b/10,

256/a/5, 257/a/9, 261/a/7, 268/a/13,

394/b/15, 396/a/6, 396/a/11

b. +üñ 221/b/15, 260/b/9, 268/b/5

b. +i 260/b/8, 268/b/2

b. +e 250/b/3, 394/b/14

b. +ümüz 257/a/7

b. +in 232/b/12

b. +leri 256/b/10, 268/a/12

b. +lerden 395/a/1

büthāne (F.) : Puthane.

b. 261/a/4

b. +nüñ 261/a/2

b. +de 261/a/7

b. +leri 261/a/1

bütün : Tam, bütün.

b. 258/b/13, 258/b/15, 286/b/12

büyi- → **büyü-**

b. -di 245/a/1

b. -miş 363/b/9

b. -mişler 241/b/7

büyü- : Büyümek.

b. -r 322/b/15, 381/a/12, 381/a/13

b. -miş 345/a/11

b. -di 245/b/14, 360/a/9

b. -dü 294/a/9

b. -se 309/a/13

büyük : Büyük.

b. 200/a/15, 202/a/6, 203/a/6,
204/a/1, 204/a/10, 208/b/10, 208/a/11,
209/b/10, 210/b/7, 214/b/8,
238/b/NaN, 242/a/5, 249/a/6,
253/b/11, 259/b/9, 291/b/13, 296/a/4,
308/b/8, 309/a/8, 313/b/7, 316/a/8,
319/a/15, 320/a/1, 320/a/1, 323/b/14,
323/a/15, 324/a/11, 329/a/8, 359/a/13,
360/a/6, 362/a/6, 364/b/8, 364/b/13,
367/b/14, 367/b/14, 374/a/11, 379/b/9,
381/b/13, 399/b/3

b. +dür 311/b/13, 313/a/3, 313/a/4,
331/b/4, 374/a/14

b. +ini 399/a/15

büyüklik → **büyüklük**

b. +i 354/a/9

b. +in 242/b/4

büyüklük : Büyüklük.

b. +i 342/b/6, 379/a/11

C

cāhil (A.) : Bilgisiz.

c. 216/b/3

c. +lere 389/a/6

cāhiliyyet (A.) : Cahillik, bilgisizlik.

c. 326/b/4

cām (F.) : Cam.

c. +ı 226/b/2, 242/a/14

cān (F.) : Can.

c. 201/a/4, 223/a/6, 224/a/15,
233/b/5, 233/b/6, 233/b/7, 282/a/15,
282/a/15, 288/b/8, 388/b/9, 388/a/3,
393/a/12

c. +dur 202/b/9, 282/a/11

c. +uñ 224/a/15, 281/b/14

c. +a 201/a/15, 206/b/11, 223/a/6

c. +ı 250/b/5, 252/b/7, 269/b/13,
349/a/4

c. +ın 346/a/12

c. +ları 326/b/15

c. +lar 288/b/9

c. +lara 209/a/5

cānaver (F.) : Can çıkararı, canavar.

c. 200/b/13, 234/b/14, 235/a/5,
235/a/9, 246/b/9, 276/b/5, 276/b/7,
276/a/15, 279/a/13, 290/b/6, 292/a/7,
303/b/9, 303/a/14, 309/a/3, 310/a/12,
311/a/6, 319/b/8, 319/a/13, 336/b/3,
340/b/6, 340/a/15, 344/a/8, 345/a/12,
351/b/4, 352/a/4, 354/a/13, 356/b/12,
357/a/15, 358/b/7, 359/b/2, 359/b/13,
360/a/2, 361/b/8, 367/a/5, 368/b/3,
368/b/4, 368/b/6, 368/a/13, 372/a/13,
374/b/5, 374/a/8, 383/b/14, 384/b/6,
387/b/12, 389/a/15, 399/a/4, 399/a/10

c. +dür 255/b/7, 299/b/6, 311/a/1,
330/a/2, 332/a/4, 336/b/1, 339/a/6,
342/b/2, 343/a/1, 348/b/1, 351/b/3,
351/b/11, 352/b/10, 352/a/1, 352/a/9,
354/a/5, 356/b/7, 356/b/14, 358/a/7,
359/a/5, 359/a/13, 366/b/12, 368/b/6,
368/a/5, 368/a/12, 369/b/1, 369/b/11,
370/a/5, 370/a/11, 371/b/15, 372/b/15,
372/a/12, 372/a/14, 374/b/1, 374/b/12,
374/a/10, 380/b/5, 382/a/7, 385/a/15,
391/b/15, 394/b/11, 395/a/3, 396/b/2,
397/b/7, 398/a/9, 400/b/2

c. +nũñ 324/a/4

c. +üñ 276/b/8, 332/a/7, 333/a/1,
361/b/8, 369/b/7, 373/a/2, 373/a/8,
373/a/9, 387/b/13

c. +i 235/b/6, 276/b/1, 276/b/5,
276/b/10, 313/a/2, 340/b/3, 368/b/1,
368/b/5, 368/a/9, 372/a/13, 374/b/11

c. +e 275/b/15, 374/b/11, 386/b/8,
389/a/8

c. +den 332/b/7, 332/b/8

c. +dün 279/a/6

c. +leri 200/b/15, 371/a/14

c. +ler 206/b/8, 212/a/8, 283/a/3,
312/b/9, 337/a/4, 339/a/11, 341/a/11,
354/b/6, 358/a/9, 359/b/12, 375/a/3,
379/a/9, 380/b/9

c. +lerüñ 230/b/15, 388/b/6

c. +leriñ 358/a/12

c. +lerde 336/b/12

c. +lerden 275/b/15

cānib (A.) : Yan, taraf.

c. +i 214/a/15

c. +inedür 370/b/3, 370/b/3

c. +inde 296/a/13, 296/a/14

c. +inden 206/a/13

cānlu : Canlı, yaşayan.

c. 389/a/8

c. +dur 383/b/12

c. +nuñ 383/b/12

cānsız : Canı çıkmış, ölü.

c. +dur 383/b/12

cānver (F.) : Canavar.

c. 275/b/14

cāriye (A.) : Halayık kadın.

**c. 314/b/5, 314/b/9, 351/b/6,
351/b/8**

c. +yile 361/a/13

c. +nüñ 284/a/3, 284/a/7, 314/b/7,
314/b/10

c. +i 351/b/7

c. +ye 361/a/12

c. +si 351/b/6, 360/a/4

c. +ler 282/a/14

cāzibe (A.) : Çekici, cezbedici.

c. 229/b/8

c. +nüñ 229/b/9

ceb : Cep.

c. +ine 396/a/7

cebbār (A.) : Büyüklük.

c. -ı ‘azīm 238/b/8, 239/a/1

cebel (A.) : Dağ.

c. -i palangān 237/a/4

ced (A.) : Ata, dede.

c. +üm 242/b/8, 255/a/13, 255/a/15,
255/a/15

c. +imüñdür 242/b/4

c. +üñ 242/b/7, 242/b/9

c. +üñden 242/b/8

c. +i 246/a/10

cedvār : Ot yiyen bir canavar, böcek.

c. 200/b/13, 200/b/14

cefā (A.) : Eziyet etme, üzme.

c. 316/a/1

c. +sından 246/a/4

cehd (A.) : Çaba, çabalama.

c. 211/b/9, 292/b/12

c. +ile 292/a/8, 366/a/9

cehil (A.) : Bilgisizlik.

c. +dendür 225/b/10

cehiz (F.) : Çeyiz.

c. 210/b/3

cem‘ (A.) : Toplama, toplam,
çoğunluk.

c. 200/a/7, 212/b/8, 218/a/4,
222/a/1, 237/a/8, 240/b/5, 240/b/8,
242/a/8, 256/b/15, 257/a/5, 257/a/14,
264/a/8, 270/b/1, 271/a/11, 277/a/11,
289/b/5, 293/b/10, 293/a/15, 294/a/11,
294/a/12, 297/a/6, 303/a/13, 304/a/12,
307/a/4, 312/b/5, 312/a/13, 313/b/11,
320/a/5, 322/b/3, 326/a/2, 329/b/5,
336/a/2, 337/b/7, 360/b/3, 361/a/2,
362/a/9, 364/a/13, 367/b/7, 368/a/9,
369/a/3, 370/a/3, 371/a/15, 376/a/12,
379/b/8, 380/a/8, 380/a/11, 387/b/10,
399/a/9, 399/a/10, 399/a/11

cemā‘at (A.) : Topluluk.

c. 222/b/15, 258/b/11, 259/a/3,
265/a/13, 267/a/1, 281/b/11, 292/a/12,
303/a/13, 324/b/5, 335/b/12, 363/b/2

c. +**ıla** 296/a/3

c. +**la** 217/a/2

c. +**uña** 398/b/12

cemāl (A.) : Yüz güzelliği.

c. 230/b/7, 250/a/7, 255/b/15

c. +**da** 334/a/2

cemi‘(A.) : Toplam, çoğunluk.

c. 208/a/13, 261/a/1, 365/b/2,
384/b/3, 400/a/6

cemī‘ → **cemi‘**

c. 223/a/3, 223/a/7, 225/a/8,
230/b/15, 239/b/7, 258/a/8, 265/a/9,
267/a/12, 272/b/1, 275/a/10, 275/a/14,
286/b/15, 287/a/9, 305/a/8, 330/b/13,
346/b/12, 372/a/13

c. +**i** 202/b/2, 202/a/2, 271/a/6,

279/b/8, 288/a/2, 306/b/2, 334/a/12,
364/b/7, 397/b/5, 399/a/4, 401/b/8

c. +**isi** 284/a/9, 337/b/7

c. +**sin** 228/a/3

c. +**isinüñ** 256/b/7, 292/b/14,
293/a/5

c. -**i ‘acāyib** 383/a/12

c. -**i ‘ālem** 221/b/4, 248/a/3,
256/b/13, 275/a/5, 340/b/11

c. -**i a‘zā+sı** 246/b/10

c. -**i balık+lar** 380/a/14

c. -**i Başra+nuñ** 330/a/12

c. -**i beg+leri** 287/b/12

c. -**i dünyā+yı** 340/b/14

c. -**i dīv+i** 260/b/15

c. -**i eyü+yi** 273/a/7

c. -**i genc+inden** 225/a/7

c. -**i gün+ünü** 281/b/12

c. -**i ‘Irāk** 270/b/6

c. -**i ‘ilm+i** 226/b/13

c. -**i hayır+dan** 308/a/2

c. -**i hayvānāt+a** 365/b/10

c. -**i Ḥorāsān+ı** 289/b/12

c. -**i hükemā** 230/b/9

c. -**i kuş+lar** 308/a/6

c. -**i kütüb-i tefāsīr+de** 254/b/13

c. -**i leşker+ile** 393/a/7

c. -**i memleket+ümden** 226/a/12,

c. -**i murdār+ları** 234/a/11,

c. -**i yol+ları** 337/b/15

cem‘ī (A.) : Toplulukla ilgili.

c. +**sinüñ** 223/a/7

ceng (F.) : Savaş, döğüş.

c. 235/a/14, 240/b/10, 250/b/15,
251/a/11, 264/a/9, 264/a/10, 264/a/11,

264/a/13, 264/a/14, 266/b/4, 294/b/7,
301/b/10, 308/a/15, 316/a/12, 325/a/6,
327/b/10, 331/b/9, 370/b/1, 383/a/7,
401/a/5, 401/a/6

c. +e 349/a/10

c. +inde 334/b/4

c. +inden 332/b/9

cennet (A.) : Cennet.

c. 392/b/7

c. +e 256/a/13

cenüb (A.) : Güney.

c. 252/a/9, 254/b/15, 296/a/13,

306/a/13, 318/b/3, 349/a/6, 388/b/3,
388/b/9

c. +da 237/a/11

cenübiyye → **cenüb**

c. 385/a/15

cerāḥ → **cerrāḥ**

c. 390/a/3

cerāḥat (A.) : Yara, irin.

c. +ı 389/a/11

c. +a 204/a/15, 349/b/9

c. +lara 204/a/11

cerbüş : Bir tür canavar.

c. 351/b/3, 351/b/7

cerīre : Bir tür canavar.

c. 368/b/3

c. +si 212/a/8

cerrāḥ (A.) : Cerrah, ameliyat yapan.

c. +uñ 390/a/4

cerrāre (A.) : Sarı akrep.

c. 389/b/1

cevāb (A.) : Cevap, yanıt.

c. 240/b/14, 241/a/3, 242/b/7,

242/b/7, 243/a/8, 245/a/2, 276/a/3,

278/b/6, 286/b/1, 315/b/15, 384/a/15

c. +lar 260/a/4

cevāhir (A.) : Mücevherler.

c. 220/a/14, 258/a/1, 329/b/10

c. +uñ 300/b/11, 374/b/4

c. +i 300/b/6, 301/a/3

c. +dendür 230/a/4

cevher (A.) : Mücevher, değerli taş.

c. 230/a/4, 272/a/4, 284/b/15,

285/a/1, 285/a/2, 285/a/8, 311/b/12

c. +i 271/a/9, 284/b/14, 285/a/9

c. +indendür 230/a/5

c. -i 'āmm+dur 230/a/5

ceviz (A.) : Ceviz.

c. 206/b/14

cevşen (F.) : Zırh, örgülü zırh.

c. +ler 352/b/8

cevz → **ceviz**

c. 202/b/9

c. +i 206/b/15, 251/b/13

cevzā burcu : İkiizler burcu.

c. +nda 280/b/3

cezā (A.) : Ceza.

c. 245/a/10

ceza' → **cezā**

c. 219/a/2

c. +ı 311/a/10, 311/a/11

cezīre (A.) : Ada.

c. 208/b/13, 213/b/13

c. +ye 298/b/1

c. +de 208/b/12, 213/b/14, 235/a/13,
240/b/2, 240/b/3, 249/b/9, 253/b/5,

262/b/11

c. +den 200/b/11, 240/b/9

c. +sine 240/b/6, 308/a/10

- c. +sinde** 252/b/3, 252/a/4, 324/b/14
- c. +lerinde** 240/b/2, 353/b/5
- c. +lerde** 252/a/6
- cid** (A.) : Ciddilik.
- c. 297/b/6**
- cife** (A.) : Leş.
- c. 330/a/6**
- ciger** (F.) : Ciğer.
- c. 246/a/3, 283/b/1, 283/b/7, 317/a/13**
- c. +e** 203/b/7, 205/a/7, 206/b/12, 283/b/9, 283/a/15
- c. +de** 283/b/5
- c. +in** 309/b/3
- c. +ine** 375/b/12
- c. +leri** 337/a/4, 337/a/5
- cihān** (F.) : Dünya, alem.
- c. 216/a/10, 241/a/10**
- c. +uñ** 244/b/14
- c. +da** 201/a/4, 216/b/15, 222/b/8, 224/b/6, 241/a/1
- c. +dan** 201/b/15, 248/b/15, 266/a/12
- cilā** (A.) : Parlaklık.
- c. 223/b/2, 341/b/2**
- cilve** (A.) : İşvenme.
- c. 321/a/9, 374/b/15**
- cimā'** (A.) : Cinsel ilişki.
- c. 203/b/12, 234/b/13, 234/a/13, 236/a/15, 263/a/3, 263/a/4, 281/b/9, 281/b/9, 281/b/10, 281/b/12, 281/b/13, 282/a/13, 282/a/14, 313/b/13, 316/a/14, 325/b/8, 330/a/2, 343/b/12, 359/b/14, 359/b/15, 359/b/15, 360/a/1, 360/a/2, 361/a/7, 361/a/8, 361/a/10, 361/a/13, 365/b/15, 366/b/6, 366/b/15, 366/a/3, 368/b/1, 371/b/15, 372/a/1, 372/a/10, 372/a/11, 372/a/12, 381/a/8, 381/a/9, 381/a/10, 381/a/10, 385/b/13**
- c. +a** 204/a/12, 281/b/12, 335/a/7, 370/a/4, 380/b/4
- c. +dan** 282/a/9
- c. +ı** 282/a/6, 282/a/8, 314/b/12, 358/a/2, 358/a/3, 374/b/3
- c. +ına** 314/b/4
- c. +ılan** 330/b/6
- c. +larına** 314/b/10
- cimā'cı** : Cinsel ilişkiye giren.
- c. 315/b/1**
- cin** (A.) : Cin.
- c. 301/a/11, 304/b/14, 338/b/12**
- c. +dür** 301/a/12
- c. +dendür** 339/a/6
- c. +ler** 304/b/15
- cinn** → **cin**
- c. +üñ** 364/a/10
- cinnī** (A.) : Cin ile ilgili.
- c. 233/a/11, 261/a/9, 290/b/4, 290/b/11, 295/a/9, 296/b/14, 296/a/14, 302/a/13, 303/a/7, 304/b/6, 306/b/1, 306/a/14, 338/a/13, 369/b/2**
- c. +ye** 233/b/2
- c. +den** 295/b/4, 295/a/7, 295/a/11, 369/b/4
- c. +ler** 247/a/3, 247/a/4, 290/a/13, 293/a/4, 293/a/5, 303/a/9, 305/a/1, 305/a/2, 305/a/12, 331/b/11, 343/a/4, 343/a/8
- c. +lerüñ** 306/b/5
- c. +leri** 295/a/12, 303/a/11

- c. +lere** 343/a/4
- c. +lerden** 295/a/14, 296/a/1, 337/a/14
- c. +lerle** 266/b/4
- cins** (A.) : Tür, cinsiyet.
- c.** 204/a/3, 255/b/8, 295/a/14, 297/b/10, 338/a/13, 338/a/13, 370/a/12, 374/a/8, 384/a/6, 384/a/7, 385/b/5, 387/a/11, 387/a/12, 388/b/8, 394/b/1
- c. +dür** 251/a/8, 299/b/12, 349/b/11, 351/a/12
- c. +üñ** 368/a/9
- c. +i** 222/b/13, 222/b/14, 312/a/12, 317/a/7
- c. +den** 270/a/5, 299/b/7, 371/a/15
- c. +imde** 291/b/9
- c. +inden** 317/a/7, 323/a/6
- c. +indendür** 345/b/9, 345/b/9
- cinsi'l-âdemiyyi** (A.) : İnsan türü, insan.
- c.** 254/b/6
- cisim** (A.) : Cisim, madde.
- c. +de** 230/a/8
- cism** → **cisim**
- c. +i** 277/a/5, 291/a/6
- civid** : Çivid.
- c. +i** 211/a/11
- cūd** (A.) : Cömertlik.
- c. +um** 284/a/9
- cum'a** (A.) : Cuma günü, Cuma namazı.
- c.** 271/b/11, 367/a/13
- cumu'a** → **cum'a**
- c.** 271/b/9
- cumūšī** : Bir üzüm türü.
- c.** 208/a/3
- cūş** (F.) : Coşma, coşku.
- c.** 237/a/11
- cübāra** : Bir kuş türü.
- c. +nuñ** 312/b/12
- c. +ya** 312/b/13
- cübārī** → **cübāra**
- c.** 312/a/15
- c. +nüñ** 312/b/10
- c. +ler** 312/b/5
- cūllah** (A.) : Çul dokuyan, çulha.
- c. +lar** 368/a/1
- cümle** (A.) : Cümle, tüm, bütün.
- c.** 207/b/11, 284/b/11
- c. +den** 263/b/10
- c. +müz** 220/b/11
- c. +si** 212/b/5, 221/a/3, 230/b/4, 362/a/8
- c. +sini** 203/a/11
- c. +sinden** 267/b/5, 271/a/3
- c. +siyle** 308/b/13
- c. -i 'acāyib-i cihān+dan** 201/b/15
- c. -i melā'ike+dendür** 295/a/4
- c. -i rahmet+inden** 348/b/3
- cür'et** (A.) : Cesaret.
- c.** 238/a/6
- c. +i** 399/a/15
- c. +den** 340/a/13
- cür'etlü** : Cesaretli.
- c.** 333/b/15, 340/b/1, 358/a/8
- cüşse** (A.) : Beden, yapı.
- c. +de** 311/b/13
- cüz** (A.) : Az, biraz, bir parça.
- c. +dür** 224/b/1, 288/b/11

c. +den 288/b/11
cüzām (A.) : Cüzam hastalığı.

c. 368/a/5

cüz'i → cüz

c. 224/b/1

c. +sin 308/a/2

Ç

çabuk (F.) : Çabuk, hızlı, çevik.

ç. 317/a/10, 356/b/15, 375/a/3

çabukluk : Çabukluk, çeviklik.

ç. +ı 313/b/3

çādır (F.) : Çadır.

ç. 225/b/4, 302/a/5

çağır- : Çağırarak, davet etmek.

ç. -ur 211/a/1, 246/b/2, 301/a/6,

321/a/13, 324/b/15, 359/a/14

ç. -dum 366/a/14

ç. -dı 284/b/13, 288/a/8, 291/b/3

ç. -salar 355/b/10

ç. -ıcağ 323/b/4

ç. -up 317/a/8

ç. -urdu 237/b/9

çağad : Baykuşun başka bir ismi.

ç. 326/b/3

çağal : Çakal.

ç. 362/a/6, 362/a/7, 362/a/8, 362/a/9

çāker (F.) : Kul, hizmetçi.

ç. 228/a/4

çakıd- : Çıkarmak.

ç. -urlar 371/b/12

çal- : Çalgı çalmak.

ç. -ar 227/a/1, 227/a/15, 228/a/1

ç. -arlar 225/b/1, 225/a/13,

354/b/13, 354/b/15, 393/b/2

ç. -duñ 227/a/5

ç. -dı 227/b/2, 227/b/5, 227/b/5,

228/a/3, 281/a/7, 293/b/12, 371/a/4,

385/a/11

ç. -dılar 226/a/2, 226/a/11

ç. -ayın 228/a/2

ç. -salar 280/a/5, 357/b/5

ç. -alar 227/b/10

ç. -dığından 227/b/5

ç. -ardı 226/a/10, 281/a/5

ç. -arsa 227/a/15

ç. -madum 227/a/5

ç. -madılar 227/b/7

ç. -mağ 227/a/2, 227/a/3

çalı : Çalı, meşe.

ç. 362/a/10

ç. +yı 362/a/11

ç. +dan 362/a/11

çam : Çam ağacı.

ç. +ıdur 204/b/2

çanak : Kap.

ç. 209/a/7, 350/a/2, 393/b/2

ç. +a 248/a/8, 382/b/8

ç. +dan 350/a/3

ç. +ın 276/b/1, 276/b/4, 276/b/10

ç. +ları 271/a/1

ç. +lar 203/b/15

çardağ (F.) : Çardak.

ç. +larımızı 220/b/14

çāre (F.) : Çare, çözüm.

ç. 216/b/7, 216/a/14, 232/a/13,

276/a/1, 276/a/15, 288/b/7, 317/a/4,

320/b/11, 359/a/7, 366/a/11, 373/a/7,

373/a/12

ç. +si 358/b/6
ç. +lere 376/b/10
çâresiz : Çözümsüz, çaresi olmayan.
ç. 200/a/5
çārpā (F.) : Dört ayaklı hayvan.
ç. +dur 311/a/3
çarşı : Bir kuş türü.
ç. 323/a/9, 323/a/11, 323/a/15
ç. +nuñ 323/a/10
çatal : Çatal.
ç. +dur 344/b/5
çatıl- : Çatılmak.
ç. -dı 357/a/9
çatla- : Çatlamak.
ç. -dı 224/a/3
çedük → **çetük**
ç. +den 391/a/2
çegne- : Çiğnemek.
ç. -seler 390/a/14
çehārpāy (F.) : Dört ayaklı hayvan.
ç. 239/a/4
çehāz (F.) : Çeyiz.
ç. 253/b/9
çek- : Çekmek.
ç. -erem 265/a/2
ç. -erim 288/b/2
ç. -ersin 275/b/9, 288/b/2
ç. -er 213/a/4, 215/a/13, 229/b/9,
241/b/13, 280/b/12, 319/b/12,
332/a/14, 348/a/7, 354/b/2, 381/b/12,
383/a/7, 383/a/8, 388/a/15, 393/b/4
ç. -erler 248/b/7, 248/a/4, 319/a/2,
344/b/3, 361/b/4, 371/a/7, 377/b/9,
378/b/10, 388/b/1
ç. -mişdür 317/b/2

ç. -düm 300/b/14, 402/a/4
ç. -dūñ 289/b/4
ç. -di 234/b/7, 259/a/11, 265/a/5,
288/b/3, 306/a/10, 306/a/11, 341/a/3
ç. -diler 270/a/1, 292/a/6
ç. -se 230/b/15, 264/b/15, 286/b/14
ç. -seler 200/a/10, 203/b/5,
231/b/10, 231/b/12, 329/a/4, 357/b/6
ç. -e 276/b/6, 385/b/11
ç. -eler 315/a/11
ç. -dükçe 319/b/12
ç. -üp 267/b/12, 293/b/11
ç. -erdi 241/a/8, 287/a/1
ç. -erlerdi 344/b/14
ç. -mezdi 334/a/4
ç. -emezlerdi 286/b/15
ç. -me! 216/b/2
ç. -meñ 267/b/11
ç. -meye 283/b/6
ç. -mek 263/a/11
çekele- : Çekelemek.
ç. -rdi 247/b/2
çekergi → **çekirge**
ç. 394/a/2
çekiç : Çekiç.
ç. +ile 401/a/13
çekil- : Çekilmek.
ç. -miş 308/b/6
ç. -mişdür 230/b/11
ç. -mişdi 385/b/4
çekin- : Çekinmek.
ç. -di 233/a/14
çekirdek : Çekirdek.
ç. +i 207/b/1, 207/b/6
ç. +in 311/a/14

ç. +inũñ 211/b/4
çekirge : Çekirge.
ç. 241/b/14, 394/b/1, 394/b/3,
 394/b/4, 394/a/8, 394/a/9
ç. +nũñ 393/b/14
çekiş- : Çekişmek.
ç. -di 228/b/11
çeküç : Çekiç.
ç. 401/a/12
ç. +ile 222/a/9
ç. +le 270/b/4
çekürce → **çekirge**
ç. 361/b/14
çekürge → **çekirge**
ç. 394/a/3, 394/a/12
ç. +si 394/a/4, 394/a/6
çenār → **çınār**
ç. 204/a/9, 310/a/7, 310/a/8, 329/b/7
ç. +dan 329/b/9
çene : Çene.
ç. +sin 380/b/10
çeñe → **çene**
ç. +sin 380/b/10
ç. +siyle 375/a/8
çeng (F.) : Bir tür çalgı.
ç. 227/a/1, 227/a/2
çengī (F.) : Çeng çalan.
ç. 227/a/4
ç. +ler 250/a/6
çerāg (F.) : Çıra, mum, kandil.
ç. 215/b/6, 215/b/9, 223/a/10,
 223/a/14, 304/a/8, 344/a/14, 352/a/5
ç. +a 369/b/9
çerāgī (F.) : Çıracı, kandilci.
ç. 354/b/5

çerāt → **cerāhat**
ç. 224/a/11
çeşim (F.) : Göz yaşı.
ç. 246/b/14
çeşme (F.) : Çeşme.
ç. 251/a/9, 283/a/1, 343/a/6,
 345/a/3, 345/a/6, 345/a/9, 347/b/2,
 387/a/8
ç. +nũñ 301/a/15, 387/a/8
ç. +i 246/b/4, 386/a/14
ç. +ye 347/b/7, 347/b/8, 380/a/13
ç. +de 345/a/6
ç. +den 246/b/3, 267/a/12
ç. +sinde 373/b/15
çetük : Kedi.
ç. 212/b/12, 315/a/10, 332/b/10,
 343/b/11, 357/b/2, 370/b/14, 371/b/2,
 371/b/4, 371/b/5, 371/b/5, 371/b/7,
 371/b/8, 371/b/11, 371/a/3, 371/a/8,
 371/a/8, 371/a/9, 371/a/10, 371/a/11,
 371/a/12
ç. +ile 340/a/6
ç. +ũñ 223/b/12, 370/b/11
ç. +i 223/b/11, 332/b/11, 332/b/12,
 332/b/13, 371/b/13, 371/a/13, 371/a/13
ç. +e 253/b/12
ç. +den 332/b/8, 340/a/8, 359/a/13,
 369/b/11, 371/a/12, 374/b/1
çevir- : Çevirmek.
ç. -di 372/b/3
ç. -se 317/a/2
çevre : Çevre, yöre.
ç. 256/b/15, 369/a/10
ç. +sini 342/a/8
ç. +sine 218/b/1

ç. +sinde 203/a/11, 291/a/12,
292/b/6, 325/a/3
çevril- : Çevrilmek.
ç. -di 328/a/10
çevrin- : Çevrinmek, dönmek.
ç. -ür 326/b/5
ç. -di 214/a/7
ç. -mişdi 385/b/3
çevür- → **çevir-**
ç. -ürler 248/b/7
çeyne- : Çiğnemek.
ç. -r 229/b/4, 304/a/3, 351/a/3
ç. -yicek 380/b/10
ç. -mez 277/a/14
çez- → **çiz-**
ç. -er 254/b/1
ç. -düm 298/a/8
çezi : Çizgi.
ç. +den 254/b/1
çezim : Çizgi.
ç. 254/b/1
çık- → **çık-**
ç. -dı 284/b/5
çık- : Çıkmak.
ç. 243/b/11
ç. -ar 200/b/4, 202/a/7, 206/b/5,
212/a/1, 212/a/2, 213/b/14, 213/a/1,
213/a/12, 214/a/1, 215/b/5, 215/a/10,
221/b/14, 223/b/10, 229/b/5, 260/b/11,
261/a/4, 264/a/9, 267/a/12, 274/b/2,
275/a/11, 275/a/13, 283/a/15, 290/b/9,
290/a/7, 303/b/10, 303/b/10, 309/a/8,
310/a/14, 312/b/2, 313/a/9, 313/a/9,
314/a/1, 316/a/13, 317/a/15, 322/b/12,
322/b/12, 329/a/2, 329/a/6, 332/a/9,

336/b/8, 336/a/13, 336/a/14, 342/b/7,
342/b/9, 342/b/12, 342/b/13, 344/b/3,
352/a/5, 353/b/9, 353/b/10, 354/b/4,
354/a/4, 355/a/14, 364/b/5, 365/b/2,
365/b/3, 365/b/8, 369/b/14, 369/b/15,
369/a/4, 373/b/15, 373/a/6, 374/b/7,
374/a/13, 374/a/15, 377/b/3, 377/b/13,
377/b/15, 379/b/6, 380/a/15, 381/a/11,
383/a/10, 384/b/10, 385/b/7, 386/b/9,
388/b/4, 389/b/6, 390/b/15, 390/b/15,
393/a/7, 394/b/10, 397/b/12, 398/b/3,
398/a/6, 403/a/9, 403/a/9
ç. -arlar 219/b/6, 251/a/14,
292/b/14, 323/a/1, 336/a/12, 368/a/3,
379/a/12, 400/a/4
ç. -miş 222/a/8, 240/a/10, 291/a/3,
292/a/3, 389/b/9
ç. -mişdur 333/b/6, 378/b/11,
378/b/15
ç. -dum 292/a/8, 324/b/1, 365/a/11,
366/b/4, 366/b/11, 366/a/12, 394/a/8
ç. -duñ 242/a/2
ç. -dı 207/a/7, 212/b/8, 213/b/3,
219/a/3, 219/a/7, 220/b/8, 220/a/12,
222/b/4, 225/a/4, 226/b/15, 227/b/2,
236/b/4, 245/a/11, 246/b/6, 246/b/9,
251/a/5, 266/b/6, 267/a/12, 269/b/9,
269/a/4, 281/a/7, 281/a/8, 284/b/13,
285/b/4, 291/b/3, 291/a/1, 292/a/8,
293/b/6, 293/b/9, 293/b/13, 294/a/5,
296/b/13, 301/b/4, 302/b/6, 302/b/7,
302/b/8, 303/b/3, 303/b/14, 303/a/3,
307/a/12, 309/a/1, 313/a/14, 320/b/15,
328/b/12, 334/a/10, 356/b/5, 357/b/13,
360/a/11, 365/a/12, 366/b/6, 366/b/9,

372/b/4, 378/a/7, 382/a/6, 384/b/10,
384/b/11, 387/b/9, 401/a/9, 401/a/10,
401/a/15, 402/a/7, 402/a/14

ç. **-duķ** 335/b/13

ç. **-dılar** 255/a/4, 256/b/3, 287/a/2,
298/b/9, 303/b/13, 303/a/12, 308/a/1,
343/b/6, 376/b/1, 400/b/12

ç. **-isar** 258/a/8, 264/a/12

ç. **-alum** 397/a/4

ç. **-ğil** 384/b/8

ç. **-sa** 270/b/15, 274/b/2, 274/b/3,
359/a/11, 373/b/8, 377/b/5, 398/a/5

ç. **-a** 212/b/8, 220/b/8, 288/a/11,
317/b/3, 318/b/7, 329/b/4, 329/b/14,
345/b/3, 390/b/6

ç. **-alar** 251/b/1, 380/a/13

ç. **-acak** 200/b/3

ç. **-ıcaķ** 219/a/6, 226/b/9, 311/b/8,
312/a/11, 391/a/1

ç. **-ası** 397/b/10

ç. **-duķda** 344/b/8

ç. **-ınca** 329/b/3, 365/b/1

ç. **-up** 293/b/10, 303/a/4, 335/b/4,
360/b/5, 366/a/9, 380/b/13

ç. **-an** 315/a/2, 318/a/8, 353/b/10,
378/a/2

ç. **-anlaruñ** 303/b/11

ç. **-duğı** 285/b/4

ç. **-duğınca** 377/b/14

ç. **-mışdı** 356/b/10

ç. **-mışıdı** 239/b/3

ç. **-mazsın** 226/b/6

ç. **-maz** 313/b/15, 314/b/15,
341/b/13, 349/a/5, 368/a/3, 373/b/4,
378/b/13, 385/a/15, 391/a/1, 393/a/6,

398/a/6, 403/a/15

ç. **-mazısa** 275/a/12

ç. **-amaz** 400/a/8

ç. **-ımaz** 280/a/10

ç. **-madı** 308/a/5, 371/b/3

ç. **-mamışdı** 219/a/6

ç. **-masun** 397/a/12

ç. **-maya** 373/b/1, 382/a/2

ç. **-mayalar** 232/b/2, 232/a/13

ç. **-ageldi** 267/b/15

ç. **-maķ** 226/b/6, 254/b/1

ç. **-mağçun** 210/a/4

ç. **-mağı** 317/a/8

ç. **-mağa** 292/b/4, 292/b/4, 292/a/13

ç. **-ması** 205/a/10

çıkār- : Çıkarmak.

ç. **-ur** 204/b/4, 215/a/7, 231/b/8,
260/b/10, 310/a/13, 312/a/1, 312/a/8,
317/b/9, 317/a/6, 317/a/11, 320/a/13,
321/b/8, 323/b/7, 325/b/9, 335/b/11,
337/a/2, 337/a/3, 337/a/4, 341/b/12,
342/a/12, 352/b/14, 378/a/14,
385/b/12, 393/a/10

ç. **-urlar** 200/a/9, 208/b/8, 215/b/9,
253/b/8, 260/b/12, 316/b/10, 361/b/4,
393/a/15

ç. **-mış** 340/a/11

ç. **-mışlar** 318/a/12, 318/a/13,
318/a/14, 363/b/4

ç. **-dum** 271/b/13, 348/b/7, 365/a/10,
369/a/8, 369/a/12

ç. **-dı** 202/b/13, 209/b/4, 216/b/8,
217/a/12, 217/a/12, 217/a/14,
217/a/15, 219/a/5, 226/b/2, 247/a/8,
259/a/1, 259/a/2, 259/a/9, 259/a/10,

266/b/2, 281/a/6, 290/a/10, 291/a/4,
 303/b/7, 305/a/6, 307/b/7, 319/a/6,
 320/b/14, 355/a/5, 376/a/2, 387/b/1
ç. -dılar 209/b/7, 219/b/7, 220/b/4,
 247/a/10, 257/b/8, 264/a/4, 285/a/9,
 299/b/5
ç. -uñ 219/b/5
ç. -san 286/b/3
ç. -sañ 367/a/1
ç. -sa 254/b/2, 264/a/13, 275/a/13,
 373/a/15
ç. -salar 203/a/3, 203/a/3, 237/a/9,
 331/b/2, 331/a/3, 340/b/3
ç. -a 240/b/9, 318/a/5, 322/b/1,
 365/a/9
ç. -alar 390/b/5
ç. -ıcağ 368/b/8
ç. -up 318/b/1, 361/b/14, 383/a/3,
 393/b/6, 399/b/6
ç. -duğmuñ 342/b/7
ç. -urdu 352/b/2
ç. -urlardı 367/a/15
ç. -urlarsa 212/b/7
ç. -maz 348/a/10, 361/b/3
ç. -amaz 385/b/10
ç. -ımaz 215/a/12
ç. -ımayalardı 297/b/9
ç. -mağ 276/b/2
çınār (F.) : Çınar.
ç. 204/a/7, 329/b/10
çıpk → **çubuk**
ç. +ımı 207/b/5
çıpuğ → **çubuk**
ç. +ımı 207/b/3
çırāk → **çerāğ**

ç. 249/a/1
çiçek : Çiçek.
ç. +dür 211/a/5
ç. +üñ 208/a/8
ç. +i 249/b/9, 319/b/11
ç. +inüñ 208/a/7
ç. +ini 208/a/7
ç. +leri 200/a/15
ç. +lerle 308/b/3
çiçeklen- : Çiçek açmak, çiçeklenmek.
ç. -ür 215/b/1
çiçeklü : Çiçeği olma durumu.
ç. 249/b/10
çift : Çift.
ç. 341/a/2, 364/b/1, 371/a/15
ç. +dür 314/a/12
ç. +i 265/a/7, 321/b/15, 322/a/2,
 398/a/4
çiftlen- : Cinsel ilişkiye girmek.
ç. -isersin 264/b/10
çigin : Çiğın, omuz.
ç. 231/b/10
ç. +leri 367/b/15
ç. +lerine 207/b/14, 238/a/9
çign → **çigin**
ç. +üñde 237/b/10
çil : Bir kuş türü.
ç. 283/a/6, 283/a/7
çirkin (F.) : Güzel olmayan.
ç. 334/b/7
çiz- : Çizmek, resim yapmak.
ç. -di 261/b/7, 263/b/15
ç. -seler 280/a/9
çoğal- : Artmak, çoğalmak.
ç. -dı 256/b/4

çoğald- : Artırmak, çoğaltmak.

ç. -a 334/a/7

çok : Fazla, epeyce, çok.

ç. 200/b/14, 201/b/8, 203/b/14,
205/b/5, 206/b/9, 209/a/12, 209/a/15,
211/b/13, 213/b/15, 214/b/2, 214/b/3,
215/b/12, 215/b/15, 218/a/6, 219/b/4,
219/b/8, 219/b/9, 219/a/6, 221/b/10,
222/b/2, 223/b/5, 224/b/1, 224/a/7,
226/a/1, 227/a/13, 228/b/5, 235/b/13,
238/b/4, 240/b/15, 240/a/6, 240/a/9,
243/b/6, 245/a/7, 246/a/5, 246/a/6,
247/b/9, 247/b/12, 249/a/7, 249/a/8,
257/b/6, 259/b/10, 260/b/14, 262/b/9,
262/a/14, 263/b/4, 265/b/15, 266/b/3,
267/b/9, 268/b/6, 278/b/1, 278/a/7,
280/b/8, 281/b/8, 281/b/8, 281/b/12,
281/a/4, 282/a/5, 282/a/6, 287/b/13,
294/b/11, 296/a/9, 303/a/13, 304/a/11,
310/a/2, 312/a/6, 313/b/13, 318/b/8,
319/a/15, 321/a/6, 322/a/2, 322/a/12,
323/b/11, 324/a/12, 332/a/2, 336/b/2,
340/b/12, 342/a/5, 344/b/14, 344/a/15,
348/a/12, 348/a/15, 353/b/7, 356/a/13,
357/b/13, 357/b/14, 364/b/1, 364/a/11,
366/b/3, 367/b/11, 368/a/3, 368/a/6,
369/b/7, 369/b/15, 370/b/9, 374/a/3,
375/a/5, 381/b/12, 383/a/5, 388/a/13,
394/b/4, 394/a/15, 396/a/9, 397/a/14,
402/a/14

ç. +dır 248/a/2

ç. +dur 213/b/7, 228/b/1, 228/b/5,
233/b/2, 235/a/13, 283/a/2, 283/a/5,
287/b/4, 288/b/9, 304/b/11, 306/a/14,
315/a/5, 319/b/15, 334/b/8, 344/b/2,

344/b/12, 356/a/15, 364/a/2, 370/b/14,
383/a/12

ç. +ı 253/b/11, 282/a/2

ç. +ısa 235/a/4

çoklık : Fazlalık, çokluk.

ç. +ı 393/b/15

çomak : Ucu topuzlu sopa.

ç. +ıla 306/a/9

çök- : Çökmek.

ç. -er 316/a/15, 337/b/4

ç. -di 335/a/3

ç. -diler 334/a/12

ç. 335/a/1

ç. -meyince 336/a/15

çöker- : Çökmek.

ç. -diler 356/b/1

çölmek : Çömlük.

ç. +e 224/a/6, 311/b/11, 382/b/8

çöngerek : Bir kuş türü.

ç. 323/a/9, 323/a/15

çöngürek → **çöngerek**

ç. 323/a/12

çöz- : Çözmek.

ç. -di 272/a/11

çözdür- : Çözdürmek.

ç. -ürler 368/a/2

çüb (F.) : Çöp, sopa, değnek.

ç. +i 268/a/8, 268/a/9

ç. +indür 334/a/1

ç. +ine 244/b/5

çübân (F.) Çoban.

ç. 302/b/14, 303/a/1, 303/a/3,
303/a/5, 303/a/7

çubuk : Çubuk.

ç. 366/a/13

çukur : Çukur.

ç. 266/a/13, 335/b/2

ç. +a 266/a/15

ç. +dan 266/b/1, 266/a/15

ç. +lar 370/a/6

çuval : Çuval.

c. 373/b/3

c. +ı 373/b/4

çuvalduz : Çuval.

ç. +a 201/b/3

çüft : Çift sürme, çift.

ç. 304/a/9, 314/b/8, 314/b/14

çün (F.) : Mademki, çünkü.

ç. 208/a/15, 213/a/8, 217/b/3,

217/b/13, 217/a/2, 219/a/12, 220/a/2,

220/a/6, 226/a/3, 226/a/14, 226/a/15,

228/a/3, 233/b/8, 236/a/3, 240/b/12,

244/b/12, 245/a/11, 247/b/11,

256/a/10, 261/b/14, 266/b/10, 266/a/9,

268/a/3, 282/a/4, 287/b/1, 291/a/1,

292/b/2, 296/b/11, 303/b/15, 307/b/8,

308/a/11, 309/a/13, 320/b/13, 325/b/6,

333/b/4, 333/a/2, 337/a/14, 340/b/14,

341/a/1, 346/b/3, 347/b/11, 347/a/11,

349/b/7, 349/b/14, 354/a/9, 355/b/3,

355/b/10, 356/b/6, 360/a/9, 361/a/6,

363/a/5, 365/a/13, 373/b/8, 376/a/11,

377/a/14, 380/b/1, 393/a/2, 397/b/10,

401/a/4, 403/b/4, 403/b/4

çünki (F.) : Çünkü, zira.

ç. 213/b/2, 213/a/15, 215/b/7,

216/b/6, 216/a/7, 218/a/2, 218/a/10,

224/b/12, 225/a/3, 226/a/13, 227/b/9,

232/b/15, 233/a/11, 234/a/13, 236/a/1,

239/b/4, 239/b/8, 239/a/7, 240/b/5,

240/b/7, 242/a/3, 243/b/14, 244/b/5,

244/a/13, 245/a/1, 246/a/2, 246/a/2,

250/a/12, 252/b/3, 255/b/2, 255/b/3,

256/b/3, 259/b/11, 260/b/6, 261/a/11,

262/b/3, 262/b/12, 262/b/14, 262/a/9,

262/a/13, 263/a/6, 265/b/14, 266/b/5,

266/a/11, 267/b/2, 267/b/6, 267/b/9,

269/b/13, 271/b/11, 275/b/6, 277/b/10,

279/a/4, 284/a/8, 285/b/3, 285/a/1,

285/a/3, 285/a/5, 285/a/8, 285/a/13,

286/a/13, 288/b/2, 288/a/3, 289/b/1,

289/b/4, 289/b/10, 289/a/15, 291/b/2,

293/b/9, 294/b/9, 294/a/13, 296/b/7,

296/a/4, 298/b/5, 300/b/10, 300/b/15,

301/b/7, 301/b/14, 302/b/10, 302/a/10,

303/a/4, 304/b/3, 304/b/13, 306/a/8,

307/b/4, 309/a/10, 312/b/3, 314/b/9,

316/a/7, 317/b/6, 317/a/15, 318/a/5,

320/b/14, 320/a/3, 322/b/3, 323/b/9,

323/a/10, 324/b/15, 325/a/7, 326/a/3,

327/b/9, 327/b/13, 327/a/1, 328/b/12,

329/b/4, 330/a/10, 332/b/12, 334/a/11,

335/b/3, 336/a/7, 337/a/6, 338/a/4,

338/a/8, 339/b/3, 340/a/1, 341/b/14,

342/b/13, 343/b/6, 343/a/8, 343/a/9,

343/a/11, 345/a/11, 346/a/9, 347/b/8,

348/b/11, 351/b/7, 351/b/9, 351/b/12,

351/a/8, 354/a/1, 356/a/2, 360/b/14,

363/b/14, 364/b/2, 364/a/12, 365/a/3,

366/b/5, 367/b/2, 367/b/10, 368/b/13,

368/b/15, 368/a/4, 370/b/5, 372/b/10,

373/a/4, 373/a/11, 374/b/15, 376/b/12,

377/b/8, 378/b/6, 378/b/8, 385/b/6,

385/a/6, 385/a/9, 387/b/8, 388/a/4,

390/b/15, 394/b/2, 395/b/2, 397/a/10,

400/b/11, 402/b/2, 402/b/3, 402/a/14

çüri- : Çürümek.

ç. -r 212/a/7, 335/a/15

ç. -mişdür 346/b/8

ç. -yince 292/b/7

ç. -mez 212/a/7

çürüt- : Çürütmek.

ç. -mez 392/b/5

D

da : Da.

d. 236/b/14, 261/b/3, 396/a/11

dābbe (A.) : Bir tür canavardır.

d. -i garbiyye 385/a/15

dābbetü'l-guddā (A.) : Bir tür canavar.

d. +da 368/a/11

dāfi' (A.) : Savunan, kovan,

uzaklaştıran.

d. 284/a/14

d. +i 370/b/9

dāg (F.) : Yara.

d. 251/b/14, 315/a/8, 343/b/2

d. +ı 237/b/6

dağarcık : Dağarcık.

d. +lar 250/a/2

dağı : De/da, sonra.

d. 200/b/8, 200/b/12, 200/b/12,
200/b/15, 200/a/3, 200/a/5, 200/a/10,
200/a/13, 201/b/3, 201/b/4, 201/b/5,
201/b/5, 201/b/8, 201/b/10, 201/b/10,
201/b/15, 201/a/3, 201/a/5, 201/a/9,
201/a/12, 202/b/3, 202/b/6, 202/b/10,
202/b/13, 202/a/3, 202/a/7, 202/a/9,
202/a/11, 202/a/12, 202/a/13, 203/b/4,

203/a/4, 203/a/5, 203/a/12, 204/b/12,
204/b/13, 204/a/8, 204/a/9, 204/a/11,
205/b/3, 205/b/4, 205/b/5, 205/b/6,
205/b/7, 205/b/8, 205/b/8, 205/a/4,
205/a/5, 205/a/6, 205/a/7, 205/a/9,
206/b/5, 206/b/7, 206/b/9, 206/a/14,
207/b/1, 207/b/3, 207/b/4, 207/b/5,
207/b/6, 207/b/9, 207/b/10, 207/b/11,
207/b/14, 207/a/10, 207/a/13, 208/b/1,
208/b/1, 208/b/2, 208/b/2, 208/b/3,
208/b/4, 208/b/9, 208/b/11, 208/b/12,
208/a/2, 208/a/3, 208/a/4, 208/a/8,
208/a/13, 208/a/13, 208/a/14, 209/b/7,
209/b/8, 209/b/11, 209/b/14, 209/b/15,
209/a/6, 209/a/11, 209/a/15, 210/b/3,
210/b/4, 210/b/6, 210/b/10, 210/b/13,
210/b/13, 210/b/14, 210/a/1, 210/a/2,
210/a/4, 210/a/9, 210/a/10, 210/a/11,
210/a/14, 211/b/1, 211/b/3, 211/b/7,
211/b/12, 211/b/13, 211/b/15, 211/a/2,
211/a/4, 211/a/11, 211/a/11, 212/b/1,
212/b/3, 212/b/10, 212/b/11, 212/b/11,
212/b/14, 212/b/15, 212/a/6, 212/a/9,
212/a/9, 213/b/8, 213/b/15, 213/a/3,
213/a/4, 213/a/5, 213/a/11, 213/a/12,
213/a/15, 214/b/1, 214/b/8, 214/b/15,
214/a/5, 215/b/4, 215/b/8, 215/a/13,
216/b/1, 216/b/5, 216/b/10, 216/a/2,
216/a/3, 216/a/3, 216/a/4, 216/a/11,
216/a/11, 216/a/12, 217/b/1, 217/b/4,
217/b/12, 217/a/4, 218/a/1, 218/a/8,
219/b/4, 219/b/13, 219/a/1, 219/a/10,
219/a/13, 219/a/13, 220/b/2, 220/b/6,
220/b/9, 220/b/10, 220/b/13, 220/b/13,
220/b/14, 220/a/6, 220/a/10, 221/b/10,

221/b/14, 221/b/15, 221/a/1, 221/a/1,
221/a/2, 221/a/8, 221/a/14, 222/b/1,
222/b/3, 222/b/4, 222/b/7, 222/b/9,
222/a/6, 223/b/1, 223/b/1, 223/b/2,
223/b/11, 223/b/15, 223/a/15,
223/a/15, 224/b/1, 224/b/1, 224/b/10,
224/b/11, 224/a/9, 224/a/12, 224/a/13,
225/b/2, 225/b/8, 225/a/5, 225/a/9,
225/a/10, 225/a/11, 225/a/12,
225/a/14, 226/b/1, 226/b/2, 226/b/7,
226/b/9, 226/a/4, 226/a/11, 227/a/6,
227/a/15, 228/b/10, 228/a/2, 229/b/7,
229/b/8, 229/b/11, 229/b/12, 229/b/15,
229/a/7, 229/a/9, 229/a/14, 230/b/10,
230/b/15, 230/b/15, 230/a/14, 231/b/3,
231/b/5, 231/b/12, 231/a/12, 231/a/13,
231/a/13, 231/a/15, 232/b/3, 232/b/4,
232/b/12, 232/b/13, 232/a/8, 232/a/9,
233/b/3, 233/b/7, 233/a/5, 233/a/13,
234/b/3, 234/b/5, 234/b/8, 234/a/2,
234/a/5, 234/a/10, 234/a/10, 235/b/1,
235/b/2, 235/b/2, 235/b/12, 235/b/15,
235/a/11, 235/a/15, 236/b/5, 236/b/9,
237/b/3, 237/a/9, 237/a/14, 237/a/15,
238/b/3, 238/b/13, 238/a/7, 238/a/13,
239/b/6, 239/b/10, 239/b/14, 239/a/2,
239/a/8, 239/a/10, 240/b/3, 240/b/5,
241/b/2, 241/b/2, 241/b/9, 241/a/4,
243/a/1, 243/a/13, 244/a/1, 244/a/4,
245/b/1, 245/b/5, 245/b/9, 245/b/10,
245/a/1, 245/a/7, 245/a/9, 245/a/14,
246/b/4, 246/a/6, 247/b/12, 247/b/14,
247/a/5, 247/a/10, 247/a/11, 247/a/13,
248/b/4, 248/b/13, 248/b/14, 248/a/9,
249/b/3, 249/b/6, 249/b/10, 249/a/10,

249/a/11, 250/b/1, 250/b/5, 250/b/5,
250/a/15, 251/b/3, 251/b/6, 251/b/7,
251/b/9, 251/b/14, 251/b/14, 251/a/1,
251/a/1, 251/a/5, 251/a/12, 252/b/2,
252/b/6, 252/b/8, 252/b/8, 252/b/10,
252/b/11, 252/a/4, 252/a/5, 252/a/6,
252/a/14, 253/b/5, 253/b/12, 253/b/13,
253/b/14, 253/a/1, 253/a/5, 253/a/9,
253/a/10, 253/a/13, 254/b/10,
254/b/13, 254/b/14, 254/a/2, 254/a/3,
254/a/11, 254/a/15, 254/a/15, 255/b/7,
255/b/11, 255/b/13, 255/b/13, 255/a/3,
255/a/9, 255/a/11, 255/a/12, 255/a/15,
256/b/4, 256/b/13, 256/a/12, 256/a/12,
256/a/13, 256/a/15, 257/b/1, 257/b/14,
257/a/11, 257/a/12, 257/a/14, 258/b/8,
258/b/10, 258/b/12, 258/b/12, 258/a/3,
258/a/10, 259/b/7, 259/a/2, 259/a/3,
259/a/8, 259/a/9, 260/b/3, 260/b/4,
260/b/10, 260/b/10, 260/b/14,
260/a/14, 261/b/2, 261/b/5, 261/b/6,
261/b/7, 261/b/8, 261/b/13, 261/b/14,
261/a/2, 261/a/3, 261/a/5, 261/a/5,
261/a/6, 261/a/7, 262/b/6, 262/b/9,
262/b/11, 262/b/11, 262/a/3, 262/a/3,
262/a/5, 262/a/11, 263/b/9, 263/b/15,
263/a/15, 264/a/3, 264/a/13, 266/b/9,
266/b/11, 266/b/13, 266/b/13,
266/b/14, 266/a/12, 267/a/3, 267/a/8,
267/a/10, 267/a/11, 267/a/14, 268/b/1,
268/a/7, 268/a/15, 269/b/12, 269/b/13,
269/a/1, 269/a/2, 269/a/5, 269/a/7,
269/a/14, 270/b/2, 270/b/7, 270/b/9,
270/b/10, 270/b/10, 270/b/11, 270/a/6,
270/a/9, 270/a/14, 271/b/1, 271/b/10,

271/a/3, 271/a/5, 271/a/6, 271/a/8,
271/a/8, 271/a/9, 272/b/5, 272/b/11,
272/a/6, 272/a/8, 272/a/10, 272/a/13,
272/a/15, 273/b/11, 273/b/14,
273/b/15, 273/a/5, 273/a/14, 274/b/2,
274/b/3, 274/b/5, 274/b/14, 274/a/1,
274/a/8, 274/a/11, 275/b/3, 275/a/13,
276/b/3, 276/b/7, 276/b/8, 278/b/11,
278/b/14, 278/b/15, 278/a/4, 278/a/11,
278/a/12, 278/a/14, 279/b/5, 279/b/6,
279/b/11, 279/b/12, 279/a/15,
280/b/13, 280/a/5, 280/a/8, 280/a/9,
280/a/14, 280/a/15, 281/b/7, 281/b/8,
281/b/11, 281/a/1, 282/b/2, 282/b/5,
282/b/5, 282/b/13, 282/b/14, 282/b/15,
282/b/15, 282/a/1, 282/a/2, 283/b/14,
283/a/3, 284/b/3, 284/b/4, 284/b/5,
284/b/11, 284/a/4, 284/a/5, 285/b/1,
285/b/6, 285/b/15, 285/a/4, 285/a/14,
286/a/15, 287/b/10, 287/b/10,
287/b/11, 287/b/14, 287/a/2, 287/a/5,
287/a/7, 287/a/13, 288/b/7, 289/b/1,
290/b/14, 290/b/14, 290/a/6, 290/a/8,
290/a/10, 290/a/10, 291/b/13,
291/b/14, 291/b/15, 291/a/6, 291/a/14,
291/a/15, 292/b/7, 292/b/9, 292/b/10,
292/b/15, 292/a/8, 293/b/1, 293/b/1,
293/b/5, 293/b/13, 293/a/1, 293/a/2,
293/a/7, 294/b/13, 294/a/6, 294/a/8,
295/b/3, 295/b/5, 295/b/11, 295/b/13,
295/a/7, 295/a/12, 296/b/1, 296/b/8,
296/b/9, 296/b/15, 296/a/1, 296/a/1,
296/a/9, 296/a/14, 297/a/9, 297/a/12,
297/a/13, 298/b/4, 298/b/7, 298/b/8,
298/b/12, 298/b/15, 298/a/9, 299/b/4,

299/b/6, 299/b/11, 299/b/12, 299/a/3,
299/a/5, 299/a/6, 299/a/7, 299/a/8,
299/a/11, 299/a/12, 300/b/12,
300/b/13, 300/b/14, 300/a/1, 300/a/14,
300/a/15, 301/b/2, 301/b/2, 301/b/3,
301/b/4, 301/b/15, 301/a/7, 301/a/11,
302/a/4, 302/a/4, 302/a/6, 303/b/6,
303/b/10, 303/b/14, 303/a/12,
303/a/15, 304/b/2, 304/b/3, 304/a/13,
304/a/15, 305/b/5, 305/b/7, 305/b/13,
305/a/2, 305/a/7, 305/a/10, 305/a/12,
306/b/3, 306/b/4, 306/b/7, 306/b/8,
306/a/2, 306/a/3, 306/a/4, 306/a/5,
306/a/8, 306/a/9, 306/a/9, 306/a/11,
306/a/12, 306/a/13, 307/b/1, 308/b/4,
308/b/7, 308/b/8, 308/a/5, 308/a/8,
308/a/15, 309/b/9, 309/a/1, 309/a/6,
309/a/12, 310/b/3, 310/b/5, 310/b/12,
310/a/5, 310/a/14, 311/b/1, 311/b/2,
311/b/6, 311/b/8, 311/b/12, 311/a/4,
311/a/6, 311/a/6, 311/a/9, 311/a/10,
311/a/10, 311/a/14, 311/a/15,
311/a/15, 312/b/5, 312/b/8, 312/b/9,
312/b/13, 312/a/3, 312/a/13, 313/b/4,
313/b/7, 313/b/8, 313/b/11, 313/b/12,
313/a/4, 313/a/7, 313/a/14, 314/b/2,
314/b/11, 314/b/12, 314/b/14,
314/b/15, 314/a/1, 314/a/6, 314/a/15,
315/b/5, 315/b/15, 315/a/1, 315/a/4,
315/a/11, 315/a/15, 316/b/10,
316/a/10, 316/a/11, 316/a/15, 317/a/1,
317/a/4, 317/a/5, 317/a/7, 318/b/13,
318/b/15, 318/a/1, 318/a/4, 318/a/6,
318/a/13, 318/a/14, 318/a/15,
318/a/15, 319/b/1, 319/b/11, 319/b/14,

319/a/1, 319/a/6, 319/a/10, 319/a/14,
320/b/1, 320/b/2, 320/b/4, 320/b/12,
320/b/13, 320/a/1, 320/a/2, 320/a/5,
320/a/6, 320/a/9, 320/a/9, 320/a/15,
321/b/1, 321/b/2, 321/b/4, 321/b/8,
321/b/8, 322/b/4, 322/b/9, 322/b/11,
322/b/11, 322/b/13, 322/b/14, 322/a/5,
322/a/6, 322/a/12, 322/a/14, 323/b/1,
323/b/6, 323/b/7, 323/b/7, 323/b/10,
323/b/11, 323/a/1, 323/a/6, 323/a/11,
323/a/14, 324/b/1, 324/b/5, 324/b/11,
324/a/11, 324/a/14, 324/a/15, 325/b/4,
325/b/5, 325/b/10, 325/a/1, 326/b/5,
326/b/7, 326/b/11, 326/b/15, 326/a/1,
326/a/1, 326/a/11, 327/b/10, 327/b/14,
327/a/3, 327/a/7, 328/b/4, 328/b/10,
328/a/10, 328/a/11, 328/a/14, 329/b/6,
329/b/7, 329/b/11, 329/b/12, 329/b/14,
329/a/4, 329/a/6, 329/a/6, 330/b/9,
330/a/1, 330/a/7, 330/a/12, 331/b/3,
331/b/8, 331/b/8, 331/b/10, 332/b/1,
332/b/13, 332/b/15, 332/a/8, 332/a/11,
332/a/13, 332/a/14, 333/b/3, 333/b/3,
333/b/4, 333/b/5, 333/b/8, 333/b/9,
333/b/14, 333/b/14, 333/a/13,
333/a/14, 334/b/3, 334/b/4, 334/b/6,
334/a/4, 334/a/5, 334/a/7, 334/a/10,
335/b/2, 335/b/4, 335/b/6, 335/b/13,
335/a/5, 335/a/6, 335/a/7, 335/a/8,
335/a/14, 335/a/14, 336/b/4, 336/b/8,
336/b/14, 336/a/7, 336/a/8, 336/a/14,
337/b/3, 337/b/8, 337/b/8, 337/a/3,
337/a/4, 337/a/6, 337/a/7, 337/a/8,
337/a/9, 338/b/2, 338/b/3, 338/b/7,
338/b/9, 338/b/15, 338/a/4, 338/a/13,

338/a/13, 338/a/14, 339/b/4, 339/b/5,
339/b/6, 339/a/2, 339/a/3, 339/a/8,
339/a/11, 340/b/2, 340/b/6, 340/b/10,
340/b/15, 340/a/4, 340/a/10, 340/a/10,
340/a/10, 340/a/12, 341/b/1, 341/b/3,
341/b/4, 341/b/6, 341/b/11, 341/b/15,
341/a/2, 341/a/9, 342/b/1, 342/b/8,
342/b/12, 342/a/10, 342/a/11,
342/a/12, 342/a/14, 343/b/2, 343/b/7,
343/b/11, 343/a/2, 343/a/7, 343/a/13,
344/b/1, 344/b/10, 344/a/4, 344/a/8,
344/a/10, 344/a/10, 345/b/1, 345/b/7,
345/b/7, 345/b/8, 345/b/13, 345/a/1,
346/b/8, 346/b/13, 346/a/2, 346/a/7,
346/a/10, 346/a/11, 346/a/12,
347/b/11, 348/b/2, 348/b/3, 349/b/8,
349/b/10, 349/b/11, 350/b/2, 350/b/10,
350/a/3, 350/a/4, 350/a/4, 350/a/10,
351/b/8, 351/b/15, 351/a/3, 351/a/4,
351/a/14, 351/a/15, 351/a/15, 352/b/9,
352/a/3, 352/a/5, 353/b/12, 353/a/4,
353/a/9, 353/a/10, 353/a/10, 353/a/10,
353/a/11, 353/a/13, 353/a/15, 354/b/2,
354/b/2, 354/b/2, 354/b/9, 354/b/10,
354/b/14, 354/b/15, 354/a/7, 354/a/9,
354/a/13, 354/a/14, 355/b/11,
355/b/12, 355/b/13, 355/a/3, 356/b/3,
356/a/3, 356/a/5, 356/a/9, 356/a/13,
357/b/3, 357/b/5, 357/b/13, 357/a/4,
357/a/8, 357/a/9, 358/b/1, 358/b/2,
358/b/9, 358/b/11, 358/a/2, 358/a/4,
358/a/7, 358/a/15, 359/b/4, 359/b/9,
359/a/3, 359/a/7, 359/a/15, 360/b/2,
360/b/3, 360/b/4, 360/b/8, 360/b/15,
360/a/4, 360/a/8, 360/a/10, 361/b/1,

361/b/4, 361/b/7, 361/b/13, 361/a/10,
361/a/10, 361/a/13, 362/b/1, 362/b/1,
362/b/2, 362/b/3, 362/a/2, 362/a/11,
362/a/15, 363/b/1, 363/b/5, 363/b/6,
363/b/8, 363/b/10, 363/b/11, 363/b/13,
363/a/11, 363/a/14, 364/b/1, 364/b/3,
364/b/3, 364/b/5, 364/a/5, 364/a/10,
364/a/10, 364/a/11, 364/a/15, 365/b/1,
365/b/3, 365/b/6, 365/b/7, 365/b/13,
365/b/14, 365/a/1, 365/a/1, 365/a/8,
365/a/12, 365/a/12, 366/b/1, 366/b/5,
366/b/8, 366/b/10, 366/b/10, 366/b/11,
366/b/14, 366/a/4, 366/a/9, 366/a/10,
367/b/14, 367/a/7, 367/a/7, 368/b/1,
368/b/2, 368/b/2, 368/b/7, 368/b/10,
368/b/14, 368/b/14, 369/a/1, 369/a/7,
369/a/8, 369/a/8, 369/a/10, 369/a/11,
370/b/4, 370/b/4, 370/b/4, 370/b/5,
370/a/7, 370/a/8, 370/a/10, 370/a/12,
370/a/13, 371/b/1, 371/b/4, 371/b/7,
371/b/8, 371/b/12, 371/b/12, 371/b/13,
371/a/3, 371/a/8, 371/a/11, 372/b/3,
372/a/3, 372/a/8, 373/b/4, 373/b/6,
373/b/13, 373/b/14, 373/a/2, 373/a/3,
373/a/3, 373/a/6, 374/b/1, 374/b/2,
374/b/6, 374/b/7, 374/b/8, 374/b/10,
374/b/14, 374/b/15, 374/a/1, 374/a/7,
374/a/8, 374/a/13, 375/b/3, 375/b/4,
375/b/4, 375/b/10, 375/a/1, 375/a/5,
375/a/9, 376/b/6, 376/b/13, 376/b/15,
376/a/13, 376/a/14, 377/b/4, 377/b/5,
377/b/6, 377/b/12, 377/b/15, 377/a/2,
377/a/3, 377/a/13, 378/b/1, 378/b/1,
378/b/10, 378/b/11, 378/b/14, 378/a/9,
379/b/9, 379/b/11, 379/b/12, 379/b/14,

379/b/15, 379/a/5, 379/a/6, 379/a/9,
379/a/10, 379/a/12, 380/b/3, 380/b/6,
380/b/7, 380/b/12, 380/a/7, 380/a/9,
380/a/9, 381/b/5, 381/b/8, 381/b/9,
381/b/12, 381/a/4, 381/a/8, 381/a/9,
381/a/13, 382/b/1, 382/b/2, 382/b/12,
382/b/15, 382/a/2, 383/b/9, 383/b/11,
383/b/11, 383/b/12, 383/b/13,
383/b/15, 383/a/4, 383/a/6, 383/a/8,
383/a/9, 383/a/12, 383/a/15, 384/b/8,
384/b/14, 384/a/6, 384/a/10, 384/a/12,
385/b/1, 385/b/3, 385/b/5, 385/b/7,
385/a/11, 385/a/13, 386/b/8, 386/b/10,
386/b/14, 386/a/1, 386/a/15, 387/b/4,
387/a/4, 387/a/4, 387/a/12, 388/b/6,
388/b/7, 388/b/8, 388/a/1, 388/a/4,
388/a/11, 389/b/4, 389/b/7, 389/b/13,
389/b/15, 389/a/4, 389/a/5, 389/a/5,
389/a/9, 389/a/10, 389/a/11, 390/b/1,
390/b/2, 390/b/3, 390/b/5, 390/b/5,
390/a/7, 390/a/10, 390/a/14, 391/b/2,
391/b/6, 391/b/8, 391/b/8, 391/b/12,
391/b/15, 391/a/3, 391/a/8, 391/a/8,
391/a/13, 392/b/7, 392/b/10, 392/b/12,
392/b/13, 392/b/14, 392/a/4, 392/a/13,
393/b/3, 393/b/8, 393/b/13, 393/a/5,
393/a/8, 393/a/12, 393/a/15, 394/b/1,
394/b/2, 394/b/3, 394/b/9, 394/b/9,
394/b/12, 394/a/1, 394/a/12, 395/b/3,
395/a/1, 395/a/10, 395/a/13, 395/a/15,
396/b/3, 396/a/7, 396/a/13, 396/a/15,
397/b/11, 397/b/12, 397/a/5, 397/a/14,
397/a/14, 398/b/2, 398/b/4, 398/a/2,
398/a/14, 398/a/14, 399/b/1, 399/b/14,
399/a/4, 399/a/5, 400/b/1, 400/a/3,

400/a/6, 400/a/15, 401/b/7, 401/b/11,
401/a/8, 401/a/9, 401/a/14, 402/a/2,
402/a/4

dāhil (A.) : İçeri giren.

d. +dür 383/a/13

daḥyī (A.) : Dahi, deha sahibi.

d. +lerden 242/b/6

dā'im (A.) : Devamlı, sürekli.

d. 202/a/6, 202/a/13, 213/a/11,
228/a/7, 241/b/7, 241/b/14, 242/a/10,
246/a/14, 250/b/15, 252/b/9, 261/b/7,
264/b/11, 266/a/10, 273/b/15, 274/a/1,
275/b/9, 285/b/11, 291/a/8, 303/b/7,
312/b/7, 322/b/7, 322/a/1, 323/a/10,
325/a/3, 328/a/1, 329/b/2, 331/a/7,
332/b/6, 335/a/10, 340/a/5, 341/b/14,
346/a/4, 348/a/8, 354/b/11, 359/a/8,
359/a/14, 366/a/3, 379/a/11, 382/a/14,
393/a/2, 396/b/8, 401/a/12

dā'im → **dā'im**

d. 289/a/4, 320/a/1, 322/a/3,
345/a/15, 351/a/13

d. +dür 371/a/9

dā'ire (A.) : Çember, daire.

d. 261/b/7, 261/b/9, 261/b/9,
261/b/10, 261/b/12, 261/b/13,
263/b/14, 280/a/9, 385/b/3, 385/b/3

d. +den 261/b/11, 280/a/10

d. +ler 308/b/6, 385/b/2

dā'ire → **dā'ire**

d. +nüñ 399/b/8

d. +si 286/b/10, 354/a/6

daḳ : Bir hayvan hastalığı.

d. 203/a/15

daḳ- : Takmak.

d. -arlar 249/b/3

daḳınmaḳlık : Takınmak.

d. +dadur 279/b/15

dal : Dal.

d. +ımı 211/b/3

d. +ları 215/a/4

d. +larınuñ 203/a/8

dālālet (A.) : Yoldan çıkma.

d. +ine 263/a/8

dam- : Damlamak.

d. -ar 201/a/6, 213/b/10

dām (F.) : Tuzak.

d. +e 355/a/1, 379/b/4

d. +ı 226/b/15, 328/b/14

damak : Damak, çenenin üst kısmı.

d. +ı 401/a/14

d. +ımı 401/a/10

dañ : Şaşkınlık.

d. +la 238/a/15

dānā (A.) : Bilgin.

d. -yı ḥaḳīḳat 237/b/12

dāne (F.) : Tane.

d. 201/b/13, 201/b/13, 205/b/10,
205/b/10, 207/b/8, 209/b/7, 210/b/3,
211/b/13, 211/b/13, 212/a/5, 265/b/10,
265/b/10, 272/a/15, 313/b/6, 315/b/11,
317/b/3, 399/b/4, 399/a/14

d. +nüñ 202/b/14, 361/b/15

d. +i 399/a/12

d. +si 201/a/2, 207/b/15

d. +sinüñ 207/b/8

d. +sin 272/a/14

d. +sini 208/a/5, 211/b/9

d. +ler 204/b/10, 399/a/8

dānecük : Tanecik.

- d. +ler** 399/a/11
dāng (F.) : Dirhem.
d. 232/a/2
damıklık : Tanıklık.
d. 263/b/3
dār (F.) : Bir dikenli ağaç türü.
d. -ı şa'itān 204/a/10
dara- : Taramak.
d. -ya 283/a/14
darab (A.) : Çarpma.
d. 232/b/13
dārçinī (F.) : Tarçınlı.
d. 275/b/3, 322/b/3, 322/b/11,
322/a/11, 322/a/13, 323/a/2
d. +yile 322/a/14
d. +den 322/b/4, 322/b/11
dart- : Tartmak.
d. -dılar 239/a/9
daru : Darı, mısır.
d. 207/a/13
d. +ya 276/a/8
d. +ları 275/b/2
daşra : Dışarı.
d. 283/a/14
da'vā (A.) : Hak başvurusu, iddia.
d. +dur 227/b/15
d. +lar 297/a/7
d. -yı nübüvvet 261/a/15
da'vet (A.) : Davet, çağrı.
d. 243/b/7, 263/a/14, 375/a/15
da'vī → **da'vā**
d. 235/b/4, 237/b/8, 258/b/4,
258/b/5, 262/b/11, 265/b/6, 266/b/4,
266/b/11, 266/a/5, 266/a/13, 286/b/13,
287/a/14, 402/a/12
- d. +yle** 265/b/7
d. +sin 210/a/14, 259/a/15,
262/a/12, 265/b/6, 400/b/8
daya- : Dayamak.
d. -dı 366/b/7
dāye (F.) : Bakıcı, dadı.
d. 352/a/3
d. +ye 259/b/7
d. +leri 259/b/9
dayı : Annenin erkek kardeşi, dayı.
d. +sinuñ 357/a/1
dāyim (A.) : Sürekli, devamlı.
d. 276/b/12
d. +e 280/a/15
de : De, bağlaç.
d. 201/b/12, 211/b/12, 307/b/1,
332/a/12, 341/a/1, 342/a/9, 389/a/5
debren- : Titremek.
d. -icek 318/b/3
def (F.) : Tef, vurmali çalgı.
d. +leri 357/b/5
def' → **defi'**
d. 232/a/3, 234/a/13, 279/b/6,
354/b/13, 357/b/5, 367/a/12, 370/b/11
d. + ine 274/a/9, 275/b/12
def' ü şafrā (F.) : Safranın bünyeden
atılması.
d. 274/a/6
defi' (A.) : Uzaklaştırma, kovma.
d. 200/a/13, 202/a/10, 223/b/3,
251/b/11, 274/a/7, 279/b/5, 279/b/7,
279/b/7, 342/a/3, 348/b/2, 397/a/7
defin (A.) : Gömülü, gömülmüş.
d. 225/b/15, 247/b/15, 250/a/13,
287/b/9, 287/b/9, 335/a/14, 369/a/12,

388/b/7

defn → **defin**

d. 248/a/2, 250/a/14

deg- : Değmek, temas etmek.

d. -er 348/b/4

d. -di 218/a/2, 220/a/6, 267/b/7,
403/b/5

d. -se 275/b/15, 329/b/8, 348/b/4,
354/a/8, 389/a/14

d. -icek 394/a/12

d. -mez 362/a/15

d. -medi 221/a/1

d. -meye 318/a/4

degek : Asma filizi.

d. +i 341/a/3

degel → **degil**

d. +dür 232/b/6, 292/b/11

degil : Değil.

d. 203/a/10, 239/a/11, 242/b/9,
275/a/7, 275/a/7, 278/b/7, 403/a/9,
403/a/9

d. +di 258/b/11, 269/a/1

d. +dür 201/b/6, 214/b/10, 219/a/15,
221/b/11, 224/a/2, 237/b/8, 239/a/11,
245/b/5, 255/b/7, 260/a/5, 271/a/2,
274/a/6, 277/a/15, 294/a/1, 312/b/1,
312/a/12, 321/b/11, 324/b/6, 333/b/7,
343/b/4, 345/a/14, 350/b/2, 353/b/13,
364/a/8, 368/a/4, 373/a/12, 384/b/6,
403/b/12, 403/a/10

d. +em 260/b/1, 260/b/1

d. +im 289/a/14, 289/a/14

d. +sin 402/b/15

degin : Değin, kadar, dek, denli.

d. 203/b/13, 210/a/15, 222/a/15,

228/b/2, 231/a/4, 231/a/5, 238/b/7,
238/b/8, 238/b/10, 238/a/14, 238/a/15,
239/a/15, 242/b/12, 244/a/4, 245/a/1,
245/a/15, 246/b/12, 246/b/14, 247/b/2,
247/a/10, 248/a/15, 251/a/14, 259/a/7,
260/b/11, 260/a/13, 261/a/8, 273/b/1,
278/b/13, 292/b/14, 302/b/13, 303/b/4,
319/b/13, 319/a/1, 319/a/13, 322/a/5,
325/b/4, 335/a/6, 342/a/12, 344/b/10,
344/b/10, 346/a/14, 351/a/15,
352/b/15, 353/a/4, 362/b/2, 363/b/8,
363/b/13, 365/b/8, 365/a/3, 365/a/13,
373/a/4, 373/a/6, 381/a/6, 384/b/11,
385/b/4, 397/a/5, 399/b/10, 400/b/4

d. +dür 232/a/11

degirmen : Değirmen.

d. 215/b/8, 280/a/13, 297/b/3,
297/b/4, 384/a/5

d. +üñ 268/b/3

d. +e 280/a/14

degiş- : Değişmek.

d. -seler 312/a/11

d. -üp 287/a/13

degme : Beğenilmiş.

d. 393/a/6, 394/a/13

d. +sinüñ 203/b/2

degül → **degil**

d. 242/b/8, 304/b/9, 382/a/8

d. +iken 285/b/7

d. +dür 278/a/13, 284/b/9, 285/b/10,
305/b/5, 308/b/1, 317/a/4, 319/b/5,
347/a/8, 349/a/13, 353/b/1, 373/a/7,
383/b/11, 392/b/12

d. +em 275/a/9, 372/b/13

degür- : Değirmek.

- d. -di** 398/b/11
- d. -seler** 201/b/3, 201/b/4
- dehle** : Bir ağaç türü.
d. 389/b/4
- dehri** → **dehri**
d. 289/a/5
- dehri** (A.) : Dünyalı, materyalist.
d. 289/a/14
- dek(1)** : Tek, sadece.
d. 218/a/5
- dek(II)** : Kadar, değin.
d. 377/a/13
- dekle-** : Yakıştırmak.
d. -cek 283/a/14
- dekne** : Nazar.
d. 223/b/7
- deknele-** : Nazar değmesi.
d. -r 223/b/6
- deknel** : Nazarlı.
d. +idi 224/a/7, 224/a/10
- delâlet** (A.) : Kılavuzluk.
d. 275/a/15, 323/b/3, 323/b/3,
339/a/12, 399/a/5, 399/a/5
- del-** : Delmek.
d. -er 211/b/2, 309/b/13, 364/b/13,
389/b/6, 390/a/1
d. -erler 213/b/15, 318/b/15, 390/a/1
d. -miş 389/b/9
d. -se 355/b/11
d. -mişdi 266/a/15
- deli(k)cük** : Delikcik, küçük delik.
d. 311/b/7
- delik** → **delük**
d. +i 393/b/2
- delil** (A.) : Kanıt, belge, tanık.
d. 300/b/12, 337/b/14, 337/b/14
d. +dür 279/a/2, 369/b/7, 377/b/7,
377/b/9, 399/a/4
d. +ise 399/a/4
d. +i 337/b/14
- delilü'l-ceri** (A.) : Bir tür kuş.
d. 324/b/14
- delü** : Deli, azgın, zorlu, korkunç
surette.
d. 341/a/13, 402/b/15
d. +yi 290/a/12
- delücek** : Delikcik, küçük delik.
d. +ler 208/b/8
- delük** : Delik.
d. 210/a/3, 210/a/3, 226/b/10,
266/a/15, 352/a/2, 365/b/8
d. +i 226/b/4, 382/a/14
d. +e 365/a/15, 375/a/1, 385/b/10,
397/a/10, 397/a/12
d. +den 371/b/3, 374/a/5, 374/a/6
d. +inüñ 224/b/3
d. +ler 351/a/6, 374/a/5, 375/a/11
d. +leri 375/a/12
d. +lerin 397/a/9
d. +lere 352/a/3, 396/b/1, 397/a/9
- delülük** : Delilik.
d. +i 341/a/15
- delür-** : Delirmek.
d. -ür 359/a/11
d. -miş 341/a/14
- dem** (F.) : An, zaman.
d. 278/b/6, 359/b/1
- demâ'** (A.) : Beyin.
d. 317/a/13
- dembedem** (F.) : An be an.

- d. 363/b/1, 377/b/12
- demir** → **demür**
- d. 212/a/11
- demkūs** : Bir ağaç türü.
- d. 204/b/5
- demren** : Ok ucu, temren.
- d. 341/b/11
- d. +i 341/b/12
- demü'l-aḥaveyni** (A.) : Bir tür ot.
- d. 266/b/8, 266/b/9
- demür** : Demir.
- d. 254/a/2, 282/a/6, 282/a/7,
292/a/2, 324/b/1, 324/b/2, 352/b/8,
355/b/12, 371/b/11, 381/a/6, 399/b/5
- d. +ile 309/b/12
- d. +i 212/a/11, 254/a/1, 254/a/4,
282/a/5, 311/a/10
- d. +den 210/a/11, 214/a/13,
220/a/10, 265/a/4, 270/b/8
- d. +ler 292/a/2
- d. +leri 292/a/6
- demürle-** : Demirlemek.
- d. -di 262/b/6
- deñe-** : Denemek.
- d. -yüp 354/b/14
- deñiz** : Deniz.
- d. 200/a/8, 206/b/4, 206/b/5,
206/a/12, 209/a/3, 210/a/5, 213/a/8,
214/a/4, 220/b/9, 237/a/11, 245/b/11,
251/b/1, 251/b/2, 251/a/14, 253/b/14,
291/a/11, 292/a/3, 303/a/11, 307/a/8,
324/a/4, 324/b/14, 325/a/15, 325/b/1,
325/b/2, 335/b/2, 344/b/9, 375/b/11,
375/a/4, 375/b/11, 376/a/2, 377/a/10
- d. +iñ 235/a/5
- d. +üñ 242/a/3, 320/a/10, 320/a/11,
377/b/3, 377/b/7, 377/b/9, 377/b/12
- d. +e 220/a/11, 248/b/5, 251/b/1,
253/a/13, 293/b/8, 293/b/10, 305/b/8,
323/b/10, 325/b/3, 342/b/13, 344/b/8,
352/a/6, 367/b/7, 367/a/14, 375/b/4,
377/b/8, 378/a/13, 388/a/14
- d. +de 214/a/4, 367/b/5, 379/a/9
- d. +deyidi 367/b/7
- d. +den 200/a/8, 212/b/8, 213/b/4,
246/b/9, 293/b/9, 303/b/7, 303/a/4,
303/a/11, 310/a/13, 323/b/10, 335/b/2,
343/b/5, 344/b/8, 352/a/4, 388/a/15
- d. +i 379/b/1
- d. +inüñ 377/b/11
- d. +ine 220/a/13
- d. +inde 325/a/9, 379/b/2, 379/a/1,
379/a/2, 379/a/10
- d. +ler 322/a/13
- d. +lere 330/b/15
- d. +lerde 297/a/13, 367/b/6
- d. +lerinde 325/a/14
- denk** : Denk, eşit.
- d. 202/b/14
- deñlü** : Kadar, dek.
- d. 201/a/2, 297/b/13, 301/a/5,
309/a/10, 319/b/8, 323/b/6, 324/a/7,
326/a/1, 331/b/4, 345/a/10, 352/a/4,
354/a/6, 367/b/11, 374/b/14, 376/a/5,
377/a/11, 381/a/12, 382/a/13, 401/a/11
- d. +dür 215/a/11
- dep-** : Depmek.
- d. -er 304/a/2
- depe** : Tepe.
- d. +nüñ 296/b/4

d. +den 296/b/12
d. +si 242/a/2, 308/a/12
d. +sini 207/b/5
d. +sine 238/b/13, 296/b/9, 297/b/9,
302/b/8, 384/b/8
d. +sinde 211/b/2, 257/b/11,
324/a/10, 353/a/6
depecük : Tepecik, küçük tepe.
d. 301/b/4, 301/b/5
depele- : Tepelemek.
d. -r 311/a/6, 312/a/14
d. -düm 300/b/14, 357/a/10, 365/a/8
d. -di 210/b/13, 210/b/14, 218/a/14,
259/a/14, 261/b/9, 261/b/10, 261/a/13,
262/b/9, 293/b/15, 360/a/10, 372/b/6
d. -yiserem 384/b/5
depret- : Titretmek.
d. -ür 214/b/2, 380/b/10, 380/b/10
d. -di 220/b/15
d. -eler 318/a/4, 318/a/5
depre- : Titremek.
d. -ür 251/b/1, 355/b/15
d. -di 218/b/11
d. -üp 367/b/3
depük : Tepik, tepme durumu.
d. 268/a/1
der : Ter.
d. 201/a/3
d. +e 371/b/14
d. +ini 371/b/13
derāyic : Bir tür canavar.
d. 234/b/15
d. +e 235/a/1
derd (F.) : Derd, sıkıntı, keder.
d. +i 212/b/14

dere (I) : Tere denilen ot.
d. 200/a/11
dere (II) (F.) : Dere.
d. +de 398/b/2
d. +lerini 304/b/14
d. +lerinde 313/b/8
derecāt (A.) : Dereceler.
d. +ı 255/b/13
derece (A.) : Derece, aşama, miktar.
d. 385/a/2, 399/a/2
derhāl (F.) : Hemen, derhal.
d. 224/a/4, 233/a/5, 234/a/9,
238/b/15, 239/b/13, 244/b/5, 253/b/8,
253/a/11, 255/b/3, 255/b/4, 260/b/7,
261/b/4, 262/a/2, 262/a/10, 263/a/1,
266/a/8, 268/a/2, 269/a/6, 272/b/3,
280/a/4, 281/b/2, 284/a/1, 285/a/9,
287/b/9, 288/b/3, 293/b/14, 293/b/14,
301/b/8, 301/b/14, 301/a/3, 303/a/5,
306/a/11, 308/b/15, 309/a/10,
317/b/11, 319/a/4, 320/b/13, 320/b/15,
323/a/12, 324/a/1, 325/b/8, 326/b/10,
328/a/9, 328/a/11, 334/b/5, 338/b/5,
341/a/14, 351/b/9, 353/a/13, 359/a/7,
364/b/6, 365/b/5, 365/b/6, 365/a/6,
366/b/6, 368/b/10, 368/b/15, 368/a/13,
369/a/8, 370/a/9, 375/b/10, 379/a/10,
380/a/4, 385/a/10, 386/b/3, 386/a/10,
391/a/10, 391/a/11, 395/b/2, 395/a/14,
401/b/11
deri : Deri.
d. 232/b/1, 318/b/9, 332/a/9,
343/b/15, 352/a/13, 385/b/8
d. +yi 385/b/5
d. +ye 233/a/10

d. +si 254/a/3, 283/a/11, 340/b/13,
352/b/8, 370/a/4, 379/a/3, 385/b/2,
385/b/7

d. +sidür 383/a/6

d. +sinüñ 350/a/7

d. +sin 231/a/14, 293/b/12, 338/b/7,
339/b/9, 361/b/13, 367/a/8, 370/a/10,
374/a/9, 385/b/2, 385/b/8, 385/b/11,
385/b/12

d. +sini 276/b/7, 378/b/2

d. +sine 283/a/12

d. +sinden 283/a/11, 313/b/10,
324/b/8, 357/b/4, 357/b/5, 357/b/6,
371/a/3, 378/b/12

d. +siyle 381/a/5

d. +leri 344/b/7

deriçe (F.) : Pencere.

d. +den 253/a/7

d. +sinden 305/a/6

derili : Derisi olma.

d. +si 364/b/8

deril- : Toparlanmak, derlenmek.

d. -ür 342/a/14, 393/b/7

deriñ : Derin.

d. 370/a/7

derkenār (F.) : Kucak.

d. +ına 291/a/10

d. +ında 342/b/10

derle- : Terlemek.

d. -r 214/b/5, 371/b/13

dermān (F.) : İlaç, çare.

d. 205/a/12

d. +da 213/b/3, 225/b/12, 244/a/5

derpāy (F.) : Yol, güzergah.

d. +ına 307/a/6

derviş (F.) : Derviş.

d. 248/b/3, 252/b/6, 271/b/4,
271/b/6, 272/a/6, 285/b/14, 286/b/2,
349/a/1

d. +e 286/b/7

dervişlik : Dervişlik.

d. 282/b/7, 282/b/10

deryā (F.) : Deniz.

d. 214/a/10, 235/a/7, 243/a/3,
244/b/5, 247/b/4, 253/a/8, 273/b/8,
293/b/3, 293/b/5, 303/b/2, 304/a/15,
323/b/8, 323/b/13, 351/a/10, 375/b/4,
375/b/5, 378/b/5, 378/a/6, 378/a/6,
401/b/13

d. +nuñ 213/a/9

d. +ya 292/b/1, 293/b/7, 307/a/15

d. +da 214/a/5, 214/a/10, 220/a/8

d. +dan 303/b/3, 303/a/3

d. +sı 246/b/8, 342/b/9, 352/a/4

d. +simuñ 251/a/13

d. +sına 378/b/7

d. +sında 214/b/7, 377/a/9, 378/b/5

d. +sından 220/a/8, 320/a/10

desn : Bir ot türü.

d. 204/b/7

deste : Takım.

d. 272/a/2, 315/a/9

destgîrlik : Destgîrlik, yardımcı
olmaklık.

d. 244/a/5

destmāl (F.) : Mendil.

d. 324/b/9

destür (F.) : İzin, müsaade.

d. 244/a/14, 259/a/15, 262/a/7,
277/b/15, 278/a/1, 334/a/1, 403/b/3,

403/b/8

deşil- : Yarılmak.

d. -ür 373/a/3

deştī (F.) : Çöl, ova, bozkır, geniş düzlük.

d. 374/a/7

d. +nüñ 348/a/2, 348/a/8

dev : Dev

d. +lerüñ 337/b/10

devā (A.) : İlaç, deva.

d. 231/b/9, 275/b/4, 279/b/3, 279/b/4, 281/a/3

d. +dur 209/a/5

d. +yıla 288/b/6

d. +sı 391/a/9

d. -yı mübārek 212/a/14

deve : Deve.

d. 224/b/11, 224/b/13, 226/b/3, 261/b/11, 311/b/10, 311/a/1, 311/a/2, 311/a/3, 311/a/7, 311/a/8, 311/a/15, 316/a/15, 334/b/7, 336/b/1, 336/b/4, 336/b/6, 336/b/8, 336/b/10, 336/b/11, 336/b/11, 336/b/13, 336/a/11, 336/a/14, 337/b/2, 337/b/4, 337/b/6, 337/b/7, 337/b/8, 337/a/1, 337/a/1, 337/a/6, 337/a/8, 337/a/11, 337/a/15, 338/b/5, 338/b/11, 338/b/15, 338/a/2, 338/a/5, 338/a/10, 339/a/2, 339/a/3, 339/a/5, 352/a/10, 369/b/2, 386/b/3, 394/b/7, 401/b/4

d. +dür 358/b/1

d. +nüñ 274/b/1, 274/a/15, 337/a/10, 338/a/7

d. +i 338/a/9, 395/a/4, 395/a/5, 401/b/4

d. +yi 224/a/5, 337/b/6, 338/b/13, 386/b/2, 401/b/6

d. +ye 208/b/14, 208/a/2, 217/b/9, 217/b/12, 324/a/6, 337/b/4, 338/b/15, 338/a/2, 338/a/5, 338/a/15, 359/b/15

d. +de 277/a/7, 337/a/15

d. +den 337/a/9, 356/b/3, 401/b/5

d. +m 338/b/1, 338/b/8

d. +mi 338/b/2

d. +ñi 338/b/2

d. +si 337/b/2, 338/b/9, 338/b/12

d. +sin 283/b/14, 283/b/14, 283/b/15, 283/b/15

d. +sinüñ 338/a/12

d. +müz 337/b/12

d. +leri 337/b/2, 356/b/1

d. +lerine 267/a/13

d. +ler 218/a/7, 225/b/7, 225/b/8, 261/b/8, 337/b/11

d. +lerüñ 274/b/2

d. +lere 336/a/10

d. +lerim 338/b/9

deveci : Deve sahibi.

d. 224/b/12

develi : Bir üzüm türüdür.

d. 208/a/4

devlet (A.) : Devlet.

d. 284/b/9, 284/b/9, 287/b/14

d. +dür 272/b/1, 272/b/7, 285/b/8

d. +idür 272/b/8

d. +üñ 272/b/8

d. -i āhīret 272/b/9

d. -i dünyā 272/b/8

d. -i terakkī+de 310/b/5

devletlü : Devlet erkanı.

d. 310/b/1
devlũñgeç : Çaylak türünden bir alıcı kuş.

d. +leri 312/a/12
devlũñgüç → **devlũñgeç**

d. +dür 312/a/10
devr (A.) : Devir, zaman.

d. 384/a/5
devrân (A.) : Devir, zaman.

d. 204/a/12
devşür- : Derlemek, toplamak.

d. -ür 312/a/13
d. -di 229/a/13

devvâde : Bir yılan türü.
d. 384/a/5

deyil → **değil**
d. +miş 324/a/2

deyr (A.) : Manastır, kilise.
d. +e 260/a/10

dezzgin- : Dönmek, dolaşmak.
d. -ürdi 328/a/1

dıķ- : Tıkmak, sıkılaştırmak.
d. -dı 397/a/9

dırâz (F.) : Uzun.
d. 251/b/11

dırnaķ → **tırnaķ**
d. 222/b/14, 282/b/7, 282/b/8,
318/b/9

d. +ı 357/b/12, 357/b/13
d. +ına 231/b/3

di- : Demek, söylemek.
d. -rsin 207/a/3, 285/b/12, 289/b/7,
293/b/7, 397/a/2, 398/b/13

d. -r 200/a/8, 216/b/7, 249/a/10,
260/a/1, 260/a/2, 280/b/2, 285/b/3,

287/b/3, 295/b/15, 299/b/10, 299/b/11,
304/a/9, 321/b/5, 372/a/10, 373/b/14

d. -rsiz 287/b/3, 304/b/7

d. -rler 200/b/13, 200/a/14, 201/b/7,
201/b/8, 201/a/3, 201/a/5, 201/a/7,
201/a/8, 201/a/9, 201/a/12, 201/a/15,
202/a/1, 202/a/15, 203/b/14, 204/a/2,
205/b/5, 205/b/7, 205/b/12, 205/b/14,
205/a/3, 205/a/4, 205/a/4, 206/b/7,
206/b/10, 206/a/1, 206/a/7, 206/a/14,
208/b/15, 208/a/3, 208/a/3, 208/a/4,
209/b/9, 209/a/14, 210/a/2, 210/a/4,
210/a/12, 211/b/6, 211/b/7, 211/b/8,
211/a/4, 212/a/3, 212/a/5, 212/a/7,
212/a/8, 212/a/13, 212/a/13, 212/a/14,
213/b/11, 214/a/15, 215/b/3, 215/b/4,
215/a/6, 215/a/9, 218/b/13, 218/b/14,
221/b/6, 221/b/8, 221/b/9, 222/a/9,
222/a/13, 225/a/15, 228/b/7, 233/a/2,
233/a/2, 234/b/15, 235/a/5, 235/a/8,
235/a/13, 237/b/4, 237/b/8, 237/a/4,
240/a/11, 244/a/2, 245/a/12, 248/b/1,
248/a/11, 248/a/13, 248/a/14, 249/b/4,
249/a/4, 249/a/5, 250/b/5, 251/a/1,
251/a/8, 252/b/9, 252/b/11, 252/b/14,
252/a/6, 252/a/14, 253/b/7, 253/a/2,
253/a/5, 255/b/8, 256/b/10, 261/a/2,
261/a/10, 265/a/9, 265/a/10, 265/a/10,
265/a/10, 266/b/8, 268/b/2, 269/a/3,
274/b/1, 274/b/2, 274/b/4, 275/b/14,
280/b/2, 280/b/12, 290/a/11, 291/a/7,
291/a/7, 293/a/7, 298/a/3, 299/b/7,
300/a/15, 304/b/7, 304/b/9, 304/b/11,
304/a/4, 304/a/8, 304/a/12, 305/b/8,
305/b/12, 305/b/12, 305/b/14,

305/a/11, 306/a/1, 309/b/7, 309/a/12,
310/b/1, 311/a/14, 318/b/5, 318/b/9,
318/b/12, 319/b/7, 320/b/2, 320/b/8,
320/a/6, 321/b/6, 321/a/3, 321/a/8,
322/b/5, 322/b/5, 322/b/8, 322/a/10,
323/b/1, 324/b/10, 324/b/14, 324/a/5,
325/a/4, 325/a/6, 325/a/10, 326/b/3,
326/b/4, 326/a/6, 326/a/6, 327/a/6,
328/b/8, 329/b/14, 329/b/15, 330/b/12,
330/a/1, 330/a/8, 331/b/3, 331/b/13,
331/a/4, 332/a/9, 333/b/9, 333/a/14,
334/b/12, 335/a/7, 337/a/2, 338/a/14,
338/a/15, 343/b/4, 345/a/3, 345/a/6,
345/a/7, 345/a/12, 345/a/14, 346/a/11,
346/a/13, 350/b/13, 352/b/6, 352/b/11,
353/a/7, 353/a/12, 356/b/13, 356/b/14,
357/b/14, 358/b/5, 358/b/14, 358/a/10,
358/a/14, 359/a/15, 360/a/13,
361/a/15, 368/b/3, 368/a/11, 368/a/12,
371/b/14, 372/b/14, 372/a/9, 375/b/15,
375/a/10, 378/b/2, 379/b/11, 381/b/4,
383/b/4, 384/a/5, 384/a/7, 386/a/7,
387/a/12, 388/a/7, 388/a/7, 388/a/9,
388/a/9, 389/b/1, 389/b/5, 394/a/4,
395/b/3, 395/b/10, 399/a/9, 400/a/6

d. -miş 282/a/8

d. -müşdür 329/b/1

d. -mişdür 261/b/2, 392/a/10

d. -mişler 200/a/14, 243/a/4

d. -mişlerdür 214/b/10, 224/b/5,
295/b/15, 320/b/6, 337/a/7

d. -düm 242/a/6, 243/a/9, 262/a/3,
278/a/5, 300/b/13, 338/b/5, 348/b/9,
398/b/14, 401/b/15

d. -di 202/b/1, 202/b/3, 205/b/1,

205/b/2, 209/a/1, 210/a/10, 210/a/14,
213/b/7, 216/b/2, 216/b/15, 216/a/4,
216/a/9, 220/a/1, 227/a/3, 228/b/5,
228/b/6, 228/a/10, 229/a/6, 232/a/6,
233/b/8, 235/a/15, 236/a/10, 236/a/12,
237/b/10, 239/b/6, 244/b/2, 245/a/6,
255/a/13, 259/a/15, 261/b/15,
265/b/12, 269/b/14, 276/a/13,
284/b/15, 285/b/15, 285/a/2, 286/a/1,
286/a/2, 290/a/8, 296/a/6, 305/a/7,
334/b/10, 338/b/5, 338/b/10, 346/a/11,
347/b/12, 386/a/15, 396/b/5, 398/b/5,
400/b/15

d. -dük 217/b/2, 217/a/6, 313/b/6,
361/b/6

d. -diler 205/a/15, 207/a/3, 213/a/12,
214/a/14, 217/b/10, 217/b/11, 218/a/1,
218/a/4, 219/b/1, 219/a/8, 220/b/13,
220/a/9, 221/a/3, 224/a/8, 228/b/13,
240/a/4, 268/b/8, 271/b/5, 295/a/7,
309/a/4, 324/a/4, 331/b/11, 347/b/15,
349/a/13, 350/b/1, 361/b/2, 361/b/9,
378/a/1, 381/b/14, 382/a/4

d. 273/a/15, 307/b/4

d. -yelüm 270/a/9, 279/b/13, 367/b/4

d. -se 227/a/6, 309/a/3

d. -yem 286/b/4

d. -yesin 320/b/11

d. -yi 346/a/11

d. -yü 204/a/9, 210/a/12, 215/b/11,
218/b/10, 222/a/7, 236/a/14, 244/b/3,
245/b/12, 249/a/15, 252/a/7, 254/a/11,
276/a/11, 290/b/1, 292/b/14, 295/b/2,
305/b/10, 335/b/13, 338/a/1, 345/b/3,
353/b/13, 355/b/3, 356/a/10, 356/a/11,

360/a/9, 368/b/10, 375/b/4, 376/a/1,
377/b/2, 397/b/5, 397/a/12, 399/a/12,
399/a/13, 402/b/9

d. -yecek 269/b/5

d. -yecik 219/b/2, 304/a/15

d. -yüp 244/b/13, 280/b/9, 286/b/7,
295/b/10, 302/b/13, 356/a/12, 363/a/3

d. -yicek 255/a/7, 255/a/11,
258/a/11, 334/a/1, 356/a/15

d. -yince 269/a/6

d. -digim 327/b/2

d. -dügim 207/a/6

d. -dügün 310/a/12

d. -dügi 233/a/5, 291/a/4, 295/a/3,
346/b/11

d. -dükleri 295/a/13, 329/b/15,
337/b/10, 359/a/1, 359/a/2

d. -yen 297/a/1

d. -rlerimiş 253/a/14, 260/b/4

d. -rdi 260/a/14, 282/a/5, 289/a/5,
376/a/15

d. -rlerdi 210/a/8, 218/b/15, 223/b/6,
226/a/9, 227/a/12, 236/a/8, 245/a/13,
246/b/12, 247/b/3, 247/a/8, 256/b/8,
258/b/5, 261/a/11, 262/a/13, 263/b/10,
263/b/11, 264/b/4, 289/b/5, 293/b/6,
293/a/11, 293/a/12, 294/b/9, 295/b/7,
296/b/4, 297/b/2, 300/b/5, 300/a/15,
302/b/1, 305/b/15, 314/a/7, 315/b/4,
316/b/7, 334/b/5, 334/a/3, 337/b/1,
338/b/11, 372/b/2

d. -risem 293/b/8

d. -riseñ 360/b/1

d. -rseñ 384/b/8, 385/a/5

d. -rlerse 230/b/10, 297/b/1,

305/b/4, 336/a/13

d. -mişdi 261/a/14, 285/a/6,
286/b/14

d. -sene 336/b/7, 336/b/10, 336/b/13

d. -señe 395/b/8

d. -medüm 398/b/14

d. -me! 307/a/2

d. -mesünler 398/b/9

d. -meye 284/a/12

d. -mek 211/a/7, 217/b/11, 343/b/1,
396/a/2

d. -mekdür 203/b/14, 349/a/8

d. -mege 277/a/6, 277/a/7

dib : Dip.

d. +i 354/a/6

d. +ini 204/b/14, 335/a/12, 345/a/7

d. +ine 201/a/10, 205/a/1, 206/a/8,
207/a/13, 207/a/14, 208/a/12,
210/b/10, 210/b/12, 210/b/13,
210/b/15, 211/a/11, 214/b/4, 231/b/14,
231/b/15, 251/a/14, 265/a/15, 288/a/8,
300/b/11, 330/a/15, 347/a/14,
366/a/12, 375/b/11

d. +inde 202/a/14, 204/a/6, 206/b/4,
214/b/6, 224/b/3, 229/b/4, 242/a/3,
246/b/14, 265/a/14, 265/a/15,
330/a/15, 346/a/8, 353/b/6, 357/b/9,
366/b/4, 369/a/7, 376/a/2, 387/b/15,
400/b/11

d. +inden 207/a/12, 208/a/12,
302/b/7

didir- : Dedirmek, söyletmek.

d. -ürler 250/a/10

diger (F.) : Öbürü, öteki.

d. 325/a/1, 325/a/9, 325/a/14

dik (A.) : Horoz.

d. 315/a/13

dik- : Dikmek.

d. **-erler** 205/b/10, 207/b/4,
207/b/11, 220/b/6, 342/a/15

d. **-düm** 287/b/15

d. **-di** 211/b/13, 211/a/3

d. **-diler** 200/a/2, 201/a/6, 268/b/3,
287/a/3

d. **-dük** 221/a/1, 221/a/3

d. **-seler** 203/a/3, 203/a/4, 205/b/10

d. **-eler** 210/b/5, 280/b/5

d. **-üp** 241/b/10

d. **-mişdi** 210/a/8

d. **-ekodı** 400/b/9

d. **-ekoduk** 220/b/8

d. **-mek** 207/a/11

diken : Bazı bitki ve hayvanlarda
bulunan ucu sivri çıkıntı.

d. 328/a/9

d. **+dür** 370/a/11, 393/a/9

d. **+i** 328/a/11, 370/a/13

d. **+in** 393/a/10

d. **+inüñ** 372/a/8

d. **+ine** 370/b/4

d. **+leri** 370/a/12

d. **+lerini** 370/a/14, 372/a/10

dikenlü : Dikeni olma durumu.

d. 204/a/10

d. **+nüñ** 370/a/14

dikil- : Dikilmek.

d. **-ür** 386/b/14

dil(I) : Organ.

d. 228/b/1, 228/b/12, 228/b/13,
229/b/6, 229/a/1

d. **+ile** 339/a/8, 341/a/6

d. **+üñ** 228/b/2, 229/a/7

d. **+e** 228/b/15, 321/a/11

d. **+de** 228/b/5, 229/b/11

d. **+im** 290/b/7

d. **+i** 228/b/6, 266/b/8, 277/a/13,
277/a/13, 277/a/13, 277/a/14, 320/b/3,

332/b/15, 332/b/15, 333/a/1, 351/a/2,
386/b/8, 386/b/10, 389/a/1, 389/a/2

d. **+in** 277/a/12, 298/a/13, 299/b/7,
351/a/2, 351/a/3, 358/b/8, 358/b/12,

365/b/9, 386/a/13

d. **+inüñ** 228/b/3

d. **+ini** 291/a/3, 337/a/3, 339/a/13,
352/b/2, 361/b/12, 365/b/1, 393/b/7

d. **+üñi** 289/a/15

d. **+inden** 305/a/10

d. **+iyile** 339/a/14

d. **+iyle** 277/a/11, 277/a/11

d. **+ince** 340/b/11

d. **+iyiledür** 339/a/13

d. **+leri** 292/a/3

d. **+lerinüñ** 292/a/3

d. **+lerin** 252/b/11, 297/b/11,
376/b/11

dil(II) : Lisan

d. 229/b/1, 246/a/6, 320/a/14

d. **+i** 229/a/9

d. **+lerindesin** 275/a/5

d. **+lere** 229/b/2

dil- : Dilmek, parçalara ayırmak.

d. **-seler** 215/a/10

dile- : Dilemek, istemek.

d. **-rüm** 294/a/11

d. **-rem** 242/a/12

d. -rin 225/a/1
d. -rsin 224/b/15
d. -r 269/b/3, 269/b/4, 365/b/5,
 368/a/8
d. -rsiz 265/b/8
d. -mişem 233/a/7
d. -dün 376/a/10
d. -di 202/b/12, 213/a/8, 224/b/15,
 224/a/9, 228/b/15, 235/a/14, 259/b/15,
 269/a/14, 276/b/6, 284/a/6, 306/b/5,
 375/b/2, 392/b/15, 403/b/3
d. -diler 257/a/15
d. -se 225/a/10, 254/a/15, 254/a/15,
 285/b/9, 285/b/10, 310/b/14, 312/a/2,
 322/b/9, 371/b/15, 389/b/1
d. -seler 317/b/12
d. -yeler 376/a/12
d. -dügi 248/b/8, 375/b/13
d. -rimiş 365/a/9
d. -rdüm 309/a/4
d. -riseñ 258/a/6
d. -rsen 397/a/3
d. -rseñ 229/a/2, 282/a/9, 282/a/11,
 282/a/11, 309/a/3, 324/a/15, 338/b/4
d. -rise 299/a/3
d. -rse 263/a/12, 296/b/15, 317/b/15,
 370/a/15, 386/b/11, 391/b/4
d. -rseñiz 227/a/15
d. -rlerse 328/a/13, 328/a/15
d. -mezem 226/b/6, 226/b/7
d. -mezseñ 302/a/8
d. -mez 264/a/9, 360/b/14
d. -me 225/b/7
dilek : Dilek, istek.
d. 291/a/9

d. +imiziledür 307/a/1
dilki → **dilkü**
d. +den 362/a/6
dilkü : Tilki.
d. 237/a/13, 283/a/11, 288/b/3,
 288/a/7, 288/a/9, 288/a/13, 288/a/15,
 316/b/4, 357/b/15, 368/b/6, 368/b/7,
 368/b/11, 368/b/12, 368/b/13, 369/a/4,
 369/a/6, 369/a/9, 369/a/14
d. +nüñ 358/a/2
d. +ye 288/b/3, 288/a/10, 368/b/9,
 368/b/15
d. +den 277/a/3
dilsiz → **dilsüz**
d. 229/a/13, 229/a/14, 358/b/9
d. +dün 276/b/12
dilsüz : Konuşamayan, lal.
d. 358/b/9, 358/b/14
d. +dür 358/b/11
d. +e 276/a/10
d. +em 276/a/11
dimāğ (A.) : Beyin.
d. 211/a/9, 229/b/12, 283/b/9
d. +dur 281/b/10
d. +a 206/b/13, 283/b/10
d. +ı 208/b/9, 211/a/9
d. +ma 401/a/9
d. +ında 342/a/13
dīn (A.) : Din.
d. 254/b/4, 265/b/15, 266/a/1,
 273/a/6
d. +dür 272/b/15
d. +i 210/a/13
d. +inüñ 267/a/3
d. +inde 253/a/11

d. +inden 266/a/1
d. +leri 232/a/9, 278/b/3
d. +lerinden 219/b/6
d. +lerde 266/a/1
diñ- : Dinmek, durmak, sakin olmak.
d. -di 287/a/12
d. -e 349/b/10
dīnār (F.) : Dinar.
d. 201/b/1, 285/b/15, 286/a/1,
336/a/6, 336/a/7, 338/b/2, 338/b/9,
387/b/3
d. +dur 251/a/6
d. +ı 249/b/12
dīnārılık : Dinarlık.
d. 314/a/1
dīndār (A.) : Dinine bağılı olan.
d. 232/b/4
dīnī (A.) : Dinle ilgili.
d. 277/b/2
d. +dür 277/b/1
dinil- : Denilmek, söylenilmek.
d. -di 227/a/3
diñle- : Dinlemek.
d. -r 380/b/15
d. -rler 342/a/14
d. -diler 347/b/14
d. -yüp 394/a/11
d. -rdi 220/a/3
d. -mez 342/b/1
diñlen- : Dinlenmek, istirahat etmek.
d. -ür 224/b/11
dir- : Derlemek, toparlamak.
d. -er 317/b/3
d. -erler 393/b/11
d. -ecek 330/a/11

direk : Direk, ağaçtan destek.
d. 217/b/8, 217/b/8, 249/b/6,
257/b/10, 297/a/3, 352/b/1
d. +üñ 257/b/11, 286/b/11,
286/b/11, 297/a/4
d. +e 245/a/9
d. +ini 297/a/6
direm → **dirhem**
d. 212/b/2, 232/a/2, 271/a/10,
271/a/10, 271/a/11, 271/a/13,
271/a/14, 271/a/15, 318/a/10, 341/b/4,
341/b/6, 380/a/2
d. +in 341/b/4
diren- : Direnmek, karşı koymak.
d. -ür 381/a/3
dirhem (I) (F.) : Az, küçük.
d. 245/a/10
d. +in 201/b/1
dirhem (II) (F.) : Para, dirhem.
d. 271/a/15, 271/a/15, 395/a/4
diri : Diri, canlı, yaşayan.
d. 240/a/3, 246/b/12, 266/b/12,
267/a/8, 294/a/5, 346/b/7, 346/b/8,
346/b/10, 346/a/10, 346/a/15, 390/b/1
d. +dür 244/a/2, 347/b/3, 351/a/9
d. +den 368/b/12
d. +sini 324/a/14
diril- : Dirilmek.
d. -ür 232/b/3, 246/b/3, 301/a/10,
349/b/14, 355/b/15, 369/a/2, 383/a/3
d. -di 314/b/11, 339/a/10, 347/a/14
d. -diler 256/b/15
d. -üp 312/a/14
d. -dügine 346/a/14
d. -mez 281/a/14, 281/a/15, 321/b/1,

345/b/6

dirilt- : Diriltmek.

d. -ür 314/b/4

d. -di 347/a/4

d. -eyidi 205/a/11

dirle- : Derlemek, toplamak.

d. -diginden 330/a/14

dirlik : Sağlık, geçim.

d. 244/a/4

d. +i 330/b/10, 387/a/7

d. +inde 261/a/14

d. +inden 240/a/12

diş : Diş.

d. 224/b/1, 231/a/10, 239/a/10,
309/b/12, 333/b/7, 333/b/7

d. +den 229/b/7

d. +üm 264/a/9

d. +üñ 229/b/6, 309/b/11

d. +i 231/a/3, 231/a/13, 239/b/3,
239/a/9, 240/a/10, 277/a/10, 336/a/4,
339/b/14, 342/a/6, 342/a/7, 344/a/9,
354/a/8, 356/b/15, 367/a/10, 372/a/6,
374/b/8, 378/b/11, 381/a/5, 381/a/13,
390/b/13

d. +idür 239/a/10, 316/a/4

d. +in 364/b/4, 367/a/9, 380/b/13,
381/a/1

d. +ini 231/a/11

d. +ine 246/b/1, 250/b/13

d. +iyile 341/a/5, 348/a/7, 393/b/7

d. +iyle 334/b/11, 357/b/2

d. +leri 212/b/3, 246/a/15, 250/b/13,
331/b/4, 331/a/10, 352/a/12, 353/a/1,
369/a/15, 374/b/6, 378/b/10, 380/b/11,
381/a/4, 390/a/5

d. +lerin 381/a/14, 386/a/12

d. +lerini 342/a/5

d. +lerinde 380/b/12

d. +ler 229/b/3, 309/b/10, 310/a/1

dişi : Dişi, kadın.

d. 281/a/14, 309/b/4, 309/b/5,
314/b/14, 333/a/5, 337/b/3, 357/a/8,
362/a/4, 366/a/2, 393/a/12

d. +n 240/b/6

d. +ye 315/b/12

d. +si 300/a/12, 300/a/15, 309/a/10,
311/a/10, 313/a/3, 321/b/1, 325/b/12,
327/b/9, 329/b/2, 329/b/3, 330/b/8,
330/a/3, 332/b/3, 340/b/5, 348/a/9,
354/b/8, 358/a/13, 361/a/10, 396/b/9

d. +sinüñ 329/b/1, 329/b/13

d. +sin 312/a/14, 327/b/11,
364/a/15, 381/a/8

d. +sini 351/a/8

d. +sine 211/a/15, 300/a/14,
340/b/3, 351/a/8, 367/a/1

d. +sinden 315/b/12, 315/a/3

d. +siyle 368/b/2

d. +lerini 315/b/1

dişilü : Dişisi olma hali.

d. 211/a/14

ditre- : Titremek.

d. -rsin 301/b/9

d. -r 378/a/11

d. -rken 378/a/12

d. -me 301/b/8

dīv (F.) : Dev, şeytan, cin.

d. 242/a/7, 245/b/11, 249/a/15,
261/b/14, 262/a/4, 290/b/15, 291/a/14,
293/b/5, 293/b/5, 293/b/6, 293/b/13,

293/a/10, 293/a/10, 293/a/12,
296/b/14, 297/b/1, 299/b/10, 305/b/6,
305/b/8, 305/a/9, 306/a/1, 306/a/6,
306/a/14, 324/b/3, 369/b/6

d. +dür 297/b/10, 324/b/6

d. +üñ 293/a/14, 296/a/11

d. +i 260/b/15, 298/a/3, 305/b/10,
305/a/11

d. +e 293/b/14

d. +den 299/b/12

d. +ler 254/a/9, 291/a/12, 292/b/6,
292/b/13, 292/a/12, 293/a/8, 305/b/4,
305/b/12

d. +lerdür 297/a/6

d. +lerüñ 304/b/11

d. +lere 233/a/11

dīvān (A.) : Büyük meclis.

d. 239/b/1

d. +ında 333/a/7

dīvār (F.) : Duvar.

d. 224/a/7, 348/b/10

d. +ına 366/b/7

d. +ında 218/a/9

d. +ından 365/a/1

d. +lar 379/a/14, 391/b/15

d. +ları 364/b/13

d. +ların 303/a/8, 370/a/7

dīvdār (F.) : Hindistan'da yetişen bir
tür çam ağacı, çalı ardıcı.

d. 204/b/2

divşir- → **divşür-**

d. -ür 229/b/6

divşür- : Derlemek, toplamak, bir
araya getirmek.

d. -miş 302/b/8

d. -e 276/b/9

dīy : Uç.

d. +ini 213/b/15

diyele- : Doğramak.

d. -mişler 318/a/15

diz : Diz.

d. +i 352/a/13

d. +ine 232/a/11, 397/a/11

d. +lerinde 342/b/15

dizgin- : Dizginmek, atı koşturmak.

d. -di 340/a/10

doğ- : Doğmak.

d. -sa 252/b/10

doğur- : Doğurmak.

d. -dı 300/a/13, 366/a/7

doğıd- : Dokutmak.

d. -urlar 352/a/7

doğın- : Dokumak.

d. -ur 311/b/15

d. -sa 202/a/6, 312/b/10, 342/b/7

d. -a 276/a/12, 280/a/15

d. -mağ 278/b/4

doğun- : Dokunmak, temas etmek.

d. -ur 224/a/12, 379/a/3

d. -sa 338/a/6, 340/a/4

d. -dığı 224/a/15

d. -maya 280/a/15

dolan- : Dolanmak, dönmek.

d. -ur 387/b/12

d. -mişdur 317/b/1

dolaş- : Dolaşmak.

d. -ur 359/b/7

dolaşdur- : Dolaştırmak.

d. -ur 255/b/11

doldur- : Doldurmak.

- d. -salar** 203/a/5
- don** : Don, pantolon.
d. 244/b/9
- donuk** : Hareket etmeyen.
d. 234/b/11
- doñuz** : Domuz.
d. 316/b/3
- dost** (F.) : Arkadaş, dost.
d. +lar 217/a/9
- dostlık** → **dostluk**
d. 224/b/14, 290/b/7
- dostluk** : Dostluk, arkadaşlık.
d. +ı 358/a/6
- doy-** : Doymak.
d. -madugundan 322/a/3
- doynak** → **toynak**
d. +ı 344/b/6
d. +ımı 344/a/2
d. +ları 344/b/5
- dög-** : Dögmek.
d. -er 342/a/12
d. -erler 212/a/4, 308/a/6, 335/b/5, 335/b/7, 392/a/14
d. -mişlerdür 270/a/15, 270/b/4
d. -di 332/a/11, 366/a/13
d. -diler 327/b/12
d. -se 345/b/11
d. -seler 231/b/2, 315/a/7, 341/b/1, 341/b/3, 371/b/8, 379/b/15, 380/a/8, 385/b/13, 390/a/11
d. -e 391/a/9
d. -eler 315/a/11, 325/b/15, 341/a/9, 344/a/3, 379/b/12
d. -üp 200/a/9, 245/a/9, 362/a/3
d. -en 335/b/10
- d. -enleri** 335/b/5
d. -erdi 316/b/6
d. -erlerdi 401/a/13
d. -emezler 270/b/2
d. -mege 222/a/9, 236/a/4
d. -mekden 383/a/8
- dögölü** : Dögölmüş, dögölü.
d. 272/a/11
- dök-** : Dökmek.
d. -er 208/a/12, 312/b/13, 326/a/12, 329/b/13, 342/a/1, 351/a/3, 352/a/6
d. -erler 214/b/9, 279/a/14
d. -miş 300/b/6
d. -di 201/a/3, 272/a/10
d. -diler 265/b/10
d. 235/b/1
d. -elüm 265/b/9
d. -seler 204/b/15, 205/a/1, 211/a/11, 231/b/14, 231/b/15, 271/a/9, 271/a/13, 380/a/13
d. -e 277/a/10
d. -eler 207/a/13, 207/a/14, 230/a/12
d. -endür 326/a/13
d. -erse 326/a/13
d. -mezler 279/a/7
d. -mezse 326/a/14
d. -mege 222/a/10
- dökil-** → **dökül-**
d. -ür 236/a/1, 236/a/1, 321/b/2, 362/a/8
- dökül-** : Dökölmek.
d. -ür 204/a/15, 208/b/1, 208/a/13, 221/b/15, 235/b/14, 257/b/13, 273/b/11, 390/a/5
d. -miş 298/b/4

d. -di 239/b/13, 401/b/12

d. -sün 239/b/13

d. -se 215/b/7

d. -ürse 230/b/8

d. -mez 235/b/14

d. -meye 229/b/8

dökün- : Bol akmak, bol bol

dökülmek.

d. -ür 213/b/13

dön- : Dönmek, geri gelmek.

d. -er 235/b/6, 292/b/1, 313/b/12,
325/a/1, 363/b/12, 374/b/14, 390/a/5

d. -miş 256/a/11

d. -düm 258/a/14, 324/b/5, 369/a/13

d. -di 251/a/12, 263/a/13, 264/b/13,
265/a/7, 272/a/4, 275/a/7, 289/b/2,
302/b/5, 302/a/10, 303/b/15, 335/a/4,
349/b/2, 376/b/15, 377/a/1, 394/b/3,
394/b/3, 400/b/13

d. -dük 376/b/4

d. -diler 216/b/6, 242/a/15, 258/a/2,
363/a/7

d. -iser 340/b/12

d. 337/b/11, 376/b/15

d. -in 267/b/12

d. -iñüz 279/a/10

d. -üñiz 262/b/4

d. -esin 377/a/4

d. -e 280/a/15

d. -ücek 294/b/1

d. -üp 292/b/3

d. -mez 300/b/1

d. -mesin 294/a/14

d. -megine 280/a/13

d. -mekliginüñ 280/a/13

dönder- → **döndür-**

d. -esin 349/b/6

d. -üp 340/a/13

döndür- : Döndürmek.

d. -ür 235/a/6, 274/b/6

d. -em 307/a/4

d. -seydi 279/b/10

dörd → **dört**

d. +i 207/a/11

dört : Dört.

d. 200/b/14, 201/a/13, 217/b/14,
218/b/6, 224/a/4, 247/a/9, 251/b/15,
251/a/8, 271/b/13, 286/b/10, 297/b/4,
297/b/5, 297/a/5, 298/b/3, 311/a/6,
314/b/14, 314/a/12, 325/a/15, 334/a/6,
336/a/4, 337/a/13, 352/b/11, 352/a/2,
353/a/14, 358/b/2, 358/b/13, 365/b/10,
368/a/9, 381/b/10, 399/a/9, 399/a/10,
399/a/12, 400/b/4, 400/b/9, 400/b/9

döşek : Yatak.

d. +e 235/b/11

d. +den 282/a/3

d. +lerinde 382/b/6

döşük → **döşek**

d. +üm 282/a/4

du‘ā (A.) : Davet, çağrı. Allah’tan isteme.

d. 243/b/9, 244/b/6, 244/a/14,
265/b/14, 268/a/9, 343/b/8, 356/a/5

d. +dur 277/b/2

d. +yıla 279/b/3

d. +sı 221/a/14, 356/a/12

d. +sın 356/a/8

d. +sından 356/a/9, 356/a/11

d. +sıyla 267/a/8

d. +lar 376/b/1
du‘ā’un-‘aleyh (A.) : Dua üzerine olsun.
d. 243/b/7, 356/b/1
dudağ : Dudak, ağız organı.
d. +ı 240/a/10, 401/a/10
d. +ında 401/a/8
d. +ları 375/a/9
d. +ların 401/a/7
dūdu’l-‘akreb (A.) : İpek böceği.
d. 397/b/6
duncuk- : Havasızlıktan bunalmak, boğulmak..
d. -maya 367/b/10
dur- : Durmak.
d. -ur 205/b/6, 205/a/4, 237/b/10, 242/a/5, 249/b/4, 276/b/4, 280/a/15, 286/b/3, 293/b/5, 298/a/8, 300/b/1, 318/b/14, 322/b/15, 325/b/2, 326/b/5, 326/a/9, 326/a/10, 335/b/11, 336/a/15, 342/a/9, 354/b/3, 354/a/12, 365/b/6, 374/a/2, 374/a/6, 378/a/3, 386/b/14, 392/a/2, 402/b/8
d. -uruz 280/b/9
d. -urlar 252/a/8, 253/a/4, 253/a/4, 253/a/4, 267/a/5, 304/b/10, 304/a/6, 320/a/7, 322/b/9, 334/a/11, 345/b/3, 351/a/14, 354/b/14, 378/b/8
d. -mış 264/b/12, 288/a/14, 323/b/14
d. -mışlar 291/a/12
d. -dı 214/a/7, 217/a/11, 220/b/15, 222/a/14, 228/a/8, 229/a/5, 239/b/10, 243/b/14, 244/a/15, 258/b/9, 259/b/11, 269/b/15, 285/b/2, 285/b/3, 289/a/1, 301/a/2, 301/a/7, 303/b/1, 339/b/7,

340/a/9, 340/a/10, 346/b/12, 347/b/8, 347/a/10, 367/b/9, 368/b/11, 376/a/11, 401/b/14, 402/b/6, 402/b/10
d. -dılar 286/a/12, 287/a/6, 347/a/7, 349/b/7, 362/b/10
d. -sun 227/b/1
d. -sam 262/a/4
d. -sa 214/b/5, 317/a/3
d. -a 230/a/13
d. -ıcağ 204/a/14, 232/a/14
d. -up 364/b/3, 364/b/12
d. -an 206/b/12, 354/b/1
d. -duğı 321/b/2, 336/b/8, 343/a/6, 360/b/2, 364/a/6
d. -urmuş 241/b/7, 272/b/5, 363/b/1
d. -urdu 239/b/2, 313/b/2
d. -urken 336/a/15, 367/b/1
d. -urlardı 238/b/1, 238/a/15
d. -maz 201/a/10, 211/b/15, 373/b/1
d. -madum 262/a/5
d. -madı 336/a/3
d. -amaz 335/a/11, 381/a/7, 390/a/3
d. -mayınca 331/b/8
d. -mağ 230/a/4, 320/b/6
durak : Durulan yer, durak.
d. 327/a/8
dut- → **tu-**
d. -ar 202/b/6, 235/a/6, 253/a/3, 265/a/15, 299/b/12, 311/a/3, 318/b/12, 329/b/5, 344/b/2, 368/a/10, 403/a/10
d. -arlar 204/b/6, 212/a/9, 214/b/15, 225/a/11, 300/b/4
d. -mış 242/a/5, 244/a/10, 296/a/4, 296/a/8, 355/a/3
d. -mışdur 387/b/7

d. -mışlar 270/b/1
d. -dum 299/b/2
d. -dı 214/a/6, 218/a/15, 227/a/1,
 229/a/9, 289/b/12, 289/a/2, 294/b/13,
 300/a/13
d. -duğ 246/b/10, 335/b/12
d. -dılar 222/b/8, 227/b/6, 233/a/11,
 255/a/5, 287/b/11, 289/b/13
d. 218/a/4
d. -sun 225/a/10
d. -sa 279/b/15, 281/b/6, 317/a/1,
 355/b/12, 393/b/7
d. -salar 207/b/6, 315/a/6, 350/b/15,
 351/a/8, 364/a/15, 379/b/5, 379/b/6
d. -am 216/b/8
d. -a 264/a/7
d. -alar 207/a/13, 216/b/5, 233/b/9,
 317/b/14, 364/a/9, 380/a/11
d. -up 365/a/6
d. -an 380/b/2, 380/b/2, 400/b/7
d. -anuñ 215/a/7
d. -ardı 314/a/8
d. -mazlar 252/a/5
d. -maya 231/a/14
d. -amaz 318/b/7
d. -abildiler 340/a/15
d. -abileler 318/b/7
d. -agelir 235/b/15
d. -mağ 222/b/12
duş- → **dut-**
d. -alım 242/b/9
dutuş- → **şutuş-**
d. -ur 204/b/9
duz : Tuz.
d. 363/a/10

dūzah (F.) : Cehennem.
d. +ı 383/b/7
duzak → **şuzak**
d. +larn 367/a/14
dūbūr (A.) : Makat, kıç.
d. +ūnden 392/a/7
dūcūclik : Tavukluk?
d. +ile 332/a/10
dūgūm : Dūđūm.
d. +in 272/a/11
dūgūn : Dūđūn.
d. 351/a/7
d. +e 236/a/2
dūhnū'l-belessān (A.) : Balsama yađı.
d. 201/a/8, 201/a/14
dūkel : Hepsi, tamamı.
d. +i 383/b/4
dūkkān (A.) : İřyeri, dūkkān.
d. +da 396/a/7
d. +ma 362/b/14, 389/b/12, 396/a/7
dūlbend (F.) : Tūlbend.
d. +ile 365/a/9
d. +e 257/b/11
d. +ūm 365/a/5, 365/a/10
dūldūl (A.) : Kirpi.
d. 372/a/9
dūnyā (A.) : Dūnya, yerkūre.
d. 216/b/12, 272/b/8, 277/b/10,
 282/a/13, 297/a/6, 377/a/4
d. +nuñ 243/b/2, 292/b/11, 398/a/10
d. +yı 273/a/10, 321/a/3, 340/b/14
d. +ya 237/b/5, 257/a/1
d. +da 257/a/6, 336/a/11, 352/b/12,
 377/a/2, 397/b/2
d. +dan 222/b/7, 234/b/8, 247/b/14,

267/b/6, 296/a/11

düpdüz : Dümdüz.

d. 392/a/1

dür- : Dürmek, katlamak.

d. -er 308/b/2

d. -di 217/b/4

d. -eler 347/a/9

dürlü : Türlü, çeşit.

d. 201/b/6, 201/b/8, 202/b/4,

202/b/5, 206/b/13, 206/a/10, 206/a/10,

207/a/8, 208/b/14, 208/a/2, 208/a/3,

208/a/4, 210/b/6, 211/a/4, 212/b/4,

214/b/1, 215/b/7, 215/b/15, 216/a/11,

216/a/11, 222/b/2, 223/b/5, 225/a/5,

226/a/1, 227/a/13, 227/a/13, 227/a/14,

229/b/1, 229/b/3, 230/b/6, 255/b/7,

259/a/6, 259/a/6, 272/a/12, 272/a/13,

272/a/13, 274/b/9, 275/b/2, 276/a/6,

278/b/1, 281/b/15, 283/b/13, 291/b/7,

299/b/6, 300/b/2, 306/b/3, 309/b/15,

309/b/15, 317/b/5, 318/b/10, 323/b/2,

323/b/2, 323/a/4, 325/b/9, 332/a/1,

345/a/13, 353/b/7, 353/b/11, 360/a/2,

361/b/7, 364/a/11, 368/a/3, 368/a/6,

368/a/7, 368/a/8, 373/b/3, 374/b/12,

377/a/2, 387/a/5, 400/b/15

d. +dür 201/b/6, 222/b/9, 279/b/14,

295/a/9, 317/b/6

dürrâc (A.) : Çil kuşu, turaç kuşu.

d. 318/b/3

dürt- : Sürtmek.

d. -er 344/a/5

d. -di 399/b/15

d. -se 230/b/14, 231/b/3, 355/b/5

d. -seler 201/b/4, 208/a/11, 331/b/2,

341/a/11, 361/b/10

d. -e 391/a/15

d. -eler 201/b/4, 344/a/8, 362/a/3

d. -eseler 212/b/12

dürtin- : Sürtünmek.

d. -seler 371/b/9

dürüt- : Sürmek.

d. -seler 341/b/10

dürüst (F.) : Doğru.

d. 237/b/14, 305/a/13, 355/b/8

düş : Düş, hayal.

d. 234/a/9, 272/b/2, 280/a/12,

282/b/13, 285/b/5, 285/a/15, 288/b/10,

288/b/8, 288/b/11, 290/a/1, 290/a/13,

349/a/9, 368/a/13

d. +i 285/b/1, 285/a/15, 317/b/10

d. +de 203/a/13, 233/a/7, 234/a/4,

234/a/12, 234/a/14, 234/a/15,

236/b/13, 236/b/14, 236/b/15, 237/a/1,

288/b/13, 289/a/5, 290/a/3, 309/a/13,

316/b/4, 316/b/5, 326/b/7, 330/b/1,

334/b/1, 334/a/15, 349/b/9, 359/a/8,

367/a/2, 367/a/3, 371/a/12, 381/b/10,

383/a/4

d. +den 288/b/15

d. +inde 205/a/13, 289/a/12, 317/b/9

d. +ler 282/b/13

düş- : Düşmek.

d. -er 201/b/14, 260/b/10, 292/b/1,

292/b/1, 310/a/4, 311/a/8, 326/a/3,

330/b/15, 335/a/14, 335/a/14, 354/a/2,

354/a/3, 358/b/5, 359/a/2, 364/b/9,

368/b/1, 371/a/11, 373/a/5, 379/a/5,

386/a/1, 386/a/4, 393/a/11, 400/a/9

d. -erler 364/b/10

d. -miş 243/b/1, 253/a/14, 272/b/3, 325/b/14, 336/a/2, 365/a/9, 379/b/1, 389/b/8

d. -mişdür 211/b/13, 224/b/3

d. -düm 244/a/12, 298/b/1, 298/b/14, 366/b/4

d. -dün 298/b/6

d. -di 219/a/2, 233/a/14, 236/a/9, 238/b/15, 243/a/10, 247/a/11, 257/a/9, 261/b/11, 261/b/11, 262/b/7, 269/b/12, 284/b/6, 287/b/7, 296/b/3, 299/a/1, 301/b/14, 308/b/8, 319/a/10, 334/b/6, 339/a/3, 340/a/10, 348/b/8, 360/b/11, 377/a/12, 381/b/5, 385/a/10, 388/a/12, 402/a/3

d. -se 211/a/14, 280/a/3, 283/a/7, 298/a/1, 314/a/8, 364/a/14, 368/b/15, 373/a/7, 375/b/8, 378/a/11, 379/b/4, 380/a/15, 381/a/7, 389/b/12, 393/b/6

d. -em 307/b/12

d. -e 322/b/3

d. -ecek 263/b/14

d. -üben 320/b/12

d. -üp 244/a/8, 320/b/13

d. -ene 277/a/11

d. -digi 298/a/2

d. -erdi 239/b/4, 261/b/12, 314/a/9

d. -erlerdi 254/a/10, 382/b/8

d. -erse 230/b/8, 230/b/9

d. -mez 236/b/7, 311/a/7, 403/b/2

d. -ermez 323/a/13

d. -meye 278/a/12, 380/a/1

düşmen (F.) : Düşman.

d. 241/a/7, 279/a/2, 284/b/8, 289/a/1, 331/b/7, 344/b/13, 349/b/5,

357/a/15, 363/a/11, 374/a/15, 384/b/2, 396/b/15

d. +dür 317/a/7, 330/b/4, 344/a/11, 349/a/12, 353/a/8, 364/b/11, 370/b/1, 374/b/5, 374/a/14, 381/b/10, 398/a/1

d. +e 241/a/3, 241/a/6, 331/b/8, 364/b/13

d. +den 259/b/7, 301/b/10, 383/a/6

d. +i 334/a/2, 359/a/9, 367/a/3, 388/a/14

d. +idür 204/b/13, 312/b/2, 330/b/3, 331/a/15, 354/a/8, 359/b/8, 374/b/4, 393/b/12

d. +ine 202/b/14

d. +leri 240/b/1

d. +lerin 335/b/10

d. +lerinün 284/a/15

d. +leriñüzi 278/b/12

d. +ler 217/a/9, 350/a/15

düşmenlik : Düşmanlık.

d. 381/a/15

d. +i 312/a/10

düşür- : Düşürmek.

d. -ür 206/b/15, 348/a/13

d. -di 339/b/13

düşvār (F.) : Müşköl, zor.

d. 205/a/12, 209/b/11

d. +dur 378/b/9

düşvārlik : Zorluk, güçlük.

d. +ıla 335/a/8, 371/a/7

dütün → **tütün**

d. +i 209/b/6

dütüz- → **tütüz-**

d. -en 326/a/4

düz : Düzgün, düzlük.

d. 355/a/15
d. +le 355/b/1
düz- : Yapmak, düzenlemek.
d. -erim 371/a/2
d. -er 311/b/1, 373/b/12, 382/a/13, 391/b/15, 391/b/15, 392/a/1, 393/a/1, 393/a/13
d. -erler 203/b/15, 212/a/6, 215/a/8, 215/a/15, 221/a/6, 237/a/14, 313/b/10, 342/b/15, 352/b/8, 353/b/2, 353/b/7, 379/a/14
d. -miş 242/a/5
d. -mişdür 221/a/9, 229/b/7, 396/a/12
d. -mişler 221/a/5, 257/b/10, 270/b/3, 270/b/6, 270/a/13, 305/b/3, 353/b/3, 382/a/3
d. -mişlerdür 222/b/2, 222/a/7, 224/b/8, 297/a/10, 353/b/5
d. -di 210/a/10, 210/a/11, 216/a/2, 237/b/3, 259/a/5, 259/a/5, 266/b/12, 266/a/8, 272/a/1, 272/a/1, 281/a/4, 306/b/1, 371/a/3, 384/b/14, 402/a/10
d. -diler 226/b/9, 238/a/2, 263/a/1, 287/a/5, 287/a/5, 367/a/1
d. -eyim 370/b/15
d. -sün 402/a/13
d. -ün 263/a/1
d. -seler 200/a/11, 280/a/5, 348/a/13, 350/a/2, 350/a/5, 357/b/4, 357/b/5, 357/b/6, 380/a/5, 391/b/5, 391/b/6, 393/b/2
d. -em 307/b/5
d. -en 389/b/12
d. -dügin 393/a/1

d. -düklerin 270/b/7
d. -eriseñ 371/a/1
d. -mişdi 276/a/15, 281/a/10, 307/a/9
d. -mişlerdi 401/a/12
d. -emezler 270/b/2
d. -mege 393/a/4
d. -mek 216/a/4, 281/a/11
düzdür- → **düzdür-**
d. -di 247/b/14
düzdür- : Yaptırtmak, tertip ettirmek, hazırlatmak.
d. -di 220/a/10, 400/b/9
düzen : Durum.
d. +e 218/a/6, 249/b/13, 254/a/5
düzet- : Düzmek.
d. -diler 200/a/3
d. -mişdür 229/b/3
düzil- : Hazırlanmak.
d. -mişdür 225/a/8
düzme : Uydurma.
d. +yimiş 318/a/12
düzmeklik : Düzenleme.
d. 270/b/8

E

ebābīl (A.) : Kırılmaç.
e. 330/b/12
ebābil → **ebābīl**
e. +i 314/b/1
ebed (A.) : Sonsuz gelecek.
e. 402/b/1
ebedī (A.) : Sonsuz.
e. +dür 272/b/9

ebrişim (F.) : Bükülmüş ipek, ibrişim.

e. 397/b/7, 397/b/13, 397/b/15,

398/a/4, 398/a/8

e. +i 398/a/3, 398/a/15

ebu'l-beşer (A.) : İnsanın atası, Adem.

e. 256/a/7

echel (A.) : Zır cahil, çok zahil.

e. 273/b/6

ecnās (A.) : Cinsler, türler.

e. 300/a/10

e. +ını 251/b/8

e. +ından 254/b/3

ecnāsi'l-cinni (A.) : Cin türleri.

e. 296/a/11

ecsām (A.) : Cisimler, nesnelere.

e. +da 230/a/8

ed-dālū'd-dalab (A.) : Bir tür çınar.

e. 204/a/7

ed-dürrācū (A.) : Çil kuşu.

e. 318/b/2

edeb (A.) : Terbiye, nezaket.

e. +ile 276/a/13

ednā (A.) : En alçak, en aşağı,
bayağılık.

e. 230/b/6, 230/b/7, 273/b/6,

277/b/12

edviye (A.) : İlaçlar, devalar.

e. 226/a/1

e. +dür 277/b/2, 392/a/14

e. +yile 279/b/7

e. +ye 203/b/7, 203/b/8, 205/b/13

e. +de 205/a/10

e. +ler 276/a/6, 277/a/15, 341/b/7

e. +leri 392/a/14

e. +lere 209/b/8, 209/a/6

efkām : File verilen başka bir ad.

e. 333/b/9

efsūn (F.) : Efsun, büyü.

e. 387/a/15, 388/a/8

e. +u 387/b/3

e. +lar 258/b/6

eg- : Eğmek, başı aşağı gelmek.

e. -er 201/a/10

eger (F.) : Eğer, şayet.

e. 200/b/9, 200/b/12, 200/b/14,

200/a/9, 201/b/3, 201/b/3, 201/b/5,

201/b/6, 201/b/9, 201/a/1, 201/a/2,

201/a/11, 202/b/7, 202/a/5, 202/a/8,

203/b/5, 203/b/7, 203/a/3, 203/a/5,

203/a/15, 204/b/8, 204/b/13, 204/b/14,

204/b/15, 206/b/6, 206/b/10, 206/b/11,

206/b/14, 206/b/15, 206/a/3, 208/a/10,

209/a/6, 210/b/4, 211/b/14, 212/b/7,

212/b/12, 212/b/12, 212/a/4, 213/a/6,

213/a/6, 214/b/5, 214/b/6, 215/b/4,

215/b/6, 216/b/1, 217/a/10, 218/b/13,

219/b/5, 219/b/11, 225/a/10, 227/a/5,

227/a/15, 228/a/6, 229/b/9, 229/a/2,

229/a/3, 229/a/4, 230/b/1, 230/b/8,

230/b/8, 230/b/9, 230/b/12, 231/b/2,

231/b/4, 231/b/7, 231/b/9, 231/b/11,

231/b/13, 231/b/14, 231/b/15, 231/a/9,

231/a/10, 231/a/11, 231/a/14, 232/b/5,

232/b/14, 232/a/1, 232/a/2, 233/a/4,

234/b/3, 234/b/11, 234/b/11, 234/b/12,

234/b/15, 234/b/15, 234/a/12,

235/b/13, 235/a/1, 235/a/2, 235/a/8,

235/a/10, 235/a/10, 236/a/7, 239/b/12,

240/b/15, 243/a/4, 244/b/4, 247/b/1,

248/b/9, 249/b/2, 249/b/2, 249/b/5,

250/a/13, 252/b/6, 252/b/14, 252/a/7,
254/b/1, 254/b/8, 254/a/14, 255/a/10,
258/a/5, 258/a/6, 264/a/13, 265/b/9,
269/b/12, 271/b/7, 271/a/1, 271/a/5,
271/a/7, 271/a/7, 271/a/10, 271/a/12,
271/a/14, 273/b/1, 273/b/2, 273/b/3,
273/b/4, 273/b/4, 273/b/12, 273/b/13,
273/a/12, 273/a/13, 273/a/14,
273/a/15, 274/b/7, 274/a/9, 274/a/10,
274/a/11, 274/a/14, 275/a/12,
275/a/13, 276/a/2, 277/b/15, 277/a/7,
279/b/10, 279/a/15, 280/b/1, 280/a/2,
280/a/13, 283/b/5, 283/a/8, 284/a/13,
285/b/10, 286/b/1, 288/b/1, 288/a/13,
290/b/4, 291/b/14, 293/a/1, 293/a/9,
297/b/1, 297/b/13, 297/b/14, 297/b/15,
301/a/10, 302/a/8, 304/b/7, 304/b/15,
305/b/4, 305/a/1, 305/a/13, 306/a/12,
308/a/6, 309/b/13, 310/b/8, 310/b/10,
310/b/14, 310/b/15, 310/a/8, 310/a/11,
311/a/11, 312/b/9, 312/a/10, 313/a/8,
313/a/9, 314/a/4, 314/a/5, 314/a/6,
314/a/8, 314/a/9, 314/a/11, 315/a/5,
315/a/6, 315/a/7, 315/a/9, 315/a/10,
316/a/3, 316/a/4, 317/b/12, 317/b/13,
317/b/13, 317/b/14, 317/b/15,
317/a/12, 319/b/7, 320/b/10, 324/a/15,
325/a/11, 326/b/1, 326/b/1, 326/b/2,
326/a/13, 326/a/14, 327/a/2, 327/a/12,
328/a/13, 329/a/3, 329/a/6, 330/b/6,
330/b/7, 331/b/2, 331/a/1, 331/a/3,
331/a/5, 331/a/13, 332/b/3, 332/a/1,
334/b/2, 335/a/9, 337/a/10, 338/b/15,
340/a/2, 341/b/3, 341/b/5, 341/b/8,
341/b/9, 341/b/10, 341/b/11, 341/b/12,

341/a/9, 341/a/11, 341/a/12, 341/a/13,
341/a/13, 341/a/14, 341/a/15, 342/a/4,
342/a/9, 342/a/13, 343/b/15, 344/a/2,
344/a/3, 344/a/6, 344/a/7, 344/a/9,
344/a/13, 345/b/6, 345/b/12, 345/b/14,
346/a/1, 347/b/12, 348/a/4, 348/a/6,
348/a/11, 348/a/13, 349/b/9, 349/a/5,
349/a/6, 350/b/15, 350/a/1, 350/a/2,
350/a/4, 350/a/5, 350/a/7, 351/a/11,
353/b/9, 353/b/10, 353/a/2, 354/a/13,
355/b/3, 355/b/5, 355/b/6, 355/b/7,
355/b/8, 355/a/13, 357/b/3, 357/b/4,
357/b/6, 357/b/7, 357/b/9, 357/a/10,
357/a/12, 359/b/8, 359/a/11, 361/b/10,
361/b/11, 361/b/13, 361/b/15, 361/a/2,
361/a/9, 362/a/1, 362/a/2, 362/a/7,
362/a/8, 364/b/5, 364/b/6, 364/a/15,
366/b/15, 367/a/3, 367/a/8, 367/a/9,
367/a/10, 369/b/9, 369/a/4, 371/b/5,
371/b/6, 371/b/8, 371/a/1, 371/a/10,
371/a/13, 373/b/1, 373/a/15, 374/b/2,
374/a/11, 375/a/14, 377/b/5, 378/b/13,
378/a/10, 378/a/11, 379/b/4, 379/b/5,
379/b/6, 379/b/11, 379/b/15, 379/a/9,
380/b/1, 380/b/2, 380/a/1, 380/a/2,
380/a/2, 380/a/4, 380/a/6, 380/a/8,
380/a/11, 380/a/15, 380/a/15, 381/a/7,
381/a/13, 382/a/8, 382/a/11, 382/a/12,
383/a/2, 383/a/5, 384/b/2, 384/b/7,
385/b/9, 385/b/12, 386/b/5, 386/a/3,
386/a/3, 387/b/1, 387/b/13, 388/b/6,
389/b/6, 389/b/12, 389/b/14, 389/a/3,
390/b/1, 390/b/3, 390/a/1, 390/a/10,
390/a/12, 390/a/13, 391/b/1, 391/b/5,
391/a/13, 391/a/15, 392/b/2, 392/a/3,

392/a/3, 392/a/5, 392/a/6, 392/a/6,
392/a/7, 393/b/1, 393/b/2, 393/b/6,
393/b/6, 394/b/15, 395/a/8, 397/a/1,
397/a/3, 399/b/3, 399/b/9, 400/a/7,
400/a/8, 400/a/12, 401/a/3, 402/b/4,
403/a/13

egerçe → **egerçi**

e. 279/b/8, 323/a/3

egerçi (F.) : Her ne kadar, ise de.

e. 210/b/3, 228/a/5, 235/b/10,
299/b/7, 312/b/15, 349/a/2, 367/b/5

egir- : Eğirmek, bükmek.

e. -ürler 215/a/15, 352/a/7

egle- : Eylemek, etmek.

e. -r 223/a/6

eglen- : Eğlenmek, oyalanmak.

e. -ürsin 307/b/1

e. -ür 223/a/3, 354/b/3

e. -di 285/b/3, 300/a/13

e. -i 369/a/2, 369/a/2

e. -medin 278/b/13

egri : Eğri, düz olmayan.

e. 233/a/2, 311/b/1

e. +den 256/a/15

e. +dür 256/a/15, 304/b/5, 353/a/8

ehl (A.) : Sahip, yerli, usta, soylu.

e. +i 211/b/8, 222/a/1, 381/b/8

e. +inüñ 397/b/5

e. +ini 402/b/2

e. +ine 305/a/8

e. +inden 326/b/5

e. +imüzdendür 269/a/15

e. -i cāhiliyyet 326/b/4

e. -i cinnī 303/a/7

e. -i fārs 247/b/15, 247/b/15

e. -i ḥabeş+e 367/b/11

e. -i hind 340/b/9, 388/b/4

e. -i iştahar 288/a/4

e. -i incil+den 235/a/4

e. -i islām+da 211/b/10, 370/b/5,
370/b/6

e. -i 'işret 394/a/10

e. -i 'iyāl+inden 281/a/2

e. -i keştī 375/b/5

e. -i koştantiniyye 218/b/8, 218/b/12

e. -i rüm+ıla 247/b/14, 248/a/1

e. -i sünnet 222/b/15

e. -i tefsīr 292/a/11

e. -i yemāme 259/a/6, 259/a/10

e. -i yüyān 368/a/10

ejderhā (F.) : Ejderha, büyük yılan.

e. 224/a/14, 308/b/10, 372/a/2,
384/a/10, 384/a/11, 385/a/1, 385/a/11,
388/a/6, 388/a/7

e. +dur 385/b/5

e. +yıdı 385/a/14

e. +yıla 370/b/1

e. +nuñ 385/a/10, 385/a/12, 388/b/6

e. +yı 372/a/1, 384/b/4, 385/a/11

e. +ya 372/a/4, 372/a/4, 385/a/5,
388/a/9, 399/b/9

ek- : Ekmek, tohum saçmak.

e. -erem 272/a/14

e. -erler 361/b/14

e. -mişdür 209/a/14

e. -di 208/b/15, 210/b/10

e. -se 389/a/3

e. -seler 204/a/15, 349/b/9

e. -eler 207/a/14, 211/b/9

e. -enlerin 393/b/15

- e. -mezler** 200/b/7
- e. -meyeler** 208/a/14
- e. -mege** 341/a/2
- ekābir** (A.) : En büyükler.
e. +e 355/a/10
- ekālīm** (A.) : İklimler, ülkeler, diyarlar.
e. 299/b/8
- ekber** (A.) : En büyük.
e. 217/a/6
- ekin** : Mahsul, buğday vb. tür ürünler.
e. 341/a/2
e. +lerin 344/b/3
- ekşer** (A.) : En çok.
e. 282/b/2
- ekşeriyye** (A.) : Çok defa.
e. 312/a/7
- eksik** : Eksik.
e. 208/a/12, 270/a/14, 314/a/10, 364/a/8
e. +dür 232/a/9, 384/a/10
- eksil-** : Azalmak, eksilmek.
e. -ür 239/a/13, 282/b/2, 282/b/4
e. -di 267/a/14
e. -i 326/a/10
- eksük** → **eksik**
e. 229/b/14
- ekşi** : Ekşi.
e. 202/a/12, 204/b/15, 205/a/1, 231/b/14
e. +dür 342/b/5
- ekvān** : Bir cin adı.
e. 293/b/6
e. +ı 293/b/10, 293/b/12, 293/b/15
e. +a 293/b/11
- el** : El uzvu, el.
e. 228/b/11, 235/a/2, 255/b/1, 316/a/7, 316/a/8, 347/a/7, 403/b/10
e. +dür 332/a/7
e. +ile 210/b/6, 299/a/14, 310/a/11, 385/b/11, 385/b/11, 397/b/4
e. +e 341/b/10
e. +üm 225/b/7
e. +ümi 291/b/14
e. +ümden 385/a/8
e. +üñ 349/b/5
e. +üñile 289/b/1
e. +üñi 216/b/2, 349/b/6
e. +üñe 309/a/3
e. +üñden 385/a/6
e. +i 200/b/4, 203/b/2, 206/a/6, 250/a/2, 293/b/13, 299/a/7, 300/b/8, 314/a/6, 332/a/7, 332/a/8, 359/a/5, 366/b/8, 369/b/8, 378/a/11, 378/a/12, 402/a/8
e. +in 215/b/6, 221/a/12, 246/b/10, 261/a/4, 269/b/5, 303/a/6, 366/b/6, 378/a/10, 386/a/12
e. +inüñ 212/b/13, 283/b/1, 299/a/2
e. +ini 215/b/6, 221/b/13, 221/a/9, 221/a/11, 222/a/4, 245/a/7, 283/b/1
e. +ine 215/a/7, 241/a/8, 243/a/14, 246/a/3, 260/a/7, 265/a/3, 265/a/5, 280/b/12, 281/a/7, 284/a/3, 313/b/3, 313/a/13, 320/b/5, 343/a/13, 349/b/5, 362/b/1, 362/b/3, 362/b/14, 364/b/14, 384/b/14
e. +inde 218/b/7, 239/a/1, 242/a/14, 257/b/12, 261/b/4, 265/a/14, 267/b/5,

- 267/b/6, 268/b/6, 287/b/6, 290/b/15,
295/b/8, 304/b/1, 317/a/1, 399/a/7
- e. +indedür** 261/b/1
- e. +indeki** 259/b/15, 260/a/7,
304/b/4
- e. +inden** 229/b/10, 234/b/4,
243/b/10, 244/b/11, 245/a/3, 266/a/4,
270/b/1, 270/a/12, 292/a/7, 302/a/6,
303/b/6, 305/b/2, 307/a/5, 310/a/12,
319/a/5, 360/a/15, 365/a/13, 382/b/14,
387/b/9, 395/a/13
- e. +iyle** 231/a/8, 244/b/8, 341/a/4,
366/b/10, 379/b/3
- e. +imüz** 209/a/1
- e. +imize** 257/b/9
- e. +imüzden** 376/b/7
- e. +leri** 255/b/9, 379/b/2
- e. +lerin** 374/b/14
- e. +lerine** 249/b/2, 255/b/9, 356/b/2
- e. +lerinde** 218/a/8, 249/a/12
- el-‘ādi’s-serendebī** (A.) : Serendib’teki
Ad kavmi mensubu.
- e.** 240/a/2
- el-‘anber** (A.) : Amber, güzel koku.
- e.** 206/b/3
- el-‘ar‘ar** (A.) : Anırma.
- e.** 206/b/13
- el-ās** (A.) : Kakum.
- e.** 200/a/12
- el-‘aşkūr** (A.) : Serçe kuşu.
- e.** 330/b/1
- el-bakām** : Bir tür ağaç.
- e.** 200/b/7
- el-ba‘sūb** (A.) : Bir arı türü, sarı arı.
- e.** 393/b/5
- el-berā‘ad** (A.) : Gece kuşu.
- e.** 325/b/13
- el-bersetvüc** : Bir tür balık.
- e.** 378/a/15
- elbette** (A.) : Mutlaka, tabii ki.
- e.** 218/a/3, 308/b/13, 356/b/15
- el-bevl** (A.) : İdrar yapma, işeme.
- e.** 231/b/7
- el-cerādū** (A.) : Çekirge.
- e.** 393/b/14
- elem** (A.) : Acı, ıstırap.
- e.** 316/a/2
- el-esed** (A.) : Arslan.
- e.** 354/a/10
- elet-** : İletmek, ulaştırmak.
- e. -di** 397/b/6
- el-ferānik** (A.) : Bir tür canavar.
- e.** 359/a/13
- el-ġāi** (A.) : Sonuç olarak.
- e.** 231/b/15
- el-ġarībeti** (A.) : Tuhafliklar.
- e.** 213/b/9
- el-ġurābu** (A.) : Karga.
- e.** 329/a/13
- el-ġūş** : Bir tür cin.
- e.** 255/b/2, 255/b/2
- el-ĥaber** (A.) : Bilgi.
- e.** 326/b/13, 395/b/10
- el-ĥamdū‘l-illāh** (A.) Allah’a şükür.
- e.** 253/b/3, 258/a/14
- elĥān** (A.) : Şarkılar.
- e. +ın** 345/b/2
- el-ĥarā‘īm** (A.) : Bir tür balık.
- e.** 378/b/10

- el-ḥaṭṭāf** (A.) : Kırlangıç.
e. 330/b/12
- el-ḥā'ü ḥalīç** : Halanc ağacı.
e. 203/b/12
- el-ḥā'ü ḥalīleç** : Kabil'de yetişen bir ağaç.
e. 212/a/11
- el-ḥā'ü ḥūr** : Kehribar ağacı.
e. 203/b/2
- el-ḥirbā** (A.) : Bukelamun.
e. 374/b/12
- el-ḥuffāş** (A.) : Yarasa.
e. 331/a/6
- elikdür-** : Ele geçirmek.
e. -ürler 364/b/10
- el-'inebü** (A.) : Üzüm.
e. 207/a/8
- el-ḳāfu'l-ḳar'u** (A.) : Su kabağı.
e. 208/b/9
- el-kāfūr** (A.) : Mum yapımında kullanılan madde.
e. 209/b/9
- el-kebere** : Kedi tırnağı otu.
e. 209/b/1
- el-ḳışşā'u** (A.) : Hıyar.
e. 209/a/6
- el-kümmeşerā** : Armut.
e. 209/a/10
- el-levz** (A.) : Badem.
e. 210/b/1
- elli** : Elli.
e. 205/a/6, 231/a/5, 355/a/15
- ellişer** : Ellişer.
e. 221/b/7
- ellü** → **elli**
- e. 299/a/13
- elma** : Elma.
e. 202/b/4, 202/b/4, 202/b/8, 202/a/10, 202/a/11, 202/a/11, 202/a/12, 202/a/13, 202/a/13, 202/a/15
e. +nuñ 202/b/8
e. +yı 335/a/8, 387/a/1
- el-mirāre** (A.) : Ayna.
e. 231/b/2
- el-mü'minîn** (A.) : İnanmışlar.
e. 268/a/4
- el-naḥl** (A.) : Hurma ağacı.
e. 211/a/12
- el-rummān** : Nar.
e. 204/b/9
- elṭaf** (A.) : Lütuflar, iyilikler.
e. +dur 306/b/11
e. +a 302/a/12
- el-timsāḥ** (A.) : Timsah.
e. 380/b/5
- el-'unnāb** (A.) : Hünnap.
e. 207/a/1
- elvān** (A.) : Renkler.
e. +ı 223/a/8
e. +larla 308/a/14
- el-verd** (A.) : Gül.
e. 212/b/4
- em-** : Emmek.
e. -er 351/b/9, 353/b/15, 363/b/5
e. -erler 363/b/6
e. -miş 363/b/7
e. -en 386/b/6
e. -mez 224/b/9
- emānet** (A.) : Emanet.
e. +dür 300/b/7

emcek : Meme.

e. 363/b/5

e. **+i** 247/b/2, 331/b/4, 358/b/2

e. **+in** 351/b/8, 363/b/6, 363/b/7

e. **+inden** 331/b/5

e. **+leri** 333/a/1, 378/b/14

emcik → **emcek**

e. **+i** 247/b/1

e. **+in** 224/b/9

e. **+lerine** 250/a/1

emîn (A.) : Güvenilir, emin.

e. 206/b/2, 206/a/9, 233/a/10,

269/a/6, 274/b/14, 303/a/7, 327/a/11,

361/a/3, 367/a/9, 369/b/4, 378/b/2,

385/a/13, 392/b/12

e. **+idi** 388/a/4

emir (A.) : Emir, buyruk.

e. 274/a/12, 376/a/3, 384/b/14

emîr (A.) : Bey, emir.

e. 268/a/3, 288/b/12

emîrû'l-mü'minîn (A.) : Mü'minlerin emiri.

e. 239/a/6, 247/b/3, 247/b/5,

262/b/9, 263/b/5, 267/b/7, 269/a/8,

295/a/4, 316/b/7, 343/a/15, 372/b/13,

397/b/6, 403/b/6, 403/a/2

e. **+e** 295/a/1, 362/a/13, 403/b/4

emlāk (A.) : Emlak, mülkler.

e. **+ından** 281/a/2

emr → **emir**

e. 256/a/8, 322/b/10, 343/a/4,

367/b/9, 375/b/14, 396/b/13

e. **+e** 367/b/10

e. **+i** 385/a/8

e. **+iyle** 220/a/11, 294/a/3, 336/a/13,

350/b/5, 367/b/6, 388/b/1

emşāl (A.) : Misaller, benzerler.

e. **+i** 228/b/1, 306/b/9, 321/b/3

e. **+ini** 275/b/3

emvāt (A.) : Ölüler.

e. 326/b/4

emzir- : Emzirmek.

e. **-ür** 344/a/10

e. **-di** 386/b/2

e. **-ürdi** 350/b/5

e. **-mek** 360/a/13

emzür- → **emzir-**

e. **-miş** 360/a/6, 363/b/8

e. **-di** 376/a/4, 376/a/5, 401/a/2

eñ : En.

e. **+lerinde** 362/b/6

en- : İnnek.

e. **-medüm** 366/a/13

enār (F.) : Nar.

e. 200/b/1, 204/b/9, 204/b/13,

204/b/14, 205/a/1, 225/b/15, 355/b/11,
390/a/11

e. **+uñ** 205/a/2

e. **+ı** 204/b/15

e. **+ını** 238/a/8

enbiyā (A.) : Nebiler.

e. 268/b/12

endām (F.) : Boy pos.

e. **+ın** 242/a/5

e. **+ına** 208/a/10

e. **+ları** 252/a/13

endāz (F.) : Atıcı, atan.

e. 253/a/3

e. **+lardur** 250/a/6

endīşe (F.) : Düşünce, tasa, kaygı,

korku.

e. 243/b/2, 277/b/9, 401/b/10

eñel : Diş ağrısında inleyen?

e.+e 231/a/10

engüştâne (F.) : Yüksük.

e. 348/a/13

enik : Etcil hayvanların yavrusu.

e. +i 276/a/8

e. +in 362/a/5

enük → **enik**

e. +i 356/a/1, 365/a/9

e. +in 365/b/2

e. +ini 365/a/9

e. +leri 360/b/14

e. +lerini 364/b/15

e. +lerine 358/a/1

enükle- : Yavrulamak.

e. -r 354/b/9, 363/b/6, 364/a/3,
364/a/4

e. -yicek 280/a/8

e. -se 355/b/14

e. -ye 357/b/15

e. -mişidi 363/b/5

e. -mez 354/b/9

enüklüci : Gebe, enikleyici.

e. 358/a/5

envā' (A.) : Türler, çeşitler.

e. 308/b/3

e. -i belā 279/a/2

e. -i hareket+ile 321/a/9

e. -i ni'met+ler 363/a/4

epsem : Sessiz, suskun.

e. 320/b/6, 320/b/7, 321/a/1

er : Erkek, koca, yiğit.

e. 231/a/4, 231/a/6, 231/a/7,

232/b/4, 232/a/12, 233/b/4, 233/a/10,
234/b/6, 235/b/6, 236/a/3, 240/b/3,

285/a/11, 285/a/12, 285/a/14,

287/a/10, 291/b/6, 304/b/6, 314/b/6,

314/b/11, 341/b/5, 345/b/8, 358/b/10,

358/b/14, 361/a/9, 364/b/3, 382/b/6

e. +dür 233/b/3

e. +üñ 231/a/3, 250/b/1, 256/b/2

e. +i 232/b/3

e. +e 210/b/2, 232/a/14, 234/a/5

e. +imdür 263/a/7

e. +ümdür 302/a/7

e. +i 250/a/15, 251/b/11, 252/a/2

e. +leri 248/b/2

e. +lerinüñ 249/b/14

e. +ler 240/b/2

eren : Eren, Allah'a ermiş kişi.

e. +leri 240/b/11, 250/a/7, 300/b/2,
300/b/3

e. +lerine 300/b/3

e. +ler 232/b/7, 232/a/7, 233/b/2,
233/b/8, 234/b/2, 240/b/6, 376/b/1,
376/b/3

e. +lere 232/b/7, 232/a/4

e. +lerüñ 232/a/11

erğanün (F.) : Erganun, org çalgısı.

e. 225/a/7, 226/b/11, 226/a/2,
226/a/4, 227/b/10

e. +uñı 228/a/1

eri- : Erimek.

e. -r 350/a/3, 379/a/6

e. -miş 226/a/3

e. -ye 283/b/5

erid- → **erit-**

e. -ür 209/b/1, 389/b/13, 389/b/13,
389/b/15

e. -elüm 265/b/8

e. -üp 389/b/13

e. -ürdüm 271/b/9

erit- : Eritmek.

e. -miş 226/a/4

e. -diler 265/b/10, 402/a/13,
402/a/14

e. -seler 270/b/15, 271/a/1, 271/a/8,
271/a/12, 271/a/13, 271/a/15

e. -mez 389/b/15

eritdür- : Erittirmek.

e. -di 222/a/15

erkek : Erkek kişi.

e. 309/b/5, 340/a/2, 348/a/6,
348/a/6, 362/a/4

e. +dür 316/a/5

e. +i 325/b/12, 327/b/10, 348/a/3,
348/a/6, 348/a/8, 351/a/9, 375/a/13

e. +in 315/a/3

e. +inüñ 211/a/15

e. +inde 277/a/4

e. +inden 313/a/4

erke(k) : Erkek.

e. +yile 393/a/12

erkeklik : Erkeklik.

e. 340/b/4, 348/a/3

erkeklü : Erkeklerin olduğu ortam,
erkekli.

e. 211/a/13

erlik : Yiğitlik, kahramanlık.

e. 236/b/7

e. +ile 290/a/4

e. +den 236/b/7

er-ru'ād : Bir tür balık.

e. 378/a/9

erte : Sonra, ertesi.

e. +ye 246/b/14, 362/b/1

ervāḥ (F.) : Ruhlar.

e. -i emvāt 326/b/4

e. -i eşkıyā 327/a/2

e. -i şühedā 327/a/1

es- : Esmek.

e. -di 313/a/15

e. -e 231/a/15

e. -icek 213/a/11

e. -dükde 344/a/12

e. -erse 349/a/6

esbāb (A.) : Sebepler.

e. 273/b/7, 273/a/11

e. +a 274/a/4

e. +dan 279/b/12

e. -i 'ufünet+dür 392/b/3

esed (A.) : Arslan.

e. 247/b/11, 280/b/3, 280/b/4

e. +dür 247/b/11

esedu'llāḥ (A.) : Allah'ın arslanı.

e. 356/b/13

esenleş- : Vedalaşmak, selamlaşmak.

e. -di 349/b/2

eşer (A.) Eser, yapıt, iz.

e. 213/a/11, 239/b/9, 246/b/5,
311/a/12, 342/a/1, 378/b/13, 389/a/8,
389/a/9, 389/a/12, 389/a/12

e. +i 293/b/1, 356/b/12, 388/a/2

e. +idür 294/a/4, 294/a/10

e. +in 355/a/9

e. +leri 224/b/8, 235/a/12

esīr (A.) : Tutsak, esir.

e. 236/b/4, 247/a/12, 257/b/5,
258/b/2, 289/a/2, 294/b/7, 328/b/14

e. +idi 334/b/15

e. +di 236/b/3

e. +ler 257/b/6

esirge- : Bağışlamak, esirgemek.

e. **yüp** 348/b/12

esirlik : Esirlik, tutsaklık.

e. +ile 219/a/1

eski- : Eskimek.

e. -r 283/a/10

eşnā (A.) : Sırası, vakti.

e. +da 219/a/2, 310/b/10, 343/a/10,
351/b/14

espür : Bir balık türü.

e. 378/b/4

e. +ıla 378/b/7

esrār (A.) : Sırlar, gizler.

e. +ım 280/b/10

esri- : Esrimek, sarhoş olmak.

e. -r 386/b/6

e. -miş 333/b/12

e. -di 299/a/7

esrük : Sarhoş.

e. +le 278/a/13

es-sakankūr (A.) : Mısır kum
kertenkelesi.

e. 380/a/14

es-selfehāt : Kaplumbağa.

e. 383/a/5

es-semekü'l-bāl (A.) : Bal balığı.

e. 379/a/2

es-semekü'l-esved (A.) : Siyah balık.

e. 378/b/4

es-semekü'l-kevsec (A.) : Kesveç

balığı.

e. 379/b/2

es-sinnevr (A.) : Kedi.

e. 370/b/11

es-sürretü (A.) : Göbek.

e. 231/b/4

esved (A.) : Siyah, kara.

e. 212/a/14, 261/a/11, 261/a/15

eş- : Eşmek, kazmak.

e. -er 363/a/15

e. -mez 354/a/7

eşek : Eşek, yük hayvanı.

e. 228/b/14, 229/a/2, 229/a/4,
280/a/6, 298/a/4, 300/b/1, 302/a/3,
331/a/14, 331/a/15, 345/b/10, 346/a/3,
346/a/6, 346/a/6, 348/a/1, 348/a/4,
348/a/5, 348/a/6, 366/b/14, 367/a/4,
367/a/4, 367/a/4, 390/b/3, 390/a/12

e. +dür 345/b/6

e. +ün 346/b/9, 348/a/2, 348/a/3

e. +i 323/b/6

e. +e 346/a/7

e. +i 346/b/1

e. +inün 348/a/5

e. +in 346/a/8

e. +ine 347/a/13

e. +üne 346/b/8

e. +de 277/a/6

e(ş)-şer (A.) : En kötüsü.

e. +ini 400/b/7

eşkar (A.) : Kızıl suratlı.

e. 391/a/10

eşle- : Çiftleşme, cinsel ilişki.

e. -meyince 211/a/14

eşrefü mahlūkāt (F.) : Yarıtlmışların

en şerefli.

e. **+sın** 399/a/1, 400/b/3

eşyā (A.) : Eşya, şeyler.

e. **+ya** 281/a/11

et : Et.

e. 232/b/1, 279/a/6, 279/a/11,
279/a/13, 283/a/2, 283/a/3, 283/a/6,
283/a/6, 299/a/10, 349/a/4, 356/a/1,
366/a/4, 370/a/8, 374/b/6, 400/b/10

e. **+dür** 232/a/14

e. **+ile** 379/b/15

e. **+e** 232/a/15, 400/b/11, 400/a/5

e. **+i** 201/a/1, 242/a/15, 298/b/3,
313/b/6, 316/b/12, 316/b/13, 321/a/4,
335/a/15, 336/b/9, 336/b/10, 336/b/10,
342/b/5, 342/a/6, 349/a/3, 361/b/9,
364/b/7, 368/a/4, 371/b/5, 373/a/9,
392/b/1, 401/b/12

e. **+idür** 242/a/10, 299/a/11

e. **+iymiş** 241/b/8

e. **+in** 283/a/7, 329/a/12, 336/b/11,
336/b/11, 336/b/11, 355/b/4, 363/b/9,
363/b/11, 401/b/8

e. **+ine** 344/a/13

e. **+inden** 283/a/6

e. **+leri** 374/b/8, 380/b/12

e. **+ler** 229/b/4, 400/a/4

e. **+lerde** 336/b/9

et- : Etmek, yapmak.

e. **-di** 302/a/2

etek : Etek.

e. **+i** 351/b/8

e. **+ine** 363/b/13

eṭṭibbā (A.) : Tabipler, doktorlar.

e. 203/a/12, 225/b/12, 337/a/7

etmek : Ekmek.

e. 252/a/7, 315/a/5, 363/a/10

e. **+i** 205/b/8, 205/b/8

e. **+in** 362/a/15

eṭṭrāf (A.) : Çevre, etraf.

e. **+da** 246/b/7

e. **+ında** 254/b/7, 322/a/7

e. **-ı 'ālem+i** 248/a/3

et-tuffāḥ (A.) : Elma.

e. 202/a/10

ev : Ev.

e. 211/b/15, 217/b/14, 218/a/1,
218/a/7, 221/b/3, 225/b/6, 253/b/2,
268/b/8, 290/a/10, 298/b/6, 302/a/7,
323/a/7, 402/a/6

e. **+iñ** 218/a/8

e. **+üñ** 218/a/9, 218/a/11, 293/b/1,
328/a/2, 328/a/3, 399/b/2

e. **+i** 218/a/3, 328/a/1

e. **+e** 229/a/13, 238/a/9, 253/b/1,
259/b/12, 298/b/4, 303/a/5, 316/a/2,
317/a/4, 363/b/4, 364/a/6, 364/a/6

e. **+de** 217/a/7, 255/b/1, 258/a/4,
316/a/2, 347/a/1, 370/b/12, 388/b/7,
396/a/13, 397/b/15

e. **+dedür** 233/b/15

e. **+den** 232/a/13, 364/a/9

e. **+üme** 207/a/5

e. **+in** 217/a/9, 217/a/9, 226/a/9,
393/a/13

e. **+inüñ** 346/b/14

e. **+ine** 253/a/14, 258/b/15,
259/a/12, 262/a/8, 269/a/15, 313/a/14,
315/b/8, 323/a/7, 327/b/15, 346/b/13,
355/a/4, 355/a/5

e. +iñde 220/a/1
e. +inde 258/b/15, 315/b/9, 335/a/2
e. +indeki 285/a/4
e. +inden 272/a/9
e. +leri 248/b/12, 250/a/4, 252/a/8, 267/a/10, 291/b/8, 367/a/15
e. +lerin 382/b/5
e. +lerini 306/a/6
e. +lerine 259/a/12, 298/b/2
e. +lerimizi 220/b/14
e. +lerinde 298/b/2, 316/a/6, 321/a/15, 328/a/5
e. +ler 238/a/2, 319/b/3, 382/a/10, 391/b/15
e. +lere 302/a/5
evlād (A.) : Evlat, çocuklar.
e. +ı 256/b/4
e. +ından 258/a/10
e. +ındandır 249/a/2
evlen- : Evlenmek.
e. -di 246/a/6
e. -enleri 289/a/6
e. -düğüm 282/a/3
evliyā (A.) : Evliya, veliler, Allah dostları.
e. 268/b/11, 269/b/1
e. +nuñ 270/a/5
e. +da 268/b/11
e. +laradur 397/b/2
evlü : Bekar olmayan.
e. 234/a/5
evvel (A.) : Önce, ilk.
e. 203/b/12, 210/b/15, 223/a/1, 230/a/9, 234/a/6, 236/a/12, 242/b/7, 256/b/3, 256/b/4, 256/a/1, 264/a/1,

313/b/11, 317/a/13, 342/b/2, 357/a/12, 361/a/7, 383/b/3, 384/a/1, 386/b/3, 386/b/5, 386/b/6, 386/a/10, 392/b/8, 393/a/3, 393/a/9
e. +i 363/b/13
e. +ü 403/b/14
e. +ki 266/b/14, 292/b/4, 317/a/12
e. +den 347/b/14
ey (A., F., T.) : Ey, hey.
e. 210/a/13, 219/a/15, 227/b/14, 228/a/5, 243/a/14, 246/a/3, 251/a/5, 256/a/15, 260/a/1, 260/a/3, 263/b/12, 264/a/5, 264/a/11, 267/b/11, 271/b/8, 272/b/1, 273/b/13, 275/a/4, 277/b/13, 278/a/2, 290/a/12, 293/b/6, 294/b/9, 294/b/12, 295/b/9, 298/b/5, 300/b/12, 301/b/1, 302/b/9, 307/b/5, 307/b/15, 307/b/15, 308/b/9, 327/b/1, 327/b/1, 336/b/6, 363/a/1, 375/b/2, 376/b/6, 376/b/9, 376/a/8, 384/b/5, 398/b/6, 398/b/12, 398/b/13, 399/a/6
eyd- → **eydür-**
e. -er 296/a/5
e. -ür 202/b/15, 203/a/1, 203/a/10, 203/a/12, 207/a/3, 207/a/5, 209/b/2, 209/b/5, 209/b/7, 211/b/10, 211/a/10, 214/a/9, 215/b/13, 216/b/7, 216/b/12, 216/b/13, 216/a/2, 216/a/3, 217/b/2, 217/b/4, 217/b/9, 217/a/1, 217/a/5, 217/a/7, 217/a/8, 217/a/10, 217/a/10, 217/a/13, 218/b/10, 218/b/12, 218/a/3, 219/b/4, 220/b/3, 220/b/5, 220/b/6, 220/b/12, 220/a/4, 221/a/3, 222/a/2, 222/a/12, 223/b/10, 223/a/2, 224/a/1, 224/a/9, 224/a/11, 225/b/3, 225/b/5,

225/b/6, 225/b/8, 225/a/2, 226/b/5,
226/b/6, 226/b/6, 227/b/3, 227/b/13,
227/b/15, 227/a/4, 228/b/11, 228/b/11,
228/b/12, 228/b/12, 228/b/13, 228/a/5,
228/a/5, 232/b/5, 233/a/8, 233/a/12,
233/a/13, 234/a/12, 236/b/10,
236/b/10, 236/a/9, 237/a/3, 239/b/11,
239/b/13, 240/a/11, 242/a/6, 242/a/12,
243/a/1, 243/a/14, 243/a/15, 244/b/1,
244/b/9, 244/b/10, 244/b/12, 244/b/13,
244/a/10, 244/a/11, 244/a/12,
244/a/15, 245/a/4, 245/a/5, 248/b/8,
251/a/2, 253/b/2, 254/a/8, 255/b/2,
255/b/2, 255/a/10, 255/a/11, 255/a/13,
255/a/15, 257/b/2, 257/a/6, 257/a/15,
258/a/11, 258/a/12, 259/b/13,
259/b/14, 260/a/2, 260/a/3, 260/a/5,
260/a/5, 260/a/5, 260/a/8, 260/a/11,
260/a/12, 260/a/14, 261/b/2, 261/b/4,
261/b/14, 261/b/14, 262/b/1, 262/a/2,
263/b/3, 263/b/12, 263/a/4, 263/a/5,
263/a/7, 263/a/9, 263/a/10, 264/b/9,
264/b/9, 264/a/3, 264/a/5, 264/a/6,
264/a/11, 264/a/13, 265/b/7, 265/b/8,
265/b/8, 265/b/11, 266/a/6, 266/a/6,
266/a/7, 267/b/2, 267/b/4, 267/b/4,
267/b/11, 268/a/4, 269/b/2, 269/b/4,
269/a/10, 269/a/13, 270/b/5, 270/a/2,
270/a/6, 271/b/8, 272/b/1, 272/b/1,
272/a/8, 272/a/9, 274/b/15, 275/b/7,
275/a/3, 275/a/4, 275/a/4, 275/a/7,
275/a/8, 275/a/8, 275/a/9, 276/b/1,
276/b/6, 276/b/7, 276/b/11, 276/a/15,
277/b/8, 277/b/13, 278/b/3, 278/b/7,
278/b/15, 278/a/2, 278/a/6, 278/a/9,

279/a/9, 279/a/12, 282/b/11, 282/b/12,
282/b/12, 282/a/1, 283/b/13, 285/b/1,
285/b/5, 285/b/14, 285/a/2, 285/a/3,
285/a/6, 285/a/8, 285/a/11, 285/a/11,
286/b/1, 286/b/2, 286/b/2, 286/b/5,
286/b/6, 286/a/2, 286/a/6, 286/a/8,
286/a/8, 286/a/9, 286/a/10, 286/a/13,
286/a/14, 286/a/15, 286/a/15, 287/b/1,
287/b/2, 287/b/3, 287/b/4, 287/b/5,
287/b/6, 287/b/8, 287/b/12, 287/b/13,
287/a/14, 287/a/15, 288/b/2, 288/b/4,
288/a/10, 288/a/13, 288/a/15, 289/b/3,
289/b/7, 289/a/13, 289/a/15, 290/b/2,
290/b/4, 290/b/6, 290/b/10, 290/b/12,
290/a/6, 290/a/14, 291/b/1, 291/b/5,
291/b/9, 291/b/14, 291/a/14, 291/a/15,
292/a/4, 292/a/8, 293/b/6, 293/a/6,
294/b/2, 294/b/4, 294/b/11, 294/b/12,
294/a/14, 294/a/15, 295/b/9, 295/b/10,
296/b/11, 297/b/2, 298/b/8, 298/b/9,
298/b/11, 298/a/6, 298/a/10, 298/a/10,
298/a/13, 298/a/14, 299/a/9, 299/a/15,
300/b/5, 300/b/6, 300/b/8, 300/a/6,
300/a/8, 300/a/12, 301/b/1, 301/b/1,
301/b/2, 301/b/6, 301/b/9, 301/b/9,
301/b/9, 301/b/10, 301/b/10, 301/b/10,
301/b/11, 301/b/11, 301/b/13, 302/b/3,
302/b/3, 302/b/4, 302/b/9, 302/a/5,
302/a/7, 303/a/6, 304/b/3, 304/a/6,
306/a/1, 306/a/3, 306/a/7, 306/a/12,
307/b/1, 307/b/1, 307/b/2, 307/b/3,
307/b/5, 307/b/9, 307/b/10, 307/b/11,
307/b/12, 307/b/12, 307/b/14,
307/b/15, 307/a/1, 307/a/1, 307/a/4,
307/a/4, 307/a/5, 307/a/14, 307/a/14,

308/b/2, 308/b/8, 308/b/14, 309/a/4,
309/a/5, 310/b/8, 310/b/10, 310/b/12,
310/b/13, 310/a/10, 310/a/11,
313/a/11, 314/b/8, 314/a/13, 315/b/6,
315/b/6, 315/b/10, 315/b/11, 316/b/1,
316/a/9, 316/a/10, 317/b/10, 317/a/11,
318/a/9, 319/a/4, 319/a/11, 320/b/10,
322/b/8, 323/b/8, 323/b/13, 324/a/8,
324/a/10, 324/a/15, 326/b/6, 326/b/8,
327/b/8, 327/a/10, 328/b/7, 328/b/11,
328/a/8, 329/a/11, 333/b/4, 333/b/14,
333/b/15, 333/a/7, 334/b/1, 334/b/2,
334/b/15, 334/a/1, 334/a/8, 335/a/1,
336/b/5, 336/b/6, 336/b/7, 336/b/8,
336/b/9, 336/b/10, 336/b/10, 336/b/11,
336/b/12, 336/b/13, 336/b/13,
336/b/13, 336/b/15, 336/a/1, 337/b/9,
338/b/3, 338/b/4, 338/b/4, 338/b/10,
338/b/13, 338/b/14, 338/a/2, 338/a/12,
338/a/15, 339/a/1, 341/a/7, 346/b/4,
346/b/5, 346/b/6, 346/b/15, 347/b/3,
347/b/7, 347/a/1, 347/a/1, 347/a/1,
347/a/2, 347/a/3, 347/a/3, 347/a/8,
348/b/9, 348/b/10, 349/b/2, 349/b/4,
349/b/5, 349/a/7, 349/a/14, 353/b/3,
356/b/8, 356/a/8, 356/a/14, 356/a/15,
357/a/5, 358/b/8, 358/a/2, 360/b/7,
360/b/8, 361/b/1, 361/b/1, 361/a/15,
363/b/4, 363/a/1, 363/a/10, 365/b/15,
365/a/4, 366/b/4, 368/b/9, 369/b/1,
369/b/5, 369/b/6, 371/a/1, 372/b/11,
372/b/12, 372/b/14, 374/a/3, 375/b/6,
375/b/12, 376/b/6, 376/a/8, 377/b/10,
377/b/14, 378/a/4, 378/a/5, 384/b/4,
384/b/5, 386/b/12, 387/b/1, 387/b/1,

387/a/15, 388/b/6, 388/a/2, 388/a/11,
389/b/7, 391/a/10, 394/a/5, 395/b/8,
396/b/15, 396/a/11, 397/b/1, 397/a/1,
397/a/5, 398/b/11, 398/b/13, 400/a/1,
401/b/4, 401/a/5, 403/b/6, 403/b/7,
403/a/2

e. -eriz 292/b/4

e. -ürbiz 369/a/6

e. -eyim 333/b/15

e. -e 233/a/10

e. -üñ 402/a/12

eydici : Söyleyici, anlatıcı.

e. +ler 225/a/13

eydür- : Söylemek, demek.

e. -ür 274/a/15, 392/a/5

e. -ler 201/b/2, 209/a/14, 211/a/11,
212/b/1, 216/b/4, 218/b/8, 219/a/5,
219/a/12, 222/a/8, 222/a/8, 223/a/4,
223/a/5, 224/b/14, 225/a/9, 226/b/12,
226/a/7, 226/a/13, 227/b/8, 227/a/8,
229/a/10, 230/b/13, 230/a/11, 233/b/4,
234/b/10, 236/b/7, 236/b/13, 236/b/14,
237/a/10, 239/a/2, 239/a/14, 240/a/14,
244/b/2, 244/a/6, 245/b/3, 245/b/4,
245/a/11, 248/b/7, 248/b/14, 248/a/9,
249/b/4, 250/b/11, 252/b/7, 254/a/5,
255/a/4, 258/b/6, 259/b/6, 264/b/3,
264/a/1, 265/b/12, 269/b/9, 270/a/5,
271/b/4, 273/a/7, 274/b/1, 274/b/14,
275/b/6, 276/a/9, 277/b/7, 284/a/2,
284/a/15, 285/b/11, 286/b/9, 288/b/12,
288/a/6, 290/a/2, 291/a/8, 292/a/12,
293/b/2, 294/b/5, 294/a/5, 295/b/4,
296/a/1, 299/b/3, 299/b/11, 299/b/12,
301/a/9, 301/a/11, 301/a/13, 302/a/1,

303/b/9, 303/b/15, 304/b/5, 304/b/8,
304/b/10, 304/a/3, 304/a/10, 305/b/11,
310/a/8, 310/a/13, 310/a/15, 312/b/6,
314/b/5, 315/b/14, 316/b/15, 316/a/5,
322/a/1, 327/b/15, 327/a/4, 330/a/4,
332/a/9, 334/a/2, 335/b/12, 337/a/9,
337/a/14, 340/b/10, 340/b/14, 342/b/9,
345/a/4, 345/a/5, 345/a/11, 347/b/9,
347/a/11, 348/b/5, 350/a/5, 351/a/6,
355/a/3, 357/a/1, 358/a/6, 359/a/3,
360/b/3, 360/a/3, 361/b/5, 361/a/11,
362/a/13, 362/a/14, 363/a/9, 365/b/14,
370/b/5, 370/b/9, 370/b/13, 371/b/5,
372/b/7, 372/a/15, 375/a/9, 381/b/13,
386/a/10, 387/b/15, 387/a/6, 387/a/9,
387/a/13, 388/b/11, 391/a/3, 395/a/14,
396/a/6, 397/a/7, 399/b/5, 399/b/14,
401/b/1

e. **-üz** 274/b/9, 336/a/13, 392/a/8

e. **-düm** 365/a/13

e. **-di** 226/a/11, 237/b/6, 268/b/14,
268/b/14, 285/b/12, 363/b/9

e. **-lerse** 292/b/2

e. **-em** 258/a/5, 258/a/7, 327/b/1

eydürd- → **eydür-**

e. **-ür** 286/a/11

eyegü : Eye kemiği.

e. 232/b/14

e. **+yi** 233/a/1

e. **+ye** 232/b/13

e. **+si** 385/b/15

e. **+sinden** 232/b/15, 256/a/14

e. **+lerinden** 379/a/14

eyi : İyi.

e. 212/a/15

eyid- → **eydür-**

e. **-ür** 291/b/15

e. **-ürler** 206/b/4

e. **-ürdi** 285/b/11

eyit- → **eydür-**

e. **-miş** 252/a/12, 253/a/10,
253/a/15, 399/b/11

e. **-dim** 209/b/4, 217/a/6, 217/a/8,
217/a/9, 217/a/11, 278/b/6, 278/a/9,
291/a/15, 292/a/4, 338/a/11

e. **-düm** 202/b/15, 217/a/6, 217/a/10,
217/a/12, 219/b/1, 219/a/8, 225/b/5,
225/b/6, 255/b/5, 258/a/5, 258/a/8,
258/a/12, 258/a/14, 262/a/6, 270/a/4,
270/a/5, 278/b/1, 278/a/10, 279/a/9,
279/a/10, 279/a/12, 298/a/11, 299/b/1,
299/b/1, 299/b/3, 300/b/12, 306/a/12,
338/b/3, 401/b/5

e. **-di** 200/a/1, 200/a/4, 202/b/1,
202/a/15, 205/b/1, 207/a/6, 210/a/13,
216/b/2, 216/b/11, 216/a/8, 216/a/9,
217/a/6, 224/b/15, 224/b/15, 224/a/7,
227/b/14, 227/a/3, 227/a/13, 228/b/5,
228/b/8, 228/b/13, 228/a/1, 228/a/9,
229/a/1, 232/a/15, 233/b/2, 233/b/5,
233/b/6, 233/a/1, 233/a/2, 233/a/3,
233/a/5, 233/a/6, 234/b/1, 234/a/2,
234/a/8, 234/a/8, 234/a/8, 237/b/7,
237/b/7, 238/a/11, 239/a/7, 239/a/10,
242/a/2, 242/a/7, 242/a/12, 243/b/10,
245/b/10, 245/b/15, 245/a/5, 246/a/3,
247/b/5, 247/b/15, 247/a/1, 248/a/1,
251/a/3, 251/a/5, 251/a/6, 251/a/6,
255/a/6, 255/a/8, 256/a/15, 258/b/10,
258/b/12, 258/a/4, 258/a/9, 259/b/1,

259/b/1, 259/b/2, 262/b/1, 262/b/4,
262/b/13, 262/b/15, 262/a/15, 263/b/2,
263/b/2, 263/b/2, 263/a/14, 264/b/5,
264/b/6, 264/a/2, 264/a/3, 265/a/2,
266/a/7, 268/a/10, 269/a/15, 270/a/4,
270/a/4, 272/a/14, 276/b/11, 276/a/14,
279/a/10, 282/a/9, 282/a/13, 282/a/14,
288/b/1, 288/b/1, 289/b/8, 289/a/6,
290/b/10, 290/b/15, 290/a/3, 290/a/12,
291/a/13, 293/b/8, 294/a/11, 295/a/2,
295/a/5, 296/a/8, 298/b/1, 300/a/3,
300/a/14, 301/b/12, 301/a/4, 302/b/2,
302/b/11, 304/a/14, 306/b/15, 308/a/9,
316/a/6, 326/b/9, 326/a/8, 326/a/9,
327/b/3, 327/a/9, 328/b/15, 329/a/11,
330/a/2, 332/a/7, 333/a/3, 334/a/13,
338/a/4, 338/a/9, 342/b/11, 343/b/8,
343/b/12, 346/b/10, 348/b/6, 348/b/7,
348/b/12, 348/b/13, 349/b/3, 349/a/15,
352/a/15, 353/b/4, 356/b/8, 356/a/6,
370/b/15, 388/a/1, 391/a/3, 391/a/6,
393/a/5, 394/b/15, 394/a/1, 396/a/10,
401/b/3, 403/a/3

e. -dük 217/b/1

e. -diler 205/a/14, 209/a/1, 213/a/10,
216/a/2, 218/a/11, 219/a/9, 219/a/15,
220/b/5, 220/a/7, 224/a/13, 228/b/4,
228/b/14, 228/b/15, 228/a/4, 232/a/14,
233/b/6, 233/a/4, 237/b/10, 238/a/6,
238/a/12, 240/b/4, 246/a/13, 249/a/14,
255/b/6, 258/b/14, 259/a/10, 259/a/12,
260/b/5, 260/a/10, 264/b/14, 264/b/14,
279/a/6, 279/a/11, 287/a/4, 288/a/1,
289/a/10, 294/a/11, 298/b/5, 299/b/4,
299/b/6, 299/a/11, 300/a/5, 300/a/7,

304/a/8, 315/b/11, 326/a/9, 327/a/5,
328/b/12, 339/a/1, 339/a/5, 347/b/12,
347/b/14, 349/a/12, 350/a/12,
358/b/10, 362/b/11, 362/b/11, 370/b/6,
370/b/8, 372/b/11, 375/b/5, 375/b/7,
376/b/3, 376/b/9, 376/a/13, 376/a/14,
377/a/15, 384/b/12, 395/b/8, 400/a/11,
402/a/5, 403/a/1

e. 286/b/5, 400/b/15

e. -se 235/a/11

eyle : Öyle.

e. 285/a/6, 285/a/7, 307/a/1,

320/b/1, 361/b/6, 379/b/2

eyle- : Yapmak, demek.

e. -rin 255/a/8

e. -rsin 264/b/5

e. -r 200/a/10, 200/a/13, 200/a/13,

204/b/4, 207/a/2, 207/a/7, 210/a/7,

211/a/2, 234/b/13, 249/b/13, 274/b/11,

274/b/11, 282/b/12, 282/a/6, 297/b/2,

311/b/7, 316/b/9, 321/a/4, 355/b/8,

355/a/10, 365/b/7, 374/a/5, 379/a/4,

392/a/1, 392/a/3, 392/a/11, 398/a/8

e. -rler 204/b/8, 208/b/8, 252/b/5,

316/b/9, 324/b/9, 335/b/8, 344/b/8,

352/a/7, 378/b/12

e. -miş 242/b/10, 305/b/4, 360/a/4

e. -mişdür 217/b/3, 243/a/12,

292/b/6, 305/a/12, 370/a/15, 378/a/13,

396/a/5, 399/a/7, 399/a/8, 400/b/3,

400/a/4

e. -mişler 239/a/3, 239/a/4, 265/a/4,

318/b/1

e. -mişlerdür 215/b/15, 218/b/1,

218/b/9, 250/a/1, 280/b/7, 297/a/9,
297/a/13, 305/a/12

e. -dim 290/a/5

e. -düm 228/b/12, 228/b/12,
228/b/13, 271/b/13, 366/a/15, 401/a/3

e. -dün 228/b/13

e. -di 209/b/3, 210/b/9, 210/b/11,
210/b/13, 210/b/14, 213/b/2, 216/b/10,
219/b/13, 220/b/15, 220/a/6, 220/a/7,
228/b/11, 229/a/10, 235/b/2, 235/a/14,
238/a/3, 239/b/9, 239/b/10, 240/b/13,
241/b/8, 243/b/3, 256/a/9, 257/b/1,
257/b/5, 262/b/11, 263/b/5, 263/a/14,
265/a/8, 266/b/3, 268/a/3, 269/a/7,
272/b/6, 275/b/5, 275/b/10, 277/a/9,
282/a/3, 292/b/3, 292/a/9, 301/a/5,
302/b/10, 302/b/11, 304/a/13, 305/b/9,
306/a/4, 306/a/11, 308/b/8, 309/a/2,
310/b/12, 310/b/14, 313/a/14,
313/a/15, 314/b/12, 315/b/9, 327/b/10,
328/a/9, 334/a/9, 335/a/3, 339/b/10,
339/a/3, 347/a/12, 349/b/8, 355/a/8,
356/b/5, 360/a/11, 366/b/1, 367/a/6,
367/a/7, 367/a/15, 371/a/3, 376/a/6,
383/a/1, 384/b/3, 385/a/11, 386/a/13,
386/a/13, 386/a/14, 386/a/14,
386/a/14, 396/b/13, 396/a/9, 397/a/7,
400/b/8, 400/b/8, 400/b/13, 401/b/1,
403/b/5

e. -dük 301/a/8, 376/b/7

e. -diler 200/a/3, 216/a/13, 224/b/15,
226/b/10, 247/a/4, 251/a/11, 306/a/6,
319/b/3, 334/a/8, 343/b/5, 345/a/7,
371/a/2, 376/b/15, 400/b/11

e. -yiser 346/b/9

e. -yiserdür 243/b/3

e. -gil 269/a/6, 376/b/8, 384/b/9

e. 200/b/10, 202/a/15, 204/a/3,
211/b/2, 218/a/4, 221/a/8, 235/b/2,
243/a/2, 245/a/8, 276/b/10, 282/a/3,
286/b/5, 290/b/7, 307/b/14, 309/a/3,
310/b/13, 314/b/9, 323/a/9, 323/a/14,
336/b/11, 339/a/10, 375/b/2, 377/b/7,
387/a/15, 389/b/11, 402/a/6

e. -ñi 395/b/13

e. -sün 268/a/10

e. -sünler 228/a/2

e. -sem 260/b/3

e. -se 285/b/9, 314/a/9, 345/b/11

e. -seler 201/b/9, 271/a/8, 340/b/3

e. -yem 258/b/13, 401/a/4

e. -yesin 285/a/5

e. -ye 257/b/1, 266/b/12, 281/a/3,
282/b/9, 283/a/2, 285/b/10, 305/b/2

e. -yeler 254/b/5, 318/a/7, 326/a/1

e. -yüben 299/a/10

e. -yüp 326/a/1

e. -yen 208/b/12

e. -dügi 359/b/7

e. -rdi 352/b/4, 352/b/4

e. -mişdüm 385/a/5

e. -mez 215/a/8, 283/a/9, 379/a/3,
381/a/6, 388/a/8, 398/b/12

e. -mezler 282/b/10

e. -medün 398/b/9

e. -megil 286/a/6, 376/b/5

e. -meye 387/a/15

e. -meyeler 236/b/6

e. -meyince 265/a/7

e. -mek 401/b/7
eyled- : Yaptırtmak.
e. -ür 317/a/3
eyt- → **eydür-**
e. -di 224/a/13, 227/a/4, 259/a/3,
261/b/6
eyü : İyi.
e. 204/a/15, 207/a/1, 208/b/15,
212/b/6, 213/b/14, 233/a/8, 234/b/2,
237/b/8, 313/b/4, 315/a/2, 317/b/6,
321/a/6, 334/b/6, 336/b/3, 338/b/1,
338/b/13, 342/a/2, 379/a/7
e. +dür 251/b/12, 313/a/4, 314/a/12,
317/b/13
e. +yi 273/a/7
e. +si 206/a/15, 314/b/12, 315/a/1,
340/b/7, 341/a/9
e. +rek 391/a/8
eyüt- → **eydür-**
e. -dim 338/b/8
e. -dük 269/b/3
eyyām (A.) : Günler.
e. 367/b/9
e. -i 'iyd+de 287/a/9
ez- : Ezmek.
e. -se 212/b/13, 266/b/10
e. -ermiş 266/b/9
ezān (A.) : Ezan.
e. 218/b/3
e. +ın 271/b/10
ezber (F.) : Ezber, akılda tutma.
e. 347/b/12, 347/b/13, 347/b/15,
347/a/15
ez-zafda' : Kurbağa.
e. 382/a/7

ez-zanāce : Bir tür canavar.

e. 354/a/5

ez-zeytūn (A.) : Zeytin.

e. 205/a/7

ez-zü'ibü : Kurt.

e. 356/b/14

F

fahır (A.) : Kıvanç, övünme.

f. 215/b/10, 240/b/15, 242/b/11

fahl (A.) : Nesil, soy.

f. +ımızdandır 337/b/12

fahr → **fahır**

f. 356/b/13

fā'ide (A.) : Fayda, yarar.

f. 200/a/11, 202/a/7, 203/b/7,
205/a/10, 208/b/9, 208/b/11, 209/b/6,
283/a/13, 316/b/14, 328/b/1, 368/a/5,
383/a/11, 391/b/8, 402/b/1

f. +si 201/a/8, 203/a/15, 204/b/3,
205/a/7, 208/b/4, 208/b/11, 209/a/11,
209/a/15, 211/a/10, 211/a/10, 350/a/8,
391/a/15

fāl (A.) : Fal, uğur.

f. 327/a/8

fālc (A.) : İnme, felç.

f. +a 208/b/4

fānī (A.) : Fani, ölümlü.

f. 332/b/6

f. +dür 272/b/8

farāş (A.) : Halı.

f. 284/b/15, 284/b/15

fare (A.) : Fare, sıçan.

f. 359/b/8, 370/b/15, 371/b/4,

371/a/5, 371/a/5, 371/a/10, 372/b/4,
372/b/9, 372/b/14, 372/a/13, 373/b/12

f. +nūñ 371/a/9, 372/b/6

f. +i 371/b/2, 372/b/9, 372/a/13,
372/a/15

f. +den 348/b/2, 355/b/14, 359/b/8,
371/a/6, 372/b/4, 372/b/6, 374/a/14

fāriğ (A.) : Rahat, huzurlu.

f. 236/b/1, 244/b/12, 328/a/4

fark (A.) : Fark, başkalık.

f. 267/a/4, 268/a/7, 352/a/8,
368/b/13

farsu'n-nāsi (A.) : İranlı, Farslar.

f. 345/a/12

fārvān : Bir kuş türü.

f. 325/a/14

farz (A.) : Allah'ın kesin emri, farz.

f. +dur 232/a/12

fāsık (A.) : Fesat çıkararan.

f. 329/b/1

f. +dur 330/b/1

faşıl (A.) : Bölüm, ara, fasıl.

f. 213/b/8, 221/a/4, 222/b/1,
222/b/9, 267/a/3, 279/b/12, 288/b/7,
389/a/5, 390/a/13, 402/b/1

f. +da 224/b/2

f. +lar 255/b/13

fāsīd (A.) : Fesat çıkararan, bozguncu.

f. 392/b/3, 392/b/13

faşl → **faşıl**

f. 256/a/1, 276/b/15, 277/b/1,
279/b/13, 281/b/5, 283/a/13, 373/b/11,
375/a/15, 379/b/11, 385/b/6, 386/a/3,
391/a/11

f. +ı 322/a/6

fāūs : Bir tür balık.

f. 379/b/11

fażal → **fażıl**

f. +ı 277/a/2

fażıl (A.) : Erdem, iyilik, lütuf.

f. 392/b/13

fażl → **fażıl**

f. +ıdur 392/b/12

fedā (A.) : Uğruna gözden çıkarma,
feda.

f. 396/b/10

fehīm (A.) : Anlama, anlayış.

f. 275/b/1, 328/b/3

fehīm → **fehīm**

f. 246/a/5, 252/a/5, 256/a/1, 305/a/8

felāsīfe (A.) : Filozoflar.

f. 291/a/5

felc (A.) : Felç, inme.

f. +e 204/b/3

felek (A.) : Felek, gökyüzü, talih.

f. 280/a/11, 400/b/2

fenā (A.) : Yokluk.

f. +dur 216/a/12, 249/b/11

ferah (A.) : Sevinç, huzur.

f. 210/a/6, 389/a/9

ferānik : Bir tür canavar.

f. 359/a/13

ferāset (A.) : Sezgili kişi.

f. 372/b/6

ferc (A.) : Vajina.

f. +ı 380/b/4

f. +ini 362/a/1

f. +ine 332/b/4

feres (F.) : Aygır.

f. -i bahrī 345/a/4, 345/a/6

feresü'l-baħr (A.) : Su aygırını.

f. 344/b/14

feresü'n-nās (A.) : Evcil at.

f. 345/a/15

ferište (F.) : Melek.

f. 251/a/4, 251/a/6, 259/a/4,

259/a/7, 259/a/11, 259/a/12, 264/a/7,

293/a/9, 294/b/13, 294/b/13, 294/a/10,

346/b/4, 346/b/6, 346/b/10, 346/a/13,

347/a/7, 364/a/6, 364/a/6

f. +**dür** 236/b/14, 295/a/4, 295/a/6

f. +**yidi** 294/a/7, 386/a/10

f. +**i** 306/b/1

f. +**den** 265/a/10

f. +**yem** 347/b/7

f. +**ler** 305/b/14, 359/a/3

f. +**lerün** 314/a/10

f. +**lerden** 263/b/1

ferišteħ → **ferište**

f. +**ler** 388/b/1

ferķīz : Bir tür kuştur.

f. 325/a/9, 325/a/13

f. +**dür** 325/a/12

fermān (F.) : Emir, buyruk.

f. 370/a/15

ferseng (F.) : Mesafe ölçüsü.

f. 215/b/10, 238/b/11, 281/b/3,

310/a/14, 312/a/5, 313/b/14, 351/a/14,

355/a/15, 357/a/2, 360/b/4, 377/b/6,

388/b/10, 388/a/10

f. +**dür** 214/a/15, 286/b/10

feryād (F.) : Yardım isteme bağırması,
çağıрма.

f. 211/a/1, 236/a/3, 236/a/5,

243/a/3, 259/a/10, 301/a/8, 302/b/8,

303/b/13, 312/a/12, 316/a/11, 317/a/8,

322/a/1, 324/b/15, 328/a/6, 336/a/3,

382/b/10, 384/b/15, 387/b/10, 390/a/6,

395/a/13, 403/a/13

f. +**uma** 255/b/2

feryādres (F.) : Yardıma koşan.

f. 229/a/1

fesād (A.) : Bozukluk, fitne.

f. 291/b/5, 327/b/14, 380/b/7,

389/a/7

f. +**dur** 278/b/1

f. +**dan** 278/a/15

f. +**lar** 291/b/7, 396/a/3

feth → **fetiħ**

f. 218/a/14, 238/b/4, 257/b/3,

257/a/5, 258/a/11, 267/b/9, 268/a/2,

268/a/12

f. +**i** 267/b/6, 267/b/13

f. +**in** 218/a/10

fetiħ (A.) : Açma, fetih.

f. 267/b/12, 268/b/7, 370/b/6

fettān (A.) : Fitneci, fitne çıkarıcı.

f. 291/b/8

fetvā (A.) : Fetva, şer'i hüküm.

f. 289/b/8

f. +**yı** 289/b/10, 289/b/13

f. +**sın** 289/b/9

fevt (A.) : Geçmiş, geride kalmış,
ortadan kalkmış.

f. 270/a/11, 270/a/11, 297/a/1,

343/b/2, 343/a/11, 356/a/12

feylefūs : Bir tür canavar.

f. 368/a/5

fındık : Fındık.

f. 280/a/9, 370/a/5

fıstık : Fıstık.

f. 208/b/4

figâcüs : Bir tür canavar.

f. 368/a/12

f. +a 368/a/11, 368/a/13

fikir (A.) : Düşünce, anlayış.

f. 284/b/11, 285/b/1, 293/b/7,

294/a/14, 294/a/15, 346/a/11

f. +de 296/b/10, 384/a/13

f. +lerini 341/a/10

fîl (A.) : Fil.

f. 201/a/2, 202/a/13, 225/b/9,

239/b/3, 251/b/13, 253/b/10, 275/b/5,

281/a/15, 298/a/2, 301/a/5, 323/b/6,

330/b/7, 331/a/11, 332/b/1, 332/b/3,

332/b/6, 332/b/11, 332/b/12, 332/a/4,

332/a/7, 332/a/10, 332/a/12, 332/a/14,

332/a/15, 333/b/3, 333/b/3, 333/b/11,

333/b/12, 333/a/4, 333/a/4, 333/a/5,

333/a/6, 333/a/12, 334/b/4, 334/b/5,

334/b/6, 334/b/9, 334/a/6, 334/a/7,

334/a/15, 335/b/3, 335/b/8, 335/b/12,

335/a/3, 335/a/7, 335/a/10, 335/a/13,

335/a/14, 336/b/13, 336/b/14, 336/a/1,

340/a/5, 340/a/8, 353/a/10, 371/a/11,

380/b/7, 381/a/7, 403/a/12

f. +ile 353/a/8

f. +üñ 225/a/13, 277/a/5, 277/a/9,

277/a/13, 329/b/12, 332/b/2, 332/b/15,

332/a/9, 333/b/6, 333/b/13, 333/a/2,

334/b/1, 334/b/5, 334/b/8, 334/b/10,

334/b/12, 334/b/15, 334/a/15, 335/b/5,

335/b/14, 336/a/3, 336/a/4, 336/a/5,

353/a/9

f. +i 225/a/11, 253/a/3, 332/a/11,

333/a/5, 334/b/13, 334/b/13, 334/a/5,

334/a/6, 334/a/14, 335/b/1, 335/b/4,

335/b/6, 335/a/8, 335/a/9, 335/a/14,

353/a/7, 387/b/1

f. +e 290/b/6, 332/b/10, 332/a/11,

333/b/9, 334/b/12, 334/a/4, 335/a/6

f. +den 308/b/7, 333/b/14, 334/a/4

f. +ler 334/a/11, 336/a/2

f. +leri 332/b/13, 334/a/8, 334/a/13

f. +lerle 334/b/9

fi'l (A.) : Eylem, hareket, fiil.

f. +i 267/a/7

fi'l-cümle (A.) : Sonuç olarak.

f. 225/b/9

fi'l-ḥāl (A.) : Derhal, hemen.

f. 201/a/2, 201/a/3, 212/b/12,

213/b/5, 215/a/1, 219/b/13, 224/a/2,

224/a/12, 224/a/14, 227/a/1, 235/b/3,

235/a/1, 235/a/12, 284/a/9, 317/b/3,

366/a/10, 382/a/12

fîlbân (A.-F.) : Fil bakıcısı.

f. 332/a/10, 334/b/13

f. +uñ 332/a/13

firāk (A.) : Ayrılık.

f. 347/a/5

f. +a 322/a/3

firişte → **ferişte**

f. +dür 228/a/4

fîrûze (F.) : Firuze taşı, turkuaz renkli taş.

f. 229/a/4, 229/a/5

f. +i 229/a/3

fitne (A.) : Bozgunculuk.

f. 232/a/7, 233/b/10, 266/b/3,
266/a/3, 266/a/12

f. +si 302/b/12, 302/a/14

f. +siçün 265/b/3

f. +sin 266/a/11

fitnelen- : Fitnelenmek, bozgun
çıkarmak.

f. -ürler 232/b/10

f. -ürlerdi 302/b/13

fitnetü'z-zerāşeb (A.) : Zeraşeb'in
fitnesi.

f. 265/b/4

fulful (A.) : Biber.

f. 208/a/11, 208/b/2, 208/a/12,
208/a/14

fulān (A.) : Falan filan.

f. 224/a/13, 243/b/11, 264/b/14,
269/b/8, 284/a/12, 288/b/14, 288/b/14,
290/a/6, 290/a/6, 291/a/15, 343/a/3,
402/a/10, 402/a/10

furşat (A.) : Fırsat.

f. 307/a/7, 364/b/12

f. +a 349/a/15

fürüc (A.) : Vajinalar.

f. +dur 283/a/6

G

ğabīrā : İğde

ğ. +nuñ 208/a/10

ğāfil (A.) : Dikkatsiz, gafil.

ğ. 226/a/5, 290/b/4, 319/b/5,
356/a/10, 356/a/15

ğāh (F.) : Zaman zaman, vakit.

g. 287/a/7, 287/a/7, 368/a/6,

368/a/7, 368/a/7, 387/a/2, 387/a/2,
400/b/1, 402/b/7, 402/b/7

ğāhī → **ğāh**

g. 309/b/4, 309/b/4

ğā'ib (A.) : Kayıp, görünmeyen.

ğ. 337/a/7

ğ. +lerine 306/b/6

ğalebe (A.) : Baskın çıkma, üstün
gelme.

ğ. 208/a/11, 222/b/13, 236/a/14,
246/b/9, 251/a/9, 254/a/9, 257/b/2,
258/b/1, 322/a/5, 402/a/2

ğ. +ile 219/a/3

ğ. +si 393/b/9, 393/b/14

ğālib (A.) : Galip, yenen.

ğ. 222/b/13, 289/b/11, 289/a/2,
348/a/8

ğ. +i 316/a/13

ğālibā (A.) : Sanırım, görünen o ki.

ğ. 209/a/12

ğāliyā (A.) : Misk ve anber

karıştırılmış saç boyası.

ğ. +ye 371/b/7

ğalle (A.) : Ekin.

ğ. +nüñ 330/b/2

ğ. +i 344/b/1

ğ. +yi 374/a/15

ğ. +ye 374/a/14

ğanī (A.) : Zengin, varlıklı.

ğ. 271/b/5, 271/b/14

ğarānīḳ : Bir kuş türü.

ğ. 325/a/4

ğaraż (A.) : Kin, gizli düşmanlık.

ğ. 207/a/7

ğarb (A.) : Batı.

- ğ. +a** 400/b/4
- ğāret** (A.) : Yağma, talan.
ğ. 241/b/13, 394/b/2
- ğ. +dür** 248/b/4, 248/b/11
- ğarīb** (A.) : Kimsesiz.
ğ. 219/a/15, 252/b/1, 253/a/8, 311/b/14, 318/b/4, 322/a/6
- ğ. +dür** 214/b/7, 237/a/3
- ğ. +i** 220/a/1
- ğark** (A.) : Boğulma, batma.
ğ. 229/a/9, 375/b/6, 375/a/4, 378/a/14
- ğarnūk** : Bir kuş türü.
ğ. 325/a/4, 325/a/7
- gāv** (F.) : Öküz.
g. -ı âb 342/b/1
g. -ı kūhī 375/a/10
g. -ı mīşe 339/b/11
g. -ı peleng 352/b/6
- ğavvāş** (A.) : Dalgıç.
ğ. +ı 303/b/14
ğ. +lar 303/b/12, 303/b/13, 324/a/4
- ğāyab** → **ğayb**
ğ. 349/b/14
- ğayb** (A.) : Görünmeyen, bilinmeyen, kayıp.
ğ. +a 290/a/1, 295/b/1
- ğaybet** (A.) : Bulunmama, yokluk.
ğ. +den 288/b/10
- ğāyetde** (A.) : Son derece, oldukça.
ğ. 200/a/6, 200/a/6, 201/a/12, 203/a/1, 206/a/7, 206/a/15, 209/b/11, 210/b/7, 216/a/6, 218/a/10, 227/a/10, 232/a/3, 238/a/8, 240/b/10, 242/a/4, 243/b/6, 243/b/8, 244/b/8, 245/b/9, 245/a/1, 248/a/4, 249/a/7, 251/b/1, 251/a/13, 252/b/12, 253/b/5, 253/a/3, 253/a/4, 254/a/6, 255/a/8, 266/a/3, 266/a/5, 267/b/9, 267/b/15, 270/b/3, 270/b/4, 271/b/5, 271/a/12, 273/b/9, 281/b/9, 281/b/11, 283/a/1, 284/b/10, 285/b/2, 286/a/3, 288/b/15, 292/a/4, 292/a/9, 294/b/6, 296/a/9, 297/b/6, 298/b/15, 299/b/14, 300/b/2, 302/a/3, 303/a/1, 303/b/2, 306/a/3, 309/b/10, 309/a/7, 310/b/4, 312/b/2, 313/b/9, 313/b/13, 314/a/3, 315/b/10, 318/b/6, 318/a/10, 319/a/12, 320/b/4, 321/b/8, 322/a/14, 324/a/11, 324/a/11, 327/b/12, 329/a/8, 329/a/9, 329/a/13, 329/a/14, 330/a/1, 330/a/6, 331/b/9, 331/a/10, 332/a/15, 333/b/1, 333/b/10, 334/b/6, 334/a/13, 335/a/8, 337/a/12, 338/b/1, 340/b/5, 340/b/6, 340/a/1, 342/b/8, 344/b/2, 344/b/13, 345/a/13, 351/b/3, 353/b/14, 353/a/8, 354/a/14, 355/a/2, 357/a/6, 367/a/5, 369/b/12, 369/b/12, 370/b/1, 370/b/14, 371/a/7, 371/a/7, 373/a/15, 374/b/6, 376/a/4, 376/a/7, 377/a/12, 378/b/5, 378/b/15, 379/a/7, 388/b/5, 388/a/10, 392/b/1, 393/b/5, 393/b/9, 393/b/12, 394/a/4, 396/a/9, 402/a/3
- ğ. +de** 200/b/10, 200/b/12
- ğayret** (A.) : Çalışma, çaba.
ğ. +lerinden 253/b/4
- ğayretlü** : Çalışkan.
ğ. 315/a/15
- ğayrı** (A.) : Diğer, başka, artık.
ğ. 205/b/11, 212/a/7, 233/b/8,

245/b/3, 258/a/6, 269/b/5, 271/a/5,
272/a/13, 280/b/10, 280/b/14,
280/a/12, 286/a/14, 290/a/15,
295/a/10, 333/a/6, 334/a/4, 347/b/6,
370/a/11, 373/a/8, 382/a/9, 389/a/1,
389/a/11, 392/b/11, 403/a/7

ğ. +nuñ 317/a/6

ğ. +ya 389/a/8

ğ. +dan 273/b/15

ğ. +sı 212/a/2

ğ. +sın 273/a/1

ğ. +sına 398/a/2

ğ. +sından 359/b/14

g. +sıyla 364/a/15

ğ. +lar 279/b/7

ğayūr (A.) : Gayretli, çalışkan.

ğ. 278/b/11

ğayzatu'r-raḥmān (A.) : Halanç ağacı.

ğ. 203/b/14

ğazā (A.) : Din adına yapılan savaş,
gaza.

ğ. 259/a/14

ğ. +ya 247/b/3, 257/b/3

ğ. +sı 349/a/10

ğazab (A.) : Kızgınlık, gazap.

ğ. +a 240/b/8, 343/a/12

ğāzī (A.) : Gazi, din adına savaşan.

ğ. +ler 249/b/7

gece : Gece.

g. 213/a/8

geç- : Geçmek.

g. -ersin 294/a/12

g. -er 234/b/12, 235/b/9, 328/b/14,
365/b/11, 365/b/13, 366/a/14

g. -erler 320/b/1

g. -miş 252/a/11, 281/a/1, 343/a/12,
347/a/3

g. -mişdür 270/a/8

g. -düm 262/a/3, 368/b/10

g. -di 218/a/13, 233/b/5, 238/b/14,
246/a/6, 250/a/12, 257/a/7, 258/b/1,
259/b/9, 267/a/10, 268/b/6, 268/a/1,
286/a/5, 287/a/2, 287/a/6, 296/a/7,
296/a/10, 300/a/2, 305/a/3, 306/a/9,
337/b/5, 350/a/13, 356/b/4, 356/b/10

g. -diler 319/a/14

g. -dük 377/a/12, 377/a/14

g. -sünler 285/a/7

g. -se 325/b/6, 364/b/2

g. -eler 250/a/12

g. -ince 222/b/1

g. -üp 256/a/13, 339/b/2

g. -erken 358/b/4, 363/b/2

g. -erdi 241/a/6, 346/a/10

g. -erse 248/b/9

g. -diyidi 382/a/7

g. -eyidi 213/a/8

g. -meye 244/a/12

g. -mez 344/b/12, 360/b/2

g. -emezsiz 220/a/9

geçür- : Geçirmek.

g. -ür 273/b/3

g. -ürler 318/b/15

g. -ürdi 239/b/10, 239/a/5

g. -ürdiler 347/a/5

geçüt : Geçit.

g. 358/b/4

gel- : Gelmek.

g. -ürem 316/a/8, 338/a/11

g. -ür 200/b/13, 201/b/2, 208/a/13,

209/a/8, 212/a/1, 214/b/6, 214/a/4,
221/b/4, 221/b/15, 223/a/9, 243/b/14,
248/a/8, 249/a/12, 249/a/12, 259/a/4,
259/a/7, 260/b/9, 261/a/2, 261/a/7,
262/a/15, 263/b/1, 263/b/2, 263/b/2,
263/b/3, 265/a/13, 273/b/15, 279/a/12,
280/b/2, 280/b/9, 290/b/4, 291/b/7,
293/b/3, 300/a/11, 304/a/2, 304/a/9,
304/a/10, 307/b/2, 307/a/5, 308/a/10,
313/b/14, 314/a/5, 318/b/13, 319/b/12,
319/a/10, 320/a/4, 320/a/9, 321/b/7,
321/b/12, 323/a/10, 323/a/14,
324/b/15, 325/b/9, 325/a/5, 328/b/5,
330/b/13, 330/a/11, 330/a/15, 331/b/5,
331/b/9, 335/b/3, 335/b/5, 335/b/7,
339/b/15, 342/a/1, 342/a/8, 346/a/14,
351/b/8, 351/b/10, 351/b/12, 351/b/15,
351/a/9, 353/a/8, 354/b/1, 354/b/3,
354/b/4, 354/a/2, 357/b/2, 357/b/3,
359/b/2, 359/b/9, 360/b/1, 361/a/10,
362/a/10, 362/a/11, 363/b/13,
363/b/14, 363/a/15, 365/b/4, 366/a/15,
369/b/14, 370/b/4, 370/a/1, 370/a/3,
373/a/5, 373/a/11, 378/b/1, 378/b/6,
378/b/8, 379/b/8, 380/b/11, 380/b/15,
393/b/2, 396/b/15, 402/b/7

g. -ürler 209/a/4, 221/b/10, 240/b/4,
251/a/15, 254/a/4, 254/a/9, 265/a/15,
287/a/7, 287/a/8, 293/a/1, 296/b/7,
309/a/13, 318/b/15, 324/a/14, 325/b/4,
327/a/1, 335/b/7, 354/b/6, 364/a/13,
368/a/9, 378/b/8, 399/b/4

g. -miş 303/a/13, 335/b/14, 355/a/4,
360/a/7, 366/a/10, 395/b/15

g. -mişdür 248/b/15, 341/a/1

g. -mişler 259/b/10

g. -dim 244/b/11

g. -düm 244/b/1, 253/b/3, 262/a/5,
262/a/10, 271/b/12, 278/a/3, 298/a/9,
299/a/10, 300/b/9, 336/b/15, 347/b/8,
348/b/8, 401/a/5

g. -dün 337/b/12

g. -di 213/b/4, 214/a/9, 217/a/4,
219/b/13, 219/a/12, 220/a/12,
220/a/15, 223/b/7, 224/a/3, 226/b/10,
226/a/2, 226/a/11, 227/b/9, 227/b/12,
227/a/10, 228/b/10, 228/a/4, 228/a/8,
233/a/1, 233/a/12, 238/b/11, 239/b/10,
240/b/8, 240/b/8, 240/a/6, 241/b/5,
241/b/12, 242/b/2, 243/b/6, 243/b/11,
243/b/14, 243/a/4, 243/a/10, 244/a/10,
246/b/9, 246/a/3, 246/a/7, 247/a/1,
247/a/9, 251/a/3, 254/a/11, 257/b/4,
257/b/7, 258/b/1, 258/b/9, 259/b/10,
262/b/6, 262/b/14, 262/a/9, 262/a/15,
263/b/15, 263/a/2, 263/a/4, 263/a/9,
264/a/10, 265/a/3, 266/a/9, 267/b/2,
267/b/9, 267/b/11, 268/a/3, 269/b/7,
269/a/7, 269/a/8, 275/b/7, 275/a/1,
278/a/4, 278/a/4, 283/a/1, 284/b/4,
285/b/4, 285/b/14, 285/a/8, 286/a/1,
286/a/8, 288/a/8, 288/a/9, 289/b/2,
289/b/6, 289/a/10, 290/b/4, 290/b/6,
290/b/6, 290/b/9, 290/a/3, 291/b/1,
291/b/4, 293/a/15, 294/b/6, 294/a/4,
294/a/8, 295/b/2, 296/b/11, 298/a/14,
299/b/4, 299/a/13, 299/a/14, 300/a/3,
300/a/14, 301/a/1, 301/a/7, 301/a/8,
302/b/3, 302/b/5, 302/b/10, 302/a/7,

303/b/2, 303/b/2, 303/a/3, 303/a/5,
304/b/1, 305/b/10, 307/b/4, 308/b/5,
308/a/14, 310/b/11, 313/b/1, 313/a/13,
313/a/14, 319/a/15, 320/b/9, 326/b/6,
326/b/7, 327/b/11, 327/b/11, 327/b/12,
328/b/6, 328/b/10, 328/b/11, 328/a/1,
331/b/12, 334/b/3, 334/b/15, 334/a/2,
334/a/13, 337/b/11, 339/b/4, 339/b/12,
341/a/7, 343/a/12, 346/b/9, 346/b/13,
347/b/7, 347/b/8, 347/b/9, 347/b/10,
347/b/11, 347/b/11, 349/b/2, 349/b/4,
349/a/10, 350/b/9, 353/a/12, 355/a/7,
356/b/3, 356/b/4, 356/b/10, 356/b/11,
356/a/3, 356/a/4, 356/a/7, 356/a/10,
356/a/14, 357/a/6, 357/a/8, 358/b/10,
361/a/13, 361/a/14, 362/b/13,
362/b/14, 363/a/4, 364/b/15, 365/a/12,
365/a/14, 366/b/10, 368/b/10, 369/a/7,
369/a/10, 372/b/3, 372/b/8, 372/b/10,
375/b/2, 375/b/9, 375/b/9, 376/a/3,
376/a/10, 376/a/13, 378/a/5, 394/b/1,
394/a/6, 394/a/15, 394/a/15, 396/b/14,
396/a/7, 397/a/12, 401/b/10, 401/a/7,
402/b/6

g. -dü 347/a/8

g. -dük 217/a/3, 257/b/3, 257/b/9,
279/a/10, 292/a/1, 300/b/10

g. -diñiz 220/b/7, 300/a/4

g. -dünüz 279/a/9

g. -diler 216/b/6, 217/b/15, 227/a/2,
241/a/5, 244/a/13, 245/a/8, 255/b/3,
260/a/10, 269/b/15, 279/a/8, 286/a/12,
287/b/1, 287/b/12, 289/b/7, 290/b/8,
290/a/9, 296/b/8, 296/b/12, 298/b/1,
299/b/3, 299/a/12, 327/a/5, 339/b/7,

347/a/2, 356/a/13, 363/a/5, 366/a/15,
367/b/1, 396/b/13

g. -iser 258/a/10, 261/a/15, 286/a/3,
375/b/3

g. -iserdür 256/b/10

g. 243/a/15, 262/b/1, 263/a/5,
286/a/10, 286/a/12, 287/a/14, 299/b/1,
324/b/1, 338/a/4, 347/b/7

g. -sün 263/a/1, 277/b/15, 302/b/9,
343/b/9, 391/a/4, 391/a/8

g. -ün 287/b/9, 307/b/15, 376/a/14

g. -iñüz 239/b/7

g. -sünler 285/a/7, 347/a/1

g. -se 213/b/11, 237/b/5, 253/b/1,
253/a/9, 265/a/12, 280/a/12, 310/a/8,
328/b/15, 335/a/13, 355/a/15, 362/a/7,
368/a/13, 372/a/10, 373/b/9, 373/b/9

g. -seler 227/a/6, 348/a/12

g. -em 369/a/13

g. -isin 307/b/2

g. -e 230/a/13, 236/a/12, 263/b/12,
264/a/7, 307/a/15, 317/a/5, 319/b/13,
329/a/7, 330/a/7, 337/b/2, 337/b/3,
344/a/6, 347/a/15, 378/b/7, 380/b/13,
384/b/7

g. -eler 216/b/5, 328/a/13

g. -icek 214/a/5, 239/b/6, 257/a/1,
269/b/11, 285/a/6, 290/b/2, 307/b/4,
319/b/14

g. -ince 284/b/6

g. -ip 362/b/4

g. -üp 210/a/2, 247/b/2, 263/a/14,
284/a/3, 284/a/5, 312/a/13, 335/b/4,
343/a/8, 366/a/12

g. -ürken 269/b/10, 269/a/12,
293/b/3
g. -en 298/a/11, 326/b/8, 365/a/15
g. -enile 254/a/12
g. -enin 376/b/7, 385/a/8
g. -digimde 285/a/3
g. -dügi 221/b/11
g. -dügin 359/b/3, 396/b/14
g. -düginde 280/a/11
g. -düklerince 296/b/7
g. -ürimiş 366/b/3
g. -ürmiş 355/a/5
g. -ürdi 220/a/3, 226/a/10, 234/b/4,
243/a/9, 268/b/13, 269/a/2, 293/a/13,
293/a/13, 299/b/13, 350/b/5, 352/b/3,
357/a/3
g. -ürlerdi 219/b/14, 241/b/11,
268/a/14, 367/b/8
g. -ürse 229/a/3, 243/b/12, 251/b/5,
280/b/1, 288/a/15, 392/a/7, 392/a/8
g. -mişdi 362/b/10
g. -mişdi 266/a/4, 352/a/15,
395/b/14
g. -dilerdi 220/b/13
g. -diñizde 217/a/5
g. -diyidi 346/b/5
g. -mez 229/b/11, 232/b/12,
232/b/13, 237/b/1, 243/a/7, 258/a/2,
259/b/5, 270/b/1, 270/a/12, 274/a/1,
280/b/7, 297/a/10, 305/b/2, 307/a/5,
309/a/1, 312/b/8, 316/b/14, 318/b/5,
321/a/11, 324/a/11, 327/a/6, 365/b/9,
369/b/3, 378/a/1, 383/a/12, 389/b/5,
393/a/9, 403/a/13
g. -medin 382/b/1

g. -medi 208/b/15, 277/b/9, 330/a/6,
384/b/6
g. -meye 235/a/9, 278/b/15, 371/a/2,
391/a/14
g. -meyeler 359/a/3
g. -meyeydi 284/b/2
g. -mezdi 385/a/6
g. -meyecek 283/a/8
g. -meyince 300/b/7
g. -mekdedür 280/a/3
g. -mesidür 284/b/9
g. -mesine 279/a/2
g. -mesinde 330/b/14
gelbād : Bir tür çalgı.
g. 226/b/9
geldeç : Gelecek.
g. 322/b/4
gelebā : Bir tür çalgı.
g. 226/a/9
g. +nuñ 226/a/12
geleci : Anlatıcı, konuşmacı, hatip.
g. +sini 287/a/11
gelegü : Tarla faresi, sıçan.
g. 374/a/13
gelici : Haberci.
g. 310/b/8, 310/a/9
gemi : Gemi.
g. 345/a/1, 354/b/2, 354/b/4,
354/b/4, 378/a/8, 379/a/7, 381/b/8
g. +yiçün 204/b/8
g. +dür 252/a/8
g. +nüñ 344/b/15
g. +yi 354/b/2, 378/b/3
g. +ye 219/b/7, 238/b/8, 307/a/11,

371/a/15, 375/b/4, 378/a/8, 379/b/9,
379/a/3, 381/b/5

g. +de 367/a/11, 378/b/2

g. +si 307/a/11

g. +sin 354/b/3

g. +siyle 378/a/8

g. +ler 212/a/6, 220/a/9, 251/a/14,
325/b/1, 325/b/2, 377/b/8

g. +leri 377/b/9

g. +lerin 379/a/6

g. +lere 212/a/6, 354/b/2

gemici : Gemi mensubu.

g. 354/b/3

g. +yi 354/b/4

g. +ler 220/a/12, 377/a/11, 377/a/14,
377/a/15, 379/a/4, 379/a/6

g. +lere 377/a/14, 378/a/1

g. +lerden 246/b/9

genc (F.) : Hazine.

g. 271/b/6, 290/a/6, 363/a/3

g. +i 232/b/12, 290/a/10

g. +inden 225/a/7

g. +ler 388/b/7

genç : Genç.

g. 224/b/9

g. +lerüñ 256/b/11

gendene : Havyar.

g. 380/a/11

geñez : Kolay.

g. 277/a/14

ger → **eger**

g. 311/a/6

gerçek : Gerçek.

g. 288/b/10, 334/b/2

gerek : Gerek.

g. 206/b/12, 207/a/11, 211/a/12,
225/a/9, 228/b/8, 230/b/1, 232/a/13,
242/b/10, 242/b/11, 254/b/10, 256/a/4,
256/a/4, 260/b/2, 260/b/3, 260/b/4,
263/a/11, 263/a/12, 264/a/10, 266/a/7,
271/a/5, 272/b/10, 273/a/8, 275/a/6,
276/b/1, 276/b/2, 276/b/9, 276/b/13,
279/b/9, 282/b/6, 282/b/6, 283/b/6,
283/a/1, 283/a/8, 283/a/14, 284/a/13,
307/a/3, 313/a/8, 315/a/3, 316/b/2,
316/b/3, 316/b/3, 316/b/4, 316/b/4,
319/b/4, 319/b/6, 319/b/6, 319/b/7,
359/b/7, 359/b/11, 361/b/7, 362/b/2,
367/b/6, 369/b/4, 395/a/7, 398/a/1,
398/a/2, 399/a/2

g. +dür 219/a/8, 228/a/10, 279/a/3,
285/b/8, 316/b/1, 316/b/2, 318/b/2,
360/a/14, 364/a/9, 396/a/3

gerek- : Gerekmek.

g. -miş 227/a/7

g. -di 294/a/14

g. -se 208/a/9, 208/a/10, 271/a/2,
395/b/10

g. -mez 314/b/2

gergedān → **gergeden**

g. 308/b/10

g. +ı 314/a/14

gergeden : Gergedan.

g. 352/b/9, 353/b/5, 353/b/13,
353/a/13, 354/a/1, 354/a/1, 354/a/3

g. +dür 352/b/12

g. +i 353/b/14

g. +den 375/a/6

germ (F.) : Sıcak.

g. 215/a/3

geştāseb (F.) : Dolaşma, gezinti.

k. 210/a/14

getir- → **getür-**

g. -ür 212/a/10

getür- : Getirmek.

g. -ürem 316/a/9

g. -ür 200/a/8, 204/a/10, 205/b/14, 206/a/13, 206/a/13, 215/a/1, 244/a/3, 279/b/2, 282/b/7, 282/b/8, 283/a/3, 309/a/9, 312/a/2, 320/a/2, 320/a/5, 322/b/11, 322/a/13, 323/a/7, 325/a/1, 326/b/1, 326/b/2, 326/b/3, 326/a/15, 328/b/1, 329/b/3, 329/b/10, 329/b/11, 331/a/4, 332/a/14, 350/a/6, 351/a/8, 352/b/14, 357/b/9, 357/b/15, 364/b/13, 372/a/1, 372/a/7, 372/a/9, 389/a/9, 389/a/10, 392/a/9, 393/b/13

g. -ürler 206/a/15, 248/a/9, 250/a/4, 253/b/14, 314/a/2, 323/a/2, 324/a/5, 353/b/12, 360/b/14, 364/b/4, 397/b/14, 399/b/5

g. -miş 238/b/11, 281/a/2, 301/a/15, 326/a/7

g. -mişler 299/b/8, 299/b/9, 363/a/13

g. -mişlerdür 213/b/9

g. -düm 217/b/5, 228/b/12, 279/a/7, 301/b/7, 348/b/7, 365/a/2

g. -düñ 301/b/6, 304/a/14

g. -di 208/b/15, 209/b/3, 213/b/6, 217/a/4, 219/b/12, 227/b/10, 238/b/12, 238/a/10, 241/b/6, 242/b/2, 242/a/14, 266/a/12, 267/b/1, 269/b/6, 269/b/7, 269/a/8, 271/b/15, 272/a/9, 284/b/5, 284/a/8, 287/b/11, 307/b/6, 307/b/14, 307/b/15, 307/a/7, 307/a/9, 308/a/1,

328/b/10, 328/a/2, 328/a/10, 329/a/12, 341/a/2, 365/a/1, 365/a/6, 366/a/4, 369/a/7, 369/a/11, 398/b/11, 401/b/11, 402/b/12

g. -dik 217/a/3

g. -dük 304/b/6

g. -diler 202/b/1, 202/b/13, 207/a/4, 208/a/1, 209/b/7, 219/a/13, 223/b/6, 227/b/4, 229/a/14, 239/b/8, 239/a/9, 241/b/10, 242/a/15, 244/b/6, 244/b/7, 257/b/15, 261/b/5, 261/b/8, 261/b/9, 272/a/8, 278/a/1, 281/a/7, 294/b/8, 297/b/3, 297/b/4, 297/b/5, 299/a/10, 315/b/8, 334/a/7, 343/a/9, 343/a/13, 347/b/13, 350/b/7, 360/a/8, 372/b/10, 376/b/12, 377/a/1, 377/a/14, 382/a/3, 390/b/10

g. -eyim 228/b/9, 242/a/13

g. 237/b/7, 265/b/7, 298/a/10, 307/b/4, 307/b/9, 307/b/13, 383/b/6, 383/b/8, 387/b/5

g. -üñ 202/a/15, 227/b/4, 261/b/4

g. -se 203/b/11, 213/a/6, 231/a/12, 231/a/14, 280/a/1

g. -seler 326/b/1, 367/a/9

g. -e 213/b/1, 268/b/5, 277/a/10, 277/a/11, 330/a/5, 350/a/2, 362/b/13

g. -evüz 258/b/14

g. -esiz 258/b/14

g. -eler 208/b/14, 239/a/6, 336/a/3, 343/a/4

g. -üp 238/a/9, 248/a/1, 301/b/3, 329/b/7

g. -en 254/a/13

g. -irdi 357/a/5
g. -ürdi 357/a/3, 366/a/4
g. -mişdi 237/b/9, 239/b/1, 284/b/1
g. -mediler 277/b/11
g. -meye 244/a/7
g. -meyeler 259/b/8
g. -ivir 307/b/5
g. -meyince 220/b/11
g. -imediler 343/a/5
g. -mek 373/a/13
g. -megün 373/b/3
g. -mege 269/a/2, 307/b/10,
399/a/15
gevde : Gövde.
g. +i 307/b/4, 307/b/5
g. +si 261/b/12, 321/a/4, 352/b/7,
352/a/10, 352/a/10
g. +sinün 345/a/1, 345/a/12
g. +sin 385/b/12
g. +sini 215/a/3
g. +sine 243/b/1
g. +leri 261/b/9, 261/b/10
gevher (F.) : İnci, elmas.
g. 204/a/4, 304/b/1, 304/a/5,
304/a/11, 350/b/4
g. +i 304/b/2
g. +leri 304/a/13
gevsec → **ğavvāş**
g. 254/a/7, 358/a/7
gey : Çok, fazla.
g. 203/b/1, 214/b/6, 228/a/12,
235/b/8, 235/b/8, 246/a/7, 263/b/8,
278/b/1, 278/b/6, 280/b/9, 282/a/12,
300/a/15, 308/b/8, 310/b/5, 310/a/6,
313/b/13, 315/b/1, 318/b/11, 323/b/15,

325/a/3, 353/a/15, 357/a/2, 358/b/10,
364/a/12, 370/a/7, 374/a/4, 374/a/7,
377/b/11, 378/b/9, 379/b/9, 381/a/10,
382/a/15, 390/a/1, 393/a/6, 394/a/10,
399/a/15, 402/a/2
gey- : Giymek.
g. -er 335/b/5
g. -erler 403/b/1
g. -ürler 403/b/1
g. -miş 244/b/9
g. -di 403/b/4, 403/b/6
g. -seler 391/a/13
g. -ecek 282/b/5
g. -en 335/b/7, 335/b/7
g. -enile 335/b/9
g. -dügün 278/b/4
g. -ürdi 229/a/6, 237/b/9, 336/b/15
g. -mişdi 403/b/5
g. -mek 278/b/4
g. -mege 403/b/3
g. -mekden 403/b/5
g. -mede 282/b/9
geyesi : Kıyafet, giysi.
g. +de 283/a/8
geyik : Geyik.
g. 250/b/7, 342/b/1, 342/b/5,
342/a/2, 342/a/4, 342/a/10, 350/b/14,
350/b/15, 351/a/10, 351/a/11, 352/a/4,
357/a/3, 373/a/13, 376/a/5
g. +ün 229/b/14
g. +den 283/a/4, 342/a/10, 351/a/12
g. +i 341/b/13, 351/a/11
g. +in 310/a/15
g. +lerinün 248/b/13
g. +ler 342/a/14

g. +leri 351/a/10, 351/a/14	204/b/12, 204/a/4, 204/a/7, 204/a/15,
geysü → geyesi	206/b/14, 207/a/3, 210/b/15, 211/b/4,
g. +leri 213/a/1, 388/b/4	211/b/7, 211/a/1, 211/a/2, 212/a/4,
gez- : Gezmek, dolaşmak.	212/a/5, 213/b/7, 213/a/10, 214/a/1,
g. -ersin 244/b/10	215/b/1, 215/b/5, 215/b/6, 215/b/6,
g. -er 310/b/3, 317/a/7, 344/b/9,	215/b/9, 215/a/15, 215/a/15, 221/b/15,
351/a/13, 353/b/4, 353/b/6	221/a/6, 224/a/2, 224/a/15, 225/b/14,
g. -ür 396/b/9	225/b/15, 230/b/11, 231/b/8, 234/a/9,
g. -erler 323/b/9	235/b/6, 235/b/6, 239/b/3, 239/a/1,
g. -dün 242/a/1	239/a/8, 241/b/14, 241/a/12, 243/b/3,
g. -di 261/b/7, 284/b/13, 294/b/5,	243/a/11, 244/b/14, 246/b/11,
294/a/10, 369/a/10	246/b/15, 246/a/15, 247/b/8, 248/a/10,
g. -diler 292/b/7	248/a/11, 249/b/10, 250/b/1, 250/b/9,
g. -dük 279/a/5	250/b/14, 252/a/13, 253/b/13,
g. -sem 260/b/2	254/b/10, 254/b/15, 255/b/7, 266/b/10,
g. -erdi 238/b/9, 244/a/8, 258/b/6	267/a/6, 267/a/12, 270/b/9, 270/a/15,
gezdür- : Gezdirmek.	270/a/15, 271/b/3, 271/a/9, 272/a/13,
g. -ürler 252/b/4	272/a/13, 272/a/13, 273/a/4, 273/a/4,
g. -düm 299/a/4	274/a/13, 276/b/4, 276/a/3, 281/a/3,
g. -di 375/b/12	281/a/11, 282/b/15, 292/a/2, 292/a/7,
g. -diler 270/b/6	293/b/4, 298/b/2, 298/a/4, 300/b/1,
gezeng : Gezen, dolaşan, gezgin.	300/a/3, 300/a/4, 300/a/8, 300/a/9,
g. +ile 319/a/10	301/a/6, 302/a/3, 309/b/10, 311/b/5,
gezin- : Gezinmek, seyahat etmek.	311/a/2, 311/a/3, 312/a/1, 313/a/6,
g. -diler 296/b/8	316/b/2, 316/b/2, 316/b/3, 316/b/3,
ğıdā (A.) : Besin, gıda.	316/b/4, 316/b/4, 317/b/3, 317/a/5,
ğ. 274/a/3, 282/b/4	318/b/9, 320/a/14, 323/a/6, 325/b/14,
ğ. +dan 274/a/2	329/b/15, 331/a/11, 332/a/10, 334/a/3,
ğılāf (A.) : Kılıç kılıfı, kın.	335/b/3, 337/b/3, 337/b/5, 337/b/7,
ğ. 223/b/1	337/a/2, 338/b/6, 338/a/5, 342/b/5,
ğırīv (F.) : Haykırma, bağırma.	342/b/5, 344/b/6, 344/b/6, 344/b/15,
ğ. 221/a/2, 379/a/9	345/b/10, 345/b/10, 345/b/11,
gibi : Gibi, benzeme edatı.	345/a/14, 351/b/2, 351/b/3, 351/b/11,
g. 200/b/4, 200/b/5, 200/b/8,	352/b/1, 352/b/2, 352/a/5, 352/a/7,
203/a/10, 204/b/5, 204/b/10, 204/b/11,	352/a/10, 353/b/4, 353/b/6, 354/b/5,

354/a/2, 357/b/13, 357/a/9, 359/b/7,
359/a/1, 361/b/9, 364/b/10, 367/b/12,
367/a/7, 369/a/14, 370/a/15, 372/b/5,
373/a/9, 374/b/11, 374/b/11, 374/a/8,
376/a/11, 377/b/4, 377/b/6, 377/b/13,
377/a/13, 378/b/10, 378/b/11, 378/a/2,
378/a/13, 379/b/14, 379/a/6, 380/b/9,
380/b/11, 380/a/6, 380/a/15, 381/a/7,
381/a/11, 384/b/6, 384/a/5, 384/a/7,
385/b/4, 385/b/14, 385/a/14, 386/b/9,
386/b/10, 386/b/15, 389/b/13,
389/a/12, 392/b/1, 392/b/1, 392/a/1,
394/b/8, 394/a/13, 396/b/10, 398/a/9,
399/b/11, 400/a/2, 401/b/1, 402/a/12,
403/b/7, 403/a/11

g. +dür 208/a/5, 211/b/4, 215/a/5,
223/a/5, 251/a/2, 316/a/15, 344/b/1,
344/b/7, 352/a/8, 368/b/2, 388/a/11,
391/b/3

g. +yise 310/a/12

g. +nüñ 398/a/5

g. +ye 290/a/9

g. +lere 261/a/9

gice : Gece.

g. 205/a/13, 206/a/6, 219/b/14,
220/a/3, 226/b/1, 226/a/3, 226/a/8,
226/a/14, 234/b/1, 236/b/5, 236/a/2,
241/b/9, 245/a/7, 246/b/14, 249/b/8,
251/a/14, 257/a/9, 257/a/11, 259/a/4,
259/a/7, 262/a/8, 263/a/2, 267/a/9,
275/a/5, 277/b/7, 277/b/9, 282/b/15,
282/a/2, 283/b/2, 289/a/5, 289/a/12,
290/a/12, 296/b/9, 296/b/11, 296/a/7,
303/b/3, 303/a/11, 303/a/12, 309/a/7,
315/b/1, 316/b/11, 320/b/3, 321/b/8,

322/b/7, 322/a/4, 325/b/6, 325/b/13,
325/a/7, 326/b/7, 326/b/12, 326/a/5,
326/a/6, 326/a/10, 329/a/14, 331/b/5,
331/a/7, 337/b/5, 342/b/6, 342/b/10,
342/b/11, 343/b/10, 352/a/4, 354/b/4,
362/a/5, 379/b/7, 383/b/4, 384/b/9,
390/a/5, 390/a/6, 390/a/7, 395/b/9,
395/a/8, 397/b/4, 400/a/4, 402/a/1,
402/a/3

g. +yile 303/a/14, 326/b/7, 379/b/5,
393/b/11

g. +i 383/b/6

g. +yidür 275/b/15

g. +ye 251/a/14, 325/b/4, 377/a/13

g. +de 223/a/15, 233/b/7, 301/a/4,
307/a/2, 325/b/14, 326/b/4, 354/b/5,
361/a/5, 369/b/4, 384/b/12

g. +si 282/b/14, 282/b/15

g. +sin 269/a/11

g. +sinde 269/a/13

g. +ler 220/a/2

g. +lerde 204/b/5, 314/a/2

gici → **gice**

g. 362/b/2

g. +dür 337/a/9

g. +di 383/b/3

g. +yiken 335/a/9

giç : Geç.

g. 235/b/9, 236/a/15, 312/b/13,
352/b/8, 358/a/3

giç- → **geç-**

g. -se 213/b/12

g. -ene 382/b/12

g. -mez 352/b/9

gid- : Gitmek.

g. -erim 337/b/9, 366/a/1
g. -erüm 357/a/5
g. -er 200/b/14, 208/a/9, 212/a/2,
214/b/9, 214/a/12, 220/a/2, 221/a/11,
224/b/14, 230/a/10, 235/b/7, 255/a/15,
275/a/3, 277/b/6, 280/b/8, 280/a/4,
291/b/13, 296/b/15, 309/b/8, 309/a/11,
311/b/9, 311/a/5, 312/a/2, 312/a/6,
321/b/12, 323/a/13, 329/a/2, 330/b/9,
330/b/14, 334/b/7, 335/b/12, 341/a/15,
345/a/1, 349/b/11, 350/a/3, 351/a/9,
355/a/15, 358/b/3, 358/b/3, 359/a/14,
365/a/5, 373/b/10, 374/b/9, 374/a/12,
374/a/13, 377/b/13, 377/b/15,
379/a/13, 386/b/11, 388/a/15, 391/b/4,
398/a/6
g. -erler 209/a/3, 209/a/5, 253/b/14,
309/b/2, 321/b/15
g. -eyim 241/a/2
g. -elüm 244/a/13
g. -üñ 267/b/12
g. -üñüz 278/b/13, 279/a/11
g. -em 294/a/11
g. -e 216/a/15, 230/a/11, 231/b/12,
236/a/1, 330/b/9, 335/b/7, 339/a/5,
347/b/5, 352/b/6, 362/a/2, 369/a/4
g. -eler 254/a/3, 268/b/12, 299/b/15,
339/b/2, 367/a/2
g. -icek 210/a/2, 355/a/12, 363/a/15,
388/a/5
g. -ince 394/a/8, 330/a/9
g. -üp 349/b/13
g. -en 23
g. -erdüm 272/b/2, 300/b/5,
323/b/13, 338/a/1, 355/a/7, 365/a/4

g. -erdük 301/a/4, 302/b/4, 394/a/6
g. -eridüm 298/a/6
g. -erlerdi 219/b/15, 267/a/15,
275/a/2, 310/b/8, 398/a/15
g. -erleridi 238/a/15
g. -erken 224/b/11, 233/a/12,
244/a/9, 284/a/5, 347/b/1, 371/a/5
g. -emez 335/b/4, 354/a/12
g. -emezlerdi 238/a/14
gider- : Gidermek.
g. -ür 200/a/10, 200/a/11, 201/b/1,
205/b/12, 206/b/3, 212/b/10, 212/b/10,
212/a/6, 221/a/11, 221/a/12, 231/b/10,
231/b/10, 231/b/13, 231/b/14,
231/a/10, 231/a/10, 282/b/2, 335/b/6,
335/b/8, 341/b/9, 345/b/14, 355/b/5,
355/b/6, 355/b/8, 357/b/8, 357/b/10,
379/b/13, 380/a/1, 380/a/2, 391/b/3,
392/b/3
g. -ürler 207/b/3, 207/b/10
g. -dim 294/b/15
g. -dün 239/b/12
g. -di 244/a/1, 254/a/13, 276/b/3,
276/b/10, 278/b/11, 284/a/6, 293/b/2,
295/b/6, 296/a/3, 301/a/14, 346/a/8,
356/a/9, 366/a/6, 382/b/11, 398/a/14
g. -diler 229/a/15, 339/b/9, 343/a/7
g. -ün 334/a/8
g. -sünler 395/a/3
g. -se 218/b/4, 218/b/5, 229/a/4,
381/b/2, 393/b/1
g. -seler 201/b/9, 207/a/15, 317/a/4
g. -em 288/b/1
g. -e 207/a/1, 231/b/4, 315/a/12,
341/b/5, 341/a/10

- g. -eler** 227/b/11
- g. -mezsin** 216/a/9
- g. -mez** 236/b/7, 320/a/12
- g. -medi** 339/b/6, 339/b/14, 397/a/13, 397/a/14, 402/b/10
- g. -meyince** 346/a/1
- g. -mek** 398/a/2
- giderici** : Gideren.
- g. +dür** 205/a/5
- gidil-** : Gidilmek.
- g. -se** 252/a/9
- giñ** : Geniş
- g.** 231/a/1, 270/b/3
- gine** : Yine.
- g.** 232/b/3, 276/a/9, 301/a/10, 313/b/14, 314/b/11
- girdāb** (F.) : Girdap, anafor.
- g. +dan** 220/b/7
- g. +lar** 220/a/8
- gir-** : Girmek.
- g. -er** 365/a/15, 368/a/6, 374/b/13
- g. -ür** 259/b/13, 275/a/12, 304/b/7, 304/b/8, 320/a/9, 323/a/11, 323/a/15, 325/b/10, 333/b/11, 335/b/3, 337/b/3, 341/b/13, 342/b/14, 345/a/1, 352/a/3, 362/a/12, 369/a/2, 374/b/6, 374/b/8, 374/b/9, 375/a/1, 377/b/8, 380/b/14, 380/b/15, 385/b/6, 387/a/1, 392/a/2, 396/b/1
- g. -erler** 365/b/2
- g. -ürler** 253/b/15, 254/a/4, 300/b/2, 318/b/15, 325/b/4, 368/b/2, 379/a/11, 381/a/9
- g. -miş** 299/b/5, 335/b/3, 345/a/11
- g. -düm** 225/b/5, 394/a/8
- g. -dũñ** 385/a/7
- g. -di** 207/a/5, 218/a/7, 220/a/10, 226/a/13, 247/a/9, 259/b/12, 261/b/8, 262/b/15, 263/a/5, 268/a/2, 290/b/15, 294/a/13, 302/a/6, 303/a/4, 305/a/5, 319/a/8, 339/b/11, 347/b/10, 355/a/8, 363/b/4, 372/b/1, 384/b/14, 386/a/11, 395/b/4, 397/a/8, 397/a/10, 401/a/9
- g. -dük** 291/b/15, 301/a/7
- g. -diler** 241/b/9, 244/a/14, 286/a/12, 296/b/9, 296/b/13, 299/a/12, 362/b/7, 363/a/5, 375/b/4, 396/b/13
- g. -eyim** 307/b/3, 307/b/13
- g. -iñüz** 398/b/7
- g. -ũñ** 398/b/12
- g. -se** 241/a/8, 243/a/14, 246/b/14, 350/a/8, 368/a/8, 374/a/2, 374/a/10, 395/b/5
- g. -e** 335/b/3, 402/b/9
- g. -üp** 244/b/7, 259/b/15
- g. -ürekden** 301/b/5
- g. -dügi** 380/a/6
- g. -dügine** 362/b/3
- g. -enũñ** 362/b/1
- g. -ürdi** 382/b/9
- g. -mişdi** 386/a/13
- g. -mez** 304/b/8, 325/b/3, 364/a/6, 364/a/6, 364/a/7, 396/a/14
- g. -mezdi** 332/b/10
- g. -emez** 393/b/10
- g. -emediler** 363/a/7
- g. -me!** 259/b/14

g. -meyince 251/b/2, 301/a/9
g. -mege 392/a/3
g. -meye 326/a/4, 364/a/7
girde (F.) : Yufka, somun.
g. +si 211/a/8
giriftâr (F.) : Tutsak, esir.
g. 281/b/13, 281/a/1
girü : Geri.
g. 204/b/7, 205/b/10, 207/a/4,
207/a/15, 211/b/7, 216/a/15, 219/a/7,
221/a/4, 221/a/15, 226/a/11, 227/b/12,
228/b/13, 230/a/13, 236/a/12, 238/b/1,
242/a/15, 252/b/4, 256/a/1, 258/a/2,
258/a/14, 259/b/5, 262/b/4, 263/a/13,
264/b/13, 265/a/7, 266/b/12, 268/b/5,
270/a/4, 274/b/2, 274/b/3, 274/b/5,
276/b/11, 280/b/9, 289/b/1, 302/b/3,
302/a/10, 303/b/15, 313/b/6, 324/b/5,
335/a/4, 337/b/11, 349/b/2, 349/b/6,
363/a/7, 369/a/13, 377/a/3, 387/b/14,
390/b/5, 392/a/4, 395/a/2, 395/a/7
g. +ye 238/a/14, 292/b/9
g. +den 335/a/2
git- : Gitmek.
g. -miş 345/a/11
g. -mişler 363/a/12, 363/a/13,
363/a/15
g. -düm 257/b/3, 262/a/3, 271/b/11,
299/a/12, 348/b/8, 365/a/15, 368/b/10
g. -di 205/b/3, 214/a/8, 234/b/8,
237/b/3, 238/b/14, 243/b/9, 244/b/14,
244/a/2, 246/a/1, 251/a/12, 252/b/7,
258/b/2, 258/b/15, 259/b/11, 262/a/15,
263/b/15, 266/b/15, 285/b/2, 288/a/9,
296/b/14, 299/b/3, 300/a/14, 301/b/3,

301/b/3, 302/a/12, 303/b/6, 306/a/9,
308/a/4, 320/b/15, 327/b/10, 337/b/8,
337/b/10, 338/b/10, 338/a/5, 339/a/4,
340/a/14, 347/b/10, 347/a/13, 355/a/9,
356/b/11, 362/b/6, 362/b/13, 363/a/11,
363/a/11, 365/a/4, 366/a/7, 369/a/7,
375/b/11, 376/a/14, 382/b/15,
396/b/11, 396/a/8, 401/a/15
g. -dük 279/b/1, 291/b/15, 377/b/1,
377/a/13
g. -diler 219/a/1, 219/a/10, 242/a/15,
245/a/9, 315/b/7, 323/b/10, 331/b/7,
331/b/8, 337/b/8, 340/a/11, 343/a/11,
363/a/7
g. 299/b/1, 299/b/1
g. -sünler 200/a/5
g. -se 307/b/7, 349/b/14, 378/b/8
g. -seler 325/b/2
g. -dügüm 366/a/10
g. -dügin 395/a/12
g. -düginden 338/a/7
g. -dügi 359/a/1, 366/a/5, 377/b/9
g. -mişdi 347/b/1
g. -mişidi 214/a/12
g. -mez 280/a/7, 311/b/9, 329/b/3,
329/b/6, 331/a/14, 352/b/9, 391/a/1,
394/b/12
g. -mezler 213/a/15, 345/b/3
g. -medi 363/a/9
g. -meye 315/a/7, 315/a/9
g. -meyeler 280/b/6
g. -meyince 238/a/12, 281/b/3
g. -mezdi 245/a/15
g. -mezseñ 279/a/15
g. -mezse 273/a/12

g. -mek 312/a/2, 399/b/7
g. -mekiçün 344/b/8
g. -me! 337/b/13
g. -mesidür 284/b/9
g. -mesine 380/a/10
giti-nümāyī (F.) : Dünyayı gösteren.
g. 226/b/2
giyesi → **geyesi**
g. +lerin 304/a/10, 382/b/6
gizle- : Gizlemek, saklamak.
g. -rim 217/b/5
g. -r 304/a/10, 329/a/15
g. -miş 258/b/15
g. -di 262/a/8, 266/b/13, 266/b/15,
268/b/1, 292/b/6, 303/a/2
g. -mezsın 244/b/10
gizlen- : Gizlenmek, saklanmak.
g. -ür 236/b/10, 351/b/7, 370/a/8
g. -düm 306/a/12
g. -di 223/b/8, 255/a/6, 259/b/11,
262/a/3, 303/a/4, 308/a/13, 395/b/5
g. -üp 354/b/3
g. -dügi 354/a/4
g. -ivirdi 292/b/5
gizlü : Gizli, saklı.
g. 392/a/9
gizn- : Gezinmek, dolaşmak.
g. -ür 342/a/9
göbek : Göbek.
g. +i 333/a/1, 333/a/2
g. +in 231/b/4
g. +inden 232/a/11
g. +lerinden 303/a/14
göç- : Göçmek.
g. -erler 399/b/12

g. -icek 241/b/15
g. -erdi 241/b/15, 394/b/4
g. -dilerdi 238/b/2
g. -emezlerdi 238/a/15
g. -mesile 394/b/4
gögercin : Güvercin.
g. 209/b/12, 209/b/13, 221/b/9,
235/a/15, 236/a/6, 258/b/12, 258/b/15,
313/b/12, 314/b/8, 314/b/13, 314/a/1,
314/a/5, 315/a/12, 366/b/14, 369/a/5,
376/a/4
g. +üñ 258/b/13, 259/a/1, 314/b/12,
315/a/8, 315/a/10
g. +i 314/b/2
g. +e 315/a/7
g. +de 283/a/5
g. +den 277/a/3
gög(ü)s : Göğüs, sine.
g. +üñ 265/b/8
g. +üni 209/b/14, 332/a/15
g. +i 231/a/1, 265/b/10, 265/b/11
g. +idür 312/a/5
g. +in 311/a/3
g. +ine 265/b/12
g. +inden 357/b/12
g. +iyle 312/a/4
gök : Gökyüzü.
g. 211/a/12, 213/a/10, 221/a/1,
231/a/3, 235/a/15, 275/a/11, 280/a/15,
314/b/12, 317/a/1, 378/a/4
g. +dür 313/b/15
g. +üñ 249/a/11
g. +e 222/b/3, 252/b/7, 252/b/8,
264/a/8, 292/b/4, 292/b/4, 292/b/13,
292/b/14, 292/a/13, 294/a/5, 308/a/12,

341/a/1, 359/a/3, 360/a/11, 360/a/12,
400/b/13

g. +de 257/a/12, 391/a/8

g. +dedür 383/a/15

g. +den 222/a/9, 257/a/9, 259/a/7,
264/a/7, 267/a/11, 292/a/14, 293/a/6,
319/a/9, 359/a/1

g. +leri 402/b/2

g. +lere 399/a/3

gökçük : Güzel, hoş.

g. 249/b/10

gökiçe : Gece.

g. 215/b/9, 279/b/11

g. +de 223/a/10

gökrek : Gök gibi, gökümsü.

g. 313/b/14

gölge : Gölge.

g. 208/b/12

g. +de 315/a/11, 390/b/2

g. +si 208/b/11, 280/a/3

g. +sin 311/b/10

g. +sinden 231/a/11, 311/b/8,

344/a/11

gölmek → **göñlek**

g. 215/a/15

g. +in 397/a/9

göm- : Gömmek.

g. -er 311/b/7, 321/b/7, 383/a/9,
385/b/15, 394/b/9

g. -di 369/a/7, 369/a/11

g. -seler 201/b/10, 203/a/2, 203/a/6

g. -eler 390/b/6

g. -dügi 394/b/10

gömil- : Gömülme.

g. -ür 375/a/5

gön : Öküz derisi.

g. +inden 248/b/12

gönder- : Göndermek.

g. -ürler 240/b/6

g. -mişler 243/a/11

g. -di 217/b/6, 227/b/9, 240/a/5,
241/b/2, 241/b/4, 241/a/2, 246/a/11,
356/a/12, 357/a/3

g. -diler 259/b/10, 362/b/12

g. -mişdi 261/a/15

göñl → **göñül**

g. +üñ 227/b/13, 228/b/2, 269/b/3

g. +e 202/a/10, 206/b/11, 225/a/1

g. +üm 294/b/10

g. +ümi 227/b/14

g. +üni 234/b/13

g. +ine 239/b/9, 276/a/12, 284/b/12,
363/a/6

g. +i 227/b/12, 263/a/2, 321/a/4

g. +iyile 346/a/13

göñlek : Gömlek.

g. 237/b/9

g. +i 391/a/13

göñül : Gönül, yürek, sevgi.

g. 228/b/12, 280/a/12

g. +dür 281/b/10

g. +ile 224/b/7

g. +e 223/a/9

g. +de 289/a/13

g. +leri 235/b/9

g. +lerde 216/a/4

göñüllü : Gönüllü.

g. 219/b/11

gör- : Görmek.

g. -ürem 275/a/11, 278/a/7, 310/a/10

g. -ürüm 264/a/7
g. -ürsin 242/a/11, 251/a/5, 273/b/15
g. -ür 200/b/1, 237/a/6, 251/b/15, 282/b/13, 307/b/2, 312/a/12, 315/b/11, 320/b/1, 328/b/5, 328/b/13, 351/b/7, 354/a/1, 370/a/9
g. -ürüz 214/b/11
g. -irüz 280/b/8, 223/a/13, 390/a/6
g. -ürler 204/b/6, 204/b/6, 204/b/7, 209/a/4, 248/b/5, 251/b/15, 253/a/6, 275/a/6, 275/a/6, 292/b/10, 319/a/11, 342/a/5, 351/a/14, 368/b/14, 379/a/9, 397/a/1
g. -mişinsin 234/b/1
g. -miş 203/a/10, 224/a/2, 234/a/9, 275/a/7, 275/a/7, 295/b/8, 303/a/13, 337/b/3, 360/a/7, 363/b/6
g. -mişler 363/b/3
g. -düm 203/a/7, 207/b/13, 216/a/10, 219/a/10, 219/a/13, 220/b/4, 221/b/10, 222/a/3, 224/a/10, 225/b/4, 228/b/5, 233/a/7, 234/a/15, 239/b/12, 242/a/2, 242/a/4, 243/a/6, 243/a/15, 249/a/10, 251/a/6, 255/b/1, 255/b/3, 255/b/4, 257/a/12, 261/b/2, 262/a/10, 270/b/5, 270/a/4, 270/a/5, 271/b/12, 272/b/3, 272/b/4, 272/b/5, 278/a/4, 279/a/8, 282/a/5, 287/b/13, 290/b/5, 290/b/9, 290/a/13, 292/a/1, 293/a/7, 296/b/6, 296/b/12, 298/b/1, 298/b/2, 298/b/4, 298/b/14, 298/a/8, 298/a/11, 299/b/2, 299/b/5, 299/a/10, 299/a/13, 300/b/5, 300/b/15, 304/a/7, 306/a/7, 306/a/7, 318/a/9, 323/b/8, 323/b/12, 323/b/13, 324/b/1, 324/a/1, 324/a/10, 324/a/15,

326/b/7, 326/b/11, 327/b/11, 328/b/7, 334/b/1, 336/a/1, 338/a/2, 338/a/7, 338/a/15, 340/a/9, 348/b/11, 349/a/9, 352/b/1, 357/a/6, 358/b/9, 365/a/5, 365/a/8, 366/b/4, 366/b/9, 366/a/11, 366/a/14, 369/a/6, 369/a/11, 369/a/12, 369/a/13, 373/b/12, 373/b/14, 377/a/10, 389/b/7, 391/a/10, 401/b/4, 401/b/15
g. -dim 394/a/8
g. -dün 242/a/2, 270/a/4, 270/a/5, 302/b/3, 377/a/3
g. -di 205/a/14, 213/a/8, 216/a/2, 216/a/8, 216/a/13, 217/b/14, 218/a/3, 218/a/7, 218/a/10, 224/a/3, 225/b/7, 225/b/14, 225/a/2, 226/b/3, 226/a/3, 227/a/1, 234/a/4, 234/a/14, 236/b/4, 236/b/4, 236/b/9, 237/b/10, 239/b/4, 239/b/8, 239/a/7, 240/b/2, 240/b/7, 243/b/13, 244/b/2, 244/b/8, 244/a/9, 246/b/6, 246/a/2, 247/a/1, 250/b/12, 251/a/8, 251/a/9, 251/a/10, 255/b/2, 259/b/10, 259/b/12, 259/b/13, 264/b/5, 264/b/13, 264/a/1, 265/a/3, 267/a/1, 268/a/8, 269/b/11, 269/b/13, 269/a/1, 276/b/4, 285/a/15, 286/a/13, 288/b/13, 288/a/10, 288/a/13, 288/a/14, 289/a/5, 289/a/13, 290/a/3, 290/a/12, 291/b/13, 291/a/11, 293/b/2, 293/b/11, 294/b/9, 296/a/3, 296/a/5, 296/a/7, 300/b/10, 301/b/5, 301/a/14, 302/a/2, 302/a/3, 302/a/8, 303/b/4, 303/b/15, 303/a/2, 304/b/4, 306/a/3, 306/a/8, 306/a/10, 307/a/12, 308/b/6, 308/b/7, 308/a/11, 308/a/14, 313/b/2, 313/a/11, 315/b/10,

316/b/5, 317/b/9, 320/b/14, 332/b/12,
334/a/10, 334/a/11, 337/b/6, 338/b/4,
339/b/4, 340/a/9, 340/a/12, 341/a/3,
343/a/10, 343/a/12, 346/b/1, 346/b/9,
346/b/14, 347/b/2, 357/a/8, 360/b/6,
363/a/1, 366/b/5, 366/a/15, 384/b/10,
387/a/14, 388/a/1, 395/b/5, 396/b/15,
397/a/9, 397/a/15, 398/b/4, 400/b/13,
401/b/2

g. -dük 220/b/9, 257/b/6, 291/a/1,
300/b/10, 377/b/12

g. -diñiz 220/b/7

g. -diler 219/a/13, 220/a/14, 236/a/3,
247/b/10, 253/b/3, 256/a/11, 264/a/4,
266/b/6, 267/a/15, 272/a/10, 272/a/11,
275/a/2, 295/b/3, 297/b/5, 298/b/5,
300/a/2, 323/b/9, 327/b/13, 331/b/9,
331/b/10, 332/b/13, 334/a/12, 339/b/7,
356/b/6, 367/b/2, 367/b/3, 376/a/11

g. -eyim 307/b/10

g. 283/b/13, 302/b/2, 346/b/7,
362/b/4, 374/b/10, 387/b/5

g. -sün 273/b/1, 273/b/2, 273/b/3,
273/b/4, 273/b/5

g. -elim 287/a/13

g. -elüm 265/b/7, 287/a/15

g. -se 203/a/13, 232/b/5, 280/a/2,
309/a/10, 312/b/2, 325/a/11, 325/b/8,
335/b/10, 354/a/11, 357/a/12, 368/b/1,
368/b/7, 371/a/13, 372/a/2, 374/b/1,
375/a/1, 375/a/4, 375/a/12, 380/b/14,
383/a/5, 388/b/9

g. -seler 249/b/2, 252/a/7, 282/b/9,
364/b/2

g. -señiz 396/a/2

g. -señüz 395/b/13

g. -em 242/a/12, 290/b/15, 290/a/15

g. -esin 290/b/14, 317/b/5, 324/a/15,
336/b/8, 365/b/12, 395/b/1, 395/b/2,
397/a/4

g. -e 216/a/5, 223/a/4, 232/b/3,
232/b/6, 250/b/2, 273/a/2, 285/b/3,
285/b/12, 308/a/8, 317/b/4, 372/a/15,
393/a/1, 393/a/2

g. -evüz 266/a/7

g. -esiz 228/b/14, 242/a/13

g. -eler 257/a/1, 306/b/9, 317/b/14,
318/b/5, 321/a/11, 324/b/13, 329/a/6

g. -icek 210/a/1, 217/a/15, 236/a/1,
239/b/4, 257/a/13, 311/b/13, 342/a/11,
347/b/3, 349/b/13, 354/b/6, 368/b/5

g. -dükçe 209/a/8

g. -üp 241/a/7, 371/a/6, 372/b/5

g. -en 241/a/13

g. -eni 275/a/6, 275/a/7

g. -digim 296/b/10

g. -dügin 315/b/14

g. -dügün 285/b/5

g. -dügini 223/a/8

g. -dügi 206/a/11

g. -dügiçün 330/a/1

g. -digimüz 316/a/10, 377/a/15

g. -düklerine 290/b/1

g. -ürdi 342/b/10

g. -ürlerdi 287/a/10

g. -ürseñ 228/a/7

g. -ürse 325/a/12, 380/b/2

g. -ürlerse 250/b/9

g. -mişdi 239/b/5

g. -seydün 316/a/11
g. -eydi 377/b/1
g. -mezsın 224/b/9
g. -mez 223/a/10, 223/b/15, 273/a/1, 291/a/6, 310/a/5, 324/b/13, 328/b/14, 329/a/1
g. -memişdür 209/a/2, 220/b/7, 329/b/13
g. -memişzür 322/a/7
g. -medim 216/b/13
g. -medüm 299/b/3, 302/b/4
g. -medi 324/b/12, 355/a/9
g. -mediler 339/a/4
g. -meyelüm 397/a/6
g. -meyince 244/a/7, 244/a/11, 250/b/12, 297/a/10
g. -mezdi 395/b/6
g. -emez 295/a/13, 298/b/11, 306/b/3, 362/b/14, 394/a/13
g. -emezüz 295/a/12
g. -mek 222/b/11, 230/a/4, 243/a/15, 319/b/6
g. -mekdür 280/a/1
g. -mege 241/b/11, 278/a/3, 287/a/13, 291/b/10
g. -megile 290/a/1
g. -meye 212/b/14, 311/b/10, 396/a/4
görelık : Görünen, görülebilen.
g. 210/b/4
görin- → **görün-**
g. -ür 215/b/10, 295/b/5, 325/b/14, 325/b/15, 368/a/8, 369/b/9, 384/b/13, 384/b/13, 394/a/13

g. -e 306/b/4
g. -ürdi 291/a/8
g. -mez 242/a/3, 306/b/2, 400/b/12
g. -mezler 295/a/15
g. -meyince 296/a/2
görül- : Görülmek.
g. -mez 291/a/7
görün- : Görünmek.
g. -mez 295/b/4
gösder- → **göster-**
g. -irsem 217/a/11
göster- : Göstermek.
g. -ür 223/a/5, 312/a/13
g. -ürler 219/a/8, 219/a/9
g. -düm 306/a/11
g. -di 233/a/1, 251/a/7, 259/a/2, 266/a/4
g. -eyim 243/a/15
g. 291/b/11, 338/b/3
g. -em 286/a/1
g. -e 288/b/3, 291/a/10, 306/b/6
g. -meyince 236/a/6
göt : Kıç, popo.
g. +üni 394/b/9
götür- : Götürmek.
g. -ür 353/a/7, 374/b/14, 402/b/15
g. -ürler 378/b/2
g. -miş 222/a/5
g. -mişdür 261/a/5
g. -düm 262/a/11
g. -di 243/a/11, 251/a/5, 263/a/15, 268/b/9, 376/b/13, 402/b/3
g. -dük 217/b/1
g. -diler 247/a/10
g. -se 208/a/8, 280/b/13, 355/b/13,

361/b/11, 361/b/12, 362/a/1, 367/a/8,
369/b/6, 379/b/15

g. -üp 245/b/6, 253/a/12, 261/a/6,
284/a/5, 345/b/15, 398/a/14, 400/b/11,
400/a/4

g. -en 367/a/10

g. -ürlerse 367/a/11

g. -dündi 267/b/3

g. -medi 341/a/1

g. -emese 399/b/4

götürül- : Götürülmek.

g. -di 338/a/5

göyer- : Acı çekmek.

g. -idüm 276/b/12

göyindür- → **göyündür-**

g. -ür 201/b/3, 215/b/6

göyne- → **göyün-**

g. -r 273/b/10

göynük : Yanık, yanmış.

g. 314/b/13

göyündür- : Yanmak, acı çekmek.

g. -di 212/b/9

g. -seler 271/a/6

göyün- : Yanmak.

g. -ür 212/b/7

göz : Göz.

g. 200/a/10, 223/b/7, 223/a/9,
223/a/12, 224/a/5, 224/a/15, 230/b/8,
264/a/14, 272/b/6, 329/a/1, 356/b/1,
379/b/13, 395/a/9, 396/a/15

g. +dür 202/b/9

g. +ile 327/b/6, 403/b/9

g. +üñ 223/b/9, 230/b/9, 230/b/10,
230/b/12, 231/b/10, 231/b/12,
315/a/12, 395/a/10

g. +e 200/a/9, 200/a/11, 203/b/5,
203/b/5, 230/b/12, 231/b/9, 231/b/12,
273/a/15, 277/b/13, 306/b/2, 315/a/11,
329/a/4, 361/b/11, 383/b/5

g. +de 223/b/5

g. +den 223/b/9, 223/a/2, 223/a/3

g. +üm 264/a/13

g. +imüñ 216/a/15

g. +ime 277/b/9, 338/a/6

g. +ümden 224/a/11

g. +i 200/b/4, 212/b/14, 223/b/6,
223/a/1, 223/a/2, 223/a/6, 224/a/6,
224/a/10, 230/b/15, 231/a/3, 281/b/13,
310/a/5, 310/a/6, 311/b/4, 331/a/4,
340/b/6, 340/b/7, 341/a/6, 342/a/1,
343/b/10, 350/b/14, 354/b/5, 354/a/6,
357/b/7, 357/b/8, 357/b/8, 361/a/12,
364/b/4, 368/b/3, 368/a/13, 374/a/11,
386/a/8, 388/b/15, 389/a/2, 390/b/13,
395/a/9, 396/b/10, 396/b/10, 402/b/8

g. +idür 368/b/6

g. +inüñ 216/a/14, 222/a/5, 313/a/6,
326/a/15, 377/b/1

g. +in 326/a/15, 326/a/15, 329/a/4,
331/b/2, 331/a/3, 367/a/1, 369/b/1,
389/a/1, 402/b/9

g. +ini 329/a/7, 331/a/5, 346/a/14,
386/a/7

g. +ine 230/b/14, 310/a/5, 315/b/4,
315/b/9, 331/a/4, 364/a/2, 382/a/5,
402/b/7

g. +inden 342/a/1

g. +leri 216/a/13, 235/b/9, 249/a/6,
318/b/6, 367/b/15

- g. +lerinüñ** 230/b/14
g. +lerine 212/b/13
g. +lerim 294/b/10
g. +lerin 354/b/5
gözed- → **gözet-**
g. -ür 374/a/15
g. -irmiş 348/b/9
gözel : Göz.
g. 264/a/12
gözet- : Gözetmek, göz kulak olmak.
g. -di 288/b/15
gözü : Ayna.
g. 320/b/1, 320/a/15
gözik- → **gözük-**
g. -digne 291/a/5
gözkü- → **gözük-**
g. -rse 317/b/14
gözlü : Gözlü.
g. 235/a/15, 329/b/15
g. +ce 329/b/15
gözsiz → **gözsüz**
g. 374/a/9, 374/a/10
gözsüz : Gözsüz.
g. +e 329/b/15
gözük- : Görünmek.
g. -medi 338/a/6
ğul → **gül**
ğ. 350/a/6
gül (A.) : Şeytan.
ğ. 292/b/1, 299/b/11, 299/b/13,
300/a/2, 300/a/5, 300/a/6, 300/a/7,
300/a/8, 300/a/10, 300/a/12, 300/a/13,
300/a/14, 301/a/9, 301/a/11, 301/a/12,
302/a/6
ğ. +dur 301/a/9
ğ. +ımış 301/a/2
ğ. +uñ 300/a/15
ğ. +a 301/a/5
ğ. +lar 301/b/5
ğulām-mānde (F.) : Köle.
ğ. 263/b/15
ğün (F.) : Renk.
g. 345/a/4
ğurbet (A.) : Gurbet.
ğ. 246/a/4
ğūr (F.) : Mezar.
g. +ın 225/b/14
ğurub (A.) : Batma, batış.
ğ. 221/b/12, 331/a/12
ğurur (A.) : Kibir, büyüklenme.
ğ. +dur 260/b/15
ğusl (A.) : Yıkanma, gusül abdesti.
ğ. +in 244/b/3
ğuşsa (A.) : Keder, üzüntü, tasa.
ğ. 219/a/15, 389/a/10
ğ. +sı 286/a/5
ğuşşalan- : Kederlenmek, tasalanmak.
ğ. -ur 333/b/6
ğuşşalu : Kederli, tasalı.
ğ. 216/a/8, 288/b/15
ğusul (A.) : Yıkanma, gusül abdesti.
ğ. 244/b/7
ğūşe (F.) : Köşe.
g. +m 246/a/4
ğüç : Güç, zorluk.
g. +ile 359/b/15, 372/a/1, 378/b/13
g. +üm 301/b/10
g. +i 222/a/10
g. +in 340/a/14
gül (F.) : Gül.

g. 212/b/6, 212/b/9, 212/b/12,
273/a/14, 341/a/13
g. +dür 212/b/4, 212/b/5
g. +i 212/b/9, 212/b/13, 230/a/3,
387/a/1, 390/a/15, 391/a/12
g. +e 206/b/12
g. +den 212/b/8
gül- : Gülmek.
g. -ersin 233/a/12
g. -er 213/a/6, 280/b/13, 325/a/11,
371/a/6
g. -diler 265/a/2
g. -mek 325/a/11, 325/a/13
gülengübün (F.) : Ballı gül tatlısı.
g. 274/a/7
güliš- : Gülişmek.
g. -diler 238/a/6
gülreng (F.) : Gül renkli, pembe.
g. 309/b/7
gülüle (F.) : Gülle, top şeklinde mermi.
g. +yile 280/a/14, 284/b/2
gümān (F.) : Zan, şüphe, önyargı.
g. 236/a/7, 280/a/14
gümüş → **gümüş**
g. 334/b/7, 389/b/15
g. +dür 254/a/4
gümüşle- : Gümüşlemek, gümüşle
bezemek.
g. -seler 231/a/12
gümrah (F.) : Yoldan çıkmış, sapkın.
g. 293/a/3, 293/a/12, 293/a/14
gümüş : Gümüş.
g. 249/b/14, 249/b/15, 333/a/12
g. +ün 374/b/4
g. +e 395/a/4

g. +den 280/a/5
g. +lerin 209/a/3
gün : Gün, güneş.
g. 203/a/2, 205/a/15, 206/a/6,
207/a/2, 207/a/4, 208/a/15, 209/a/4,
210/b/12, 210/b/14, 214/a/7, 214/a/8,
217/a/8, 219/a/3, 220/b/15, 221/a/1,
222/b/1, 222/b/6, 224/a/1, 225/b/3,
226/b/15, 226/a/2, 227/a/1, 230/a/13,
232/b/8, 233/b/5, 234/a/7, 236/b/3,
237/b/7, 239/b/1, 244/a/9, 245/b/14,
245/a/4, 246/b/8, 247/b/9, 247/b/14,
247/a/9, 248/b/2, 255/a/14, 257/b/3,
257/b/8, 258/b/1, 258/b/7, 258/b/12,
259/b/9, 262/a/14, 263/b/1, 263/b/11,
263/a/6, 263/a/9, 264/a/1, 266/b/6,
266/a/5, 267/a/14, 268/a/7, 268/a/11,
269/b/2, 269/a/8, 271/b/9, 272/b/2,
274/b/15, 275/b/7, 275/a/1, 275/a/10,
275/a/12, 282/b/6, 284/b/2, 284/b/11,
284/a/3, 285/b/15, 285/a/10, 285/a/15,
286/a/5, 286/a/5, 287/a/2, 287/a/9,
288/a/7, 289/a/12, 290/b/3, 291/a/4,
292/b/12, 293/b/2, 296/b/4, 296/b/5,
296/b/8, 296/b/9, 296/a/2, 298/b/8,
298/b/9, 299/a/4, 299/a/5, 299/a/11,
300/a/2, 302/b/15, 303/a/1, 303/a/3,
304/a/11, 304/a/15, 306/b/14, 307/a/7,
309/a/14, 309/a/15, 310/b/7, 310/b/12,
310/a/9, 313/a/10, 313/a/14, 314/b/9,
316/b/11, 317/a/12, 318/b/14, 320/b/9,
321/b/7, 323/a/6, 327/b/10, 328/a/1,
329/a/2, 333/b/12, 333/a/7, 334/a/7,
335/b/8, 336/b/5, 337/b/2, 337/a/13,
341/b/4, 347/b/4, 349/b/3, 349/a/10,

358/a/4, 361/a/1, 361/a/14, 362/b/1,
362/b/11, 362/b/12, 366/a/1, 367/b/7,
367/a/13, 367/a/14, 374/b/13,
374/b/14, 375/b/15, 376/a/3, 386/a/7,
386/a/9, 390/b/1, 390/b/4, 390/b/6,
390/a/6, 390/a/15, 398/a/13, 401/b/4,
401/a/3

g. +dür 220/b/12

g. +ki 281/b/7, 281/b/7, 297/b/4

g. +e 245/a/15, 246/b/12, 278/b/13,
317/b/5

g. +de 212/b/2, 250/a/14, 250/a/14,
254/b/5, 269/b/8, 280/a/1, 317/b/4,
317/a/11, 318/b/12, 318/a/4, 318/a/5,
320/a/12, 325/a/15, 374/b/12

g. +den 214/b/9, 219/a/7, 231/a/3,
269/b/7, 302/b/11, 305/a/5, 313/b/1,
317/b/5, 334/b/3, 355/b/14, 360/b/5,
380/a/12

g. +üni 281/b/12

günāh (F.) : Hata, suç, günah.

g. 225/b/5, 225/b/5, 275/b/7,
275/b/7, 277/b/4, 277/b/6, 279/b/1,
347/a/11

g. +a 279/a/3

g. +ına 375/b/13

g. +ındandır 245/b/15

günbed (F.) : Kümbet, kubbe, kubbeli
bina.

g. +i 305/b/3

g. +e 323/b/12

günder → **gündüz**

g. 343/b/10

gündüz : Gündüz.

g. 226/a/15, 251/a/14, 275/a/5,

282/b/14, 282/b/14, 282/b/15,
289/a/12, 308/a/5, 322/b/7, 329/a/14,
331/a/7, 379/b/6, 379/b/6, 383/b/3,
384/b/13, 393/b/10, 403/a/14

g. +i 226/b/1, 351/b/7, 383/b/8

g. +in 380/b/3, 393/b/11

g. +de 233/b/7, 325/b/14

güneş : Güneş.

g. 221/b/9, 221/b/11, 223/a/10,
242/a/11, 265/a/12, 273/b/10, 273/a/1,
282/b/2, 329/a/2, 329/a/4, 331/a/6,
331/a/12, 374/b/15

g. +üñ 223/a/11, 273/b/9, 283/b/8

g. +i 383/b/3

g. +e 237/a/14, 311/b/9, 317/b/14,
337/a/10, 341/b/14, 364/b/5, 374/b/15,
380/a/4, 380/a/5, 386/a/7

g. +de 399/a/14

g. +den 273/a/1, 283/a/10, 379/a/5

günlük → **günlük**

g. 347/b/6

günlük : Günlük.

g. 315/a/6

gürle- : Gürlemek, bağlamak.

g. -r 213/a/10

gürüh (F.) : Topluluk, bölük, takım.

g. 254/a/9, 254/a/9, 287/a/8,
287/a/8, 396/a/3

gürz (F.) : Topuz.

g. 218/b/11

güvlek : Tahta kova.

g. 284/a/3

g. +i 284/a/4

güye : Güve, parazit.

g. +den 206/b/2

güyegü : Güvey, damat.

g. 265/a/3, 315/a/6

güz : Sonbahar, güz.

g. 321/b/12, 393/a/13

g. +in 321/b/1

g. +ün 283/a/11

g. +de 315/a/2

güzāf (F.) : Anlamsız, boş, saçma.

g. 275/b/2, 275/b/3, 276/b/15,
276/a/6, 277/a/15

H

ḥab : Hap, draje.

ḥ. +lar 326/a/1

ḥ. +ları 326/a/2

ḥabak : Bir tür canavar, yarpuz otu.

ḥ. 275/b/14

ḥ. +ı 276/a/2

ḥabbetü'l-ḥazrā (A.) : Yeşil kabarcık,
yeşil kese.

ḥ. 312/b/1

ḥaber (A.) : Haber, bilgi.

ḥ. 210/a/9, 210/a/12, 213/b/1,
213/b/6, 214/a/9, 216/b/2, 216/b/6,
216/a/3, 216/a/8, 216/a/14, 216/a/15,
220/b/1, 223/a/9, 227/a/12, 228/a/8,
240/a/6, 241/b/6, 243/a/11, 245/a/6,
245/a/8, 246/b/4, 246/b/7, 256/b/9,
259/b/3, 259/a/13, 260/b/1, 260/b/11,
260/b/13, 260/a/12, 260/a/15, 261/a/7,
261/a/8, 261/a/9, 262/a/4, 262/a/9,
264/b/9, 265/b/1, 265/b/2, 265/a/2,
265/a/6, 269/b/7, 284/b/6, 287/b/11,
290/b/2, 292/b/15, 293/a/2, 293/a/14,

294/b/6, 296/b/2, 300/b/9, 302/b/2,
306/a/2, 307/a/2, 320/b/13, 330/a/5,
331/b/8, 335/b/10, 339/a/9, 339/a/10,
341/a/1, 343/a/3, 343/a/14, 356/a/8,
360/a/7, 363/a/3, 377/b/2, 377/a/9,
388/a/4, 391/b/10, 398/a/12, 399/b/4

ḥ. +ün 388/a/2

ḥ. +i 219/b/5, 230/b/1, 247/b/12,
254/b/6, 262/a/2, 284/a/8, 287/a/12,
288/b/10, 303/b/1, 320/b/12, 380/b/15

ḥ. +in 246/a/1, 268/b/10, 308/a/9

ḥ. +ini 243/a/10, 271/b/5

ḥ. +ler 293/a/13, 295/b/1

ḥaberci : Haberci.

ḥ. +sidür 359/b/3

ḥaberdār (A.) : Haberli.

ḥ. 230/a/15, 258/b/11, 318/b/2

ḥabis → **ḥabīs**

ḥ. 289/a/3

ḥ. +de 220/a/3, 277/b/14

ḥabīs (A.) : Kötü, fena, pis.

ḥ. 372/a/14

ḥabs (A.) : Hapsetme, tutuklama.

ḥ. 254/a/15, 279/a/15, 289/b/12,
314/a/4, 320/b/8

ḥacālet (A.) : Utanma, utanç.

ḥ. +den 308/a/5, 340/b/15

ḥacc (A.) : Hacc görevi, hacca gitme.

ḥ. 338/a/1, 338/a/9

ḥ. +a 208/a/1

ḥ. +da 338/a/10

ḥāce (F.) : Hoca, efendi.

ḥ. 289/a/4

ḥācet (A.) : Hacet, ihtiyaç.

ḥ. 247/a/6, 285/b/10, 318/b/11,

346/a/2, 368/a/3, 370/b/12, 382/a/8

h. +dür 319/b/2

h. +i 277/b/7, 364/a/8, 364/a/11

hācib (A.) : Hizmetçi, kapıcı.

h. 277/b/13

h. +i 245/a/13

h. +ler 287/a/4

hacil → **hacīl**

h. 269/a/14, 308/a/1

hacīl (A.) : Utanan, utangaç.

h. 237/b/7, 278/b/6

hāç (F.) : Haç, put.

h. +lar 215/a/8

hadd (A.) : Sınır, derece.

h. +adur 354/a/14

h. +ıla 210/b/2

h. +anuñ 204/a/4

h. +ı 211/a/14, 213/a/7, 222/a/7,

236/a/5, 253/a/2, 253/a/5, 263/b/5,

287/a/10, 309/b/8, 306/a/4, 317/b/6,

334/a/13, 348/b/2, 372/a/13, 400/b/8

h. +ına 210/b/4, 248/a/15, 254/b/15

h. +ında 214/a/10, 283/b/7, 390/a/2

h. +ındadur 345/b/4

h. +ından 249/a/10

h. +larda 252/b/2

hadeka (A.) : Göz çukuru.

h. 223/a/4

h. +ya 223/b/2

h. +sını 230/b/9

h. -ı siyāh+ı 223/a/15

hadeng (F.) : Kayın ağacı.

h. 203/b/15

hadeş (A.) : Yeni ortaya çıkan.

h. 247/a/11, 247/a/12, 392/a/8,

392/a/9

hādīm (A.) : Hizmetçi.

h. 316/b/8, 316/b/9, 330/b/6,

345/b/8

hādīş (A.) : Hz. Muhammed'in sözü.

h. +de 395/b/11, 395/b/14

hādīşe (A.) : Meydana gelen olay.

h. 265/b/3

hafakan (A.) : Sıkıntı, çarpıntı.

h. +a 281/b/13

hafta (F.) : Hafta, yedi günlük zaman dilimi.

h. 296/a/10, 397/b/13

h. +da 397/b/12

hā'iz (A.) : Hayız, adet gören kadın.

h. 234/b/11, 234/b/13, 235/a/1,

235/a/8, 235/a/12

h. +üñ 234/b/15

hakāret (A.) : Küçük düşürme, aşağılama.

h. 327/b/6, 399/a/6, 403/b/9

hakīkat (A.) : Gerçek.

h. 327/b/6, 237/b/12

hakīkatü'l-hāl (A.) : Gerçek durum.

h. 254/b/8

h. +ı 295/a/1

hakīkī (A.) : Gerçekçi.

h. 385/b/12

hakīm (A.) : Bilge, bilgili kişi.

h. 215/a/11, 225/b/13, 226/a/4,

257/a/11, 273/a/10, 276/a/3, 281/a/4,

282/b/11, 282/b/12, 314/b/8, 322/b/8,

371/a/2

h. +e 314/b/6

h. +den 233/a/3, 330/a/1

h. +ler 257/a/5
h. -i melik-i şin+e 370/b/14
hākīr (A.) : Düşkün, önemsiz.
h. 225/a/3, 396/a/4, 399/a/7
h. +dür 278/a/13
h. +lerile 396/a/5
hakk (A.) : Tanrı, gerçek, doğru.
h. 202/a/4, 204/b/9, 205/b/2,
205/a/8, 210/b/7, 210/a/9, 217/b/3,
217/b/4, 219/b/10, 221/a/5,
221/a/6, 222/a/10, 223/b/8, 223/a/1,
223/a/6, 223/a/13, 224/b/2, 228/a/13,
229/b/2, 229/b/2, 230/b/2, 230/b/4,
230/b/6, 230/a/14, 232/b/15, 232/a/10,
232/a/10, 233/b/8, 235/a/6, 237/b/1,
237/b/12, 237/b/13, 237/a/2, 237/a/15,
238/b/12, 238/a/1, 238/a/13, 239/a/1,
243/b/8, 243/a/12, 244/a/8, 245/b/12,
247/a/1, 248/a/3, 249/b/4, 251/a/4,
251/a/7, 254/b/3, 256/b/4, 256/b/7,
256/a/3, 256/a/8, 256/a/10, 256/a/14,
257/a/2, 263/b/6, 263/a/11, 263/a/15,
264/b/8, 264/a/13, 265/b/2, 265/b/14,
266/a/11, 267/b/5, 267/a/6, 274/b/6,
274/a/15, 276/b/15, 277/b/4, 277/a/7,
277/a/11, 277/a/14, 279/b/9, 279/b/11,
280/b/10, 280/b/13, 285/b/9, 286/b/8,
293/a/3, 293/a/8, 306/b/5, 309/b/14,
309/a/2, 310/b/14, 314/a/14, 328/b/2,
347/a/7, 347/a/12, 348/b/3, 365/b/9,
367/b/6, 370/a/14, 381/a/3, 382/a/12,
383/b/4, 383/b/6, 383/b/8, 383/a/13,
388/a/15, 392/a/5, 394/b/14, 396/b/13,
400/a/11, 400/a/13, 400/a/14,
401/a/15, 402/b/12, 402/b/13, 403/b/9

h. +ıçun 269/a/5
h. +dur 268/b/11, 269/b/1
h. +ı 260/b/14, 267/a/2
h. +ma 289/b/7
h. +ında 234/b/9, 395/b/12, 397/a/3
h. +sın 402/b/14
hakklık : Doğruluk, dürüstlük.
h. +ına 399/a/3
hākrenğ (A.) : Toprak rengi.
h. 394/a/12
hal → **hāl**
h. 201/b/1, 271/b/1, 391/b/3
hāl (A.) : Durum, vaziyet, hal.
h. 209/b/8, 214/a/13, 256/a/6,
268/a/3, 272/b/4, 274/a/5, 278/a/15,
283/b/11, 286/a/5, 287/a/1, 330/a/13,
346/a/14, 347/b/8, 395/a/3, 403/a/11
h. +dur 255/b/6
h. +ıla 286/a/13, 302/b/10
h. +a 263/a/3, 263/a/7, 301/b/7,
307/b/8, 346/b/3
h. +da 236/a/10, 253/b/3, 270/a/10,
286/b/4, 286/b/2, 307/a/2, 381/b/6,
385/a/11
h. +dayiken 289/b/4
h. +dan 258/b/11, 260/a/13,
316/a/14
h. +ı 218/a/10, 220/b/8, 236/a/12,
240/b/13, 278/a/5, 290/b/11, 292/b/9,
302/b/11, 303/b/15, 310/b/5, 314/b/7,
358/b/10, 368/b/11, 388/a/1
h. +ıyıla 264/a/15
h. +ın 216/b/7, 241/b/5, 303/b/11,
337/b/10, 384/b/9, 397/a/15

h. +ımı 234/b/7, 251/a/3, 260/a/11,
260/a/15, 292/b/6, 304/a/12, 306/b/11,
312/b/10, 330/a/5, 356/b/6

h. +ına 236/a/9

h. +ında 270/a/12, 278/a/13

h. +ından 246/b/7, 264/b/14,
294/b/12, 295/a/5, 305/a/10, 317/a/9,
318/a/11, 391/b/10, 402/a/5

ḥalā'ik → **ḥalā'ik**

h. 303/a/14

ḥalā'ik (A.) : Yaratılmışlar, halayıklar,
varlıklar.

h. 291/a/3, 387/b/10, 372/b/5,
305/a/5

ḥalā'ik → **ḥalā'ik**

h. 333/b/12

ḥalanc : Bir ağaç türü.

h. 203/b/13, 353/b/5

ḥalāş (A.) : Kurtulma, kurtuluş.

h. 243/b/11, 280/a/1, 281/b/3,
288/a/5, 293/b/9, 293/b/11, 298/b/12,
314/a/4, 319/b/4, 350/a/8, 381/a/14,
386/a/3

ḥalāyik → **ḥalā'ik**

h. 393/b/12

h. +ı 251/b/15, 293/a/12, 360/a/10

ḥālbuki (A.F.T.) : Oysa.

h. 389/b/2, 389/b/9, 395/a/11,
403/a/12

ḥalel (A.) : Bozukluk, zarar.

h. 218/b/10

ḥāliyā (A.) : Şimdi, şu durumda.

h. 278/b/12, 287/b/9, 304/b/5,
338/a/4, 385/a/8

ḥālī (A.) : Boş.

h. 284/b/8, 382/a/13, 383/b/11

ḥalīfe (A.) : Hz. Muhammed'den
sonra gelen müslüman yöneticiler.

h. 241/b/3, 241/b/4, 241/b/8,
271/b/6, 271/b/8, 272/b/1, 272/b/1,
275/a/4, 275/a/7, 277/b/13, 278/a/2,
324/a/8, 339/b/10, 372/b/8, 372/b/13

h. +yile 275/a/2

h. +ye 271/b/5, 274/b/15, 275/a/1,
282/b/11

h. +sin 275/a/5

ḥalil (A.) : Dost, arkadaş.

h. -i ṭarīk 299/a/15

ḥalīle : Kabil'de yetişen bir ağaç.

h. 212/b/2, 212/a/14

ḥalīleç → **ḥalīle**

h. 212/a/11

ḥalīm (A.) : Yumuşak huylu.

h. 395/a/12

ḥālīş (A.) : Saf, net, karışık olmayan.

h. 201/b/6, 293/a/9

h. +dür 201/b/6

ḥalk (A.) : İnsan topluluğu, halk.

h. 216/a/1, 224/a/10, 239/b/3,
240/a/8, 245/a/3, 257/a/13, 259/b/10,
259/b/11, 265/b/15, 265/a/2, 267/a/5,
269/b/15, 287/a/6, 294/a/3, 294/a/6,
294/a/8, 321/a/10, 331/b/11, 331/b/14,
340/b/13, 346/a/5, 359/b/1, 384/a/13,
388/a/12

h. +uñ 278/a/15, 359/b/2

h. +ı 284/a/8, 287/a/8, 293/a/3,
293/a/14, 300/a/11, 310/a/10, 363/b/4

h. +a 253/a/8, 266/b/2, 284/b/6,
287/a/9, 287/a/11, 310/b/12, 333/b/12

h. +dan 259/b/11, 294/b/15
halka (A.) : Çember, halka.
h. 250/a/1, 356/b/2, 389/b/5,
 389/b/9
h. +nuñ 389/b/10
h. +sı 231/b/5
h. +sın 399/b/5
halkat (A.) : Yaradılış, fitrat.
h. +ı 277/a/3
hallu : Çözme, çözüm.
h. +sı 230/b/7
h. +ları 277/b/12
halvet (A.) : Tenha, yalnız.
h. 217/a/5, 228/a/2, 228/a/3,
 263/a/2, 266/b/5, 361/a/12, 397/b/12
h. +de 306/a/2
hām (F.) : Çiğ, ham.
h. 313/a/7
hamā'il (A.) : Kılıç kayışı.
h. 257/b/12
hamal (A.) : Hamal, yük taşıyan.
h. 265/a/12
hamām (A.) : Hamam, banyo.
h. +a 283/b/4
hāme : Baykuşun diğer adı.
h. 326/b/3
hāmīl → **hāmīle**
h. 235/a/11
hāmīle (A.) : Gebe, hamile.
h. 294/b/14, 332/b/4, 340/b/5,
 360/a/4, 366/a/6, 379/b/15, 386/a/4
hamir → **hamīr**
h. 343/a/7, 383/a/2, 386/b/5
h. +le 344/a/4
hamīr (A.) : Hamur.

h. 318/a/7
h. +de 293/a/10
hamiyyet (A.) : Onur.
h. +dür 277/b/2
hamle (A.) : Hamle, saldırı.
h. 308/b/15, 312/a/4, 328/a/10,
 332/b/11, 332/a/15, 333/b/12, 365/a/11
h. +si 316/b/3, 316/b/3
hammām → **hamām**
h. 289/a/2, 289/a/3
h. +a 276/b/3
hamr (A.) : İçki, şarap.
h. 276/b/3
h. +ı 263/a/15, 278/a/9, 389/a/5
h. +a 260/b/9, 261/a/2
hamsīn (A.) : Elli.
h. 394/a/14
hanāzīr (A.) : Domuzlar.
h. 366/b/11
hançer (A.) : Hançer.
h. +le 262/a/10
hānıkatu'l-ğuhūd (A.) : Bir tür ot.
h. 358/b/5
hanzal (A.) : Ebuçehil karpuzu.
h. 203/b/8
h. +ı 203/b/10
har (F.) : Eşek.
h. -ı deştī+nuñ 348/a/2, 348/a/8
h. -ı mısrī 353/b/13
harāb (A.) : Yıkık, enkaz, harap.
h. 205/b/12, 209/b/8, 215/a/4,
 218/b/14, 218/a/13, 220/b/15, 223/b/4,
 267/b/3, 271/a/6, 279/a/14, 288/a/11,
 291/b/8, 297/b/15, 304/a/1, 310/b/9,
 310/b/12, 315/a/4, 315/a/13, 317/b/14,

329/b/8, 330/b/2, 334/b/11, 334/b/14,
344/b/3, 362/a/9, 373/b/2, 384/b/2,
384/a/12, 393/b/15, 393/a/14, 394/b/5,
398/a/3, 399/a/8, 402/a/14

ḥarāblik : Yıkık yer, harabe.

ḥ. 306/a/4, 306/a/11

ḥ. +lar 252/a/12, 323/b/11

ḥarāç (A.) : Vergi, haraç.

ḥ. 227/b/7, 228/a/7, 248/b/13

ḥarām (A.) : Haram, yasak olan.

ḥ. 227/a/3, 227/a/3, 236/b/12,
238/a/13, 251/b/15, 278/b/10, 278/a/9,
335/a/2

ḥ. +dur 216/a/4, 253/a/11, 278/b/4,
335/b/13, 371/b/10

ḥarāmī (A.) : Eşkiya, yol kesen.

ḥ. 316/b/4

ḥarāmzāde (A.) : Piç, düzenbaz.

ḥ. 291/b/7, 360/a/15

ḥarāret (A.) : Sıcaklık, ateş, susuzluk.

ḥ. 230/a/2, 283/b/3, 342/a/13,
344/a/13, 344/a/15

ḥ. +den 230/a/15

ḥ. +i 230/a/2, 283/b/2, 390/a/7

ḥ. +inden 242/a/11, 289/a/3,
397/b/11

ḥ. +ünden 273/b/10

ḥ. -i aşliyyesi+ni 281/b/5

ḥarb (A.) : Harp, savaş.

ḥ. +ıla 291/a/1

ḥ. +ın 226/a/14

ḥarç (A.) : Harç, vergi, masraf.

ḥ. 240/a/6

ḥarbe (A.) : Süngü, tüfek doldurma
mili, harbe.

ḥ. 218/b/7, 261/b/4, 287/b/6,
290/b/15

ḥ. +yile 261/b/5

ḥ. +i 218/b/7, 291/a/2

ḥardal (A.) : Hardal.

ḥ. 201/a/2, 273/a/13

ḥ. +ı 387/a/1

ḥareket (A.) : Hareket, oynama,
kıpırdanma, davranış.

ḥ. 202/a/6, 232/b/3, 237/a/14,
243/a/3, 251/b/1, 290/b/2, 290/b/4,
292/a/6, 311/a/4, 316/a/4, 316/a/4,
335/a/7, 338/b/6, 363/b/1, 378/b/3,
382/a/15, 387/b/8, 402/b/5

ḥ. +ile 321/a/9

ḥ. +de 383/b/14

ḥ. +i 371/a/11

ḥ. +inde 280/a/11

ḥareketsüz : Hareketsiz, sabit.

ḥ. 216/a/3

ḥarf (A.) : Alfabe işaretleri.

ḥ. +inüñ 395/b/15

ḥ. +ine 395/b/14

ḥarīk (A.) : Yangın.

ḥ. 319/b/7

ḥarīr (A.) : İpek.

ḥ. 204/b/12, 217/a/12, 278/b/4,
278/b/4, 403/b/1, 403/b/1, 403/b/3,
403/b/4, 403/b/5

ḥ. +e 403/b/2

ḥ. +den 403/a/15

ḥ. +ler 397/b/8

ḥ. +leri 217/b/4, 217/a/14

ḥarīş (A.) : Aç gözlü, hırslı.

ḥ. 396/b/4

- h. +dür** 371/b/4, 371/b/4
- harīşrak** : Aç gözlülük, hırslı.
- h. +ım** 396/b/7
- harīşlik** : Aç gözlülük.
- h. +de** 396/b/4
- hased** (A.) : Kıskançlık.
- h.** 210/b/8, 350/a/15
- h. +inden** 327/a/11, 333/b/2
- hāşıl** → **hāşıl**
- h.** 211/a/1, 211/a/4, 215/a/14, 221/b/12, 225/a/6, 226/a/8, 226/a/13, 262/b/5, 263/a/10, 272/a/15, 273/b/14, 282/b/10, 329/b/9, 352/b/11, 373/a/4, 383/a/2, 392/a/11, 394/b/9, 395/b/7, 402/a/14
- hāşıl** (A.) : Meydana gelen, elde edilen gelir.
- h. +a** 232/b/12
- h. +ında** 292/b/11
- hāşī** → **hışī**
- h.** 235/b/5, 235/b/7, 236/a/14, 236/a/15, 348/a/8
- hasid** (A.) : Kıskanç.
- h.** 397/b/6
- hasīs** (A.) : Çimri, pinti.
- h.** 278/a/10, 327/b/7, 329/a/13, 330/b/1
- hāşiyye** → **hāşiyyet**
- h. +sidür** 205/a/2
- hāşiyyet** (A.) : Özellik.
- h.** 362/a/14, 389/a/14, 389/b/4, 389/b/10
- h. +i** 203/a/14, 207/a/9, 309/b/11, 309/b/14, 310/a/14, 346/a/3
- h. +in** 403/b/8
- h. +indendür** 337/a/1
- h. -i āhū** 350/b/14
- h. -i dīk** 315/a/13
- h. -i feylefūs** 368/a/5
- h. -i kā u kūhī** 341/b/12
- h. -i kākum** 369/b/11
- h. -i katır+uñ** 345/b/5
- h. -i kāv-ı āb+ı** 342/b/1
- hāşiyyetü'l-kaṭā** (A.) : Yaban ördeğinin özellikleri.
- h.** 321/b/4
- hāşiyyetü's-semend** (A.) : Semenderin özellikleri.
- h.** 324/b/6
- hāşiyyetü'ş-şī'ri** (A.) : Şiirin özellikleri.
- h.** 230/b/5
- hāşiyyeti'd-dübb** (A.) : Ayının özellikleri.
- h.** 364/b/10
- hāşiyyeti'd-dülle** (A.) : Sansarın özellikleri.
- h.** 371/b/14
- hāşiyyeti'l-babür** (A.) : Kaplanın özellikleri.
- h.** 359/a/5
- hāşiyyeti'l-bağal** (A.) : Katırın özellikleri.
- h.** 345/b/4
- hāşiyyeti'l-erneb** (A.) : Tavşanın özellikleri.
- h.** 369/a/15
- hāşiyyeti'l-ḥimār** (A.) : Eşeğin özellikleri.

- h.** 346/a/3
hāşiyeti'l-ibli (A.) : Dişi devenin özellikleri.
- h.** 336/a/9
hāşiyeti'l-kebiş (A.) : Koçun özellikleri.
- h.** 349/a/6
hāşiyeti'l-kelb (A.) : Köpeğin özellikleri.
- h.** 362/a/13
hāşiyeti'l-kıradeti (A.) : Maymunların özellikleri.
- h.** 367/a/12
hāşiyeti'l-mefirr (A.) : Keçinin özellikleri.
- h.** 349/b/10
hāşiyeti'l-nemür (A.) : Timsahın özellikleri.
- h.** 359/b/3
hāşiyeti's-sakḳā (A.) : Saka kuşunun özellikleri.
- h.** 319/b/8
hāşiyeti'ş-şagḳāl (A.) : Çakalın özellikleri.
- h.** 362/a/6
hāşiyeti'z-zaba' (A.) : Sırtlanın özellikleri.
- h.** 361/a/4
hāşiyeti'z-zübā (A.) : Parsın özellikleri.
- h.** 358/a/7
hāşiyetü'd-deccāce (A.) : Tavuğun özellikleri.
- h.** 317/a/2
hāşiyetü'l-'akreb (A.) : Akrebin özellikleri.
- h.** 390/b/7
hāşiyetü'l-'ankebüt (A.) : Örümceğin özellikleri.
- h.** 396/b/1
hāşiyetü'l-bu'üz (A.) : Unutmanın özellikleri.
- h.** 400/a/10
hāşiyetü'l-ganemi (A.) : Koyunun özellikleri.
- h.** 348/a/14
hāşiyetü'l-hümā (A.) : Hüma kuşunun özellikleri.
- h.** 310/b/1
hāşiyetü'l-laḳlāk (A.) : Leyleğin özellikleri.
- h.** 327/b/7
hāşiyetü'l-naḥl (A.) : Hurma ağacının özellikleri.
- h.** 391/b/9
hāşiyetü'l-neml (A.) : Karıncanın özellikleri.
- h.** 398/a/8
hāşiyetü'ş-şakar (A.) : Sakar kuşunun özellikleri.
- h.** 312/a/4
hāşiyetü'ş-şevr (A.) : Öküzün özellikleri.
- h.** 339/a/6
hāşiyetü'ş-şü'bān (A.) : Yılanın özellikleri.
- h.** 384/a/9
hāşiyetü't-tūḳī (A.) : Papağanın özellikleri.
- h.** 320/a/13

ḥāṣiyyetü't-tügāme (A.) : Deve kuşunun özellikleri.

ḥ. 311/a/1

ḥāṣiyyetü'z-zübā (A.) : Sineğin özellikleri.

ḥ. 394/b/11

ḥaşlet (A.) : Huy, mizaç.

ḥ. +lerin 345/b/8

ḥasret (A.) : Özlem.

ḥ. 402/b/1

ḥāṣṣa (A.) : Özellik.

ḥ. 202/a/13, 256/b/15, 276/a/8, 279/b/14, 279/b/14, 280/a/12

ḥ. +sı 321/b/2

ḥ. +sında 230/a/2

ḥ. +sından 343/b/10, 349/b/12

ḥ. +lar 280/a/10, 281/a/12

ḥ. +lardan 321/a/12

ḥ. -ı rüm 219/b/8

ḥ. -ı ādemī+dür 229/a/7

ḥasta (F.) : Hasta.

ḥ. 205/a/12, 245/b/14, 269/b/2, 269/b/3, 279/b/1, 279/b/10, 283/a/7, 289/b/2, 330/b/4, 337/a/11, 349/b/15, 355/b/1, 357/b/10, 359/a/12, 361/a/4, 362/a/5, 368/a/4, 369/b/10, 373/b/7, 401/a/3

ḥ. +nuñ 269/b/6

ḥ. +ı 226/a/7

ḥ. +ya 208/b/11, 316/b/14

ḥ. +ñuza 279/b/4

ḥ. +lara 208/b/10

ḥastalık : Hastalık.

ḥ. 245/b/15, 251/b/10

ḥ. +dur 371/a/12

ḥ. +ı 330/b/5, 373/a/2

ḥ. +a 284/a/12

ḥ. +ma 203/b/1, 383/a/10

ḥ. +lara 209/b/6

ḥastū : Bir tür sığır.

ḥ. 248/a/13

ḥasūd → **ḥased**

ḥ. 219/b/15

ḥāṣā (A.) : Allah göstermesin, asla, uzak olsun.

ḥ. 215/a/9, 223/b/3

ḥaşerāt (A.) : Küçük böcekler.

ḥ. 321/b/3

ḥ. +ı 313/b/10, 370/b/13

ḥaşebetü'l-cevlān (A.) : Bir tür ağaç.

ḥ. 203/a/14

ḥatā (A.) : Yanlış, kusur, hata.

ḥ. 227/a/5, 227/a/5, 236/a/8, 250/a/6, 254/b/11, 274/a/11, 314/a/8

ḥ. +dur 274/a/11

ḥ. +yısı 227/a/5, 274/a/10

ḥatar (A.) : Tehlike.

ḥ. 203/b/9, 216/a/10

ḥ. +lar 228/b/5

ḥatarnāk (A.) : Tehlikeli.

ḥ. +dur 229/a/7

ḥātem (A.) : Mühür, netice.

ḥ. 211/b/9

ḥ. +ı 223/a/8, 242/b/9

ḥ. +inden 242/b/9

ḥātemi'n-nebiyyīn (A.) : Nebilerin sonuncusu.

ḥ. +dür 256/b/6

ḥātemü'l-mürselīn (A.) : Son

peygamber.

h. +dür 258/a/7

hātır (A.) : Gönül, zihin.

h. +ımıçun 360/b/10

h. +ından 360/b/2

hātif (A.) : Gaibden gelen ses.

h. 295/b/13, 295/a/15, 296/a/1,
369/b/5

h. +den 295/b/12

hatem → hātem

h. 289/b/15

hattı (A.) : Yazı, çizgi, yol, sıra.

h. 385/b/4

h. +ıla 249/a/3

h. -i istivā+dan 206/a/11

h. -i muḳavves 230/b/11

h. -i müstakīm 311/a/15

hattā (A.) : Hatta, bile, üstelik.

h. 224/b/7, 323/a/13, 340/b/13

hātūn : Hanım, kadın, hatun.

h. 223/b/13, 236/b/8, 253/a/10,
262/a/5, 262/a/8, 262/a/9, 301/b/1

h. +dur 250/a/12

h. +dan 250/a/12

h. +ıdur 295/a/8

h. +ınuñ 285/a/1

h. +lar 234/b/5

havāle (A.) : Ismarlama, havale,
gönderme.

h. 284/a/11, 356/a/6

havān (F.) : Havan.

h. +da 344/a/3

havāric (A.) : İsyancılar.

h. +e 247/b/3

havās (A.) : Özellikler, seçkinler.

h. +da 223/a/1, 280/b/11

h. -i hamse 222/b/9

h. -i zāhir+dür 222/b/10

h. -i bātın+a 222/b/10, 222/b/14

h. -i zāhir+e 222/b/10

h. -i semi' 224/b/2

h. -i hayzu'n-nisā'i 234/b/10

h. -i eşyā+ya 281/a/11

havāşu'n-nās (A.) : Seçkin insanlar.

h. 327/b/6

havf (A.) : Korku.

h. 247/b/9

h. +dan 226/a/14

h. +ından 314/a/3

havz (A.) : Havuz.

h. 222/a/1, 224/a/3, 257/b/10

h. +uñ 257/b/13

h. +ı 224/a/2

h. +a 224/a/1

hāya : Erkeklik organı, haya.

h. +sı 202/a/5, 202/a/6

h. +sın 371/b/12

h. +sını 341/b/3, 348/a/7, 371/b/8

h. +ları 337/a/7

h. +ların 316/b/10

hayā (A.) : Utanma, edep, terbiye,
namus.

h. +nuñ 234/a/4

hayāl (A.) : Hayal.

h. 296/b/10

hayālāt (A.) : Hayaller.

h. +dur 290/b/12

hayāt (A.) : Hayat, yaşam.

h. 226/a/7, 244/a/4

h. +ı 208/b/7, 339/a/13, 379/a/7,

379/a/8

ḥayır (A.) : İyilik, hayır.

ḥ. 310/b/14

ḥ. +dan 260/b/11, 260/a/15, 261/a/8,
308/a/2, 308/a/3

ḥayırılı : İyi şeyler.

ḥ. +dur 281/b/7

ḥ. +yımış 320/b/6

ḥaylī (F.) : Çok, epeyce.

ḥ. 219/b/6, 315/b/8

ḥ. +sin 225/b/12

ḥayme (A.) : Çadır.

ḥ. 302/a/9, 302/a/10, 398/a/15

ḥ. +ye 241/a/6, 302/a/6

ḥ. +lerini 287/b/11

ḥ. +ler 345/b/1

ḥayr → **ḥayır**

ḥ. 233/a/6, 265/b/1, 343/b/13

ḥ. +ı 310/b/15

ḥayrān (A.) : Hayran, şaşkın, tutkun.

ḥ. 225/b/8

ḥayvān (A.) : Canlı, hayvan.

ḥ. 230/a/14, 241/a/7, 339/a/12,
354/a/11

ḥ. +dur 254/b/14, 345/b/4, 350/b/14

ḥ. +a 206/a/3, 328/b/3

ḥ. +dan 273/b/6

ḥ. +lar 254/b/15

ḥayvānāt (A.) : Hayvanlar.

ḥ. 202/a/13, 212/b/6, 235/a/6,
245/b/11, 246/b/3, 280/a/5, 354/b/8,
354/a/10, 355/b/13, 377/a/7, 380/b/9,
384/a/8

ḥ. +uñ 231/a/2, 344/a/1

ḥ. +ı 343/b/3, 386/a/9

ḥ. +a 365/b/10

ḥ. +da 234/a/11

ḥ. +dan 254/b/14, 320/a/6

ḥayye (A.) : Yılan.

ḥ. +dür 384/a/1

ḥayz (A.) : Aybaşı, regl, hayız.

ḥ. 223/b/13, 231/a/14, 235/b/15,
379/b/5

ḥ. +ı 235/a/2

ḥ. +ımı 235/a/15

ḥ. +ından 235/b/4

ḥ. -ı 'avrat 379/b/10

ḥayzu'n-nisā'i (A.) : Aybaşı, adet, regl.

ḥ. 234/b/10

hazan (F.) : Sonbahar, güz.

h. +a 243/b/1

hazer (A.) : Sakınma, kaçınma.

ḥ. 259/a/4, 303/b/4, 317/a/8,
383/a/7, 389/a/6

ḥāzıq (A.) : Usta, hünerli.

ḥ. 281/a/10

hazım (A.) : Sindirme.

h. 311/a/13, 311/a/14, 342/a/7,
357/b/11

ḥazır (A.) : Hazır, mevcut olma.

ḥ. 235/b/2, 235/a/13

ḥāzır → **ḥazır**

ḥ. 300/b/3, 319/b/5, 398/b/2

ḥ. +dur 232/b/10, 264/a/3

ḥ. +lar 242/b/5

ḥ. +larından 306/b/6

ḥāzin → **ḥazīne**

ḥ. -i edviye +dür 392/a/14

ḥazīne (A.) : Hazine.

h. 217/b/15, 245/b/2
h. +i 288/a/3
h. +sini 209/b/3
h. +sinde 200/b/15, 201/a/9
h. +lerine 245/b/1
h. +lerinde 203/b/2
h. +lerde 206/a/10

hāzinü'l-müşg (F.) : Moral hazinesi.

h. 372/b/15

hazm (A.) : Kararlılık, direnme.

h. 283/b/4, 311/a/15, 342/a/6,
344/b/1

hazret (A.) : Sayın, değerli.

h. +i 261/a/14, 395/b/11, 397/b/6,
400/b/5

h. +inüñ 297/a/2

h. +ini 375/b/9

h. +ine 398/a/12

h. +lerinin 211/b/10

h. +lerine 233/b/13

h. +lerinden 375/b/2

h. -i nüh 256/a/6

h. -i rasül+dan 247/b/6

h. -i risālet 267/b/6, 352/a/15,
355/a/7, 397/b/3

h. -i süleymān 307/b/8, 307/b/11,
307/b/14

hediye (A.) : Armağan, hediye.

h. 208/a/1, 210/b/8, 224/b/15,
245/a/7

h. +ler 262/b/15

helāk (A.) : Ölme, yok etme, yok
olma.

h. 200/b/15, 201/a/2, 202/b/12,
202/b/15, 202/a/2, 202/a/2, 204/b/14,

218/b/5, 223/b/10, 224/a/12, 224/a/14,
228/b/6, 228/b/15, 229/b/10, 230/b/9,
234/b/10, 238/b/2, 238/b/4, 238/a/3,
239/a/1, 239/a/8, 254/b/12, 267/b/4,
273/b/4, 273/a/12, 274/b/11, 275/b/5,
275/b/15, 276/b/8, 280/b/8, 283/b/11,
288/a/11, 289/a/3, 290/b/10, 292/b/3,
292/a/15, 293/a/1, 300/b/4, 300/a/6,
304/b/14, 305/a/2, 309/b/3, 312/b/6,
312/b/10, 313/a/1, 330/b/15, 333/a/3,
333/a/4, 335/b/14, 335/a/5, 342/a/10,
347/a/12, 351/a/1, 353/a/3, 353/a/11,
354/b/10, 359/b/9, 359/a/8, 364/b/12,
365/b/7, 372/a/2, 373/b/2, 374/b/10,
374/b/11, 375/b/14, 376/a/1, 379/a/8,
379/a/13, 380/b/15, 380/a/14, 381/b/8,
381/b/15, 382/a/6, 383/a/1, 383/a/9,
384/b/1, 384/a/3, 385/a/6, 386/a/9,
387/b/2, 388/a/13, 389/a/14, 390/a/13,
394/a/12, 395/a/6, 396/a/5, 398/b/10,
399/b/11, 400/b/7, 401/b/1

h. +ı 268/b/5, 378/b/1, 379/a/7,
390/a/10

h. +ın 376/a/9

h. +ına 352/a/1, 364/a/4

helāklik : Ölmek.

h. +ıma 292/a/10

helāl (A.) : Haram olmayan, meşru.

h. 227/a/2, 236/b/11, 253/b/3,
278/b/9, 291/b/1, 360/a/13, 360/a/14

h. +dur 227/a/3, 227/a/4, 279/a/12,
289/b/8, 349/a/2, 361/b/9

h. +ı 279/a/12

helvā (A.) : Helva.

h. 269/b/8

h. -yı pençengüştî 269/b/4, 269/b/6
helvî → **helvâ**

h. 269/b/4

hem (F.) : Hem, de, dahi, üstelik.

h. 201/a/9, 206/b/2, 206/b/14,
206/a/7, 207/b/9, 208/b/7, 208/b/11,
209/b/1, 212/b/6, 212/b/7, 212/b/15,
213/b/15, 214/a/4, 215/b/15, 216/b/5,
216/b/15, 216/a/1, 216/a/10, 216/a/11,
217/b/10, 223/a/8, 223/a/9, 225/b/1,
225/a/8, 226/b/13, 228/b/1, 228/b/5,
229/b/3, 229/a/7, 230/b/12, 231/a/3,
231/a/4, 231/a/14, 232/a/4, 232/a/15,
234/b/2, 236/b/1, 238/b/6, 239/b/9,
239/b/9, 240/a/1, 242/b/15, 243/a/9,
245/b/9, 246/b/2, 246/a/7, 247/b/9,
247/a/4, 247/a/6, 247/a/8, 247/a/12,
250/a/8, 252/b/11, 253/a/2, 253/a/8,
256/b/2, 260/b/12, 260/a/15, 262/b/8,
263/b/8, 264/b/7, 287/a/1, 288/b/10,
288/b/9, 290/b/10, 290/a/15, 291/a/4,
291/a/6, 295/b/3, 295/a/7, 298/b/13,
305/b/12, 307/b/12, 312/a/3, 315/b/3,
315/a/15, 317/a/3, 319/b/2, 319/b/3,
319/a/10, 321/b/1, 321/b/14, 321/a/2,
326/b/12, 329/a/6, 329/a/13, 332/b/6,
343/a/2, 346/a/4, 353/b/7, 356/a/11,
358/a/9, 359/a/3, 360/b/8, 362/a/4,
362/a/4, 366/b/13, 367/b/13, 368/a/6,
370/b/1, 372/a/14, 374/b/2, 378/b/9,
378/b/13, 391/b/15, 392/a/4, 392/a/4,
393/b/12, 394/b/1, 394/b/5, 398/b/8,
398/a/10, 399/a/14

hemân (F.) : Hemen.

h. 201/a/4, 201/a/15, 202/a/8,

205/b/10, 205/a/13, 208/b/12, 213/a/4,
238/b/1, 247/a/11, 290/b/3, 335/a/11,
354/b/4, 354/a/2, 354/a/8, 400/b/13

hemçünân (F.) : Öylece, onun gibi,
öyle bir.

h. 273/a/14, 282/b/5

hemîn (F.) : Aynı, tıpkısı.

h. 215/b/12, 282/a/13, 317/a/8,
363/b/5, 365/b/9, 365/b/14, 388/a/3

hemîşe (F.) : Sürrekli, daima.

h. 237/a/5, 274/a/1, 351/a/13,
354/b/12, 355/a/14

hemyân (F.) : Heybe.

h. 272/b/4, 272/b/5, 272/a/9,
362/b/9

h. +ıla 272/b/3

h. +um 272/b/6

henüz (F.) : Henüz, yeni, şimdi.

h. 244/a/2, 258/a/15, 267/a/13,
268/b/10, 272/a/1, 286/b/13, 292/a/13,
293/b/1, 297/b/8, 346/b/2, 346/a/6,
347/b/3, 364/a/4, 396/b/3

her (F.) : Her.

h. 200/b/1, 200/b/6, 200/b/13,
201/b/13, 201/b/14, 202/b/4, 202/b/5,
202/a/3, 203/b/3, 203/b/10, 203/a/8,
205/b/9, 205/a/5, 206/b/7, 206/b/8,
206/a/5, 206/a/5, 206/a/8, 207/b/8,
207/b/12, 207/b/12, 207/b/13,
207/b/15, 208/b/13, 208/a/4, 208/a/5,
208/a/7, 209/a/13, 210/b/7, 210/b/15,
211/b/8, 211/a/8, 212/b/10, 212/b/11,
213/b/11, 213/a/3, 213/a/13, 214/b/4,
214/a/15, 215/a/4, 217/a/7, 218/b/4,
218/a/9, 218/a/11, 219/b/14, 220/b/5,

220/a/3, 221/b/7, 221/b/11, 222/b/6,
222/b/13, 222/b/13, 223/b/3, 223/a/5,
224/a/11, 225/a/4, 226/b/1, 227/a/15,
228/a/13, 229/b/6, 229/b/12, 229/b/13,
229/a/7, 230/a/14, 230/a/15, 231/b/6,
232/b/12, 233/b/10, 235/b/6, 237/b/12,
239/b/1, 240/a/12, 241/a/5, 241/a/6,
241/a/7, 241/a/8, 242/a/14, 243/b/1,
243/a/14, 245/b/1, 245/a/2, 246/a/14,
248/b/6, 248/a/6, 248/a/7, 248/a/10,
249/b/12, 249/b/15, 249/b/15,
249/a/12, 250/b/2, 250/b/9, 250/b/11,
250/a/1, 250/a/11, 251/b/12, 251/a/15,
252/b/1, 253/b/1, 253/b/6, 253/b/8,
253/a/8, 254/b/11, 256/b/4, 257/a/6,
259/a/4, 259/a/12, 260/a/13, 261/b/8,
261/b/11, 261/a/11, 262/a/13,
264/b/15, 265/b/3, 265/b/3, 265/a/9,
271/a/13, 272/a/11, 273/a/10,
273/a/11, 273/a/12, 274/b/9, 275/b/4,
275/b/11, 275/b/15, 275/a/10, 276/a/3,
276/a/4, 276/a/5, 276/a/5, 276/a/8,
277/b/3, 277/a/5, 277/a/15, 279/b/13,
280/b/12, 280/b/13, 281/b/2, 281/a/5,
281/a/15, 282/b/1, 282/b/4, 282/b/6,
282/b/8, 282/b/13, 282/a/6, 286/b/11,
286/b/12, 286/b/14, 288/a/1, 290/b/15,
292/b/12, 292/a/2, 292/a/15, 295/a/9,
296/b/14, 297/b/10, 297/b/12, 297/a/4,
297/a/5, 297/a/11, 297/a/14, 298/b/10,
298/a/13, 299/b/13, 299/a/4, 300/a/6,
302/b/15, 302/a/11, 304/a/1, 304/a/11,
305/b/2, 305/a/2, 305/a/14, 306/b/10,
307/b/6, 308/b/12, 309/b/3, 309/b/10,
310/b/2, 311/b/7, 312/b/2, 313/a/2,

314/b/9, 315/b/11, 315/b/13, 316/b/1,
316/a/1, 316/a/12, 317/b/3, 318/a/3,
318/a/5, 319/b/2, 319/b/5, 319/b/12,
319/a/3, 321/a/12, 322/b/4, 322/b/15,
322/a/15, 323/b/2, 323/b/12, 323/a/1,
323/a/6, 323/a/8, 323/a/13, 324/b/2,
324/b/9, 324/a/6, 324/a/7, 324/a/10,
324/a/12, 325/b/7, 325/b/8, 325/b/9,
325/a/10, 326/a/15, 327/b/5, 328/b/3,
329/a/2, 330/b/13, 330/a/3, 331/b/14,
332/a/1, 334/b/10, 334/b/12, 335/b/9,
335/a/4, 336/b/2, 336/a/4, 336/a/6,
337/b/7, 338/a/6, 338/a/10, 340/b/3,
340/b/6, 340/b/9, 340/a/15, 341/b/4,
341/b/15, 341/a/8, 342/b/7, 342/b/10,
344/b/4, 345/b/12, 346/a/14, 349/a/4,
350/a/8, 351/a/7, 353/a/11, 354/b/9,
354/a/6, 354/a/11, 354/a/12, 355/b/2,
355/b/7, 355/b/11, 355/a/4, 355/a/11,
356/b/15, 357/b/11, 357/a/14, 358/b/2,
358/b/7, 358/b/12, 359/b/1, 359/b/13,
359/a/13, 360/b/15, 361/b/12, 361/a/6,
362/b/1, 362/a/3, 363/b/1, 364/b/11,
364/a/3, 364/a/6, 364/a/9, 367/a/8,
368/b/1, 368/b/4, 368/a/7, 368/a/8,
368/a/13, 369/b/3, 369/b/5, 369/b/7,
369/b/10, 370/a/13, 371/a/15, 372/a/8,
372/a/14, 372/a/15, 373/a/1, 373/a/7,
373/a/10, 374/b/12, 374/b/13,
374/b/14, 374/a/3, 374/a/9, 375/b/5,
375/b/8, 375/a/1, 375/a/11, 376/a/3,
377/b/14, 378/b/15, 378/a/9, 378/a/14,
379/b/3, 380/b/7, 380/a/13, 381/b/11,
381/a/5, 382/a/11, 383/b/1, 383/b/6,
383/b/7, 383/b/9, 383/a/14, 383/a/15,

383/a/15, 384/b/6, 384/a/12, 384/a/12,
 385/b/3, 386/a/15, 388/b/9, 388/a/7,
 388/a/10, 389/a/2, 390/b/13, 390/a/13,
 391/b/4, 391/a/11, 392/a/2, 393/b/7,
 393/b/8, 393/a/11, 394/b/10, 395/b/6,
 395/b/10, 395/b/13, 395/a/14,
 395/a/15, 396/a/1, 397/b/3, 399/b/7,
 399/a/12, 400/b/9, 400/b/10, 400/a/2,
 401/a/7, 402/a/8, 402/a/11

heremān (A.) : Mısır'daki iki ehram.
h. +uñ 305/a/4

hergiz (F.) : Asla, hiç, katiyen.
h. 235/b/12, 235/a/14, 342/a/13,
 370/a/15

hevā (A.) : Hava.
h. 223/a/11, 254/b/4, 273/a/12,
 306/b/2, 308/a/14, 313/a/13, 356/a/2,
 363/b/1, 377/b/11, 377/b/13, 381/b/3,
 383/a/1, 390/b/15, 398/a/7

h. +nuñdur 230/a/4
h. +yı 282/b/2
h. +ya 209/a/1, 221/b/13, 247/a/7,
 251/a/5, 259/a/10, 266/a/8, 269/b/9,
 291/b/3, 309/a/1, 311/a/4, 312/b/2,
 318/b/7, 323/b/7, 323/b/10, 325/a/7,
 360/a/11, 377/b/15, 378/a/3, 384/b/10

h. +da 266/a/7, 269/b/15, 306/b/9,
 308/b/4, 322/a/3, 392/a/9

h. +dan 310/a/13, 313/b/2, 358/b/2
h. +dandur 209/a/1, 387/a/7
h. +sı 299/b/14, 300/a/4, 300/a/5,
 402/a/2

heybet (A.) : Azamet, heybet, görkem.
h. 239/b/4, 240/a/8, 386/b/7,
 393/b/12

h. +içün 239/b/2
h. +i 241/a/10
h. +le 308/b/5

heybetlü : Görkemli, heybetli.
h. 225/a/15, 332/a/15, 334/b/9,
 356/b/12, 399/a/4
h. +yidi 239/b/6

hezār (F.) : Bin, çok, pek çok.
h. 207/a/13, 292/a/8, 297/b/4,
 319/b/1, 340/a/14, 366/a/9, 376/a/8,
 376/a/9, 393/b/11

hezārān (F.) : Binlerce, binler.
h. 305/a/4, 308/b/6, 319/b/1, 385/a/2

hezīmet (A.) : Bozgun.
h. 240/b/15, 241/b/2, 241/a/1

hıfız (A.) : Ezberleme, saklama.
h. 234/b/3, 282/a/11, 288/a/12,
 289/b/10, 289/a/15, 315/b/1, 316/a/6,
 328/a/5, 346/a/14, 384/a/15, 398/b/9

hıfz (A.) : Ezberleme, saklama.
h. 234/b/5, 240/b/6, 397/a/5
h. +ı 289/b/1
h. +ın 329/a/13

hımış : Toprak, kum.
h. +da 381/b/3, 391/a/13

hünzīr (A.) : Domuz.
h. 246/b/1, 250/b/8, 355/a/11,
 366/b/12, 366/b/14, 371/b/4
h. +üñ 366/b/15
h. -i bahrī+nüñ 367/a/8

hırş (A.) : Hırs, öfke, isteklilik.
h. +ı 399/a/8, 399/a/9

hırş → **hırş**
h. +u 315/b/13

hıñı (A.) : İğdiş edilmiş, hadım.

h. 235/b/12, 236/b/1, 236/b/3,
236/b/9, 236/b/12, 236/b/13, 236/b/14,
236/a/7, 236/a/8, 236/a/13, 340/b/3

h. +**nüñ** 235/b/12

h. +**yi** 236/a/6

h. +**den** 236/b/10

h. +**yem** 236/a/10

h. +**ler** 236/b/2

hıışm (A.) : Düşmanlık.

h. +**ıydı** 226/b/14

hıııı → **hıııı**

h. 340/b/5, 340/b/4

hııım (F.) : Öfke, kızgınlık.

h. 206/a/2, 244/a/6, 244/a/11,
278/b/15, 367/a/6, 367/a/15

hııım → **hııım**

h. 341/a/4

h. +**ıyam** 310/b/13

h. +**ı** 206/a/10, 385/a/1

h. +**ından** 244/a/12, 385/a/1, 385/a/3

hıııı (A.) : Hayalle ilgili.

h. 205/b/14

hıııınet (A.) : Hainlik.

h. 254/a/6

hıııı : Hıyar, salatalık.

h. 209/a/8

h. +**uñ** 209/a/9

h. +**ı** 209/a/7

hıııı (A.) : Örtü.

h. +**lar** 204/b/11

h. +**ları** 219/a/12

hııı (F.) : Hiç, asla.

h. 200/a/5, 202/b/2, 205/a/12,
206/a/11, 206/a/14, 212/b/4, 213/a/14,
213/a/15, 215/a/11, 216/b/7, 220/b/7,

223/b/15, 223/a/10, 224/a/2, 225/b/5,
226/a/1, 227/b/11, 227/b/13, 228/a/5,
229/b/1, 229/b/10, 231/a/8, 232/b/13,
232/a/13, 233/a/6, 235/a/9, 237/a/12,
239/a/13, 240/b/2, 240/b/15, 243/b/12,
243/a/8, 246/b/7, 246/b/15, 247/a/5,
247/a/12, 248/a/5, 250/a/6, 250/a/9,
254/a/1, 254/a/5, 254/a/6, 257/a/1,
262/a/15, 264/b/7, 266/b/7, 266/a/1,
266/a/5, 267/b/10, 270/b/6, 270/a/12,
272/b/10, 273/a/9, 274/b/8, 275/b/15,
276/b/15, 276/a/11, 279/b/10, 279/a/5,
279/a/6, 281/b/8, 282/a/13, 283/a/6,
284/b/2, 284/b/10, 284/a/14, 285/b/9,
289/b/15, 290/a/8, 291/b/1, 294/b/6,
299/b/3, 302/b/4, 303/b/4, 305/a/7,
308/a/7, 310/a/6, 310/a/12, 311/b/1,
311/b/2, 318/b/7, 319/a/13, 321/b/10,
324/b/12, 325/a/12, 329/b/13,
330/b/10, 330/b/15, 332/b/7, 332/b/8,
338/a/6, 339/b/13, 339/a/4, 341/a/1,
341/a/5, 345/b/15, 346/b/3, 346/b/13,
348/b/2, 355/a/2, 356/b/12, 360/b/1,
361/b/8, 362/b/13, 364/a/4, 365/b/11,
365/b/12, 365/b/12, 368/b/4, 370/b/7,
370/b/15, 370/a/4, 371/b/9, 371/a/2,
373/b/6, 377/a/3, 378/b/3, 378/b/7,
378/b/13, 378/a/1, 379/b/4, 379/a/3,
382/b/1, 382/b/12, 386/b/8, 387/b/2,
387/b/5, 388/a/2, 388/a/2, 388/a/8,
389/b/10, 391/b/14, 391/b/14,
391/a/14, 393/a/5, 393/a/10, 395/b/9,
396/b/8, 396/a/4, 399/a/6, 400/a/8,
402/a/11, 402/a/12, 403/a/13

hidāyet (A.) : Kılavuzluk, doğru yolu bulmak.

h. 257/a/3

hidmet → **hizmet**

h. 236/a/14, 269/a/15, 360/b/9

h. +ine 241/a/4

hikāye (A.) : Hikaye, öykü, anlatma.

h. 232/b/7, 232/b/14, 234/b/6,

234/a/3, 235/a/13, 236/a/8, 236/a/15,

271/b/4, 272/a/6, 274/b/14, 277/b/6,

279/a/3, 284/b/8, 284/a/2, 284/a/14,

285/b/10, 286/b/9, 297/b/2, 298/b/13,

298/a/14, 299/a/9, 301/a/13, 302/b/14,

302/a/1, 303/b/8, 303/a/10, 304/a/3,

304/a/10, 309/a/2, 314/b/5, 315/b/9,

316/a/5, 319/a/11, 323/b/12, 326/b/5,

335/b/12, 339/b/10, 341/a/9, 342/b/9,

343/b/4, 345/a/4, 345/a/11, 347/a/10,

348/b/4, 352/a/14, 357/a/5, 358/b/8,

360/b/3, 360/a/3, 361/a/11, 363/b/9,

363/a/10, 364/b/14, 365/b/15, 365/a/4,

365/a/10, 366/b/3, 368/b/9, 369/a/6,

372/b/7, 372/a/15, 377/b/10, 377/a/9,

378/a/4, 381/b/13, 383/b/4, 386/b/12,

387/b/15, 387/a/9, 387/a/13, 389/b/7,

402/a/1

hikāyet → **hikāye**

h. 202/b/11, 205/a/11, 216/b/4,

217/b/6, 218/a/15, 219/b/9, 222/a/2,

224/b/14, 224/a/6, 224/a/9, 225/b/3,

225/b/10, 226/a/7, 226/a/12, 227/b/7,

228/b/7, 229/a/10, 234/a/5, 234/a/15,

246/b/8, 253/a/6, 255/a/13, 257/b/1,

257/a/4, 259/a/14, 260/b/7, 261/a/10,

264/a/1, 265/a/11, 266/b/4, 266/b/11,

268/b/3, 268/a/3, 268/a/11, 269/b/1,

269/b/9, 276/a/9, 277/b/14, 277/b/15,

288/a/6, 289/a/3, 290/b/12, 290/a/1,

290/a/11, 291/a/8, 296/b/2, 298/a/5,

301/a/3, 308/b/13, 313/a/10, 319/a/3,

323/b/7, 323/b/12, 327/b/15, 327/a/4,

330/a/4, 331/b/7, 333/a/6, 364/b/15,

365/a/10, 373/b/12, 377/b/2, 377/b/10,

378/a/5, 379/a/15, 382/a/6, 394/a/4,

394/a/5, 394/a/9, 395/b/3, 396/a/5,

399/b/13, 401/b/1, 401/b/13

h. +i 246/b/15

h. +den 207/a/7, 228/a/12, 229/a/6,

242/b/12, 260/b/13, 263/b/6, 268/a/6,

275/b/1, 284/a/12, 289/b/14, 296/b/14,

348/a/1, 363/a/7

h. +in 205/b/4

h. +inden 350/b/12

h. +ler 213/b/7, 270/a/5, 299/b/7,

304/b/5

h. +lerde 300/a/11

hikmet (A.) : Bilgelik.

h. 216/b/11, 230/b/6, 240/a/12,

274/b/9, 275/b/5, 275/b/13, 276/a/5,

277/a/6, 339/a/11, 365/b/7

h. +çün 215/b/15

h. +dür 237/a/12, 288/b/9, 374/b/10

h. +i 214/a/1, 216/b/11, 275/b/14,

276/a/13, 277/a/7, 371/a/1, 371/a/6,

391/b/9

h. +in 281/b/5

h. +ini 276/a/3, 276/a/5

h. +le 223/a/2, 277/a/15, 336/a/10

h. +leri 237/a/15, 309/b/15, 327/b/5

h. +ler 229/b/3, 353/b/11

ḥikmetu'llāh (A.) : Allah'ın hikmeti.

ḥ. 320/a/11

ḥilāf (A.) : Zıt, karşıt.

ḥ. 273/a/3

ḥ. +ıdur 225/b/9

ḥilāfet (A.) : Halifelik.

ḥ. 267/b/7, 372/b/12, 372/b/15,
403/b/4

hilāl (A.) : Yeni ay.

h. 351/b/2

h. +e 305/b/15

ḥil'at (A.) : Kaftan.

ḥ. 336/b/15

ḥ. +lar 217/b/6, 229/a/6

ḥile → **ḥīle**

ḥ. +yile 297/b/4, 309/b/12, 313/a/1,
393/b/11

ḥīle (A.) : Düzen, oyun.

ḥ. 258/b/7, 353/b/15, 367/a/13

ḥ. +den 318/b/1

ḥīlebend → **ḥīlekār**

ḥ. 316/b/4, 368/b/6

ḥīlekār (A.) : Hileci, düzensi,
dümenci.

ḥ. 364/b/11

ḥilkat (A.) : Yaratılış, huy.

ḥ. +ı 277/a/2

ḥimāyet (A.) : Koruma, esirgeme.

ḥ. +imüzledür 218/b/13

ḥimmed → **himmet**

ḥ. 256/b/8

himmet (A.) : Çaba, üstün gayret.

h. +ile 292/b/12

ḥisāb (A.) : Hesap, sayma.

ḥ. 248/b/3

ḥ. +ını 330/a/11

ḥiṣār (A.) : Kuşatma, sarma, hisar.

ḥ. 267/b/9, 390/b/9

ḥis (A.) : His, duygu.

ḥ. +i 399/b/1, 399/b/8

ḥissid- : Hissetmek.

ḥ. -en 230/a/6

ḥiṭāb (A.) : Konuşma.

ḥ. 235/a/6

ḥ. -ı müsteṭāb 376/a/7

hi(z/s)an (A.) : At, aygır.

h. +a 324/a/12

ḥizmet (A.) : Hizmet.

ḥ. 333/a/13

ḥ. +dür 346/a/4

ḥ. +ine 249/b/4

ḥ. +inde 362/b/2

ḥizmetkār (A.) : Hizmetçi.

ḥ. +ı 394/a/5

ḥoca (F.) : Efendi, öğretmen, hoca.

ḥ. 284/a/12

ḥ. +sı 236/b/4

ḥod (F.) : Kendi.

ḥ. 243/b/3, 248/b/2, 252/b/7,
266/a/13, 271/a/8, 273/a/1, 278/b/1,
363/b/10

ḥodhek deri : Bir kuş türü.

ḥ. 318/b/9

ḥodhelāk (F.) : Kendini yok etme,
intihar.

ḥ. 327/a/12

ḥokka (A.) : Mürekkep kutusu.

ḥ. 204/b/10, 215/b/1, 249/b/15,
249/b/15, 266/b/12

ḥ. +ı 266/b/14

- h. +ya** 210/b/3, 266/b/14
h. +sın 266/b/15
hor (F.) : Adi.
h. 302/b/9, 366/b/12
hortüm (A.) : Hortum, fil hortumu.
h. 277/a/6, 277/a/7, 403/b/11
h. +ı 277/a/5, 402/a/8
h. +ıdur 332/a/8
h. +ıla 332/a/12
h. +ın 334/b/6
h. +ına 334/b/5
h. +ından 334/b/4
horüs (F.) : Horoz.
h. 294/b/3, 294/b/4, 315/b/4,
315/b/10, 315/b/10, 315/b/14,
315/a/13, 316/b/2, 316/b/4, 316/b/5,
316/b/8, 316/b/14, 316/b/14, 316/a/2,
316/a/9, 316/a/12, 316/a/15, 317/b/8,
317/a/1, 378/a/13
h. +dur 316/a/5, 344/a/1
h. +ıla 316/a/12
h. +uñ 277/a/3, 355/b/8
h. +a 315/b/15, 316/a/6
h. +dan 332/b/9
h. +ı 315/b/5
h. +ları 294/b/2
hoş (F.) : İyi, güzel.
h. 200/a/9, 200/a/12, 201/b/4,
203/b/6, 207/a/8, 209/a/9, 212/b/5,
214/a/2, 225/a/14, 226/a/5, 227/a/10,
227/a/10, 229/b/13, 231/b/8, 231/a/7,
247/a/14, 254/b/4, 254/b/4, 260/a/4,
278/b/15, 283/a/1, 284/b/4, 287/b/1,
300/a/4, 307/b/14, 310/b/5, 310/a/6,
313/a/13, 322/a/10, 331/a/4, 334/a/13,
336/b/1, 336/b/15, 338/b/4, 344/a/12,
369/b/11, 386/a/8, 393/b/1, 402/a/2
h. +dur 283/a/9, 331/a/1, 336/b/9,
336/b/12
hoşî : Bir tür cin.
h. +dür 338/a/13
hüb (F.) : İyi, güzel.
h. 206/b/1, 208/b/5, 208/b/7,
211/a/5, 218/b/3, 223/a/14, 223/a/15,
224/b/7, 224/b/12, 224/a/1, 225/a/4,
226/b/10, 226/a/9, 229/b/15, 244/a/9,
250/a/7, 250/a/8, 278/a/4, 281/a/15,
282/b/13, 282/b/13, 282/a/14,
296/a/12, 298/b/14, 299/b/14, 300/a/8,
301/a/14, 303/a/2, 312/b/14, 313/a/2,
316/b/13, 319/b/9, 333/b/1, 336/b/3,
342/a/14, 344/a/10, 350/b/14, 352/a/3,
358/b/1, 392/a/13, 393/a/15, 394/a/10
h. +dur 208/b/3, 236/b/14, 315/b/15,
318/b/6, 325/a/3
hüblük : İyilik, güzellik.
h. +ından 225/a/5, 312/b/14
hüblükrağ : İyilik, güzellik.
h. +dur 302/a/13
hübreng (F.) : Güzel, hoş renk.
h. 200/b/10
hübşüret (F.) : Güzel yüzlü.
h. 253/a/4
hüd (F.) : Deniz kuşu.
h. -ı bahri +yidi 247/a/2
hudâ (F.) : Tanrı.
h. 284/b/8, 307/b/9, 307/a/10,
313/a/12
h. +yıla 284/a/5

- h. +yam** 266/a/6
- h. -ı ilāhī+dür** 393/a/5
- hudud** → **hudūd**
- h.** 375/a/9
- hudūd** (A.) : Sınırlar.
- h. +ında** 206/a/4, 260/b/8, 265/a/11, 297/b/12, 298/a/3, 319/a/12, 323/b/5, 323/b/8, 323/a/4, 325/a/2, 350/a/6, 368/b/3, 368/a/1, 374/a/4, 384/a/12, 394/a/9, 398/a/7
- huffāş** (A.) : Yarasa.
- h.** 331/b/3
- hukne** (A.) : Şırınga.
- h.** 332/b/4
- hulled** (A.) : Sıkı dostluk.
- h.** 374/a/10
- huluk** (A.) : Huy.
- h.** 314/b/10
- humārlik** : Mahmurluk, sarhoşluk.
- h.** 278/a/13
- hūn** (F.) : Kan.
- h. -ı siyāvuşān** 271/a/11
- hunhūr** (F.) : Kan içici.
- h.** 368/a/12
- hurmā** (A.) : Hurma.
- h.** 211/b/5, 211/b/7, 211/b/7, 211/b/10, 211/b/14, 211/a/12, 211/a/13, 211/a/15, 311/a/13, 330/a/10, 330/a/13, 330/a/14, 330/a/15, 355/b/4
- h. +sı** 211/b/8, 309/a/10
- hurmā** → **hurmā**
- h. +yıçun** 330/a/14
- h. +yı** 393/b/11
- hurmācuğ** : Küçük hurma.
- h. +ları** 330/a/15
- hurūc** (A.) : Çıkış.
- h.** 394/a/14
- hurūf** (A.) : Harfler.
- h. +uñ** 228/b/3
- huşūl** (A.) : Hasıl olma, meydana gelme.
- h. +ına** 273/b/13
- huşūmet** (A.) : Düşmanlık.
- h.** 234/a/7
- h. +de** 350/a/13
- huşuk** (F.) : Kuru, tatsız, soğuk.
- h. +dur** 283/a/9
- huşūk** → **huşuk**
- h. +dur** 215/a/3
- hūt** (A.) : Büyük balık.
- h.** 291/b/10
- hüccet** (A.) : Delil, kanıt.
- h. +üñ** 265/b/7, 266/a/6
- hücre** (A.) : Hücre, odacık.
- h. +ye** 279/a/7
- h. +ñiden** 279/a/11
- hüdhüd** (A.) : Çayır kuşu, ibibik.
- h.** 328/b/13, 329/a/3, 329/a/7, 329/a/10, 329/a/12, 329/a/12, 343/b/11
- h. +üñ** 329/a/3, 329/a/6, 329/a/11
- h. +i** 328/b/6
- h. +e** 328/b/9, 328/b/11
- hükemā** (A.) : Bilginler, alimler.
- h.** 214/b/10, 225/b/12, 226/b/9, 230/b/10, 230/b/13, 231/b/1, 234/b/10, 234/a/12, 235/a/8, 236/b/13, 369/b/6, 371/b/10, 396/b/5
- h. +ı** 247/b/10

h. +ya 226/b/8
h. +dan 290/a/14
hüküm → **hüküm**
h. 207/a/6, 263/b/12, 400/b/4
h. +ile 205/b/2, 205/b/9
h. +i 216/b/11, 216/b/13, 307/a/4
h. +iyle 330/a/13
h. +ümüz 242/b/11
h. +üne 366/b/7
h. +inde 392/a/7, 392/a/8
h. +inden 250/b/4
hüküm (A.) : Karar, hüküm, emir.
h. 227/a/7, 258/a/8, 287/a/15
hümā (F.) : Anka, devlet kuşu.
h. 310/b/1, 310/b/7, 310/b/9,
310/b/10, 310/b/14
hüner (F.) : Marifet, beceri.
h. 402/a/12
h. +in 338/b/3
h. +ini 313/b/5
h. +inden 242/b/10
h. +iyle 242/b/10
h. +imüz 227/a/13
h. +iñüz 227/a/12
h. +lerimüz 227/b/1
hürmet (A.) : Saygı, saygınlık.
h. 227/a/10
hüsn (A.) : Güzel, iyi.
h. +i 220/a/4
hüsrān (A.) : Zarar, hayal kırıklığı.
h. +a 289/b/2

I

ılan : Yılan.
1. 331/b/13
ıraq : Uzak.
1. 214/b/5, 216/a/6, 258/a/5,
292/a/14, 313/b/5, 314/a/1, 320/a/2,
342/b/14, 352/b/9, 353/a/10, 384/b/4
1. +dur 299/b/8, 323/a/3
1. +da 354/a/14
1. +dan 210/a/3, 243/b/13, 303/a/15,
304/a/9, 383/a/9
ırmak : Irmak, nehir.
1. 297/b/15, 351/b/12, 383/a/4,
401/b/14
1. +a 298/a/1
1. +ı 243/a/5, 333/a/14
1. +ınuñ 249/b/1
1. +ından 242/b/14, 382/a/1
1. +lar 211/b/15, 374/a/4
ısbarang : Ispanak.
1. 200/b/2
ısı : Isı, sıcaklık.
1. 370/a/4
ışır- : Isırmak.
1. -ur 208/a/5, 383/a/8
1. -dı 387/b/10, 388/a/1, 401/a/9
1. -sa 331/a/14, 395/a/7
1. -a 387/b/8
1. -duğı 391/b/1
1. -duğına 231/b/7, 231/b/9
ısıtma → **istime**
1. +ya 231/a/9
1. +sı 231/a/9
ısıtmalu : Sıtmalu.
1. 355/a/14

ıslāh (A.) : İyileştirme, düzeltme.

1. 212/a/15, 235/b/12

ıslan- : Islanmak.

1. **-miş** 355/b/4

ısmarla- : Sipariş etmek, ısmarlamak.

1. **-rlar** 322/a/15

1. **-dı** 229/a/13, 259/b/8, 260/b/7,
356/a/10

1. **-dılar** 288/a/3

1. **-rıldı** 243/b/15

ışra : Karşı taraf, öte, aşağı, ileri.

1. 249/b/1, 250/a/11, 252/a/14,
252/a/15, 344/b/11

ışsız : Yalnız, sessiz.

1. 274/b/12, 330/a/10

ışsızlık : Sessizlik.

1. **+a** 298/b/14

1. **+da** 301/a/14

1. **+lar** 252/a/12

ıştabl (A.) : Ahır.

1. **+ında** 333/a/12

ıştarga : Dokuma tezgahı

1. 205/b/6

ışık : Işık, aydınlık.

1. **+lar** 270/b/8

ızhār (A.) : Açığa çıkma.

1. 287/b/10

ıztarāb → **ıztırāb**

1. **+ına** 377/b/10

ıztırāb (A.) : Acı, azap.

1. 292/a/5

İ

i- : İ- İsim-fiil.

i. -miş 226/a/5, 305/b/15

i. -düm 282/a/4, 328/b/7, 401/b/10

i. -di 219/b/10, 219/b/11, 223/b/6,
238/b/3, 238/b/8, 238/b/9, 238/b/12,
244/b/9, 245/b/4, 245/b/5, 245/b/8,
245/b/9, 245/a/12, 245/a/12, 245/a/14,
246/a/10, 247/b/11, 258/b/15,
261/a/14, 266/a/3, 267/a/14, 268/a/5,
268/a/15, 276/a/10, 282/a/1, 288/b/13,
292/b/5, 295/a/2, 334/b/10, 334/a/2,
350/a/10, 350/a/14, 377/b/12, 378/a/5,
387/a/10, 387/a/14, 394/b/2

i. -se 232/b/4, 232/b/4, 254/b/8,
263/b/7, 280/b/1

i. -señ 334/b/2, 347/b/13

i. -ken 235/b/13, 264/a/4, 280/b/8,
316/a/8

‘ibādet (A.) : Tapma, tapınma.

Allah’ın buyruklarını yerine getirme.

‘i. 248/b/12

ibik : Çavuş kuşu, hüdhüd.

i. +i 328/b/3

‘ibret (A.) : Kötü bir olaydan alınan
ders.

‘i. 216/a/1, 292/b/3, 398/a/10,
398/a/11

ibrīşim → **ebrīşim**

i. 219/a/11

ibtidā (A.) : Başlangıç, ilk önce.

i. 403/b/14

i. +sı 383/b/2

ibük : Çavuş kuşu, hüdhüd.

i. +i 328/b/5

iç : İç.

i. +imüzde 402/b/1

i. +i 200/a/6, 215/b/1, 217/a/9,
218/a/5, 242/a/14, 266/b/6, 272/a/10,
298/b/3, 333/b/7, 355/b/6, 355/b/7,
361/b/3, 361/b/10, 361/a/3, 379/b/5,
379/b/6, 380/a/9

i. +inüñ 208/b/5

i. +ini 201/b/9, 393/a/3

i. +ine 201/b/10, 203/a/5, 203/a/6,
207/b/4, 207/b/5, 207/b/10, 208/a/13,
209/a/9, 210/b/5, 226/b/10, 229/a/3,
230/b/8, 239/a/6, 242/b/2, 244/b/7,
248/a/8, 249/b/6, 253/b/15, 254/a/4,
257/b/13, 258/b/8, 259/a/9, 261/b/8,
261/b/12, 266/b/9, 271/b/1, 271/b/2,
284/a/7, 296/b/9, 301/a/7, 303/b/12,
305/b/7, 307/b/3, 307/b/13, 311/b/11,
316/b/10, 318/b/13, 318/b/15,
318/a/15, 319/b/11, 319/a/2, 335/b/2,
337/b/3, 343/a/7, 350/a/8, 355/b/11,
360/b/5, 361/b/13, 362/a/12, 363/a/13,
366/b/10, 370/a/8, 371/b/12, 373/b/3,
378/b/13, 380/a/6, 380/a/10, 380/a/10,
383/a/2, 384/b/14, 387/a/1, 387/a/5,
390/b/11, 390/b/11, 390/a/14,
392/a/15, 393/b/3, 393/a/1

i. +inde 202/b/13, 202/a/11,
204/b/10, 204/b/11, 204/a/14, 206/b/9,
207/b/8, 208/b/6, 215/b/8, 215/b/9,
216/b/11, 218/b/1, 218/a/1, 218/a/7,
220/a/6, 220/a/14, 220/a/14, 221/b/3,
222/a/1, 223/a/15, 224/a/1, 225/b/11,
231/b/11, 237/a/6, 237/a/9, 237/a/10,
250/b/3, 250/b/10, 250/b/10, 256/b/2,
256/b/7, 256/b/8, 257/b/10, 261/b/6,
266/b/13, 267/b/14, 272/a/3, 276/a/14,

282/b/4, 286/a/6, 289/a/2, 296/b/13,
296/a/15, 307/a/8, 317/b/1, 318/a/3,
318/a/14, 319/b/10, 319/a/4, 320/b/1,
324/b/7, 324/a/13, 325/b/13, 338/a/11,
341/b/1, 343/a/2, 346/b/10, 350/b/4,
351/a/2, 353/b/4, 354/b/3, 362/b/8,
365/b/8, 365/a/9, 367/b/1, 370/a/8,
371/a/9, 375/b/11, 375/a/5, 375/a/7,
377/b/12, 377/a/7, 377/a/10, 378/a/7,
378/a/8, 380/b/8, 382/b/1, 382/a/15,
385/a/8, 387/a/3, 387/a/4, 388/b/12,
389/b/2, 389/b/13, 390/a/10, 397/b/15,
398/a/5, 398/a/6, 399/b/6, 402/a/6

i. +indedür 369/b/10, 403/a/4

i. +indeki 207/a/15

i. +inden 204/a/14, 207/b/3, 209/b/3,
209/b/7, 217/a/12, 219/a/3, 281/a/8,
307/b/7, 317/b/9, 325/b/10, 353/b/8,
353/b/10, 354/b/4, 398/a/5, 399/b/5

i. +re 306/b/5, 307/a/12

i. +leri 241/b/14, 270/b/3, 394/b/2

i. +lerine 377/a/12

i. +lerinde 399/b/11

iç- : İçmek.

i. -ersin 278/a/10

i. -er 214/a/2, 225/a/14, 246/b/11,
260/b/9, 277/a/9, 278/a/10, 319/b/14,
337/a/13, 337/a/14, 351/b/13, 355/a/1,
368/a/4, 389/a/5

i. -erler 253/b/7, 261/a/2, 283/a/3,
344/a/7

i. -di 234/b/8, 244/a/4, 244/a/6,
244/a/11, 271/b/7, 299/a/6, 347/b/9

i. -diler 218/a/1, 267/a/13, 343/a/8

i. -se 210/b/15, 354/a/7, 386/b/5,
386/b/6

i. -seler 203/b/1, 209/a/9, 212/a/5,
248/a/7, 345/b/14

i. -e 347/b/5

i. -eler 283/a/1, 382/b/14

i. -ecek 201/a/1

i. -üp 283/b/2

i. -en 203/a/14, 273/b/3

i. -erdi 343/a/7

i. -erise 342/a/9

i. -mez 225/a/12, 337/a/13, 342/a/8

i. -medi 225/b/9

i. -mek 228/b/8

i. -mege 342/a/8

içerü : İçeri.

i. 218/a/7, 244/a/14, 259/b/13,
259/b/14, 259/b/15, 261/b/11,
261/b/12, 263/a/5, 263/a/5, 268/a/1,
268/a/2, 277/a/10, 286/a/12, 347/b/10,
347/b/10, 347/a/1, 363/b/3, 363/a/5,
363/a/7, 365/a/1, 365/a/2, 365/a/3,
365/a/7, 374/b/9, 379/a/12, 383/a/7,
383/a/8, 390/a/7, 392/a/2, 397/a/10

içün : İçin, dolayı.

i. 255/a/6, 277/b/3, 281/a/5, 298/b/8,
382/a/13, 399/a/11

içür- : İçirmek.

i. -di 304/a/13

i. -se 273/b/2

i. -eler 348/a/5

id- → **it-**

i. -erem 278/a/7, 327/a/14, 386/a/15

i. -erim 266/b/4, 287/b/15, 316/a/9,
360/b/9

i. -ersin 228/b/4, 263/b/12, 288/a/15,
308/b/9

i. -er 200/a/11, 200/a/13, 201/b/1,
202/b/6, 202/a/6, 202/a/7, 202/a/10,
202/a/10, 202/a/14, 203/b/4, 203/b/7,
203/b/8, 203/b/9, 203/b/12, 205/b/7,
205/b/12, 205/b/13, 206/b/2, 207/b/2,
207/b/13, 208/b/9, 208/b/9, 209/b/6,
209/a/10, 211/a/1, 212/b/4, 212/b/11,
212/b/15, 212/a/15, 214/b/3, 217/a/1,
218/b/5, 218/a/10, 221/a/6, 222/b/13,
222/a/14, 223/b/10, 223/a/8, 223/a/8,
223/a/12, 224/b/2, 224/b/4, 224/b/10,
224/b/11, 224/a/8, 228/a/2, 229/b/10,
230/b/9, 232/a/3, 232/a/15, 232/a/15,
233/b/4, 234/b/3, 234/b/12, 235/b/12,
236/b/4, 236/a/5, 236/a/8, 236/a/15,
237/a/11, 237/a/14, 239/b/12, 239/a/8,
243/a/5, 244/a/5, 246/b/2, 248/b/9,
249/b/14, 250/b/3, 251/b/1, 251/b/11,
253/a/6, 257/a/12, 263/b/7, 264/a/8,
265/b/4, 271/a/10, 273/b/2, 273/b/8,
275/b/11, 275/b/13, 275/b/15,
275/a/10, 275/a/15, 277/a/11, 278/b/6,
279/a/4, 281/b/11, 281/b/13, 281/b/13,
281/b/14, 283/a/13, 287/a/8, 287/a/15,
288/a/10, 289/a/14, 290/b/5, 291/a/2,
292/b/4, 292/b/15, 292/a/9, 293/b/7,
295/b/5, 295/a/15, 298/a/2, 300/b/3,
300/a/6, 301/a/6, 302/a/9, 302/a/14,
306/a/15, 308/b/4, 308/b/13, 310/b/3,
310/a/4, 311/b/6, 311/b/15, 311/a/13,
312/a/4, 312/a/7, 312/a/12, 313/b/11,
313/a/1, 313/a/7, 314/b/3, 314/a/5,
315/b/1, 315/b/14, 315/a/13, 316/b/15,

316/a/14, 318/b/4, 321/a/9, 321/a/13,
322/b/3, 322/b/10, 322/a/1, 323/b/2,
323/b/3, 323/b/8, 323/a/9, 323/a/11,
323/a/14, 326/b/4, 326/a/4, 326/a/6,
328/b/1, 328/a/3, 328/a/6, 330/b/2,
330/b/4, 330/a/2, 331/b/6, 331/b/7,
332/a/3, 332/a/15, 335/b/8, 335/b/10,
336/b/1, 337/a/12, 338/a/1, 339/a/12,
341/b/11, 342/b/8, 342/b/8, 342/a/3,
344/b/3, 348/a/14, 349/a/7, 351/b/5,
351/b/13, 351/b/14, 351/a/1, 351/a/13,
352/b/11, 353/a/3, 353/a/4, 354/b/7,
354/b/10, 355/b/15, 357/b/1, 359/b/2,
359/b/9, 359/b/14, 359/b/15, 359/a/8,
359/a/11, 360/a/1, 360/a/2, 361/a/1,
361/a/7, 361/a/8, 364/b/12, 364/b/15,
365/b/15, 365/a/10, 366/b/6, 366/b/15,
367/a/12, 368/a/5, 370/b/2, 370/b/2,
370/b/11, 370/a/3, 370/a/4, 372/a/2,
372/a/11, 372/a/14, 374/b/1, 374/b/3,
374/b/6, 374/b/10, 374/b/15, 375/a/2,
377/b/10, 377/b/14, 378/a/2, 379/b/9,
379/a/13, 380/b/8, 380/b/14, 380/b/15,
381/a/9, 381/a/10, 382/a/15, 383/a/7,
383/a/9, 383/a/10, 383/a/11, 387/b/2,
387/b/5, 387/b/6, 389/b/11, 389/a/8,
390/a/6, 390/a/8, 391/b/9, 392/a/4,
392/a/5, 392/a/15, 393/a/7, 393/a/14,
394/b/5, 394/a/5, 395/a/6, 395/a/13,
396/b/3, 397/b/15, 397/a/5, 398/a/3,
399/b/1, 399/b/4, 399/b/11, 399/a/5,
399/a/9, 399/a/12, 399/a/12, 399/a/13,
400/a/11, 402/a/1

i. -ür 333/b/11

i. -erüz 264/a/12, 264/a/13, 276/a/3,
279/a/15, 370/b/7

i. -erler 204/b/1, 206/b/5, 206/a/7,
206/a/7, 208/a/13, 210/a/1, 210/a/4,
211/b/9, 215/b/3, 215/b/11, 215/b/15,
225/b/3, 225/a/13, 232/b/13, 232/b/14,
235/b/5, 240/b/6, 248/b/14, 249/a/3,
249/a/7, 250/b/15, 250/b/15, 250/a/14,
251/b/14, 252/a/7, 253/b/4, 253/a/5,
255/a/2, 258/a/15, 260/b/8, 265/b/2,
271/a/1, 272/b/10, 278/a/13, 279/b/7,
287/a/8, 292/b/4, 292/b/12, 292/b/13,
292/a/13, 294/b/15, 295/a/15,
297/b/15, 298/a/5, 300/b/4, 303/b/1,
303/a/15, 305/a/2, 306/b/10, 310/b/7,
310/a/9, 311/b/12, 312/b/6, 312/b/11,
312/b/11, 313/a/10, 314/b/4, 316/a/6,
320/b/8, 322/a/1, 322/a/5, 323/b/11,
323/a/5, 324/a/6, 325/b/8, 325/a/6,
327/b/7, 327/a/12, 328/a/5, 328/a/7,
332/b/5, 333/a/13, 335/b/1, 335/a/13,
335/a/15, 336/a/2, 336/a/3, 339/a/14,
341/b/3, 345/b/1, 346/a/7, 351/b/2,
354/b/8, 354/b/14, 356/b/13, 357/a/10,
358/a/10, 362/a/9, 364/a/13, 366/b/14,
368/a/11, 370/a/7, 370/a/7, 372/b/7,
377/b/8, 379/a/9, 399/a/11, 403/a/13

i. -iser 258/a/8, 258/a/11, 261/b/1,
267/b/3, 267/b/13, 293/b/8, 381/b/15

i. -iserdür 256/b/12

i. -eyim 228/a/2, 228/a/3, 259/b/1,
267/b/4, 285/b/1, 307/b/1, 333/a/3

i. -elim 287/a/14

i. -elüm 213/b/8, 213/b/9, 223/a/1,
237/b/12, 237/a/3, 247/b/15, 251/b/9,

256/a/2, 265/b/9, 272/b/12, 287/b/9,
288/b/7, 322/a/9

i. -üñ 228/b/14, 240/b/14, 256/a/9,
259/a/4, 279/b/4, 303/a/9

i. -iñiz 278/b/13, 279/b/3

i. -iñüz 350/a/13

i. -em 226/b/8, 244/b/11, 285/b/15,
288/a/12, 310/b/9, 310/b/10, 338/b/3,
371/a/1, 400/a/15, 401/a/4

i. -esin 237/b/14, 268/a/7, 290/b/3,
395/b/1

i. -e 208/a/11, 209/a/9, 216/b/10,
224/a/9, 226/a/7, 227/a/7, 228/b/15,
233/b/1, 234/a/13, 240/b/9, 243/b/2,
244/b/3, 244/b/4, 246/a/1, 260/a/1,
263/a/12, 264/a/9, 266/a/5, 276/a/8,
281/b/9, 281/b/12, 285/b/12, 288/a/11,
288/a/12, 294/a/2, 315/a/6, 324/b/4,
329/a/5, 330/a/8, 334/b/14, 345/b/3,
348/b/14, 361/b/13, 361/a/12, 363/b/1,
372/b/10, 380/b/7, 380/b/8, 384/a/5,
385/a/4, 393/a/2

i. -eler 216/b/5, 223/b/3, 226/a/6,
227/b/11, 236/a/14, 254/b/4, 254/b/5,
257/a/1, 271/b/1, 300/a/1, 305/a/13,
306/b/6, 315/a/8, 360/a/14, 376/a/12,
379/b/12, 389/a/6, 389/a/12

i. -ecek 248/b/12

i. -icek 286/b/5, 316/b/8, 316/a/12,
321/b/6, 355/a/15, 358/a/3, 368/b/1,
377/b/7

i. -ince 338/b/6

i. -üp 202/b/1, 205/a/10, 211/a/1,
226/a/9, 228/a/8, 233/a/12, 236/a/4,
238/a/6, 240/b/8, 248/a/12, 255/a/3,

256/a/12, 257/a/10, 259/b/7, 262/b/14,
271/a/12, 272/a/3, 276/b/11, 284/b/12,
285/b/13, 289/b/5, 291/a/10, 293/a/15,
294/a/4, 297/b/6, 302/b/8, 303/b/13,
307/b/14, 307/a/5, 310/b/8, 315/a/11,
316/a/11, 324/b/15, 325/b/12,
328/a/11, 329/a/4, 334/a/12, 341/a/4,
350/a/15, 354/b/7, 355/b/15, 366/a/13,
372/a/11, 377/a/4, 387/a/5, 391/b/3,
394/a/14, 402/b/4

i. -en 274/a/5, 351/b/5, 390/a/4

i. -ene 258/b/5, 316/a/1

i. -enlerüñ 260/b/15

i. -ecegi 372/a/10

i. -ecegini 285/b/2

i. -eciklerin 292/a/10

i. -egen 371/b/6

i. -ermiş 253/a/8, 253/a/9, 266/b/9,
363/b/2

i. -erdüm 296/b/6, 378/a/6

i. -erdüñ 385/a/7

i. -erdi 200/b/15, 222/b/6, 244/a/8,
245/b/9, 245/a/2, 254/a/12, 254/a/13,
258/b/7, 264/b/12, 269/a/1, 269/a/15,
282/a/13, 289/a/5, 293/a/12, 302/b/1,
303/b/7, 307/b/7, 314/b/9, 334/b/11,
357/a/2, 357/a/4, 366/a/3

i. -erdük 260/a/14

i. -erlerdi 224/a/10

i. -iseridüm 384/b/3

i. -ersem 402/b/5

i. -erseñ 258/b/14, 348/b/14, 401/a/3

i. -erse 236/a/7, 241/a/1, 272/a/5,
273/a/15, 316/a/4, 331/a/1, 380/b/2,
384/a/3, 399/b/2, 399/a/5

- i. **-erseñüz** 217/a/7
- i. **-erseñüz** 240/b/15
- i. **-erlerse** 274/b/7, 276/a/2, 305/a/1, 314/a/10
- i. **-eydüñ** 309/a/4
- i. **-eydi** 202/b/12, 234/b/5, 294/b/5, 294/a/15
- i. **-emedüm** 384/a/15
- i. **-emeye** 230/b/3
- i. **-emediler** 205/a/13, 267/b/10, 297/a/8, 356/b/11
- i. **-emezsın** 216/a/14, 267/b/4
- i. **-emezsız** 267/b/12
- i. **-emez** 281/b/4, 281/a/12, 311/a/14, 311/a/15, 344/b/1, 348/b/2, 357/a/12, 359/a/7, 382/a/9
- i. **-ebile** 316/b/2
- idici** : Yapıcı, edici.
- i. 236/b/2, 372/b/11
- i. **+dür** 313/b/13, 362/a/15, 376/a/15
- i. **+nüñ** 217/a/7
- i. **+ye** 372/b/9
- i. **+lerdür** 320/a/7
- idin-** : Edinmek.
- i. **-ür** 327/a/8
- i. **-di** 307/b/9
- i. **-diler** 310/b/11
- i. **-mişdi** 212/b/2, 247/a/2
- i. **-mek** 283/a/13, 349/a/2
- idinici** : Edinici.
- i. **+dür** 376/b/1
- idrāk** (A.) : Anlayış, akıl erdirmе.
- i. 281/a/12
- 'iffet** (A.) : Namus.
- 'i. +i** 236/b/12
- 'ifrīt** (A.) : Korkunç yaratık.
- 'i. +den** 293/a/5
- 'i. +ler** 305/b/4
- ig** : Verem, ince ağrı.
- i. **+i** 212/b/9
- igde** : İğde.
- i. 208/a/5
- igrāz** (A.) : Maksat, amaç.
- i. 285/b/6
- igren-** : İğrenmek.
- i. **-di** 284/b/3
- ihānet** (A.) : Hainlik.
- i. 394/b/14
- i. **+le** 386/b/7
- ihrām** (A.) : Hacda giyilen kıyafet.
- i. 338/a/8
- ihsān** (A.) : İyilik, bağış.
- i. 217/a/4, 278/a/11, 285/b/9
- i. **+ları** 278/a/14
- ihtikān** (A.) : Kanın bir noktada toplanması.
- i. 273/b/8
- ihtilāf** (A.) : Ayrışma, anlaşmazlık.
- i. 247/b/15
- ihtilām** (A.) : Düş azması.
- i. 200/b/1, 236/b/1
- ihtilāt** (A.) : Karışma, karşılaşp görüşme.
- i. 240/a/7
- ihtirām** (A.) : Saygı, hürmet.
- i. 249/a/6, 285/b/6
- ihtirāz** (A.) : Çekinme, korkma, sakınma.
- i. 283/a/2, 328/a/7
- ihtiyāç** (A.) : Muhtaçlık, yokluk.

i. 273/a/3, 273/a/4, 345/b/5
iḥtiyād → **iḥtiyāt**
i. 259/b/7
iḥtiyār (A.) : Seçme, seçilme.
i. 287/b/15, 300/a/9, 302/a/9,
309/a/4, 334/a/6, 337/b/13, 337/b/14,
348/a/1
i. +**ını** 309/a/3
i. -**ı cüz'i+sin** 308/a/2
iḥtiyāt (A.) : Tedbirli, tedarikli olma.
i. 279/b/9, 346/a/5, 391/a/4
i. +**ı** 354/b/11
iḳbāl (A.) : Baht, talih.
i. 285/b/8, 395/b/13
iḳdām (A.) : Girişim.
i. 385/a/7, 399/a/15
iki : İki.
i. 202/b/4, 205/b/14, 206/b/10,
207/b/13, 207/a/12, 214/b/15,
214/a/15, 217/a/5, 218/b/4, 218/b/5,
221/b/6, 221/b/7, 221/b/10, 221/a/2,
222/b/9, 222/a/5, 223/b/1, 223/b/2,
223/b/3, 224/a/3, 225/a/10, 227/a/4,
229/b/7, 230/b/10, 230/b/10, 230/b/11,
231/a/4, 231/a/8, 238/b/11, 239/b/3,
239/a/3, 240/a/9, 241/b/1, 241/b/3,
241/b/5, 241/b/6, 241/a/9, 241/a/14,
242/a/5, 243/a/6, 243/a/7, 247/b/1,
247/b/1, 248/b/10, 249/b/8, 249/b/13,
250/a/15, 254/b/2, 255/a/1, 257/b/1,
257/b/14, 257/b/14, 257/a/12,
257/a/15, 258/a/7, 264/a/13, 265/a/7,
266/b/12, 266/a/13, 269/a/7, 271/a/15,
271/a/15, 272/b/6, 277/a/13, 282/a/6,
282/a/7, 283/b/1, 288/b/1, 291/b/1,

291/a/13, 296/b/6, 296/b/11, 296/b/13,
299/a/12, 301/b/15, 305/b/1, 305/a/3,
305/a/6, 309/b/9, 309/a/14, 309/a/15,
310/a/3, 310/a/10, 310/a/11, 311/b/5,
311/a/7, 312/a/5, 314/b/14, 314/a/11,
317/b/8, 318/b/1, 318/a/3, 321/a/6,
323/b/2, 323/a/9, 326/b/11, 326/a/7,
326/a/11, 327/a/7, 329/a/4, 331/b/4,
331/b/4, 332/a/6, 332/a/7, 333/b/6,
333/b/11, 333/a/14, 334/b/11,
334/a/11, 337/b/13, 337/a/8, 339/a/1,
339/a/2, 339/a/5, 340/a/9, 344/b/5,
345/b/7, 345/a/3, 346/b/14, 348/a/3,
348/a/12, 349/b/8, 350/b/4, 351/b/2,
351/b/11, 352/b/2, 355/a/13, 364/b/4,
364/b/12, 364/b/14, 364/a/3, 365/a/12,
366/b/1, 366/b/6, 366/b/7, 366/b/10,
368/b/3, 368/a/14, 370/b/2, 370/a/13,
371/b/12, 372/a/4, 372/a/5, 374/b/12,
374/a/1, 374/a/6, 375/a/11, 377/b/1,
377/a/15, 378/b/4, 380/b/4, 380/b/4,
381/a/12, 383/b/11, 385/b/6, 385/b/11,
385/a/11, 386/b/9, 386/a/13, 386/a/13,
387/a/9, 388/b/14, 390/b/13, 390/a/9,
391/b/3, 392/b/6, 392/a/3, 393/a/13,
395/b/9, 395/b/15, 396/a/2, 397/a/3,
398/a/8, 399/a/12, 399/a/13, 402/b/9,
403/b/11
i. +**dür** 272/b/14, 277/b/1
i. +**den** 284/b/8
i. +**miz** 287/a/14
i. +**müz** 300/b/9
i. +**si** 223/b/2, 234/a/7, 255/a/5,
307/a/3, 308/a/1, 331/a/8, 351/a/14,
351/a/15, 351/a/15, 359/a/8, 369/b/15,

381/b/6, 381/b/8, 381/a/4, 385/a/12,
400/b/4, 400/b/5

i. +sinüñ 350/a/11, 350/a/11,
381/b/8

i. +sünüñ 210/b/9

i. +sin 357/a/10

i. +sini 220/b/2

i. +sinden 281/b/9, 358/a/15

ikinci : İkinci.

i. +si 384/a/1

ikindüyin : İkinci vakti.

i. 367/a/14

ikişer : İkişer.

i. 297/a/14, 351/a/13, 351/a/13

iklīm (A.) : Ülke, diyar, memleket.

i. 246/a/12, 305/a/8, 395/a/5,
395/a/6, 402/a/14

i. +e 306/b/4

i. +de 352/b/10, 360/b/2

i. +den 219/b/7, 306/b/4

i. +inüñ 204/b/2

i. +ine 211/b/14, 212/a/1, 212/a/2

i. +inde 205/a/5, 211/b/11

i. +ler 360/a/10

i. +lerni 229/a/9

i. +lere 210/a/9

i. +lerde 221/b/5

ikrām (A.) : Sunma, cömertlik.

i. +lar 265/a/8

ikrār (A.) : İtiraf, dile getirme.

i. 273/b/12

il : Ülke, yurt, diyar.

i. 388/b/12

i. +ümüz 219/a/6

i. +ine 400/a/8

i. +ler 384/b/1

‘ilāc (A.) : İlaç, tedavi, çare.

‘i. 276/a/1, 276/a/8, 277/b/2,
277/b/1

‘i. +ıla 288/b/6

‘i. -ı kalbī 277/b/1

ilāhī (A.) : Tanrısal, ilahi.

i. 243/b/10, 269/b/14, 269/a/5,
286/a/6, 301/b/12, 301/b/13, 356/a/6,
366/a/8, 376/b/3

i. +dür 256/a/2, 392/a/12, 393/a/5

i. +sidür 255/b/14

i‘lām (A.) : Bildirme, anlatma.

i. 294/b/5

ilçi : Elçi.

i. 227/b/9

ilçilik : Elçilik.

i. +i 264/a/10

ile : İle.

i. 220/b/1, 240/a/7, 245/a/7, 254/a/9,
259/a/1, 264/b/1, 279/b/4, 279/b/7,
320/a/11, 370/b/1, 388/b/12, 390/a/4,
396/b/12

iled- → **ilet-**

i. -erem 307/b/11

i. -ür 252/b/8, 281/b/11, 329/a/15,
351/b/7, 354/b/2

i. -ürler 200/b/11, 254/a/2, 261/a/7

i. -e 328/b/9

i. -eler 339/b/1

i. -üp 245/a/9, 388/b/1

i. -ürmiş 253/a/9

i. -ürdüm 338/a/3

i. -ürdi 245/b/6

i. -elerdi 382/b/9

- i. -imeyeler** 297/a/7
- ilerü** : İleri.
- i.** 212/b/2, 213/b/6, 222/a/6, 249/a/10, 252/b/4, 265/a/3, 284/b/5, 291/b/13, 332/b/13, 334/b/13, 335/a/1, 335/a/3, 340/a/11, 349/a/14, 371/b/10, 376/b/3, 392/b/4
- i. +dür** 333/a/1
- i. +ye** 238/a/14, 292/b/9
- ilet-** : İletmek, ulaştırmak.
- i. -irsin** 307/b/11
- i. -ir** 309/b/9, 309/b/11, 368/b/8
- i. -ür** 374/b/5, 388/a/15
- i. -ürler** 238/a/9, 328/a/14
- i. -miş** 228/a/9, 360/a/5
- i. -düm** 271/b/14
- i. -di** 245/b/13, 257/b/5, 258/b/10, 262/a/8, 268/b/1, 268/b/9, 276/b/3, 291/b/12, 291/a/11, 315/b/9, 327/b/13, 366/a/3
- i. -diler** 200/a/1, 200/a/2, 200/a/3, 219/b/3, 220/a/13, 238/a/5, 256/a/13, 260/b/6, 279/a/9, 284/b/14, 298/b/2, 298/b/4, 328/a/4, 363/a/3, 363/a/5, 385/b/5
- i. -seler** 281/b/1, 281/a/15
- i. -elüm** 248/a/1
- i. -e** 229/b/11
- i. -eler** 202/b/10
- ilhām** (A.) : Esin.
- i.** 221/a/6, 276/a/7, 392/a/6
- i. +ıyla** 222/a/10, 229/b/2
- i. +ıyladur** 276/a/9
- illā** (A.) : Ancak.
- i.** 202/a/2, 202/a/3, 205/b/10, 220/b/8, 221/a/15, 229/a/9, 231/a/1, 233/b/10, 236/a/15, 256/a/9, 274/a/11, 299/b/3, 311/a/2, 313/b/15, 326/a/14, 332/b/8, 332/b/8, 333/a/1, 335/b/14, 340/b/4, 344/b/13, 354/a/9, 358/a/12, 361/b/8, 369/b/12, 372/b/13, 380/b/15, 382/b/13, 391/b/14, 391/b/14
- 'illet** (A.) : Hastalık.
- 'i.** 205/b/3, 225/b/11, 283/b/13, 285/b/9, 285/b/10
- 'i. +i** 228/b/7, 274/a/15
- 'i. +in** 283/b/14, 283/b/15, 283/b/15, 395/a/10
- 'i. +ini** 200/b/6, 280/b/13
- 'i. +ler** 274/a/15, 279/b/7
- 'i. +leri** 201/a/15
- 'ilm** (A.) : İlim, bilim.
- 'i.** 272/b/14, 345/a/14
- 'i. +dür** 272/b/12
- 'i. +ile** 240/a/12
- 'i. +i** 227/a/13, 259/a/9, 270/b/8, 270/b/11, 276/a/4
- 'i. +e** 220/b/6, 220/b/8, 273/a/5
- 'i. +ü** 240/a/11
- 'i. +idür** 280/b/15
- 'i. +in** 258/b/7
- 'i. +ini** 237/b/14
- 'i. +inde** 280/b/15
- 'i. +iñden** 264/b/9
- 'i. +iyle** 273/a/6
- 'i. +imiz** 276/a/4
- 'i. -i beden+dür** 272/b/15
- 'i. -i dīn+dür** 272/b/15
- 'i. -i havāş+da** 280/b/11
- 'i. -i hüner** 402/a/12

- ‘i. -i **istihfāf** 272/b/10
- ‘i. -i **kīmyā** 270/a/9, 270/a/10,
272/a/5
- ‘i. -i **nār-ı necāt** 270/b/7
- ‘i. -i **nücüm+ıladur** 261/a/9, 280/b/9
- ‘i. -i **şerī‘at** 270/b/9
- ‘i. -i **şerīf+idür** 271/a/2
- ‘i. -i **ṭarab+ı** 227/b/14
- ‘i. -i **ṭıbb+da** 272/b/12, 272/b/15,
273/a/2, 273/a/5
- ‘ilmi’ṭ-ṭıbb (F.) : Tıp ilmi.
‘i. +ı 280/b/14
- iltifāt** (A.) : İlgi gösterme, gönül alma.
i. 239/b/5, 263/a/13, 291/b/1,
308/a/7
- ilzām** (A.) : Susturma.
i. 394/b/14
- imām** (A.) : Namaz kıldırın, önder.
i. 227/b/3, 227/b/3, 227/a/3, 227/a/4,
228/a/5, 242/b/6, 289/b/7, 289/a/4
- īmān** (A.) : İnanma.
İ. 217/b/5, 254/a/12, 254/a/13,
258/b/14, 258/b/14, 269/a/2, 269/a/8,
308/a/1, 376/b/12, 377/a/1
İ. +ı 237/b/13
İ. +a 328/b/10
- ‘imāret (A.) : Bayındırlık.
‘i. +lerde 324/a/7
- ‘imāretlik : İmar edilmiş durum.
‘i. +e 308/a/5
- imdi** : Şimdi.
i. 213/b/7, 224/a/15, 242/b/5,
254/b/14, 255/a/11, 260/a/4, 264/a/15,
271/b/3, 271/a/2, 279/b/14, 280/a/15,
281/a/10, 284/a/9, 286/b/5, 294/b/11,
294/a/10, 297/a/5, 336/b/1, 396/a/3
- imiş** : Yemiş.
i. 200/b/2
- ‘imrān (A.) : Şehir.
‘i. +da 312/a/3
‘i. +ında 306/a/14
- ‘imrānī (A.) : Şehirli.
‘i. +ler 340/b/11
- imtinā‘** (A.) : Sakınma, kaçınma.
i. 334/b/14
- in (I)** : İn, hayvanların kaldığı mağara.
i. 400/a/4
i. +üñ 366/a/5
i. +den 374/a/12
i. +i 366/a/2, 372/a/5
i. +idür 239/a/11
i. +ini 342/a/11
i. +ine 391/a/1, 400/a/7
i. +inde 391/a/3
i. +inden 275/a/11, 342/a/12,
390/b/15, 398/b/3
- iñ** → **in**
i. +i 378/a/10
i. +ine 305/a/15
- in (II)** : En
i. +i 297/a/14, 305/b/3
- in-** : İnmek.
i. -er 201/a/10, 214/b/2, 229/b/6,
261/a/6, 264/a/8, 377/b/13
i. -erler 251/a/14
i. -mişdür 222/a/9
i. -düm 365/a/10, 365/a/14, 366/b/2
i. -di 244/b/6, 259/a/11, 259/a/12,
263/a/4, 301/b/3, 313/b/2, 319/a/9,

- 341/a/2, 346/a/8
i. -diler 292/a/13
i. -dük 257/b/6, 300/b/12
i. -se 377/b/9
i. -em 366/a/13
i. -e 291/b/15, 340/a/1, 374/a/13,
398/b/12
i. -üp 263/a/4, 302/a/6
i. -düginden 331/a/7
i. -mişidi 203/a/9, 257/a/9
i. -erse 340/a/2
i. -erken 366/b/4
iñ- → **in-**
i. -en 383/a/12
in‘ām (A.) : Bağış, ihsan.
i. 278/a/11
i. +ları 278/a/12
in‘āmī (A.) : İhsanlı, nimetli.
i. +dür 211/b/10
inan- : İnanmak.
i. -a 233/b/1
i. -asın 290/b/14
i. -mazlar 236/a/5
‘ināyet (A.) : Lütuf, ihsan, iyilik.
‘i. 376/b/11
‘i. +ini 278/b/11
‘ināyetu’llāh (A.) : Allah’ın yardımı.
‘i. +dandur 384/a/10
ince : İnce.
i. 351/b/2, 385/b/4
incecik : Fazla ince, incecik.
i. 207/b/10, 352/b/2
inci : İnci.
i. +dür 359/a/15
incik : İncik kemiği.
i. +i 239/a/3
incir : İncir.
i. 202/a/1, 202/a/2, 202/a/5, 202/a/8,
202/a/9, 341/a/14, 346/b/2, 346/a/9
i. +üñ 202/a/6
i. +i 202/a/4
i. +de 202/a/8
i. +den 202/a/3
i. +iyle 315/a/6
incit- : İncitmek, canı yanmak.
i. -mez 346/a/4
i. -mezler 251/a/15
i. -mek 328/a/3
indür- : İndirmek.
i. -ür 310/a/13
i. -di 259/a/12, 365/a/14
i. -diler 257/b/6
inek : İnek.
i. 339/b/11, 339/b/15, 340/a/1,
340/a/2
i. +üñ 264/a/2
i. +i 264/a/1, 342/a/4
iñer- : Gürlemek, ses çıkarmak.
i. -ü 205/a/10
iñilde- : İnilmek.
i. -r 291/a/2
inkār (A.) : Reddetme, inkar.
i. 270/b/14, 272/b/9, 273/a/15,
274/a/5, 290/b/11, 304/b/6
i. +ı 273/a/5
iñle- : İnlemek.
i. -r 337/b/6
i. -di 235/a/5
inşāf (A.) : Acıma.
i. 375/b/7

- i. +dur** 377/a/3
- insān** (A.) : İnsan.
i. 237/b/4
- inşā'llāh** (A.) : Allah isterse, nasipse.
i. 213/b/9
- intikāl** (A.) : Göçme, taşınma.
i. 300/a/1
- intikām** (A.) : Öc.
i. +uñı 262/a/7
- ip** : İp.
i. 213/a/3, 215/a/5, 249/b/3, 250/a/15, 319/b/10, 361/b/4
i. +üñ 213/a/4
i. +e 319/b/12
i. +ini 354/b/2
i. +ler 259/a/6
i. +lerden 259/a/11
- irādet** (A.) : İsteme, istek.
i. +iledür 306/b/15
- ir-** : Ermek, ulaşmak.
i. -imiş 210/b/4
i. -ise 215/b/5
i. -er 242/b/11
i. -se 235/a/1, 356/b/15
i. -mez 252/b/14, 274/b/10, 311/a/5
i. -emez 321/a/2, 321/a/3
- irgü-** : Ermek, ulaşmak.
i. -mesün 218/b/10
- iri** : İri, büyük.
i. 239/a/2
- iriş** : İşaret.
i. +ler 210/b/5
- iriş-** : Erişmek, ulaşmak.
i. -ür 212/a/13, 221/b/11, 223/b/10, 277/b/3, 277/a/8, 291/b/15, 292/a/3, 364/a/1, 386/b/4, 386/b/4, 399/b/11
i. -ürler 364/b/9
i. -miş 206/a/10
i. -mişdür 212/a/12, 322/a/8, 389/a/13
i. -düm 365/a/7, 402/a/2
i. -di 210/a/12, 213/b/1, 213/b/2, 213/a/9, 218/b/11, 218/a/12, 225/b/11, 225/b/13, 236/a/10, 236/a/11, 238/b/10, 241/a/10, 245/a/6, 259/b/3, 259/a/13, 264/b/13, 268/b/4, 269/a/3, 292/b/3, 293/b/4, 295/b/8, 302/a/1, 302/a/5, 319/a/6, 366/b/8, 388/a/6
i. -dük 301/a/8, 338/a/8, 377/a/10
i. 255/b/3
i. -se 348/a/7, 354/b/10, 381/a/5, 399/b/10
i. -e 254/a/11, 283/b/2, 283/b/3, 308/b/12, 316/a/3, 326/a/3, 353/a/12, 373/b/10, 389/b/14
i. -icegiz 213/a/7
i. -üp 302/a/7, 310/b/10, 319/a/5
i. -ürdi 247/b/2
i. -ürse 230/a/15
i. -mez 203/b/2, 209/a/1, 252/b/13, 276/a/4, 277/a/11, 300/b/8, 309/a/6
i. -mezse 273/b/14
i. -memişdür 389/a/13
i. -medi 269/b/15
i. -meye 267/b/1, 278/b/15, 283/a/15, 324/b/5, 327/a/14
irişdür- : Erişdirmek, ulaştırmak.
i. -ürler 290/b/3

irkek → **erkek**

i. 281/a/14, 309/b/4, 337/b/6,
345/b/11

i. +i 298/a/1, 309/a/9, 311/a/8,
313/a/3, 325/b/9, 327/b/9, 329/b/1,
329/b/3, 332/b/2, 358/a/12, 364/b/1,
364/a/15, 366/b/15, 367/a/1, 393/a/14,
396/b/9, 396/b/9

i. +in 240/b/5, 372/a/1, 393/a/14

i. +ine 366/b/15

i. +inden 211/a/14

irşād (A.) : Doğru yolu gösterme.

i. 276/a/7

irte : Ertesi, yarın.

i. 238/b/1, 285/a/5, 296/b/11,
384/b/11, 395/b/9

i. +ye 322/a/5, 362/b/1, 384/b/11

i. +si 234/a/15, 297/b/5, 367/b/4,
367/a/13

irtihā (A.) : Göç etme, ölme.

i. 238/a/3

i. +yı 238/b/4

i. +ya 238/a/5, 238/a/7, 238/a/12,
238/a/13

i. +dan 238/a/7

ishāl (A.) : Cır cır olma, sürgün.

i. 202/b/5, 202/b/6, 207/b/2,
209/a/9, 212/b/15, 232/a/3, 281/b/2,
386/b/6

i. +a 316/b/12

i. -ı şafrā 203/b/9, 205/b/13

isilik : İssilik, vücutta sıcaktan çıkan sivilce.

i. +leri 200/a/12

iski- : Eskimek.

i. -yince 215/b/8

issi : Fayda, yarar.

i. 204/a/11, 206/b/14, 208/a/15,
235/b/10, 247/a/9, 251/b/10, 255/a/8,
273/a/13, 274/a/8, 279/b/5, 283/b/2,
283/a/9, 283/a/11, 302/a/7, 302/a/9,
318/b/8, 323/a/7, 323/a/7, 341/b/1,
373/a/8, 386/b/13, 387/a/9, 390/b/8,
390/a/8, 400/a/3

i. +dür 200/a/6, 201/b/7, 204/b/2,
205/a/8, 208/b/7

i. +nüñ 253/b/2

i. +ni 207/a/4, 270/a/1, 302/a/11

i. +ne 225/b/6

i. +den 210/a/6, 214/b/5, 249/b/6,
279/b/4, 399/b/7, 400/a/4

i. +sine 273/b/9

i. +lerinde 209/b/13

issigār (F.) : İsyankar, asi.

i. 376/a/6

iste- : İstemek.

i. -rem 236/a/11, 348/b/10

i. -rim 269/a/5

i. -rsin 237/b/11, 244/a/10, 248/b/8,
348/b/9

i. -r 236/a/4, 274/a/8, 274/a/8,
274/a/9, 274/a/10, 310/a/5, 330/a/15,
337/b/7, 355/a/15, 365/b/4, 370/a/2,
386/a/2, 394/b/8

i. -rler 400/a/6

i. -di 240/a/4, 298/a/12, 349/a/11,
399/b/7, 399/b/14

i. -diler 266/b/7, 297/b/6, 297/b/6,
376/a/12

i. 301/b/11

- i. -seler** 209/a/7, 335/a/10
- i. -yü** 354/b/3
- i. -yüp** 260/b/4
- i. -rdi** 304/b/2
- i. -rseñ** 243/a/15
- i. -rse** 317/b/4
- i. -mek** 319/b/6
- istidlāl** (A.) : Delille hüküm çıkarma.
i. 306/b/6
- istiğfār** (A.) : Tövbe etme, af dileme.
i. 277/b/5
i. +dur 277/b/3
- istihfāf** (A.) : Hafife alma,
küçümseme.
i. 272/b/10
- istihzā** (A.) : Alay, dalga geçme.
i. 356/a/4
- istilā** (A.) : Yayılma, ele geçirme.
i. +yıla 237/b/15
- istimā'** (A.) : Dinleme, kulak verme.
i. 292/b/15
- isti'māl** (A.) : Kullanma.
i. 332/b/5, 341/b/2, 371/b/7,
371/b/10
- istime** : Sıtma.
i. 279/b/15, 345/b/14, 366/b/6,
381/a/14
i. +yi 212/b/10
i. +si 331/a/6
- istiskā** (A.) : Su ihtiyacı olması.
i. +ya 281/b/13
- istiṭā'at** (A.) : Bir hastalık türü.
i. +ı 274/b/5
- iş** : İş.
i. 217/a/6, 220/b/5, 231/a/8, 250/b/4,
280/b/7, 297/b/1, 300/a/9, 309/b/15,
348/b/8, 360/b/1, 368/a/1
i. +dür 241/b/4, 280/b/10
i. +i 228/a/9
i. +e 279/a/9, 343/a/12, 385/a/7
i. +de 262/a/13, 294/a/14, 319/b/5
i. +dedür 286/b/2, 286/b/4, 286/b/5,
286/b/6
i. +den 303/a/1
i. +im 295/b/10
i. +üm 349/b/3
i. +i 229/a/7, 263/b/6, 263/b/6,
266/a/11, 329/b/12, 329/a/14, 332/a/8,
346/a/4, 390/b/13
i. +ine 290/b/11, 330/a/7
i. +inden 319/b/5
i. +leri 248/b/4, 248/b/11, 285/b/7,
334/a/12
i. +lerüñ 260/a/8
i. +lerin 376/b/3
i. +lerini 293/a/14
i. +lerine 240/b/7
i. +lerinde 277/b/8
i. +ler 222/b/8, 235/b/4, 267/b/5,
282/a/2, 306/b/15, 325/b/1, 325/b/1,
332/a/8, 360/b/1, 368/a/3, 389/b/4
- iş-** : İçmek.
i. -mege 233/a/13
- işāret** (A.) : Alamet, iz.
i. 222/a/13, 235/a/3, 257/b/1,
366/b/7
- işbu** : İşte bu, bu.
i. 207/a/5, 215/b/12, 236/a/10,
237/b/9, 242/a/7, 243/a/9, 247/b/5,
263/b/12, 263/b/14, 275/a/11, 286/b/6,

286/b/6, 288/a/15, 295/b/14, 296/b/12,
296/b/12, 298/b/6, 298/a/10, 300/a/7,
302/a/6, 304/b/4, 305/a/7, 307/b/13,
310/b/12, 326/b/9, 362/b/15, 365/b/7,
384/b/8, 387/b/1, 389/a/12, 389/a/13,
393/b/4, 396/a/11, 402/a/5, 402/a/5

işde : İşte.

i. 237/b/10

işe- : İşemek, bevl etmek.

i. -**r** 363/b/13

i. -**rdi** 224/a/7

işed- : İşetmek, bevl ettirmek.

i. -**ür** 206/b/15

işid- → **işit-**

i. -**ür** 221/b/4, 224/b/10, 224/b/13,
230/b/4, 288/b/8, 369/b/5

i. -**ürler** 219/b/15, 232/b/10

i. -**elüm** 347/b/13

i. -**em** 226/b/9

i. -**eler** 216/a/1

i. -**icek** 247/b/12, 331/b/1

i. -**üp** 288/a/13, 366/a/15

i. -**en** 286/b/15, 359/b/2, 361/a/2

i. -**enler** 303/b/8

i. -**enleri** 331/b/6

i. -**enlere** 225/a/6

i. -**ürlerdi** 302/b/1

i. -**ürse** 330/b/2

i. -**ürlerse** 219/b/6

işidil- : İşitilmek, duyulmak.

i. -**ür** 330/b/7

i. -**di** 235/a/4, 319/a/11

i. -**mez** 330/b/8

işik : Eşik.

i. **+inde** 268/b/9

işit- : İşitmek, duymak.

i. -**mişem** 210/a/5, 225/a/11

i. -**miş** 308/a/15

i. -**mişler** 363/b/3

i. -**dim** 298/a/6

i. -**düm** 243/a/2, 262/a/2, 271/b/10,
297/b/3, 301/a/4, 352/a/15, 355/a/6,
401/b/13

i. -**düñ** 293/a/6

i. -**di** 213/a/9, 220/a/2, 224/a/7,
224/a/13, 226/a/15, 226/a/15,
227/b/11, 247/b/4, 247/a/1, 259/b/3,
262/b/3, 262/b/13, 262/b/14, 291/b/2,
292/a/5, 294/b/3, 301/b/14, 303/b/1,
308/b/1, 333/b/4, 337/b/11, 349/b/1,
356/a/4, 401/a/5

i. -**dük** 249/a/15

i. -**diler** 295/b/1, 320/b/12

i. -**se** 224/b/8, 224/b/8, 225/a/4,
225/a/9, 368/a/15

i. -**seler** 355/b/10

i. -**dügi** 208/a/9

i. -**digimiz** 305/b/5

i. -**dimdi** 268/a/5

i. -**seydi** 219/b/11

i. -**medüm** 247/b/6

i. -**medük** 225/a/9

i. -**meyem** 327/a/13

i. -**meyince** 331/a/14

i. -**mek** 222/b/11, 225/a/10, 230/a/3

i. -**mekçün** 219/b/12

i. -**mekiçün** 219/b/15

- i. -mekdedür** 280/a/4
- i. -mekden** 224/b/7
- işle-** : İşlemek.
- i. -rler** 235/b/4, 353/b/12, 368/a/3
- i. -mişler** 297/b/1
- i. -düm** 258/b/11
- i. -dün** 291/a/13
- i. -diler** 200/a/4, 347/a/11
- i. -yeyüm** 385/a/8
- i. -ye** 271/a/3
- i. -yenler** 297/a/5
- i. -yenlerdür** 278/b/2
- i. -dügin** 393/a/2
- i. -rdi** 282/a/2
- i. -mez** 231/a/8, 393/a/14
- i. -mezler** 250/b/4
- i. -yemezler** 267/a/6, 297/b/1
- i. -mek** 279/b/1
- i. -mege** 393/a/3
- işled-** → **işlet-**
- i. -ür** 308/a/4
- i. -ürler** 368/a/2
- işlen-** : İşlenmek.
- i. -mez** 269/b/5
- işlet-** : İşletmek.
- i. -di** 285/b/7
- işlü** : İşi olma.
- i.** 325/b/11
- ‘işret (A.)** : İçki, içki ortamı.
- ‘i.** 394/a/10
- ‘i. +ine** 226/b/15
- it** : İt, köpek.
- i.** 207/a/10, 210/b/13, 211/a/1, 231/b/7, 231/b/8, 234/a/11, 235/a/7, 243/b/11, 250/b/14, 255/b/9, 282/a/11, 282/a/11, 296/a/4, 296/a/5, 298/b/2, 299/a/12, 301/a/6, 308/b/14, 317/b/11, 337/b/13, 356/a/7, 357/b/13, 357/a/9, 359/a/12, 360/b/14, 362/b/6, 362/b/7, 362/a/5, 363/b/2, 363/b/5, 363/b/7, 363/b/9, 363/b/10, 363/b/11, 363/b/12, 363/b/15, 363/a/9, 363/a/11, 363/a/15, 364/a/3, 364/a/6, 364/a/8, 364/a/10, 368/b/10, 373/b/13, 400/a/2
- i. +ile** 276/b/12
- i. +ün** 223/b/12, 309/a/1, 363/b/6, 363/b/7, 363/a/8, 368/b/12
- i. +i** 223/b/11, 296/a/7, 308/b/15, 309/a/1, 363/a/13, 364/a/9, 364/a/12, 370/a/9
- i. +e** 213/a/4
- i. +de** 361/b/7
- i. +le** 315/b/7
- i. +leründen** 356/a/7
- i. +ler** 232/a/15, 299/b/1, 361/b/12, 364/b/8, 364/b/9, 401/b/7, 401/b/8
- i. +leri** 299/b/4, 299/b/5
- it-** : Etmek, yapmak.
- i. -mişdür** 202/a/4, 204/a/3, 205/a/9, 222/a/10, 222/a/10, 222/a/11, 222/a/14, 242/a/9, 278/a/15, 321/a/10, 331/b/14, 343/a/2, 344/b/13, 356/b/1, 360/b/12, 365/b/10, 402/b/14
- i. -miş** 216/b/8, 235/a/7, 237/a/7, 279/b/9, 279/a/1, 295/b/3, 326/b/12, 335/b/14, 341/b/10, 359/b/15
- i. -mişsiz** 300/a/10
- i. -mişler** 253/a/12, 253/a/12, 255/a/14, 280/b/15, 331/b/8

i. -mişlerdür 221/b/2, 221/b/13,
221/a/8, 246/b/6, 328/a/7, 340/a/3,
345/a/15

i. -dim 289/a/14, 290/b/11, 290/a/4,
290/a/14

i. -düm 202/b/2, 233/a/15, 272/b/4,
275/b/7, 277/b/9, 286/a/9, 290/b/12,
298/a/7, 318/a/10, 323/b/9, 323/b/15,
338/b/1, 338/b/8, 338/a/9, 348/b/11,
349/a/9, 365/a/2, 365/a/7

i. -dün 210/a/14, 218/a/13, 225/b/5,
275/b/8, 278/a/3, 289/a/15, 290/b/10,
292/a/11, 334/b/8, 348/b/6, 361/a/15

i. -di 202/b/11, 206/a/2, 210/b/10,
210/a/11, 212/b/8, 216/a/5, 216/a/13,
217/b/15, 217/a/4, 218/a/2, 218/a/12,
218/a/14, 220/a/3, 222/b/5, 222/b/7,
225/b/15, 227/b/3, 227/b/7, 227/a/10,
228/b/10, 228/a/3, 229/a/11, 234/a/5,
234/a/15, 236/a/13, 238/b/4, 238/a/13,
240/b/10, 240/a/6, 241/b/13, 243/b/7,
243/b/8, 243/b/13, 244/b/3, 244/b/6,
244/b/7, 244/a/6, 244/a/11, 245/a/8,
245/a/10, 246/b/5, 246/b/8, 246/a/3,
247/b/10, 247/b/13, 247/b/14,
247/a/11, 247/a/12, 247/a/14,
254/b/11, 256/a/10, 257/b/7, 257/a/5,
257/a/5, 259/a/14, 259/a/15, 260/a/3,
260/a/9, 261/a/12, 262/b/9, 262/a/9,
262/a/12, 263/a/3, 265/b/6, 265/b/6,
265/b/15, 266/b/4, 266/b/11, 266/a/5,
266/a/10, 266/a/11, 266/a/13, 267/b/7,
267/b/9, 267/b/9, 267/b/15, 268/b/7,
268/a/5, 268/a/8, 268/a/12, 269/b/10,
269/a/4, 269/a/5, 269/a/10, 275/b/10,

276/b/2, 276/b/10, 276/a/7, 277/b/14,
284/b/12, 285/b/7, 285/a/3, 285/a/6,
285/a/8, 287/b/9, 287/b/10, 287/b/13,
288/a/8, 289/b/10, 289/b/12, 289/a/2,
289/a/2, 289/a/3, 289/a/10, 289/a/12,
291/b/4, 291/a/9, 292/a/6, 293/b/10,
293/b/12, 294/a/3, 294/a/7, 294/a/11,
294/a/14, 295/b/12, 296/a/10,
296/a/11, 300/b/13, 300/a/3, 301/b/5,
302/a/9, 303/b/11, 304/b/14, 308/b/5,
308/b/7, 308/b/15, 308/a/8, 314/b/9,
314/b/11, 316/b/6, 316/b/8, 317/b/10,
317/b/12, 320/b/4, 320/b/5, 332/b/11,
333/b/12, 333/b/13, 333/b/14, 333/a/4,
334/b/14, 334/b/14, 334/a/6, 335/a/4,
335/a/6, 337/b/14, 337/a/15, 338/b/5,
338/a/5, 339/b/4, 339/b/12, 339/a/8,
339/a/15, 343/b/3, 343/b/8, 343/b/12,
343/a/4, 346/b/3, 346/b/9, 346/a/11,
346/a/12, 346/a/14, 347/a/14, 348/b/5,
348/b/15, 349/a/11, 350/b/2, 350/b/4,
356/a/4, 357/a/6, 357/a/8, 360/b/3,
360/b/5, 360/a/11, 361/a/12, 361/a/12,
361/a/13, 362/b/4, 365/a/7, 365/a/11,
366/b/7, 366/b/10, 366/a/1, 366/a/12,
367/b/9, 367/a/6, 367/a/15, 370/b/6,
371/a/15, 375/b/3, 375/b/5, 375/b/14,
375/a/15, 376/b/13, 376/a/3, 376/a/8,
378/a/5, 381/b/6, 381/b/8, 384/b/1,
384/b/3, 384/b/6, 384/b/15, 384/a/12,
386/a/9, 387/b/8, 387/b/10, 388/b/13,
388/a/3, 391/b/12, 391/a/5, 394/b/2,
394/b/15, 394/a/15, 398/b/15,
398/a/10, 400/b/4, 401/b/2, 403/b/2

i. -dük 234/b/7, 254/b/3, 257/b/3, 278/b/7, 288/a/2, 299/b/9, 350/b/13, 376/b/7, 377/b/11

i. -diñiz 217/a/6, 217/a/8, 217/a/8, 236/b/12, 247/b/7, 300/a/4

i. -diñüz 238/a/7, 300/a/8

i. -diler 216/a/7, 218/a/4, 218/a/6, 222/b/7, 228/a/3, 234/b/9, 234/b/10, 234/a/8, 236/a/3, 236/a/13, 236/a/14, 236/a/14, 238/a/11, 240/b/12, 241/b/2, 241/a/4, 245/a/10, 247/b/9, 247/b/15, 248/a/2, 256/a/12, 257/b/8, 257/b/15, 257/a/3, 257/a/4, 258/b/4, 258/b/11, 259/a/10, 265/a/2, 266/b/7, 268/a/2, 270/a/1, 285/a/7, 287/b/9, 287/a/4, 288/a/3, 288/a/4, 292/a/6, 294/b/7, 294/b/7, 297/b/8, 297/a/7, 299/b/1, 299/b/15, 300/a/1, 305/a/9, 310/b/6, 326/a/7, 327/a/10, 331/b/10, 339/b/1, 339/a/10, 343/b/7, 347/a/5, 347/a/10, 349/a/12, 350/b/6, 356/b/2, 356/b/6, 356/a/13, 368/b/12, 370/b/6, 372/b/5, 377/a/7, 377/a/12, 382/b/10, 382/b/10, 382/b/15, 384/b/15, 390/b/9

i. -sün 211/a/9, 278/a/1, 297/a/3

i. -gil 245/a/8, 263/a/10, 289/b/1, 289/a/15, 376/b/11, 376/b/12

i. -señe 301/b/10

i. -se 227/a/4, 227/a/5, 227/a/5, 234/b/11, 234/b/12, 240/a/12, 264/a/10, 270/b/14, 275/b/11, 277/b/6, 304/b/15, 332/b/4, 342/a/1, 346/a/2, 355/b/2, 357/a/11, 358/b/8, 365/b/4, 371/a/11, 375/b/6, 381/a/8, 383/a/7, 386/a/15, 390/b/15, 390/a/3, 390/a/13,

398/a/4, 402/a/12

i. -seler 202/a/8, 207/b/1, 231/b/3, 235/b/5, 235/b/7, 235/b/14, 235/a/3, 237/a/8, 248/b/6, 314/a/4, 315/b/15, 335/b/1, 371/b/7, 380/a/7, 388/b/7, 391/b/2

i. -digim 286/a/15

i. -dügümden 348/b/12

i. -dügünüñ 289/a/7

i. -düginüñ 367/b/4

i. -digi 243/a/3, 247/a/12, 331/a/12, 361/a/14

i. -dügi 311/b/15, 335/a/2, 389/a/12, 400/a/7

i. -dügidür 348/a/2

i. -dügin 293/a/14, 368/b/13, 369/a/12

i. -dügini 278/a/11

i. -dügine 286/a/2, 314/b/10

i. -düginden 207/a/6

i. -dikleridür 400/a/13

i. -düklerini 290/a/15

i. -mişidi 304/a/12

i. -mişdi 262/b/8, 286/b/14

i. -mezem 286/a/15

i. -mezseñ 290/b/13

i. -mez 215/a/4, 236/b/11, 240/a/7, 252/a/5, 308/a/7, 311/a/12, 314/b/6, 330/b/15, 331/a/2, 340/b/4, 343/b/12, 348/a/4, 352/a/8, 355/b/3, 355/a/2, 360/b/2, 378/b/13, 387/b/2, 389/a/9, 391/a/4, 395/a/14

i. -mezler 250/a/7, 250/a/13, 254/a/6, 270/b/10, 273/a/8, 291/a/5, 304/b/6, 336/a/10

- i. **-mezdi** 247/a/6
- i. **-mezise** 273/b/12
- i. **-mezlerse** 293/a/1
- i. **-memiş** 335/b/15, 363/b/7, 366/a/8
- i. **-medim** 235/a/8
- i. **-medüm** 225/b/5
- i. **-medüñ** 377/a/3
- i. **-medi** 218/a/6, 239/b/5, 246/a/5, 256/a/9, 263/a/13, 291/b/1, 303/b/4, 305/a/8, 338/b/9, 349/a/14, 385/a/9, 401/a/6, 402/b/1
- i. **-medüñüz** 286/a/14
- i. **-mediler** 222/b/15, 236/a/6, 375/b/1
- i. **-mem** 290/b/11
- i. **-megil** 285/a/1, 375/b/15, 399/a/6
- i. **-me!** 256/b/1, 260/a/1, 269/a/10, 276/b/7, 276/b/8, 290/b/5, 376/b/4
- i. **-mesin** 290/a/8
- i. **-mesün** 236/a/14
- i. **-meñ** 202/b/2
- i. **-meye** 232/b/2, 316/a/4, 322/a/5, 346/a/5, 355/b/7, 358/a/1, 361/b/14, 362/a/1, 371/b/9, 398/a/3, 402/a/11
- i. **-meyeler** 280/b/6, 315/a/4, 322/b/1, 389/a/7, 400/a/6
- i. **-meyince** 220/b/15, 321/a/3, 375/b/6
- i. **-mezden** 357/a/11
- i. **-mek** 234/b/13, 237/b/8, 242/b/11, 248/b/8, 254/a/15, 263/a/5, 263/a/11, 273/a/6, 279/b/9, 279/a/2, 281/b/11, 282/a/14, 317/a/8, 335/a/10, 353/b/14, 361/b/7, 371/b/10, 371/b/15, 399/b/14
- i. **-mekiçün** 253/b/3, 342/a/3, 387/b/3
- i. **-megüñ** 281/b/12
- i. **-megi** 317/a/8
- i. **-mege** 252/a/2, 272/b/10, 273/a/2, 273/a/4, 284/a/11, 290/b/10, 397/b/13, 401/b/14, 401/a/5
- i. **-mekde** 351/a/2
- i. **-mekden** 316/a/1
- i. **-mekdendür** 216/b/1
- i. **-memegile** 270/b/10
- itā'at** (A.) : Uyma, boyun eğme.
- i. 263/a/11
- itāb** (A.) : Azarlama, paylama.
- 'i. 262/b/9, 347/a/10, 377/a/7, 385/a/4, 389/b/7
- itcegez** : Zayıf ve küçük köpek.
- i. 363/a/8
- itdür** - : İttirmek, kaktırmak.
- i. **-ür** 311/a/5, 372/a/1, 374/b/12
- i. **-düñ** 385/a/6
- i. **-di** 225/a/2
- i. **-mez** 378/b/4
- i. **-mekdür** 312/b/12
- itfāl** (A.) : İnsan vücudunun kötü kokması.
- i. 273/a/4
- i'tibār** (A.) : Saygınlık.
- i. 222/b/15, 239/a/14
- i. **+ı** 334/a/15
- i'tidāl** (A.) : Denge, ölçülü olma.
- i. 283/b/7
- i. **+da** 281/b/6
- i'tikād** (A.) : İnanç.
- i. 234/b/9, 264/b/1, 265/b/9,

279/b/8, 290/b/13, 361/b/6

i. +ı 284/a/14

i'timād (A.) : Güven.

i. 202/b/2, 233/b/1, 233/b/4,
236/a/6, 256/b/1

ittifāk (A.) : Birleşme.

i. 219/a/2, 236/a/4, 253/a/12,
276/a/13, 296/b/3, 299/b/15, 310/b/6,
339/b/1, 340/a/3, 402/a/3

i. +ı 264/a/14

'ivāz (A.) : Karşılık, bedel.

'i. 212/a/11

iy → **ey**

i. 216/b/11, 235/a/7, 288/b/4,
288/a/15, 289/b/7, 289/a/6, 289/a/13,
289/a/14, 290/a/4, 328/b/11

'iyāl (A.) : Hanım, eş.

'i. +inden 281/a/2

'iyd (A.) : Bayram.

'i. 260/b/15

'i. +de 287/a/9

iyle- → **eyle-**

i. -rdi 269/a/9

izhār (A.) : Gösterme.

i. 265/b/3

iz : İz, işaret.

i. +im 366/a/11

i. +i 344/b/12

i. +ini 355/a/12

i. +ine 386/a/4

i. +inden 344/b/11

izin : İzin.

i. 403/b/3

'izzet (A.) : Yücelik, şan, saygı.

'i. 206/a/7, 270/b/10, 285/a/10,
334/a/12, 346/a/7

'i. +ile 313/a/14

'i. +i 209/b/8, 285/a/14, 371/a/1

'izzetlü : Şanlı, saygıdeğer.

'i. 367/a/10

J

jengār (F.) : Pas.

j. 271/a/13

jist → **jişt**

j. 250/a/7

jişt (F.) : Kötü, pis.

j. 254/a/7, 281/b/1, 312/a/9, 329/b/4,
329/a/8, 330/b/8, 373/b/7, 382/a/7,
397/b/8

j. +dür 252/a/9, 311/b/4, 364/a/11

jīyev : ?

j. 341/a/14

K

kab → **kap**

k. +ın 253/b/10

ķab → **ķap**

ķ. 231/b/11

ķ. +ıla 207/b/1

ķ. +mı 207/a/15

ķ. +ı 203/a/3, 204/a/2, 210/b/5,
311/b/11

ķ. +m 391/a/9

ķ. +mı 204/a/1, 212/a/6

ķ. +ndan 203/a/3, 204/a/6

ķ. +ların 213/b/12
ķabā'īl (A.) : Kabileler.
ķ. 248/a/2
ķabak : Kabak.
ķ. 204/a/13, 207/b/6, 207/b/6,
208/b/14, 376/a/2, 376/a/6, 386/a/2
ķ. +dur 208/b/10
ķ. +ıdı 208/b/12
ķ. +ı 204/a/13, 207/b/7, 208/b/13
ķ. +ıdur 205/a/2
ķabarcuklu : Kabarcığı olan,
kabarcıklı.
ķ. 234/b/14
ķabard- : Kabartmak.
ķ. -ur 372/a/3
ķābız (A.) : Alan, tutan.
ķ. +dur 208/a/6, 212/b/15
ķabile (A.) : Boy, kabile.
ķ. +ye 225/b/4, 258/b/10, 300/b/9
ķ. +si 297/b/14
ķ. +sinde 236/b/2, 300/a/12
ķ. +sinden 262/b/12
ķ. +sindendür 358/a/8
ķablu : Kaplı, kabuklu.
ķ. 207/b/9
ķabr (A.) : Mezar.
ķ. +ı 242/b/4, 289/a/9, 289/a/11
ķ. +e 224/a/6
ķabül (A.) : Alma, kabul etme.
ķ. 218/a/6, 223/a/8, 223/a/8,
223/a/12, 227/b/7, 228/a/8, 241/a/4,
276/b/2, 283/a/9, 288/a/2, 291/a/5,
291/a/10, 297/b/2, 315/b/14, 338/b/9,
349/a/13, 371/a/2, 375/b/1, 376/b/1,
376/b/6, 376/a/15, 385/a/9, 401/a/4

ķabz (A.) : Alma, tutma, kavrama.
ķ. 346/a/12
ķ. +ıla 212/b/15
ķaç : Kaç.
ķ. 209/b/7, 214/b/9, 230/a/13,
231/a/3, 251/b/5, 251/b/6, 255/b/13,
279/a/8, 294/a/15, 298/b/4, 318/b/13,
322/b/15, 335/b/4, 350/b/12, 374/b/13,
390/b/3
ķaç- : Kaçmak.
ķ. -arsın 316/a/8
ķ. -ar 203/b/11, 214/b/13, 274/a/13,
275/b/5, 299/a/14, 302/a/7, 312/b/2,
312/b/9, 329/b/9, 331/a/3, 340/a/8,
340/a/9, 341/a/12, 342/a/10, 354/b/11,
358/a/1, 359/b/2, 364/b/9, 367/a/9,
374/a/12, 375/a/5, 379/b/10, 382/a/10,
387/a/2, 391/b/8, 391/a/1, 391/a/12,
395/a/6, 396/b/1
ķ. -arlar 252/b/13, 252/b/15,
252/a/13, 282/b/10, 315/a/10,
326/a/11, 337/a/6, 354/b/6, 364/b/3,
368/b/5, 374/b/1
ķ. -mış 331/b/8, 355/a/4, 363/a/12,
378/a/9
ķ. -dım 290/b/7
ķ. -dum 255/b/3, 298/b/12, 299/a/8,
301/a/3, 365/a/11, 366/a/9, 394/a/7
ķ. -dı 213/b/3, 233/a/14, 236/b/5,
255/a/5, 259/a/13, 262/b/7, 292/a/7,
293/b/5, 301/b/8, 301/b/15, 303/b/6,
332/b/12, 339/b/11, 340/a/14,
347/a/13, 366/b/1, 368/b/11, 369/a/14,
372/b/5, 372/b/6, 395/b/4

ķ. -duķ 301/a/7
ķ. -dık 301/a/5
ķ. -tuk 355/a/11
ķ. -dılar 241/b/2, 332/b/13, 362/b/5,
371/a/5, 396/a/11
ķ. -ıñız 274/a/13
ķ. -a 341/a/12, 361/b/13, 369/b/6
ķ. -up 210/a/6, 299/a/13, 301/a/9,
380/b/14, 396/b/12
ķ. -anlaruñ 255/a/7
ķ. -duķlarında 337/a/6
ķ. -ardı 241/a/7, 384/a/13
ķ. -arlardı 241/a/10, 333/b/12
ķ. -arsa 353/a/3
ķ. -ayduñ 316/a/11
ķ. -maz 370/a/4, 379/b/4
ķ. -mazlar 213/a/15, 280/a/6
ķ. -mazısa 353/a/3
ķ. -masun 355/b/3
ķ. -maya 371/a/9
ķ. -mağa 286/b/8, 288/b/6

ķaçan : Ne zaman.

ķ. 202/b/5, 202/b/6, 202/a/11,
203/b/3, 203/b/9, 204/a/13, 209/a/14,
211/b/6, 211/a/10, 213/b/11, 218/a/9,
220/b/5, 221/b/3, 221/b/9, 221/a/9,
223/b/11, 223/b/13, 225/a/5, 227/a/4,
235/b/5, 248/b/6, 248/a/7, 251/a/15,
253/b/6, 265/a/12, 273/b/9, 273/a/2,
274/b/1, 274/b/3, 274/a/5, 275/a/6,
277/b/5, 281/b/14, 282/a/7, 286/a/3,
299/a/8, 307/b/6, 312/b/2, 312/b/8,
314/b/13, 315/b/15, 316/b/12,
319/b/12, 321/b/15, 322/b/1, 322/b/9,
323/a/8, 323/a/11, 324/b/9, 325/b/1,

325/b/2, 328/b/15, 329/b/8, 329/a/7,
330/b/2, 330/b/4, 330/a/3, 332/b/1,
335/b/6, 335/b/9, 335/a/13, 341/b/13,
341/b/15, 342/a/2, 342/a/4, 342/a/7,
348/a/12, 354/b/9, 355/b/14, 357/b/10,
357/b/15, 358/b/6, 358/b/7, 359/a/10,
361/a/1, 365/a/15, 367/a/4, 368/a/14,
369/b/10, 371/b/15, 372/a/2, 372/a/7,
374/b/5, 374/a/1, 374/a/15, 375/b/5,
375/a/1, 380/b/12, 380/b/14, 381/a/8,
385/b/8, 386/b/13, 386/a/2, 386/a/7,
387/b/12, 387/a/10, 389/b/1, 390/b/14,
390/b/15, 391/a/11, 394/b/4, 395/b/13,
395/a/15, 396/b/1, 396/a/1, 398/a/1,
398/a/4, 398/a/5

ķaçıcı : Kaçan, kaçma eyleminde
bulunan.

ķ. 351/b/11

ķadar (A.) : Miktar, ölçü, denli.

ķ. 206/b/14, 215/b/12, 231/a/7,
232/b/4, 232/b/4, 232/b/6, 235/a/4,
236/b/5, 242/a/8, 247/a/5, 247/a/7,
251/b/2, 252/a/9, 256/b/7, 259/b/4,
263/b/6, 278/a/6, 281/b/4, 296/b/7,
311/a/9, 313/b/4, 313/b/5, 325/a/13,
330/a/11, 331/a/11, 344/a/15, 346/b/4,
348/b/1, 348/b/3, 348/a/15, 354/a/3,
361/a/7, 362/b/11, 371/a/4, 374/a/9,
378/a/3, 385/b/13, 389/b/3, 390/b/4,
395/b/5, 395/b/6, 395/a/12, 396/a/8

ķ. +dur 333/b/8, 349/b/4

ķ. +ı 226/b/3

ķad (A.) : Boy.

ķ. +ı 243/a/6, 282/a/2, 334/b/11,
334/b/12

kaḏeḥ (A.) : İçki bardağı.

ķ. 260/b/9, 271/b/1

ķ. +i 226/a/3, 226/a/4

ķ. +e 226/a/1

kaḏı (A.) : Dini yargıç.

ķ. 207/a/3, 207/a/6, 207/a/6

ķ. +ya 207/a/2, 207/a/4

ķ. +ları 250/b/3

kāḏı → **kaḏı**

ķ. +sı 356/b/8

ķ. +sından 355/a/6

ķ. +sıyla 356/b/9

kaḏīm (A.) : Eski.

ķ. +den 201/b/13

kāḏir (A.) : Güçlü, kuvvetli.

ķ. 376/b/7

ķ. +dür 314/a/14, 346/b/12, 403/a/8

kaḏr (A.) : Değer, kadir.

ķ. +i 390/a/8

ķ. +in 267/a/3

kaḏa : Kafa, baş.

ķ. +sı 235/a/9, 340/b/7

ķ. +sın 387/b/7

ķ. +sını 387/b/4

ķ. +sında 239/b/2, 385/b/9, 388/b/15

ķ. +sından 291/a/3, 364/b/9, 385/b/3

kaḏeḥ (F.) : Kafes.

ķ. 319/b/10, 320/b/9, 371/b/12

ķ. +de 320/b/8

ķ. +den 320/b/11

kāḏir (A.) : Tanrı tanımaz, inkar eden.

ķ. 211/b/14, 212/a/2, 227/b/5,

257/b/4, 274/a/5, 291/a/7

ķ. +idi 400/b/6

ķ. +üñ 400/b/7

ķ. +ler 215/a/8, 223/b/6, 250/a/3,

257/a/15, 346/a/6, 396/b/14, 397/a/5

ķ. +lerdür 275/a/1

ķ. +lerüñ 267/a/9

ķ. +leri 397/a/6, 400/a/10

ķ. +lerden 396/b/12

kaḏtan → **kaḏtān**

ķ. 280/b/4

kaḏtān (A.) : Kaftan.

ķ. 259/b/2, 280/b/4, 282/b/7,

282/b/9, 352/a/7

ķ. +ıla 287/b/8

ķ. +ları 306/a/5

ķ. +larına 306/a/4

kaḏtānhık : Kaftanlık kumaş.

ķ. +ı 352/a/9

kāḏur → **kāḏūr**

ķ. 210/a/4

kāḏūr (A.) : Mum yapımında

kullanılan malzeme.

ķ. 254/a/3, 273/a/14

kāḏurā → **kāḏūr**

ķ. +nuñ 209/b/11

kāḏurīn → **kāḏūr**

ķ. 210/a/2

kaḏān : Kağan, hükümdar, devlet

başkanı.

ķ. +a 256/a/6

kāḏıd (F.) : Kağıt.

ķ. 337/b/3, 392/a/1

ķ. +a 205/b/15

kāḏ (F.) : Köşk, kasır.

ķ. 400/b/1

kaḏdān (F.) : Samanlık.

ķ. 312/a/9

kaḥır (A.) : Yok etme, öldürme, helak etme.

ķ. +la 237/b/15

kāhil (A.) : Tembel.

k. 345/b/10

k. +rakḍur 359/a/4

kāhin (A.) : Falcı.

k. 260/b/1, 261/a/10, 262/a/6,
265/a/6, 266/a/2, 267/a/2

k. +di 263/b/9

k. +den 262/a/11

k. +ler 260/b/14, 261/a/10, 265/a/8

k. +leri 259/b/5, 263/b/10

kāhir (A.) : Çoğu, pek çok.

k. 401/b/1

kāhrübā → **kāhrübār**

k. 280/b/11

kāhrübār (F.) : Kehribar.

k. 203/b/4

kaḥṭ (A.) : Kıtılık, kuraklık.

ķ. 243/b/8, 319/a/12, 319/a/12

ķ. +a 243/b/9

kaḳı- : Kızmak, öfkelenmek.

ķ. -dum 300/b/14

ķ. -dı 228/b/15, 284/b/4

ķ. -salar 235/b/9

ķ. -yup 245/a/10

kākum (A.) : Sansargillerden bir hayvan.

ķ. 204/a/6, 369/b/11, 369/b/11,
370/a/1, 370/a/1

kaḳal- : Kalmak.

ķ. -ur 206/b/8, 208/b/1, 224/b/12,
234/b/6, 237/a/15, 280/a/7, 282/b/3,

332/b/3, 333/b/4, 335/a/15, 353/a/9,
357/b/7, 363/b/15, 386/a/1, 396/b/3

ķ. -miş 366/a/8

ķ. -mişdur 201/b/13, 229/a/8,
270/b/13, 271/b/15

ķ. -mişlar 292/a/4, 339/a/15, 398/b/1

ķ. -mişlardur 222/a/7

ķ. -dım 296/b/10, 368/b/11

ķ. -dum 258/a/3, 262/a/4, 277/b/8,
298/b/8, 336/b/15, 357/a/7, 366/b/8

ķ. -dı 210/a/15, 213/b/3, 218/b/12,
219/a/2, 220/b/10, 238/b/7, 241/b/3,

246/b/12, 270/b/8, 294/a/14, 302/a/10,
350/b/9, 350/b/10, 350/b/10, 353/a/14,
363/b/5, 375/b/15, 384/a/14, 387/b/12,
399/b/6, 402/b/1

ķ. -duk 378/a/1

ķ. -duḳ 298/b/7, 298/b/8

ķ. -dılar 225/b/12, 227/b/2, 227/b/3,
228/b/8, 228/b/15, 238/a/14, 245/a/3,
256/a/11, 292/b/8, 332/b/9, 390/b/10

ķ. -ıcaḳ 349/a/5

ķ. -an 228/b/13, 274/b/2, 274/b/3,
274/b/5, 357/b/6, 380/b/12

ķ. -anları 256/a/1

ķ. -mişlara 244/a/5

ķ. -urlardı 287/a/11

ķ. -ursa 380/b/1

ķ. -mişdı 239/a/15, 376/a/5

ķ. -mişıdı 240/a/15

ķ. -maz 200/a/5, 211/a/11, 311/b/2,
378/b/7, 378/b/9, 395/a/11, 400/a/9

ķ. -madı 228/a/5, 254/b/13, 319/a/13

ķ. -masun 370/b/15

ķ. -mayıdı 333/b/2

kal'a (A.) : Kale.

ķ. 342/b/6

ķ. +dur 235/a/13

ķ. +yıldı 267/b/10

ķ. +yıla 305/b/7

ķ. +nuñ 236/a/12, 334/b/10

ķ. +ya 262/b/15, 296/b/5

ķ. +dan 222/a/1, 263/a/3

ķ. +sı 383/a/6

ķ. +sın 305/a/2

kalab → **kalıb**

ķ. +ı 275/a/13

kalay : Kalay.

ķ. 271/b/1

kalb (A.) : Kalp, gönül.

ķ. +üñile 289/b/1

kalbī (A.) : Kalple ilgili.

ķ. 277/b/1

kaldır- : Kaldırmak.

ķ. -ur 377/b/4, 381/a/9

ķ. -dı 261/b/14, 291/b/13, 301/b/15,
402/b/10

ķ. -up 296/b/8

kalem (A.) : Kalem.

ķ. 213/b/15

ķ. +lerüñ 213/b/15

kalemün : Bukelamun.

ķ. 331/b/13

ķ. +da 331/b/15

kalğı- : Hoplamak, sıçramak.

ķ. -r 351/a/5

ķ. -sa 367/a/1

kalıb : Kalıp.

ķ. +a 222/a/9

kalınlık : Kalınlık.

ķ. +ın 242/b/5

ķ. +ı 206/a/5, 210/a/7

kal'ī (A.) : Kökünden söken, koparan.

ķ. 271/a/6

kalkan : Kalkan.

ķ. 377/a/11, 388/a/10

kalk- : Kalkmak.

ķ. -ar 310/a/4, 361/a/10

ķ. -dılar 323/b/10

kamçı : Kamçı, bir tür sopa.

ķ. 301/b/15

kamer (A.) : Ay.

ķ. 280/b/3, 280/b/5, 280/b/8,
391/a/5

ķ. +den 274/a/1

kāmet (A.) : Boy pos, boy.

ķ. +i 211/a/13, 239/b/9, 239/b/2,
240/a/9, 336/a/8, 336/a/8

ķ. +de 334/a/2

ķ. +leri 237/b/15, 241/a/5, 242/b/15

ķ. +lerine 238/a/6

kamış : Kamış.

ķ. 369/b/10, 390/a/10

ķ. +dur 253/a/1

ķ. +ıla 390/a/10

ķ. +ı 213/b/15

ķ. +lar 214/a/2

kāmil (A.) : Olgun, kamil.

ķ. 226/b/13

kamu : Bütün, herkes.

ķ. 217/b/15, 227/b/2, 230/a/5,
230/a/6, 232/a/12, 238/b/12, 242/a/5,
251/a/7, 256/b/9, 256/b/10, 256/b/11,
260/b/3, 260/a/8, 261/b/3, 272/b/7,

272/b/8, 273/a/9, 274/a/15, 275/b/14,
291/b/5, 295/a/11, 308/b/12, 309/a/6,
318/a/6, 320/b/12, 321/b/13, 327/b/7,
333/a/1, 337/a/4, 340/b/9, 344/a/8,
347/b/11, 351/b/4, 354/a/10, 355/b/13,
357/b/5, 358/b/11, 358/a/9, 358/a/12,
359/a/12, 363/b/4, 369/a/2, 370/a/11,
373/a/9, 380/b/9, 380/a/8, 382/b/5,
382/b/12, 386/a/9, 392/b/13, 392/a/13,
403/a/8

ķ. +nuñ 256/a/7, 301/b/13

ķ. +dan 277/b/12

ķ. +sı 238/b/2, 241/a/9, 241/a/11,
250/b/3, 250/b/6, 250/a/3, 251/b/3,
252/b/3, 252/a/8, 256/a/9, 264/b/7,
265/a/14, 271/b/3, 273/a/2, 275/a/1,
287/a/10, 311/a/1, 321/b/15, 326/a/3,
340/b/13, 347/b/9, 347/a/2, 351/b/1,
354/a/3, 365/b/12, 367/b/2, 369/a/5,
380/a/11, 389/a/14, 393/a/12, 396/b/1

ķ. +sinuñ 313/a/3, 318/a/13, 402/a/8

ķ. +sin 298/b/7, 302/a/11, 319/a/13

ķ. +sını 231/b/1, 271/b/1, 271/a/11,
300/b/11, 308/b/11, 335/a/5, 402/b/5

ķ. +sına 291/a/15

ķ. +sından 317/a/13, 384/b/10,
401/b/9

ķamuk → **ķamu**

ķ. 230/a/5

ķan : Kan.

ķ. 206/b/15, 210/b/13, 215/b/5,
215/a/7, 231/b/8, 236/a/1, 241/b/14,
266/b/6, 266/b/10, 266/b/10, 274/a/2,
279/a/7, 280/b/3, 283/a/3, 300/b/15,
313/b/6, 317/b/14, 345/b/13, 359/a/11,

371/b/1, 373/a/5, 382/b/13, 382/b/13,
382/b/15, 394/b/1, 394/b/2

ķ. +ıdı 241/b/14

ķ. +ıla 380/a/9

ķ. +a 385/a/7, 386/b/4

ķ. +dan 206/b/6, 236/a/1, 274/a/2,
371/b/2

ķ. +ım 253/b/3

ķ. +ı 207/a/2, 207/a/3, 207/a/7,
210/b/12, 210/b/14, 261/b/7, 289/b/8,
347/a/1, 349/b/10, 373/b/1, 383/a/10

ķ. +ın 255/b/12, 279/a/13, 315/a/10,
371/b/7, 390/b/7, 395/a/5

ķ. +ını 231/b/13, 232/a/3, 331/b/1,
349/b/10, 369/b/9

ķ. +ına 235/b/1

ķ. +ından 392/a/7

ķanā‘at (A.) : Tahmin, yetinme.

ķ. 317/a/11, 396/b/3

ķanad → **ķanat**

ķ. +ıla 314/a/14

ķ. +ı 259/a/1, 288/b/2, 314/a/10,
314/a/11, 314/a/12, 317/b/1, 317/b/2,
322/b/12, 329/b/1, 375/a/7, 377/b/6,
388/a/11, 392/a/11, 399/b/13

ķ. +ın 258/b/15, 314/a/4, 314/a/6,
319/a/2, 377/b/4

ķ. +ını 315/a/8, 317/b/2

ķ. +ıyla 314/b/1, 314/a/5

ķana- : Kanamak.

ķ. -nın 349/b/10

ķanat : Kanat, kuşların uçma organı.

ķ. 340/a/13, 403/b/10

ķ. +ları 308/b/1, 308/b/6, 312/b/4,
319/b/9, 321/a/6, 343/b/6, 353/a/15,

394/b/5, 402/a/8

ķ. +ların 209/b/14, 258/b/12,
258/b/13, 311/a/4, 322/b/12, 340/a/12,
343/b/7

ķ. +larına 394/b/6

ķ. +larından 309/a/8

ķ. +lar 317/a/15

ķanaķ → **ķanat**

ķ. 314/a/15

ķanatlan- : Kanatlanmak.

ķ. -ur 322/b/15

ķ. -up 398/a/5

ķanatlu : Kanatlı.

ķ. 369/a/14, 386/b/11

ķanatsız : Kanatsız, kanadı olmayan.

ķ. 314/b/1

ķançaru : Nereye, ne tarafa, neresi.

ķ. 299/b/3

ķanda : Nerede, neresi.

ķ. 294/b/3, 299/a/3, 321/b/10,
325/a/3

ķandan : Nereden.

ķ. 229/a/11

ķ. +dur 268/b/14

ķandil (A.) : Kandil.

ķ. +ler 270/b/8, 327/a/1

ķangı : Hangi.

ķ. 211/b/3

ķanıķ : Hani, artık.

ķ. 225/b/6

ķāni‘ (A.) : Yetinen, kanaat eden.

ķ. 336/b/2, 396/b/2, 396/b/4

ķ. +dūr 362/b/3

ķāni‘raġ (A.) : Yetinen, kanaat eden.

ķ. +ınuñ 396/b/6

ķanķar : Kirpi.

ķ. 370/a/10

ķankı → **ķangı**

ķ. 217/a/7, 338/a/11, 391/b/4

ķ. +sı 295/a/9, 316/a/12, 336/b/12,
336/b/12, 401/b/5

ķ. +sıdur 233/a/3, 233/a/4

ķ. +sınuñ 336/b/8, 336/a/4

ķ. +sın 292/a/15

ķañılı : Kaġnı arabası.

ķ. +ya 252/b/4

ķap : Kab, kabuk.

ķ. 203/a/4

ķap- : Kapmak.

ķ. -ar 300/a/6, 323/b/6, 323/b/6,
353/b/6

ķ. -dı 245/b/12, 307/a/7, 308/b/14,
308/b/15, 319/a/5, 355/a/9, 356/b/11,
369/a/14

ķ. -dılar 365/a/5

ķ. -a 319/a/7

ķ. -ardı 299/b/13, 366/a/6

ķapak : Kapak.

ķ. 318/b/13

ķ. +ı 318/b/15

ķ. +ın 220/a/11

ķ. +ına 230/b/14, 230/b/14

ķ. +ında 231/a/1

ķ. +lardan 318/b/14

ķapar- : Kabarır.

ķ. -ır 311/b/13

ķaparcık : Kabarcık.

ķ. +a 274/b/2

ķ. +lar 373/a/3

ķapıl- : Kapılmak.

ķ. -urlar 325/b/8
ķapķara : Kapķara, simsiyah.
ķ. 330/a/12
ķapla- : Kaplamak.
ķ. -dı 244/a/1
ķaplan : Kaplan.
ķ. 352/a/14
ķ. +lar 209/b/10
ķapu : Kapı.
ķ. 268/a/1, 270/a/3, 270/a/4, 324/b/1
ķ. +yı 324/b/2
ķ. +ya 218/a/12, 396/b/14
ķ. +da 362/b/7
ķ. +sı 221/b/3, 370/b/2
ķ. +sın 218/b/9, 218/a/5, 218/a/6,
218/a/9, 218/a/13, 301/a/8
ķ. +sını 218/a/11, 396/b/14
ķ. +sına 217/a/3, 244/a/13, 263/a/4,
265/a/1, 268/a/1, 334/b/10, 363/a/5,
374/a/12
ķ. +suńa 217/b/14
ķ. +sında 225/b/4, 264/b/15,
297/b/7, 346/b/14, 355/a/5, 363/a/8,
392/a/2
ķapucı : Kapıcı.
ķ. +sıyıldı 386/a/10
ķapulu : Kapılı, kapısı olan yer.
ķ. 372/a/5
ķār (F.) : Kār, kazanç, tesir.
ķ. 215/a/8, 226/a/2, 341/b/10,
355/b/7, 379/a/3, 381/a/6, 387/b/2,
387/b/6, 387/a/15, 388/a/8
ķar : Kar, yağān buz-su.
ķ. 230/b/13, 249/a/8, 324/a/11,
324/a/12, 370/a/1, 370/a/2

ķ. +uń 391/a/14
ķ. +ı 249/a/8
ķar- : Karmak, karıştırmak.
ķ. -salar 345/b/13
ķara : Kara, siyah.
ķ. 200/a/7, 200/a/13, 207/b/8,
210/b/10, 213/b/14, 214/a/2, 215/b/9,
223/a/10, 225/a/14, 230/b/4, 230/a/10,
231/b/15, 231/b/15, 231/a/3, 245/b/8,
247/a/2, 249/a/12, 251/b/4, 251/b/6,
256/a/11, 264/a/3, 264/a/4, 268/a/11,
278/a/4, 279/b/11, 282/a/12, 284/a/10,
291/a/2, 296/a/3, 296/a/13, 308/b/11,
313/b/11, 313/a/6, 325/a/9, 332/b/7,
352/b/2, 353/b/10, 353/b/10, 367/b/15,
369/b/14, 370/a/2, 383/b/6, 384/b/13,
385/b/2, 385/b/4, 388/b/3, 388/b/4,
388/b/13, 391/a/2, 398/b/8, 399/b/12
ķ. +dur 230/b/11, 245/b/10,
312/a/15, 319/b/9, 369/b/12
ķ. +yımış 233/a/7
ķ. +yıldı 282/a/2
ķ. +nuń 212/b/4
ķ. +da 223/a/14
ķ. +dan 223/a/7, 383/b/5
ķ. +sı 313/a/6, 314/b/13
ķ. +lar 232/a/2, 251/b/8
ķarābet (A.) : Yakınlık.
ķ. 350/a/13
ķaragu : Karanlık.
ķ. 396/b/1
ķarakulık : akala benzer bir hayvan.
ķ. 361/b/3, 400/b/12

- ķ. +a** 242/a/1
ķ. +dan 226/a/14
ķaralık : Karalık, siyahlık.
ķ. +ı 233/a/8
ķ. +ın 315/a/12
ķ. +dan 245/b/9
ķaralu : Karalı, siyahlı.
ķ. 246/a/15, 370/a/13
ķaraluk → **ķaralık**
ķ. 223/a/7
ķaranfil : Karanfil.
ķ. 209/a/1, 209/a/4, 209/a/5, 275/b/3
ķarār (A.) : Ölçü, sonuç, devamlılık.
ķ. 202/a/14, 218/a/15, 222/b/8,
280/a/5, 288/a/4, 360/b/2, 399/b/8,
400/b/13
ķ. +a 216/b/13, 300/b/1
ķ. +ına 258/b/9
ķ. +ında 267/a/13
ķarar- : Kararmak.
ķ. -ur 342/b/3, 344/a/9
ķ. -mış 291/a/4
ķaravař : Hizmetçi.
ķ. +ı 285/a/3
ķārbān → **ķārvān**
ķ. 284/a/8
ķarga : Karga.
ķ. 288/a/8, 288/a/10, 312/a/11,
313/b/15, 319/a/4, 319/a/6, 327/b/9,
327/b/12, 329/b/14, 329/a/13,
330/a/11, 330/a/15
ķ. +yıla 312/a/10
ķ. +nuñ 288/a/7, 312/a/15, 329/b/1,
329/b/11, 330/a/3
ķ. +ya 288/b/4, 324/b/12, 329/b/14,
330/a/9
ķ. +da 399/a/10
ķ. +sıdur 330/a/9
ķarğag : Karga.
ķ. +uñ 319/a/7
ķarguc → **ķarga**
ķ. +uñ 331/a/5
ķarı : Yaşlı, ihtiyar.
ķ. 241/b/4, 344/a/13
ķ. +dur 233/a/11
ķ. +lar 250/b/1
ķarıl- : Çiftleşmek.
ķ. -ur 361/b/7
ķarın : Karın.
ķ. +a 208/a/6, 283/b/4
ķ. +dan 251/b/5, 251/b/7
ķarınca : Karınca.
ķ. 274/b/8, 274/b/10, 274/b/12,
354/b/10, 355/b/1, 398/b/3, 398/b/12,
398/b/13, 398/b/15, 398/a/8, 399/b/2,
399/b/6, 399/b/10, 399/a/4, 399/a/7,
399/a/8, 399/a/11, 400/a/2, 400/a/3,
400/a/7, 400/a/10
ķ. +nuñ 275/a/13, 398/b/10
ķ. +ı 398/b/11
ķ. +da 399/a/10
ķ. +dan 275/a/9, 398/a/11, 400/a/9
ķ. +ya 275/b/1, 400/a/5
ķ. +lar 398/b/7, 400/a/1
ķ. +laruñ 398/b/3
ķ. +ları 398/b/15
ķ. +lara 398/b/5
ķarınçalı : Karınçalı.
ķ. 399/b/15

ķarındař : Kardeş.

ķ. +ım 360/b/9

ķ. +um 298/a/7

ķ. +ı 263/b/5, 358/b/9, 358/b/10

ķ. +ını 248/a/12

ķ. +ıyla 343/b/12

ķ. +ları 239/b/6

ķ. +larını 347/a/2

ķarıř : Serçe ve baş parmak arasındaki mesafe ölçüsü.

ķ. 243/a/7, 310/a/4, 370/a/13, 370/a/13, 386/b/14

ķarıř- : Karışmak.

ķ. -ur 206/b/5

ķ. -dı 324/a/3

ķ. -up 324/a/3

ķ. -ursa 313/a/8, 313/a/9

ķ. -mağın 278/b/7

ķarıřdır- → **ķarıřdur-**

ķ. -up 231/b/2

ķarıřdur- : Karıştırmak.

ķ. -dı 226/a/1

ķ. 235/b/1

ķ. -salar 203/b/5, 380/a/9

ķ. -alar 344/a/4, 390/b/5

ķāriye : Tavuk.

ķ. 317/b/6

ķar(ı)n → **ķarın**

ķ. +uñ 285/a/9

ķ. +ı 255/b/7, 255/b/7, 255/b/9, 273/b/7, 318/a/14, 323/a/14, 323/a/14, 342/b/3, 354/b/12, 368/b/9, 381/a/2, 394/b/6

ķ. +ın 264/a/4, 355/b/9, 390/b/14

ķ. +ını 225/b/14, 368/b/14, 383/a/8

ķ. +ına 255/b/9, 344/a/7, 352/b/15, 365/b/5, 394/b/6

ķ. +ında 352/b/14, 367/b/9, 375/b/15, 376/a/4, 387/b/13

ķ. +ındağı 264/a/2

ķ. +ından 211/b/1, 235/b/14, 281/a/6, 281/a/7, 352/b/14, 379/b/5

ķ. +ındandır 354/b/11

ķarřu : Karşı.

ķ. 239/b/10, 249/b/13, 254/a/12, 254/a/13, 259/a/9, 299/a/4, 303/a/15, 311/b/9, 335/a/3, 352/b/15, 355/a/5, 359/a/14, 365/b/3, 374/b/15, 378/a/2, 397/a/12, 402/b/7

ķ. +ña 286/b/3

ķ. +sına 222/a/1, 261/b/3, 286/b/4, 320/a/15, 402/b/8

ķ. +sında 218/b/6, 264/b/12, 347/a/6

ķ. +muza 301/a/7

ķārvān (F.) : Kervan.

k. 284/a/2, 316/b/13, 322/a/12, 339/b/2, 339/b/7, 339/a/15, 366/a/14, 366/a/15

k. +ıla 356/a/13

k. +uñ 373/a/15, 394/a/5, 394/a/6, 394/a/8

k. +un 373/b/2

k. +a 339/a/15, 366/b/2

ķas : Kas.

ķ. +ında 375/a/8

ķařāb (A.) : Kasap.

ķ. +dan 349/a/3

ķařd (A.) : Kasıt, niyet, saldırma.

ķ. 210/b/11, 210/b/13, 210/b/14,

213/b/2, 217/b/15, 220/a/7, 232/b/2,
232/a/15, 232/a/15, 238/a/7, 246/a/3,
262/b/14, 269/a/4, 275/b/10, 289/a/10,
290/b/10, 292/b/3, 292/b/4, 292/b/13,
292/a/10, 292/a/13, 299/b/1, 301/a/5,
303/b/11, 304/b/15, 311/b/15, 316/b/8,
328/a/9, 333/b/13, 339/b/4, 339/b/12,
339/a/15, 345/a/7, 347/a/14, 349/a/11,
355/a/10, 357/a/6, 357/a/8, 360/a/11,
361/a/12, 365/b/4, 379/b/9, 381/b/6,
384/b/6, 399/b/2, 400/b/11

ķ. +ıla 398/b/14

ķ. +ı 356/b/7

ķasem (A.) : Yemin.

ķ. 402/b/13

ķasık : Kasık.

ķ. +da 200/a/10

ķaşır (A.) : Köşk, kasır.

ķ. 253/a/8

ķ. +lardur 305/a/3

ķ. +lara 327/a/14

ķāsırü'l-'azām (A.) : Büyük köşk.

ķ. 309/b/6

ķaşr → **ķaşır**

ķ. +a 217/a/4

ķ. +ına 241/b/12, 394/a/15

ķaşşāb (A.) : Kasap.

ķ. 348/b/5

ķ. +a 348/b/15

ķ. +lar 349/a/1

ķasuk → **ķasık**

ķ. +ına 344/a/5

ķaş : Kaş.

ķ. 230/b/11

ķ. +ı 231/b/5, 235/b/14, 242/b/3,
242/b/4, 368/a/14, 391/b/5

ķ. +ın 271/b/2

ķ. +da 391/b/6

ķ. +ları 235/b/14, 368/a/15

ķaşı- : Kaşımak.

ķ. -maya 230/b/15

ķāşī (F.) : Çini, fayans.

ķ. 270/b/15

ķāşki (F.) : Keşke.

ķ. 294/b/4

ķat : Huzurda bulunma, karşısında
olma, kat.

ķ. 265/a/7, 282/a/6, 282/a/7,

346/b/15, 386/a/13

ķ. +ıma 290/b/6

ķ. +uma 236/a/12, 278/a/4,

296/b/11, 298/a/14

ķ. +ımda 226/a/12, 300/b/7

ķ. +umda 365/b/15

ķ. +umdan 294/b/14

ķ. +uña 243/b/12, 307/b/1

ķ. +ına 209/b/2, 213/b/4, 213/b/6,

219/b/3, 219/b/12, 219/b/13, 219/b/14,

220/b/1, 220/a/2, 226/a/2, 227/b/10,

227/b/12, 235/a/9, 236/b/8, 238/b/11,

239/b/1, 239/b/8, 239/a/9, 240/b/4,

243/b/14, 243/a/5, 244/a/7, 245/b/13,

246/b/3, 246/a/3, 248/a/8, 253/a/9,

257/b/15, 259/b/8, 259/b/15, 260/b/6,

260/b/9, 261/b/5, 261/b/9, 261/a/7,

262/a/5, 266/a/9, 267/b/2, 268/b/13,

268/a/3, 272/a/7, 278/a/1, 281/a/7,

284/b/2, 284/b/14, 284/a/3, 285/b/3,

285/b/4, 285/b/14, 285/a/6, 286/a/10,

286/a/12, 287/b/1, 287/b/12, 287/a/14,
291/b/12, 294/b/8, 296/b/7, 297/b/5,
298/a/9, 299/a/9, 302/b/10, 307/b/6,
307/b/11, 307/b/15, 307/a/12,
309/a/13, 313/a/10, 313/a/11,
319/b/13, 319/a/1, 320/a/4, 320/a/8,
332/a/14, 334/a/7, 338/b/7, 342/a/8,
345/a/9, 346/b/9, 347/a/7, 350/b/7,
351/b/8, 351/b/12, 351/a/15, 352/b/3,
353/b/3, 354/b/6, 354/a/2, 356/a/4,
356/a/7, 357/b/2, 357/b/3, 361/a/2,
363/a/3, 365/b/4, 369/b/3, 370/b/4,
372/b/10, 379/b/8, 382/a/3, 384/b/7,
384/a/14, 385/b/5, 391/a/14, 393/a/9,
398/b/11

ķ. +ında 225/a/11, 228/a/10,
254/a/2, 266/b/1, 268/b/14, 285/a/10,
286/a/4, 286/a/6, 290/b/1, 301/b/5,
304/b/9, 308/a/13, 311/b/6, 314/b/2,
314/b/8, 321/a/13, 334/b/15, 334/a/15,
347/b/2, 354/b/3, 354/a/15, 355/b/1,
376/b/14, 377/a/6, 387/a/8, 390/a/3,
398/b/8, 400/b/1, 400/a/12, 402/b/6

ķ. +ındağı 313/b/9

ķ. +ındaki 228/a/11

ķ. +ından 268/b/15, 290/a/3,
309/a/11, 329/b/6, 335/b/6

ķat- : Katmak, ilave etmek.

ķ. -ar 338/a/1

ķ. -arlar 203/b/8, 204/a/12,
205/b/13, 209/b/8, 392/a/14

ķ. -salar 203/b/7, 206/b/1, 209/a/9,
271/a/8, 341/b/4, 341/b/6, 355/b/4,
371/b/7, 395/a/9

ķ. -a 391/a/9

ķ. -alar 380/a/12

ķ. -up 293/a/2

ķatāl (A.) : Azılı katil, çok öldüren.

ķ. +dur 281/b/10

ķatı : Çok, sıkı, şiddetli, sert, ağır.

**ķ. 202/b/8, 202/a/13, 213/a/11,
219/b/11, 222/b/4, 235/a/10, 236/a/7,
275/a/1, 283/a/2, 283/a/10, 313/a/15,
321/a/4, 334/a/2, 344/b/7, 351/b/4,
352/b/8, 353/b/14, 361/a/1, 361/a/14,
394/b/8**

ķ. +sı 397/b/2

ķatıl- : Katılmak.

ķ. -sa 364/a/13

ķatır : Katır.

**ķ. 233/a/14, 233/a/14, 233/a/15,
281/a/13, 345/b/4, 345/b/14, 346/a/1**

ķ. +uñ 345/b/5, 345/b/9, 345/b/11,
345/b/12

ķ. +muñ 233/a/13

ķ. +lar 323/b/8

ķatīb (A.) : Yazıcı.

ķ. +uñ 270/a/12

ķ. -i kitāb 365/b/15

ķatıl (A.) : Öldürme.

ķ. 248/b/11, 295/b/9

ķatīl (A.) : Öldüren.

ķ. 202/b/11

ķ. +dür 234/b/15, 343/b/15

ķatıl → **ķatıl**

ķ. +ine 316/b/8

ķatīrān (A.) : Katran.

ķ. +dur 215/a/2, 392/b/4

kaṭrānla- : Katranlamak.

ḳ. -dı 215/a/2

kaṭre (A.) : Damla.

ḳ. 215/a/12, 216/a/10, 223/a/13, 284/a/7, 345/b/13, 371/b/1

kaṭṭāl (A.) : Azılı katil, çok öldüren.

ḳ. 291/b/8, 341/b/7

ḳ. +dur 213/a/2, 312/a/4, 384/a/4

ḳ. +a 390/b/8

kaṣım (A.) : Kavim, aşiret.

ḳ. 206/a/6

kaṣī : Bir ağaç türü.

ḳ. 215/a/6

kaṣī (A.) : Güçlü sağlam.

ḳ. 310/a/2, 312/a/4, 325/b/12

ḳ. +dür 367/a/3

kaṣl (A.) : Söz.

ḳ. +ı 253/b/2

ḳ. +ım 293/a/4

kaṣm → **kaṣım**

ḳ. 214/a/9, 219/a/3, 223/a/2, 241/a/13, 242/b/14, 243/b/10, 243/a/2, 245/a/11, 248/a/11, 250/a/12, 251/b/11, 251/a/10, 252/b/2, 252/b/3, 252/b/8, 252/b/11, 252/b/14, 252/a/4, 252/a/6, 252/a/13, 253/b/4, 253/b/12, 253/b/13, 253/a/5, 254/b/15, 255/b/3, 255/b/8, 255/a/4, 260/b/5, 260/a/10, 260/a/12, 265/b/2, 268/b/8, 298/b/1, 298/b/6, 298/b/9, 298/b/14, 303/b/14, 344/b/13, 366/b/13, 367/b/1, 367/b/5, 376/b/12, 384/b/12, 384/b/15

ḳ. +dur 243/a/11, 248/b/3, 248/b/5, 248/b/11, 248/b/14, 248/a/14,

248/a/15, 249/b/9, 249/a/7, 250/a/6, 251/a/12, 252/a/2, 254/a/7

ḳ. +ıla 238/a/5, 375/b/3, 375/b/4

ḳ. +uñ 229/a/7, 229/a/8, 298/a/13, 310/b/15, 363/a/6

ḳ. +a 219/a/1, 238/a/4, 243/b/3, 249/a/14, 256/b/4, 265/b/1, 265/b/3, 304/a/8, 310/b/6, 310/b/13, 368/b/11, 376/a/10

ḳ. +dan 238/a/11, 255/a/6, 323/b/15, 356/b/4

ḳ. +uña 376/b/13

ḳ. +ı 203/a/10, 206/a/2, 209/b/4, 209/b/5, 218/b/15, 219/b/5, 237/b/15, 238/a/12, 239/a/8, 249/b/11, 250/a/10, 252/a/9, 259/a/13, 299/b/15, 301/a/8, 322/b/8, 323/b/4, 344/b/2, 345/a/15, 356/b/6, 384/b/5

ḳ. +ıyıla 238/b/10, 238/b/12

ḳ. +ımuñ 238/a/5, 297/b/11, 402/a/5

ḳ. +ımı 239/a/2, 243/b/15, 375/a/15

ḳ. +ına 246/a/12, 254/a/11, 255/a/14, 260/b/11, 322/a/15, 337/b/9, 347/b/11, 349/b/2, 375/b/13, 376/b/15, 377/a/1

ḳ. +ımdan 239/a/15, 240/a/4, 240/a/15

ḳ. +ıyla 363/a/4

ḳ. +larıñuzla 239/b/7

kaṣmıñ : Kamış, çomak.

ḳ. +ıla 339/b/10

kaṣsara (A.) : Sepet.

ḳ. 380/a/10

kaṣsur- : Kavuşturmak.

ḳ. -up 347/a/7

ķavuk : Kavuk, klah.

ķ. +ında 344/a/4, 391/b/2

ķavum → **ķavım**

ķ. +danısa 243/a/5

ķavun : Kavun.

ķ. +ı 387/a/1

ķavuş- : Kavuşmak.

ķ. -a 379/b/13

ķay(h) : İrin.

ķ. 392/a/7

ķ. +dur 392/a/8

ķay : Bolluk

ķ. 275/a/12

ķaya : Kaya, taş.

ķ. 340/a/6

ķ. +dan 238/a/2

ķayġu : Kayġı, endişe, znt.

ķ. 282/b/7

ķ. +sından 312/b/14

ķayın : Kayın aġacı.

ķ. 203/b/15

ķayna- : Kaynamak.

ķ. -r 206/b/4, 298/b/3, 298/b/3,

311/b/11

ķaynad- → **ķaynat-**

ķ. -urlar 208/a/13, 208/a/14

ķ. -alar 271/b/2, 341/b/11

ķaynat- : Kaynatmak.

ķ. -salar 206/b/15, 231/b/11, 341/b/1

ķaynaķ : Yırtıcı hayvan tırnaġı.

ķ. +ı 246/b/1

ķ. +ın 206/b/8

ķ. +ına 246/b/1

ķ. +ında 315/b/3

ķ. +ları 250/b/13

ķ. +ların 299/a/2

ķaz : Kaz.

ķ. 318/b/10, 319/a/1, 381/a/11

ķ. +uñ 285/a/9, 285/a/9, 317/a/6

ķ. +dadur 285/a/8

ķ. +lar 285/a/8, 318/b/13

ķ. +laruñ 285/a/4

ķaz- : Kazmak.

ķ. -arlar 335/b/2, 335/a/12, 358/b/4,
370/a/6

ķ. -dılar 266/b/3, 293/b/1

ķ. -up 302/b/4

ķ. -mışdı 266/a/14

ķazā (A.) : İstemedenden yapılan kt iş.

ķ. 328/b/15

ķ. +sından 286/b/8

ķ. -yı hācet 247/a/5, 346/a/2

ķazan : Kazan, byk tencere.

ķ. 298/b/3, 394/a/7

ķ. +uñ 394/a/7

ķazā'u'llāh (A.) : Allah'ın takdiri.

ķ. +dan 284/a/2

ķazı- : Kazımak.

ķ. -dılar 328/b/12

ķ. -yalar 200/b/10

ķazıķ : Kazık, sivri uķlu sopa.

ķ. +larla 398/b/1

ķazıyye (A.) : Dava, mesele.

ķ. +sin 285/a/1

ķazr (A.) : Pislik, insan dışkısı.

ķ. 369/a/6

ķazuv : Bir tr aġaķ.

ķ. 215/a/4

ķebāb (A.) : Ateşte ya da kap iķinde pişirilen yemek.

- k.** 299/a/10, 336/b/11
- kebere** : Bir tür ot.
k. 209/b/1, 209/b/7
- kebîr** (A.) : Büyük.
k. 324/a/6
- kebîre** (A.) : Büyük günah.
k. 214/a/15
- kebük(t)er** (F.) : Güvercin.
k. 325/b/7
- keçe** : Keçe.
k. 369/a/3
- keçi** : Keçi.
k. 326/a/1, 349/b/11, 350/b/5,
351/b/3, 351/a/7
k. +nüñ 349/b/12, 349/b/15, 351/a/6,
380/a/9
k. +ye 350/a/3
k. +si 351/a/4, 351/a/5
- keci** : Kedi.
k. 281/a/13
- kefâret** (A.) Bir günaha karşı tutulan şey, günah bedeli.
k. 343/b/2
- kefen** (A.) : Ölüyü sardıkları bez.
k. 280/b/5, 317/b/11
- kefîl** (A.) : Kefil, kefalet eden.
k. 307/a/5
- kehânet** (A.) : Falcılık, kahinlik.
k. 265/b/5
k. +ile 267/a/4
k. +den 263/b/11
- kehâni** (A.) : Falcı.
k. +ler 293/a/3
k. +lere 293/a/2
- kelâm** (A.) : Söz.
k. 306/a/14
k. +ı 229/a/8
k. +a 345/b/5
k. +dan 276/b/14
k. -ı hükemâ-i hind 388/b/7
k. -ı mecîd+inde 383/a/13
- kelb** (A.) : Köpek, it.
k. 337/a/10
k. +üñ 273/b/7
k. +e 361/b/10
- kelbetin** : Kerpeten.
k. +ile 276/b/5
- kele** : Sürü.
k. 204/a/8, 302/b/14
k. +si 348/a/10
k. +sinde 348/a/6
k. +siyle 351/a/15
- kelebek** : Kelebek.
k. 280/a/3
- keler** → **keltekele**
k. 340/b/13
k. +i 340/a/6
- kelimât** (A.) : Kelimeler, sözcükler.
k. 269/a/1
- kelime** (A.) : Sözcük, kelime.
k. +leri 305/a/8
- kelîsa** → **kenîsa**
k. 217/b/7, 236/a/13
k. +nuñ 257/b/10
k. +ya 220/b/2, 257/b/9, 259/b/10
k. +lar 257/a/7
- kelle** : Kelle, kafa, baş.
k. 401/a/14, 401/a/14

k. +yi 348/a/12
k. +si 253/b/9, 253/b/10
k. +sin 253/b/8
k. +sinde 215/b/11
k. +sinden 253/b/7
keltekele : Kertenkele.
k. 312/b/7, 312/b/8
k. +ye 312/b/10
keltekile → **keltekele**
k. 329/a/3
kem (I) (F.) : Kötü.
k. 398/a/11
kem (II) : Kim
k. +üñdür 372/b/11
kemāl (A.) : Olgun.
k. +ıla 271/b/5
kemān (F.) : Keman.
k. 265/a/4, 305/a/2
k. +ı 265/a/3
kemend (F.) : Kement.
k. 250/a/6, 250/a/6
kemer (F.) : Bel.
k. +i 263/b/13
k. +ler 362/b/6
kemḥarāb (F.) : Fena bozulmak.
k. 212/a/15
kemik : Kemik.
k. +ile 279/b/6
kemter (F.) : Değersiz.
k. 275/a/9
k. +dür 233/b/4
kenār (F.) : Kenar, kıyı, yan.
k. +a 237/a/12, 377/b/9, 378/a/14
k. +da 354/b/1

k. +ı 249/a/11
k. +ına 288/a/14, 293/b/3, 303/b/2
k. +ında 209/a/3, 210/a/5, 212/a/10, 223/b/2, 245/b/11, 247/b/4, 253/b/14, 288/a/14, 303/b/12, 322/a/4, 323/b/8, 323/b/13, 335/b/2, 342/a/1, 344/b/9, 351/a/10, 352/a/4, 354/a/5, 374/a/5
k. +ındayımış 253/a/8
k. +ındaydı 244/b/5, 376/a/2, 377/b/11, 378/a/6, 379/b/2, 383/a/4, 401/b/13, 401/b/14
k. +ından 293/b/5, 342/b/10
k. +larına 275/a/11
kendi → **kendü**
k. 245/a/1, 335/b/10, 339/a/10
k. +nüñ 352/a/1
k. +ye 280/b/11
k. +yle 314/b/5
k. +leyin 315/b/15
k. +ler 339/b/9
kendü : Kendi, kendisi.
k. 211/a/3, 236/b/8, 238/b/6, 239/b/1, 242/b/10, 242/b/10, 250/b/11, 253/b/6, 256/b/11, 258/b/9, 259/b/8, 261/b/13, 264/a/15, 266/b/1, 267/a/13, 277/a/6, 284/b/12, 289/b/3, 299/a/5, 312/a/12, 315/b/11, 317/a/5, 317/a/7, 317/a/15, 320/b/2, 322/b/13, 322/b/13, 323/a/6, 323/a/8, 327/b/12, 330/a/7, 334/a/9, 344/a/11, 346/b/14, 347/b/11, 352/b/9, 366/b/1, 375/b/13, 381/b/15, 385/a/3, 399/a/15, 401/a/7
k. +yile 280/a/1, 346/a/8, 355/b/13, 361/b/11, 369/b/6

k. +nüñ 230/a/14, 288/b/13, 311/b/3,
351/b/15, 393/a/10, 398/b/4

k. +yi 225/b/2, 225/b/15, 236/a/6,
273/b/10, 293/b/10, 301/a/14, 311/b/2,
316/b/6, 334/a/11, 339/a/9, 350/b/11,
370/a/9, 375/a/1, 378/a/15, 385/a/9

k. +yü 244/b/8

k. +ye 215/a/13, 229/b/9, 244/b/7,
245/a/5, 246/b/5, 247/b/13, 247/a/2,
260/b/10, 261/a/7, 273/b/8, 289/b/3,
295/a/7, 315/b/14, 328/b/13, 346/a/14,
354/a/7, 355/b/5, 360/a/10, 370/a/15,
374/b/15, 374/a/6

k. +de 203/b/10, 208/a/8, 213/a/6,
230/b/2, 344/a/13, 388/a/2

k. +den 205/a/13, 260/b/12, 269/a/4,
281/a/1, 348/b/2, 360/b/13, 364/b/13,
393/a/10

k. +mde 278/a/7

k. +mden 299/a/7

k. +si 200/b/8, 262/b/15, 266/a/3,
291/a/9, 318/b/6, 319/b/9, 324/b/10,
332/a/12, 346/b/2, 370/b/11, 384/b/15

k. +ñüze 278/b/10

k. +leri 238/b/1, 254/b/5

k. +lerin 364/a/14

k. +lerinden 319/a/14

k. +ler 227/b/6, 230/b/5, 240/b/6,
257/b/15, 332/b/5, 356/b/2

k. +lere 278/a/13, 292/a/3

kendülik : Kendisi.

k. +inden 284/b/11

kendüz → **kendü**

k. +üm 338/a/7

k. +ümden 357/a/7

k. +i 234/b/7

k. +in 214/b/2, 276/a/10, 283/b/6,
287/b/10, 303/a/1, 320/b/1, 354/a/15

k. +ini 383/a/8

k. +inde 228/b/10

kenger : Deve dikenini otu.

k. 273/b/3

kenîsa (F.): Kilise.

k. 293/a/11, 293/a/15

k. +dan 293/a/13

kenîsatu'r-riyām (A.) : İkiyüzlü kilise.

k. 293/a/11

kepek : Kepek.

k. +i 203/a/12

kerāmet (A.) : Velilerin gösterdiği
olağan üstü durum.

k. 268/b/11, 268/b/12

k. +dür 247/a/1, 264/b/1

k. +i 245/b/4, 268/b/10, 269/b/1

k. +lerinden 270/a/6

kerbüc : Kerpiç.

k. +ile 333/a/12

k. +le 333/a/12

kerefs (F.) : Kereviz.

k. 331/a/2

kerem (A.) : Cömert, eli açık.

k. 278/b/13

k. +dür 283/b/8

k. +üñle 376/b/10

kerifse → **kerefs**

k. +den 331/a/3

kerih (A.) : İğrenç.

k. +e 305/a/4

kerîm (A.) : Cömert, yüce.

k. +sin 376/b/10

kerkes (A.) : Akbaba.

k. 204/a/8, 204/a/9, 247/a/9,
254/a/9, 273/b/9, 310/a/1, 310/a/9,
310/a/13, 331/b/1, 331/a/10, 400/b/10

k. +e 310/a/9

k. +den 311/b/13

k. +ler 247/a/8, 247/a/10, 400/b/11

kerre (A.) : Defa, kez.

k. 201/a/14, 214/b/2, 254/b/5,
312/b/13, 341/b/1, 364/a/3

kertekele → **keltekele**

k. 310/a/11

kertekile → **keltekele**

k. +yile 310/a/9

kervān → **kārvān**

k. 269/b/7

kesb (A.) : Çalışarak kazanma.

k. 320/a/7

kes- : Kesmek.

k. -er 200/b/13, 379/a/1

k. -erler 201/b/2, 201/a/6, 215/b/8,
215/a/2, 251/b/14, 341/a/8

k. -miş 339/a/15, 372/b/15

k. -düm 262/a/10, 300/b/15, 357/a/7

k. -di 205/a/13, 258/b/12, 261/b/6,
269/a/4, 293/b/12, 343/a/13, 372/b/9

k. -diler 241/a/15

k. -se 351/b/12

k. -eler 202/a/11, 204/a/13, 207/b/5,
207/a/12, 207/a/12, 207/a/12, 231/b/5,
277/a/12, 314/a/4, 314/a/6, 387/b/14,
395/a/15

k. -icek 207/b/7, 339/a/13

k. -üp 374/a/15

k. -dügin 372/b/10

k. -dügi 293/b/12

k. -erdi 352/b/4, 358/b/12

k. -erse 378/b/13

k. -erlerse 211/b/3

k. -mek 236/b/6, 236/b/7, 236/b/11,
283/a/8

kesdür- → **kestür-**

k. -di 222/b/1

kesil- : Kesilmek.

k. -mişdür 379/b/13

k. -eli 363/a/2

k. -üp 261/b/12

keskin : Keskin.

k. 378/b/15

kestür- : Kestirmek.

k. -meyeler 280/b/4

keşf → **keşif**

k. 263/a/12

k. -i vilāyet 263/a/9, 263/a/10

keşif (A.) : Keşfetme, bulma.

k. +dür 383/a/15

k. +e 304/b/8

keştî (F.) : Gemi.

k. 375/b/5

k. +dür 379/a/7, 379/a/8

kettān (A.) : Keten.

k. 250/a/4, 283/a/9

keyfiyyet (A.) : Nitelik.

k. +le 372/b/14

kez : Kez, defa.

k. 208/a/5, 214/a/4, 214/a/6,
219/a/5, 233/b/6, 239/b/14, 240/b/4,
243/b/8, 259/a/14, 260/b/8, 261/a/1,
261/a/4, 282/b/6, 282/a/13, 282/a/15,
292/b/2, 310/b/2, 312/b/9, 315/a/3,

327/b/8, 331/a/1, 332/a/9, 339/a/3,
340/a/12, 343/a/8, 344/a/5, 351/b/10,
354/b/9, 355/b/2, 357/b/12, 364/a/2,
364/a/3, 373/a/1, 379/a/7, 381/a/10,
381/a/10, 382/b/11, 388/a/12,
397/a/14, 398/a/8, 402/a/3

kezzāb (A.) : Çok yalancı.

k. 262/b/13, 287/b/8

k. +san 263/b/3

kıç : Kıç, arka.

k. 352/a/13

k. +ı 340/a/9, 364/b/5

kıl : Kıl, tüy.

k. 211/b/4, 223/b/3, 236/a/1,
236/a/1, 242/a/5, 245/b/1, 252/a/13,
297/a/12, 326/a/12, 326/a/13, 331/b/2,
331/b/2, 342/b/15, 346/b/8, 356/a/7,
369/b/7, 385/b/10

k. +ıla 250/b/14

k. +a 201/b/3

k. +dan 230/b/6, 342/b/15

k. +ı 252/a/13, 311/a/13

k. +ın 326/a/12

k. +ından 245/b/1

kıl- : Kılmak, yerine getirmek.

k. -ar 204/b/12, 346/a/11

k. -ur 207/a/8, 208/b/3, 209/a/10

k. -miş 301/a/15

k. -mişdur 274/a/4

k. -dum 385/a/4, 401/a/2

k. -dı 210/b/8, 223/b/1, 243/b/9,
244/b/6, 244/a/14, 263/b/1, 267/a/8,
268/a/10, 278/b/12, 278/a/9, 294/a/5,
294/a/12, 327/b/3, 330/a/9, 346/b/1,
346/b/7, 396/b/7, 396/b/7, 398/a/10

k. -dünüz 278/b/9

k. -dılar 227/b/6

k. -sun 273/b/12, 297/a/3

k. -uñ 230/b/7

k. -up 246/b/5

k. -dığı 339/a/12

k. -mışdı 278/b/10, 284/b/7

k. -maz 306/a/2

k. -madı 226/a/2

k. -mak 263/a/14

k. -mağı 337/a/15

kılıç : Kılıç.

k. 253/a/11, 257/b/12, 271/b/7,
293/b/11, 295/b/9, 300/b/14, 306/a/11,
314/a/8, 314/a/8, 343/a/13, 378/b/13,
384/b/14, 389/b/12

k. +ıla 269/a/7, 271/b/8, 286/b/7,
293/b/12, 348/a/11, 385/a/11

k. +ı 260/b/12, 389/b/12

k. +a 378/b/15

k. +dan 379/b/10

k. +uñ 349/b/5

k. +ın 260/b/10, 349/b/6

k. +lar 249/a/13

kıllu : Kılılı.

k. 245/b/8, 252/a/10, 332/b/7

kılsız : Kılısız.

k. 250/a/2

kın : Kılıç kabı.

k. 389/b/13

k. +ların 389/b/13

kır- : Kırmak.

k. -dı 347/a/12

k. -arlarsa 348/a/11

kırık → kırık

ķ. 344/a/8
ķırıl- : Kırılmak, parçalanmak.
ķ. -uruz 220/b/11
ķ. -acak 394/b/8
ķırķ : Kırk.
ķ. 210/a/7, 228/a/1, 229/a/13,
231/a/6, 238/b/3, 238/a/13, 238/a/14,
240/a/15, 241/a/3, 241/a/4, 242/a/14,
282/a/4, 286/b/12, 289/a/12, 292/b/8,
294/a/12, 294/a/13, 297/a/4, 334/a/5,
358/a/4, 375/b/15, 387/a/6, 390/b/1,
390/a/15
ķ. +ın 228/a/2
ķırlađıç : Kırlangıç.
ķ. 296/b/13
ķıř- : Kısmak, azaltmak.
ķ. -ar 356/b/15, 375/a/9
ķ. -mış 339/b/8
ķ. -dı 339/b/7
ķıřa : Kısa, uzun olmayan.
ķ. 235/b/8, 250/a/9, 251/a/13,
279/a/14, 336/b/3, 339/b/6, 369/b/8
ķ. +dur 230/b/3, 344/b/6
ķ. +yımış 233/a/7
ķıřacık : Çok kısa, kısacık.
ķ. 200/a/15, 250/a/8, 277/a/9,
329/a/9
ķıřaç : Kısaç, kerpeten.
ķ. +ıla 270/a/15
ķıřacuk → **ķıřacık**
ķ. 276/b/8
ķıřacuk → **ķıřacık**
ķ. 298/b/15, 304/a/7, 352/a/13
ķıřald- : Kısaltmak.
ķ. -ımayalar 230/b/3

ķıřalık : Kısalık.
ķ. +ı 233/a/8
ķıřıl- : Kısılmak.
ķ. -ur 385/b/7
ķ. -dı 341/a/5
ķıřm (A.) : Kısım, bölüm.
ķ. +ından 254/b/3, 270/b/13
ķıřmet (A.) : Nasip, kısmet.
ķ. 210/b/9, 256/b/11
ķıřrak : Dişi at.
ķ. 344/a/9, 344/a/10, 344/a/14
ķ. +uñ 294/a/15
ķ. +ını 345/a/9
ķ. +ları 345/a/8
ķ. +lar 294/b/1
ķıřřa (A.) : Öykü, fıkrâ, olay.
ķ. 364/b/4, 398/a/12
ķ. +ı 350/b/2, 398/a/11
ķ. +lar 299/b/9
ķıř : Kış mevsimi.
ķ. 209/a/13, 212/b/7, 252/b/2,
321/b/11, 365/b/1, 365/b/8, 365/a/15,
399/a/11
ķ. +ın 205/b/14, 208/a/15, 268/b/13,
275/a/10, 275/a/10, 321/b/13,
381/b/10, 395/a/11
ķ. +dan 208/a/14
ķıřlak : Kışın yaşanan yer.
ķ. +a 358/b/3
ķıřâm (A.) : Kavimler.
ķ. -ı 'âlem 234/b/2
ķıřandur- : Sevindirmek,
heveslendirmek.
ķ. -dı 334/b/14

kıy- : Kıymak.

ķ. -ana 253/b/10

ķ. -mağıl 384/b/5

ķıyām (A.) : Ayağa kalkma,
ayaklanma.

ķ. +a 244/a/4

ķıyāmet (A.) : Mahşer günü, gürültü
patırtı.

ķ. 257/a/13

ķ. +e 335/a/6

ķıyāsla- : Karşılaştırmak.

ķ. -r 280/b/7

ķıymet (A.) : Değer.

ķ. +i 336/a/5, 336/a/8

ķ. +inden 336/a/7

ķıymetlü : Değerli.

ķ. 203/b/1, 204/a/4, 313/b/5,

352/a/9, 353/b/7

ķıy(ı) : Kıyı, kenar.

ķ. +nı 363/b/1

ķız : Kız.

ķ. 225/a/2, 234/b/1, 234/a/4,

235/a/10, 236/a/5, 248/a/12, 253/b/9,

264/b/13, 285/a/11, 285/a/12,

285/a/13, 285/a/14, 303/b/3, 303/a/2,

303/a/4, 303/a/6, 303/a/8, 307/b/6,

307/b/8, 307/b/11, 307/b/15, 307/a/3,

307/a/9, 307/a/13, 307/a/14, 323/b/5,

343/b/11, 353/b/15, 358/b/9

ķ. +dur 264/b/14, 350/b/1

ķ. +ıla 307/b/7

ķ. +iñ 248/a/6

ķ. +uñ 307/a/6, 354/a/3

ķ. +a 307/b/10

ķ. +iñdur 402/a/10

ķ. +uñı 232/a/14

ķ. +ı 210/b/2, 234/a/4, 236/a/2,

265/a/1, 303/a/5, 303/a/10, 307/b/9,

307/b/10, 307/a/7, 347/a/6, 350/b/1,

350/b/10, 350/a/14, 354/a/1

ķ. +u 261/b/15

ķ. +inuñ 315/b/9

ķ. +ını 248/a/12, 265/a/5

ķ. +unı 261/a/13

ķ. +ıyam 307/a/14, 346/b/15

ķ. +ıydı 238/b/6

ķ. +larım 232/b/1

ķ. +ları 333/a/13

ķ. +larınuñ 248/a/6

ķız- : Isınmak.

ķ. -mısla 399/b/6

ķızar- : Kızarmak.

ķ. -ur 249/a/11

ķızdur- : Kızdırmak.

ķ. -up 276/b/8

ķızıl : Kızıl, kırmızı.

ķ. 200/b/11, 205/b/14, 212/b/5,

212/b/11, 215/b/5, 222/b/5, 225/a/1,

242/a/14, 249/b/11, 255/a/7, 271/b/12,

271/a/1, 271/a/7, 271/a/9, 272/a/4,

304/a/5, 311/b/10, 319/b/9, 321/a/5,

325/a/2, 328/a/13, 335/b/5, 335/b/6,

335/b/7, 335/b/9, 335/b/10, 337/a/2,

341/b/5, 342/b/3, 342/b/4, 373/b/15,

374/a/2, 385/b/3, 389/a/1, 389/a/2,

398/b/1, 399/b/13

ķ. +dur 386/b/10

ķ. +ca 237/b/9

ķızılıķ → ķızılıķ

ķ. 400/a/7

kızılık : Kızılık, kırmızılık.

k. 219/a/3

kızlık : Kıtık, yoksulluk.

k. 221/a/10, 221/a/13, 221/a/14

k. +a 323/b/3

k. +dan 260/a/13, 319/b/4

kızmaklık : Öfkelenme.

k. 392/b/3

ki : Ki.

k. 200/b/1, 200/b/3, 200/b/13,
200/a/1, 200/a/8, 200/a/14, 200/a/14,
201/b/2, 201/b/11, 201/a/3, 201/a/4,
201/a/5, 202/b/1, 202/b/2, 202/b/4,
202/b/11, 202/b/12, 202/b/13,
202/b/15, 202/b/15, 202/a/1, 202/a/4,
203/b/6, 203/b/9, 203/b/9, 203/a/8,
203/a/10, 203/a/13, 204/b/5, 204/b/7,
204/b/9, 204/a/5, 204/a/8, 205/b/1,
205/b/2, 205/b/4, 205/b/5, 205/b/6,
205/b/9, 205/b/10, 205/b/11, 205/a/4,
205/a/9, 205/a/11, 205/a/12, 205/a/14,
206/b/4, 206/b/5, 206/b/6, 206/b/7,
206/b/7, 206/b/8, 206/b/10, 206/b/14,
206/a/1, 206/a/5, 206/a/8, 206/a/12,
206/a/13, 206/a/13, 206/a/14,
206/a/15, 206/a/15, 207/b/7, 207/b/15,
207/a/2, 207/a/6, 207/a/8, 207/a/9,
207/a/10, 207/a/11, 207/a/14, 208/b/5,
208/b/13, 208/a/4, 208/a/7, 208/a/14,
209/b/4, 209/b/8, 209/b/12, 209/b/13,
209/a/1, 209/a/1, 209/a/4, 209/a/11,
209/a/14, 210/b/2, 210/b/5, 210/a/1,
210/a/2, 210/a/5, 210/a/6, 210/a/9,
210/a/13, 210/a/13, 211/b/2, 211/b/2,
211/b/5, 211/b/7, 211/b/8, 211/b/8,

211/b/9, 211/b/12, 211/a/4, 211/a/9,
211/a/10, 211/a/10, 211/a/11,
211/a/12, 211/a/15, 212/b/2, 212/b/8,
212/a/2, 212/a/7, 212/a/11, 212/a/12,
212/a/13, 213/b/1, 213/b/6, 213/b/10,
213/b/11, 213/a/1, 213/a/5, 213/a/7,
213/a/8, 213/a/10, 213/a/11, 214/b/10,
214/b/10, 214/b/12, 214/a/13,
214/a/15, 215/b/3, 215/b/10, 215/b/11,
215/b/13, 215/a/7, 216/b/2, 216/b/2,
216/b/4, 216/b/4, 216/b/6, 216/b/7,
216/b/9, 216/b/11, 216/b/12, 216/b/13,
216/a/1, 216/a/3, 216/a/4, 216/a/5,
216/a/6, 216/a/8, 216/a/10, 216/a/12,
216/a/14, 216/a/14, 216/a/15, 217/b/7,
217/b/8, 217/b/8, 217/b/9, 217/b/10,
217/b/11, 217/b/12, 217/a/5, 217/a/6,
217/a/6, 217/a/6, 217/a/7, 217/a/8,
217/a/8, 217/a/9, 217/a/10, 217/a/10,
218/b/2, 218/b/8, 218/b/9, 218/b/14,
218/a/1, 218/a/2, 218/a/7, 218/a/9,
218/a/11, 218/a/12, 218/a/13, 219/b/2,
219/b/5, 219/b/5, 219/b/7, 219/a/4,
219/a/5, 219/a/7, 219/a/8, 220/b/2,
220/b/7, 220/b/10, 220/b/11, 220/b/12,
220/a/1, 220/a/7, 220/a/8, 220/a/9,
220/a/13, 220/a/14, 221/b/1, 221/b/3,
221/b/4, 221/b/4, 221/b/6, 221/b/10,
221/a/4, 221/a/5, 221/a/5, 221/a/6,
222/b/1, 222/b/8, 222/b/9, 222/b/13,
222/b/14, 222/a/5, 222/a/7, 222/a/7,
222/a/8, 222/a/9, 222/a/14, 223/b/1,
223/b/3, 223/b/4, 223/b/8, 223/b/9,
223/b/13, 223/b/15, 223/a/4, 223/a/11,
223/a/13, 223/a/14, 224/b/1, 224/b/3,

224/b/4, 224/b/7, 224/b/8, 224/b/9,
224/b/10, 224/b/14, 224/b/15, 224/a/1,
224/a/7, 224/a/7, 224/a/8, 224/a/9,
224/a/10, 224/a/10, 224/a/11,
224/a/11, 224/a/13, 224/a/15, 225/b/8,
225/a/1, 225/a/4, 225/a/6, 225/a/7,
225/a/9, 225/a/11, 226/b/4, 226/b/7,
226/b/8, 226/b/10, 226/b/12, 226/a/6,
226/a/7, 226/a/8, 226/a/9, 226/a/11,
226/a/15, 227/b/2, 227/b/4, 227/b/5,
227/b/6, 227/b/8, 227/b/10, 227/b/13,
227/a/1, 227/a/5, 227/a/5, 227/a/11,
227/a/12, 227/a/13, 228/b/7, 228/b/8,
228/b/13, 228/b/14, 228/b/15,
228/b/15, 228/a/1, 228/a/5, 228/a/13,
229/b/1, 229/b/5, 229/b/6, 229/b/7,
229/b/11, 229/b/11, 229/a/2, 229/a/8,
229/a/10, 229/a/11, 229/a/13,
229/a/15, 230/b/3, 230/b/4, 230/b/5,
230/b/7, 230/b/11, 230/b/13, 230/a/2,
230/a/7, 230/a/8, 230/a/11, 230/a/11,
230/a/14, 231/b/3, 231/b/11, 232/b/1,
232/b/2, 232/b/3, 232/b/5, 232/b/6,
232/b/11, 232/b/12, 232/b/13,
232/b/14, 232/a/4, 232/a/5, 232/a/6,
232/a/8, 232/a/10, 232/a/10, 232/a/13,
232/a/14, 233/b/1, 233/b/2, 233/b/2,
233/b/4, 233/b/5, 233/b/6, 233/b/6,
233/b/8, 233/b/9, 233/b/10, 233/b/10,
233/b/14, 233/a/1, 233/a/3, 233/a/3,
233/a/5, 233/a/6, 233/a/7, 233/a/8,
233/a/10, 233/a/15, 234/b/1, 234/b/7,
234/b/10, 234/a/2, 234/a/3, 234/a/4,
234/a/5, 234/a/8, 234/a/8, 234/a/11,
235/b/5, 235/b/5, 235/b/7, 235/b/11,

235/b/14, 235/b/15, 235/a/4, 235/a/5,
235/a/5, 235/a/7, 235/a/7, 235/a/8,
235/a/13, 235/a/14, 235/a/15, 236/b/4,
236/b/6, 236/b/8, 236/b/8, 236/b/11,
236/b/12, 236/b/13, 236/b/14,
236/b/15, 236/a/3, 236/a/5, 236/a/5,
236/a/7, 236/a/10, 236/a/12, 236/a/12,
236/a/13, 236/a/13, 236/a/14,
236/a/15, 237/b/1, 237/b/4, 237/b/5,
237/b/5, 237/b/6, 237/b/8, 237/b/9,
237/b/10, 237/b/12, 237/b/14, 237/a/2,
237/a/3, 237/a/4, 237/a/5, 237/a/5,
237/a/7, 237/a/10, 237/a/11, 237/a/12,
237/a/13, 238/b/1, 238/b/11, 238/a/6,
238/a/8, 238/a/12, 239/b/2, 239/b/5,
239/b/6, 239/b/6, 239/b/11, 239/b/12,
239/a/1, 239/a/2, 239/a/4, 239/a/7,
239/a/10, 239/a/11, 239/a/11,
239/a/12, 239/a/14, 240/b/1, 240/b/2,
240/b/3, 240/b/4, 240/b/8, 240/b/14,
240/a/2, 240/a/3, 240/a/4, 240/a/7,
240/a/7, 240/a/11, 240/a/12, 240/a/13,
240/a/14, 241/b/1, 241/b/4, 241/b/6,
241/b/13, 241/b/14, 241/a/2, 241/a/6,
241/a/8, 241/a/11, 241/a/12, 241/a/15,
242/b/2, 242/b/3, 242/b/6, 242/b/7,
242/b/9, 242/b/11, 242/b/12, 242/b/13,
242/b/15, 242/a/1, 242/a/2, 242/a/2,
242/a/4, 242/a/6, 242/a/7, 242/a/7,
242/a/8, 242/a/11, 242/a/12, 242/a/14,
243/b/2, 243/b/3, 243/b/10, 243/b/11,
243/b/13, 243/a/2, 243/a/4, 243/a/6,
243/a/7, 243/a/8, 243/a/9, 243/a/11,
243/a/11, 243/a/13, 244/b/1, 244/b/2,
244/b/3, 244/b/8, 244/b/9, 244/b/10,

244/a/2, 244/a/6, 244/a/6, 244/a/11,
245/b/3, 245/b/4, 245/b/11, 245/b/13,
245/a/2, 245/a/7, 245/a/12, 246/b/4,
246/b/6, 246/b/8, 246/b/9, 246/b/14,
246/a/8, 246/a/10, 246/a/10, 246/a/13,
246/a/13, 247/b/1, 247/b/1, 247/b/5,
247/b/6, 247/b/8, 247/b/8, 247/b/10,
247/b/11, 247/a/3, 247/a/7, 247/a/11,
248/b/1, 248/b/6, 248/b/7, 248/b/7,
248/b/8, 248/b/11, 248/b/14, 248/a/1,
248/a/2, 248/a/3, 248/a/4, 248/a/4,
248/a/6, 248/a/7, 248/a/9, 248/a/10,
249/b/4, 249/b/9, 249/a/5, 249/a/8,
249/a/9, 249/a/10, 249/a/12, 249/a/14,
249/a/15, 250/b/2, 250/b/5, 250/a/12,
250/a/13, 250/a/13, 250/a/15, 251/b/1,
251/b/5, 251/b/6, 251/b/9, 251/b/10,
251/b/12, 251/b/13, 251/b/15, 251/a/1,
251/a/4, 251/a/5, 251/a/6, 251/a/6,
251/a/8, 251/a/8, 251/a/15, 252/b/1,
252/b/6, 252/b/7, 252/b/8, 252/b/9,
252/b/11, 252/b/12, 252/b/13, 252/a/2,
252/a/6, 252/a/7, 252/a/9, 252/a/11,
252/a/11, 252/a/12, 253/b/1, 253/b/4,
253/b/5, 253/b/7, 253/b/8, 253/b/9,
253/b/12, 253/b/13, 253/a/2, 253/a/6,
253/a/7, 253/a/8, 253/a/10, 253/a/11,
253/a/14, 253/a/15, 253/a/15, 254/b/6,
254/b/7, 254/b/9, 254/b/10, 254/b/11,
254/b/15, 254/a/1, 254/a/5, 254/a/6,
254/a/7, 254/a/8, 254/a/9, 255/b/1,
255/b/2, 255/b/2, 255/b/3, 255/b/5,
255/b/6, 255/b/8, 255/a/3, 255/a/4,
255/a/6, 255/a/13, 255/a/15, 256/b/2,
256/b/6, 256/b/7, 256/b/9, 256/b/15,

256/b/15, 256/a/2, 256/a/3, 256/a/7,
256/a/11, 256/a/15, 257/b/7, 257/b/8,
257/b/11, 257/a/2, 257/a/2, 257/a/3,
257/a/4, 257/a/5, 257/a/8, 257/a/8,
257/a/10, 257/a/12, 257/a/14,
257/a/15, 258/b/3, 258/b/6, 258/b/8,
258/b/10, 258/b/10, 258/b/12,
258/b/13, 258/b/14, 258/a/3, 258/a/3,
258/a/4, 258/a/5, 258/a/5, 258/a/7,
258/a/8, 258/a/10, 258/a/12, 258/a/13,
258/a/14, 259/b/1, 259/b/1, 259/b/4,
259/b/6, 259/b/7, 259/b/8, 259/b/12,
259/b/13, 259/b/13, 259/b/14,
259/b/15, 259/a/3, 259/a/4, 259/a/7,
259/a/11, 259/a/12, 259/a/14,
259/a/15, 260/b/2, 260/b/2, 260/b/3,
260/b/5, 260/b/14, 260/a/8, 260/a/10,
261/b/1, 261/b/2, 261/b/4, 261/b/8,
261/b/9, 261/b/10, 261/b/11, 261/b/14,
261/a/2, 261/a/10, 261/a/12, 261/a/14,
261/a/14, 261/a/15, 262/b/1, 262/b/2,
262/b/4, 262/b/13, 262/b/13, 262/b/15,
262/a/1, 262/a/4, 262/a/4, 262/a/6,
262/a/7, 262/a/13, 262/a/15, 263/b/1,
263/b/1, 263/b/2, 263/b/2, 263/b/3,
263/b/6, 263/b/11, 263/b/15, 263/a/8,
263/a/11, 263/a/14, 264/b/1, 264/b/3,
264/b/3, 264/b/5, 264/b/5, 264/b/6,
264/b/7, 264/b/8, 264/b/14, 264/b/15,
264/b/15, 264/a/2, 264/a/3, 264/a/4,
264/a/5, 264/a/7, 264/a/9, 264/a/14,
264/a/15, 265/b/9, 265/b/11, 265/b/12,
265/b/12, 265/a/2, 265/a/3, 265/a/6,
265/a/9, 265/a/10, 265/a/12, 266/b/6,
266/b/8, 266/b/11, 266/b/12, 266/a/6,

266/a/7, 266/a/7, 266/a/10, 266/a/13,
266/a/14, 267/b/1, 267/b/3, 267/b/3,
267/b/4, 267/b/12, 267/b/13, 267/b/14,
267/a/1, 267/a/4, 267/a/5, 267/a/5,
267/a/6, 267/a/9, 267/a/11, 267/a/14,
268/b/5, 268/b/10, 268/b/11, 268/b/11,
268/b/13, 268/b/13, 268/b/14,
268/b/15, 268/a/5, 268/a/7, 268/a/8,
268/a/11, 269/b/3, 269/b/7, 269/b/9,
269/b/9, 269/b/12, 269/b/15, 269/a/1,
269/a/2, 269/a/3, 269/a/5, 269/a/5,
269/a/11, 269/a/13, 269/a/15,
269/a/15, 270/b/3, 270/b/3, 270/b/4,
270/b/10, 270/b/13, 270/b/14,
270/b/15, 270/b/15, 270/a/6, 270/a/10,
270/a/10, 270/a/11, 270/a/11,
270/a/12, 270/a/13, 270/a/13,
270/a/14, 271/b/5, 271/b/7, 271/b/11,
271/b/12, 272/b/3, 272/b/4, 272/b/4,
272/b/5, 272/b/7, 272/b/8, 272/b/9,
272/b/10, 272/a/3, 272/a/5, 272/a/10,
272/a/11, 272/a/14, 273/b/2, 273/b/9,
273/b/10, 273/b/11, 273/b/11,
273/b/13, 273/a/1, 273/a/3, 273/a/5,
273/a/7, 273/a/7, 273/a/7, 273/a/8,
273/a/9, 273/a/15, 273/a/15, 274/b/1,
274/b/1, 274/b/3, 274/b/4, 274/b/4,
274/b/7, 274/b/8, 274/b/8, 274/b/9,
274/b/10, 274/b/11, 274/b/13,
274/b/14, 274/a/4, 274/a/5, 274/a/6,
274/a/12, 274/a/14, 274/a/15, 275/b/4,
275/b/6, 275/b/11, 275/b/14, 275/a/2,
275/a/5, 275/a/6, 275/a/9, 275/a/10,
275/a/11, 275/a/12, 275/a/13,
275/a/13, 275/a/14, 276/b/5, 276/b/6,

276/b/7, 276/b/9, 276/b/13, 276/b/13,
276/b/15, 276/a/2, 276/a/2, 276/a/4,
276/a/6, 276/a/9, 276/a/11, 276/a/11,
276/a/12, 276/a/12, 276/a/14, 277/b/1,
277/b/3, 277/b/5, 277/b/7, 277/b/9,
277/a/6, 277/a/9, 277/a/11, 277/a/12,
277/a/12, 277/a/12, 277/a/13, 278/b/2,
278/b/6, 278/b/8, 278/b/9, 278/b/14,
278/b/15, 278/a/2, 278/a/4, 278/a/5,
278/a/6, 278/a/8, 278/a/9, 278/a/10,
278/a/11, 278/a/14, 278/a/15, 279/b/1,
279/b/2, 279/b/2, 279/b/4, 279/b/5,
279/b/8, 279/b/9, 279/b/13, 279/b/15,
279/b/15, 279/a/1, 279/a/1, 279/a/6,
279/a/8, 279/a/9, 279/a/10, 279/a/11,
279/a/12, 279/a/12, 279/a/13, 280/b/1,
280/b/2, 280/b/2, 280/b/3, 280/b/4,
280/b/6, 280/b/8, 280/b/9, 280/b/11,
280/b/12, 280/b/14, 280/b/15, 280/a/2,
280/a/3, 280/a/4, 280/a/6, 280/a/8,
280/a/9, 280/a/11, 281/b/2, 281/b/4,
281/b/4, 281/b/5, 281/b/7, 281/b/8,
281/b/8, 281/b/9, 281/b/11, 281/b/14,
281/a/3, 281/a/5, 281/a/9, 281/a/10,
281/a/12, 281/a/13, 282/b/1, 282/b/3,
282/b/3, 282/b/7, 282/b/8, 282/b/9,
282/b/13, 282/a/3, 282/a/5, 282/a/6,
282/a/6, 282/a/8, 282/a/9, 282/a/12,
283/b/6, 283/b/6, 283/b/9, 283/b/10,
283/b/10, 283/b/11, 283/b/13, 283/a/1,
283/a/2, 283/a/2, 283/a/4, 283/a/5,
283/a/7, 283/a/9, 283/a/14, 283/a/15,
283/a/15, 284/b/2, 284/b/7, 284/b/9,
284/b/10, 284/b/12, 284/b/13,
284/b/15, 284/a/3, 284/a/7, 284/a/12,

284/a/14, 284/a/15, 285/b/2, 285/b/3,
285/b/5, 285/b/9, 285/b/10, 285/b/11,
285/b/11, 285/b/13, 285/b/15,
285/b/15, 285/a/2, 285/a/6, 285/a/8,
285/a/11, 285/a/14, 286/b/1, 286/b/2,
286/b/3, 286/b/4, 286/b/6, 286/b/8,
286/b/9, 286/b/9, 286/b/14, 286/a/2,
286/a/3, 286/a/4, 286/a/7, 286/a/11,
286/a/15, 286/a/15, 287/b/2, 287/b/11,
287/b/13, 288/b/3, 288/b/6, 288/b/8,
288/b/11, 288/b/12, 288/b/12,
288/b/13, 288/b/15, 288/a/6, 288/a/11,
288/a/14, 289/b/4, 289/b/5, 289/b/7,
289/b/8, 289/a/3, 289/a/6, 289/a/7,
289/a/8, 289/a/9, 289/a/10, 289/a/12,
290/b/5, 290/b/6, 290/b/6, 290/b/12,
290/b/13, 290/b/14, 290/b/15, 290/a/2,
290/a/3, 290/a/7, 290/a/8, 290/a/8,
290/a/11, 290/a/13, 290/a/14, 291/b/2,
291/b/5, 291/b/6, 291/b/9, 291/b/9,
291/b/10, 291/b/11, 291/a/3, 291/a/4,
291/a/5, 291/a/8, 291/a/9, 291/a/9,
291/a/11, 291/a/13, 291/a/15, 292/b/2,
292/b/4, 292/b/8, 292/b/10, 292/b/13,
292/b/14, 292/a/1, 292/a/4, 292/a/6,
292/a/7, 292/a/11, 292/a/12, 292/a/14,
293/b/2, 293/b/2, 293/b/4, 293/b/8,
293/b/13, 293/a/3, 293/a/5, 293/a/6,
293/a/6, 293/a/7, 293/a/10, 293/a/14,
293/a/15, 294/b/1, 294/b/2, 294/b/3,
294/b/4, 294/b/5, 294/b/8, 294/b/8,
294/a/1, 294/a/2, 294/a/5, 294/a/5,
294/a/7, 294/a/11, 294/a/11, 294/a/12,
294/a/14, 295/b/1, 295/b/2, 295/b/2,
295/b/4, 295/b/5, 295/b/15, 295/a/2,

295/a/2, 295/a/3, 295/a/5, 295/a/6,
295/a/7, 295/a/8, 295/a/9, 295/a/10,
295/a/11, 295/a/12, 295/a/15,
295/a/15, 296/b/2, 296/b/3, 296/b/4,
296/b/10, 296/b/12, 296/a/1, 296/a/2,
296/a/3, 296/a/4, 296/a/4, 296/a/8,
296/a/8, 296/a/11, 296/a/13, 296/a/14,
296/a/15, 297/b/1, 297/b/7, 297/b/8,
297/b/11, 297/a/3, 297/a/6, 297/a/10,
297/a/11, 297/a/12, 297/a/15, 298/b/1,
298/b/1, 298/b/4, 298/b/5, 298/b/6,
298/a/5, 298/a/8, 298/a/11, 298/a/12,
298/a/14, 298/a/15, 299/b/1, 299/b/3,
299/b/3, 299/b/6, 299/b/9, 299/b/11,
299/b/12, 299/b/15, 299/a/3, 299/a/4,
299/a/6, 299/a/10, 299/a/11, 299/a/13,
300/b/5, 300/b/6, 300/b/12, 300/b/15,
300/a/2, 300/a/8, 300/a/10, 300/a/15,
301/b/1, 301/b/2, 301/b/4, 301/b/5,
301/b/6, 301/b/6, 301/b/12, 301/b/13,
301/a/2, 301/a/4, 301/a/9, 301/a/11,
301/a/12, 301/a/13, 301/a/13,
301/a/14, 302/b/2, 302/b/12, 302/b/13,
302/a/1, 302/a/2, 302/a/3, 302/a/5,
302/a/8, 302/a/11, 302/a/13, 303/b/7,
303/b/9, 303/b/10, 303/b/10, 303/b/11,
303/a/2, 303/a/6, 303/a/7, 303/a/9,
303/a/11, 303/a/13, 303/a/13, 304/b/5,
304/b/6, 304/b/8, 304/b/10, 304/b/11,
304/a/1, 304/a/3, 304/a/4, 304/a/4,
304/a/5, 304/a/10, 304/a/14, 304/a/15,
305/b/4, 305/b/5, 305/b/5, 305/b/6,
305/b/8, 305/b/11, 305/b/11, 305/b/13,
305/b/15, 305/a/2, 305/a/3, 305/a/4,
305/a/7, 305/a/9, 305/a/9, 305/a/11,

305/a/15, 306/b/2, 306/b/2, 306/b/4,
306/b/5, 306/b/6, 306/b/7, 306/b/8,
306/b/8, 306/b/9, 306/b/11, 306/b/13,
306/b/14, 306/b/15, 306/a/1, 306/a/2,
306/a/4, 306/a/7, 306/a/7, 306/a/7,
306/a/15, 307/b/2, 307/b/4, 307/b/5,
307/b/6, 307/b/8, 307/b/12, 307/b/14,
307/a/2, 307/a/2, 307/a/3, 307/a/5,
307/a/10, 307/a/12, 307/a/13,
307/a/15, 308/b/2, 308/b/3, 308/b/4,
308/b/7, 308/b/9, 308/b/12, 308/a/1,
308/a/8, 308/a/9, 308/a/11, 308/a/12,
308/a/15, 309/b/5, 309/b/5, 309/b/7,
309/b/8, 309/b/15, 309/a/2, 309/a/3,
309/a/4, 309/a/7, 309/a/15, 310/b/2,
310/b/4, 310/b/6, 310/a/2, 310/a/3,
310/a/5, 310/a/6, 310/a/8, 310/a/9,
310/a/10, 310/a/11, 310/a/12,
310/a/13, 310/a/15, 311/b/2, 311/b/3,
311/b/4, 311/b/7, 311/b/10, 311/a/1,
311/a/3, 311/a/3, 311/a/5, 311/a/5,
311/a/6, 311/a/12, 312/b/2, 312/b/6,
312/b/6, 312/b/8, 312/b/12, 312/b/13,
312/a/3, 312/a/7, 312/a/15, 313/b/2,
313/b/14, 313/b/14, 313/b/15, 313/a/2,
313/a/2, 313/a/10, 313/a/12, 314/b/2,
314/b/3, 314/b/5, 314/b/6, 314/b/7,
314/a/1, 314/a/1, 314/a/8, 314/a/10,
314/a/12, 314/a/12, 314/a/13,
314/a/14, 315/b/2, 315/b/3, 315/b/11,
315/b/11, 315/b/12, 315/b/14,
315/b/15, 315/a/3, 315/a/5, 315/a/13,
316/b/1, 316/b/5, 316/b/6, 316/b/9,
316/b/12, 316/b/13, 316/b/13,
316/b/15, 316/a/2, 316/a/4, 316/a/5,

316/a/6, 316/a/8, 316/a/12, 317/b/3,
317/b/5, 317/b/6, 317/b/7, 317/b/8,
317/b/9, 317/b/12, 317/b/15, 317/a/3,
317/a/4, 317/a/6, 318/b/4, 318/b/5,
318/b/5, 318/b/7, 318/b/12, 318/b/12,
318/b/14, 318/a/1, 318/a/3, 318/a/9,
318/a/10, 318/a/11, 318/a/12, 319/b/4,
319/b/10, 319/b/12, 319/b/13, 319/a/2,
319/a/6, 319/a/8, 319/a/9, 319/a/10,
319/a/11, 319/a/15, 319/a/15, 320/b/2,
320/b/2, 320/b/6, 320/b/7, 320/b/7,
320/b/8, 320/b/8, 320/b/11, 320/b/11,
320/b/14, 320/b/15, 320/a/1, 320/a/7,
320/a/8, 320/a/8, 320/a/10, 320/a/11,
320/a/11, 320/a/13, 321/b/5, 321/b/6,
321/b/8, 321/b/9, 321/b/10, 321/b/12,
321/b/14, 321/b/15, 321/a/1, 321/a/1,
321/a/3, 321/a/3, 321/a/7, 321/a/8,
321/a/10, 321/a/11, 321/a/12,
321/a/12, 322/b/2, 322/b/5, 322/b/9,
322/b/9, 322/b/10, 322/b/12, 322/a/1,
322/a/4, 322/a/7, 322/a/12, 322/a/15,
322/a/15, 323/b/2, 323/b/4, 323/b/8,
323/b/12, 323/b/14, 323/b/15, 323/a/4,
323/a/5, 323/a/11, 323/a/13, 323/a/13,
323/a/14, 324/b/1, 324/b/1, 324/b/2,
324/b/4, 324/b/4, 324/b/6, 324/b/7,
324/b/7, 324/b/8, 324/b/9, 324/b/10,
324/b/14, 324/a/1, 324/a/1, 324/a/2,
324/a/3, 324/a/4, 324/a/5, 324/a/5,
324/a/7, 324/a/9, 324/a/11, 324/a/12,
324/a/15, 325/b/1, 325/b/1, 325/b/2,
325/b/8, 325/b/10, 325/b/13, 325/a/3,
325/a/5, 325/a/6, 325/a/9, 325/a/10,
325/a/10, 325/a/11, 325/a/12,

325/a/13, 326/b/4, 326/b/7, 326/b/8,
326/b/9, 326/b/12, 326/a/2, 326/a/4,
326/a/5, 326/a/6, 326/a/6, 326/a/7,
326/a/8, 326/a/9, 326/a/12, 327/b/1,
327/b/2, 327/b/3, 327/b/4, 327/b/5,
327/b/7, 327/b/11, 327/b/14, 327/a/1,
327/a/3, 327/a/4, 327/a/5, 327/a/6,
327/a/9, 327/a/10, 327/a/13, 327/a/13,
327/a/14, 327/a/14, 328/b/4, 328/b/9,
328/b/11, 328/b/13, 328/b/13,
328/b/14, 328/b/15, 328/b/15, 328/a/5,
328/a/5, 328/a/8, 329/b/8, 329/b/10,
329/b/11, 329/b/13, 329/b/15, 329/a/3,
329/a/7, 329/a/11, 330/b/2, 330/b/4,
330/b/10, 330/b/12, 330/a/2, 330/a/2,
330/a/2, 330/a/3, 330/a/4, 330/a/5,
330/a/6, 330/a/8, 330/a/11, 330/a/12,
330/a/13, 331/b/4, 331/b/4, 331/b/6,
331/b/7, 331/b/9, 331/b/11, 331/b/12,
331/b/13, 331/a/2, 331/a/4, 331/a/6,
331/a/11, 331/a/12, 331/a/13, 332/b/1,
332/b/4, 332/b/6, 332/b/8, 332/b/10,
332/b/15, 332/a/6, 332/a/6, 332/a/7,
332/a/7, 332/a/8, 332/a/9, 332/a/10,
333/b/1, 333/b/3, 333/b/5, 333/b/9,
333/b/10, 333/a/1, 333/a/3, 333/a/5,
333/a/7, 333/a/12, 333/a/14, 333/a/14,
333/a/15, 334/b/7, 334/b/9, 334/b/9,
334/b/12, 334/b/14, 334/a/2, 334/a/2,
334/a/4, 334/a/6, 334/a/7, 334/a/8,
334/a/13, 334/a/14, 335/b/4, 335/b/6,
335/b/8, 335/b/9, 335/b/9, 335/b/10,
335/b/12, 335/b/15, 335/b/15, 335/a/1,
335/a/10, 335/a/13, 335/a/15, 336/b/1,
336/b/3, 336/b/5, 336/b/6, 336/b/6,

336/b/7, 336/b/9, 336/b/14, 336/a/1,
336/a/2, 336/a/5, 336/a/9, 336/a/10,
336/a/10, 336/a/11, 336/a/12,
336/a/13, 336/a/13, 336/a/14,
336/a/15, 337/b/1, 337/b/4, 337/b/6,
337/b/7, 337/b/10, 337/b/11, 337/b/11,
337/b/13, 337/b/15, 337/a/2, 337/a/7,
337/a/9, 337/a/14, 338/b/1, 338/b/3,
338/b/3, 338/b/3, 338/b/8, 338/b/8,
338/b/10, 338/b/11, 338/b/14,
338/b/14, 338/a/1, 338/a/2, 338/a/4,
338/a/5, 338/a/9, 338/a/9, 338/a/9,
338/a/11, 338/a/14, 338/a/15, 339/b/1,
339/b/2, 339/b/13, 339/b/14, 339/a/5,
339/a/6, 339/a/8, 339/a/9, 339/a/12,
339/a/13, 339/a/14, 340/b/1, 340/b/2,
340/b/3, 340/b/4, 340/b/4, 340/b/6,
340/b/9, 340/b/10, 340/b/12, 340/b/13,
340/b/13, 340/a/8, 340/a/9, 340/a/15,
341/b/8, 341/b/13, 341/b/15, 341/a/8,
342/b/6, 342/b/8, 342/b/9, 342/b/11,
342/b/13, 342/a/2, 342/a/3, 342/a/4,
342/a/5, 342/a/6, 342/a/7, 342/a/10,
342/a/12, 342/a/13, 342/a/15, 343/b/4,
343/b/5, 343/b/9, 343/b/11, 343/b/14,
343/a/1, 343/a/1, 343/a/3, 343/a/3,
343/a/6, 343/a/12, 343/a/14, 344/b/3,
344/b/4, 344/b/9, 344/b/11, 344/b/14,
344/b/15, 344/b/15, 344/a/3, 344/a/4,
345/b/3, 345/b/11, 345/b/12, 345/b/14,
345/a/4, 345/a/4, 345/a/5, 345/a/6,
345/a/6, 345/a/7, 345/a/10, 345/a/11,
345/a/12, 345/a/14, 346/b/2, 346/b/2,
346/b/4, 346/b/4, 346/b/5, 346/b/6,
346/b/6, 346/b/8, 346/b/10, 346/b/10,

346/b/11, 346/b/12, 346/b/14,
346/b/15, 346/a/10, 346/a/11,
346/a/13, 346/a/13, 346/a/14, 347/b/2,
347/b/3, 347/b/4, 347/b/4, 347/b/5,
347/b/7, 347/b/7, 347/b/9, 347/b/12,
347/a/1, 347/a/2, 347/a/5, 347/a/8,
347/a/10, 347/a/11, 347/a/12,
347/a/14, 347/a/14, 348/b/3, 348/b/5,
348/b/6, 348/b/6, 348/b/7, 348/b/7,
348/b/9, 348/b/13, 348/b/15, 348/a/2,
348/a/8, 348/a/12, 348/a/14, 349/b/3,
349/b/3, 349/b/5, 349/b/6, 349/b/9,
349/b/12, 349/b/15, 349/a/1, 349/a/9,
349/a/9, 349/a/11, 349/a/12, 349/a/14,
349/a/15, 349/a/15, 350/b/1, 350/b/6,
350/b/7, 350/b/8, 350/b/15, 350/a/5,
350/a/8, 350/a/9, 350/a/12, 351/b/1,
351/b/15, 351/a/6, 351/a/6, 351/a/9,
351/a/12, 351/a/13, 352/b/3, 352/b/5,
352/b/10, 352/b/11, 352/b/12,
352/b/13, 352/b/15, 352/a/2, 352/a/2,
352/a/6, 352/a/15, 352/a/15, 353/b/2,
353/b/4, 353/b/13, 353/b/14, 353/a/4,
353/a/7, 353/a/12, 353/a/12, 353/a/13,
353/a/14, 354/b/4, 354/b/5, 354/b/5,
354/b/6, 354/b/8, 354/b/12, 354/b/15,
354/a/3, 354/a/6, 354/a/8, 354/a/10,
354/a/15, 355/b/14, 355/b/15, 355/a/6,
356/b/1, 356/b/6, 356/b/13, 356/b/14,
356/b/15, 356/a/1, 356/a/6, 356/a/7,
356/a/10, 356/a/10, 356/a/15, 357/b/1,
357/b/10, 357/b/11, 357/b/14,
357/b/15, 357/a/1, 357/a/2, 357/a/2,
357/a/4, 357/a/9, 357/a/10, 357/a/13,
357/a/14, 357/a/15, 358/b/4, 358/b/5,

358/b/6, 358/b/6, 358/b/7, 358/b/8,
358/b/10, 358/b/11, 358/b/14,
358/b/15, 358/a/1, 358/a/2, 358/a/5,
358/a/6, 358/a/10, 358/a/12, 358/a/14,
358/a/15, 359/b/1, 359/b/2, 359/b/3,
359/b/13, 359/b/15, 359/a/3, 359/a/3,
359/a/6, 359/a/10, 359/a/13, 359/a/15,
360/b/1, 360/b/3, 360/b/6, 360/b/7,
360/b/12, 360/b/13, 360/b/15, 360/a/1,
360/a/3, 360/a/6, 360/a/11, 360/a/13,
360/a/15, 361/b/2, 361/b/3, 361/b/4,
361/b/5, 361/b/6, 361/b/8, 361/b/9,
361/b/9, 361/b/12, 361/a/1, 361/a/5,
361/a/7, 361/a/9, 361/a/11, 361/a/12,
361/a/14, 362/b/2, 362/b/3, 362/b/5,
362/b/9, 362/b/11, 362/b/11, 362/b/12,
362/b/15, 362/a/8, 362/a/9, 362/a/13,
362/a/14, 362/a/14, 362/a/15, 363/b/2,
363/b/6, 363/b/8, 363/b/9, 363/b/12,
363/b/13, 363/a/1, 363/a/2, 363/a/8,
363/a/9, 363/a/15, 364/b/1, 364/b/7,
364/b/11, 364/b/11, 364/b/15, 364/a/2,
364/a/3, 364/a/5, 364/a/6, 364/a/7,
364/a/9, 364/a/9, 364/a/10, 365/b/1,
365/b/1, 365/b/2, 365/b/5, 365/b/7,
365/b/8, 365/b/8, 365/b/10, 365/b/11,
365/b/11, 365/b/13, 365/b/14, 365/a/5,
365/a/8, 365/a/9, 365/a/13, 365/a/15,
366/b/6, 366/b/7, 366/b/9, 366/b/12,
366/b/13, 366/b/15, 366/a/1, 366/a/13,
367/b/2, 367/b/5, 367/b/6, 367/b/7,
367/b/8, 367/b/9, 367/b/10, 367/b/11,
367/a/4, 367/a/6, 367/a/8, 367/a/13,
367/a/13, 368/b/3, 368/b/5, 368/b/6,
368/b/7, 368/b/12, 368/a/3, 368/a/3,

368/a/5, 368/a/8, 368/a/10, 368/a/12,
368/a/13, 368/a/14, 368/a/14, 369/b/1,
369/b/3, 369/b/4, 369/b/5, 369/b/6,
369/b/7, 369/b/9, 369/b/11, 369/b/12,
369/b/14, 369/a/2, 369/a/3, 369/a/6,
369/a/11, 369/a/12, 369/a/13,
369/a/13, 369/a/14, 370/b/5, 370/b/6,
370/b/7, 370/b/8, 370/b/8, 370/b/9,
370/b/12, 370/b/13, 370/b/13,
370/b/15, 370/a/1, 370/a/2, 370/a/3,
370/a/11, 370/a/12, 370/a/12, 371/b/3,
371/b/4, 371/b/10, 371/b/11, 371/b/15,
371/a/2, 371/a/8, 371/a/14, 372/b/2,
372/b/5, 372/b/7, 372/b/9, 372/b/12,
372/b/13, 372/a/2, 372/a/4, 372/a/7,
372/a/9, 372/a/10, 372/a/12, 372/a/13,
372/a/14, 372/a/15, 373/b/1, 373/b/3,
373/b/7, 373/b/9, 373/b/13, 373/b/14,
373/a/2, 373/a/7, 373/a/7, 373/a/8,
373/a/10, 373/a/12, 374/b/2, 374/b/5,
374/b/7, 374/b/10, 374/b/12, 374/a/2,
374/a/3, 374/a/9, 374/a/11, 374/a/14,
375/b/2, 375/b/2, 375/b/3, 375/b/5,
375/b/5, 375/b/7, 375/b/7, 375/b/14,
375/b/15, 375/a/1, 375/a/2, 375/a/5,
375/a/7, 375/a/9, 375/a/10, 375/a/11,
375/a/12, 375/a/15, 376/b/3, 376/b/4,
376/b/9, 376/b/11, 376/b/13, 376/b/13,
376/a/1, 376/a/3, 376/a/4, 376/a/4,
376/a/8, 376/a/9, 376/a/12, 376/a/13,
376/a/14, 376/a/15, 377/b/1, 377/b/5,
377/b/6, 377/b/9, 377/b/11, 377/b/12,
377/a/3, 377/a/4, 377/a/5, 377/a/5,
377/a/6, 377/a/8, 377/a/9, 377/a/10,
377/a/12, 377/a/15, 377/a/15, 378/b/5,

378/b/12, 378/b/12, 378/b/14,
378/b/15, 378/a/2, 378/a/3, 378/a/3,
378/a/7, 378/a/8, 378/a/10, 378/a/15,
379/b/7, 379/b/9, 379/b/9, 379/b/13,
379/a/3, 379/a/8, 379/a/10, 379/a/12,
380/b/1, 380/b/6, 380/b/8, 380/b/12,
380/b/13, 380/a/10, 381/b/1, 381/b/2,
381/b/3, 381/b/4, 381/b/13, 381/b/14,
381/a/1, 381/a/3, 381/a/4, 381/a/5,
381/a/11, 381/a/12, 381/a/15, 382/b/1,
382/b/5, 382/b/7, 382/b/8, 382/b/9,
382/b/12, 382/b/12, 382/b/13,
382/b/14, 382/a/2, 382/a/4, 382/a/6,
382/a/14, 382/a/15, 383/b/1, 383/b/1,
383/b/2, 383/b/4, 383/b/5, 383/b/5,
383/b/9, 383/b/13, 383/b/14, 383/b/14,
383/a/1, 383/a/6, 383/a/10, 383/a/11,
383/a/13, 383/a/14, 383/a/15, 384/b/1,
384/b/4, 384/b/7, 384/b/10, 384/b/12,
384/b/15, 384/a/2, 384/a/4, 384/a/4,
384/a/6, 384/a/7, 384/a/9, 384/a/11,
384/a/13, 384/a/14, 384/a/15, 385/b/1,
385/b/8, 385/b/10, 385/b/13, 385/b/15,
385/a/3, 385/a/4, 385/a/5, 385/a/7,
386/b/1, 386/b/2, 386/b/8, 386/b/13,
386/a/1, 386/a/2, 386/a/6, 386/a/7,
386/a/9, 386/a/10, 386/a/15, 387/b/7,
387/b/7, 387/b/12, 387/b/13, 387/b/15,
387/a/6, 387/a/7, 387/a/8, 387/a/9,
387/a/10, 387/a/14, 387/a/14,
387/a/15, 388/b/2, 388/b/10, 388/b/11,
388/b/15, 388/a/4, 388/a/7, 388/a/9,
388/a/14, 388/a/15, 389/b/4, 389/b/4,
389/b/5, 389/b/7, 389/b/10, 389/b/11,
389/b/11, 389/b/14, 389/a/6, 389/a/7,

389/a/8, 389/a/9, 389/a/10, 389/a/10,
389/a/12, 389/a/14, 389/a/15, 390/b/4,
390/b/14, 390/b/14, 390/b/15, 390/a/2,
390/a/3, 390/a/4, 390/a/6, 390/a/6,
390/a/7, 390/a/9, 390/a/11, 390/a/15,
391/b/2, 391/b/5, 391/b/13, 391/b/15,
391/b/15, 391/a/3, 391/a/4, 391/a/5,
391/a/5, 391/a/8, 391/a/11, 391/a/15,
392/b/2, 392/b/4, 392/b/5, 392/b/6,
392/b/6, 392/b/11, 392/b/12, 392/b/15,
392/a/2, 392/a/5, 392/a/6, 392/a/8,
392/a/11, 392/a/14, 392/a/15, 393/b/1,
393/b/2, 393/b/7, 393/b/10, 393/b/15,
393/a/1, 393/a/5, 393/a/5, 393/a/6,
393/a/8, 393/a/9, 393/a/10, 393/a/11,
393/a/15, 393/a/15, 394/b/1, 394/b/11,
394/b/15, 394/a/1, 394/a/3, 394/a/4,
394/a/5, 394/a/8, 394/a/12, 395/b/2,
395/b/3, 395/b/5, 395/b/6, 395/b/8,
395/b/10, 395/b/12, 395/b/13, 395/a/3,
395/a/4, 395/a/5, 395/a/6, 395/a/10,
395/a/11, 395/a/14, 395/a/14, 396/b/1,
396/b/11, 396/a/1, 396/a/3, 396/a/4,
396/a/6, 396/a/9, 396/a/10, 396/a/11,
396/a/12, 396/a/13, 396/a/13, 397/b/8,
397/b/11, 397/b/14, 397/a/4, 397/a/7,
398/b/3, 398/b/7, 398/b/9, 398/b/12,
398/b/14, 398/b/14, 398/b/15, 398/a/1,
398/a/1, 398/a/2, 398/a/4, 398/a/5,
398/a/6, 398/a/9, 398/a/10, 398/a/11,
398/a/12, 398/a/13, 399/b/1, 399/b/1,
399/b/5, 399/b/7, 399/b/10, 399/b/11,
399/b/14, 399/a/1, 399/a/3, 399/a/6,
399/a/7, 399/a/8, 399/a/9, 399/a/13,
399/a/13, 399/a/15, 400/b/1, 400/b/3,

400/b/4, 400/b/7, 400/b/8, 400/b/12,
400/b/13, 400/b/15, 400/b/15, 400/a/1,
400/a/2, 400/a/3, 400/a/6, 400/a/11,
400/a/12, 400/a/15, 401/b/1, 401/b/2,
401/b/4, 401/b/5, 401/b/7, 401/b/8,
401/b/13, 401/a/1, 401/a/2, 401/a/10,
401/a/12, 401/a/13, 402/b/1, 402/b/4,
402/b/9, 402/b/14, 402/a/4, 402/a/5,
402/a/6, 402/a/7, 402/a/8, 402/a/10,
402/a/10, 402/a/11, 402/a/12,
402/a/12, 403/b/1, 403/b/1, 403/b/7,
403/b/8, 403/b/9, 403/b/11, 403/a/1,
403/a/2, 403/a/8, 403/a/10, 403/a/11,
403/a/15

kibir (A.) : Büyükleme.

k. 228/b/10

kici → **kiçi**

k. 344/b/7

kicilik : Küçüklük.

k. +i 317/a/9

kiçe → **kiçi**

k. +sin 326/a/8

kiçi(I) : Küçük.

k. 200/b/8, 333/b/9, 350/a/1,
350/a/5, 350/a/8, 368/b/15, 369/b/12,
374/b/2

kiçi(II) : Keçi.

k. +dür 381/b/1

k. +si 350/a/7

k. +sinüñ 326/a/9

kiçecek : Küçücük.

k. 269/a/9

kiçik → **kiçi**

k. +ile 400/b/1

kifāyet (A.) : Yeterlilik.

k. 214/b/3, 215/b/12, 224/b/2,
306/a/14, 332/a/2
k. +inde 234/b/6
kijem : Balık derisinden yapılan savaş
kıyafeti.
k. 378/b/12
kile (A.) : Kile.
k. 376/a/3
kilîd (F.): Kilit.
k. 217/b/14, 218/a/12
kilîd → **kilîd**
k. +in 220/a/14
kilîdlü : Kilitli.
k. 209/b/3
k. +dür 221/b/3
kilîm (F.) : Kilim.
k. 372/b/8, 372/b/10
k. +i 372/b/9, 372/b/11, 372/b/14
kilîse → **kenîsa**
k. +sinüñ 205/b/4
kim (F.) : Ki
k. 200/b/5, 200/a/2, 200/a/6,
201/b/14, 201/a/12, 202/b/10,
202/b/14, 202/a/7, 202/a/9, 202/a/10,
202/a/13, 202/a/15, 203/b/10,
203/b/12, 203/a/14, 204/a/2, 204/a/3,
204/a/13, 205/b/11, 206/b/12, 206/a/5,
206/a/10, 207/b/2, 207/b/9, 207/a/7,
208/a/15, 210/b/15, 210/a/3, 210/a/7,
212/b/1, 212/b/10, 212/b/11, 212/a/7,
213/b/8, 213/b/9, 213/a/3, 213/a/6,
214/b/4, 214/a/1, 216/b/12, 216/b/15,
216/a/13, 217/b/1, 217/b/3, 217/b/4,
217/b/13, 217/b/15, 217/a/2, 218/b/3,
218/b/4, 218/b/7, 219/b/1, 219/b/9,

219/a/6, 219/a/12, 219/a/14, 219/a/15,
220/b/5, 220/b/7, 220/b/9, 220/b/14,
220/a/1, 220/a/2, 221/b/3, 221/b/9,
221/b/11, 221/b/14, 221/a/9, 221/a/12,
222/a/8, 222/a/10, 222/a/14, 223/a/2,
223/a/11, 223/a/14, 224/b/5, 225/b/2,
225/b/9, 225/b/13, 225/b/14, 225/a/5,
225/a/9, 225/a/11, 225/a/13, 226/a/3,
226/a/3, 226/a/4, 226/a/6, 226/a/6,
226/a/14, 226/a/15, 227/a/4, 228/a/3,
228/a/9, 228/a/12, 229/b/4, 229/b/5,
229/b/12, 229/b/13, 229/b/14, 229/a/6,
229/a/9, 229/a/11, 230/b/2, 230/b/3,
230/a/3, 230/a/15, 232/b/8, 232/b/9,
232/a/14, 233/b/4, 233/a/5, 233/a/9,
233/a/10, 234/b/4, 234/b/5, 234/b/14,
234/b/15, 234/a/15, 236/b/6, 236/a/3,
237/b/7, 237/b/10, 237/b/11, 237/a/3,
239/a/7, 239/a/10, 240/b/14, 240/a/9,
241/b/3, 241/a/5, 241/a/13, 243/b/1,
245/b/5, 245/b/14, 245/b/15, 245/a/3,
245/a/14, 247/b/5, 247/a/5, 249/b/12,
249/a/15, 250/b/11, 250/a/10, 255/a/8,
255/a/10, 256/a/6, 256/a/9, 257/a/6,
258/a/1, 258/a/14, 259/a/4, 260/b/13,
260/a/6, 261/b/14, 262/b/3, 262/a/3,
262/a/5, 262/a/8, 262/a/14, 263/b/1,
263/b/11, 264/b/15, 265/b/2, 265/a/8,
266/a/9, 267/b/5, 267/a/7, 268/b/2,
268/a/6, 269/b/1, 269/a/11, 270/b/5,
270/b/7, 271/a/2, 272/a/2, 275/b/1,
275/b/8, 276/b/14, 276/a/3, 276/a/13,
278/a/9, 280/b/13, 282/b/8, 282/a/3,
282/a/8, 283/a/10, 284/a/6, 284/a/12,
285/b/12, 285/a/6, 285/a/12, 288/a/1,

288/a/12, 289/b/15, 289/a/14, 290/b/2,
290/b/11, 292/a/15, 294/b/12,
296/b/14, 296/b/15, 297/b/3, 297/a/8,
298/a/6, 298/a/7, 300/a/3, 303/b/15,
304/a/13, 306/a/12, 308/b/6, 309/b/3,
309/b/12, 309/b/13, 309/b/14, 310/b/6,
310/a/14, 312/a/12, 313/b/3, 314/b/12,
314/b/13, 317/b/3, 320/a/15, 321/b/2,
321/a/13, 322/b/1, 323/a/8, 326/b/1,
326/b/13, 326/a/15, 327/a/15, 328/a/7,
329/a/10, 331/b/14, 333/b/4, 333/a/2,
334/b/3, 336/b/14, 336/a/4, 337/a/1,
337/a/12, 337/a/14, 339/a/9, 339/a/10,
340/b/9, 340/a/3, 340/a/4, 341/b/14,
341/a/8, 342/b/8, 342/b/12, 343/b/1,
343/b/8, 343/b/10, 343/a/4, 344/a/15,
345/b/5, 346/b/1, 346/a/3, 348/a/1,
349/a/4, 350/b/12, 351/a/10, 353/b/15,
353/a/2, 354/b/9, 354/a/11, 354/a/12,
355/b/7, 355/b/11, 356/b/8, 356/a/2,
361/b/6, 362/a/3, 362/a/10, 364/b/3,
364/b/10, 366/b/2, 366/a/15, 367/b/13,
369/b/3, 369/b/8, 369/b/10, 371/b/5,
371/b/13, 371/a/4, 371/a/7, 371/a/10,
372/b/14, 372/b/15, 372/a/15, 373/b/8,
373/b/9, 373/b/11, 374/a/5, 374/a/7,
374/a/7, 374/a/10, 375/b/8, 375/a/8,
375/a/9, 377/b/2, 377/b/3, 377/b/10,
377/a/14, 378/b/3, 379/b/3, 379/b/14,
379/a/15, 380/b/4, 380/b/7, 382/a/4,
383/b/7, 384/b/6, 384/b/9, 386/b/11,
387/b/6, 387/a/3, 387/a/3, 387/a/11,
388/b/9, 388/a/3, 389/b/1, 389/b/3,
389/b/12, 389/a/2, 389/a/9, 390/a/13,
391/a/6, 392/a/2, 392/a/10, 393/b/7,

393/b/8, 393/a/2, 393/a/2, 394/b/4,
395/b/1, 395/a/1, 395/a/12, 396/b/5,
397/b/13, 397/a/3, 397/a/4, 398/b/5,
399/b/7, 399/a/2, 400/a/5, 400/a/5,
400/a/13, 400/a/15, 401/b/5, 401/b/9,
401/a/11, 402/b/15, 402/a/9

k. +dür 260/a/6, 267/a/2, 267/a/2,
275/a/3

k. +e 256/a/4, 256/a/4, 272/a/5,
370/a/15, 375/b/8

k. +den 260/a/6

k. +di 220/b/12, 269/a/12

k. +diler 270/a/2

kim : Kim.

k. +üñ 211/a/8, 217/a/12, 221/a/14,
229/b/12, 229/b/13, 231/b/6, 234/b/4,
281/a/5, 310/b/6, 362/a/3, 373/a/7

k. +sin 226/b/5, 241/b/1, 244/b/9,
244/b/13, 244/a/15, 307/a/13, 326/b/8,
346/b/15, 347/a/3

kime : Gemi.

k. 200/a/4

kimesne → **kimse**

**k. 217/b/11, 254/a/1, 280/b/10,
298/b/11, 355/a/9, 360/b/13, 371/a/2,
389/a/3, 390/a/3, 393/b/10, 403/a/7**

k. +i 251/a/15

kimi : Kimi.

**k. 229/a/12, 229/a/12, 229/a/12,
250/b/9, 324/b/15, 383/b/12, 388/a/7**

kimisi : Kimisi, bazıı.

**k. 241/b/2, 270/a/13, 270/a/14,
270/a/14, 310/a/1, 310/a/2, 383/b/11**

k. +nüñ 270/b/1

k. +n 351/b/1, 351/b/1

k. +nde 383/b/10
kimse : Kimse.
k. 200/a/7, 203/a/10, 206/a/8,
206/a/11, 206/a/13, 208/b/1, 208/a/12,
209/b/12, 209/a/2, 212/a/10, 212/a/11,
218/b/10, 220/b/7, 221/a/12, 222/a/9,
222/a/10, 222/a/14, 223/b/15, 224/a/2,
224/a/11, 225/a/4, 227/a/15, 229/a/10,
234/a/3, 235/a/14, 237/b/14, 237/a/5,
237/a/12, 240/a/7, 240/a/12, 245/b/3,
246/b/4, 246/b/7, 248/a/6, 250/a/9,
252/b/12, 252/a/5, 258/a/10, 265/a/4,
270/b/6, 270/b/13, 280/b/14, 281/b/2,
284/b/2, 284/b/7, 289/b/15, 290/a/7,
294/b/6, 295/b/15, 297/a/8, 297/a/15,
298/b/10, 304/b/15, 305/b/10, 305/a/8,
305/a/9, 305/a/10, 306/b/3, 309/a/5,
321/b/10, 322/b/1, 324/b/4, 324/b/11,
324/b/13, 325/b/3, 329/b/13, 330/b/15,
333/b/15, 337/b/15, 345/b/11,
345/b/15, 346/b/13, 346/b/13, 346/a/3,
347/b/15, 349/a/4, 351/b/5, 352/a/8,
358/a/4, 358/a/5, 359/a/4, 364/a/4,
368/a/10, 370/b/7, 372/a/13, 375/a/11,
378/a/10, 378/a/14, 386/a/15, 391/b/2,
393/a/5, 393/a/9, 393/a/10, 394/a/13,
395/a/12, 397/b/11, 402/a/1
k. +yile 252/a/5
k. +nüñ 229/b/10, 273/a/5, 300/b/8,
376/b/4, 383/b/12
k. +ye 200/b/9, 219/a/8, 286/a/14,
291/a/7, 311/b/15, 316/a/14, 324/b/4,
371/b/9, 375/a/2, 402/a/11
kimsi → **kimisi**

k. 399/b/12, 399/b/13, 399/b/13
k. +nüñ 399/b/13
kīmyā (A.) : Kimya.
k. 270/b/8, 270/b/9, 270/b/11,
270/b/12, 270/b/13, 270/a/9, 270/a/10,
270/a/10, 271/b/6, 271/a/2, 272/b/6,
272/b/9, 272/a/5, 272/a/8
k. +dur 271/b/3
k. +nuñ 272/b/1, 272/b/7
k. +m 272/a/14
kīmyāgārılık : Kimyacılık.
k. +dur 271/b/3
kināyet (A.) : Kinayeler.
k. +dür 236/b/15
kīndār (F.) : Kinci.
k. 337/a/8
kir : Kir, pas.
k. +i 324/b/10
kiremit : Kiremit.
k. 389/b/6
kiriş : Kiriş.
k. +i 357/b/6
k. +leri 357/b/7
kirlü : Kirli.
k. 282/b/7, 282/b/9, 324/b/9
kirpi : Kirpi.
k. 370/b/7, 370/b/9, 370/a/11,
370/a/12, 371/a/3
k. +dür 370/b/9
k. +nüñ 372/a/5
k. +ye 369/b/2
k. +den 372/a/4
k. +si 372/a/9
kirpik : Kirpik.
k. +dür 230/b/7

kirpü → **kirpi**

k. +nüñ 370/b/2

kirpük → **kirpik**

k. 223/b/4

k. +üñ 231/a/1

k. +i 311/b/5

k. +leri 311/b/5

kişi : Kişi, şahıs.

k. 201/a/3, 202/b/11, 202/b/15, 203/a/1, 203/a/13, 205/b/3, 205/a/12, 205/a/13, 207/b/13, 207/b/13, 208/a/7, 209/a/14, 213/b/1, 213/b/2, 213/b/5, 213/b/6, 213/a/6, 215/b/6, 215/a/10, 217/a/3, 217/a/4, 218/b/12, 218/b/15, 219/b/10, 219/b/11, 220/b/8, 220/b/8, 220/a/9, 220/a/15, 222/b/12, 223/b/5, 223/b/13, 224/b/7, 224/a/1, 224/a/6, 224/a/7, 224/a/10, 224/a/12, 224/a/13, 225/b/3, 225/a/9, 225/a/10, 227/a/1, 228/b/8, 228/b/10, 228/b/15, 228/a/1, 228/a/11, 229/a/14, 230/b/2, 230/b/13, 232/b/8, 233/b/1, 233/a/6, 233/a/13, 236/a/3, 236/a/7, 237/b/8, 238/a/9, 239/b/1, 239/a/15, 240/a/5, 240/a/6, 240/a/8, 240/a/9, 241/b/3, 241/b/5, 241/a/3, 241/a/12, 242/a/13, 242/a/14, 243/a/4, 243/a/10, 244/b/1, 244/a/8, 244/a/9, 244/a/11, 244/a/14, 245/a/4, 245/a/13, 249/b/3, 249/b/5, 250/b/5, 253/b/2, 253/a/6, 253/a/9, 253/a/10, 253/a/13, 255/a/7, 255/a/11, 258/b/4, 259/a/4, 261/a/12, 262/b/4, 262/b/11, 264/b/3, 265/a/13, 266/b/1, 266/b/11, 267/b/15, 268/b/4, 268/a/2, 268/a/4, 269/b/1, 269/b/11, 269/b/14, 270/a/2,

271/b/8, 275/a/3, 277/b/14, 277/a/1, 278/a/4, 279/b/15, 280/a/2, 281/b/15, 281/a/1, 282/b/9, 282/a/6, 282/a/7, 284/b/10, 285/a/5, 286/a/9, 287/b/1, 291/b/4, 291/a/8, 291/a/13, 291/a/14, 294/a/15, 295/b/8, 296/b/6, 296/b/12, 297/b/8, 297/b/13, 297/a/2, 297/a/5, 298/b/8, 298/b/11, 298/a/5, 298/a/8, 298/a/10, 298/a/11, 298/a/14, 300/b/5, 300/b/10, 301/b/1, 301/b/4, 301/b/7, 301/b/9, 301/b/12, 301/a/14, 303/b/1, 303/b/2, 304/a/6, 304/a/15, 308/b/13, 310/b/8, 310/b/9, 314/a/7, 315/b/5, 315/b/6, 315/b/8, 316/b/7, 317/b/9, 317/b/15, 319/b/2, 321/a/2, 323/a/6, 324/a/8, 326/b/6, 327/b/8, 327/b/15, 331/a/5, 333/b/13, 333/b/15, 334/b/5, 334/b/15, 334/a/15, 335/b/4, 335/b/5, 335/b/11, 335/b/11, 335/b/15, 337/b/1, 338/a/2, 339/b/3, 339/a/2, 339/a/7, 339/a/9, 341/b/5, 345/b/8, 346/a/1, 348/b/11, 348/a/12, 349/a/10, 350/a/1, 350/a/7, 352/a/15, 353/a/12, 353/a/14, 354/a/15, 354/a/15, 356/b/10, 357/b/4, 358/b/9, 358/a/10, 358/a/11, 359/b/9, 360/b/7, 360/a/7, 361/b/11, 361/a/3, 361/a/9, 363/b/9, 363/b/12, 363/a/1, 363/a/10, 364/b/15, 365/a/4, 365/a/10, 365/a/14, 366/b/3, 368/b/9, 370/a/8, 370/a/9, 371/a/6, 373/b/12, 373/b/13, 373/a/8, 380/b/2, 380/b/2, 385/b/10, 387/b/3, 387/b/15, 387/a/13, 388/b/5, 388/b/13, 388/a/1, 388/a/2, 390/b/2, 390/a/6, 391/a/10, 395/b/3, 395/a/6,

396/a/4, 396/a/11, 401/b/13, 402/a/1,
403/b/5
k. +di 287/b/8
k. +ydi 238/b/NaN, 261/b/15,
287/b/8
k. +yidi 306/a/8
k. +yidük 301/a/4
k. +yile 386/a/5, 386/a/5
k. +nüñ 206/b/12, 207/a/5, 212/b/14,
230/b/1, 231/b/3, 231/a/13, 233/a/15,
234/a/12, 242/b/10, 249/b/12,
254/a/14, 262/b/2, 277/a/1, 305/a/10,
310/b/3, 310/b/5, 321/b/5, 329/a/12,
332/b/10, 338/b/12, 340/b/11, 344/a/4,
353/a/13, 355/b/10, 355/a/7, 359/b/6,
359/b/8, 387/b/6, 387/b/9, 390/a/2,
390/a/8, 399/b/15, 401/b/2
k. +yi 232/b/6, 291/a/15, 301/b/8,
363/a/12, 363/a/12, 389/b/15, 390/a/9
k. +ye 201/a/1, 202/a/6, 229/a/5,
229/a/13, 232/a/1, 232/a/12, 235/a/2,
241/b/1, 247/a/2, 265/a/8, 280/b/1,
285/b/7, 285/b/9, 287/b/4, 291/a/15,
298/a/9, 304/b/6, 341/a/10, 349/b/10,
355/a/2, 362/a/15, 381/a/14, 387/b/3,
389/b/14, 395/b/7, 396/a/10, 398/a/9,
399/b/14
k. +de 254/a/14
k. +den 239/b/6, 301/a/3, 319/a/11,
332/a/6, 352/a/14, 401/b/13
k. +yle 228/a/9, 360/a/4
k. +si 316/b/6
k. +ler 228/a/10, 240/a/13, 242/b/13,
266/b/10, 278/a/10, 335/b/7, 345/a/7,
346/a/4, 363/a/14, 364/a/9

k. +lerüñ 272/b/15
k. +leri 280/b/8
k. +lerle 365/a/15
kişmen : Bir ağaç türü.
k. 210/a/9, 210/a/12, 210/a/15
kişniç (F.) : Küçük taneli çekirdeksiz
üzüm.
k. 272/a/13, 355/b/4, 389/a/10,
399/a/12
kitāb (A.) : Kitap.
k. 256/b/7, 259/b/13, 267/b/14,
270/b/5, 318/a/9, 356/b/8, 358/b/8,
365/b/15, 403/b/13
k. +ı 260/a/7, 260/a/8
k. +a 260/a/1, 260/a/9, 279/a/2,
279/a/3
k. +da 240/a/2, 260/b/2, 321/b/12
k. +dan 260/a/12
k. +ın 278/b/3
k. +ında 237/a/7
k. +ıñuz 278/a/8
k. +uñuza 278/b/14
k. +larında 299/b/8
k. +lar 256/b/8
k. +larnı 229/a/9
k. +lara 216/a/15
k. +larda 221/b/10, 322/a/8
kitābet (A.) : Kitab.
k. -i ādemī +den 221/a/7
ko- → **ko-**
k. -r 209/b/14, 212/a/10, 224/a/6,
224/a/6, 311/b/3, 317/b/10, 328/b/2,
329/b/8, 331/a/2, 348/a/9, 351/b/7,
358/a/1, 391/b/14, 392/a/4, 397/b/11

ķ. -rlar 209/a/3, 214/b/15, 215/a/9,
226/a/6, 237/a/14, 249/b/6, 252/b/4,
252/b/5, 253/b/14, 254/a/2, 317/a/6,
320/a/15, 328/a/15, 354/a/1, 373/b/3,
373/b/4, 397/b/11, 397/b/12

ķ. -mış 363/a/12

ķ. -mışdur 218/b/2, 230/b/6,
267/b/5, 273/a/12, 275/b/4, 279/b/11,
315/b/2, 381/a/4, 383/b/10, 383/b/15,
389/b/4, 389/a/14, 392/b/15

ķ. -muşdur 279/b/14

ķ. -mışlar 219/a/11, 222/a/4,
305/a/15, 363/a/14

ķ. -mışlardur 221/b/8, 248/b/13

ķ. -dım 368/b/10

ķ. -dım 271/b/10, 299/a/6, 327/b/9,
348/b/8, 369/a/9

ķ. -dı 212/b/8, 214/a/7, 216/b/9,
216/b/9, 216/b/14, 222/b/6, 223/b/1,
225/a/3, 226/a/1, 258/b/8, 260/a/12,
261/b/13, 266/b/13, 266/b/14, 269/b/6,
271/b/7, 276/b/11, 284/a/4, 294/a/13,
303/b/5, 304/a/15, 307/a/9, 348/a/15,
361/a/13, 365/a/4, 366/b/7, 366/b/10,
376/a/3, 377/a/8, 397/a/11, 397/a/12,
400/b/10, 402/b/3

ķ. -dılar 229/a/15, 246/a/7, 266/b/5,
287/a/3, 287/a/5, 296/b/9, 330/a/6,
350/b/8, 356/b/3

ķ. -sunlar 209/a/7, 314/b/8

ķ. -sa 329/a/7, 350/a/1, 355/b/12,
361/a/9

ķ. -salar 203/a/15, 207/b/1, 207/b/6,
207/a/1, 231/b/5, 237/a/9, 270/b/14,
271/a/7, 280/a/10, 311/a/11, 345/b/15,

350/a/6, 357/b/2, 357/b/9, 367/a/11,
374/a/12, 380/a/4, 380/a/5, 380/a/7,
380/a/8, 380/a/10, 383/a/3, 389/b/6,
390/a/15, 391/b/1, 392/b/1, 392/b/2,
393/b/3

ķ. -duğım 369/a/13

ķ. -rdı 228/b/4

ķ. -rlardı 245/b/1, 392/b/5

ķ. -rlarsa 315/a/9, 317/a/11, 400/a/8

ķ. -mışdı 226/a/3

ķ. -mışıdı 346/b/2

ķ. -maz 243/a/5, 348/a/6, 362/b/1,
391/b/14, 392/a/3

ķ. -mazlar 292/a/14, 330/a/10

ķ. -madım 232/a/7, 299/b/2

ķ. -madılar 384/b/15

ķ. -ma! 282/a/5

ķ. -mazdı 227/a/11

ķ. -mazlardı 312/a/3

ķ. -mayınca 231/b/1

ķ. -maķ 359/b/10

ķoca: Yaşlı, ihtiyar.

ķ. 208/a/10

ķ. +nuğı 239/a/11

ķoķ : Erkek koyun, koķ.

ķ. 349/b/9, 349/a/5, 349/a/7

ķ. +a 349/a/7, 349/a/9

ķoķ- : Kucaklamak, sarılmak.

ķ. -dı 301/b/9

ķoķuř- : Kucaklaşmak.

ķ. -up 347/a/4

ķoduk → **ķoduk**

ķ. 311/a/13

ķoduk : Sıpa, eşek yavrusu.

ķ. 348/a/7

ķ. +ın 348/a/9
ķ. +ların 253/b/15
ķodukla- : Sıpalamak, eğin doğum yapması.
ķ. -yıcak 348/a/9
ķoęa : Kova.
ķ. +ı 319/b/14
ķoęacık : Kūęük kova.
ķ. 319/b/13
ķok- : Kokmak.
ķ. -ar 200/a/9, 206/b/1, 229/b/14, 230/a/1, 232/a/15, 273/b/5, 310/b/1, 310/a/15, 328/b/4, 378/b/6, 381/b/10, 392/b/14
ķ. -ardı 245/a/14
ķ. -maz 232/b/2, 392/b/14
ķ. -maķda 312/a/9
ķokıt- : Kokutmak.
ķ. -mayınca 361/a/6
ķ. -maz 392/b/2
ķoku : koku.
ķ. 290/b/4, 368/b/12
ķ. +ya 379/b/8
ķ. +dadur 280/a/6
ķ. +sı 201/a/11, 201/a/12, 202/b/9, 203/b/6, 206/b/2, 208/b/5, 208/b/7, 208/a/7, 209/a/5, 213/a/2, 230/a/10, 230/a/11, 230/a/13, 231/a/7, 235/a/1, 244/a/10, 245/b/4, 245/a/15, 249/b/10, 249/b/11, 279/a/11, 281/a/15, 322/a/10, 329/b/4, 352/a/8, 352/a/8, 371/b/14, 371/a/9, 373/b/1, 373/b/4, 373/b/7, 373/b/10, 373/a/15, 379/b/8, 393/b/1, 394/a/10, 397/b/7

ķ. +sın 280/a/7, 336/a/1, 349/b/13, 366/a/11, 371/a/9, 399/b/2, 399/b/3
ķ. +sını 208/a/9, 358/a/9
ķ. +sına 213/a/2
ķ. +sından 230/a/3, 230/a/3, 312/b/8, 344/a/14, 344/a/15, 354/a/4, 371/a/10, 373/b/7, 388/a/13
ķ. +ları 230/a/7
ķokula- : Koklamak.
ķ. -r 354/a/2, 392/a/2
ķ. -sa 200/b/1, 212/b/10
ķ. -duğı 354/a/2
ķ. -maķ 222/b/11
ķokulı : Kokulu.
ķ. +dur 200/a/12
ķol : Kol.
ķ. +ının 294/a/15
ķ. +ını 276/b/8
ķ. +ına 387/b/4
ķ. +larına 251/b/12
ķ. +larında 218/a/8
ķolan : Yaban eği.
ķ. 338/b/4, 338/b/6, 357/a/4
ķ. +ı 338/b/5
ķolın → **ķolan**
ķ. 345/a/10
ķoltuk : Koltuk, sandalye.
ķ. +ı 289/b/10
ķ. +a 397/b/11
ķ. +ıma 288/b/2
ķ. +ında 332/b/10
ķon- : Konmak.
ķ. -ar 209/b/14, 310/b/3, 310/b/4, 380/b/12, 393/a/8, 394/b/12, 395/b/3, 395/a/15

ķ. -arlar 368/b/15, 386/b/15,
399/b/12
ķ. -mışdur 224/b/4
ķ. -dı 238/b/13, 263/a/2, 303/b/12,
308/b/5, 310/b/11, 313/b/3, 313/a/13,
320/b/9, 401/b/11, 401/a/9
ķ. -dılar 284/a/3, 331/b/12
ķ. -sun 263/a/1
ķ. -sa 310/b/6, 393/a/8
ķ. -ıcaķ 241/b/15
ķ. -up 395/a/2
ķ. -ardı 241/b/15, 310/b/15, 319/b/1,
394/b/3
ķ. -arlırdı 238/a/15
ķ. -arsa 310/b/9, 310/b/10
ķ. -mışdı 328/b/5
ķ. -maz 215/b/3, 330/b/10, 330/a/13
ķ. -mayaydı 310/b/15
ķ. -masıyla 394/b/3
ķondur- : Kondurmak.
ķ. -masun 395/a/1
ķonıķlıķ : Konukluk.
ķ. 255/a/14
ķonıl- : Konulmuş.
ķ. -mamış 395/b/14
ķoņıřı : Komşu.
ķ. 250/a/10
ķonuk : Konuk, misafir.
ķ. 253/b/1, 253/b/4, 253/a/15
ķonuķsuz : Misafirsiz.
ķ. 278/b/12
ķop- : Kopmak.
ķ. -ar 222/b/9, 224/a/11, 257/a/13,
385/b/7

ķ. -mış 243/a/3
ķ. -mışdur 248/a/1
ķ. -dı 221/a/2, 233/b/10, 246/a/7,
261/a/10, 387/b/11
ķ. -ısar 340/b/11
ķopar- : Koparmak.
ķ. -ur 208/a/7, 213/a/4, 308/b/13,
348/a/7, 357/a/1
ķ. -dı 276/b/4, 302/b/5, 341/a/4,
356/b/5, 387/b/10
ķ. -sa 213/a/3
ķ. -a 276/b/5, 276/b/6, 347/b/4
ķ. -alar 362/a/2
ķ. -madı 341/a/5
ķ. -masalar 207/a/15
ķ. -mayınca 381/a/5
ķ. -maķ 276/b/1
ķork- : Korkmak.
ķ. -arum 356/a/11
ķ. -aram 307/b/12, 385/a/3
ķ. -arsın 301/b/10
ķ. -ar 204/a/8, 204/a/8, 308/b/12,
309/a/6, 309/a/14, 310/a/7, 310/a/8,
311/b/9, 331/b/1, 332/b/1, 332/b/8,
332/b/9, 334/b/4, 344/a/11, 348/b/2,
354/b/11, 355/b/14, 357/a/14, 359/b/4,
359/a/6, 359/a/12, 362/a/5, 371/a/12,
386/a/5, 386/a/6, 391/a/2, 403/a/13,
403/a/15
ķ. -arlar 231/a/11, 253/b/13,
292/a/10, 303/a/9, 359/b/12
ķ. -dım 290/b/7
ķ. -dum 242/a/6, 262/a/4, 288/a/11,
292/a/4, 296/b/13, 338/a/1, 356/a/8
ķ. -dı 213/a/10, 238/a/11, 262/b/15,

296/a/9, 302/a/3, 350/b/3, 372/b/4,
388/a/4, 402/b/9

ķ. -dılar 240/a/8, 257/a/13

ķ. -uñ 239/a/7

ķ. -sa 363/b/12

ķ. -a 355/b/13

ķ. -ıcaķ 317/a/9

ķ. -up 316/a/14, 325/a/8, 329/b/8,
330/b/5, 331/a/2, 390/b/11

ķ. -ardum 254/a/10

ķ. -ardı 284/a/15, 306/a/4

ķ. -maz 307/a/14, 310/a/7, 332/b/7,
332/b/8, 359/b/13, 364/b/1, 379/b/10

ķ. -ma! 243/b/12, 286/a/11

ķ. -masunlar 377/b/2

ķ. -mazlardı 306/a/13

ķorkaķ : Korkak.

ķ. 369/b/8

ķorkıñç → **ķorkunç**

ķ. 312/a/6, 342/b/2

ķorku : Korku.

ķ. 221/b/12, 363/a/6, 377/a/12

ķ. +yıla 289/a/9

ķ. +dan 388/a/5, 390/a/3, 402/b/10

ķ. +mdan 292/a/4, 301/b/9

ķ. +sından 213/b/3, 274/b/12,
300/a/6, 306/a/6, 308/b/9, 332/b/11,
332/b/12, 354/a/12, 355/b/1, 360/a/5,
371/b/3, 393/b/10, 403/a/14

ķ. +larından 292/a/10

ķorkulu : Korkulu.

ķ. 285/a/15

ķorkunç : Korkunç.

ķ. 249/a/11

ķoruķ : Koruk.

ķ. 212/a/4, 273/b/4

ķoşul- : Katılmak, eklenmek.

ķ. -dum 366/b/2

ķov- : Kovmak.

ķ. -ar 351/b/1, 351/b/1

ķ. -arlar 351/a/15

ķ. -sar 273/b/3

ķ. -ana 234/b/11, 392/a/9

ķ. -anuñ 393/b/12

ķ. -ıvirüñ 200/a/4

ķovala- : Kovalamak.

ķ. -r 335/b/11

ķovuk : Oyuk.

ķ. 201/b/9

ķ. +ma 348/b/10

ķoy- : Koymak, yerleştirmek.

ķ. -arlar 371/b/12

ķ. -mıñlar 318/a/15

ķ. -dı 210/b/3, 229/a/13, 238/b/8,
244/b/12, 305/b/7, 393/a/2

ķ. -dılar 219/b/7, 289/b/14, 390/b/11

ķ. -sun 273/a/15

ķ. -salar 341/a/14

ķ. -a 283/b/1, 306/b/3

ķ. -alar 230/a/12, 230/a/13,
231/a/15, 231/a/15, 271/b/2, 314/b/3,
318/a/1, 318/a/2, 318/a/3, 361/b/13,
380/a/12, 390/b/3, 390/b/4, 390/b/4,
390/b/6

ķ. -acaķ 218/b/13

ķ. -ıcaķ 247/b/2

ķ. -ınca 207/b/13

ķ. -up 359/b/10, 360/b/5, 387/a/5,
390/a/14

- ķ. -madı** 245/b/4
ķ. -maya 244/a/7
ķ. -maz 230/b/10
ķ. -ıvirürler 319/a/2
ķ. -uvirürler 323/a/6
ķ. -uvireler 316/b/11
ķ. -ıvir 225/b/6
ķ. -mağıçun 239/a/3
ķoyın → **ķoyun**
ķ. 348/b/12, 363/b/15, 364/a/2
ķ. +ı 364/a/3
ķoyul- : Koyulmak, yerleştirilmek.
ķ. -a 318/a/2
ķoyun : Koyun.
ķ. 250/b/9, 252/a/13, 255/b/7,
302/b/15, 303/a/3, 303/a/4, 308/b/14,
318/a/14, 324/a/7, 331/b/4, 340/a/7,
348/b/10, 348/a/14, 349/a/2, 349/a/3,
349/a/6, 357/b/1
ķ. +dur 348/b/3
ķ. +uñ 277/a/4, 340/b/7, 364/a/4
ķ. +ı 236/b/4, 250/b/4, 275/a/3,
302/b/14, 308/b/15
ķ. +a 348/b/14, 349/a/5
ķ. +dan 283/a/4, 349/b/11
ķ. +lar 249/a/8, 348/b/7
ķ. +ları 249/a/7
ķoz : Ceviz.
ķ. 202/b/9, 202/b/10, 202/b/11,
202/b/13, 203/a/5, 203/a/7
ķ. +ıladur 203/a/1
ķ. +uñ 202/b/10, 203/a/12, 331/a/15
ķozı → **ķoz**
ķ. 202/b/10, 203/a/1, 203/a/3,
203/a/13, 203/a/13, 364/b/14
ķ. +dur 212/a/4
ķöçek : Köçek.
ķ. 304/a/14
ķök : Kök, taban.
ķ. 203/a/6, 215/a/12
ķ. +üyile 302/b/5
ķ. +i 333/b/8
ķ. +in 374/a/11
ķ. +ini 201/b/2
ķ. +üni 200/b/9
ķ. +lerini 215/a/12
ķömiř : Manda.
ķ. 340/a/8
ķöpri → **ķöprü**
ķ. 239/a/4, 269/b/11
ķöprü : Köprü.
ķ. +ye 269/b/11
ķ. +den 269/b/12
ķör : Kör, görmeyen.
ķ. 210/a/5, 224/b/5, 230/b/8,
234/b/13, 259/a/5, 260/a/1, 260/a/2,
264/a/14, 305/b/9, 315/b/9, 337/a/11,
355/a/2, 386/a/7
ķ. +di 260/b/6
ķörlük : Körlük, görememe durumu.
ķ. +i 315/a/12
ķösnük : Erkek isteyen dişi.
ķ. 361/b/15
ķöře (F.) : Köşe.
ķ. 287/b/15
ķ. +ye 400/b/10
ķ. +de 290/a/6
ķ. +sine 400/b/9
ķöřek : Deve yavrusu.
ķ. 337/b/4, 386/b/5

- k. +i** 386/b/2
k. +in 337/b/6, 386/b/2
köşk (F.) : Köşk.
k. 210/a/10, 263/a/1, 263/a/1
k. +e 210/a/11
k. +de 253/a/7
kötü : Kötü.
k. 212/a/5
kötürül- : Kötüleşmek.
k. -iser 270/b/9
köy (A.) : Köy.
k. 265/a/11, 296/b/7, 297/b/15,
304/a/1, 304/a/3, 402/a/4
k. +üñ 296/b/5, 296/b/8, 301/a/8
k. +e 296/b/4, 301/a/8, 301/a/9,
372/b/8, 402/a/1
k. +de 265/a/13, 304/a/4, 402/a/5
k. +den 284/a/4, 297/b/14
k. +ce 296/b/8
k. +indeyidi 321/a/1
közcegez : Ateş parçası, kıvılcım.
k. 360/b/10
ķubār (A.) Mezarlar.
ķ. 223/b/14
ķubbe (A.) : Kubbe.
ķ. 305/a/6
ķubbetü'l-arz (A.) : Gökyüzü.
ķ. 305/b/12
ķucaķ : Kucak.
ķ. 271/b/10
ķ. +ına 267/b/1
ķ. +ında 259/b/12
ķucaķla- : Kucaklamak, sarmalamak.
ķ. -maz 297/a/5
ķuç- : Kucaklamak, sarılmak.
- ķ. -mış** 276/b/4
ķ. -dı 294/b/11
ķudret (A.) : Güç.
ķ. +ile 372/a/4
ķ. +iledür 267/a/6, 392/a/12
ķ. +inde 400/b/2
ķ. +inden 215/a/11, 221/a/7, 294/a/1
ķudretu'llāhī (A.) : Allah'ın kudreti.
ķ. +den 353/b/1
ķudrū : Bir tür kuş.
ķ. 318/b/4
ķudur- : Kudurmak.
ķ. -ur 357/b/13, 361/b/11
ķūh (F.) : Dağ.
g. +ıla 400/b/1
g. -ı elburuz+dayıdı 245/b/13,
246/a/1
ķul : Kul.
ķ. 237/b/7, 253/b/4, 304/b/1,
308/a/2, 362/b/2, 377/a/6
ķ. +dı 251/a/3
ķ. +ıla 377/a/7
ķ. +a 304/b/2, 308/a/3, 370/b/8
ķ. +um 253/a/15
ķ. +ı 304/a/11, 304/a/12, 386/a/9
ķ. +unun 344/a/10, 344/a/15
ķ. +ına 237/b/6, 377/a/5
ķ. +larına 221/a/6, 289/b/3, 306/b/5,
363/b/14
ķ. +larınuñ 319/b/5, 320/a/8
ķ. +lar 297/a/10, 299/b/2, 385/a/4
ķulaķ : Kulak.
ķ. 224/b/3, 224/b/4, 228/a/12,
357/b/9, 391/b/8

- ķ. +a** 207/a/1
ķ. +da 369/b/6
ķ. +ım 327/a/12
ķ. +uma 236/a/11
ķ. +ı 224/b/2, 228/a/13, 228/a/14, 242/a/5, 327/a/7, 369/b/8, 371/b/7
ķ. +ın 371/b/1, 371/b/6
ķ. +ını 225/a/10, 361/b/11
ķ. +ına 218/b/2, 265/a/15, 317/b/11, 334/b/15, 341/a/14, 345/a/1, 398/b/11
ķ. +ında 315/a/14
ķ. +ından 345/b/13, 379/a/12
ķ. +ların 342/a/15
ķ. +larından 375/a/10
ķulanç → **ķulunç**
ķ. 209/a/15
ķ. +ı 281/a/5, 281/a/6
ķulavuzla- : Kılavuzlamak.
ķ. -r 325/a/1
ķulavuzlı- → **ķulavuzla-**
ķ. -yalar 294/b/1
ķulınç → **ķulunç**
ķ. +ı 231/b/6, 231/b/6
ķulķı : Fundalık.
ķ. +dan 383/b/6
ķulnalıcı : Doğurucu, hamile, gebe.
ķ. 344/a/14
ķulunç : Kulunç, tutulma.
ķ. +a 205/a/9
ķulunçlu : Kulunçlu.
ķ. 350/a/7
ķum : Kum.
ķ. +da 380/a/15
ķumaş (A.) : Kumaş.
ķ. 278/b/4
ķ. +ların 304/a/2
ķundüz (A.) : Kunduz.
ķ. 250/a/4
ķunduz → **ķundüz**
ķ. +dur 364/b/8
ķunla- : Doğurmak.
ķ. -maz 281/a/13
ķur- : Kurmak, tesis etmek.
ķ. -ar 321/b/5
ķ. -ur 212/a/14, 234/b/13, 259/b/14, 317/a/2, 351/a/2
ķ. -mışlar 291/a/11
ķ. -dı 305/a/4, 360/b/4
ķ. -up 302/a/5
ķ. -duķları 328/b/14
ķ. -mışlardı 398/a/15
ķur'a (A.) : Kur'a, isim çekme.
ķ. 375/b/7, 375/b/8, 375/b/8
ķur'an (A.) : Kur'an-ı Kerim.
ķ. 219/b/13, 306/a/5, 343/a/1
ķ. +a 305/a/13
ķ. +da 202/a/4, 293/a/4, 343/a/14, 391/b/10, 398/a/12
ķurbaķa : Kurbaķa.
ķ. 321/b/3, 355/a/10, 382/b/2, 382/b/5, 382/b/6, 382/a/7, 383/a/1, 383/a/4
ķ. +yıla 382/a/10
ķ. +ı 383/a/2
ķ. +yı 382/a/8
ķ. +da 383/a/3
ķ. +dan 382/a/13
ķurbān (A.) : Kurban.
ķ. +lar 244/b/4
ķurd → **ķurt**

ķ. 311/b/7, 351/a/13, 356/a/1,
 357/a/6, 357/a/8, 358/a/4
ķ. +ıla 340/a/7, 358/a/6, 361/a/5
ķ. +uñ 311/a/8, 357/b/9, 358/a/5,
 358/a/13
ķ. +ı 311/b/8, 311/a/6, 344/a/6,
 357/b/7, 357/b/12, 357/a/2, 397/b/7
ķ. +ın 231/b/2, 351/a/11
ķ. +dan 397/b/9
ķ. +lar 243/b/1
ķurı → **ķuru**
ķ. 332/a/9, 344/b/1
ķurı- → **ķuru-**
ķ. -dı 258/b/9
ķ. -maz 206/a/14, 259/b/15
ķurıd- → **ķurut-**
ķ. -ur 211/a/10, 282/b/2, 394/a/1,
 399/a/14
ķ. -urlar 215/b/8
ķurı (F.) : K rl k.
ķ. 326/b/5
ķurıst n (F.) : K r yer, izbe yer.
ķ. +ları 327/a/8
ķ. +larda 327/a/15
ķurl g ç → **ķırl g ç**
ķ. 330/b/12
ķursak : Kursak.
ķ. +ı 313/b/10, 320/a/3
ķ. +ında 311/a/12, 312/b/1,
 326/b/15, 327/a/2, 327/a/3
ķurşun : Kurşun.
ķ. 322/b/2
ķurt : Kurt.
ķ. 250/b/13, 316/b/3, 343/b/15,
 356/b/14, 357/b/1, 357/b/3, 357/b/5,

357/b/6, 357/b/10, 357/b/13, 357/b/14,
 357/a/11, 357/a/11, 357/a/12,
 357/a/13, 358/a/1, 358/a/1, 360/a/2,
 386/a/1, 398/a/3, 398/a/7
ķ. +dur 359/a/10
ķ. +da 361/b/7
ķ. +dan 362/a/6
ķ. +lar 324/a/12, 324/a/13, 386/a/1,
 401/b/7
ķurtar- : Kurtarmak.
ķ. -ur 204/b/4, 212/b/1
ķ. -dı 247/a/13, 269/a/11
ķ. 229/a/1, 298/a/7
ķ. -am 244/b/1
ķ. -ımaz 351/b/15
ķurtcağaz : K çük kurt, b cek.
ķ. +lar 322/b/15
ķurtul- → **ķurtul-**
ķ. -mış 253/a/13
ķ. -dum 298/b/12
ķ. -dı 265/b/15, 320/b/7, 321/a/1,
 329/a/11
ķ. -dılar 381/b/9
ķ. -maz 368/b/4, 389/a/3
ķ. -maduķ 301/a/9
ķ. -amazdı 269/b/13
ķ. -maķ 284/a/2, 310/a/12
ķ. -mağ  366/a/11
ķ. -masına 292/b/10
ķurtul- : Kurtulmak.
ķ. -ur 353/a/3
ķ. -mış 292/a/7
ķ. -sa 288/b/5
ķ. -am 264/b/8

ķ. -avuz 320/b/11
ķ. -up 245/a/11
ķuru : Kuru, ıslak olma.
ķ. 206/a/14, 211/a/3, 229/b/5,
315/a/6, 369/a/12, 372/a/7, 381/b/12,
388/a/8
ķuru- → **ķurut-**
ķ. -dı 376/a/6
ķ. -duğıçun 376/a/8
ķ. -duğına 376/a/7
ķurud- → **ķurut-**
ķ. -alar 315/a/11
ķurut- : Kurutmak.
ķ. -dı 319/b/3
ķ. -sa 345/b/11
ķ. -salar 282/b/3, 329/a/4, 331/a/5,
341/b/3, 341/b/6, 355/b/4, 371/b/8,
390/b/2
ķuř- : Kusmak, istifra etmek.
ķ. -ar 344/b/2, 380/b/8
ķ. -duğı 344/b/2
ķuřt (A.) : Kıst otu.
ķ. 379/b/12
ķuř : Kuş.
ķ. 206/b/8, 213/b/4, 213/b/5,
214/b/2, 214/b/12, 214/b/14, 215/b/3,
226/b/3, 237/b/3, 237/b/3, 238/b/13,
244/b/14, 263/b/12, 273/b/8, 279/a/7,
284/a/5, 288/b/4, 288/a/15, 309/a/12,
311/a/2, 312/a/3, 318/b/7, 318/b/8,
319/b/1, 319/b/15, 319/a/3, 320/b/4,
320/a/4, 320/a/10, 322/b/6, 322/b/9,
322/b/10, 322/a/10, 322/a/11,
322/a/13, 323/b/1, 323/a/7, 323/a/7,
324/b/14, 325/b/8, 325/b/13, 325/a/2,

325/a/12, 327/a/6, 328/b/1, 328/a/6,
328/a/12, 331/b/3, 331/b/10, 352/a/11,
353/b/8, 369/a/7, 370/b/10, 380/b/11,
380/b/13, 380/b/14, 381/a/1, 403/a/10,
403/a/10
ķ. +dur 308/b/12, 309/b/6, 310/b/2,
310/a/1, 311/b/4, 311/b/14, 311/a/2,
312/a/4, 312/a/14, 312/a/15, 315/a/14,
317/a/3, 318/b/2, 318/b/4, 318/b/9,
318/b/11, 319/b/8, 319/b/14, 319/a/9,
320/a/13, 321/b/4, 321/b/10, 321/a/5,
321/a/8, 323/b/5, 323/a/3, 323/a/4,
323/a/10, 323/a/15, 324/b/7, 324/b/12,
325/b/3, 325/b/7, 325/b/13, 325/a/9,
325/a/14, 326/a/5, 327/b/7, 327/a/4,
328/b/3, 328/a/5, 328/a/8, 329/a/14,
330/b/1, 330/b/10, 330/b/13, 331/b/5,
331/b/13, 331/a/6
ķ. +uñ 309/b/14, 309/b/15, 311/b/3,
316/a/3, 317/b/7, 320/b/5, 324/b/11,
326/a/13, 328/a/9, 381/a/2, 381/a/3
ķ. +uñdur 284/a/10
ķ. +a 284/a/6, 322/b/5, 331/b/13
ķ. +dan 214/b/13, 263/b/14,
386/b/10, 398/a/1
ķ. +ı 311/a/1, 311/a/15, 312/b/7,
314/a/14, 319/a/4, 319/a/5, 319/a/7,
320/b/5, 323/a/9, 325/b/8, 325/b/11,
327/b/4, 362/a/10, 369/a/8, 369/a/10,
369/a/13
ķ. +ıdur 313/b/7, 325/a/7, 375/a/7
ķ. +ımuñ 311/b/10, 311/a/7, 311/a/8,
312/b/6, 312/b/9
ķ. +ın 323/a/8
ķ. +ına 369/b/2

ķ. +ları 209/b/15, 267/a/7, 306/b/7,
323/a/8

ķ. +larıdur 215/b/4

ķ. +larınıñ 324/b/8

ķ. +larını 362/a/12

ķ. +lar 213/a/13, 214/b/1, 215/b/4,
220/b/9, 308/a/6, 308/b/12, 309/a/6,
309/a/15, 313/b/7, 317/a/5, 318/b/14,
319/a/15, 324/a/6, 324/a/10, 324/a/14,
325/b/1, 325/b/2, 325/b/12, 326/b/15,
326/a/2, 327/b/14, 327/a/2, 327/a/4,
331/b/12, 331/b/12, 353/b/2, 362/a/11,
374/b/7, 368/b/14, 386/b/15, 398/a/14,
401/b/8

ķ. +lardur 322/a/7, 325/a/4

ķ. +larıñ 306/b/12, 321/a/6

ķ. +lara 326/a/3

ķ. +larda 322/a/6

ķ. +lardan 313/b/6, 325/a/8, 327/a/9

ķuşak : Kuşak.

ķ. 278/b/5, 283/a/12, 357/b/4

ķ. +ı 214/a/13, 238/b/8

ķuşan- : Kuşanmak.

ķ. -an 357/b/4

ķuşlık → **ķuşluk**

ķ. +dur 346/b/5

ķuşluk : Kuşluk vakti.

ķ. 331/b/15, 346/b/6

ķüt (A.) : Azık, yiyecek.

ķ. 365/b/12

ķutaz : Sopa, değnek?.

ķ. +lar 342/b/15

ķuṭb (F.) : Kutup.

ķ. -ı şimāl +ı 305/b/13

ķuti : Kutu.

ķ. 380/a/9

ķ. +dur 224/a/15

ķuvvet (A.) : Güç, kuvvet.

**ķ. 201/a/15, 202/b/1, 202/a/11,
203/b/5, 204/b/13, 206/b/13, 209/a/6,
212/b/1, 224/b/4, 230/b/12, 230/a/2,
245/a/10, 247/a/7, 248/a/3, 255/b/15,
363/b/9, 370/a/4, 380/b/5, 383/b/13,
388/b/2, 389/b/3**

ķ. +ile 342/b/8, 378/a/3

ķ. +ileyimiş 297/a/8

ķ. +de 312/b/15

ķ. +den 283/a/7

ķ. +i 201/a/12, 208/b/7, 212/b/3,
229/b/9, 283/a/8, 331/a/11, 340/b/2,
387/a/6, 389/b/10, 390/a/8

ķ. +in 387/a/6

ķ. +leri 296/b/15, 399/a/11

ķ. -i cāzibe 229/b/8

ķ. -i ḥayāt 226/a/7

ķ. -i ḥāzime+i 281/b/14, 281/b/15

ķ. -i lāmise 230/b/2

ķuvvetlen- : Güçlenmek,
kuvvetlenmek.

ķ. -ür 224/b/13

ķ. -e 212/b/15

ķuvvetlendür- : Kuvvetlendirmek.

ķ. -ür 204/b/3, 206/b/2, 208/a/6

ķuvvetli : Güçlü, kuvvetli.

ķ. +si 386/a/1

ķuvvetlü → **ķuvvetli**

**ķ. 245/a/2, 253/a/2, 283/a/6,
293/b/14, 308/b/11, 336/b/14, 340/b/5,
340/b/6, 343/a/1, 358/a/12, 362/a/5,
365/b/12, 378/b/3, 381/b/13**

ķ. +dūr 311/a/5, 323/a/15, 336/b/2,
336/b/13, 359/a/5, 361/b/2

ķuvvetsiz : Güçsüz, zayıf.

ķ. 323/b/1

ķuyruk : Kuyruk.

ķ. +ıla 312/a/2

ķ. +ı 255/b/10, 264/a/5, 277/a/4,
312/a/1, 325/b/5, 325/b/9, 325/b/10,
342/b/4, 342/b/5, 344/b/6, 344/b/6,
352/a/11, 353/a/5, 369/b/12, 375/a/13,
394/b/6

ķ. +ıdur 381/b/9

ķ. +ıyıla 321/a/9

ķ. +ım 255/b/11, 299/a/1, 325/b/4,
355/a/12, 357/b/9, 370/a/2, 389/b/1,
402/b/10

ķ. +ımı 342/b/12, 386/b/14

ķ. +ına 352/a/11, 381/a/6, 385/b/4,
394/b/7

ķ. +ında 389/b/3, 392/b/15

ķ. +ından 323/a/10, 342/b/1,
379/b/1, 387/b/14

ķ. +ıyla 380/b/7, 381/b/7, 381/b/11

ķ. +ları 249/a/9, 298/b/15, 367/b/15

ķ. +lar 259/a/5

ķuyu : Kuyu.

ķ. 363/b/3, 363/b/3, 363/a/13,
366/b/4, 366/b/10

ķ. +nuñ 363/a/14, 366/b/6, 366/b/8

ķ. +ya 257/b/5, 365/a/6, 365/a/8,
366/b/4

ķ. +sın 291/b/10

ķ. +lar 358/b/4

ķuzı : Kuzu, koyun yavrusu.

ķ. 283/a/11, 283/a/12

ķ. +sı 349/a/6

ķuzıla- : Kuzulamak, kuzu doğurmak.

ķ. -rken 364/a/2

ķüçük : Küçük.

ķ. 362/a/6, 379/b/2, 396/a/6

ķ. +den 316/a/6

ķüçürek : Küçücük.

ķ. 329/a/8

ķüffār (A.) : Kafirler.

ķ. 211/b/11, 222/b/2, 258/a/14

ķ. +ı 249/b/1

ķüfr → **ķüfür**

ķ. +ile 400/b/6

ķüfür (A.) : Kafirlik, dinsizlik.

ķ. 373/b/8

ķükürd : Kükürt.

ķ. +i 400/a/8

ķül : Kül.

ķ. 322/b/14, 322/b/14

ķ. +ini 208/a/10, 349/b/9

ķüllī (A.) : Tamamı.

ķ. 225/b/8

ķ. +si 203/a/6, 211/b/15, 234/a/2

ķ. +müz 228/a/4

ķülüng (F.) : Kazma.

ķ. 304/b/1

ķ. +ile 304/b/4

ķüncide (F.) : Susam.

ķ. 349/a/15

ķünd (F.) : Kör, anlayışsız.

ķ. 284/b/10, 358/b/14

ķüngür : Bir kuş türüdür.

ķ. 325/b/3

ķüp : Küp.

ķ. +e 315/a/15

küre (A.) : Küre, toparlak.

k. 272/a/1

k. +den 271/b/13

k. +sinüñ 271/b/11

k. +ler 329/a/1

kürk : Kürk.

k. 313/b/10, 369/a/1

küstāḥ (F.) : Küstah.

k. 330/b/8

L

lā : Arap alfabesinde bir harf.

l. +nuñ 205/a/14

lācerem (A.) : Kuşkusuz, şüphesiz.

l. 223/a/7, 383/b/4

lahm (A.) : Et.

l. +ı 315/a/13

lahza (A.) : An, çok kısa bir süre.

l. 204/a/14, 243/b/13

lā'ik → **lāyik**

l. 260/a/14

lākin (A.) : Ancak, ama, ne var ki.

l. 200/b/8, 244/b/6, 245/a/5,

251/b/10, 311/a/13, 314/b/15, 333/b/3,

344/b/1, 344/b/4, 349/a/2, 353/b/1,

358/b/11, 363/b/12, 369/b/15, 370/a/7,

373/b/6, 389/b/3, 389/b/13

laḳlaḳ (A.) : Leylek.

l. 327/b/7, 327/b/8, 327/b/11,

327/b/15, 328/a/1

l. +lar 327/b/13

laḳve (A.) : Ağız çarpılması.

l. +ye 204/b/3, 208/b/4

la'1 (A.) : Kırmızı, al, lal taşı.

l. 271/b/12

l. +a 272/a/4

la'net (A.) : Lanet, beddua.

l. 256/a/10, 302/b/9, 386/a/11,

386/a/15, 391/a/4

l. +i 343/b/9, 391/a/7

laḳif (A.) : Hoş, güzel.

l. 204/b/2, 208/b/5, 209/a/11,

211/a/5, 213/a/14, 213/a/14, 223/b/9,

225/b/1, 225/a/13, 271/b/12, 271/a/12,

283/a/6, 300/a/15, 302/a/2, 303/a/2,

304/b/7, 306/b/1, 306/b/7, 306/b/8,

308/a/14, 315/a/14, 316/b/9, 317/a/9,

318/b/4, 321/a/9, 328/b/3, 329/a/9,

330/b/13, 331/b/10, 338/b/1, 347/b/2,

350/b/14, 351/b/3, 352/a/14, 373/b/10,

373/b/15, 392/b/1, 393/a/6, 394/a/10

l. +dür 201/b/7, 222/b/10, 223/a/2,

223/a/11, 230/a/7, 270/a/10, 291/a/5,

295/a/9, 299/b/14, 304/b/8, 306/b/8,

374/b/2, 383/a/15, 392/a/13

l. +i 291/a/6

l. +e 338/b/1, 338/b/8

l. +den 295/a/10

lāyik (A.) : Yaraşır, uygun.

l. 278/a/13

legen : Leğen.

l. 266/b/5, 266/b/6

l. +den 324/a/2

legin → **legen**

l. 264/b/10, 264/b/11

lemis (A.) : El sürme, dokunma.

l. +dür 222/b/12

lems → **lemis**

l. +i 230/a/13

lenger (F.) : Gemi demiri, çapa.

1. **+i** 344/b/15

leşker (F.) : Asker, ordu.

1. 217/b/12, 227/b/2, 240/b/8,
241/a/15, 262/b/5, 262/b/12, 263/a/8,
267/a/12, 278/a/15, 289/b/5, 293/a/15,
294/a/12, 384/b/3

1. **+dür** 248/b/2

1. **+ile** 219/b/14, 242/b/12, 245/a/2,
251/a/9, 251/a/11, 258/b/1, 267/b/8,
303/b/15, 393/a/7, 394/a/15

1. **+üñ** 335/a/5

1. **+e** 245/a/2, 262/b/4, 384/b/3

1. **+de** 267/b/13

1. **+ümde** 278/b/1

1. **+imden** 217/b/5

1. **+ümle** 278/a/2

1. **+i** 211/b/13, 213/a/8, 218/a/10,
218/a/14, 218/a/14, 226/b/1, 234/b/9,
238/b/4, 241/b/1, 241/b/3, 241/b/13,
248/b/1, 251/a/11, 257/b/2, 257/b/4,
261/b/3, 262/a/14, 263/a/6, 264/a/6,
264/a/8, 267/b/11, 267/b/13, 268/a/1,
328/b/7, 332/b/14, 393/a/8, 398/b/7

1. **+idür** 249/a/15, 394/a/3

1. **+inüñ** 240/a/15

1. **+ini** 241/b/8, 305/b/9

1. **+ine** 240/b/12

1. **+inde** 240/a/14

1. **+inden** 263/b/4, 401/a/6

1. **+ler** 241/a/9

leţāfet (A.) : Zariflik, hoşluk.

1. **+ile** 393/b/4

1. **+i** 208/b/5

1. **+ine** 343/a/10

1. **+inden** 393/b/4

levin → **levn**

1. **+de** 331/b/15, 332/a/1

levn (A.) : Tür, renk.

1. **+i** 202/b/5, 352/a/13

leyil (A.) : Gece.

1. **+den** 363/b/13

leyletü'l-cin (A.) : Cin gecesi.

1. **+de** 254/a/8

leyüşā (A.) : Ölü, yaşamayan.

1. **+dur** 403/a/2

lezzet (A.) : Tad, lezzet.

1. 282/b/15

1. **+i** 202/b/8, 202/b/9

1. **+in** 244/a/1

1. **+ini** 282/a/13

1. **+leri** 230/a/7

līf (A.) : Lif, tel.

1. **+i** 211/b/4

līkin → **lākin**

1. 211/b/9, 216/a/6, 222/b/2,
246/b/11, 249/b/10, 253/a/4, 263/b/13,
269/b/4, 272/a/5, 273/a/8, 296/b/1,
296/a/1, 324/a/7, 326/a/3, 330/a/3,
345/a/14, 385/a/12, 386/b/7, 386/b/9

livāţa (A.) : Oğlancılık.

1. 236/b/2, 236/b/4

loķma : Lokma.

1. 382/b/9

luġat (A.) : Sözlük.

1. **+ı** 229/a/8

1. **+ları** 229/a/11

lūrī : Bir kuş türü.

1. 309/b/7, 312/a/8

luṭf (A.) : İyilik, iyi davranış.

l. +uñla 376/b/10

lūṭī (A.) : Oğlancı.

l. 366/b/14

lüle (F.) : Boru.

l. +si 221/b/1

M

ma'būd (A.) : İbadet edilen, tanrı.

m. 249/a/5

ma'cūn (A.) : Hamur kıvamında.

m. 231/b/3, 387/a/5

m. +lara 204/a/12, 206/b/1

mādām (A.) : Madem ki.

m. 211/a/10, 216/b/12, 268/b/11,
314/a/12, 321/a/1, 325/b/1, 351/a/9

ma'danūs (A.) : Maydonoz.

m. 393/b/8

m. +dan 387/a/2

ma'de (A.) : Mide.

m. 283/b/6

m. +i 205/b/12, 315/a/13, 330/b/3

m. +ye 206/b/12, 208/b/9, 283/b/2,
330/b/3, 342/a/6

m. +si 235/b/10, 283/b/3, 311/a/13

m. +sinüñ 283/b/1

m. +sine 283/b/3

m. +sinde 311/a/11, 357/b/11

ma'den (A.) : Maden.

m. +dür 304/a/5

m. +e 304/b/1

ma'denci : Madenci, maden işi yapan.

m. 290/b/1, 290/b/2, 290/b/4,
290/b/9

ma'din (A.) : Maden.

m. +de 304/a/14

m. +den 219/a/5

m. +ine 219/a/2

mağāre (A.) : Mağara.

m. 291/b/13, 297/b/7, 350/b/4,
362/b/8, 363/a/5, 363/a/8

m. +nüñ 396/b/14

m. +ye 290/b/1, 290/b/15, 299/b/5,
299/a/12, 304/a/6, 304/a/11, 341/b/13,
362/b/7, 363/a/4, 368/b/2, 396/b/13,
397/a/1, 397/a/8

m. +de 290/a/14, 350/b/5, 397/a/8

m. +den 299/a/13

m. +ler 304/a/5

m. +lerde 304/a/6

mağlūb (A.) : Yenik, yenilmiş.

m. 316/a/12

m. +uñ 316/a/13

m. +unuñ 316/a/15

mağrib (A.) : Batı.

m. 214/a/3, 214/a/6, 214/a/9,
215/a/14, 219/b/10, 219/b/12, 220/a/7,
220/a/12, 220/a/13, 238/b/9, 379/a/2

m. +üñ 219/b/14

m. +i 260/b/2

m. +e 296/b/1

m. +de 253/a/5, 307/a/3

m. +den 306/b/4

mağrūf (A.) : Bilinen, tanınan.

m. 320/a/13

mağrūr (A.) : Gururlu.

m. 265/b/4, 266/b/11, 302/a/14,
327/a/14, 368/a/9

maḥāl (A.) : Yer, mekan.

- m. +dur** 212/b/3
- maḥalle** (A.) : Mahalle, bölge, civar.
- m. +lerinde** 284/b/13
- maḥallı** → **maḥalle**
- m.** 223/a/9
- maḥbūs** (A.) : Hapsedilmiş.
- m.** 220/a/3, 278/a/1, 298/b/9, 320/b/3
- m. +dur** 324/b/3
- m. +ıdı** 321/a/1
- maḥfī** (A.) : Gizli, saklı.
- m. +dür** 222/b/15
- māhidet** (A.) : Bir taş adı.
- m.** 325/a/10
- maḥkūm** (A.) : Hüküm giyen.
- m. -ı qarınca+lara** 398/b/5
- maḥlūk** (A.) : Yaratılmış yaratılan.
- m.** 352/b/11
- m. +ıla** 275/b/13
- m. +uñ** 264/b/7
- m. +a** 275/b/13
- m. +da** 277/a/5
- maḥlūkāt** (A.) : Yaratılanlar, varlıklar.
- m.** 375/a/5
- m. +ıla** 403/b/13, 403/b/14
- m. +uñ** 396/b/6
- m. +sın** 399/a/1
- m. +ınuñ** 397/a/6, 400/b/3
- maḥrec** (A.) : Çıkış yeri, çıkış noktası.
- m. +i** 228/b/3
- maḥrūm** (A.) : Yoksun.
- m.** 337/b/12, 363/b/15, 376/b/5
- maḥv** (A.) : Yok etme, ortadan kaldırma.
- m.** 337/a/8
- maḥzūn** (A.) : Hüzünlü.
- m.** 222/b/5, 376/a/8
- maḥ‘ad** (A.) : Kıç, oturak.
- m. +ına** 362/a/3, 391/a/15, 399/b/15
- maḥām** (A.) : Makam, görev yeri.
- m.** 218/b/9, 219/a/15, 300/a/13, 395/b/6
- m. +da** 215/b/12
- m. +ı** 219/a/15, 300/a/8, 403/a/10
- m. +ın** 386/a/14
- m. +ına** 308/b/5, 313/b/14, 314/a/5
- maḥbūl** (A.) : Kabul edilmiş, beğenilen.
- m.** 221/a/14
- m. +dur** 313/a/2
- maḥlūb** (A.) : Ters yüz edilmiş.
- m. +dur** 277/a/13, 277/a/14
- maḥrı‘a** : Su kabağı?.
- m.** 295/b/6
- maḥşūd** (A.) : İstek, kast edilen.
- m.** 228/a/12, 229/a/6, 237/b/11, 239/b/15, 242/b/12, 260/b/13, 263/b/5, 265/a/8, 268/a/6, 269/b/1, 272/a/4, 275/b/1, 276/b/13, 279/b/1, 279/a/1, 284/a/11, 286/b/8, 289/b/14, 296/b/14, 297/a/15, 305/b/5, 313/b/3, 318/b/1, 321/a/2, 327/b/5, 327/b/14, 340/a/15, 348/a/1, 349/b/8, 349/a/1, 363/a/7, 366/b/2, 377/a/5, 387/b/6
- m. +a** 321/a/2
- makteseb** (A.) : Kazanılmış, hakedilmiş.
- m.** 256/a/1
- māl** (A.) : Mal, varlık, servet.
- m.** 218/a/1, 233/b/7, 240/a/6,

242/a/8, 272/a/15, 300/b/7

m. +dur 233/a/8, 237/a/1

m. +ında 386/b/12

mālihūyā (F.) : Karasevdalı,
melankolik.

m. +dan 212/a/15

mālik (A.) : Sahip.

m. 208/b/1

m. +e 383/b/7

māllu : Mal sahibi.

m. 248/a/15

ma'lūm (A.) : Bilinen.

m. 241/b/8, 242/b/12, 243/b/3,

260/a/8, 266/b/3, 297/a/8, 297/a/11,

307/b/8, 318/b/11, 321/b/11, 340/b/8,

347/b/8

m. +dur 315/a/13, 342/a/15, 349/a/7,

370/b/12, 382/a/8

ma'mūr (A.) : Bayındır, imar edilmiş.

m. 402/a/2

ma'mūrlık : Bayındırlık.

m. +ı 218/b/13

ma'nā (A.) : Anlam, mana.

m. 212/b/3, 320/b/15

m. +ya 281/b/6

m. +sınadur 205/a/14

m. -yı āyet 343/b/1

m. -yı laṭīf+dūr 230/a/7

mancınık : Mancınık.

m. 360/b/4, 384/b/14

m. +ıla 384/b/15, 385/a/9, 390/b/11

ma'nī → **ma'nā**

m. +si 217/b/10, 256/a/3, 282/b/12

m. +sinde 270/a/9

manşūr (A.) : Muzaffer, destek.

m. 247/a/6, 332/b/14

manṭar : Mantar.

m. 396/a/14

manzara (A.) : Görünüm, görüntü.

m. +da 270/a/2, 290/a/12

m. +sında 296/b/5

mār (F.) : Yılan.

m. 237/a/1

maraz (A.) : Hastalık.

m. 395/b/7

m. +dan 281/b/7

marrengüş (F.) : Yılan.

m. +dan 386/a/6

ma'rūf (A.) : Bilinen, tanınan.

m. 321/b/10, 322/a/6, 323/a/3,

327/b/7, 328/a/5, 329/a/14

m. +dur 304/b/9, 354/a/10, 364/a/12

masaḥ (A.) : Cin.

m. 254/b/8, 292/a/15

maşāliḥīn (A.) : Cinler.

m. 233/b/1

maşḥ (A.) : Cin.

m. 361/b/5

maşhara (A.) : Eğlenme.

m. +ya 255/b/4

maşharalık : Maskaralık, soytarılık.

m. +a 336/b/5

maşlahat (A.) : Durum, husus, iş.

m. 228/a/6, 275/b/2, 330/a/7

m. +ı 330/a/8

m. +a 364/a/9

m. +um 333/b/6

maşnū' (A.) : Uydurma, düzmece.

m. 275/a/15

maşrū' (A.) : Sara hastası.

m. +a 203/b/4

maştakī (A.) : Sakız.

m. 275/b/3

maşraba (A.) : Su kabı.

m. 244/b/7

m. +ı 244/b/11

maşrık (A.) : Doğu.

m. 214/a/8, 214/a/10, 221/b/1,

245/b/13, 322/b/6, 325/a/5, 377/a/9

m. +ı 238/b/9, 260/b/2

m. +a 306/b/4

m. +da 307/a/3

m. +dan 296/a/15, 391/b/6

maṭbah (A.) : Mutfak.

m. +da 321/a/14

ma'vīn : Bir ağaç türü.

m. 214/a/15

māyi (A.) : Sıvı.

m. +si 283/a/12

mażarat → **mażarrat**

m. 363/b/7

mażarrat (A.) : Zararlar.

m. 358/a/1, 383/b/10, 383/b/10,

383/b/15, 402/a/11

m. +ı 324/b/4, 373/b/5, 373/b/6,

373/b/10

mażarratlu : Zararlı.

m. 330/b/1

māzī (A.) : Geçmiş.

m. +de 360/a/3

mazlūm (A.) : Zulme uğramış,

mazlum.

m. +lara 244/a/5

mazmūm (A.) : Eklenmiş, artırılmış.

m. 327/b/14, 327/a/4

m. +dur 325/b/13

māzū (F.) : Mazı.

m. 201/b/11, 201/b/14, 309/b/6

ma'zūl (A.) : Görevden alınmış,
azledilmiş.

m. 367/a/11

mebāzā (A.) : Kazara, rastgele.

m. 347/b/3

mebnī (A.) : Bina edilmiş, dayanan.

m. +dür 273/a/6

mecāl (A.) : Güç, kuvvet.

m. 343/a/9

mecānin (A.) : Deliler.

m. 273/a/4

mecāzen (A.) : Mecaz olarak.

m. 329/b/15

meclis (A.) : Toplantı yeri.

m. +ine 227/a/2

mecnūn (A.) : Deli.

m. 274/a/5

mecrūḥ (A.) : Yaralı.

m. 307/b/13, 352/b/13, 359/b/7,
361/a/8

meçhūl (A.) : Bilinmeyen.

m. 213/b/8

meddāḥ (A.) : Övücü.

m. +umuzdur 289/a/7

meded (A.) : Yardım, imdat.

m. 298/a/12

medfūn (A.) : Gömülü, defnedilmiş.

m. 290/a/7

medḥ → **mediḥ**

m. 205/a/8, 334/b/8

- m. +i** 334/b/8
- m. +in** 233/b/8
- medhüş** (A.) : Ürkmüş, dehşete kapılmış.
m. 227/b/10, 228/a/2, 228/a/2, 228/a/3
- m. +ıdur** 225/b/8
- medih** (A.) : Övgü konusu.
m. 289/a/7, 290/a/4, 321/b/6, 334/b/14, 343/b/12
- medīnetü'ş-şemsi** (A.) : Güneş şehri.
m. 322/b/7
- meflūc** (A.) : Felçli.
m. 247/a/13, 378/a/10
m. +a 201/a/8
- meflūclık** : Felçli olma durumu.
m. +ı 355/b/6
- meger** (F.) : Oysa ki, meğer.
m. 205/a/12, 207/a/3, 209/b/12, 211/b/12, 217/b/11, 223/a/10, 225/b/11, 245/b/10, 250/a/3, 251/b/15, 290/a/1, 306/b/3, 309/b/12, 310/a/7, 318/b/5, 318/b/7, 321/a/11, 324/b/13, 335/a/8, 338/b/14, 341/a/5, 347/b/15, 357/b/12, 359/b/12, 361/b/3, 363/a/2, 368/b/7, 379/b/5, 385/b/10, 393/a/6, 393/a/15, 396/a/11
- megir** → **meger**
m. 290/b/3
- meḥān** (A.) : Küçümsenmiş.
m. +dur 384/a/1
- mehīb** (A.) : Heybetli.
m. 357/a/6
- mehriyye** (A.) : Bir tür cin.
m. 338/a/14
- mekāber** (A.) Kabirler.
m. +e 305/a/1
- mekān** (A.) : Mekan, yer.
m. 251/b/4
- mekle-** : İmeklemek.
m. -r 312/b/3
- mekr** (A.) : Düzen, hile.
m. +inden 395/a/5
- mekrūh** (A.) : İğrenç, tiksinti veren.
m. +dur 349/a/2
- mekük** : Mekik.
m. 368/a/2
- melā'ike** (A.) : Melekler.
m. 256/a/10, 256/a/11, 291/a/6, 292/a/14
m. +dür 295/a/13, 383/b/1
m. +ye 256/a/8
m. +den 292/b/15
m. +dendür 295/a/4
- melāmet** (A.) : Kınama, azarlama.
m. 292/a/9
- melek** (A.) : Melek.
m. +ile 294/a/1
m. +den 294/a/6
- melekūt** (A.) : Melekler alemi.
m. +a 295/a/10
- melekū'l-mevt** (A.) : Ölüm meleği, Azrail.
m. 233/b/6
- melik** (A.) : Hükümdar, padişah.
m. 200/a/1, 203/a/1, 209/b/5, 210/a/8, 210/a/12, 216/b/8, 216/b/11, 217/b/2, 219/b/3, 219/b/3, 219/b/12, 219/b/13, 219/b/15, 220/a/2, 226/a/8, 227/b/15, 245/b/1, 263/b/12, 264/b/14,

264/a/5, 265/b/8, 265/a/5, 276/b/8,
285/b/6, 285/b/11, 285/b/14, 286/b/5,
286/a/6, 286/a/10, 286/a/12, 286/a/13,
287/a/1, 298/a/9, 298/a/13, 308/b/7,
308/b/9, 308/a/10, 308/a/13, 308/a/14,
332/a/5, 333/a/2, 336/b/10, 336/b/13,
336/b/15, 371/a/1, 384/b/5

m. +dür 349/b/9

m. +üñ 286/b/7, 372/b/1

m. +e 265/a/2, 328/b/7

m. +den 264/a/11

m. +i 227/a/11, 239/a/9, 262/b/12,
298/a/9, 303/b/5, 308/b/5, 378/a/5,
385/b/5

m. +inüñ 261/b/4

m. +leri 254/a/14

m. +ler 201/a/9

m. -i 'acem 216/b/4, 216/b/6,
216/b/9, 263/b/8, 384/a/11

m. -i bulgār+dur 243/a/2

m. -i derbend+i 356/b/9, 356/b/11

m. -i dımışk+uñ 269/b/8

m. -i kıammār 251/b/15

m. -i kisrā 336/b/5

m. -i mağrib 214/a/9, 219/b/14

m. -i mihrācber 342/b/9

m. -i nevbe+den 277/b/14, 278/a/3,
278/a/8

m. -i rüm+a 227/b/9, 227/b/10,
227/b/12, 227/b/12, 228/a/4

m. -i serendīb 279/a/9

m. -i şīn 242/b/3, 370/b/14

m. -i sīstān 308/b/2, 308/a/7

m. -i şābur 235/a/14

m. -i türk 289/b/5

m. -i türkān 202/b/12

m. -i pencehīr+e 304/a/12

meliki'l-'acem (A.) : Acem meliki.

m. 263/b/8

meliki'l-mātil (A.) : Matil meliki.

m. 252/a/15

melikzāde (A.) : Hükümdar oğlu.

m. 302/a/1, 302/a/3, 302/a/4,
302/a/5

m. +yidiler 362/b/4

melūl (A.) : Üzgün, bıkkın.

m. 210/b/9, 225/a/12, 267/b/15,
282/b/9, 290/a/2, 313/a/15, 341/a/7,
376/a/7, 376/a/9

m. +sın 286/a/8

mel'ün (A.) : Lanetlenmiş.

m. 275/b/7

memleket (A.) : Ülke, devlet, şehir,
doğum yeri.

m. 279/a/14, 288/a/5, 294/b/11,
350/b/10, 401/a/2

m. +i 221/a/13, 228/a/11, 260/b/7,
286/b/6, 401/a/4

m. +e 242/b/5

m. +de 248/b/3

m. +ümden 226/a/12

m. +i 256/b/13, 381/b/15

m. +idür 248/a/15

m. +in 350/b/11

m. -i dārā 350/b/8,

men' (A.) : Engelleme.

m. 218/a/4, 253/a/12, 258/b/2,
300/b/13, 349/a/12

menāre (A.) : Minare.

- m.** 377/b/13, 378/a/2
- menfa‘at** (A.) : Çıkar, fayda.
m. 203/b/4, 274/b/8, 274/b/14, 315/a/6, 337/a/12, 341/b/10, 348/a/14, 383/b/10, 383/b/15
m. +çun 273/a/10
m. +dur 274/b/13, 391/b/9
m. +dan 383/b/11
m. +ı 201/b/9, 203/b/1, 204/a/11, 205/b/7, 205/a/6, 205/a/9, 272/b/12, 285/b/13, 315/a/5, 336/b/2, 370/b/12, 380/b/4, 387/a/6, 395/a/10
m. +ında 212/b/4
m. +lar 348/a/15
- menfa‘atlı** : Faydalı, yararlı.
m. 202/a/10, 204/b/9, 205/a/4, 211/a/5, 272/b/7, 317/a/2
- meni‘** → **men‘**
m. 211/a/15, 223/b/3, 333/b/14, 356/b/10, 367/b/4, 384/b/2, 403/b/5
- meni** (A.) : Meni, döl suyu.
m. +yi 231/b/13
- mense** (A.) : Kök, kaynak.
m. +üm 226/b/7
- meñüz** : Beniz.
m. 280/a/10
- menzil** (A.) : Yol.
m. 296/a/15, 309/b/1, 309/b/1, 367/a/2
m. +e 306/b/10, 356/a/13
m. +inedür 252/a/9
- menzil** → **menzil**
m. +den 206/a/15
- menzile** (A.) : Derece, rütbe.
m. +sinde 255/b/14
- menzilet** → **menzile**
m. +üñ 255/b/14
- merdim** (F.) : İnsan, adam, halk.
m. 291/b/8
- merdūd** (A.) : Reddedilmiş, kovulmuş.
m. +dur 327/b/14
- merdümek** : Mercimek.
m. 272/a/12
- merdümhör** (F.) : İnsan yiyen, yamyam.
m. 253/a/3
- merhem** (A.) : Merhem, acı giderici.
m. 276/b/11
- merkad** (A.) : Mezar.
m. +ı 256/b/12
- merkeb** (A.) : Binit, eşek.
m. 243/b/12, 244/a/2
- merkez** (A.) : En orta nokta.
m. +inde 399/b/8
- mermer** (A.) : Mermer.
m. 217/b/7, 257/b/10
m. +den 396/a/6
- merşiyeye** (A.) : Ağıt.
m. +sin 249/a/4
- mertebe** (A.) : Rütbe, derece.
m. 227/b/5, 337/a/6
m. +si 295/a/9, 384/a/1
m. +sinedür 397/b/3
- mesāfet** (A.) : Uzaklık, ara, mesafe.
m. 296/a/15
- meşāne** (A.) : Sidik torbası.
m. +leri 209/a/10
- meşel** (A.) : Hikaye, anlatı.
m. 229/a/6, 232/b/13, 312/b/11,

325/b/11, 330/a/6, 349/a/7, 359/a/3,
400/a/15

m. +de 320/b/2

m. +i 227/b/7, 272/b/15, 280/a/13,
391/b/13, 400/a/11

m. +ine 274/b/4, 391/b/13

meşelâ (A.) : Örneğin.

m. 274/b/10

mes'ele (A.) : Konu, husus, sorun.

m. 274/b/7, 274/a/14, 276/a/2,
292/b/2, 314/a/9, 392/a/4

meşh (A.) : Sivama, silme.

m. 253/b/12, 254/b/9, 254/b/11,
301/a/12

mesih (A.) : Çirkin.

m. 301/a/11

mesken (A.) : Konut.

m. +üm 226/b/8

m. +leriñüze 398/b/7

m. +ler 254/b/4

mest (F.) : Sarhoş.

m. 203/b/7, 215/a/10, 304/a/13,
332/a/15, 337/a/1, 343/a/8, 344/a/1,
351/b/9, 389/a/5

mestlik : Sarhoşluk.

m. +i 357/b/10

mestür (A.) : Örtülü, kapalı.

m. 236/b/2

meşakkat (A.) : Sıkıntı, güçlük.

m. +ıla 305/a/5

m. +la 309/b/12

meş'ale (A.) : Meşale, aydınlatma
aracı.

m. 394/a/13

m. +ye 368/b/4

meşgûl (A.) : Uğraşan, ilgilenen.

m. 226/b/15, 236/a/4, 253/a/10,
275/b/12, 277/b/11, 289/a/11, 291/b/6,
301/a/2, 307/a/6, 330/a/6, 330/a/7,
339/b/2, 343/a/10, 364/a/4, 371/b/2,
393/a/4, 394/a/11, 400/a/5, 401/a/8,
401/a/11

meşhür (A.) : Şöhretli.

m. 201/b/11, 287/a/9, 310/a/1,
313/a/1, 321/a/8, 339/a/6, 345/b/4,
366/b/12, 369/b/1

m. +dur 213/b/8, 313/b/12, 336/b/4,
354/a/10, 383/a/6

meşveret (A.) : Danışma.

m. 227/b/3

metâ' (A.) : Mal, eşya.

m. 323/b/4

m. +ı 253/b/15

m. +umuzu 279/a/5

m. +iñuz 279/a/10

m. +ları 254/a/2, 254/a/3

m. +lar 253/b/14

metrûk (A.) : Terkedilmiş.

m. 229/a/8

mevc (A.) : Dalga.

m. 344/b/10, 375/b/5, 377/b/14,
378/a/6

m. +i 375/b/5

mevce → **mevc**

m. +leri 320/a/11

mevcüdât (A.) : Varlıklar.

m. 403/a/8

m. +uñ 275/a/15

m. +a 279/b/13

m. +da 281/a/12

mev'ıza (A.) : Öğüt, nasihat.

m. +ları 216/b/1

mevlā (A.) : Efendi, tanrı.

m. 276/a/3

mevlid (A.) : Doğum.

m. +i 256/b/12

mevlūd → **mevlid**

m. 247/b/7

mevrūş (A.) : Miras kalmış.

m. 255/b/15

mevsim (A.) : Mevsim.

m. -i hacc+da 338/a/10

mevşuf (A.) : Vasıflı.

m. +dur 237/b/15

mevt (A.) : Ölüm.

m. +i 216/a/11

m. +e 291/b/9

mevzūn (A.) : Ölçülü, düzenli.

m. 224/b/10, 224/b/13, 345/a/13

meydān (A.) : Alan, ortalık.

m. 218/a/15

m. +a 349/a/11

meyl (A.) : Eğilim, istek.

m. 357/b/1

meymūn (A.) : Maymun.

m. 210/b/11, 210/b/15, 254/b/9, 301/a/12, 355/b/1, 361/b/6, 367/b/1, 367/b/2, 367/b/2, 367/b/11, 367/a/7, 367/a/7, 367/a/15

m. +uñ 368/a/5

m. +a 368/a/1

m. +lar 367/b/13

m. +lardur 367/b/14

meymūncı : Maymuncu.

m. +lar 367/b/12

mezheb (A.) : Dini kol, mezhep.

m. +i 349/a/4

m. +ümüzde 279/a/12

mezmūm (A.) : Kötülenmiş, ayıplanmış.

m. 367/a/5

mı : mı.

m. 217/a/7, 227/b/13, 263/b/2, 263/b/2, 263/a/5, 279/a/10, 293/b/7, 293/b/7, 388/a/3

m. +dur 224/a/13, 227/a/2, 227/a/3, 266/a/11, 278/a/8, 285/a/2, 285/a/11, 289/a/8, 333/b/15, 375/b/7, 382/a/4

m. +ydi 327/b/2, 327/b/2

m. +dı 296/b/10, 296/b/10

m. +sın 307/a/14

mıñ (F.) : Çivi.

m. 378/b/11, 380/b/11

m. +uñ 324/b/2

m. +larla 324/b/2

mıñla- : Çivilemek.

m. -mıñlar 324/b/2

mi : mi.

m. 219/a/8, 233/b/2, 239/b/13, 262/a/15, 290/b/10, 301/b/6, 302/b/4, 387/b/6

m. +dür 217/a/10, 229/a/2, 229/a/2, 229/a/3, 266/a/11, 285/a/11, 290/a/15, 290/a/15, 305/a/9, 336/b/14

m. +ydi 242/b/8, 242/b/9

m. +yem 398/b/12

m. +sin 236/b/10, 242/b/7, 242/a/7, 266/a/5, 272/a/8, 275/a/8, 403/b/7

m. +siz 217/a/11, 275/a/3

mi'de (A.) : Mide.

m. +ler 212/a/15

miḥnet (A.) : Sıkıntı, acı, bela.

m. 233/b/11, 233/b/12, 233/b/12,
233/b/13, 236/b/2

m. +ile 340/a/14

m. +den 229/a/1

m. +ler 234/b/7

mīkāt (A.) : Buluşma yeri.

m. +larına 338/a/8

mīqdār (A.) : Mikdar, derece.

m. 224/b/2, 224/a/3, 226/a/11,
227/b/14, 248/b/1, 248/b/7, 248/b/7,
248/b/8, 248/b/9, 249/a/8, 250/b/11,
252/b/12, 254/b/2, 254/b/2, 258/a/1,
267/a/1, 275/b/1, 275/a/14, 277/b/10,
278/a/7, 288/b/5, 289/b/4, 297/a/1,
299/b/9, 306/a/14, 310/a/2, 312/a/7,
313/b/6, 319/b/2, 319/b/14, 319/b/15,
319/a/3, 319/a/8, 319/a/15, 320/a/4,
322/a/2, 322/a/6, 325/a/11, 332/a/2,
351/b/1, 351/b/9, 351/a/1, 352/b/13,
354/b/15, 360/b/1, 364/a/2, 375/a/3,
377/b/1, 378/b/3, 378/b/9, 380/b/6,
380/b/6, 382/b/4, 382/b/7, 389/b/5,
395/a/11, 400/b/12, 401/a/10,
401/a/11, 403/b/8

m. +dur 296/b/15, 319/b/10

m. +dadur 386/b/1

m. +ı 342/b/6, 382/a/1, 400/a/12

m. +ın 385/a/3

m. +ından 399/a/15

m. +ınca 306/b/10

mīlk (A.) : Mülk.

m. +ini 264/a/7, 270/b/6

m. +inde 203/b/8, 264/b/3, 373/a/7

milki'l-'arab (A.) : Arap mülkü.

m. 249/a/4

millet (A.) : Din mensupları.

m. +i 256/b/13

minber (A.) : Hutbe kürsüsü, minber.

m. +imde 396/a/1

m. +ümde 395/b/13

minkār (A.) : Gaga.

m. 238/b/14, 315/b/4

m. +umla 307/b/12

m. +ı 226/b/4, 309/b/2, 329/a/8,
330/a/3, 378/b/11

m. +ına 308/b/12

m. +ında 307/b/12, 308/b/7, 315/b/3

m. +ındağı 328/a/11

m. +ındandır 329/b/11

minnet (A.) : Şükran.

m. 222/b/7, 264/b/7

mīrās (A.) : Öleden kalanlar.

m. +dur 237/b/11

misāfir (A.) : Konuk.

m. +ler 204/b/5

mişāl (A.) : Örnek.

m. +i 223/b/9

m. +idür 336/a/11

m. +ini 306/b/5

misk (A.) : Mis, misk kokusu.

m. 245/b/4, 245/a/15, 248/b/12

mişkāl (A.) : Ağırılık ölçüsü.

m. 207/b/15, 273/b/1

miskīn (A.) : Zavallı, uyuşuk.

m. 244/b/1, 255/a/10, 298/b/5,
348/b/1, 384/a/15

mişl (A.) : Miktar, kat.

- m. +üñ** 294/b/2
m. +i 214/a/2, 224/a/14, 227/b/2, 227/a/15, 288/a/6, 297/b/1
m. +iyimiş 274/b/4
m. +ini 297/a/7
m. +ine 273/a/1
m. +inden 354/b/11
mīşe (F.) : Meşe.
m. 213/a/10, 250/b/10, 251/a/10, 298/b/10, 339/b/11
m. +ye 213/b/2, 355/a/9
m. +de 206/a/8, 298/b/10, 336/a/1, 352/a/1
m. +den 213/b/1, 213/a/15, 228/b/9
m. +si 206/a/4
m. +lerde 351/b/13
mīšetü'r-rahmān (A.) : Bir tür ağaç.
m. 203/b/14
mīşeyistān (F.) : Meşelik, orman.
m. +da 252/b/15
m. +lar 250/b/9
miyner : Minder.
m. 259/b/12
mizāc (A.) : Huy, karakter.
m. +ında 254/a/5
mizāḥ (A.) : Şakalı söz.
m. 269/a/9
mu'ālece (A.) : İlaçlı tedavi.
m. 274/a/11, 279/b/7
m. +ler 277/a/15
mu'allak (A.) : Sürüncemede kalmış, havada kalan.
m. 269/b/15
mu'āmele (A.) : İşlem, davranış.
m. 282/b/10
m. +ye 253/a/10
m. +si 393/a/13
m. +lerinde 254/a/5
mu'arrif (A.) : Bildiren.
m. +ler 304/b/6
mu'aṭṭar (A.) : Hoş kokulu, ıtır kokulu.
m. 308/b/4
mu'āvenet (A.) : Yardım etmek, yardımcılık.
m. +iyle 265/a/9
mu'ayyen (A.) : Belirli, belirlenmiş.
m. 373/a/1
mu'azzam (A.) : Büyük.
m. 366/a/12
mu'azzar (A.) : Kabahat, büyük günah.
m. 397/b/8
mubāḥ (A.) : Yapılmasında günah ve sevap olmayan şeyler.
m. 248/b/5, 251/b/15, 253/a/6, 263/a/15
mūcib (F.) : Gerek.
m. -i tecrībe 274/a/7
mu'ciz (A.) : Acze düşüren, acizleştiren.
m. +den 268/b/12
mu'cizāt (A.) : Mucizeler.
m. +ı 257/a/2
mu'cize (A.) : Mucize.
m. 257/a/15, 267/a/5, 267/a/8, 268/b/9, 268/a/7
m. +dür 264/b/1
m. +yile 222/a/11, 268/a/6
m. +mdür 258/b/10
m. +si 240/a/1

- m. +siydi** 238/b/15
- m. +sidür** 221/a/3
- mu'cizî** (A.) : Acze düşürenler.
m. 249/a/5
- muğannî** (A.) : Şarkıcı.
m. 331/b/9
- m. +yidi** 333/a/15
- m. +ler** 345/b/2
- muhabbet** (A.) : Sevgi, muhabbet.
m. +i 227/a/10
- muhāl** (A.) : Mümkün olmayan, olmaz, olmayacak.
m. +dur 223/a/3
- muhālefet** (A.) : Aykırılık, muhaliflik.
m. 257/a/4, 279/a/1, 291/b/1
- muhālifet** → **muhālefet**
m. +üm 228/a/5
- muhallil** (A.) : Şişkinlik giderici ilaç.
m. +dür 208/b/3
- muhannet** (A.) : Mumyalanmış.
m. 362/a/1, 362/a/3
- m. +dür** 367/a/3
- muhannetlik** : Mumyalanmışlık.
m. +i 362/a/1
- muhib** (A.) : Seven, dost.
m. 226/b/14
- muhiṭ** (A.) : Çevre, yöre.
m. 235/a/4, 323/b/13, 352/a/3, 354/a/5, 379/a/10
- m. +dür** 251/a/7, 276/a/4
- m. +e** 235/a/6
- m. +de** 321/b/13, 345/a/12
- muhkem** (A.) : Hükmü verilmiş, karar, hüküm.
m. 218/b/1, 235/a/13, 253/a/2, 267/b/10, 284/b/12, 293/b/14, 299/b/2, 309/b/10, 320/a/11, 340/a/1, 341/b/15, 342/a/6, 348/a/9, 348/a/10, 353/a/2, 353/a/6, 366/b/10, 366/a/8, 380/a/7, 382/a/1, 387/b/4, 398/b/1
- muḥliṣ** (A.) : Saf, temiz, katkısız.
m. +dür 341/b/12
- muhtelif** (A.) : Çeşitli.
m. 229/a/11, 237/a/2, 303/a/9
- m. +dür** 283/b/7, 386/b/1
- muhtemer** : Bir üzüm türü.
m. 210/b/6
- muḳābele** (A.) : Karşılık verme.
m. +sinde 253/b/15
- muḳābil** (A.) : Karşılık.
m. 241/a/6, 245/a/3, 249/a/13, 264/a/12, 289/b/11, 339/b/10, 383/b/14
- m. +dür** 371/b/14, 397/b/5
- muḳaddem** (A.) : Önde giden, sunulan, takdim edilen.
m. 228/a/14, 383/b/2
- muḳātele** (A.) : Vuruşma, birbirini öldürme.
m. 289/a/1
- m. +yile** 350/a/12
- m. +ye** 349/b/7
- muḳātil** (A.) : Biribini öldüren, vuruşan.
m. 403/a/1
- muḳāvemmet** (A.) : Karşı koyma, direnme, direniş.
m. 240/b/12
- muḳavvem** (A.) : Direnç gösteren.
m. +dür 397/b/8

muḳavves (A.) : Kavisli, kemerli, yay gibi.

m. 230/b/11

muḳavvī (A.) : Kuvvet veren, kuvvetlendiren.

m. +dūr 204/a/12

mum (F.) Mum.

m. 223/a/8, 393/b/4

m. +ıla 355/b/12, 393/a/3

m. +dan 393/b/2

m. +la 380/a/7

m. +lar 257/b/9, 371/a/3

m. +ları 371/a/4

mūmyā (F.) : Mumya.

m. 204/a/7

munşif (A.) : İnsaf eden, insafılı.

m. 375/b/14

muntazır (A.) : Nazar eden, gören, gözetleyen.

m. 259/a/6, 259/a/8, 345/b/3

m. +dum 276/b/13

murabba‘ (A.) : Dörde çıkarılmış, dörtlenmiş.

m. 305/b/3, 321/b/13

murād (A.) : İstek, dilek.

m. 232/b/10

m. +dur 392/a/6

m. +ım 260/a/5, 260/a/6

m. +uñ 260/a/5

murdār (A.) : Pis, kirli, islama göre olmayan yiyecek.

m. 366/b/12, 372/a/12

m. +dan 329/a/1

m. +ları 234/a/11

mürd (F.) : Mersin ağacı.

m. +ıla 200/b/1

mūrut → **mūrd**

m. 200/a/12, 200/a/14

m. +uñ 200/a/13

musahḥar (A.) : Ele geçirilmiş, yakalanmış.

m. 241/a/11, 288/a/6, 360/a/11, 401/a/1

mūşākār → **mūsikār**

m. 226/b/11

musallāt (A.) : Baş belası, başa bela olan.

m. 275/b/10, 278/b/12, 279/a/2, 310/b/14, 400/b/3

muşannif (A.) : Düzenleyici, sınıflandırıcı.

m. 254/b/11

muşavver (A.) : Resimli.

m. 216/b/4

muşhaf (A.) : Kur'an.

m. 249/a/3, 271/b/7

m. +uñ 249/a/3

m. +ı 270/a/12

mūsikār (F.) : Kaval.

m. +uñ 226/b/10

m. +am 226/b/5

mūsikī (A.) : Müzik.

m. 345/a/14

mussaḥar (A.) : Teslim olmuş, eline geçmiş.

m. +ıdı 247/a/4

muşabbak (A.) : Bir tür deri.

m. 270/a/3

mutāba‘at (A.) : Anlaşma, uzlaşma.

m. 257/a/1, 258/b/11, 261/a/12,

288/a/2

mutābi‘at → **mutāba‘at**

m. 257/a/3

muṭāli‘lū : Kitap okuyan, tahsilli.

m. 280/b/7

muṭalli‘ (A.) : Okuyan, talim eden.

m. 263/a/3, 301/b/7

muṭarrab (A.) : Neşelendiren,
eğlendiren.

m. +la 308/b/4

mutaşşif (A.) : Saf, temiz.

m. 362/a/14

m. +dur 330/b/6, 332/a/10

mutaşşıl (A.) : Tasalı, kederli.

m. 223/a/6

muṭavvel (A.) : Uzun.

m. 299/b/8

mu‘teber (A.) : İtibarlı, geçerli,
değerli.

m. 201/b/15, 334/a/6, 384/b/13

mu‘tedil (A.) : Orta karar, ortada.

m. 373/b/11, 398/a/7

mu‘tedīl → **mu‘tedil**

m. +i 254/a/13

mu‘tekif (A.) : Bir kenara çekilip
ibadetle meşgul olan.

m. 244/b/4

mu‘temedü’l-ḳavl (A.) : Sözü
doğrusu.

m. 319/a/11

mutevātir (A.) : Tevatür, dilden dile
anlatılan.

m. +dür 254/b/7

muṭi‘ (A.) : Veren, dağıtan.

m. 208/a/10, 240/b/10, 240/b/11,

240/b/11, 243/b/9, 260/b/3, 316/a/14,
328/b/10, 367/b/1, 367/b/10, 385/a/5

m. +dür 204/a/5

muṭrib (A.) : Çalgıcı, şarkıcı.

m. 226/a/10, 226/a/15

m. +i 333/a/15

m. +ler 226/a/2, 226/a/6, 345/b/2

m. +lerūñ 354/b/13

muṭribsiz : Çalgıcısız.

m. 333/b/4

muṭṭali‘ (A.) : Öğrenmiş, bilgili.

m. 263/a/7, 281/a/11, 290/a/1,

346/b/3, 358/a/3, 363/b/8

muvāfaḳat (A.) : Uygunluk, uzlaşma.

m. +ladur 280/a/7

muvāfıḳ (A.) : Uygun, yerinde.

m. 268/b/5, 280/b/1, 280/a/11

m. +dur 209/a/6

m. +dan 228/a/5

muḳaffer (A.) : Zafer kazanmış kişi.

m. 247/a/6

muḳarrat (A.) : Zararlı olanlar.

m. 400/a/6

muḳır (A.) : Zarar veren, yaramaz.

m. 373/b/7

m. +dur 281/b/9, 283/b/10, 330/b/3

mūzī → **mūzī**

m. 372/a/14

mūzī (A.) : Eziyet eden, eza çektiren.

m. 394/b/11

m. +dür 391/a/8, 391/a/8, 393/b/6

m. +den 341/b/12

muḳr → **muḳır**

m. 364/b/11

mübālaḳa (A.) : Abartılı, abartı.

- m. 218/a/1, 390/a/4
m. +yıla 373/a/12
mübālīga → **mübālāğa**
m. +yıla 310/b/5
mübārek (A.) : Bereketli.
m. 202/a/1, 204/b/9, 205/a/7,
209/b/1, 209/a/5, 210/b/1, 210/b/7,
211/a/13, 212/a/14, 236/b/6, 339/a/6,
372/b/12, 397/b/3, 397/b/7
m. +dür 200/a/12, 205/b/9
mübhem (A.) : Belirsiz, müphem.
m. 229/a/10
mübtelā (A.) : Düşkün, tutkun.
m. 235/a/8
mücāhed (A.) : Savaşma, uğraşma.
m. 279/b/8
mücellā (A.) : Parlak, cilalanmış.
m. 337/b/3
mücerreb (A.) : Tecrübe edilmiş,
denenmiş, sınanmış.
m. +dür 280/b/11, 329/a/13, 344/a/3
mücevvef (A.) : Oyuk, içi boş.
m. +dür 333/b/8
müctehid (A.) : İslam hukukunda
hüküm verme yetkisi olan.
m. 289/a/4
müddet (A.) : Zaman, vakit, süre.
m. 219/a/2, 219/a/3, 302/b/6,
322/a/12, 365/b/11, 376/a/5
m. +de 272/a/7, 310/b/2
m. +den 248/b/9
müdevver (A.) : Dönen, devr eden.
m. 305/b/4, 323/b/14, 377/a/11
m. +dür 317/b/8
m. +e 203/a/8
m. +ce 231/b/5
müdreğ (A.) : Anlaşılan.
m. 229/a/8
mü'ellif (A.) : Yazar, eser sahibi.
m. 358/b/8
m. +e 340/b/8
m. -i kitāb 270/b/5, 318/a/9, 356/b/7
mü'ezzin (A.) : Ezan okuyan.
m. 373/b/10
müfāharet (A.) : Övünme.
m. 242/b/10
müfessir (A.) : Tefsir eden, açıklayan.
m. +lerden 402/b/15
müfīd (A.) : İfade eden, anlatan.
m. +dür 391/a/12
müfsid (A.) : Bozucu, bozan.
m. 232/b/12, 304/b/3
m. +lerdür 252/b/9
müftī (A.) : Fetva veren, müftü.
m. 227/a/6
m. +ye 227/a/6
mühlet (A.) : Süre, iş bitene kadar
belirlenen süre.
m. 292/b/11
mühlik (A.) : Öldüren, öldürücü.
m. 224/a/15, 322/a/12, 368/a/12,
379/a/8, 380/b/5
m. +dür 276/a/3, 353/b/15, 378/b/9,
393/b/6
m. +idür 354/a/11
mühr (A.) : Mühür, imza.
m. 204/a/2
m. +i 223/a/8
mükāfāt (A.) : Ödül.
m. +ı 289/a/8, 290/a/5

- mükellef** (A.) : Sorumlu, kefil olan.
m. +inüñ 273/a/2
- mülâyim** (A.) : Yumuşak huylu, sakin.
m. 209/a/5
- mülâzimat** (A.) : Bir yere tutunup kalmak.
m. 298/a/2
- müllemak** (A.) : Renkli, alacalı.
m. 345/a/10
- mülük** (A.) : Hükümdarlar, melikler.
m. 278/a/12
- mülükâne** (A.) : Hükümdar gibi, melik gibi.
m. 334/a/10, 362/b/6
- mü'min** (A.) : İman etmiş, inanan, mümin.
m. 336/a/13, 336/a/14
m. +üñ 391/b/13
m. +ler 382/b/14
m. +lerüñ 382/b/13
m. +leri 391/b/12
- mümkün** (A.) : Mümkün, olabilir.
m. 314/a/13
m. +dür 299/b/9
- münâdî** (A.) : Nida eden, tellal.
m. 294/a/12
- münâkaşa** (A.) : Çekişme, münakaşa.
m. 307/a/5
- mün'akid** (A.) : İki taraf arasındaki ortak söz, sözleşme.
m. 342/a/2
- münakkaş** (A.) : Nakışlı, resimli, işlenmiş.
m. 204/a/2, 318/b/9
- münâsib** (A.) : Yerinde, uygun.
m. 277/b/13
- münâzi'a** (A.) : Ağız kavgası, sataşma.
m. 227/b/8
- münderis** (A.) : Eseri, izi kalmamış.
m. 270/b/7
- müneccim (I)** : Bir üzüm türü.
m. 208/a/2
- müneccim (II)** (A.) : Yıldız bilimci, astrolojiyle ilgilenen.
m. 216/b/4, 216/b/6, 216/b/7, 216/b/10, 216/b/13, 284/b/12, 284/b/13, 285/b/1, 285/b/5, 285/b/7, 285/a/6, 285/a/9, 285/a/11, 391/a/5
m. +di 263/b/9
m. +üñ 285/a/14
m. +leri 381/b/14
- münhezim** (A.) : Hezimete, bozguna uğrayan.
m. 245/a/3, 278/a/2, 332/b/14
- mün'im** (A.) : Nimet veren, yediren içiren.
m. 201/b/15
- münkatı'** (A.) : Kesilen, kesilmiş, kesik.
m. 302/b/12, 315/b/12, 324/b/11, 331/b/11, 354/a/11
- münker** (A.) : İnkâr edilmiş.
m. 213/a/9, 248/a/4, 273/a/5, 364/a/11
- münkir** (A.) : İnkâr eden.
m. 225/b/10, 273/b/5, 290/a/13, 304/b/9, 326/b/3
m. +dür 272/b/15, 291/a/5
m. +idüm 290/a/15
- müntehâ** (A.) : Nihayete ermiş, son

nokta.

m. 338/b/9

müntezir (A.) : Görünme.

m. 305/a/5, 308/a/10, 347/b/4

mürekkeb (A.) : Mürekkep, kalem boyası.

m. 204/a/4, 223/a/6

mürğ (F.) : Kuş.

m. -i zār+larda 351/b/13

mürted (A.) : İslam dininden çıkan.

m. 263/a/14

müsāfir → **misāfir**

m. 298/a/11

müsāvī (A.) : Eşit, denk.

m. 336/a/9

müseddes (A.) : Altışar.

m. 391/b/15

müsellem (A.) : Teslim edilmiş.

m. 227/b/6, 242/b/9

m. +dür 273/a/8

müşhil (A.) : İshal eden.

m. 207/b/4, 386/b/5

müslim (A.) : İslam dinine giren, müslüman.

m. 217/b/9, 222/a/12, 232/b/4, 298/a/14

müslimān → **müslümān**

m. +lar 249/b/7, 250/a/3

m. +lardur 248/b/10

müslimānlık : Müslümanlık.

m. 212/a/1

m. +dan 212/a/2

müslümān : Müslüman.

m. +lar 332/b/14

müstakīm (A.) : Doğru, düz.

m. 311/b/1, 399/b/9

m. +dür 288/b/10

müstemi‘ (A.) : Dinleyen, işiten, dinleyici.

m. 342/a/15

müste‘āb (A.) : Hoş, güzel bulunan.

m. 376/a/7

müslümān → **müslümān**

m. 400/b/5

m. +lar 373/b/9

müslümānlık → **müslimānlık**

m. 373/b/8

m. +da 298/a/7

müş‘abid (A.) : Hokkabaz.

m. 267/a/2

müşg (F.) : Misk.

m. 206/b/6, 219/a/11, 244/b/7, 244/a/10, 245/a/14, 310/b/1, 332/a/10, 352/a/8, 379/b/8, 381/b/10

m. +ile 245/b/2

m. +üñ 230/a/10, 230/a/11

m. +i 230/a/12

m. +e 371/b/14

müşkil (A.) : Güç, zor, çetin.

m. 251/b/9, 270/b/10, 356/a/14, 368/a/2

m. +dür 225/a/15, 353/b/14,

373/a/15

müşkül → **müşkil**

m. +dür 220/a/8

müşüg → **müşg**

m. 244/b/3, 310/a/15, 310/a/15, 373/b/6, 373/b/8

müte‘ellim (A.) : Elemlı, acı çeken.

m. 263/b/4

müte'essir (A.) : Hüzünlü, kederli, üzgün.

m. 227/b/12, 227/b/13

müteferriḳ (A.) : Farklı olan, dağınık.

m. 262/b/5, 263/a/8, 327/b/13, 369/a/5, 400/a/9, 401/a/8

müteḡayyir (A.) : Değişen, başkalaşan.

m. 277/b/12, 346/b/3

müteḡayyir (A.) : Şaşmış, şaşırmış.

m. 227/b/2

müteḡallid (A.) : Boynuna takan, yakılan, kuşanan.

m. +ile 257/b/2

müteḡayyir (A.) : Ayrıcalıklı, başkalaşan.

m. 223/b/14

mütekebbir (A.) : Büyüklük.

m. 313/a/5, 328/a/8, 332/a/5, 358/b/14, 359/b/4

m. +dür 363/b/11

m. +leredür 356/b/7

mütekellim (A.) : Söyleyen, konuşan.

m. +lerden 290/b/12

mütemerrid (A.) : Dikkafalı.

m. 388/a/10

mütevātir (A.) : Ağızdan ağıza söylenen, halk arasında dolaşan söz.

m. 295/b/15

mütevāzi' (A.) : Açakgönüllü, tevazu eden.

m. 336/b/2, 346/a/4

mütevekkil (A.) : Tevekkül eden, kadere inanmış.

m. 320/a/7, 320/a/8

mütevellid (A.) : Doğan, dünyaya

gelmiş.

m. 295/a/6, 361/b/8, 361/a/6, 390/a/15

müvekkel (A.) : Vekil tayin edilen.

m. 378/a/13

m. +imüz 257/b/7

müyesser (A.) : Kolay gelen, kolaylıkla yapılan.

m. 272/a/5

müzeyyen (A.) : Süslenmiş, süslü.

m. 301/a/15, 308/b/3, 377/a/5

m. +dür 318/b/6

müzmin (A.) : Eskimiş.

m. 395/b/7

N

nābedīd (F.) : Görünmez, belirsiz.

n. 215/b/7, 244/b/2, 244/b/14, 246/b/4, 260/a/9, 260/a/11, 266/a/8, 268/a/2, 269/b/8, 269/a/7, 293/b/3, 296/a/6, 304/a/7, 305/a/8, 325/b/6, 330/b/11, 358/a/4, 381/b/11

nāçār (F.) : Çaresiz.

n. 362/b/14, 400/b/13

n. -i cevāb 278/b/6

nāçāre → **nāçār**

n. 293/b/11

nādir (A.) : Az bulunan, nadir.

n. 247/b/7, 322/a/7, 388/a/6

n. +dür 212/b/9, 237/a/7

n. +i 237/a/7

nāfe (F.) : Bir çeşit misk kokusu.

n. 373/a/4, 373/a/4, 373/a/4, 373/a/5, 373/a/6, 373/a/7

- n. +nüñ** 373/b/5
n. +i 373/a/13
n. +si 373/a/12
n. +sin 310/a/15
n. +sinden 373/a/13
n. +ler 373/a/2
- nāfi‘** (A.) : Menfaatli, faydalı, yararlı.
n. 272/b/12, 280/b/15, 341/a/10
n. +dür 212/a/14, 316/b/12, 392/b/6
- nafiḥ** (A.) : Üfüren, üfürücü.
n. +den 342/b/8
- nāgāh** (F.) : Ansızın, vakitsiz.
n. 213/b/4, 220/a/12, 224/b/11, 243/a/3, 244/b/8, 257/b/4, 258/b/1, 264/a/10, 269/a/3, 271/b/9, 276/a/11, 289/a/1, 290/b/3, 296/b/3, 298/a/6, 299/a/1, 300/a/13, 301/a/5, 307/b/12, 307/a/15, 308/a/13, 310/b/3, 313/a/15, 327/b/12, 331/b/9, 338/a/2, 339/b/11, 340/a/12, 357/a/7, 360/b/10, 365/a/4, 366/a/1, 366/a/14, 378/a/6, 394/a/6
- nāḥiye** (A.) : Civar, bölge, çevre.
n. +dür 248/b/10
- nāḥiyet** → **nāḥiye**
n. +inde 345/a/2, 393/b/9
- naḥl** (F.) : Hurma ağacı.
n. -ı meryem 211/b/6
- naḥs** (A.) : Uğursuz, bahtsız.
n. 366/b/12
- nā’ib** (A.) : Birinin yerine geçen, vekalet.
n. 287/b/15
n. +üñ 228/a/7
n. +idür 223/a/11
n. +iyidi 263/b/9
- n. -i menāb+ı** 226/b/11
- nākes** (F.) : Pinti, cimri.
n. 278/a/10
n. +lere 312/b/11
n. +lerüñ 312/b/11
- nākış** (A.) : Eksik, kusurlu, tam olmayan.
n. 230/b/12
- nakış** (A.) : Nakış, resim, işleme.
n. 202/a/8, 202/a/8, 210/a/11, 216/b/5, 216/b/8, 216/a/13, 217/b/3
n. +lar 318/b/10
- nakıl** (A.) : Taşıma, nakletme.
n. 247/b/14, 267/b/7, 313/a/10, 339/a/14
- nakkāş** (A.) : Nakkaş, ressam.
n. 216/b/8, 266/a/3
n. +lar 204/b/1
- nakkāş-çin** (A.) : Çin işlemesi, süsü.
n. 204/a/3
- naql** → **nakıl**
n. 230/a/8, 296/a/11
- naqş** → **nākış**
n. 271/a/5
- naqş** → **nakış**
n. 204/b/1, 216/a/7, 222/b/5, 237/a/6
n. +ı 204/a/3
- nālān** (F.) : İnleyen, ağlayan.
n. 351/a/1
- nāle** (F.) : İnleme, inilti.
n. 322/a/1, 353/a/4, 366/a/12
- nāma’lık**: Hediye, bağış.
n. +ıla 234/b/8
- namāz** (F.) : Namaz, ibadet.

n. 212/a/6, 263/a/14, 306/a/2,
337/a/15, 343/b/2, 343/a/12

n. +1 263/a/15

n. +da 256/a/12

n. +dan 271/b/12

n. +1 271/b/9

n. +ına 271/b/11

n. -1 asr 343/a/11

namāz-güzār (F.) : Namazlarını eda eder olan.

n. +lardur 249/b/8

nāme (F.) : Mektup.

n. 210/a/13, 220/a/1, 240/b/13,
242/b/3, 243/a/9, 247/b/13, 328/b/9,
333/a/7, 333/a/11, 334/b/3

n. +ler 314/a/2

nāmurādlık : İsteksizlik.

n. +dan 216/a/9

nar (F.) : Nar meyvesi.

n. 212/a/7

n. +uñ 238/a/9, 331/a/15

n. -1 nicāt 258/b/7

n. -1 necāt 270/b/7

nārcıl (F.) : Hindistan cevizi.

n. 212/a/3, 212/a/8

naşārā (A.) : Hıristiyanlar.

n. 236/a/13

nāsazgār (F.) : Uygun görmeyen, muhalif.

n. +dur 358/a/8

nāsi (A.) : Unutan, unutucu.

n. 237/b/4

naşīb (A.) : Pay, hisse, Allah'ın nasip ettiği.

n. 272/a/8, 300/b/13

naşihat (A.) : Öğüt, tavsiye.

n. 279/a/1, 279/a/1, 288/b/4, 398/a/9

n. +1 398/a/10

nāsır (A.) : Nasır.

n. +a 355/b/8

nātūr (A.) : Natır.

n. 200/b/11

nāümīd (F.) : Ümitsiz.

n. 319/a/14

nāz (F.) : Naz, cilve, işve.

n. +ıla 358/b/15

nazar (A.) : Bakma, göz atma.

n. 216/b/1, 216/b/10, 216/a/13,
234/b/11, 234/b/12, 253/a/8, 260/a/1,
260/a/1, 260/a/9, 264/b/12, 268/a/8,
273/b/12, 273/a/8, 282/b/9, 285/a/8,
297/a/3, 298/a/7, 301/b/5, 302/a/2,
303/b/1, 308/b/5, 314/b/4, 314/b/9,
329/a/5, 334/a/9, 336/a/10, 346/b/8,
346/b/9, 357/a/11, 357/a/11, 371/b/11,
372/b/7, 383/a/10, 384/a/3, 393/a/2,
395/b/1, 400/b/13, 401/b/2

n. +ım 338/a/6

n. +1 223/b/13, 333/b/1

n. +ın 327/b/6, 399/a/6

n. +ında 403/b/12

naznāz : Bir yılan türü.

n. 388/b/3, 388/b/3

nāzük (F.) : Nazik, zarif, ince, saygılı.

n. +dür 318/b/6

ne : Ne.

n. 200/a/7, 205/b/4, 207/a/3,
207/a/11, 207/a/12, 208/b/6, 208/b/6,
211/b/11, 211/b/11, 211/b/11,
211/b/11, 211/b/12, 215/a/6, 215/a/6,

216/b/12, 217/b/10, 217/a/5, 217/a/6,
 219/a/4, 219/a/15, 220/b/5, 220/b/7,
 224/b/8, 224/b/15, 224/a/7, 225/b/5,
 226/b/12, 227/a/15, 228/b/13,
 230/a/15, 231/a/7, 232/b/4, 232/b/4,
 232/b/12, 233/a/2, 233/a/12, 234/b/7,
 235/b/6, 235/b/6, 235/a/4, 236/a/4,
 237/b/13, 237/a/12, 241/a/7, 242/a/2,
 242/a/8, 243/b/3, 243/b/3, 243/b/3,
 243/b/12, 243/a/14, 244/a/10,
 246/b/11, 246/b/11, 247/a/5, 248/b/3,
 248/b/7, 248/a/5, 248/a/5, 250/a/14,
 251/b/12, 251/a/5, 252/a/9, 252/a/11,
 255/b/6, 255/a/6, 255/a/6, 256/b/7,
 257/a/6, 257/a/6, 258/a/3, 258/a/4,
 258/a/4, 258/a/4, 260/a/13, 260/a/15,
 261/a/8, 263/b/6, 264/b/1, 264/b/1,
 264/b/5, 264/b/5, 264/a/2, 264/a/6,
 265/b/1, 265/b/2, 265/b/7, 265/b/8,
 266/a/6, 266/a/7, 267/a/14, 267/a/14,
 269/b/3, 270/a/4, 270/a/4, 270/a/8,
 270/a/8, 275/b/7, 275/b/15, 276/a/4,
 278/a/6, 279/a/9, 281/b/4, 282/b/12,
 282/a/8, 282/a/8, 283/b/15, 283/b/15,
 284/a/9, 284/a/10, 284/a/10, 285/b/3,
 285/b/12, 285/a/2, 285/a/6, 286/b/2,
 286/b/4, 286/b/5, 286/a/8, 287/b/3,
 288/a/1, 289/b/7, 289/a/9, 290/a/5,
 291/a/13, 293/b/7, 293/b/8, 293/a/6,
 296/b/7, 296/b/14, 298/a/15, 300/a/8,
 301/a/12, 301/a/13, 302/b/3, 303/b/8,
 304/a/13, 305/a/9, 308/b/9, 308/b/10,
 308/b/10, 308/b/10, 308/b/10, 309/b/3,
 309/b/10, 311/a/2, 311/a/2, 313/b/4,
 313/b/5, 319/b/2, 319/a/3, 320/a/4,

321/b/10, 321/b/11, 325/a/1, 329/a/2,
 329/a/5, 329/a/10, 330/a/2, 331/b/14,
 331/a/11, 332/a/6, 334/a/13, 335/a/4,
 336/b/9, 336/b/15, 338/b/8, 338/a/6,
 339/a/12, 342/b/11, 344/b/10, 345/b/8,
 345/b/9, 345/b/10, 345/b/10, 346/b/4,
 348/b/3, 348/b/6, 348/b/9, 348/a/15,
 349/a/3, 349/a/3, 354/a/3, 354/a/6,
 354/a/11, 354/a/12, 357/b/11,
 358/b/12, 359/b/13, 360/b/1, 360/b/8,
 361/a/15, 362/b/11, 362/a/8, 363/a/1,
 364/b/11, 366/a/7, 366/a/7, 368/b/1,
 368/a/7, 368/a/8, 371/a/4, 374/b/10,
 374/a/9, 377/a/15, 380/b/7, 380/b/8,
 381/b/11, 383/b/6, 383/b/7, 384/a/12,
 384/a/12, 384/a/14, 385/b/13, 385/a/5,
 386/b/11, 388/a/8, 388/a/8, 389/b/12,
 389/a/12, 392/a/8, 392/a/9, 392/a/12,
 392/a/12, 393/b/8, 393/a/2, 393/a/7,
 395/b/7, 395/a/12, 396/a/8, 398/a/11,
 400/a/12, 400/a/15, 401/b/7, 403/a/11,
 403/a/11

n. +yile 245/a/4

n. +nüñ 318/a/11

n. +yi 309/a/4, 372/a/14

n. +ye 221/b/11, 342/b/7, 353/a/11,
 378/b/15, 379/b/3, 389/a/2, 390/a/13,
 395/b/10

n. +ñ 396/a/10

n. +ydügin 257/a/10, 281/a/9

nebāt (A.) : Bitki.

n. 209/b/2, 274/a/3

n. +dan 274/a/3

nebí (A.) : Peygamber, haberci.

- n. 245/b/5, 245/a/12, 347/b/14
n. +yidi 270/a/8
nebk (A.) : Yaban kirazı.
n. 273/b/1
necāt (A.) : Kurtuluş.
n. 205/b/3
necīb (A.) : Soyu sopu temiz, asil.
n. +den 338/b/12
n. -i yemenī 338/b/11
necis (A.) : Pis, murdar.
n. 392/a/4, 392/a/7, 392/a/8
neden : Neden.
n. 217/a/8, 315/b/11, 372/b/14
n. +dür 291/b/5
nedür : Nedir.
n. 205/a/15, 214/a/14, 225/a/3,
227/a/12, 249/a/14, 249/a/15,
257/a/14, 260/a/5, 267/a/4, 276/a/8,
276/a/15, 286/b/1, 295/b/10, 320/b/11,
336/b/6, 370/b/8, 376/b/9
nef' (A.) : Menfaat, fayda, çıkar,
yarar.
n. +i 206/b/11, 283/b/9, 283/b/10
nefaḥ (A.) : Üfürme.
n. 294/a/7
neferīn → **nefrīn**
n. 224/a/10
nefes (A.) : Nefes, soluk.
n. 246/b/15, 294/b/13, 294/a/3,
342/b/8, 351/a/6, 355/b/15
n. +dür 282/b/14
n. +den 294/a/4
n. +i 378/a/3
n. +idür 384/b/12
n. +in 375/a/10, 375/a/10
n. +ine 224/a/14
n. +inden 384/a/8, 385/a/7
nefḥa (A.) : Üfürük.
n. 294/a/4
n. +sından 294/a/2
nefrīn (A.) : İlenç, nefret.
n. 330/a/9
nefs (A.) : Nefs, ruh, can.
n. +iñden 294/b/13
n. +inden 295/a/6
neft (F.) : Neft yağı, petrol.
n. +i 231/b/15
neheng (F.) : Timsah.
n. 308/b/8, 340/a/6, 344/b/4,
344/b/12, 344/b/14, 367/a/9, 374/b/5,
380/b/14, 380/a/14, 380/a/15, 381/b/1,
381/b/5, 381/b/6, 381/b/9, 381/b/9,
381/b/11, 381/a/3, 381/a/8, 390/b/1,
390/a/13
n. +dür 367/a/8
n. +üñ 381/b/7
n. +i 367/a/12, 380/b/5, 381/a/15
n. +e 344/b/13, 374/b/5
n. +de 363/b/10
n. +indür 381/b/4
nehy (A.) : Yasak, yasaklama.
n. 278/a/15, 337/a/15, 348/b/15
nekbet (A.) : Talihsizlik, bahtsızlık,
uğursuzluk.
n. 316/a/2
ne-kim : Neyi, ne kadar.
n. 246/b/3
neml (A.) : Karınca.
n. +e 398/b/2

nemür : Timsah, peleng.

n. 359/b/3

nenük : Demir?.

n. 270/a/15, 270/a/15

nerces → **nergis**

n. 211/a/5, 211/a/9

n. +e 211/a/8

nerede : Nerede.

n. 374/b/4

nereden : Nereden.

n. 243/a/10

nereye : Nereye.

n. 339/a/4, 355/a/11

nerges → **nergis**

n. 211/a/12

n. +üñ 211/a/11

nergis (A.) : Nergis.

n. 211/a/10

n. +dür 211/a/5

nesil (A.) : Nesil, kuşak, soy.

n. +den 238/a/3

nesl → **nesil**

n. +i 236/b/6, 313/b/13, 324/b/11

n. +idür 337/b/12

n. +indendir 250/b/6

n. +idendür 338/a/12, 338/a/13

n. +inden 245/b/11, 250/b/11,

299/b/10, 299/b/10, 337/b/7, 338/b/12

nesne : Nesne.

n. 201/a/6, 202/a/3, 205/b/11,

205/a/2, 212/b/8, 215/b/3, 219/b/4,

219/b/6, 223/a/3, 223/a/5, 224/b/6,

224/b/7, 225/a/1, 231/b/8, 232/a/9,

237/b/6, 238/b/15, 242/a/4, 252/b/13,

253/a/11, 256/a/2, 262/b/4, 263/b/14,

265/a/9, 265/a/10, 266/b/3, 270/b/13,

271/a/14, 274/a/10, 276/b/4, 276/b/14,

277/a/12, 279/a/6, 281/b/8, 281/a/11,

283/b/4, 283/b/9, 284/a/12, 293/b/4,

294/a/10, 302/b/4, 302/a/11, 304/b/9,

308/b/12, 316/b/1, 329/b/9, 330/b/10,

337/a/2, 340/b/8, 342/a/2, 344/a/3,

352/b/7, 353/b/7, 353/a/15, 356/b/15,

357/a/13, 365/b/14, 369/a/11, 370/a/2,

377/b/13, 379/a/3, 383/b/1, 383/b/1,

383/a/14, 383/a/15, 387/a/7, 388/a/8,

389/b/11, 391/b/14, 391/b/14, 392/b/2,

392/a/3, 393/a/14, 395/a/1, 396/a/4,

399/b/8, 400/a/9, 402/b/11, 403/b/11

n. +dür 228/a/13, 264/a/2, 288/b/9,

290/a/5, 319/b/7, 332/a/6, 377/a/15,

392/a/9, 403/b/12

n. +yile 266/b/2, 279/b/6

n. +nüñ 273/b/13, 276/a/3, 276/a/5,

328/a/6, 337/b/13

n. +i 273/a/9, 273/a/11, 275/b/9,

276/b/15, 276/a/4, 277/a/15, 278/b/10,

281/a/15, 285/b/13, 361/a/6, 380/a/13,

392/a/15, 399/b/1

n. +ye 304/b/10, 327/b/6, 346/b/12,

362/b/1, 381/a/5, 399/a/6

n. +de 276/a/5

n. +dedür 399/a/9

n. +den 222/b/9, 310/a/6, 317/a/9,

379/b/4, 389/a/8, 391/a/4

n. +ler 204/b/12, 261/a/9, 273/b/14,

274/b/7, 276/a/7

n. +lerüñ 389/a/11

n. +leri 230/a/6, 399/a/6

nesnecik : Küçük nesne.

n. 204/a/14, 223/b/11
neşât (A.) : Sevinç, neşe, şenlik.
n. 210/b/15, 225/a/6
neşnâs (nesnas) (F.) : Maymungiller,
maymun, goril, şenpaze vd.
n. 255/a/4, 297/b/12, 298/a/3,
298/a/4, 299/b/11
n. +**dur** 298/a/13
n. +**uñ** 298/a/1
n. +**lar** 254/b/7, 254/b/14
n. +**ları** 255/a/4
n. +**lara** 298/a/3
neşter (F.) : Ameliyat bıçağı, neşter.
n. +**i** 403/a/11, 403/b/11
n. +**ine** 309/b/13
nev' (A.) : Tür, çeşit.
n. 246/b/13, 254/b/14, 298/a/3,
326/a/11
n. +**idür** 243/a/1
n. +**i** 297/b/10, 392/b/12
n. -**i āḥar** 271/a/10, 271/a/12,
271/a/14
nevâdir (A.) : Nadir, az bulunan şeyler.
n. 213/b/13, 213/a/7, 214/b/3,
281/a/4
n. +**i** 207/b/11, 383/a/12
nevbet (F.) : Nöbet, sıra.
n. 218/a/2
nevcüvân (F.) : Taze, genç, delikanlı.
n. +**ıdı** 303/b/3
nevḥa (A.) : Ölüye sesli ağlama, ağıt.
n. 303/b/7
nevrüz (F.) : Yeni gün, ilk baharın
başlangıcı.
n. +**da** 324/b/13

n'eyle- : Neylemek, ne yapmak.
n. -**rsin** 242/a/7, 301/b/1
nezir (A.) : Adak, nezir.
n. 244/b/3
nısf (A.) : Yarım, yarı.
n. +**mıdur** 233/b/3
n. -**ı a'layis** 255/b/10
n. -**ı esfeli** 255/b/10
nısfu'l-leyl (A.) : Gece yarısı.
n. 302/a/10
nice → **niçe**
n. 258/b/11, 384/b/2
n. +**deyim** 365/a/13
nicesi → **niçe**
n. 365/b/2
niçe : Nice, pek, çok, nasıl.
n. 206/b/9, 206/a/12, 206/a/12,
207/a/8, 208/a/5, 209/b/12, 211/b/1,
211/b/13, 212/a/15, 214/b/1, 214/a/7,
215/b/10, 216/b/7, 216/a/12, 220/a/9,
221/a/6, 223/a/4, 224/a/11, 225/b/7,
225/b/8, 226/b/8, 227/b/5, 227/a/4,
227/a/7, 230/b/6, 234/b/9, 235/a/14,
238/a/9, 239/b/11, 242/b/6, 242/a/13,
245/a/15, 251/a/8, 252/a/7, 253/a/12,
254/a/5, 255/a/14, 257/a/5, 258/b/1,
258/b/4, 259/b/8, 259/a/3, 259/a/14,
260/b/12, 261/b/8, 262/b/11, 262/a/4,
263/b/10, 265/a/13, 267/b/8, 269/b/7,
270/b/4, 270/b/7, 271/b/13, 272/b/1,
273/b/1, 273/b/2, 273/b/3, 273/b/3,
273/b/4, 273/b/5, 273/b/13, 273/b/14,
274/b/9, 275/a/8, 276/a/7, 277/a/5,
279/b/14, 279/a/4, 285/b/2, 286/a/5,
287/a/1, 287/a/9, 287/a/15, 288/b/2,

288/a/15, 289/b/8, 290/a/4, 290/a/9,
292/b/11, 293/a/2, 293/a/14, 295/a/9,
296/a/3, 296/a/7, 297/b/9, 297/a/7,
298/b/6, 298/b/8, 298/a/1, 298/a/15,
300/a/2, 300/a/7, 302/b/6, 302/a/4,
303/b/7, 303/b/13, 303/b/14, 304/a/15,
304/a/15, 306/b/9, 306/b/10, 307/b/1,
307/b/2, 307/b/11, 307/a/9, 307/a/15,
309/a/3, 310/b/7, 314/a/4, 314/a/13,
318/b/14, 318/a/2, 318/a/11, 321/b/7,
323/b/4, 324/b/3, 324/b/5, 324/a/7,
327/b/11, 334/b/3, 334/a/7, 335/b/8,
336/b/1, 336/a/2, 336/a/2, 336/a/13,
337/b/5, 338/a/9, 340/a/12, 341/b/1,
344/a/5, 346/b/7, 346/b/8, 346/a/10,
347/b/6, 349/a/14, 352/b/13, 360/b/5,
360/a/10, 362/b/4, 362/a/10, 362/a/14,
363/a/4, 365/b/11, 365/b/13, 366/b/13,
367/b/9, 367/a/2, 367/a/6, 372/a/3,
375/b/4, 376/a/5, 377/b/6, 377/a/2,
380/a/12, 383/b/14, 384/a/14, 386/b/3,
387/b/3, 388/b/10, 388/a/10, 392/b/2,
392/a/5, 392/a/15, 396/a/5, 397/a/5,
399/a/4, 399/a/5, 399/a/7, 400/b/15,
402/b/4

n. +dür 206/a/13

n. +ye 326/a/7

n. +si 393/a/1

n. +ler 228/b/6, 228/b/6, 318/b/5

niçün : Ne için, neden, ne sebeple.

n. 216/a/2, 216/a/9, 216/a/14,

219/b/1, 226/b/6, 228/b/4, 234/a/8,

244/b/10, 245/b/10, 258/a/9, 258/a/12,

259/b/15, 260/a/2, 274/a/7, 274/a/9,

274/a/10, 274/a/12, 275/a/14, 276/a/2,

277/a/6, 278/a/5, 278/a/9, 282/a/14,
286/a/14, 288/b/5, 288/a/10, 289/b/3,
289/a/6, 292/b/3, 300/a/4, 301/b/9,
309/a/5, 326/a/9, 336/a/10, 336/a/10,
340/b/9, 385/a/6, 398/b/9, 401/b/3,
401/a/6, 403/b/6

n'id- : Ne yapmak.

n. -elüm 376/a/14

n. -erler 212/a/11, 254/a/1

nīgūperest (F.) : Güzellik düşküni.

n. +dür 304/b/13

nīk (F.) : İyi, hoş, güzel, beğenilen.

n. 234/b/8

nikāh (A.) : Nikah, evlenme, yasal evlilik.

n. 248/a/12, 280/b/5

nikrīs (A.) : Ayak ve bacaklarda meydana gelen hastalık.

n. +i 306/a/8

n. +e 283/a/13

ni'met (A.) : İyilik, ihsan, bağış.

n. +dür 224/b/5

n. +üñ 277/b/11

n. +e 300/b/12

n. +in 278/a/7

n. +leri 392/b/8

n. +ler 363/a/4, 392/b/13, 400/b/15

n. -i pādīshāhī+dür 392/a/13

ni'metlü : İyilik, bağış.

n. 248/a/15

nire : Neresi.

n. 261/a/11

nisbet (A.) : İlgi, bağlılık.

n. +leri 248/a/5

nisyān (F.) : Unutma.

n. 237/b/11

nişān (A.) : İz, işaret, belirti.

n. 210/a/1, 285/a/5, 358/a/5

n. +ı 384/a/2

n. +ıdur 299/a/3, 400/a/7

nişter → **neşter**

n. +i 393/b/13

n'it- : Ne yapmak.

n. -dūñ 260/a/11

n. -esin 246/a/4

n. -sün 255/a/8

nite : Nasıl.

n. 233/b/6, 251/b/13, 276/b/12, 276/a/6

niteki → **nitekim**

n. 216/a/1, 220/a/4, 224/b/1, 230/a/9, 255/b/15, 277/a/2, 292/b/5, 292/b/7, 293/a/8, 305/a/12, 314/a/14, 345/b/8, 372/a/11, 402/b/12, 403/b/14

nitekim : Gibi, benzeri.

n. 216/b/15, 221/a/7, 226/b/6, 227/a/7, 230/a/6, 255/b/14, 256/a/1, 274/a/13, 277/b/4

niye : Niye.

n. 263/b/12

niyet (A.) : Niyet, meram.

n. +inde 310/b/15

nizām (A.) : Nizam, düzen.

n. 228/a/12, 296/a/8

n. +ı 339/a/7

nohūd : Nohut.

n. 207/a/14, 326/a/1

noksān (A.) : Eksik, noksan.

n. 331/a/2, 380/a/3

nokta (A.) : Nokta.

n. 211/b/4, 317/a/12, 395/b/14

n. +sı 317/a/14

n. +lar 385/b/9

n. +ları 345/a/10

noktalu : Noktalı

n. 342/b/4

n'ol- : Ne olur.

n. -ur 241/b/3

n. -dı 291/a/3

n. -a 236/a/12, 264/a/14

n. -duğın 358/a/5

n. -duğımı 302/b/15

n. -aydı 313/a/11

nūr (A.) : Nur, ışık.

n. 203/b/5, 223/a/2, 223/a/4, 223/a/14, 244/a/9, 304/b/8

n. +dur 223/a/6, 383/b/1

n. +ıla 223/a/3, 223/a/4, 244/a/1, 263/b/2

n. +dan 383/b/2

n. +ımı 293/a/9

n. +ı 230/b/12

n. +ın 395/a/9

n. +ındandır 230/a/4

n. -ı āfitāb+ı 223/a/12,

nūrlan- : Nurlanmak, aydınlanmak.

n. -ur 231/a/7

nūşadır (F.) : Nişadır.

n. 374/a/2, 389/a/3

nūşādūr → **nūşādır**

n. 373/b/14

nuṭfe (A.) : Bel suyu, döl suyu, meni, sperm.

n. 274/a/2

- n. +ye** 250/b/5
- n. +den** 274/a/2
- nübüvvet** (A.) : Nebilik, peygamberlik.
- n.** 256/a/4, 261/b/1, 265/b/6, 267/a/4, 289/b/15
- n. +i** 255/b/15
- n. +e** 288/b/11
- n. +de** 256/a/2
- nücār** (A.) : Taze, genç.
- n.** 223/b/14 328/b/4, 329/a/5, 384/b/13
- n. -i müsāmir+lerden** 283/a/14
- nücūm** (A.) : Yıldızlar.
- n.** 280/b/9
- n. +ıladur** 261/a/9
- nücūr** (A.) : Filizler, taze uçlar.
- n. +larla** 308/b/3
- nūfesā** (A.) : Loğusa.
- n. +sı** 211/b/6
- nūfūz** (A.) : Sözü geçme, itibarlı.
- n. +ı** 201/a/12
- nūshā** (A.) : Yazı sayfanın benzeri, suret.
- n. +da** 254/b/11, 367/b/5
- nüzūl** (A.) : İnme, konaklama.
- n.** 278/a/3, 356/a/13, 377/b/11, 394/a/15
- O**
- o** : O.
- o.** 396/a/13
- od** (F.) : Ateş.
- o.** 204/b/5, 204/b/6, 206/a/2, 212/b/8, 214/b/6, 215/a/8, 215/a/8, 235/a/3, 235/a/3, 252/b/8, 266/a/13, 266/a/14, 266/a/15, 267/a/10, 279/b/11, 288/b/14, 290/b/8, 292/b/2, 293/b/3, 293/b/4, 302/b/6, 305/a/1, 308/b/2, 309/a/8, 311/a/12, 322/b/12, 324/b/11, 325/b/14, 325/a/3, 342/b/7, 342/b/7, 342/b/9, 342/b/10, 342/b/13, 352/a/7, 352/a/7, 355/a/14, 360/b/4, 368/b/5, 373/a/9, 374/a/3, 374/a/8, 376/b/11, 376/a/10, 377/a/11, 384/b/10, 384/b/11, 384/b/12, 384/b/13, 386/b/9, 386/b/10, 399/b/5
- o. +dur** 342/b/11, 353/a/11
- o. +ıla** 200/a/6, 292/a/14, 293/a/1, 311/b/12, 311/b/12, 359/a/2
- o. +uñ** 266/b/2
- o. +ı** 311/b/12, 325/a/3, 374/a/2
- o. +a** 200/a/9, 201/b/4, 206/b/1, 208/b/2, 209/b/5, 210/a/8, 250/b/1, 252/b/6, 252/b/7, 311/a/11, 317/a/3, 324/b/9, 341/a/12, 347/a/13, 360/b/6, 360/b/9, 360/a/12, 374/a/2, 374/a/10
- o. +da** 271/a/8, 324/b/7, 324/b/7, 391/b/1
- o. +dan** 293/a/8, 341/a/12, 354/b/10, 382/a/9
- o. +unu** 281/b/14
- o. +ınan** 272/a/2
- o. +ları** 267/a/10
- o. +larla** 267/a/10, 293/a/7
- odın** → **odun**
- o.** 317/a/4
- odun** : Odun, yakacak ağaç.
- o.** 360/b/3
- o. +ı** 271/b/10

oğlak : Geyik yavrusu.

o. +**ına** 350/b/14

oğlan : Evlat, çocuk.

o. 206/b/15, 211/b/1, 225/a/2,
231/a/5, 231/a/12, 233/b/9, 234/b/14,
239/a/10, 245/b/8, 245/b/10, 246/a/2,
246/a/7, 247/b/7, 252/b/10, 291/b/7,
300/a/13, 307/b/15, 307/a/3, 307/a/10,
345/b/12, 350/b/7, 358/b/13, 360/a/5,
360/a/9, 360/a/15, 363/b/5, 363/b/8,
366/a/6, 382/a/2, 382/a/3

o. +**uñ** 203/a/2, 231/b/4

o. +**ı** 225/b/4, 245/b/11, 245/b/12,
246/a/2, 247/b/11, 257/b/14, 258/a/2,
283/b/3, 287/b/13, 304/b/4, 344/a/2,
360/a/6, 360/a/8, 366/b/3, 366/a/10,
366/a/13, 366/a/15, 380/a/1

o. +**a** 360/a/13

o. +**dan** 291/b/7

o. +**ı** 211/b/6, 386/a/4

o. +**ıdur** 275/a/4

o. +**ısın** 399/a/1

o. +**ları** 239/a/13, 248/b/14, 250/b/2,
258/b/2, 277/b/10, 290/b/8, 347/a/1,
348/b/15

o. +**larınuñ** 249/a/6

o. +**larını** 236/a/13

o. +**lar** 215/a/5, 231/b/11, 287/a/2,
376/b/2

o. +**ların** 248/a/5

o. +**laruñ** 347/a/9

o. +**lardan** 287/a/6

oğlancık : Küçük çocuk.

o. 224/b/9, 231/b/9, 237/b/10,
267/a/15, 331/a/13, 348/a/4, 363/b/6,

386/b/6

o. +**ı** 246/a/1, 267/b/2

o. +**da** 274/b/3

o. +**ım** 245/b/15

o. +**lar** 221/a/10, 376/b/8

o. +**laruñ** 350/a/5

o. +**ları** 234/b/4, 243/a/14

o. +**larda** 274/b/3

oğlancuk : Küçük çocuk.

o. +**ı** 237/b/8

oğ(u)l → **oğlan**

o. +**uñ** 220/a/7

o. +**uñdur** 224/a/8

o. +**umı** 218/b/15, 225/b/6

o. +**muñ** 296/b/15, 299/a/15, 394/a/5

o. +**ı** 220/b/1, 220/b/1, 247/a/14,
257/b/8, 261/a/14, 347/a/6, 356/a/3,
357/a/1

o. +**ıdur** 347/b/15, 360/b/9

o. +**ımı** 225/b/6, 350/b/3

o. +**ına** 221/a/13, 237/b/11, 350/b/1,
350/a/14, 355/a/2, 360/a/8

o. +**ıyuz** 242/a/9

oğşa- : Okşamak.

o. -**r** 335/b/6

ok (I) : Ok, mızrak.

o. 370/a/15

ok (II) : Ok, mızrak.

o. 204/a/5, 221/b/15, 252/b/12,
252/b/13, 311/a/5, 312/a/1, 320/b/5,
338/a/5, 360/a/12, 364/b/10

o. +**ıla** 210/a/1, 210/a/3, 322/b/2,
390/a/1

okı- : Davet etmek, çağırarak.

o. 260/a/8, 347/b/13, 347/a/1

o. -dı 219/b/13, 285/a/11, 289/b/6,
295/b/13, 327/a/9, 336/b/5, 347/b/14,
347/a/2, 362/b/15, 372/b/2

o. -dılar 265/a/3

o. -yalum 277/b/15

o. -yup 256/b/9, 337/b/6

o. -maz 295/b/15

o. -dık → **o. -dık**

o. -up 220/a/3

o. -dık : Çağirtmak.

o. -dı 227/b/3, 271/b/6

o. -dık : Oklamak.

o. -rlar 225/b/3

o. -dık : Okumak.

o. -r 218/b/3, 224/b/13

o. -mışım 213/a/7

o. -rdı 232/b/8, 258/b/6

o. -mağdandır 216/b/1

o. -dık :

o. 200/b/11, 200/b/13, 200/b/14,
200/a/1, 200/a/13, 201/b/2, 201/b/7,
201/b/14, 201/a/5, 202/b/6, 202/b/14,
202/b/15, 202/a/7, 202/a/8, 202/a/9,
203/b/10, 203/b/12, 203/b/14, 203/a/1,
203/a/9, 204/a/3, 204/a/6, 204/a/13,
204/a/15, 205/b/1, 205/b/1, 205/b/2,
205/b/3, 205/b/3, 205/b/8, 205/b/10,
205/a/10, 205/a/11, 205/a/11, 206/b/7,
206/b/7, 206/b/9, 206/b/14, 206/a/1,
206/a/6, 206/a/7, 206/a/8, 206/a/13,
206/a/14, 206/a/14, 207/b/3, 207/b/7,
207/a/4, 207/a/4, 207/a/11, 208/b/1,
208/b/2, 208/b/12, 208/a/8, 209/b/12,
209/b/14, 209/b/15, 209/b/15, 209/a/3,
209/a/7, 209/a/8, 209/a/11, 210/a/1,

210/a/8, 210/a/15, 211/b/3, 211/b/7,
212/b/14, 212/b/14, 212/a/2, 212/a/3,
212/a/7, 212/a/8, 212/a/11, 212/a/12,
212/a/13, 212/a/15, 213/b/1, 213/b/1,
213/b/2, 213/b/2, 213/b/3, 213/b/11,
213/b/12, 213/b/12, 213/b/14,
213/b/14, 213/b/15, 213/a/4, 213/a/5,
213/a/8, 213/a/11, 213/a/14, 213/a/15,
214/b/2, 214/b/3, 214/b/4, 214/b/9,
214/b/12, 214/b/13, 214/b/14,
214/b/14, 214/a/1, 214/a/5, 214/a/5,
214/a/7, 214/a/10, 214/a/11, 214/a/11,
215/b/4, 215/b/11, 215/a/1, 215/a/15,
216/b/2, 216/b/8, 216/b/9, 216/b/10,
216/b/10, 216/b/15, 216/a/7, 216/a/9,
217/b/8, 217/b/9, 217/b/12, 217/b/15,
217/a/3, 217/a/8, 218/b/2, 218/b/4,
218/b/7, 218/b/9, 218/b/11, 218/b/11,
218/a/3, 218/a/8, 218/a/11, 219/b/7,
219/b/12, 219/a/6, 219/a/6, 219/a/8,
219/a/10, 219/a/13, 219/a/13, 220/b/4,
220/b/12, 220/b/12, 220/a/6, 220/a/8,
220/a/10, 220/a/12, 220/a/12,
220/a/13, 221/b/4, 221/b/9, 221/b/15,
221/a/4, 221/a/10, 221/a/12, 221/a/12,
222/b/6, 222/b/15, 222/a/1, 222/a/6,
222/a/10, 222/a/14, 223/b/14,
223/b/14, 223/b/15, 223/a/3, 223/a/4,
224/b/1, 224/b/10, 224/b/13, 224/b/13,
224/a/3, 224/a/8, 224/a/14, 225/b/2,
225/b/6, 225/b/12, 225/a/3, 225/a/6,
226/b/1, 226/b/2, 226/b/2, 226/b/10,
226/a/1, 226/a/2, 226/a/3, 226/a/4,
226/a/4, 226/a/4, 227/b/1, 227/b/5,
227/a/6, 228/a/9, 228/a/11, 229/a/1,

229/a/5, 229/a/5, 229/a/8, 229/a/15,
231/a/9, 232/b/5, 232/a/12, 233/b/3,
233/a/3, 233/a/5, 233/a/8, 233/a/10,
233/a/14, 234/b/13, 234/a/4, 234/a/13,
235/b/2, 235/b/3, 235/b/3, 235/a/1,
235/a/3, 235/a/5, 236/b/5, 237/b/3,
237/a/4, 237/a/7, 237/a/7, 237/a/8,
237/a/12, 237/a/13, 238/b/1, 238/b/2,
238/b/13, 238/b/13, 238/b/14, 238/a/3,
238/a/4, 238/a/7, 238/a/9, 238/a/11,
238/a/12, 239/b/1, 239/b/6, 239/b/10,
239/b/11, 239/a/7, 239/a/10, 239/a/11,
240/b/6, 240/b/7, 240/b/9, 240/a/5,
240/a/6, 240/a/7, 240/a/8, 240/a/8,
240/a/10, 240/a/11, 240/a/11,
240/a/12, 240/a/13, 241/b/5, 241/b/5,
241/b/11, 241/a/11, 241/a/11,
241/a/15, 242/a/3, 242/a/9, 242/a/9,
242/a/12, 243/b/6, 243/b/9, 243/b/12,
243/a/8, 244/a/1, 244/a/4, 244/a/7,
244/a/7, 244/a/10, 244/a/12, 244/a/12,
244/a/14, 244/a/15, 245/b/2, 245/b/4,
245/b/4, 245/b/9, 245/b/12, 245/b/15,
245/a/11, 245/a/12, 245/a/15, 246/b/2,
246/b/5, 246/b/6, 246/b/6, 246/a/1,
246/a/10, 246/a/12, 247/b/2, 247/b/4,
247/b/9, 247/a/11, 247/a/12, 248/b/3,
248/b/4, 248/b/8, 248/b/8, 248/b/9,
248/b/14, 248/a/13, 249/b/7, 249/b/8,
249/b/9, 249/a/3, 249/a/8, 249/a/8,
249/a/9, 249/a/10, 249/a/14, 250/b/1,
250/b/10, 250/a/14, 251/b/5, 251/b/7,
251/b/10, 251/b/11, 251/b/15, 251/a/6,
251/a/11, 252/b/1, 252/b/2, 252/b/10,
253/b/2, 253/b/2, 253/a/7, 253/a/9,

253/a/10, 253/a/10, 253/a/14,
253/a/15, 254/b/1, 254/b/1, 254/b/2,
254/b/8, 254/b/12, 254/b/14, 255/b/1,
255/b/3, 255/a/7, 255/a/7, 255/a/11,
255/a/15, 256/b/2, 256/b/8, 256/b/14,
256/b/15, 256/a/2, 256/a/9, 256/a/12,
256/a/14, 257/b/1, 257/b/10, 257/b/11,
257/b/12, 257/b/13, 257/b/14,
257/b/15, 257/a/4, 257/a/7, 257/a/8,
257/a/9, 257/a/9, 257/a/11, 258/b/2,
258/b/5, 258/a/1, 258/a/2, 258/a/2,
258/a/3, 258/a/7, 258/a/9, 258/a/10,
258/a/12, 258/a/13, 258/a/13, 259/b/1,
259/b/11, 259/b/13, 259/b/15, 259/a/1,
259/a/3, 259/a/8, 259/a/9, 259/a/11,
260/b/4, 260/b/5, 260/b/9, 260/b/11,
260/b/15, 260/a/3, 260/a/5, 260/a/7,
260/a/9, 260/a/10, 260/a/10, 260/a/12,
260/a/12, 261/b/3, 261/b/4, 261/b/5,
261/b/5, 261/b/7, 261/b/8, 261/b/9,
261/b/10, 261/b/13, 261/a/2, 261/a/3,
261/a/4, 261/a/5, 261/a/6, 261/a/7,
262/b/5, 262/b/8, 262/b/10, 262/a/2,
262/a/3, 262/a/5, 262/a/8, 262/a/9,
263/b/10, 263/b/14, 263/b/14,
263/b/15, 264/b/4, 264/b/9, 264/b/11,
265/b/1, 265/b/1, 265/b/2, 265/b/2,
265/b/5, 265/b/15, 265/a/1, 265/a/5,
265/a/8, 265/a/10, 265/a/12, 265/a/12,
265/a/14, 265/a/14, 265/a/15, 266/b/1,
266/b/1, 266/b/1, 266/b/3, 266/b/9,
266/b/15, 266/a/13, 266/a/15, 267/b/2,
267/b/3, 267/b/3, 267/b/13, 267/a/6,
267/a/7, 267/a/12, 268/b/2, 268/b/2,
268/b/5, 268/b/7, 268/b/8, 268/a/2,

268/a/3, 268/a/4, 268/a/8, 268/a/9,
268/a/10, 268/a/11, 269/b/3, 269/b/4,
269/b/9, 269/b/11, 269/b/12, 269/b/14,
269/a/5, 269/a/12, 269/a/13, 270/a/1,
270/a/1, 271/b/6, 271/b/8, 271/b/13,
271/b/14, 272/b/3, 272/b/12, 272/a/1,
272/a/2, 272/a/3, 272/a/4, 273/a/10,
273/a/14, 274/b/11, 275/b/9, 275/b/9,
275/b/11, 275/a/3, 275/a/9, 275/a/12,
276/b/1, 276/b/5, 276/b/5, 276/b/10,
276/a/1, 276/a/1, 277/b/9, 277/b/14,
278/b/6, 278/b/11, 278/a/1, 278/a/2,
278/a/7, 278/a/14, 279/b/14, 279/a/13,
279/a/14, 280/b/2, 280/b/5, 280/a/10,
280/a/11, 280/a/12, 280/a/14, 281/b/2,
281/b/11, 281/a/10, 282/a/10, 283/b/9,
284/b/1, 284/b/3, 284/b/7, 284/b/15,
284/a/4, 284/a/6, 284/a/6, 284/a/7,
284/a/7, 284/a/7, 284/a/8, 284/a/9,
285/b/4, 285/b/5, 285/b/5, 285/b/14,
285/a/5, 285/a/15, 285/a/15, 286/b/2,
286/b/4, 286/b/7, 286/b/13, 286/b/14,
286/b/15, 286/a/10, 287/a/1, 288/b/9,
288/b/15, 288/b/15, 288/a/1, 288/a/4,
288/a/5, 289/b/4, 289/b/13, 289/a/7,
289/a/7, 289/a/8, 290/b/1, 290/b/12,
290/b/14, 290/b/15, 290/a/7, 290/a/8,
290/a/9, 290/a/10, 290/a/14, 291/b/13,
291/b/15, 291/a/2, 291/a/4, 291/a/7,
291/a/9, 291/a/9, 291/a/12, 292/b/14,
292/a/6, 293/b/1, 293/b/4, 293/b/4,
293/b/5, 293/b/12, 293/b/14, 293/a/3,
293/a/5, 293/a/6, 293/a/12, 293/a/13,
293/a/14, 293/a/15, 294/b/1, 294/b/1,
294/b/2, 294/b/8, 294/b/13, 294/b/14,

294/a/4, 294/a/4, 295/b/3, 295/b/7,
295/b/12, 295/b/13, 295/a/10, 296/b/5,
296/b/8, 296/b/8, 296/b/9, 296/b/9,
296/b/10, 296/a/5, 296/a/7, 296/a/13,
296/a/13, 297/b/2, 297/b/4, 297/b/8,
297/b/9, 297/b/11, 297/b/14, 297/b/15,
297/b/15, 297/a/1, 297/a/7, 297/a/8,
298/b/8, 298/b/9, 298/b/9, 298/b/10,
298/b/10, 298/b/11, 298/b/12, 298/a/1,
298/a/2, 298/a/9, 298/a/10, 298/a/12,
298/a/13, 298/a/13, 299/b/14,
299/b/15, 299/a/13, 299/a/14, 300/b/7,
300/b/8, 300/b/9, 300/b/10, 300/b/11,
300/b/15, 300/a/2, 300/a/6, 301/b/1,
301/b/4, 301/b/6, 301/b/8, 301/b/12,
301/b/14, 301/b/15, 301/a/2, 301/a/3,
302/b/4, 302/b/5, 302/b/10, 302/b/12,
302/b/13, 302/a/4, 302/a/6, 302/a/9,
302/a/11, 303/b/2, 303/b/5, 303/b/6,
303/b/6, 303/b/7, 303/b/9, 303/b/10,
303/b/11, 303/b/12, 303/b/14, 303/a/1,
303/a/4, 303/a/5, 303/a/6, 303/a/8,
303/a/10, 304/b/1, 304/b/1, 304/b/2,
304/b/3, 304/b/15, 304/a/4, 304/a/5,
304/a/5, 304/a/6, 304/a/6, 304/a/7,
304/a/8, 304/a/11, 304/a/12, 305/b/6,
305/b/8, 305/a/1, 305/a/3, 305/a/10,
306/b/5, 306/b/8, 306/b/13, 306/a/1,
306/a/3, 306/a/5, 306/a/5, 306/a/8,
307/b/3, 307/b/6, 307/b/7, 307/b/8,
307/b/10, 307/a/3, 307/a/6, 307/a/7,
307/a/9, 307/a/10, 307/a/14, 308/b/1,
308/b/5, 308/a/3, 308/a/3, 308/a/4,
308/a/5, 308/a/9, 308/a/10, 308/a/10,
308/a/13, 309/b/7, 309/b/11, 309/b/12,

309/a/3, 309/a/8, 309/a/11, 309/a/12,
310/b/1, 310/b/3, 310/b/4, 310/b/4,
310/b/6, 310/b/7, 310/b/9, 310/b/11,
310/b/12, 311/b/4, 311/b/8, 311/b/9,
311/a/9, 312/b/9, 312/a/13, 313/b/2,
313/b/14, 314/b/9, 315/b/6, 315/b/8,
315/b/15, 315/a/7, 315/a/8, 316/b/8,
316/a/1, 316/a/2, 316/a/13, 316/a/13,
317/b/8, 317/a/2, 317/a/4, 317/a/4,
317/a/15, 318/b/13, 318/b/14,
318/b/14, 318/a/1, 318/a/5, 318/a/6,
318/a/6, 318/a/6, 318/a/13, 319/b/4,
319/b/7, 319/b/12, 319/b/13, 319/b/14,
319/a/5, 319/a/5, 319/a/6, 319/a/7,
319/a/12, 320/b/5, 320/b/5, 320/b/9,
320/b/10, 320/b/12, 320/a/2, 320/a/4,
320/a/15, 321/b/6, 321/b/14, 321/a/10,
321/a/13, 321/a/14, 322/b/3, 322/b/5,
322/b/5, 322/b/6, 322/b/7, 322/b/8,
322/b/9, 322/b/10, 322/b/10, 322/b/13,
322/b/14, 322/a/1, 322/a/1, 322/a/2,
322/a/11, 322/a/11, 322/a/13,
322/a/15, 323/a/1, 323/a/8, 323/a/9,
323/a/12, 324/b/2, 324/b/3, 324/b/3,
324/b/3, 324/a/10, 324/a/11, 324/a/12,
324/a/13, 324/a/14, 325/b/1, 325/b/2,
325/b/5, 325/a/10, 325/a/11, 325/a/12,
325/a/12, 325/a/13, 326/b/7, 326/b/8,
326/b/9, 326/b/12, 326/b/12, 326/a/2,
326/a/3, 326/a/13, 326/a/14, 327/b/2,
327/b/10, 327/b/11, 327/b/12,
327/b/13, 327/a/6, 328/b/1, 328/b/1,
328/b/4, 328/b/12, 328/b/13, 328/a/1,
328/a/1, 328/a/2, 328/a/2, 328/a/3,
328/a/6, 328/a/9, 328/a/9, 328/a/10,

328/a/11, 329/b/5, 329/a/5, 329/a/6,
330/b/9, 330/a/2, 330/a/8, 330/a/9,
330/a/11, 330/a/11, 331/b/11,
331/b/12, 331/b/13, 331/b/15,
331/a/12, 331/a/12, 331/a/13,
331/a/13, 332/b/13, 332/a/6, 332/a/13,
332/a/14, 333/b/5, 333/b/6, 333/b/15,
333/a/4, 334/b/10, 334/b/11, 334/b/12,
334/b/13, 334/a/1, 334/a/3, 334/a/5,
334/a/7, 334/a/12, 335/b/3, 335/b/5,
335/b/7, 335/b/9, 335/b/11, 335/b/14,
335/b/15, 335/a/5, 335/a/7, 335/a/7,
335/a/12, 335/a/14, 335/a/14,
335/a/15, 336/b/6, 336/a/3, 336/a/5,
336/a/6, 336/a/9, 336/a/11, 337/b/4,
337/b/6, 337/b/8, 337/b/15, 337/a/8,
337/a/9, 338/b/1, 338/b/7, 338/b/13,
338/a/5, 338/a/7, 339/b/3, 339/a/2,
339/a/5, 339/a/5, 339/a/8, 340/b/5,
340/b/6, 340/b/15, 340/a/13, 342/b/11,
342/b/11, 342/b/15, 342/a/1, 342/a/9,
343/b/2, 343/b/3, 343/b/7, 343/a/4,
343/a/5, 343/a/6, 343/a/6, 343/a/8,
343/a/10, 344/b/10, 344/b/11,
344/b/13, 344/b/14, 344/a/5, 344/a/15,
345/b/3, 345/b/4, 345/b/15, 345/a/1,
345/a/6, 345/a/8, 345/a/8, 345/a/9,
345/a/9, 345/a/11, 345/a/15, 346/b/2,
346/a/1, 346/a/2, 346/a/12, 347/b/4,
347/b/5, 347/b/5, 347/b/6, 347/a/1,
347/a/2, 347/a/14, 347/a/15, 347/a/15,
348/b/1, 348/a/7, 349/a/5, 349/a/10,
350/b/2, 350/b/5, 350/b/10, 350/a/3,
351/b/6, 351/b/7, 351/b/8, 351/b/15,
351/a/2, 351/a/4, 351/a/4, 351/a/4,

351/a/6, 351/a/7, 351/a/8, 351/a/10,
351/a/10, 351/a/11, 351/a/13,
351/a/14, 351/a/15, 351/a/15, 352/b/5,
352/b/10, 352/a/2, 353/b/8, 353/b/10,
353/b/10, 353/b/11, 353/b/11,
353/b/12, 353/a/1, 353/a/2, 353/a/8,
353/a/10, 353/a/14, 354/b/12,
354/b/13, 354/a/1, 354/a/3, 354/a/3,
354/a/4, 355/b/9, 355/b/11, 355/a/4,
355/a/4, 355/a/4, 355/a/5, 356/b/1,
356/b/10, 357/b/8, 357/b/8, 357/b/14,
357/a/14, 358/b/3, 358/b/8, 358/b/13,
358/b/15, 358/a/11, 359/b/4, 359/b/5,
359/b/9, 359/b/9, 359/a/4, 360/b/2,
360/a/5, 360/a/8, 360/a/9, 360/a/13,
361/b/1, 361/b/1, 361/b/4, 361/b/5,
361/b/13, 361/b/14, 361/a/14,
361/a/15, 362/b/7, 362/b/7, 362/b/8,
362/b/13, 362/b/14, 362/b/15, 362/a/9,
362/a/10, 362/a/11, 362/a/11,
362/a/11, 363/b/6, 363/b/6, 363/b/7,
363/b/7, 363/b/14, 363/b/15, 363/a/5,
363/a/6, 363/a/8, 363/a/12, 363/a/13,
363/a/14, 363/a/15, 364/b/9, 364/a/7,
364/a/8, 364/a/10, 364/a/10, 364/a/14,
365/b/5, 365/b/6, 365/a/2, 365/a/3,
365/a/12, 365/a/15, 366/b/11, 366/a/8,
366/a/9, 366/a/10, 366/a/13, 367/b/1,
367/b/2, 367/b/3, 367/b/5, 367/b/6,
367/b/6, 367/b/7, 367/b/7, 367/a/5,
367/a/5, 368/b/5, 368/b/11, 368/a/8,
368/a/8, 368/a/15, 369/b/4, 369/b/12,
369/a/3, 369/a/4, 369/a/8, 369/a/12,
369/a/13, 370/a/1, 370/a/9, 370/a/14,
371/b/2, 371/b/13, 371/a/4, 371/a/4,

371/a/4, 371/a/6, 371/a/14, 372/b/1,
372/b/3, 372/b/4, 372/b/8, 372/b/9,
372/b/9, 372/b/11, 372/a/6, 372/a/7,
373/b/1, 373/b/4, 373/b/5, 373/b/6,
373/b/8, 373/b/10, 373/a/2, 373/a/3,
373/a/4, 373/a/5, 373/a/6, 373/a/6,
373/a/7, 373/a/8, 373/a/8, 373/a/11,
373/a/13, 373/a/15, 374/b/6, 374/b/8,
374/b/8, 374/b/14, 374/b/15, 374/a/2,
374/a/5, 374/a/6, 374/a/12, 375/b/10,
375/b/11, 375/b/14, 375/b/15,
375/a/12, 376/b/12, 376/a/5, 376/a/6,
376/a/11, 376/a/15, 377/b/6, 377/b/7,
377/b/7, 377/b/8, 377/a/14, 377/a/15,
378/b/1, 378/b/3, 378/b/5, 378/b/6,
378/a/2, 378/a/3, 379/b/8, 379/a/4,
379/a/6, 380/b/6, 380/b/13, 380/b/13,
380/b/14, 380/b/15, 380/a/4, 381/b/5,
381/b/6, 381/a/1, 381/a/3, 382/b/10,
382/b/12, 382/a/3, 382/a/14, 383/b/10,
383/b/12, 383/b/13, 384/b/4, 384/b/5,
384/b/7, 384/b/9, 384/b/12, 384/b/12,
384/b/15, 384/a/3, 384/a/9, 385/b/4,
385/b/5, 385/b/8, 385/b/12, 385/a/4,
385/a/11, 385/a/12, 386/b/13,
386/b/13, 386/b/15, 386/a/1, 386/a/11,
387/b/3, 387/b/4, 387/b/9, 387/b/11,
387/b/11, 387/b/13, 387/b/15, 387/a/8,
388/b/10, 388/b/10, 388/b/13, 388/a/1,
388/a/2, 388/a/4, 389/b/2, 389/b/2,
389/b/3, 389/b/6, 389/b/8, 389/b/8,
389/b/8, 389/b/9, 389/b/9, 389/b/15,
390/b/2, 390/b/12, 390/a/8, 390/a/12,
391/b/3, 391/b/6, 391/b/7, 391/a/3,
391/a/6, 391/a/11, 392/b/4, 393/b/3,

393/b/8, 393/a/7, 393/a/8, 393/a/9,
393/a/14, 394/b/3, 394/b/10, 394/a/7,
394/a/8, 394/a/10, 394/a/10, 395/b/5,
395/b/5, 395/b/15, 396/b/11, 396/a/2,
396/a/7, 396/a/10, 396/a/11, 396/a/15,
397/b/4, 397/b/8, 397/b/9, 397/b/10,
397/b/14, 397/b/15, 397/a/8, 397/a/8,
397/a/9, 397/a/12, 398/b/2, 398/b/3,
398/b/4, 398/b/4, 398/b/5, 398/b/10,
398/a/7, 399/b/7, 399/b/15, 399/a/7,
400/a/5, 400/a/9, 401/b/3, 401/b/5,
401/b/8, 401/b/12, 401/a/5, 401/a/12,
401/a/15, 402/b/3, 402/b/9, 402/b/10,
402/b/11, 402/b/15, 402/a/4, 402/a/9,
402/a/13, 402/a/14, 403/b/6, 403/a/1,
403/a/3

o. +dır 229/a/6, 342/b/7

o. +dur 206/a/15, 207/a/7, 210/a/3,
224/a/13, 228/a/12, 232/a/13, 233/a/8,
233/a/9, 237/b/11, 242/b/12, 245/b/5,
251/b/1, 253/b/1, 256/a/3, 258/a/10,
260/b/13, 262/b/3, 263/b/6, 265/a/8,
267/b/5, 268/a/6, 269/b/1, 272/a/5,
275/b/1, 275/b/14, 276/b/14, 279/b/1,
279/b/8, 279/a/1, 282/b/8, 282/a/6,
284/a/12, 289/b/15, 296/b/14,
297/a/15, 299/b/4, 305/b/5, 309/b/12,
309/b/14, 310/a/14, 313/b/3, 314/b/12,
320/b/2, 320/b/15, 320/a/15, 321/b/2,
321/a/12, 326/b/1, 327/b/5, 327/b/14,
340/a/15, 343/b/10, 345/b/5, 346/a/3,
348/a/1, 349/b/9, 349/b/12, 349/b/15,
349/a/1, 349/a/4, 350/a/8, 358/b/6,
362/a/15, 363/b/13, 364/a/5, 366/b/2,
370/b/12, 373/b/3, 380/b/4, 384/a/2,

387/b/6, 388/a/4, 388/a/15, 389/a/9,
389/a/10, 395/b/1, 401/b/9

ol- : Olmak.

o. -uram 226/b/5, 264/b/6, 307/b/13,
327/b/1

o. -ursin 224/a/11, 260/a/2, 295/b/9,
372/b/13

o. -ur 200/b/5, 200/b/6, 200/b/8,
200/b/9, 200/b/10, 200/b/13, 200/b/15,
201/b/3, 201/b/15, 201/a/1, 201/a/2,
201/a/7, 201/a/7, 201/a/9, 201/a/14,
202/b/11, 202/a/9, 202/a/11, 202/a/12,
203/b/4, 203/b/8, 203/a/4, 204/b/2,
204/b/14, 204/b/15, 204/a/2, 204/a/2,
204/a/4, 204/a/6, 204/a/6, 204/a/11,
204/a/13, 204/a/14, 204/a/15,
205/b/13, 205/b/14, 205/a/6, 206/b/9,
206/b/14, 206/b/14, 206/a/4, 206/a/9,
206/a/9, 206/a/12, 206/a/12, 206/a/14,
206/a/15, 207/b/2, 207/b/4, 207/b/11,
207/b/12, 207/b/13, 207/b/15,
207/b/15, 208/b/2, 208/b/10, 208/b/10,
208/b/14, 208/a/2, 208/a/3, 208/a/4,
208/a/12, 208/a/15, 209/b/9, 209/b/10,
209/b/11, 209/a/12, 209/a/15, 210/b/7,
210/a/5, 211/b/2, 211/b/12, 211/a/4,
211/a/8, 211/a/13, 211/a/14, 212/b/5,
212/b/5, 212/b/6, 212/b/9, 212/b/11,
212/a/4, 212/a/5, 212/a/12, 213/b/15,
213/a/1, 213/a/1, 213/a/2, 213/a/5,
213/a/5, 213/a/6, 214/b/1, 214/b/4,
214/b/7, 214/b/8, 214/b/9, 214/b/11,
214/b/14, 214/a/3, 214/a/4, 214/a/5,
214/a/6, 214/a/12, 214/a/12, 215/b/1,
215/b/2, 215/b/5, 215/b/7, 215/b/7,

215/b/11, 215/b/12, 215/a/3, 215/a/3,
215/a/7, 215/a/9, 215/a/11, 215/a/14,
215/a/15, 217/b/11, 218/b/14, 221/b/5,
221/b/12, 221/b/12, 222/b/14, 222/a/1,
223/b/4, 223/b/14, 223/a/3, 223/a/14,
223/a/15, 224/b/8, 224/a/12, 224/a/15,
225/a/6, 225/a/12, 225/a/12, 225/a/14,
225/a/15, 228/b/6, 228/b/6, 229/b/13,
229/b/15, 230/b/7, 230/b/8, 230/b/12,
230/a/8, 230/a/8, 230/a/9, 230/a/10,
230/a/10, 230/a/11, 230/a/15,
231/b/15, 231/b/15, 231/a/2, 231/a/3,
231/a/3, 231/a/4, 231/a/4, 231/a/6,
231/a/6, 231/a/6, 231/a/7, 231/a/8,
232/a/2, 233/a/5, 233/a/9, 234/b/11,
234/a/13, 235/b/6, 235/b/6, 235/b/7,
235/b/8, 235/b/8, 235/b/9, 235/b/9,
235/b/10, 235/b/11, 235/b/11,
235/b/11, 235/b/15, 235/b/15, 236/b/1,
236/b/1, 236/b/2, 236/b/2, 236/b/13,
237/a/5, 237/a/10, 240/b/5, 240/a/3,
240/a/7, 245/a/4, 245/a/6, 246/b/4,
246/a/14, 248/b/7, 248/a/7, 248/a/13,
248/a/14, 249/b/8, 249/b/10, 249/b/11,
249/a/1, 249/a/6, 249/a/6, 250/b/11,
250/a/2, 250/a/7, 250/a/9, 251/b/6,
251/b/7, 251/b/10, 251/b/13, 252/b/1,
252/b/11, 252/b/13, 252/a/10,
252/a/13, 253/b/2, 253/b/8, 253/b/11,
253/a/2, 254/a/14, 255/b/8, 255/a/7,
259/a/5, 260/b/13, 261/a/6, 266/b/8,
266/b/10, 267/a/5, 268/b/10, 268/a/7,
270/b/15, 271/a/1, 271/a/6, 271/a/7,
271/a/7, 271/a/9, 271/a/12, 271/a/14,
272/a/15, 273/b/4, 273/b/6, 273/b/12,

273/a/6, 273/a/13, 273/a/13, 273/a/14,
274/b/12, 274/a/1, 274/a/2, 275/b/12,
275/a/12, 275/a/13, 276/b/8, 276/a/1,
277/a/14, 279/b/5, 279/b/6, 279/a/14,
279/a/15, 280/b/5, 281/b/1, 281/b/1,
281/b/2, 281/b/15, 281/a/4, 281/a/11,
281/a/14, 282/b/5, 282/b/9, 282/b/11,
282/b/14, 283/b/5, 283/a/10, 283/a/11,
283/a/12, 287/b/5, 288/b/11, 288/b/12,
288/b/12, 288/b/12, 290/a/13, 291/b/8,
291/b/9, 291/a/4, 292/b/1, 292/b/2,
292/a/15, 292/a/15, 296/a/12,
296/a/12, 296/a/12, 296/a/13,
296/a/14, 297/b/11, 297/b/11,
297/b/12, 297/b/13, 298/a/2, 298/a/4,
298/a/4, 298/a/5, 300/b/1, 300/b/2,
300/a/10, 300/a/15, 301/a/11,
301/a/12, 306/b/14, 308/b/10, 309/b/3,
309/b/4, 309/b/5, 309/b/11, 309/a/5,
309/a/6, 309/a/8, 310/b/2, 310/b/2,
310/b/4, 310/b/4, 310/b/5, 310/a/2,
310/a/2, 310/a/3, 310/a/5, 310/a/5,
310/a/6, 310/a/6, 311/b/3, 311/b/10,
311/b/15, 311/a/11, 311/a/12, 312/b/4,
312/b/10, 312/b/13, 312/a/15, 313/b/4,
313/b/5, 313/b/8, 313/b/8, 313/b/9,
313/b/9, 313/b/12, 313/b/13, 313/a/5,
313/a/5, 313/a/5, 313/a/6, 313/a/6,
313/a/7, 314/b/13, 314/b/14, 314/b/14,
314/a/1, 314/a/3, 314/a/6, 315/b/13,
315/a/1, 315/a/2, 316/b/9, 316/b/13,
317/b/6, 317/b/7, 317/b/7, 317/b/8,
317/b/8, 317/b/9, 317/a/10, 317/a/10,
317/a/12, 317/a/14, 317/a/14,
317/a/15, 318/b/8, 318/b/8, 318/b/12,

318/a/6, 319/a/2, 320/a/1, 320/a/14,
321/b/1, 321/b/9, 321/b/10, 321/b/11,
321/a/6, 321/a/6, 321/a/6, 321/a/15,
322/b/6, 322/b/7, 322/b/14, 322/a/11,
323/b/5, 323/b/6, 323/a/1, 323/a/3,
324/b/7, 324/b/10, 324/b/15, 324/a/7,
324/a/12, 324/a/12, 324/a/13, 325/b/7,
325/b/7, 325/b/12, 325/b/12, 325/a/9,
325/a/14, 326/b/5, 326/b/15, 326/a/2,
326/a/10, 326/a/11, 326/a/12, 327/b/8,
327/a/13, 328/b/1, 328/b/14, 328/a/12,
329/b/4, 329/b/5, 329/b/9, 329/b/10,
329/a/1, 329/a/6, 329/a/8, 329/a/9,
330/b/8, 330/b/8, 330/b/11, 330/b/12,
330/b/15, 330/a/4, 331/b/2, 331/b/14,
331/b/15, 331/a/1, 331/a/5, 331/a/6,
331/a/10, 332/b/2, 332/b/7, 332/a/1,
332/a/1, 332/a/2, 334/b/13, 336/b/3,
336/a/4, 336/a/5, 336/a/6, 336/a/7,
336/a/9, 336/a/14, 337/a/5, 337/a/7,
337/a/8, 337/a/8, 337/a/11, 337/a/13,
340/b/1, 340/b/4, 340/b/5, 340/b/7,
340/a/2, 341/b/8, 341/b/9, 341/a/13,
342/b/1, 342/b/3, 342/b/3, 342/b/4,
342/b/6, 342/b/6, 342/b/14, 342/b/15,
342/a/6, 342/a/6, 342/a/10, 343/b/1,
344/b/8, 344/b/9, 344/a/1, 344/a/8,
344/a/12, 345/b/7, 345/b/12, 346/b/11,
346/a/3, 348/b/1, 348/a/11, 348/a/12,
350/a/6, 351/b/6, 351/b/9, 351/b/12,
351/a/1, 351/a/3, 351/a/7, 352/b/7,
352/b/8, 352/b/10, 352/b/10, 352/b/12,
352/b/13, 352/a/1, 352/a/9, 352/a/10,
352/a/12, 352/a/13, 352/a/14, 353/b/7,
353/b/11, 353/b/12, 353/a/2, 353/a/11,

354/b/15, 354/a/2, 354/a/6, 354/a/6,
354/a/8, 354/a/11, 354/a/14, 355/b/7,
355/b/11, 355/a/14, 356/a/2, 357/b/4,
357/b/11, 357/b/14, 357/a/12,
357/a/13, 357/a/14, 358/b/6, 358/a/2,
358/a/4, 358/a/12, 358/a/12, 358/a/13,
359/b/10, 359/b/13, 360/b/15, 361/b/8,
361/a/2, 361/a/8, 361/a/8, 362/a/4,
362/a/5, 362/a/9, 364/b/1, 364/b/3,
364/b/5, 364/b/7, 364/b/7, 364/b/8,
364/a/1, 365/b/10, 365/b/11, 367/b/11,
367/b/11, 367/b/15, 367/a/11, 368/b/1,
368/a/6, 368/a/7, 368/a/7, 369/b/8,
369/b/11, 369/b/13, 369/b/13,
369/b/14, 369/b/15, 369/a/3, 369/a/5,
369/a/14, 370/b/9, 370/a/4, 370/a/6,
370/a/10, 370/a/12, 370/a/12,
370/a/13, 370/a/14, 371/b/8, 371/a/10,
372/b/15, 372/a/4, 372/a/5, 372/a/15,
373/b/2, 373/b/2, 373/b/4, 373/b/6,
373/b/7, 373/b/7, 373/b/8, 373/b/10,
373/b/11, 373/b/15, 373/a/1, 373/a/4,
373/a/4, 373/a/6, 373/a/9, 374/a/3,
374/a/4, 374/a/4, 374/a/10, 375/a/3,
375/a/4, 375/a/9, 375/a/12, 377/b/4,
377/b/5, 377/b/14, 378/b/3, 378/b/5,
378/a/9, 378/a/10, 379/b/7, 379/b/7,
379/b/9, 379/a/1, 379/a/1, 379/a/7,
379/a/7, 379/a/12, 380/b/1, 380/b/4,
380/b/5, 380/a/8, 380/a/14, 380/a/15,
381/b/2, 381/b/3, 381/b/11, 381/b/12,
381/b/13, 381/b/13, 381/b/13,
381/a/12, 381/a/12, 382/b/2, 382/a/10,
382/a/14, 382/a/15, 382/a/15, 383/a/2,
384/a/2, 384/a/4, 384/a/8, 385/b/8,

385/b/8, 385/b/9, 385/a/14, 386/b/7,
386/b/11, 386/b/13, 386/a/2, 386/a/3,
386/a/8, 387/a/3, 387/a/8, 387/a/8,
387/a/9, 388/b/2, 388/b/3, 388/a/6,
388/a/10, 388/a/11, 389/a/5, 389/a/15,
390/b/1, 390/b/2, 390/b/8, 390/b/9,
390/b/14, 390/a/2, 390/a/5, 390/a/7,
390/a/8, 390/a/9, 390/a/10, 390/a/12,
390/a/13, 390/a/15, 391/a/2, 392/b/1,
392/b/13, 392/a/2, 392/a/11, 393/b/12,
393/a/12, 394/b/9, 394/a/3, 394/a/4,
394/a/9, 394/a/12, 395/b/3, 395/b/7,
395/a/4, 395/a/11, 396/b/2, 396/b/9,
396/b/10, 396/b/10, 396/a/9, 397/b/9,
397/b/10, 398/a/6, 398/a/7, 399/b/11,
399/b/12, 399/b/13, 400/a/3, 400/a/3,
400/a/4, 400/a/9, 400/a/10

o. -uruz 242/a/9, 242/a/11

o. -urlar 212/a/9, 222/a/2, 236/b/1,
240/b/5, 248/a/12, 249/b/11, 249/a/1,
249/a/2, 249/a/13, 250/b/10, 250/a/7,
251/a/13, 252/b/9, 252/b/12, 252/b/15,
252/a/1, 252/a/2, 252/a/3, 252/a/6,
252/a/15, 253/b/6, 253/a/2, 253/a/3,
254/a/7, 254/a/7, 261/a/1, 265/b/4,
266/b/11, 291/b/6, 291/b/6, 291/a/7,
292/b/12, 293/a/3, 301/a/13, 312/b/5,
320/a/5, 322/a/4, 323/b/10, 325/a/6,
342/a/15, 344/b/4, 349/a/1, 366/b/15,
367/b/7, 368/a/9, 378/b/3, 379/b/8,
385/b/14, 388/b/5, 394/a/11, 394/a/12

o. -miş 220/a/15, 223/b/13, 225/b/8,
225/b/15, 225/b/15, 234/a/14, 237/a/6,
247/b/12, 253/a/10, 253/a/15,
256/a/11, 271/b/12, 273/b/6, 273/a/6,

291/a/2, 314/b/11, 326/b/11, 328/b/2,
344/a/2, 346/b/1, 346/b/6, 346/b/15,
353/a/2, 360/b/8, 360/a/4, 360/a/7,
363/b/8, 363/a/2, 375/a/4

o. -mişdur 200/a/7, 212/a/15,
229/a/8, 253/b/12, 254/b/13, 270/a/11,
270/a/11, 290/b/13, 307/b/3, 308/b/3,
315/b/13, 317/b/3, 317/b/15, 358/a/15,
361/a/6, 367/b/13, 397/b/9

o. -mişlar 303/a/13, 336/a/2,
347/a/3, 347/a/6, 367/b/2

o. -dum 271/b/14, 275/b/7, 278/b/6,
284/b/12, 294/b/14, 300/b/13,
300/b/14, 357/a/7, 402/a/4

o. -duñ 253/a/15, 376/a/8

o. -dı 200/a/2, 202/b/8, 202/b/8,
202/a/2, 205/a/12, 207/a/3, 210/b/9,
210/a/15, 211/a/4, 212/b/3, 214/a/8,
214/a/13, 216/b/15, 218/a/11, 219/a/3,
219/a/4, 219/a/6, 220/b/10, 220/b/14,
220/a/4, 220/a/5, 221/a/2, 222/b/3,
222/b/5, 224/a/3, 224/a/4, 224/a/14,
225/a/3, 226/b/11, 226/b/13, 226/a/3,
226/a/8, 226/a/14, 226/a/14, 226/a/15,
227/b/9, 227/a/11, 229/a/9, 233/b/10,
233/b/12, 233/b/12, 233/b/13,
233/b/14, 236/a/11, 237/b/7, 238/b/4,
239/b/14, 239/a/1, 240/b/1, 240/b/12,
241/a/11, 241/a/15, 243/b/6, 244/b/2,
244/b/12, 244/b/14, 245/b/14, 245/a/2,
245/a/14, 246/a/8, 246/a/9, 247/a/5,
247/a/13, 247/a/14, 247/a/14,
247/a/15, 254/b/9, 254/b/12, 254/b/12,
256/b/5, 256/b/5, 256/a/13, 257/b/1,
257/b/8, 257/a/6, 257/a/10, 257/a/12,

257/a/14, 259/b/1, 259/b/9, 260/a/9,
260/a/11, 262/b/5, 262/b/12, 262/a/8,
263/b/4, 263/a/3, 263/a/6, 263/a/8,
263/a/14, 264/b/13, 264/a/14,
264/a/14, 265/b/10, 265/a/6, 266/b/3,
266/a/8, 266/a/10, 266/a/12, 267/b/15,
267/a/8, 268/a/2, 268/a/11, 269/b/8,
269/a/7, 269/a/14, 270/b/8, 271/b/5,
272/a/2, 272/a/4, 272/a/4, 272/a/7,
276/a/14, 281/a/8, 281/a/10, 284/b/11,
284/a/13, 285/a/5, 285/a/13, 285/a/14,
286/a/2, 286/a/5, 287/a/2, 287/a/10,
288/b/15, 288/a/6, 289/b/2, 289/b/11,
289/b/15, 289/a/1, 289/a/2, 289/a/3,
289/a/11, 291/a/1, 291/a/4, 293/b/3,
293/b/4, 293/b/11, 293/a/10, 294/a/8,
294/a/12, 295/a/3, 295/a/6, 296/b/11,
296/a/6, 296/a/9, 297/a/8, 298/b/6,
299/a/6, 299/a/7, 300/b/15, 301/b/7,
301/a/2, 302/b/12, 302/a/10, 303/a/1,
303/a/8, 304/a/7, 305/a/5, 305/a/8,
306/b/14, 307/b/8, 307/b/9, 307/a/7,
307/a/10, 307/a/11, 308/a/1, 308/a/10,
308/a/14, 309/a/1, 313/b/1, 314/b/6,
314/b/6, 314/b/7, 314/b/7, 319/b/2,
319/a/12, 319/a/13, 320/b/3, 320/b/4,
320/b/7, 321/a/1, 324/b/11, 326/b/9,
328/b/10, 328/a/4, 330/a/6, 331/b/11,
332/b/14, 334/a/15, 337/b/14,
343/a/10, 343/a/11, 346/b/3, 346/b/10,
347/b/4, 347/b/8, 348/b/6, 349/b/3,
349/a/10, 350/b/10, 350/a/15, 363/a/8,
363/a/11, 365/a/3, 365/a/14, 366/a/7,
367/b/5, 367/b/10, 371/b/3, 371/a/6,
371/a/14, 375/b/14, 376/b/2, 376/b/2,

376/a/7, 382/b/2, 382/b/13, 382/a/6,
383/b/3, 384/b/2, 384/b/11, 384/a/11,
385/a/13, 386/a/9, 386/a/11, 387/a/9,
387/a/14, 388/b/12, 388/a/13, 393/a/4,
396/a/1, 396/a/2, 396/a/3, 396/a/3,
396/a/8, 400/b/12, 400/b/12, 401/a/8,
401/a/11, 402/a/14, 402/a/14, 403/b/7,
403/b/13, 403/b/15

o. -duk 228/a/4

o. -dınız 219/a/4

o. -dılar 206/a/2, 219/a/4, 226/b/1,
236/a/5, 238/b/2, 238/a/2, 238/a/4,
240/b/11, 243/b/9, 243/b/10, 256/b/15,
259/a/7, 259/a/8, 263/a/7, 263/a/8,
277/b/11, 277/b/12, 277/b/12, 287/a/9,
288/a/5, 289/b/11, 296/b/7, 319/a/14,
327/b/13, 332/b/15, 337/b/7, 343/a/8,
347/a/11, 367/b/1, 376/a/13, 382/b/8,
382/b/11, 383/a/1, 387/b/11, 398/b/10,
401/a/8

o. -isaram 286/a/4

o. -isar 256/b/14, 264/a/6, 264/a/6,
267/b/6, 340/b/12

o. -isardur 256/b/12, 256/b/13,
256/b/13, 288/b/14

o. -isarsız 216/a/3

o. -ıcağdur 373/b/5

o. -ayım 216/a/12, 228/a/7

o. -sun 205/a/15, 208/a/9, 227/a/6,
241/a/3, 248/a/10, 281/b/4, 290/a/7,
339/a/1, 372/b/12, 387/b/1

o. -uñ 384/b/4

o. -sa 206/b/6, 219/a/7, 220/b/6,
221/b/4, 221/a/10, 222/b/13, 225/a/5,
225/a/9, 229/b/14, 230/b/12, 230/b/13,

231/b/3, 231/b/6, 231/b/6, 231/a/7,
232/b/13, 234/b/12, 235/a/9, 236/b/12,
245/a/3, 248/b/9, 249/b/12, 249/b/13,
252/b/6, 253/b/1, 254/a/15, 270/b/2,
270/b/11, 273/b/9, 273/a/5, 274/a/11,
275/a/14, 280/b/4, 280/b/6, 281/b/15,
281/a/5, 285/b/8, 288/b/1, 297/b/15,
297/a/1, 297/a/6, 309/b/2, 309/b/11,
311/a/7, 314/b/14, 314/a/12, 314/a/13,
314/a/13, 316/a/13, 317/a/1, 321/a/12,
321/a/13, 324/b/9, 329/a/3, 329/a/8,
330/b/4, 332/b/1, 334/b/12, 336/b/3,
336/a/4, 336/a/8, 337/a/6, 341/b/10,
348/a/5, 349/b/14, 349/b/15, 353/b/10,
354/b/6, 354/a/13, 355/b/1, 355/b/3,
357/b/3, 357/b/8, 357/b/10, 357/a/15,
359/a/10, 359/a/12, 360/b/14,
360/b/15, 361/a/4, 361/a/9, 362/a/5,
365/a/15, 368/a/4, 368/a/10, 369/b/8,
369/b/8, 369/b/10, 371/a/11, 373/a/11,
374/b/13, 378/a/14, 384/b/2, 384/a/9,
385/b/6, 386/b/13, 386/a/7, 389/b/15,
392/a/4, 394/b/4, 394/a/10, 395/a/13,
396/b/1, 397/b/10, 398/a/2, 399/b/4,
399/a/14

o. -salar 200/b/9, 309/b/1

o. -asın 337/b/13, 377/a/5

o. -a 202/b/15, 203/a/3, 203/a/6,
205/a/1, 206/a/10, 207/b/8, 207/a/11,
208/a/10, 208/a/15, 209/a/12, 210/b/4,
210/b/6, 211/b/7, 211/a/12, 213/a/12,
217/b/12, 223/a/4, 223/a/10, 225/a/9,
225/a/11, 227/b/13, 229/b/13,
230/b/13, 231/b/8, 233/a/9, 233/a/10,
233/a/10, 235/a/10, 242/b/13, 244/b/4,

245/b/11, 252/b/4, 254/b/9, 260/a/8,
267/b/13, 268/b/5, 268/b/6, 270/b/12,
271/b/3, 272/b/7, 272/b/7, 274/b/14,
274/a/5, 274/a/5, 274/a/6, 274/a/6,
274/a/7, 276/a/12, 278/a/10, 278/a/11,
279/b/9, 280/b/2, 280/b/15, 280/a/1,
280/a/9, 280/a/11, 281/b/6, 281/a/1,
281/a/2, 281/a/2, 282/b/15, 284/a/14,
287/b/1, 296/a/13, 296/a/14, 297/a/12,
299/b/10, 303/a/7, 305/b/4, 305/b/6,
305/a/13, 305/a/15, 307/b/14,
313/b/15, 314/b/13, 314/a/13, 315/a/4,
316/b/14, 317/b/15, 317/a/15,
318/b/10, 318/b/13, 318/a/8, 318/a/11,
318/a/11, 322/a/15, 327/a/11, 330/a/7,
330/a/8, 336/a/5, 338/b/4, 338/b/12,
338/a/1, 339/b/2, 339/a/5, 340/b/6,
340/b/11, 340/a/15, 341/b/15,
341/a/10, 342/b/13, 342/a/7, 344/a/5,
348/a/5, 351/a/10, 353/a/1, 355/b/9,
360/a/15, 361/b/3, 361/b/5, 361/b/12,
361/b/12, 361/a/3, 362/b/12, 362/a/3,
362/a/14, 363/b/14, 367/a/10, 373/a/5,
376/b/14, 377/a/5, 380/b/12, 381/a/4,
388/b/7, 389/a/1, 389/a/1, 390/b/15,
391/b/1, 391/a/15, 392/a/7, 392/a/7,
392/a/8, 392/a/8, 393/a/7, 393/a/15,
396/a/12, 396/a/14, 397/a/3, 398/a/11,
398/a/11, 403/a/10

o. -alar 292/a/14, 307/a/4, 340/b/13,
380/a/11, 400/a/5

o. -acak 292/b/11

o. -ıcağ 210/a/5, 221/a/14, 223/b/4,
226/a/9, 232/b/2, 239/a/8, 241/b/8,
249/a/11, 251/a/14, 264/a/12, 271/a/5,

280/b/3, 294/b/4, 308/a/11, 321/b/12,
325/b/6, 327/a/2, 332/a/15, 337/a/1,
337/a/11, 342/b/6, 344/a/9, 354/b/5,
358/a/4, 365/b/1, 384/b/11, 385/b/11,
399/a/14, 400/a/4

o. -inca 208/a/15, 221/a/14, 229/b/1,
229/a/14, 307/a/10, 362/a/11, 395/b/10

o. -unca 308/a/10, 318/b/15

o. -up 202/b/8, 216/b/3, 216/b/3,
218/a/4, 224/b/12, 236/a/9, 254/b/9,
272/b/2, 278/a/2, 284/b/6, 290/a/2,
291/b/3, 301/a/11, 301/a/12, 312/a/13,
344/a/6, 351/a/13, 364/a/13, 365/b/2,
368/a/9, 373/a/1, 388/a/5, 401/a/13

o. -an 200/a/10, 235/a/2, 243/b/2,
252/a/12, 254/b/8, 254/b/10, 273/b/5,
336/b/4, 342/a/2, 348/b/15, 364/a/8,
367/b/1, 367/a/9, 370/b/12, 383/b/11,
388/a/9, 397/b/5, 397/b/5, 398/a/3,
403/a/15

o. -anı 253/b/4, 389/b/13

o. -ana 388/a/9

o. -anlar 218/a/4, 367/b/2

o. -anlardandır 361/b/5

o. -urıyla 279/b/6

o. -dığı 354/a/1

o. -duğı 251/b/4, 256/b/1, 274/b/13,
300/b/8, 343/b/2, 345/a/15, 348/a/9,
356/a/12, 373/b/9, 373/a/11

o. -duğıçun 230/a/1, 230/a/1,
237/b/4, 237/b/4, 356/b/12, 358/b/14,
367/a/5, 367/a/7

o. -duğına 306/b/14, 316/b/15

o. -duğından 380/a/3

o. -duğındandır 340/b/5, 399/b/9

o. -duğıumuz 298/b/7

o. -duğılarına 288/a/5

o. -acağın 260/a/13, 260/a/15,
261/a/8, 265/b/1

o. -urdu 245/b/2, 245/a/3, 247/a/6,
268/b/15, 281/a/6, 293/a/12, 302/b/15,
382/b/15, 401/a/14

o. -urıdı 321/a/7

o. -urlardı 241/a/6, 303/b/8

o. -urmuş 226/a/5, 242/b/13

o. -urlarımız 260/b/14

o. -ursa 221/a/14, 229/b/10,
235/a/10, 271/a/6, 277/b/15, 280/b/5,
283/a/8, 313/b/4, 316/a/4, 327/a/3,
342/a/14, 353/b/9, 354/a/13

o. -mışdı 226/b/14, 284/a/8,
286/b/15, 294/a/6, 337/b/7, 376/a/4,
401/a/12

o. -sadı 294/b/4

o. -aydım 334/a/14

o. -aydı 239/b/15, 239/b/15, 240/a/1,
293/a/10, 313/a/12, 334/a/13,
334/a/14, 375/a/14, 375/a/15

o. -ayıldı 205/a/11, 324/a/2

o. -mazsın 260/a/2

o. -maz 200/a/15, 206/b/14, 208/b/1,
208/a/12, 211/b/11, 213/b/14, 223/b/4,
228/a/12, 231/a/1, 231/a/1, 231/a/2,
236/b/2, 236/b/6, 236/b/13, 239/a/14,
242/b/14, 250/a/3, 250/a/9, 251/b/2,
262/b/5, 263/b/6, 263/a/10, 263/a/11,
267/a/7, 270/b/14, 273/b/14, 276/a/1,
279/b/7, 281/b/3, 283/b/11, 283/a/6,
288/b/5, 290/a/1, 291/b/9, 297/a/1,
297/a/11, 301/a/11, 311/b/1, 312/a/3,

313/b/9, 315/a/2, 316/a/14, 317/b/7,
318/a/8, 320/a/2, 321/b/3, 322/b/7,
324/b/8, 324/a/7, 327/a/13, 329/b/9,
329/a/3, 332/b/5, 332/b/7, 336/a/8,
342/a/7, 343/b/14, 343/b/14, 352/a/10,
354/a/13, 356/a/12, 361/b/8, 364/b/1,
364/a/4, 370/b/14, 373/b/5, 373/b/6,
375/b/6, 379/b/6, 379/a/2, 382/a/13,
389/a/2, 389/a/11, 393/b/14, 393/a/11,
393/a/13, 396/a/13, 396/a/15, 399/b/13
o. **-mazlar** 235/b/12, 375/a/3
o. **-mamış** 224/a/4, 283/b/4, 346/b/3
o. **-mamışdur** 340/b/8
o. **-maduñ** 376/a/9
o. **-madın** 280/b/9, 288/b/7, 338/a/8
o. **-madı** 202/a/3, 227/b/12,
227/b/14, 257/a/2, 257/a/2, 284/b/8,
305/a/11, 310/b/7, 382/b/13
o. **-maduğ** 203/a/2
o. **-madılar** 240/b/10, 240/b/11
o. **-mayacak** 373/b/5
o. **-ma!** 290/b/4, 327/a/14, 341/a/7
o. **-masun** 290/b/2, 376/a/1, 398/b/9
o. **-mañ** 356/a/10
o. **-mañuz** 356/a/15
o. **-masa** 200/b/14, 230/b/1,
269/b/12, 314/a/7, 344/b/13, 380/b/15,
393/b/3
o. **-mayasın** 376/b/14
o. **-maya** 202/a/9, 207/b/2, 228/a/11,
231/b/1, 231/a/12, 264/b/7, 274/a/11,
278/a/12, 280/a/12, 285/b/10,
285/b/13, 327/a/3, 332/b/6, 358/a/3,
360/a/15, 363/b/11
o. **-mayalar** 332/b/6

o. **-mayaydı** 230/b/1, 279/b/10
o. **-mayınca** 250/a/14, 348/a/10
o. **-madığı** 270/b/11
o. **-madığıçun** 341/b/14
o. **-mazdan** 372/b/8
o. **-mazıdum** 284/a/13
o. **-mazısa** 274/a/11
o. **-amadı** 229/a/10
o. **-mağdur** 340/b/7, 340/b/8
o. **-mağıla** 270/b/9, 281/a/11
o. **-mağıludur** 270/b/11
o. **-mağ** 216/b/3, 225/b/10, 282/a/9,
309/a/4, 318/b/2, 327/a/2, 369/b/4,
369/b/7
o. **-mağı** 337/b/14
o. **-mağda** 381/a/10
o. **-mağdan** 216/b/3, 224/b/6
o. **-masına** 279/a/3
olmaklık : Olmak, olma durumu.
o. **+ı** 392/b/3
olın- : Olmak, gerçekleşmek.
o. **-dı** 247/b/5
oluk : Oluk, su akıtılan yatak.
o. **+ıçun** 297/b/3
omuz : Omuz.
o. **+ına** 237/b/8
o. **+ında** 247/b/1
on : On sayısı.
o. 201/b/1, 203/a/11, 206/a/5,
207/b/15, 207/a/5, 207/a/11, 213/a/5,
214/b/5, 214/a/15, 229/a/15, 241/b/12,
243/a/6, 249/b/12, 255/a/1, 270/b/2,
271/a/14, 281/b/7, 282/b/3, 297/b/14,
297/a/4, 297/a/12, 297/a/14, 305/a/15,
311/a/11, 317/a/3, 317/a/11, 320/a/12,

321/a/6, 323/a/7, 325/a/15, 326/a/8,
334/b/11, 334/b/12, 336/a/8, 351/a/5,
364/b/6, 374/b/12, 375/a/12, 381/a/12,
395/a/4

o. **+ar** 305/b/3

onlar : Onlar.

o. **+a** 339/a/9

orta : Orta.

o. 266/b/2, 285/b/9, 356/b/2,
356/b/4

o. **+sına** 242/a/3

o. **+sında** 213/b/13, 217/b/7,
222/a/5, 267/a/4, 291/a/11, 351/b/4

o. **+sından** 207/a/12, 211/b/1

ot : Ot, yeşil bitki.

o. 201/a/13, 213/a/5, 240/a/2,
240/a/11, 249/b/9, 252/a/12, 266/b/8,
272/a/3, 272/a/3, 273/b/7, 277/a/8,
283/a/4, 311/a/14, 317/a/2, 331/a/3,
339/a/13, 341/a/5, 358/b/5, 366/a/4,
373/b/3, 374/a/11, 384/a/9, 388/b/11,
390/a/14

o. **+dur** 200/b/2, 200/b/11, 204/b/7,
209/b/1, 264/b/7, 283/a/11

o. **+ıla** 272/a/3

o. **+uñ** 317/a/1

o. **+ı** 240/a/10, 277/a/11, 373/b/4

o. **+a** 277/a/10

o. **+dan** 270/b/15

o. **+ın** 315/a/6

o. **+lar** 251/b/10, 255/a/8, 273/a/9,
339/a/14, 342/b/13, 353/b/6, 387/a/5

otla- : Otlamak, hayvan beslenmesi.

o. **-mağıçun** 373/a/10

otur- : Oturmak.

o. **-ursın** 278/a/6

o. **-ı** 256/a/13

o. **-ur** 214/b/12, 223/b/15, 263/a/2,
307/a/13, 309/a/15, 309/a/15, 321/b/7,
327/a/8, 328/a/13, 329/b/2, 329/b/2,
346/b/14, 348/a/12, 359/a/7, 369/b/2,
383/a/9

o. **-urlar** 222/a/2, 253/b/11, 302/a/5,
325/a/10

o. **-mıışın** 328/b/11

o. **-mıış** 257/b/12, 259/b/12,
290/a/12, 296/a/4, 300/b/6, 300/b/10,
301/b/1, 347/b/3

o. **-mıışlar** 301/b/6, 303/a/15

o. **-dum** 290/b/1

o. **-dı** 201/a/3, 233/a/14, 246/b/14,
266/a/9, 278/a/5, 287/a/5, 289/a/11,
291/b/4, 291/a/12, 303/b/2, 346/a/9,
388/a/1, 401/b/15

o. **-duķ** 270/a/3

o. **-dılar** 347/a/10

o. 260/a/4

o. **-sa** 362/a/7, 363/b/12

o. **-asın** 347/a/8

o. **-a** 318/a/1

o. **-ucaķ** 394/a/13

o. **-up** 253/a/7

o. **-urken** 238/b/10, 257/b/4,
313/a/11, 325/a/12

o. **-urđı** 266/b/1

o. **-urduķ** 290/b/3

o. **-mıışdum** 296/b/6

o. **-mıışdı** 233/b/5, 257/a/8, 398/a/13

o. **-mazsın** 278/a/5

o. **-amazam** 260/b/2

o. -amazsın 338/a/3
otuz : Otuz.
o. 218/b/12, 231/a/4, 231/a/4,
239/a/9, 309/a/14, 311/a/15, 312/a/1,
347/a/5, 355/b/2, 357/a/2, 385/b/15,
385/b/15, 394/b/10
oyna- : Oynamak.
o. -rlar 215/a/5, 367/b/12
o. -dı 303/b/5, 385/a/14
o. -yup 356/b/6
oynad- : Oynatmak.
o. -rlar 367/b/12

Ö

öc : İntikam, öc.
ö. 305/a/4
öd : Öd.
ö. +i 295/b/13, 343/b/14, 379/b/13
ö. +in 310/a/5
ö. +ini 231/b/2
ö. +üni 361/b/15
öded- : Ödetmek.
ö. -ürem 207/a/5
ögeyik : Üveyik, kuş.
ö. +de 283/a/5
öğred- : Öğretmek.
ö. -irler 320/a/14
ö. -ürler 323/a/5
ö. -eyim 303/a/7
öğren- : Öğrenmek.
ö. -ür 320/b/2, 345/b/8
ö. -ürler 345/b/2
ö. -di 246/a/6
ö. -diler 229/a/11

ö. -e 276/a/13
ö. -mezdi 284/b/11
ö. -mek 227/a/7
ö. -mekdür 227/a/13
ökiz → **öküz**
ö. +idür 342/b/11
ö. +e 340/b/12
öküz : Öküz.
ö. 207/a/4, 248/b/12, 275/b/6,
275/b/9, 337/a/3, 339/b/8, 339/a/6,
339/a/8, 340/b/4, 340/b/15, 340/a/3,
340/a/4, 340/a/5, 341/a/2, 341/a/3,
341/a/6, 341/a/11, 342/b/4, 365/b/4,
365/b/5, 367/b/11, 368/a/7, 380/a/9,
382/a/13, 386/a/5, 403/a/4, 403/a/4,
403/a/5
ö. +üñ 339/a/12, 339/a/12, 340/b/1,
340/b/2, 341/b/5, 341/a/4, 341/a/6,
341/a/9, 341/a/15, 365/b/6, 365/b/6
ö. +i 207/a/2, 339/b/1, 339/b/3,
339/b/9, 340/b/10
ö. +e 339/b/4, 340/b/9, 340/b/14,
353/a/5, 365/b/4, 378/b/12
ö. +de 339/a/11
ö. +den 364/b/8
ö. +i 207/a/5, 342/b/2
ö. +inüñ 342/b/5
öl- : Ölmek.
ö. -ür 206/b/11, 211/b/3, 212/b/11,
212/b/12, 213/a/3, 213/a/4, 234/b/15,
235/b/7, 235/a/1, 249/b/7, 250/a/10,
252/b/1, 252/b/10, 277/a/12, 280/a/2,
282/a/7, 291/b/8, 300/a/10, 301/a/10,
310/a/8, 312/b/14, 312/a/7, 319/b/8,
322/a/2, 325/a/11, 325/a/14, 331/b/1,

332/b/2, 335/a/14, 337/a/11, 337/a/14,
339/a/13, 341/a/14, 344/a/14,
349/b/14, 349/a/6, 351/b/15, 351/a/12,
352/b/13, 353/a/10, 353/a/10, 354/b/1,
354/a/9, 364/b/6, 367/a/1, 367/a/5,
368/a/13, 371/a/10, 374/b/3, 375/a/12,
378/a/12, 379/a/5, 379/a/10, 380/b/2,
380/b/3, 380/a/4, 380/a/5, 380/a/6,
381/b/2, 381/a/7, 383/a/3, 386/a/3,
387/a/4, 388/b/10, 389/a/3, 389/a/4,
390/b/1, 390/b/14, 390/a/9, 390/a/11,
390/a/11, 390/a/13, 393/b/6, 394/b/9,
398/a/7

ö. **-ürsüz** 218/b/13

ö. **-miş** 225/b/7, 232/b/3, 243/b/1,
247/b/4, 314/b/4, 346/b/1, 368/b/9,
368/b/14, 401/b/15

ö. **-mişler** 255/a/15

ö. **-dün** 327/b/1, 346/b/7

ö. **-di** 202/b/3, 222/b/1, 224/a/9,
225/b/9, 225/b/13, 233/a/5, 234/b/8,
234/b/8, 238/b/3, 238/b/15, 246/b/12,
247/b/9, 247/b/11, 287/b/7, 295/b/2,
295/b/13, 296/a/6, 300/a/7, 300/a/7,
315/b/5, 319/a/8, 320/b/13, 320/b/14,
328/a/12, 329/a/12, 336/a/3, 339/a/11,
347/a/14, 349/b/8, 363/b/5, 363/a/9,
385/b/1, 385/a/12, 386/b/3, 386/b/3,
386/b/5, 388/a/6, 388/a/12, 401/b/4,
401/b/5, 401/b/7, 401/b/8, 401/a/15

ö. **-diler** 284/a/9, 320/b/12

ö. **-eyim** 385/a/8

ö. **-se** 250/a/15, 253/b/6, 321/b/15,
344/a/9, 371/b/6

ö. **-em** 236/a/12, 337/b/9

ö. **-e** 282/a/7, 371/b/6

ö. **-icek** 250/b/5, 322/a/2

ö. **-ince** 249/b/5, 252/b/10

ö. **-ünce** 311/a/10

ö. **-en** 339/a/9

ö. **-enleri** 346/a/10

ö. **-dügin** 395/a/12

ö. **-düklerinden** 357/a/15

ö. **-mezden** 347/a/15

ö. **-ürdi** 391/a/11

ö. **-ürsem** 385/a/8

ö. **-ürse** 250/a/13

ö. **-mez** 240/a/12, 250/b/12, 364/b/7,
365/b/9, 365/b/13, 385/b/13, 387/a/7,
390/a/9

ö. **-memiş** 369/a/8

ö. **-memişdür** 259/b/2

ö. **-mediler** 401/b/9

ö. **-mesün** 324/b/4

ö. **-meye** 232/b/1

ö. **-mege** 248/b/7, 402/a/4

ölç- : Ölçmek.

ö. **-mişler** 379/b/1

öl(ü)d- : İslatmak.

ö. **-ür** 229/b/5

ö. **-eler** 201/b/5

öldir- → **öldür-**

ö. **-di** 225/b/13, 263/b/4, 267/a/7

ö. **-diler** 334/b/3

öldür- : Öldürmek.

ö. **-ürem** 271/b/8, 349/b/1

ö. **-ürüm** 349/b/4

ö. **-ür** 200/b/12, 307/b/2, 316/b/6,
332/a/15, 354/b/1, 354/a/4, 361/a/8,
380/b/7, 389/b/15, 390/a/2, 391/b/5,

392/a/3

ö. **-ürler** 248/b/9, 286/a/11,

297/b/14, 320/b/8, 387/a/4

ö. **-miş** 305/b/6, 339/b/8

ö. **-mişler** 255/b/5

ö. **-düm** 299/a/8, 333/b/2

ö. **-dim** 269/a/14

ö. **-di** 210/b/12, 234/a/6, 246/a/12,

261/a/13, 266/b/13, 291/a/15, 304/b/4,

305/b/10, 320/b/6, 333/b/2, 347/a/4

ö. **-diler** 234/a/6, 234/a/10, 241/b/1,

241/b/9, 255/a/5, 255/a/9, 255/a/13,

258/b/4, 339/a/7, 357/b/12, 387/b/11

ö. **-üserler** 234/a/8

ö. 291/a/15

ö. **-üñ** 396/a/2

ö. **-se** 249/b/5, 297/b/13, 349/a/4,

369/b/4

ö. **-seler** 325/a/13, 326/a/14, 357/b/7

ö. **-em** 262/a/7, 291/a/1, 349/a/10

ö. **-esin** 261/b/1

ö. **-e** 234/a/6, 253/a/12, 266/b/12,

333/b/3

ö. **-eler** 262/a/2, 334/b/2

ö. **-icek** 361/a/9

ö. **-ince** 289/b/14

ö. **-en** 255/a/10, 297/b/14

ö. **-digin** 339/a/9, 339/a/10

ö. **-dügi** 266/b/15

ö. **-medi** 305/b/7

ö. **-meye** 370/b/7

ö. **-emez** 305/b/10

ö. **-meyince** 331/a/15, 339/b/14

ö. **-mek** 333/b/5, 343/b/4

öldürücü : Öldürücü.

ö. 200/b/12

ö. **+dür** 205/b/12

öli → **ölü**

ö. 206/b/11

ölici : Ölü.

ö. **+dür** 232/b/12

ölim → **ölüm**

ö. **+in** 292/b/10

ö. **+ini** 288/b/13

ölü : Ölü, ölmüş.

ö. 209/b/1, 295/b/11, 339/a/10,

398/a/4

ö. **+nüñ** 215/a/3, 240/a/3

ö. **+yi** 205/a/11, 368/b/12

ö. **+yü** 294/a/5

ö. **+ye** 378/a/15

ö. **+leri** 392/b/4

ö. **+lerini** 248/b/5

ölüm : Ölüm.

ö. 202/a/14, 236/a/9, 333/b/5

ö. **+i** 240/a/12, 261/b/1, 292/b/5

'ömr (A.) : Ömür, yaşam süresi.

'ö. +üm 236/a/10

'ö. +üñi 401/a/4

'ö. +i 225/b/13, 236/a/9, 238/b/7,

248/b/9, 250/b/11, 253/b/7, 281/b/6,

282/b/11, 309/a/6, 321/a/15, 330/b/15,

331/a/10, 331/a/11, 331/a/11, 332/b/2,

333/b/5, 336/a/3, 337/a/13, 344/a/8,

345/b/7, 352/b/7, 354/a/7, 371/b/5,

384/a/2, 385/b/9

'ö. +in 323/a/2

'ö. +inde 352/b/11, 354/b/8

'ö. +inden 252/a/11

'ö. +incedür 255/a/2

‘**ö. +iñüz** 350/a/12
‘**ömür** → ‘**ömr**
‘**ö.** 369/b/7, 401/a/2
‘**ö. +de** 233/b/6
‘**ö. +leri** 236/b/1, 239/a/13, 250/a/9,
255/a/1, 279/a/14, 347/a/3
‘**ömürlü** : Yaşayan, hayatta olan.
‘**ö. +dür** 251/b/11
öñ : Ön, baş kısım.
ö. 332/a/7, 352/b/1
ö. +din 233/a/1, 239/b/14, 327/b/2,
329/a/5, 357/a/11, 372/b/8, 397/a/8
ö. +ümden 285/a/7
ö. +üne 300/b/6
ö. +i 364/b/4, 396/b/9
ö. +ine 242/a/15, 254/b/1, 271/b/7,
347/b/9, 347/b/11
ö. +ünde 219/b/13
ö. +inde 209/a/7, 210/a/9, 216/b/8,
225/a/13, 257/b/15, 264/b/11, 269/b/6,
269/b/8, 287/a/6, 303/b/4, 303/b/5,
313/b/1, 328/b/2, 347/a/9
ö. +inden 346/a/10, 347/b/1
ö. +ince 257/b/9, 349/b/13
öñce : Önce, başlangıç.
ö. 349/b/11
öp- : Öpmek.
ö. -di 244/a/14
ö. -medüñ 244/a/15
öpiş- → **öpüş-**
ö. -dügine 314/b/10
öpüş- : Öpüşmek.
ö. -dügine 314/b/4
ör- : Örmek.
ö. -mege 396/b/8

ö. -ü dur- 336/a/15
ördek : Ördek.
ö. 336/b/10, 336/b/11
ö. +in 317/a/6
örgüci : Örgücü, örgü işi yapan.
ö. 356/b/15
örs : Örs, demir dövülen yer.
ö. 270/a/15
ört- : Örtmek, kapamak.
ö. -erem 401/b/12
ö. -er 203/a/12, 355/a/12, 368/a/14,
371/a/8
ö. -erler 379/a/14
ö. -mişsin 401/b/3
ö. -mişler 363/a/14
ö. -di 236/b/9
ö. -üñ 232/a/11
ö. -eseler 211/b/15, 373/b/1
ö. -eler 318/a/4
ö. -ekodı 287/b/8
ö. -mek 232/a/12, 232/a/13
örtü : Örtü.
ö. 248/a/7
örtül- : Örtülmüş.
ö. -miş 250/b/14
örtülü : Örtülü, kapalı.
ö. 401/b/3
örümcek : Örümcek.
ö. 274/b/9, 351/a/3, 396/b/2
ö. +ile 400/a/11
ö. +üñ 396/b/10
ö. +i 279/b/15, 351/a/4, 390/b/3
ö. +e 396/b/7, 396/b/13
öt- : Ötmek.
ö. -e 263/b/13

ötürü → **ötürü**

ö. 208/a/14, 209/b/15, 221/a/1,
221/a/2, 223/a/14, 312/b/15, 316/a/1

ötürü : Dolayı.

ö. 212/a/7, 236/b/5, 243/a/13,
320/b/7, 358/b/2, 385/a/7

övez : Övez.

ö. 275/b/10, 275/b/11, 329/b/4,
331/a/8, 341/a/12, 399/a/5, 400/b/2,
401/b/15, 401/a/6, 401/a/8, 401/a/10,
401/a/13, 401/a/15, 402/b/6, 402/a/7,
402/a/13, 402/a/14, 403/b/8, 403/a/8,
403/a/15, 403/a/15

ö. **+ile** 400/b/7, 400/a/15

ö. **+üñ** 275/b/12

ö. **+i** 401/b/11, 402/a/11

ö. **+e** 403/b/9

ö. **+den** 340/a/8, 402/b/9, 403/a/14

ö. **+le** 401/b/1, 403/a/8

ö. **+ler** 401/b/9

öyken : Akciğer.

ö. **+e** 283/b/10

ö. **+i** 343/b/14, 375/a/14

öyle : Öyle.

ö. 284/a/13

öylelik : Öylelikle, o şekilde.

ö. 297/b/6

öz : Öz, iç, bir şeyin içi.

ö. **+den** 364/b/1

ö. **+i** 371/b/1

ö. **+üni** 207/b/10

özcegez : Asma dalının içindeki öz.

ö. **+üni** 207/a/15

ö. **+üni** 207/b/3

özr → **özür**

‘ö. +e 289/a/11

‘ö. +i 403/b/7

‘özür : Af dileme, bağışlama.

‘ö. 269/a/14, 376/a/12

P

paça : Paça.

p. +sından 241/a/9

pād (F.) : Rüzgar.

p. -ı şimāl +ıla 344/a/12, 344/a/12

pādişāh (F.) : Hükümdar, padişah.

p. 214/a/14, 216/b/12, 218/b/10,

218/a/12, 219/a/9, 219/a/12, 225/b/11,

226/a/5, 227/b/14, 228/b/6, 228/b/10,

228/b/14, 229/a/4, 229/a/5, 229/a/11,

244/a/11, 246/b/15, 248/b/6, 252/a/10,

265/b/7, 265/a/6, 276/b/2, 276/a/13,

276/a/15, 278/b/11, 279/a/8, 281/a/6,

282/a/12, 284/b/2, 284/b/14, 284/a/1,

284/a/15, 285/b/3, 285/b/4, 285/a/1,

285/a/4, 285/a/5, 285/a/10, 285/a/15,

286/b/9, 286/b/13, 286/a/4, 287/b/3,

287/b/4, 287/b/7, 287/b/12, 287/a/12,

287/a/13, 287/a/14, 287/a/15,

288/b/13, 288/a/1, 293/a/13, 296/a/6,

303/b/11, 303/b/15, 310/b/6, 310/b/11,

313/b/1, 313/a/15, 314/b/5, 314/b/6,

314/b/8, 322/b/3, 333/b/2, 333/b/3,

333/b/15, 333/a/13, 350/b/9, 350/a/10,

353/b/3, 360/a/5, 363/a/3, 367/a/10,

385/a/4, 399/b/14, 400/b/4, 401/b/3

p. +dur 334/a/15

p. +ıdı 247/a/3

p. +dı 350/a/10

p. +ıçun 338/b/13
p. +uñ 210/b/2, 228/b/7, 228/a/11, 257/b/8, 261/a/13, 284/b/6, 284/b/14, 285/a/10, 285/a/13, 287/b/10, 287/b/12, 345/a/9, 352/b/1, 360/a/3, 360/a/9, 372/b/1
p. +ı 200/a/4, 202/b/12, 219/b/12, 246/a/11, 262/a/5, 264/a/11, 276/b/3, 284/b/7, 287/b/6, 294/b/8, 294/b/8, 299/a/9, 306/b/13, 309/a/13, 334/a/13, 360/a/10, 362/b/2, 401/b/1
p. +a 220/a/1, 228/b/14, 229/a/1, 284/b/4, 284/b/4, 286/a/9, 287/b/1, 294/b/2, 316/b/1, 360/a/7
p. +dan 239/a/7, 262/a/6, 277/b/15
p. +sın 376/b/8
p. +ıydı 218/a/3, 398/b/3
p. +ınuñ 253/a/6, 345/a/8
p. +ın 334/b/2, 355/a/8
p. +ına 217/a/2, 245/a/6, 287/a/12
p. +ından 333/a/11
p. +ıyla 227/b/8
p. +umuzdur 260/b/5
p. +ıñuz 278/b/10
p. +ları 249/a/2, 252/b/3, 260/b/9, 287/a/5
p. +ların 249/b/2
p. +larına 248/b/1, 398/a/10
p. +larından 256/b/11
p. +lar 203/b/2, 228/a/10, 270/b/9, 287/b/14, 313/a/5, 321/a/14, 328/a/5, 336/a/12, 341/b/2, 353/b/2, 356/b/12, 394/b/12, 403/b/1
pādişāh-hūn (F.) : Kan döken padişah.
p. 401/b/2

pādişāhī (F.) : Padişahla ilgili.
p. +dür 392/a/13
pādişāhlık : Padişahlık, hükümdarlık.
p. 248/b/8, 248/b/9, 316/b/1, 381/b/3
p. +ı 243/b/5
pādişāhzāde (F.) : Padişah oğlu.
p. 302/a/8, 381/b/14
pāk (F.) : Saf, temiz.
p. 208/b/9, 209/a/10, 254/b/4, 288/b/9, 324/b/10
panbuğ : Pamuk.
p. 283/a/8
pānzehir (F.) : Zehirsiz.
p. 248/a/13
pāre (F.) : Parça.
p. 204/b/4, 204/b/4, 221/a/2, 224/a/3, 224/a/4, 237/b/2, 248/a/8, 252/b/5, 252/b/5, 257/b/1, 257/a/12, 257/a/15, 269/a/7, 271/b/13, 271/b/15, 271/a/8, 279/a/5, 280/a/13, 309/a/2, 309/a/2, 318/b/1, 344/a/5, 344/a/5, 349/b/8, 356/b/5, 356/b/5, 356/a/1, 366/b/1, 368/b/15, 369/a/1, 370/a/8, 372/a/4, 379/b/1, 379/a/3, 379/a/3, 381/a/6, 382/a/5, 385/a/11, 392/b/1, 392/a/3, 399/a/12, 399/a/13, 399/a/13
p. +dür 297/a/5, 355/a/13
p. +si 272/a/11, 369/a/12
p. +sin 201/b/4
p. +sine 369/a/3
pārele- : Parçalamak.
p. -r 361/b/5, 365/b/7
pāris → **pārs**
p. +ın 358/a/13

parmak : Parmak.

p. +**ıla** 212/b/13, 257/b/1

p. +**ı** 201/b/5, 267/a/11

p. +**ın** 281/a/9

p. +**ında** 278/b/5

pārs (F.) : Pars.

p. 340/b/13, 358/b/4, 358/b/14,
358/a/7, 358/a/14, 360/a/1

p. +**uñ** 358/a/14

p. +**ı** 358/a/9

p. +**a** 358/b/12, 358/a/10

p. +**dan** 358/a/11, 359/a/4

pārsıcı : Parsıcı.

p. 358/b/12

pas : Kir, küf, pas.

p. +**ıdur** 206/b/4

pāsubān (F.) : Gece bekçisi.

p. 284/b/7

p. +**umuz** 227/a/14

p. +**larla** 293/a/7

pāyidār (F.) : Devamlı, sürekli.

p. 263/b/6

pehlivān (F.) : Güreşçi, yiğit.

p. 246/a/10

pek : Pek, çok.

p. 204/b/8, 204/b/8

peleng (F.) : Panter, leopar.

p. 231/a/11, 254/a/3, 280/a/8,
352/b/6, 358/a/14, 360/b/14, 360/b/15,
360/a/6, 361/a/3, 394/b/8

p. +**dür** 358/b/1, 359/b/3

p. +**ile** 359/b/13

p. +**uñ** 360/b/12, 361/a/3

p. +**den** 360/b/12, 361/a/3

pelengli : Pelengi olan.

p. 401/a/1

pelessānk → **belesān**

p. 201/b/2

pelīd (F.) : Pis, alçak.

p. +**i** 300/a/9

pelīdrek (F.) : Pis, alçakça.

p. 372/a/12

pençe (F.) : Pençe, yırtıcı hayvanların
tırnağı.

p. +**si** 359/a/5

perākende (F.) : Parça, az az.

p. 355/a/8, 396/a/8

perde (F.) : Kapı, pencere gibi yerlere
asılan örtü.

p. +**sini** 287/b/10

p. +**ler** 219/a/12

p. +**i müdevver+e** 203/a/8

perhīz (F.) : Yasaklanan şeylerden
uzak kalma.

p. 282/a/3

perī (F.) : Cinlerin dişilerinin güzeline
söylenir.

p. 242/a/7, 297/b/1, 304/b/10,
306/b/1

p. +**ler** 304/a/6, 305/b/5

p. +**leruñ** 304/b/12

pertāb (F.) : Atılma, sıçrama.

p. 221/b/14

perver (F.) : Eklendiği kelimeye
besleyen, büyüten anlamı veren bir
kelime.

p. +**de** 318/a/7, 360/a/14

pes (F.) : Sonra, arka, art.

p. 204/a/9, 207/a/6, 213/b/14,
213/a/3, 216/a/12, 218/a/1, 219/b/6,

223/a/7, 225/a/7, 227/b/1, 227/b/7,
227/a/7, 228/a/10, 229/a/1, 231/a/5,
238/a/13, 238/a/14, 239/b/12, 241/b/4,
241/b/8, 241/a/1, 241/a/11, 242/b/5,
243/b/2, 243/b/7, 243/b/10, 243/b/12,
243/a/8, 245/b/10, 245/b/10, 245/b/11,
245/b/15, 247/b/11, 248/a/1, 248/a/9,
249/b/8, 250/a/10, 252/b/7, 254/b/8,
254/b/13, 255/a/9, 255/a/11, 256/a/13,
259/b/15, 259/a/5, 259/a/8, 259/a/12,
260/b/5, 260/b/12, 260/a/2, 260/a/4,
260/a/5, 260/a/7, 260/a/10, 261/b/13,
262/b/14, 262/a/8, 263/b/3, 263/a/8,
264/b/8, 264/b/12, 264/a/4, 264/a/10,
264/a/15, 265/a/1, 265/a/5, 267/b/4,
269/a/14, 270/b/11, 271/a/2, 271/a/14,
272/b/7, 273/b/5, 274/b/13, 274/a/4,
274/a/6, 275/b/2, 275/b/2, 275/b/12,
275/a/4, 275/a/13, 275/a/14, 276/b/11,
276/a/5, 276/a/6, 277/a/14, 277/a/15,
278/b/11, 278/b/15, 279/a/3, 279/a/7,
279/a/10, 281/b/10, 282/b/5, 282/b/15,
283/b/10, 284/b/7, 284/b/14, 284/a/1,
285/b/6, 285/b/7, 285/a/9, 285/a/14,
286/b/4, 286/a/12, 287/b/3, 288/b/5,
288/a/2, 289/b/3, 289/a/10, 289/a/15,
293/b/8, 294/a/12, 295/a/6, 296/a/6,
297/b/6, 297/a/8, 301/b/11, 301/a/12,
303/a/8, 303/a/9, 306/b/9, 307/b/14,
307/a/6, 307/a/13, 308/a/4, 308/a/10,
308/a/13, 309/b/14, 310/b/5, 310/a/3,
312/b/5, 315/b/7, 316/a/14, 317/a/10,
318/b/1, 318/a/11, 319/b/4, 320/b/6,
320/a/6, 321/a/2, 322/a/1, 324/b/5,
328/a/3, 329/b/5, 330/a/9, 331/b/11,

333/a/4, 334/a/8, 335/b/11, 335/a/3,
336/b/1, 336/b/9, 336/a/13, 337/b/10,
337/b/14, 338/b/7, 339/b/1, 339/a/5,
339/a/11, 341/a/6, 342/a/1, 343/a/5,
346/b/10, 346/b/12, 346/a/15, 347/b/6,
347/b/14, 347/a/4, 349/b/4, 349/b/6,
350/b/2, 350/a/15, 353/b/15, 356/b/1,
356/b/7, 358/b/6, 358/b/14, 359/b/2,
359/b/10, 360/b/11, 360/a/8, 362/b/10,
362/b/12, 363/b/11, 364/a/7, 364/a/8,
366/b/8, 371/b/2, 371/b/3, 371/a/6,
375/b/1, 375/b/3, 375/b/9, 376/b/1,
376/b/8, 376/a/10, 377/a/12, 379/a/7,
381/b/15, 384/b/13, 387/b/1, 392/a/7,
392/a/8, 392/a/9, 392/a/11, 393/b/4,
395/b/14, 396/b/5, 396/a/3, 396/a/9,
396/a/12, 397/b/14, 398/b/14, 399/b/8,
399/a/6, 400/b/6, 400/b/14, 401/a/6,
401/a/12, 402/b/5, 402/a/13, 403/b/6,
403/b/13, 403/a/3, 403/a/7

pestil : Pestil.

p. 211/a/3

peşimān (F.) : Pişman.

p. 218/a/11, 281/a/9, 286/a/2

p. +ıduk 402/a/14

peydā (F.) : Meydanda, açıkta.

p. 223/a/3, 237/a/10, 265/b/15,
276/a/14, 281/b/15, 289/a/1, 290/b/13,
290/a/13, 293/b/4, 317/a/12, 358/a/15,
382/b/2, 397/b/9, 400/a/10

peygamber (F.) : Peygamber.

p. 217/b/2, 217/a/13, 219/b/8,
220/b/2, 222/b/3, 223/b/7, 232/b/8,
232/a/5, 233/b/14, 234/a/2, 238/b/6,
239/a/11, 239/a/15, 243/b/5, 245/b/3,

254/a/12, 256/b/3, 256/b/4, 256/b/9,
256/b/10, 259/b/5, 261/a/14, 262/a/1,
262/a/12, 263/a/10, 267/b/2, 267/b/2,
268/b/3, 268/b/4, 268/a/9, 268/a/11,
268/a/15, 269/a/1, 269/a/5, 269/a/10,
269/a/15, 274/a/12, 274/a/14, 282/b/6,
285/b/11, 297/a/2, 302/b/2, 302/b/3,
302/b/10, 302/a/15, 329/a/15, 335/a/6,
337/a/15, 343/b/8, 343/b/12, 343/a/2,
346/a/7, 348/b/11, 348/b/13, 349/a/8,
349/a/11, 349/a/13, 349/a/15, 356/a/3,
356/a/4, 356/a/5, 391/b/11

p. +dür 217/b/4

p. +idi 256/a/6

p. +üñ 208/b/11, 216/b/5, 254/a/10,
267/a/5, 267/a/11, 268/a/7, 268/a/9,
268/a/14, 278/b/3, 356/a/8, 356/a/8,
357/a/1, 397/a/14

p. +i 238/a/1, 239/b/5, 289/a/5,
356/a/5, 360/a/12, 391/a/3, 402/b/14

p. +e 238/a/10, 248/a/5, 254/a/10,
263/a/9, 269/a/2, 269/a/8, 270/a/6,
279/a/2, 302/b/10

p. +den 251/a/2, 257/a/15, 258/b/3,
261/a/10, 262/b/10, 268/a/5

p. +le 254/a/8

p. +idür 218/b/4

p. +imiz 217/b/1

p. +imüz 219/a/14

p. +imüzüñ 221/a/3

p. +iñiz 217/b/4

p. +iñüz 278/a/8

p. +üñize 278/b/14

p. +ler 265/a/10

p. +lerüñ 255/b/15

p. +lerden 397/b/2

peygamber → **peygamber**

p. 209/a/14, 279/b/2, 302/b/11,
326/b/13, 349/b/5, 349/b/7, 394/a/1,
395/b/11, 396/b/11, 397/a/1, 397/a/10,
403/b/3, 403/b/7

p. +ile 349/b/7

p. +i 367/b/8, 367/b/9

p. +e 349/b/4, 400/b/14

p. +den 289/b/15, 329/a/10, 397/a/8,
403/b/2

p. +sin 399/a/2

p. +ler 348/a/1

p. +lere 343/b/3

p. +lerden 377/a/6

peygamberlik : Peygamberlik.

p. 258/b/4, 259/a/15, 262/b/11,
262/a/11

p. +i 239/b/9

peygamberlik → **peygamberlik**

p. 210/a/14

pinhān (F.) : Gizli.

p. 343/b/7, 350/b/4, 379/b/7

pīr (F.) : Yaşlı, ihtiyar.

p. 212/b/2, 231/a/6, 231/a/6,
231/a/7, 231/a/13, 250/a/9, 253/a/14,
253/a/15, 259/b/12, 259/b/13, 260/a/3,
260/a/7, 260/a/9, 260/a/12, 261/a/2,
261/a/6, 265/b/1, 265/b/2, 265/a/13,
265/a/15, 273/b/9, 294/b/2, 294/a/14,
294/a/15, 295/b/6, 299/b/4, 299/a/13,
304/b/1, 304/b/3, 304/a/7, 304/a/8,
304/a/14, 305/b/11, 309/b/1, 314/b/14,
324/a/15, 329/a/7, 344/a/9, 347/a/2,
347/a/6, 350/a/1, 359/a/10, 360/b/14,

385/b/6

p. +**dür** 315/b/11

p. +**i** 260/a/10, 266/b/3, 304/b/3,

345/b/4

p. +**e** 260/a/2

p. +**sin** 260/a/10

p. +**ler** 347/a/9

p. +**leri** 294/a/13

p. +**lerin** 376/b/3

pīrlık : Yaşlılık, ihtiyarlık.

p. +**de** 315/b/13

pīrūze → **fīrūze**

p. 271/b/3

piş- : Pişmek.

p. -**miş** 279/a/11

p. -**mişin** 283/b/6

pīşe (F.) : Huy, tabiat.

p. +**sinden** 348/b/5

pīşrev (F.) : Önden giden, öncü,
kılavuz.

p. 322/a/1

p. +**i** 321/b/14

p. +**leriydi** 240/a/15

pul : Pul.

p. +**ı** 246/b/11, 388/a/10, 389/b/9,

389/b/10

p. +**a** 389/b/7

p. +**ını** 379/b/11

p. +**larıyla** 379/a/14

pulād (F.) : Çelik, polat.

p. 270/b/8

pullu : Pullu.

p. 246/b/11

puşu : Pusu.

p. +**ya** 241/b/9

pūf (F.) : Söndürmek için üfleme, püf.

p. 304/a/9

pūr (F.) : Çok, pek.

p. 274/a/7

pūrnūr (F.) : Aydınlık, çok parlak.

p. 282/a/4

R

rabbī (A.) : Efendi, sahip, Allah.

r. 365/a/13

rabī' (A.) : Dördüncü.

r. 237/a/11

rabī'un (A.) : Dört.

r. 330/b/11

rağbet (A.) : İlgi, alaka, istek duyulan.

r. 371/b/9

r. +**üñ** 263/a/5

rağnā (A.) : Güzel, latif, hoş görünen.

r. +**sı** 344/a/1

rāhat (A.) : Rahat, detsiz, kedersiz.

r. 201/a/15, 232/a/4, 275/b/9,

337/a/5, 381/a/4, 401/a/13

r. +**ı** 282/b/13, 348/b/4

rāhib (A.) : Evlenmez papaz.

r. 217/b/15, 218/a/3, 257/b/14,

258/a/12, 267/b/10, 356/a/14

r. +**e** 258/a/3

raḥm (A.) : Acıma, esirgeme.

r. +**ına** 294/a/3, 294/a/7

r. +**ında** 237/b/5, 237/b/5, 250/b/6

raḥmān (A.) : Allah'ın adlarından biri.

r. 263/b/2

raḥmet (A.) : Acıma, esirgeme,

koruma.

r. 277/b/6, 348/b/14, 348/b/14,
364/a/7, 365/b/10, 376/b/8, 386/a/15

r. +i 363/b/14, 364/a/1, 364/a/7

r. +ini 278/b/11

r. +inden 348/b/3, 363/b/15

ra'ıyyet (A.) : Halk, kalabalık, sürü.

r. 385/a/14

r. +leri 384/a/15

r. +lerinüñ 287/a/1

raḳāf (A.) : İnce tabaka üzerine yazmak.

r. 372/b/11

raḳīḳ (A.) : Üzerine yazılan ince tabaka.

r. 235/b/9

raḳḳāk (A.) : Yazı yazan, rakk eden.

r. 372/b/10

raḳş (A.) : Dans, dans ederek dönme.

r. 303/b/4, 303/a/12

raḳū (A.) : Yazı yazılan deri.

r. 372/b/9, 372/b/10, 372/b/11

ra'nā (A.) : Hoş, latif.

r. 315/a/14

r. +dur 321/a/9

rāset → **rāst**

r. 234/b/1, 288/b/12

rāst (F.) : Doğru.

r. 271/b/7, 290/a/1, 296/b/10,
320/b/5, 327/b/2, 361/a/15, 376/b/14

r. +dur 263/b/3

r. +ıñ 258/a/6

ra'se (A.) : Titreme, titreyiş.

r. +ye 208/b/4

raṭīb (A.) : Taze, yeşil.

r. 206/a/14

rāvend (F.) : Buğdaygillerden bir bitki.

r. 205/a/2

r. -i rīvāseñ 205/a/4

r. -i çīn 205/a/6

r. -i türki+den 205/a/7

rayha (A.) : Koku.

r. 226/a/5

rāyiha (A.) : Koku.

r. +ı 229/b/12

rāzı (A.) : Rıza gösteren, boyun eğen.

r. 303/a/8, 402/a/4

rāzıḳ (A.) : Rızık veren.

r. +ı 275/a/15

rāziyāne (F.) : Rezene.

r. 272/a/12

red (A.) : Geri çevirme, kabul etmeme.

r. 376/b/4

refāhiyyet (A.) : Bolluk, rahatlık.

r. 310/b/4

re'ıs (A.) : Reis, başkan.

r. +üñ 283/b/7

r. +i 256/a/7, 304/b/11, 304/b/12,

392/a/1

remī(l) (A.) : İşaret, fal işareti.

r. +ler 210/b/5

renc (F.) : Ağrı, acı, eziyet.

r. 281/b/15, 283/a/15, 289/b/4

r. +e 275/b/4, 281/a/1

rencide (F.) : İncinmiş, kırılmış.

r. 276/a/12, 320/b/4, 393/a/11

rencūr (F.) : Sıkıntılı, dertli, hasta.

r. 358/b/6

reng (F.) : Renk.

r. 271/a/1, 331/b/14, 374/b/12

r. +i 202/b/8, 203/b/6, 312/b/14,

- 352/a/6
 r. **+e** 374/b/14, 374/b/13
 r. **+de** 213/a/14, 325/b/9
 r. **+idür** 352/a/7
 r. **+in** 321/a/4
 r. **+ine** 203/b/6, 271/a/13
 r. **+ler** 318/b/4
 r. **+lerile** 321/a/10
 r. **+leri** 230/b/4
 r. **+lerden** 259/a/6
rengāreng (F.) : Renkli, karışık renkli.
 r. 308/a/14
renglü (F.) : Renkli.
 r. 204/b/12
resm (A.) : Resim, desen, suret.
 r. **+e** 246/a/5, 297/a/13, 304/b/5,
 327/a/10, 365/b/7
 r. **+ine** 287/b/14
resül (A.) : Elçi, peygamber.
 r. 241/a/2, 242/b/2, 267/b/4,
 348/b/15
 r. **+dı** 270/a/8
 r. **+dan** 247/b/6
 r. **+ı** 249/a/9, 249/a/10
 r. **+uñuz** 217/a/10
 r. **-i ħudā+yam** 266/a/6
resūlu'llāh (A.) : Allah'ın elçisi.
 r. 217/a/15, 223/b/7, 223/b/8,
 233/a/13, 267/a/2, 267/a/9, 267/a/14,
 268/a/4, 272/b/13, 396/b/15
 r. **+ı** 220/b/3
 r. **+dan** 259/b/4
revā (F.) : Yakışır, uygun, yerinde.
 r. 270/b/12, 327/a/2, 343/b/4,
 347/a/8, 349/a/13
 r. **+dur** 206/b/6, 206/b/7
revān (F.) : Yürüyen, giden.
 r. 201/b/3, 215/a/2, 300/b/15,
 324/a/13
revḥān (A.) : Gönül açan.
 r. **+ı** 230/a/7
revḥānī → **revḥān**
 r. **+leri** 295/a/11, 295/a/12
revḥāniyān (A.) : Gönül açıcılık.
 r. 295/a/10
revnaḳ (A.) : Parlaklık, güzellik,
 tazelik.
 r. **+ı** 240/a/1
reyālum (A.) : Bolluk.
 r. 248/b/2
reyhān (F.) : Bereketli fesleğen.
 r. **-ı mübārek+dür** 200/a/12
riḥlet (A.) : Göçme, göç etme.
 r. 222/b/7
riṭil (A.) : Sıvı ölççeği.
 r. 271/a/11
riżā (A.) : Razi, hoşnut.
 r. 288/a/1, 288/a/2
 r. **+sıçun** 385/a/13
rızık → **rızḳ**
 r. **+ları** 239/a/13
rızḳ (A.) : Azık, yiyecek içecek.
 r. 396/b/7
 r. **+ı** 326/a/6
 r. **+ın** 320/a/8
 r. **+ımı** 243/a/12, 381/a/3, 396/b/7
riżvān (A.) : Razi olmak, hoşnutluk.
 r. **+a** 383/b/5
rib' (A.) : Bir tür sıtma.
 r. 231/a/9

risālet (A.) : Peygamberlik.
r. 267/b/6, 397/b/3
r. +e 352/a/15, 355/a/7, 356/b/8
rīvās : Bir tür yemiş.
r. 205/a/4, 205/a/5
rīvāseñ → **rīvās**
r. 205/a/4
rivāyet (A.) : Söylenen, rivayet edilen söz.
r. 217/a/1, 294/b/15, 362/a/13, 366/a/1
rīvend (F.) : Yemiş.
r. -i çīn 205/a/3
rīz (F.) : Parça.
r. +e 315/a/5
r. -i cāme 248/a/10
rīzcāme (F.) : Elbise parçası.
r. +sin 248/a/9
rūḥ (A.) : Ruh, can.
r. +adur 387/a/6
r. +uñ 387/a/6
rūḥānī (A.) : Ruha ait, ruhla ilgili.
r. +ler 295/a/13
rūḥu'l-ḳudūs (A.) : Kudüs.
r. 295/a/10, 295/a/13
rukāf (A.) : İnce tabaka üzerine yazmak.
r. 372/b/12
rūşen (A.) : Aydın, parlak.
r. 200/a/10
ruṭūbet (A.) : Nem, yaşlılık.
r. +i 202/a/9, 229/b/12, 229/b/13, 229/b/15, 230/a/1
r. +ini 282/b/2
rūy (F.) : Yüz.

r. -i suḥte 271/a/10, 271/a/14
rūsvāy (F.) : Rezil, itibarsız, değersiz.
r. 232/b/4, 248/a/10, 266/a/1, 285/a/1, 286/a/4
rūsvāylik : Rezillik.
r. +ı 316/a/10
rūzigār (F.) : Zaman.
r. 225/b/11, 257/a/1, 298/a/1, 314/a/4

S

sa'ādetlen- : Mutlu olmak.
s. -diler 377/a/2
sā'at (A.) : Saat.
s. 208/a/9, 218/b/11, 227/a/11, 237/a/9, 249/b/8, 263/b/12, 268/a/11, 280/b/1, 280/a/12, 282/b/1, 282/b/4, 301/b/7, 308/a/3, 338/a/7, 374/b/13, 384/b/8
s. +ıla 377/a/4
s. +a 280/a/11
s. +da 249/a/13, 286/b/6, 295/b/3, 311/a/12, 312/a/5, 326/b/10, 326/b/12, 338/a/3, 374/b/13
s. +dan 211/a/2, 255/b/4, 257/a/13, 280/a/11, 303/b/13, 328/b/6, 386/b/3
şabāḥ (A.) : Sabah.
ş. 212/b/13, 225/a/5, 294/b/4, 331/b/15, 346/b/5, 365/a/3, 365/a/14, 387/a/10
ş. +a 365/a/13
sabāḥa'l-belevī (A.) : Bir tür ağaç.
s. 213/b/11
şabahrūc : Mide yanması.

ş. 330/b/4
şabır (I) (A.) : Sarı sabır bitkisi.
 ş. 389/b/7
şabır (II) (A.) : Sabır, bekleme.
 ş. 228/b/14, 281/b/4, 362/a/15
şabr → **şabır (II)**
 ş. 375/b/2
 ş. +1 389/b/8
şaç → **saç**
 ş. 222/b/14, 326/a/11, 385/b/4
 ş. +ımla 245/a/5
 ş. +ını 245/a/10, 253/b/6, 362/a/2,
 400/a/7
 ş. +ından 234/a/11
 ş. +ıyla 245/a/9
şaç : Saç, kıl, tüy.
 s. +1 200/b/4, 200/a/13, 244/b/15,
 245/b/1, 245/a/1, 245/a/7, 361/b/8,
 384/a/3, 388/b/14
 s. +ına 253/b/6
 s. +ları 253/b/5, 303/a/2
 s. +larının 302/b/8
şaç- : Saçmak, dağıtmak.
 s. -mışlar 219/a/11
şaç- → **saç-**
 ş. -arlar 212/a/4, 387/a/5
 ş. -dılar 220/a/15, 258/a/1
 ş. -salar 212/a/5, 305/a/1, 355/b/4
 ş. -a 284/a/6
 ş. -a dururken 340/a/4
 ş. -arlırsa 240/a/3
 ş. -amadı 284/a/7
şaçıl- : Saçılmak, sağılmak.
 ş. -urdu 220/b/10
şaçlı : Saçlı.

ş. +dur 387/a/12
şadā (A.) : Ses.
 ş. +ya 326/b/6
şadağa (A.) : Sadaka, yoksula verilen
 para.
 ş. 268/a/4, 279/b/4, 285/b/15,
 343/b/3
 ş. +ları 278/a/12
şadakāt (A.) : Sadakalar.
 ş. 277/b/2, 296/a/10, 350/a/13
şadef (A.) : Sedef.
 ş. 384/a/6
şādık (A.) : Doğru, dürüst, bağlı.
 ş. 221/b/11, 305/b/15
şaf (A.) : Sıra, dizi.
 ş. 334/a/11, 398/a/14
 ş. +ıdur 256/a/7
şāf (A.) : Saf, halis, temiz.
 ş. 223/b/3
şafā (A.) : Huzur, saflık.
 ş. 225/a/1
şāfī (A.) : Temiz, saf, halis.
 ş. 207/a/2, 207/a/7, 214/a/3, 283/a/1,
 337/a/12, 380/a/6
şafrā (A.) : Öd, safra.
 ş. 203/b/9, 205/b/13, 274/a/6
 ş. +yı 204/b/12, 205/a/5
şağ (I) : Sağ.
 ş. 216/b/3, 317/b/1, 317/b/2,
 337/a/5, 340/a/2, 367/a/9
 ş. +ın 317/b/12
şağ → **şağ**
 s. +ca 203/a/4
şağ- : Sağmak.
 ş. -arlıardı 224/a/8

- ş. **-dum** 228/b/11
ş. **-dı** 228/b/9
ş. **-duklarınıñ** 224/a/12
sağal- : Sağalmak, tedavi olmak.
s. **-ur** 362/a/6
şağır : Duymayan, sağır.
ş. 224/b/6
ş. **+dur** 311/b/4
ş. **+dan** 224/b/6
şağırlık : Sağırlık.
ş. **+ı** 207/a/1
ş. **+ına** 391/b/8
şağış : Sayı, miktar, hesap.
ş. **+ı** 374/b/14
ş. **+ımı** 385/b/9
şağırı : Hayvanlarda bel ile kuyruk arasındaki kemik.
ş. **+sı** 340/b/8
şahābī (A.) : Hz. Muhammed'i görüp konuşan mümin.
ş. **+den** 234/a/14
şahābū's-sahābī (A.) : Sahabenin arkadaşı.
ş. 244/b/13
şahhāk (A.) : Sevicı kadın.
ş. 324/b/3, 324/b/6, 324/a/9
ş. **+ı** 324/a/15
şāhış : Bir tür cin.
ş. 305/a/7
saḥī (A.) : Cömert, eliaçık.
s. **+dür** 315/b/1
şahib → **şāhib**
ş. **+i** 320/b/14
şāhib (A.) : Sahip, efendi.
ş. **+in** 258/a/12
ş. **+ini** 328/a/3
ş. **-i nusūr** 247/a/8, 315/b/6
şāhib-cemāl (A.) : Güzel yüzlü, güzel.
ş. 244/b/9, 307/a/13, 347/b/2
ş. **+ıdı** 303/b/3
şāhibi'l-kırān (A.) : Muzaffer hükümdar.
ş. **+ıdı** 296/a/8
şāhib-kırān (A.) : Zamanın muzaffer hükümdarı.
ş. **-ı zamān+dur** 296/a/5
şāhibū'l-kābir (A.) : Mezar sahibi.
ş. 327/b/1
şāhibū'l-kaşır (A.) : Köşk sahibi.
ş. 327/b/1
şāhibū'l-kubūr (A.) : Mezar sahibi.
ş. 296/a/8
şahīfe (A.) : Sayfa.
ş. **+sini** 270/a/13
sāhil (A.) : Kıyı, sahil.
s. **+e** 213/b/1, 375/a/4, 379/a/5
s. **+de** 325/a/5
s. **+den** 345/b/3
s. **+inüñ** 344/b/2
s. **+ine** 213/a/9, 325/a/5
s. **+inde** 246/b/8, 249/b/1, 251/a/13, 323/b/13, 324/b/15
s. **-i baḥr-ı muḥīṭ+de** 251/a/3, 345/a/12
şahrā (A.) : Çöl.
ş. 338/a/6, 403/a/4, 403/a/6
ş. **+yı** 244/a/10
ş. **+ya** 225/b/7, 230/b/13, 243/b/11, 244/a/12, 269/a/3, 290/a/11, 291/b/12, 298/b/9, 302/a/1, 376/b/1, 388/a/15,

395/b/1, 399/b/15

ş. **+da** 244/b/10, 253/b/11, 275/a/2, 275/a/11, 293/b/2, 300/b/5, 300/a/1, 301/a/4, 301/a/13, 303/a/12, 321/b/7, 343/a/3, 343/a/6, 347/b/4, 354/a/3, 357/a/4, 357/a/5, 365/a/4

ş. **+dan** 296/b/6, 299/b/13

ş. **+lar** 319/b/1

ş. **+lardur** 246/a/13

ş. **+ları** 221/a/11

ş. **+lara** 320/a/4

ş. **+larda** 244/a/3, 292/b/1, 320/a/1

ş. **+larında** 388/b/3, 394/a/3

şahru : Bir tür cin.

ş. 233/b/2

saht (F.) : Sert, katı.

s. 281/a/8, 300/b/14

şā'ika (A.) : Yıldırım.

ş. 389/b/11, 389/b/14

sak : Bir tür cin.

s. 295/b/4

saka : Saka kuşu.

s. 319/b/8, 320/a/3

şakal : Sakal.

s. **+ı** 200/a/13, 235/b/14, 236/a/2, 239/b/13, 277/a/4, 290/b/9, 315/a/15

ş. **+ın** 239/b/13

ş. **+ınuñ** 282/a/1

ş. **+lar** 297/a/14

ş. **+ları** 367/b/14

şakallı : Sakallı.

ş. 235/b/13

şakallu → **şakallı**

ş. 235/b/15

sakanķūr (A.) Sakankur, kum

kertenkelesi.

s. 341/b/6, 380/b/1, 380/b/3, 380/a/14

s. **+uñ** 380/b/3

şakar : Bir kuş türü.

ş. 312/a/4

ş. **+ıla** 312/a/9

ş. **+uñ** 312/b/2, 312/b/3, 312/b/4, 312/b/5

ş. **+ı** 312/b/2, 313/a/1

ş. **+dan** 312/b/15

şakāu'ṭ-tuyūr (A.) : Kuşların sakası.

ş. 320/a/6

sakf (A.) : Çatı, tavan.

s. **+ın** 379/a/14

s. **+da** 371/a/11

şakın- : Sakınmak.

ş. **-uram** 398/b/15

ş. **-urlar** 254/a/6

ş. 232/b/9

ş. **-asın** 399/a/3

ş. **-alar** 316/b/11

ş. **-amağıçun** 227/a/9

ş. **-mak** 313/a/8, 359/b/7, 395/a/7, 398/a/1

şakī (A.) Su veren.

ş. **+dür** 345/a/3

şakīl (A.) : Çirkin, can sıkıcı.

ş. 291/a/6, 306/b/7

ş. **+dür** 291/a/6, 304/b/8

sākin (A.) : Sakin, hareketsiz, kendi halinde.

s. 204/b/12, 208/b/3, 209/a/10, 226/b/5, 231/b/1, 235/a/10, 238/a/4, 251/b/2, 252/a/3, 253/b/5, 316/a/3,

325/a/5, 331/a/6, 341/b/9, 348/a/5,
354/b/15, 355/b/9, 367/b/13, 371/b/6,
375/b/6, 377/b/14, 382/a/10, 390/b/15,
390/a/6, 391/b/1, 391/a/15, 401/a/13

şakla- : Saklamak, gizlemek.

ş. -r 211/a/9, 215/a/3, 392/a/15

ş. -rlar 203/b/2, 218/b/9, 321/a/15

ş. -rsın 220/a/1

ş. -dum 401/a/1

ş. -dı 223/b/8, 245/b/14, 265/b/14,
285/b/6

ş. -dılar 259/b/7

ş. 282/a/6

ş. -ğıl 269/b/14

ş. -ya 229/b/7, 403/a/8

ş. -yup 316/a/6

ş. -rdı 366/a/3

ş. -mışdı 266/a/14

ş. -maduñ 288/b/5, 385/a/6

ş. -madılar 343/b/7

ş. -yımadılar 385/b/1

ş. -mağıçun 335/b/1

şaklan- : Saklanmak.

ş. -dı 350/b/8

şaklayıcı : Saklayıcı.

ş. 301/b/13

şaklık : Saklık.

ş. +ı 321/b/8

şakmūniyā (A.) : Gözotu.

s. 205/b/12, 207/b/4, 209/a/8,
273/b/2

şakşığān : Saksığān.

ş. 329/b/6, 329/b/10

şakşiyīn → **şakşığān**

s. +de 370/a/5

şal- : Salmak, bırakmak.

ş. -ar 208/a/6, 309/a/12, 325/a/15

ş. -arlar 324/b/9

ş. -dum 299/b/4

ş. -dı 302/a/11, 305/a/6

ş. -dılar 255/b/4, 375/b/8

ş. 299/b/4

ş. -salar 206/b/1, 323/a/9

ş. -ıvirürem 235/a/12

ş. -ıvirür 304/a/3, 323/a/8

ş. -ıvirdüm 298/a/8, 298/a/12

ş. -ıviridi 298/a/11, 303/a/6,

304/a/15, 319/a/8

ş. -ıviridiler 261/b/6, 303/a/10

ş. -ıvirüñ 261/b/6

ş. -ıviresin 338/b/15

sa'lāh : Bir tür cin.

s. 300/a/15

şalāh (A.) : Barış, iyileşme.

ş. +a 232/b/13

s. +lar 349/a/1

sale : Salınma.

s. 388/a/12

şa'leb (A.) : Tilki.

ş. 262/b/12

ş. +e 368/b/6

şalın- : Salınmak, gezmek.

ş. -ur 337/a/5

şāliḥ (A.) : Uygun, yararlı, yetkili.

ş. 346/a/4

salkım : Salkım.

s. 208/a/1, 210/b/7

s. +ı 207/b/13, 208/a/4

salkum → **salkım**

s. 207/b/14, 208/a/15, 208/a/15

s. +ları 208/a/3
salṭanat (A.) : Sultanlık.
s. 288/a/3
s. +1 269/b/10
salṭanatlı : Saltanatlı, gösterişli.
s. 356/b/7
şaman : Saman.
ş. 268/a/8
ş. +1 280/b/11
şamk (samg) (A.) : Zamk.
ş. 204/a/6
ş. +1 205/b/11, 215/a/2
ş. +1dur 206/b/7, 209/b/11
ş. +ına 205/b/6
şan- : Sanmak, zannetmek.
ş. -ur 320/b/2, 328/b/2
ş. -urlar 204/b/6, 266/b/10, 333/b/7,
368/b/14, 386/b/15
ş. -arlar 368/b/5
ş. -dım 292/a/6
ş. -dum 308/b/2, 366/b/6
ş. -dı 268/a/9
ş. -dılar 220/a/13, 257/a/13
ş. -asın 204/a/3, 323/b/14, 358/a/8
ş. -ursa 280/b/1
saña : Sana.
s. 218/a/5, 228/a/6, 244/b/11,
251/a/7, 258/b/14, 260/a/8, 262/b/2,
262/b/2, 262/a/15, 263/b/1, 264/b/9,
265/b/9, 266/a/7, 268/b/14, 271/b/15,
285/b/13, 286/a/1, 290/b/5, 291/a/3,
294/b/14, 300/b/12, 301/b/13, 302/b/9,
303/a/6, 316/a/7, 339/a/9, 348/b/14,
376/b/3, 384/b/5, 385/a/5, 400/b/15,
401/a/1

şan'a(t) → şan'at
ş. +ları 270/b/1
şan'at (A.) : Sanat, hüner.
ş. 284/b/10, 349/a/2, 402/a/10
ş. +1 237/b/13, 270/a/10
ş. +uñı 348/b/6
ş. +lar 227/a/14, 270/a/11
ş. -ı kime 200/a/4
şan'athā-yı nevādir (F.) : Nadir
sanatlar.
ş. 281/a/4
şancıd- : Kırılmak.
ş. -ur 232/b/11
şandal (A.) : Sandal ağacı.
ş. 252/b/5
şanduk (A.) : Sandık.
ş. 202/b/13, 209/b/3, 209/b/6,
220/a/10, 220/a/12, 249/b/5, 400/b/8,
400/b/11, 402/a/6
ş. +1 217/a/11, 220/a/13
ş. +a 220/a/10, 252/b/5
şāni' (A.) : Yapan, yaratan.
ş. +a 275/a/15, 399/a/5
ş. +idür 275/a/15
şañsar : Sansar.
s. 315/a/10, 371/b/15, 372/a/3
s. +1 372/a/2
şar- : Sarmak.
ş. -arsın 248/a/10
ş. -arlar 207/b/11, 252/a/1
ş. -sa 282/a/7
ş. -salar 203/a/4
ş. -arsa 274/b/5
ş. -ağorlar 249/b/4
şar'a (A.) : Sara hastalığı, epilepsi.

- ş. 208/b/4, 235/a/2, 348/a/14
- şarar-** : Sararmak.
- ş. **-ur** 274/b/5
- şarf** (A.) : Harcama, gider.
- ş. 211/a/9, 281/b/12, 282/a/11
- sarı** : Sarı renk.
- s. 223/b/9
- sarımsak** : Sarımsak.
- s. 201/b/10, 273/a/13, 374/a/12
- şarır-** → **şarar-**
- ş. **-miş** 239/a/11
- şark-** : Sarkmak.
- ş. **-miş** 215/a/5
- sarkıt-** : Sarkıtmak.
- s. **-dı** 365/a/7
- şarmaş-** : Dolaşmak.
- ş. **-miş** 389/b/7
- şaru** → **sarı**
- ş. 212/b/5, 212/b/9, 230/a/9,
273/b/3, 313/a/6, 319/b/9, 352/a/5,
385/b/2, 391/a/10, 393/b/5, 393/b/9,
398/a/1
- ş. **+ya** 274/b/6
- ş. **+sı** 317/b/6, 317/b/7, 324/a/2
- ş. **+sın** 317/b/10, 318/a/12, 318/a/13
- ş. **+sıyla** 324/a/3
- ş. **+lar** 212/b/10
- sarılık** : Sarılık hastalığı.
- s. **+ın** 398/a/3
- sasuni** : Murdar, pis kokan.
- s. 400/a/2
- şat-** : Satmak.
- ş. **-arsın** 326/a/8
- ş. **-arlar** 248/a/5, 253/b/4
- ş. **-dum** 271/b/14
- s. **-dı** 268/b/1
- ş. **-duğ** 279/a/5, 279/a/10
- ş. **-diñiz** 279/a/10
- ş. **-dılar** 219/a/1
- ş. **-ayın** 338/a/9
- ş. 315/b/6, 338/b/8, 338/b/13,
338/a/9
- ş. **-mazam** 338/b/10, 338/b/14
- ş. **-madı** 268/b/8
- ş. **-mağa** 326/a/7
- şatun** : Satın.
- ş. 284/a/4, 315/b/8
- şavaş** : Savaş, muharebe.
- s. 211/a/2, 314/a/5
- ş. **+da** 314/a/7
- şavma'a** (A.) : Mabet, ibadethane,
manastır.
- ş. **+da** 266/a/13
- şavt** (A.) : Ses.
- ş. **+ı** 225/a/8
- şavuk** → **şovuk**
- ş. **+dan** 274/a/8
- sa'y** (A.) : Çaba, çalışma.
- s. 218/a/6, 336/a/2
- say-** : Saymak.
- s. **-dı** 293/a/9, 375/a/8
- şayd** (A.) : Av, avlama.
- ş. 225/b/3, 255/a/2, 255/a/3,
301/b/6, 302/a/1, 311/b/12, 312/a/7,
335/b/1, 335/a/9, 351/b/5, 351/a/13,
353/b/14, 354/b/7, 355/a/15, 358/b/8
- ş. **+uñ** 358/b/15
- s. **+ı** 298/a/10, 298/a/10, 358/b/12
- ş. **+a** 255/a/15, 355/a/12, 356/b/9
- ş. **+lar** 316/a/9

şayru : Hasta.

ş. 206/a/4

ş. **+sın** 317/b/12

şayyād (A.) : Avcı.

ş. 318/b/12, 351/b/10, 351/a/11,
354/a/4, 364/b/2, 364/b/2

ş. **+uñ** 378/a/11

ş. **+lar** 209/b/15, 212/a/9, 318/b/11,
350/b/15, 354/b/13, 358/b/4

sāz (F.) : Çalgı.

s. 224/b/8, 226/a/5, 226/a/6, 226/a/8

s. **+lar** 225/b/1

s. **+laruñ** 225/b/1

s. **+lardan** 225/b/2, 225/a/8

sāzec (F.) : Çalgı.

s. **-i hindī** 205/a/3

sāzgār (F.) : Faydalı.

s. **+dur** 205/a/8

seb' (A.) : Yedi.

s. 299/b/12

s. **-i ma'rūf+dur** 354/a/10

s. **-i şūm+dur** 359/b/4

sebeb (A.) : Sebep, vesile.

s. 220/a/4, 220/a/5, 222/b/3,
233/b/11, 233/b/13, 233/b/14, 240/b/1,
257/a/10, 257/a/14, 263/a/8, 273/a/12,
274/a/4, 274/a/6, 274/a/7, 279/b/9,
279/b/11, 284/a/13, 306/b/14, 348/b/6,
350/a/9, 367/b/5, 370/b/8, 387/a/14,
388/a/4

s. **+dür** 256/b/2, 273/b/13, 273/b/15,
274/a/9, 352/a/1

s. **+ile** 250/a/3, 329/a/10

s. **+den** 206/b/9, 210/b/15, 222/b/15,
244/b/2, 244/a/12, 256/b/14, 256/a/10,

256/a/12, 259/a/3, 265/a/6, 271/b/14,

274/b/12, 277/b/9, 284/b/1, 286/a/3,

288/a/12, 291/a/7, 294/b/14, 309/a/8,

310/b/1, 311/b/9, 321/a/14, 324/b/3,

330/a/9, 332/b/14, 334/a/7, 337/a/15,

343/b/7, 346/a/5, 348/b/15, 354/b/12,

358/b/3, 358/b/13, 359/b/5, 360/a/13,

361/b/1, 363/a/9, 368/b/5, 378/b/6,

386/b/5, 386/a/11, 387/a/3, 387/a/8,

392/b/4, 393/a/14, 396/b/5, 396/a/2,

396/a/15, 401/b/12, 402/a/14

s. **+dendür** 226/a/5, 229/b/14,

283/b/11, 298/a/15, 348/a/8, 358/a/5,

364/a/1

s. **+i** 207/b/2, 207/b/9, 233/b/12,

257/a/10, 272/a/2, 342/b/7

s. **+in** 245/b/2, 367/b/4

s. **+ini** 200/b/6

s. **+inden** 209/b/13, 233/b/10,

233/b/11, 235/a/5, 265/b/14, 320/b/3,

341/a/8, 393/a/9, 396/a/12

s. **+iyle** 230/b/7, 241/a/7, 258/a/15

seb'i (A.) : Yedi günde bir gelen sıtma
nöbeti.

s. 292/a/7

s. **+dür** 361/a/5, 362/a/6

secde (A.) : Secde, yere kapanma.

s. 206/a/7, 215/b/3, 219/b/13,

222/b/6, 239/b/10, 244/b/6, 248/b/14,

249/a/3, 256/a/9, 256/a/9, 256/a/12,

257/b/15, 335/a/4

s. **+den** 256/a/10

s. **-i namāz+da** 256/a/12

seç- : Seçmek, ayırt etmek.

s. **-eler** 267/a/2

- ş. -mez** 317/a/6
- sed** (A.) : Set, engel, tıkama.
s. 250/b/9, 377/b/5
- sefer** (A.) : Yolculuk, savaşa gitme.
s. 377/b/8
s. +e 280/b/6, 280/b/8, 363/a/10
s. +de 224/b/11, 373/b/5, 373/b/5, 378/a/5
s. +den 280/b/7
- seg** (F.) : Köpek, it.
s. 330/b/5, 364/b/3, 364/a/12
s. +ler 364/a/13
s. -i āb+uñ 364/b/7, 364/b/7, 364/b/8
- segird-** → **segirt-**
s. -ir 310/a/3
s. -ür 302/a/2, 311/a/4, 336/b/3, 336/b/4, 349/b/13, 351/b/4, 358/b/15
s. -iseler 343/b/15
s. -icek 337/a/3
s. -üp 316/a/7
s. -imez 314/a/7
- segirdiş-** : Koşuşturmak.
s. -üp 299/b/2
- segirt-** : Seğirtmek, koşturmak.
s. -di 302/a/4
s. -megile 336/b/4
- segirdür-** : Seğirttirmek, koşurtmak.
s. -ür 311/a/9
- segri-** : Seğirmek, sıçramak.
s. -r 359/a/6
- sehā** (A.) : Cömertlik.
s. +yıla 290/a/4
- sehel** (A.) : Kolay, basit, sade.
s. 272/a/7, 311/b/11, 321/b/9, 402/a/13
- s. +ce 354/b/9
- seher** (A.) : Seher vakti.
s. 226/a/9, 259/a/7, 296/b/5, 326/a/15
- sehl** → **sehel**
s. -i zamān 218/a/13
- sehmināk** (F.) : Korkunç.
s. 231/a/15
- sehmñāk** → **sehmināk**
s. 301/a/1
- sekankūr** : Bir balık türü.
s. +ı 380/b/1
- sekiz** : Sekiz.
s. 286/b/12, 297/a/4, 339/b/14, 364/a/4, 390/b/12
- seksen** : Seksen.
s. 337/a/13, 378/a/7
- selāh(selā)** (A.) : Meydan okuma, çağırma.
s. +ı 354/b/7
- selām** (A.) : Selam.
s. 287/b/13
- selāmet** (A.) : Esenlik.
s. 265/b/15
- selāşe** (A.) : Üç.
ş. 394/a/14
- selīm** (A.) : Sağlam, kusursuz.
s. 395/a/12
- sem** (A.) : Zehir.
s. 386/b/3
s. +dür 351/a/4
s. -i kātıl+dür 368/a/12
s. -i buhār+ımdan 388/b/11
- semā'** (A.) : Mevlevilikteki dönme, raks.

s. 225/a/13
semendür → **semender**
s. 374/a/8
semender (F.) : Semender.
s. 280/a/2, 324/b/6, 368/b/2, 374/a/8
semend (F.) : Bir tür yılan.
s. **-i esâlar+uñ** 388/b/14
semi' (A.) : İşiten, duyan.
s. 224/b/2
s. **+dür** 222/b/11
s. **+le** 228/a/13
semir- : Semirmek.
s. **-ür** 365/b/1
semizlik : Semizlik.
s. **+i** 354/a/9
semmür (A.) : Samur.
s. 283/a/13, 369/b/14, 369/b/14
sem(i)r- → **semir-**
s. **-ir** 318/b/3
semür- → **semir-**
s. **-ürler** 249/a/8
semüz : Semiz.
s. 201/a/1, 235/b/8, 255/a/6,
365/b/12
sen : Sen.
s. 216/b/12, 216/b/14, 216/a/3,
218/a/5, 218/a/12, 220/a/1, 226/b/5,
226/b/7, 228/b/13, 232/b/9, 242/a/12,
243/b/11, 244/b/9, 244/b/13, 244/a/15,
253/a/15, 258/a/4, 260/a/2, 260/a/3,
260/a/4, 261/b/1, 263/b/3, 269/b/14,
275/b/7, 275/a/8, 278/a/9, 284/a/1,
287/b/3, 288/b/4, 288/b/4, 290/b/14,
294/b/10, 295/b/9, 298/b/5, 301/b/1,
307/b/4, 307/b/13, 307/a/13, 307/a/14,

309/a/4, 316/a/7, 316/a/10, 316/a/11,
326/b/8, 328/b/11, 335/a/2, 338/b/14,
338/a/2, 346/b/5, 346/b/7, 346/b/15,
347/b/12, 347/a/3, 347/a/8, 348/b/14,
349/b/5, 356/a/6, 363/a/1, 363/a/2,
376/b/4, 376/b/7, 376/b/8, 376/b/10,
376/b/10, 377/a/2, 377/a/3, 384/b/5,
385/a/4, 397/a/2, 398/b/9, 398/b/12,
398/b/13, 399/b/1, 399/a/1, 399/a/2,
402/b/14, 403/b/7
s. **+üñ** 220/a/7, 228/a/1, 228/a/7,
242/b/8, 244/b/1, 259/b/14, 260/b/5,
261/b/1, 262/b/2, 262/a/7, 263/b/13,
264/b/9, 264/a/12, 275/b/8, 278/b/4,
279/a/11, 290/a/4, 290/a/7, 290/a/9,
294/b/2, 294/b/10, 298/a/7, 307/b/1,
309/a/2, 310/b/14, 338/b/2, 349/b/4,
376/b/6, 376/b/14, 396/a/10
s. **+üñdür** 294/b/11
s. **+üñle** 295/b/10
s. **+i** 234/a/8, 234/a/15, 235/a/7,
235/a/11, 239/b/11, 262/a/6, 269/a/11,
275/a/4, 275/a/6, 279/a/15, 285/b/6,
288/b/4, 290/a/4, 293/b/7, 294/b/14,
302/b/9, 306/a/13, 307/b/2, 307/b/11,
307/a/15, 310/a/13, 316/a/6, 338/a/3,
346/b/7, 347/b/7, 349/b/1, 349/b/4,
375/b/7, 385/a/4, 388/a/3, 401/a/1,
401/a/3
s. **+de** 235/a/7
s. **+den** 286/b/6, 306/a/13, 327/a/9,
333/b/14, 376/b/4
s. **+sin** 286/a/7, 301/b/13
senā : Övme, övgü.
s. **+sıdur** 217/a/7

- sencāb** : Sincap.
s. 214/b/11, 214/b/13
s. +ı 214/b/13
- senceş-** : Tartışmak.
s. -diler 210/a/14
- sene** : Sene, yıl.
s. 394/a/14
- señek** : Testi, su kabı.
s. 233/a/14, 233/a/15
s. +e 233/a/13
- senir** : Kerkes.
s. 310/a/1
- sepek** : Bir tür canavar.
s. +i 374/a/10
s. +ine 374/a/9
- serā** (F.) : Saray.
s. 203/a/8, 403/a/6
- serācī** : İskenderiyye’de bir heykel.
s. +ler 222/a/13
- serahsa** (F.) : En güçlülerin başı.
s. +dan 289/a/1
- serāy** (F.) : Saray, konak.
s. 264/b/15, 265/a/1, 285/b/5,
287/b/10
s. +uñ 263/b/13
s. +ı 244/a/13, 245/b/5, 286/b/11,
313/b/1, 333/a/12
s. +a 245/b/6
s. +da 285/a/7
s. +dağı 326/b/8
s. +ım 287/b/2
s. +ımuñ 217/a/8
s. +ın 241/a/13
s. +ımuñ 268/b/9
s. +ımı 287/b/5
- s. +ına 219/a/9, 297/a/3, 313/b/1,
372/b/1
s. +ında 238/b/6, 286/b/13
s. +ından 285/b/4, 334/a/10
s. +lar 297/a/9
s. +larum 287/b/4
- serçe** : Serçe.
s. 266/b/14, 266/b/15, 319/b/8,
330/b/1, 330/b/5, 330/b/6, 401/a/11
s. +nũñ 330/b/3
s. +i 266/b/11, 266/b/13, 266/b/13
s. +den 319/a/15
s. +ler 214/b/9, 325/b/4
- serçecük** : Serçecik.
s. +ler 353/b/3
- serd** (F.) : Sert, soğuk.
s. 283/b/9, 348/a/3, 369/b/13,
370/a/10
s. +dür 348/a/2
- ser-düri** (F.) : Baş inci.
s. 209/a/9
- serencām** (F.) : Serüven, macera.
s. 366/b/3
- sergerdān** (F.) : Avare, aylak.
s. 234/b/6
- serhadd** (F.) : Sınır, hudut.
s. +ında 248/b/6
- serheng** (F.) : Albay, çavuş.
s. +leri 279/a/8
- serhōş** (F.) : Sarhoş, alkollü.
s. 212/a/9
- serī** (A.) : Hızlı, süratli.
s. 311/a/5
- serī‘ü’l-inkisār** (A.) : Çabuk kırılan.
s. +dur 232/b/11

serleşker (F.) : Baş asker, komutan.

s. 287/a/4

serniğün (F.) : Başaşağı, tepetaklak.

s. +ıla 238/a/6

sers : Tesir, etki, güç.

s. +i 203/b/11

sertaşer (F.) : Baştan başa.

s. 279/a/5

serv (F.) : Servi, selvi.

s. 210/a/11

set : Set.

s. +üñ 344/b/10

sev- : Sevmek.

s. -er 236/a/7, 258/a/9, 309/b/7,

311/b/12, 325/a/3, 335/a/8, 337/a/12,

354/b/12, 355/a/1, 358/b/1, 387/a/2,

389/a/5, 393/b/1, 393/b/1

s. -erler 202/a/13, 212/b/6, 342/a/14,

351/a/11, 358/a/9, 359/b/1

s. -miş 355/a/3

s. -dügi 374/a/8

s. -dügini 304/b/6

s. -düginden 387/a/1

s. -erdi 222/b/4

s. -mezsın 226/b/7

s. -mez 236/a/7

şevāb (A.) : Sevap, hayırlı.

ş. 207/a/7

sevdā (A.) : Aşk, sevdā.

s. +ya 274/a/7

s. +yı 229/a/11, 355/b/5

s. -yı kişi+ye 341/a/10

sevgülü : Sevgili.

s. 256/b/1, 361/b/12

sevgülür → **sevgülü**

s. 371/b/8

sevin- : Sevinmek.

s. -di 341/a/3

seyfu'llāh (A.) : Allah'ın kılıcı.

s. 356/b/14

seyr (A.) : Seyir, hareket, yolculuk.

s. 291/b/4, 297/a/3, 306/b/9,

308/b/4, 310/b/3, 351/b/13, 354/b/14,

378/a/6, 393/a/7

seyyāre (A.) : Gezegen.

s. 321/a/7

seyyid (A.) : Efendi, bey.

s. 366/a/1, 378/a/4

s. +i 236/b/3

seyyidü'l-kavm (A.) : Kavmin

efendisi.

s. 349/a/8

sezāb (F.) : Su teresi.

s. 315/a/9

sı- → **şı-**

s. -dı 241/a/8

s. -salar 203/a/5, 317/a/12

şı- : Kırmak, bozmak, yıkmak.

ş. -miş 366/b/9

ş. -mişdur 324/b/3

ş. -dı 202/b/13, 281/a/8

ş. -dılar 241/b/1, 251/a/12

ş. -ya 248/a/10, 389/b/3

ş. -yalar 218/b/14

ş. -rdı 243/a/14

ş. -rıdı 240/b/1

ş. -mağ 241/b/3

ş. -mağa 305/b/1

şıçan : Fare.

ş. 205/b/9, 205/b/9, 234/a/12,

237/a/14, 274/b/9, 275/b/13, 276/a/1,
330/b/2, 331/a/9, 340/a/7, 340/a/8,
357/b/2, 361/a/4, 370/b/13, 370/b/14,
371/b/3, 372/a/12, 373/b/11, 373/b/12,
373/b/15, 374/a/3, 380/a/4, 381/a/11,
399/a/7

ş. +1 234/a/11, 374/a/13

ş. +da 399/a/10

ş. +dan 374/a/11, 397/b/15

ş. +lar 374/a/4

şıçan → **şıçan**

s. +a 371/b/2

s. +ına 369/b/2

şıçara- : Sıçramak, fırlamak.

ş. -r 221/b/15, 368/b/7, 372/a/3

ş. -dı 382/a/5

ş. -yup 288/b/3

şıçarı- → **şıçra-**

ş. -dı 360/b/11

şıçıra- → **şıçra-**

ş. -r 255/b/11, 351/b/14, 359/b/5,
394/b/8

ş. -dı 339/a/4, 340/a/12, 385/a/12

ş. -yup 303/a/5, 315/b/9

ş. -duğı 359/b/6

şıçırayıcı : Sıçrayıcı, saldırgan.

ş. 359/a/5

şıçra- : Sıçramak, fırlamak.

ş. -r 359/b/15

ş. -dı 284/b/5, 299/a/1, 319/a/7

şıddik (A.) : Çok dürüst, Hz. Ebu Bekir.

ş. 217/a/1

ş. +e 259/a/13, 262/b/6

şifat (A.) : Sıfat, durum, vasıf, özellik.

ş. 243/a/9, 246/b/7

ş. +dur 332/a/5

ş. +1 215/b/13, 322/a/8, 370/b/11,
382/a/8

ş. +dayıdı 237/b/13

ş. -1 af'ı 388/b/15

ş. -1 'avcū'bnū 'unuğ 238/b/4

ş. -1 dīv 293/a/10

ş. -1 fiğācūs 368/a/12

ş. -1 gergedan 352/b/9

ş. -1 ḥanāzīr 366/b/11

ş. -1 naznāz 388/b/3

ş. -1 şa'lebe 368/b/6

ş. -1 semend-esālar 388/b/8

ş. -1 senir 310/a/1

ş. -1 yāmū 351/b/10

ş. -1 zehri 389/a/5

şifatlu : Nitelikli.

ş. 237/b/9, 247/b/5, 350/b/6

şifatū'l-fār (A.) Sıçanın özelliği.

ş. 372/a/12

şifātū'l-kamer (A.) : Ayın özelliği.

ş. 229/b/2

şığ- : Sığmak.

ş. -ar 242/b/2

ş. -ardı 239/a/6, 355/a/6

ş. -maz 227/b/15, 297/a/12, 353/a/1

ş. -mazlardı 241/a/6

şığa- : Sıvamak, sıvazlamak.

ş. -dı 397/b/4

şıgın : Yaban geyiği.

ş. 341/b/13, 342/a/7

ş. +uñ 342/a/3

s. +ın 370/b/10

şıgın- : Sığınmak.

- ş. **-dum** 301/b/13
- ş. **-mağ** 319/b/6
- şığır** : Sığır.
- ş. 207/a/13, 246/a/15, 248/a/13,
253/b/13, 297/a/13, 341/b/11, 342/b/5,
344/b/5, 352/a/11, 353/b/6
- ş. **+uñ** 277/a/10, 277/a/12, 339/b/14,
340/b/7, 341/b/3, 341/b/7, 341/b/8,
341/a/12, 341/a/13
- ş. **+ı** 323/b/6, 341/a/14, 342/a/12,
378/a/7, 403/a/14
- şığr** → **şığır**
- ş. **+ınuñ** 206/b/5
- şıhhat** (A.) : Sağlık.
- ş. 281/b/7, 281/a/3, 350/a/1,
355/b/2, 357/b/11, 358/b/7, 359/b/11,
359/a/12, 361/a/4
- ş. **+ı** 212/b/3, 273/a/6
- ş. **+ında** 371/b/11
- şık-** : Sıkamak.
- ş. **-arlar** 201/a/14
- ş. **-dum** 299/a/5
- şıklet** (A.) : Ağırılık, sıkıntı.
- ş. **+i** 306/b/11
- şın-** : Kırmak.
- s. **-ur** 211/b/15, 387/a/3
- ş. **-dı** 233/a/14, 324/a/1, 382/a/5,
401/a/15
- ş. **-sa** 311/a/8
- ş. **-a** 210/b/6
- ş. **-urdu** 241/a/7
- ş. **-maz** 309/b/12
- şına-** : Denemek, sınamak.
- ş. **-mağa** 347/b/7
- şınc** : Kırık.
- ş. 393/b/2
- şındur-** : Kırmak, parçalamak, bozguna uğratmak.
- ş. **-ursın** 232/b/9
- ş. **-ur** 256/b/10, 364/b/14
- ş. **-dı** 332/a/13
- ş. **-salar** 210/b/4
- ş. **-am** 234/a/4
- ş. **-asın** 317/b/5
- ş. **-a** 325/b/11
- şırça** : Cam, billur.
- ş. 304/b/8
- şırr**(A.) : Giz, sır.
- s. 369/b/13, 370/a/10
- s. **+ıla** 350/b/3
- s. **+ı** 282/b/8, 288/a/4, 393/a/5
- şirt** : Sirt, arka.
- s. **+ına** 365/b/7
- şirtlan** : Sirtlan.
- s. 203/b/11, 280/a/3, 281/a/14,
309/b/5, 361/b/2, 361/b/5, 361/b/7,
361/b/9, 361/a/4, 362/a/4
- s. **+uñ** 361/b/10, 361/b/12, 361/b/15,
362/a/1, 362/a/2
- s. **+a** 360/a/2
- s. **+am** 361/b/1
- şıva-** : Sıvamak.
- ş. **-rsalar** 390/a/12
- şıyır-** : Sıyırmak.
- ş. **-ur** 203/b/9
- şibā'** (A.) : Yırtıcı hayvanlar, vahşi.
- s. 210/a/2
- s. **+dan** 359/a/9, 401/b/5
- şidik** : Sidik.
- s. **+le** 204/b/4

sidük → **sidik**

s. 204/b/3

s. +i 205/b/8, 231/b/14, 344/a/7

s. +in 231/b/7, 231/b/9, 344/a/7

sihir (A.) : Büyü, sihir.

s. 266/a/11

s. +dür 264/b/1

sihr → **sihir**

s. +ile 263/a/3

sikencebîn (F.) : Ballı sirke şerbeti.

s. +ile 380/a/2

sil : Sel, sel suyu.

s. 388/a/14

silāh (A.) : Silah.

s. 225/b/1

s. +ıla 354/b/13

s. +ı 312/b/6, 312/b/7, 312/b/11,

312/b/12, 312/a/5, 341/b/14, 381/b/9,

383/a/6, 393/a/8

s. +ıdur 351/b/15

s. +ımı 250/b/1

s. +larımı 356/b/2

silkin- : Silkinmek.

s. -ür 370/b/4

sîm-sühte (F.) : Gümüş yanığı.

s. 271/a/15

sîmurğ (F.) : Zümrüdüanka.

s. 307/b/9, 307/b/10, 307/a/1,

307/a/11, 307/a/14, 308/a/1, 308/a/4,

308/a/8, 308/a/9, 308/a/13

s. +dur 306/b/13

s. +un 308/b/1

s. +ı 245/b/12

siñ- : Saklanmak.

s. -er 354/a/7

sincāb (F.) : Sincap.

s. 370/a/4, 370/a/5, 370/a/9

s. +dur 249/b/14

siñek : Sinek.

s. 214/b/10, 320/a/9, 329/b/4,

329/a/2, 351/a/2, 394/b/11, 395/b/1,

395/b/3, 395/b/8, 395/b/9, 395/b/15,

395/a/1, 395/a/3, 395/a/5, 395/a/7,

395/a/8, 395/a/9, 395/a/10, 395/a/13,

395/a/13, 395/a/15, 396/a/8, 396/a/9,

396/a/13, 396/a/14, 396/a/14, 396/a/15

s. +ile 394/b/15

s. +i 394/b/15, 395/a/9, 396/b/7

s. +e 396/b/2

s. +den 333/b/10, 395/a/7, 396/b/4

s. +ler 396/a/10, 401/b/8

s. +leri 329/b/5

sini (F.) : Sini, tepsi.

s. 250/b/1

siñir : Sinir.

s. 340/b/1, 379/b/13

s. +dür 224/b/3, 230/a/6, 230/a/6,

281/b/10

s. +e 386/b/4

s. +ler 229/b/11

s. +lerin 343/a/13

s. +leri 204/b/3, 235/b/11

siñir- : Sıyırmak.

s. -ür 209/b/2, 212/b/1

sinle : Mezarlık.

s. +de 236/b/5

şir- : Sıyırmak.

ş. 229/b/4

sirāyet (A.) : Bulaşma, geçme.

s. 360/b/12, 388/b/13, 398/a/3

- s. +inden** 330/b/5
- sirke** (F.) : Sirke.
s. 204/b/15, 211/a/3, 258/b/8, 311/b/11, 342/b/5, 392/b/4
s. +dür 392/b/7
s. +yile 341/b/8
s. +ye 271/a/7, 380/a/12, 393/b/7
- sirkencibîn** (F.) : Ballı sirke şerbeti.
s. 274/a/6
- sirkencübîn** (F.) : Ballı sirke şerbeti.
s. 392/b/5
- sitäreşinās** (F.) : Yıldız bilimci, müneccim.
s. +am 284/b/13
- sivār** (A.) : Bilezik.
s. 272/b/2
- siyāh** (F.) : Kara, siyah.
s. 234/a/14, 240/a/9, 253/a/4, 254/a/7, 401/b/6
s. +dur 223/a/11, 255/a/1, 296/a/13, 386/b/9
- siyāh** (F.) : Kara, siyah.
s. +ı 223/a/15
- siz** : Siz.
s. 217/a/8, 255/b/6, 267/b/12, 278/b/9, 278/b/12, 288/a/1, 327/b/4, 349/a/13
s. +i 241/a/1, 257/b/7, 278/a/14, 327/a/15, 398/b/8
s. +e 219/a/4, 227/b/1, 228/a/5, 228/a/7, 260/a/15, 268/a/5, 278/b/3, 278/b/10, 278/b/12, 278/a/9, 287/b/13
s. +de 227/a/15
s. +den 327/a/15
s. +üñ 217/b/4, 227/a/12, 241/a/2, 242/a/12, 278/b/14, 278/a/8, 278/a/15, 279/a/12, 338/b/15, 350/a/12
s. +üñle 264/a/11
- sofra** : Yemek masası, ziyafet.
s. 345/b/15
- soğan** : Soğan.
ş. 201/b/6, 273/a/15, 374/a/12
ş. +uñ 201/b/9
ş. +ıdur 357/a/14
ş. +ın 357/b/15
- soĥbet** (A.) : Konuşma.
ş. 307/b/7, 345/b/1
- sok-** : Sokmak.
s. -ar 352/b/6, 363/b/3, 370/a/2, 386/b/14, 392/a/10, 395/a/5
ş. -arlar 207/b/10, 322/a/4
ş. -mışdur 317/b/2
ş. -dı 258/b/9, 259/a/2, 266/b/14, 348/b/11, 386/a/11, 387/b/8, 388/a/3, 391/a/3, 397/a/13, 397/a/14, 401/a/7, 402/b/7
ş. -dılar 266/b/5
ş. -sa 234/a/13, 385/b/10, 388/a/7, 391/a/11, 393/a/11
ş. -salar 201/b/10, 400/a/8
ş. -ıban 316/b/10
ş. -duĥına 202/a/7, 391/b/7, 391/a/14
ş. -duĥından 402/b/8
ş. -arlarsa 305/b/1
s. -maya 393/b/8, 393/b/9
- şol** : Sol yan.
ş. 212/b/13, 222/a/4, 232/b/15, 283/b/1, 283/a/15, 317/b/2, 337/a/3, 337/a/4, 337/a/6, 367/a/10, 381/a/14,

385/b/10

soñ : Son.

ş. 218/a/3, 256/a/14

soñra : Sonra.

ş. 201/a/5, 203/b/12, 203/a/2,

207/a/6, 209/a/4, 210/b/11, 211/a/1,
211/a/2, 214/b/9, 214/a/7, 214/a/12,
215/b/1, 215/b/9, 216/a/12, 217/b/6,
217/a/5, 217/a/13, 217/a/14, 218/a/13,
219/b/4, 220/a/5, 221/a/13, 222/b/4,
223/a/12, 224/a/8, 225/a/12, 229/b/1,
229/a/14, 230/a/9, 230/a/10, 230/a/12,
231/a/3, 231/a/5, 232/a/7, 233/a/9,
234/a/7, 234/a/9, 237/a/9, 238/b/3,
243/b/9, 246/b/12, 247/a/13, 249/a/13,
251/b/5, 251/b/7, 251/b/8, 251/a/4,
252/b/5, 253/b/15, 254/b/12, 255/b/12,
255/a/14, 256/b/9, 257/a/14, 258/b/4,
259/b/5, 259/b/8, 259/a/2, 259/a/11,
260/b/1, 260/b/12, 260/a/9, 261/b/13,
261/a/10, 262/b/7, 262/b/10, 263/a/12,
265/b/5, 265/b/6, 266/b/6, 266/a/8,
266/a/12, 267/a/8, 269/b/7, 269/a/14,
270/a/8, 272/b/11, 273/b/10, 273/b/11,
278/b/13, 281/a/7, 281/a/9, 283/b/5,
283/a/7, 283/a/12, 288/b/7, 289/b/15,
290/b/8, 290/b/9, 290/b/11, 294/b/4,
295/b/2, 295/b/11, 295/b/13, 296/a/6,
298/b/13, 302/b/12, 303/b/13, 305/b/9,
305/a/5, 310/b/7, 310/a/3, 313/b/1,
313/b/11, 314/b/6, 316/b/7, 316/b/11,
317/a/4, 317/a/14, 317/a/14, 318/b/1,
318/a/5, 321/b/7, 326/b/11, 328/b/6,
330/b/11, 330/a/14, 331/a/7, 334/b/3,
334/a/14, 335/b/11, 336/a/6, 337/b/4,

341/b/1, 342/b/3, 343/b/2, 344/b/1,
346/a/15, 347/b/6, 350/b/9, 350/b/11,
352/b/3, 353/a/3, 354/b/9, 355/b/15,
357/a/15, 361/b/14, 361/a/8, 361/a/10,
362/b/10, 362/a/11, 368/b/10, 376/a/2,
379/b/9, 380/a/3, 380/a/12, 381/a/9,
381/a/12, 382/b/11, 382/a/5, 383/b/3,
383/b/3, 383/b/7, 385/b/7, 386/b/4,
388/a/13, 390/b/5, 392/a/1, 393/a/4,
395/b/9, 397/b/2, 397/b/3, 397/b/13,
402/a/3, 402/a/14

ş. **+ki** 212/a/13

şor- : Sormak.

ş. **-ar** 255/b/12

ş. **-arlar** 221/a/10, 261/a/8, 293/a/6,
392/a/6

ş. **-muş** 252/a/11

ş. **-muşlar** 282/a/8

ş. **-dum** 217/b/9, 219/a/4, 242/a/6,
249/a/14, 258/a/3, 298/a/15, 304/a/8,
306/a/7, 318/a/11, 368/b/11, 402/a/5

ş. **-dım** 263/b/11

ş. **-dı** 205/b/1, 214/a/9, 219/b/3,
226/b/4, 226/b/8, 233/b/2, 239/b/11,
240/a/6, 240/a/11, 242/b/6, 245/a/5,
246/b/7, 246/a/12, 257/a/5, 262/a/14,
263/b/1, 263/b/15, 264/b/14, 278/a/1,
278/a/8, 289/a/9, 291/b/5, 291/b/10,
291/a/13, 294/b/5, 294/b/12, 304/a/13,
305/b/14, 307/a/13, 308/a/9, 314/b/6,
342/b/11, 346/b/15, 361/a/14, 382/a/4

ş. **-duķ** 224/a/11, 377/a/14, 378/a/1

ş. **-dılar** 207/a/2, 220/b/1, 233/a/3,
242/a/1, 251/a/2, 282/a/9, 291/a/3,
295/a/5, 301/b/6, 304/b/7, 309/a/2,

329/a/10, 330/a/2, 332/a/6, 370/b/7,
395/b/7

ş. -arsañ 317/a/9

ş. -arlarsa 274/a/14, 323/a/2, 392/a/5

ş. -ayım 245/a/5

ş. -a 216/b/6, 241/b/5

ş. -ardı 266/a/10

ş. -mağa 269/b/2

şovma- : Soğumak.

ş. -yınca 203/a/13

şovucak : Soğukça.

ş. +ı 210/a/6

şovuk : Soğuk.

ş. 214/b/4, 235/a/10, 273/b/14,

273/a/14, 279/b/6, 341/b/10, 355/b/6,

369/b/13, 391/a/5

ş. +dur 200/a/6, 312/b/3, 390/b/7

ş. +a 391/a/5

ş. +dağın 391/b/4

ş. +dan 214/b/6, 226/a/14, 249/b/6,

279/b/5

ş. +ından 209/b/15

şoy- : Soymak.

ş. -miş 338/b/7

ş. -dılar 385/b/2

ş. -armışsın 317/b/11

söbü : Yumurta biçiminde, söbü.

s. +si 317/b/8

sögüt : Sögüt ağacı.

s. 207/b/1, 265/a/11, 271/b/10,

272/a/2

sök- : Sökmek, yerinden çıkarmak.

s. -er 364/b/14

söyin- → söyün-

s. -ür 235/a/3

s. -miş 344/a/14

s. -di 267/a/10

s. -meye 201/b/6

söyün- : Sönmek, parlaklığı gitmek.

s. -ürse 201/b/5

söyken- : Dayanmak.

s. -ür 335/a/11

s. -dügi 335/a/12

s. -mekdür 335/a/11

söyle- : Söylemek, anlatmak.

s. -rsin 259/b/3

s. -r 297/b/12, 298/a/13, 299/b/7,

320/a/14

s. -rler 310/a/11, 320/b/1

s. -mişdür 223/b/5

s. -düm 236/b/5, 243/a/7, 286/a/3

s. -düñ 276/b/12

s. -di 246/a/5, 266/a/13, 276/b/6,

363/a/6

s. -dük 251/b/2, 259/b/4, 267/a/1,

280/b/11, 322/a/6, 403/b/8

s. -diler 229/b/1, 305/a/10

s. -yelüm 215/b/14, 221/a/4,

251/b/3, 259/b/5, 267/a/3, 313/b/7,

389/a/6

s. -se 255/b/6

s. -yem 255/b/13, 276/b/13,

276/a/11

s. -ye 339/a/9

s. -yicek 266/b/2

s. -yen 320/b/2

s. -mezem 255/a/12, 291/a/4

s. -mez 296/a/2, 349/b/3

s. -me! 290/b/5

s. -mese 255/a/10

s. -meyeler 389/a/6
s. -mezdi 276/a/11
s. -mezsen 271/b/8
s. -mek 276/b/13
s. -mege 202/a/15
s. -memekiçün 228/b/4
söylen- : Söylenmek.
s. -en 229/b/1
söyleş- : Söyleşmek, konuşmak.
s. -di 241/b/6
söyündür- : Söndürmek.
s. -ür 281/b/14, 304/a/9
söz : Söz.
s. 215/b/12, 223/b/5, 227/a/9,
229/a/7, 255/b/5, 262/b/2, 267/a/1,
275/a/1, 276/a/11, 282/b/15, 290/b/5,
310/a/11, 350/b/12, 361/b/6, 388/a/15
s. +dür 217/a/5, 305/a/9
s. +ile 289/a/6
s. +ün 282/b/12
s. +i 220/a/2, 262/b/3, 268/a/5,
276/b/13, 284/b/12, 286/a/3, 289/b/9,
291/b/2, 294/b/15, 301/b/14, 305/a/7,
305/a/9, 327/a/13, 333/b/4, 336/b/15,
345/a/14, 356/a/11, 385/a/9, 401/a/4
s. +ü 276/a/11
s. +e 263/a/13, 277/b/13
s. +de 254/b/11
s. +deyiken 360/b/10
s. +den 262/b/5, 263/b/4, 267/b/14,
278/b/5, 278/b/11, 279/a/1, 296/a/9,
350/b/2, 366/b/2
s. +idür 240/a/12, 371/b/10, 388/b/8
s. +in 297/a/1, 371/a/2
s. +ini 246/a/5, 260/a/3, 287/a/11,

327/b/3, 398/b/10
s. +ine 236/a/5
s. +inden 293/a/3, 320/b/7
s. +leri 273/a/7
s. +lerin 252/a/5
su → **şu**
s. +ydı 239/a/5
s. +dan 216/a/10, 223/a/13, 251/b/3,
274/a/3, 290/b/13, 303/b/9, 303/b/11,
344/b/3, 364/b/5, 369/a/4, 380/b/12,
382/a/9, 393/b/3, 403/a/9, 403/a/9,
403/a/14
s. +yla 387/a/4
s. +yından 212/a/1
şu : Su, sıvı.
ş. 200/a/6, 202/b/8, 206/b/3,
206/a/13, 207/a/3, 208/a/12, 208/a/13,
208/a/13, 209/a/7, 211/a/12, 212/a/4,
212/a/10, 212/a/10, 213/b/14,
213/b/14, 214/a/1, 214/a/2, 214/a/2,
214/a/3, 214/a/5, 215/b/8, 215/a/2,
220/a/15, 221/b/14, 221/a/11, 225/b/9,
225/a/12, 225/a/14, 229/b/5, 229/a/9,
229/a/10, 230/a/12, 237/a/9, 239/a/4,
239/a/5, 242/a/4, 243/a/8, 243/a/11,
244/b/12, 246/b/3, 246/b/11, 246/b/14,
246/a/13, 248/a/8, 253/b/7, 253/b/15,
254/a/4, 257/b/13, 258/a/9, 267/a/11,
267/a/13, 269/b/12, 274/a/9, 277/a/9,
283/b/2, 288/a/14, 288/a/14, 303/b/9,
303/b/12, 303/a/11, 311/a/11,
311/a/12, 312/b/6, 312/b/7, 312/b/9,
313/b/7, 318/b/13, 319/b/11, 319/b/11,
319/b/14, 319/a/1, 319/a/4, 319/a/4,
319/a/5, 319/a/7, 320/a/2, 320/a/3,

320/a/5, 322/a/4, 324/b/8, 324/a/13,
325/a/7, 328/b/6, 328/b/11, 328/b/12,
329/a/6, 335/b/2, 335/b/3, 337/a/13,
340/a/5, 341/b/1, 342/b/2, 342/b/5,
342/b/11, 342/a/1, 342/a/8, 342/a/12,
343/a/7, 344/b/1, 344/b/4, 344/b/9,
344/b/9, 344/b/12, 345/a/9, 347/b/5,
347/b/6, 347/b/9, 350/a/3, 351/b/13,
359/b/10, 362/a/10, 362/a/12,
362/a/12, 364/a/12, 369/b/10, 374/a/5,
374/a/7, 375/a/7, 377/b/3, 377/b/4,
377/b/14, 377/b/14, 378/a/3, 378/a/7,
380/b/2, 380/b/8, 380/a/10, 380/a/13,
381/a/15, 381/a/15, 382/b/1, 382/a/15,
391/a/2, 393/b/4, 403/a/4, 403/a/4,
403/a/10, 403/a/14
ş. +yıla 201/b/5, 213/b/12, 243/a/4,
244/b/3, 258/a/2, 271/b/1, 288/b/14,
306/a/5, 341/b/2, 342/a/11, 344/a/7,
392/b/11
ş. +nuñ 201/a/10, 206/b/4, 283/a/2,
318/b/15, 337/a/2, 342/a/8, 375/a/6
ş. +yuñ 200/a/3
ş. +yı 204/a/13, 209/a/7, 212/a/3,
214/a/3, 215/b/5, 215/a/12, 215/a/12,
238/b/8, 273/a/15, 277/a/10, 282/a/10,
300/a/5, 320/a/3, 320/a/3, 328/b/13,
337/a/12, 337/a/12, 355/a/1, 374/a/8,
378/a/4, 380/a/3, 387/a/8, 389/a/10,
391/b/7, 392/b/8
ş. +ya 206/b/1, 209/a/8, 213/b/12,
246/b/14, 269/b/14, 317/b/13, 319/a/1,
319/a/6, 319/a/7, 322/a/4, 324/a/3,
326/b/1, 335/b/3, 342/a/11, 348/a/12,
362/a/10, 364/b/9, 364/b/10, 368/b/8,

369/a/1, 380/b/14, 380/a/6, 380/a/12,
380/a/15, 381/b/12, 381/a/9, 383/a/3
ş. +da 212/a/7, 242/a/7, 242/a/11,
283/a/10, 319/a/8, 323/b/5, 324/b/8,
334/b/6, 336/b/11, 344/a/10, 344/a/11,
364/b/3, 379/b/14, 379/a/2, 381/b/4,
388/a/9, 391/b/7, 392/b/13
ş. +yısı 203/b/3
ş. +yu 212/a/5
ş. +yın 283/a/1, 283/a/13, 343/a/7,
355/b/4, 389/a/4
ş. +yını 282/a/5
ş. +yına 232/a/2, 292/a/3, 345/b/13
ş. +yından 212/a/9, 273/b/8
ş. +ları 252/a/8, 382/b/13
ş. +lar 211/b/15
su'âl (A.) : Soru.
s. 274/b/7, 276/a/2, 285/b/12,
314/a/9
s. +um 286/a/15
s. +uñ 286/b/1
şub → **şu**
ş. 345/a/5
şu'bān (A.) : Ejderha, büyük yılan.
ş. 388/a/6, 388/a/9
ş. +dur 384/a/2
ş. +uñ 384/a/2
şubḥ → **şubuh**
ş. +a 303/b/4, 363/b/13, 365/a/3
şubuh (A.) : Sabahlar.
ş. 291/a/1, 294/b/4, 316/b/15,
342/b/13, 363/b/14
şuç : Suç, hata.
ş. +ımuz 376/b/9
şudā' (A.) : Başağrısı.

- ş. 383/a/10
- şukbe** (A.) : Delik.
- ş. 274/b/1
- şulh** (A.) : Barış, esenlik.
- ş. 240/b/14
- sultān** (A.) : Hükümdar, padişah, sultan.
- s. 226/b/13, 242/b/1, 242/b/6, 257/a/4, 257/a/10, 257/a/14, 268/b/6, 272/a/6, 272/a/7, 272/a/8, 289/b/5, 289/b/6, 289/b/10, 289/b/12, 289/b/13, 290/a/2, 290/a/8, 290/a/11, 313/a/13
- s. **+dur** 228/a/6
- s. **+uñ** 313/a/13, 313/b/2
- s. **+lar** 200/b/15
- şuluḥ** → **şulh**
- ş. 370/b/7
- şun-** : Sunmak.
- ş. **-mışdur** 221/b/14
- ş. **-duñ** 349/b/5
- ş. **-dı** 362/b/15
- ş. **-salar** 316/a/7
- ş. **-ucak** 316/a/9
- şunkūr** : Akdoğan.
- ş. 309/b/8
- sūre** (A.) : Ku'ran'daki 114 bölüm.
- s. **+si** 356/a/3
- s. **+sine** 356/a/4
- şūret** (A.) : Resim, şekil.
- ş. 216/a/4, 217/b/1, 217/b/13, 217/a/12, 218/b/1, 218/b/3, 218/b/6, 218/b/8, 219/b/1, 219/b/2, 219/b/11, 219/a/5, 221/b/1, 221/b/2, 221/b/5, 221/b/6, 221/b/13, 221/b/13, 221/a/8, 221/a/8, 221/a/10, 221/a/15, 222/a/3, 222/a/7, 222/a/12, 222/a/14, 257/b/11, 257/b/14, 257/b/15, 258/a/7, 281/a/8, 287/a/13, 291/a/9, 295/b/5, 303/a/9, 368/a/7, 391/b/6
- ş. **+dür** 258/a/3
- ş. **+ile** 220/b/3, 301/a/1, 353/b/11
- ş. **+uñ** 216/b/14, 217/a/10, 257/b/13, 258/a/1, 258/a/12
- ş. **+e** 216/a/7, 218/b/11, 296/b/14, 306/b/3, 368/a/8
- ş. **+de** 213/a/14, 222/a/6, 302/a/13, 368/a/8
- ş. **+dedür** 291/a/10
- ş. **+den** 218/b/4, 225/a/4
- ş. **+i** 200/b/4, 216/b/9, 216/b/9, 216/a/1, 217/b/8, 217/b/9, 219/a/8, 219/a/10, 219/a/13, 219/a/13, 220/b/11, 220/b/15, 225/a/6, 225/a/8, 237/a/5, 237/a/6, 237/a/8, 237/a/10, 258/a/6, 258/a/7, 297/a/10, 297/a/10, 353/b/8, 353/b/8, 353/b/9, 353/b/9, 356/a/2, 374/b/2, 386/a/12, 388/b/4
- ş. **+idür** 200/b/6, 217/b/2, 217/b/10, 217/b/10, 217/a/13, 217/a/13, 219/a/14, 220/b/11, 250/b/7, 258/a/8, 258/a/13, 258/a/13, 258/a/14
- ş. **+in** 216/b/5, 216/b/8, 216/a/6, 216/a/7, 216/a/13, 217/a/14, 217/a/15, 220/b/3, 223/a/5, 225/a/2, 350/a/5
- ş. **+ini** 219/b/8, 222/b/5
- ş. **+inde** 213/a/1, 213/a/14, 249/a/12, 254/a/9
- ş. **+imüz** 242/a/11
- ş. **+leri** 217/b/2, 218/b/13, 250/b/7, 250/a/8, 292/a/15, 298/b/14

ş. +ler 215/b/15, 222/b/2, 297/a/9,
303/a/9, 353/b/10, 353/b/11

ş. +lerdür 217/b/3

ş. +lerün 220/b/4

ş. +lerin 218/a/7

ş. +lere 300/b/2, 368/a/6

ş. +lerdedür 221/a/5

şüretlü : Suratlı.

ş. 244/a/9, 295/b/8, 303/a/2

ş. +ler 290/a/13

sürü : Bir kuş türü.

s. 345/a/6

şuşa- : Susamak.

ş. -dı 347/b/1

ş. -ya 351/b/12

susa- → **şuşa-**

s. -r 342/a/8

şusa- → **şuşa-**

ş. -sa 274/a/9, 319/b/12

şusuz : Susuz, suyu olmayan.

ş. 224/b/11, 292/a/4

şuv → **şu**

ş. 353/b/4

şuvar : Su kabı.

ş. 393/b/3

şuvar- → **şıva-**

ş. -lar 306/a/6

sūznāk (F.) : Etkili, yakıcı.

s. 345/a/13

sūci : İçki.

s. 210/b/11, 210/b/15, 299/a/6

sücūd (A.) : Secdeler.

s. 250/b/3, 254/b/5, 286/a/14,
286/a/14, 302/a/15, 335/a/3

sūd : Süt.

s. 212/a/4, 223/b/13, 223/b/14,
224/a/8, 284/a/4, 284/a/7, 331/b/5,
351/b/9, 353/b/15, 360/a/13, 386/b/6,
392/b/1, 392/b/12

s. +i 202/a/7, 204/b/2, 229/a/2,
229/a/2, 229/a/3, 284/a/8, 284/a/9,
341/b/7, 348/a/5, 390/b/3

s. +e 223/b/15, 229/a/5, 386/b/4,
392/b/11

s. +de 283/b/5, 392/b/11, 392/b/13

s. +üfdür 284/a/10

s. +idür 228/b/14, 229/a/4

s. +in 228/b/8

s. +üni 228/b/9

s. +inün 350/a/8

s. +iyle 390/a/12

südük → **sidik**

s. 368/a/4

s. +ile 344/a/6

s. +ine 203/a/2

s. +iyle 326/a/1

süglen : Bir tür kuş.

s. 318/b/14

süglin : Bir tür kuş.

s. 313/a/11

s. +dür 318/b/5

s. +i 313/a/12

süllem (A.) : Merdiven.

s. 279/a/1

sünbül (F.) : Sümbül.

s. 373/a/10

s. +i 204/a/10

s. +e 280/b/5

sünü : Süngü, mızrak.

s. 213/b/14, 257/b/12, 351/a/5,

379/a/12, 388/b/12, 400/b/9, 400/b/11
s. **+nüñ** 400/b/10
s. **+den** 240/a/9, 388/b/13
s. **+sinde** 359/a/7
s. **+leri** 218/a/8
s. **+lere** 204/a/1, 241/b/10
süñücek : Kemikcik.
s. **+i** 205/b/15
süñük : Kemik.
s. 204/a/14, 222/b/14, 309/b/10,
309/b/10, 358/a/2, 369/a/12, 378/b/14,
381/a/2, 383/a/4
s. **+dür** 375/a/9, 381/a/6
s. **+ile** 232/b/1
s. **+e** 340/b/2
s. **+den** 214/a/11, 224/b/1
s. **+i** 242/b/4, 243/b/1, 311/a/13,
330/b/3, 355/a/13, 357/b/3, 359/b/5,
379/b/14
s. **+in** 231/a/9, 355/a/13
s. **+ine** 399/b/10
s. **+iyle** 242/a/8
s. **+leri** 298/b/3, 333/b/6, 335/a/15,
335/a/15, 346/b/1, 346/b/9, 353/a/14,
387/b/13, 394/a/9
sür- : Sürmek.
s. **-er** 273/b/11, 310/a/6, 311/a/9,
311/a/10, 331/a/4, 335/b/5, 335/b/8,
355/a/12
s. **-di** 239/b/14, 244/b/7, 244/a/6,
299/a/3, 339/b/13
s. **-diler** 238/a/7, 332/b/13, 334/b/13
s. **-üñ** 223/b/11
s. **-se** 212/b/14
s. **-seler** 201/a/11, 201/a/11, 204/b/8,

206/b/12
s. **-ünlerüñ** 304/a/10
s. **-erseñ** 394/b/12
s. **-dilerse** 335/a/4
s. **-meye** 395/a/9
sürin- : Sürünmek.
s. **-ür** 249/a/9
süri : Sürü.
s. **+yile** 351/a/12
sürme : Sürme.
s. 230/b/14, 230/b/15, 231/b/10,
315/a/11, 329/a/4
sürt- : Sürtmek.
s. **-di** 265/b/12
s. **-seler** 231/b/13, 355/b/6
sürtün- : Sürtünmek.
s. **-ür** 373/a/5
sürtüş- : Sürtüşmek.
s. **-ür** 213/a/12
sürü : Sürü.
s. **+den** 308/b/14, 350/b/5
sürün- : Sürünmek.
s. **-ür** 352/a/6
süst (F.) : Tembел, gevşek, zayıf.
s. 235/b/11, 299/a/7, 357/a/12,
379/a/4, 388/a/5
s. **+dür** 389/b/5
süstlik : Tembellik, gevşeklik.
s. 357/b/9
süvār (F.) : Binici, binen.
s. **+dur** 329/a/5
Ş
şābal (F.) : Kanattaki en uzun tüy.

- ş. +ları 321/a/7
- şād** (F.) : Memnun, sevinçli.
ş. 216/a/12, 219/a/4, 222/a/2, 288/a/5, 291/b/3
- şādīmān** (F.) : Sevinçli, mutlu, memnun, neşeli.
ş. 219/a/4
- şāh** (F.) : Dal, kol, bölüm.
ş. 202/b/4
ş. +dur 268/b/12
- şahāb** : Bir yıldız adı.
ş. 358/b/15
- şahıs** (A.) : Kişi, şahıs.
ş. 243/a/6
- şahin** (F.) : Şahin, doğan kuşu.
ş. +den 314/a/3
- şahş** (A.) : Kişi, şahıs.
ş. 241/a/14, 242/a/4, 245/b/7, 246/a/14, 255/b/1, 264/b/4, 264/b/9, 266/b/4, 295/a/1, 296/b/2, 300/b/4, 301/a/1, 303/a/12, 304/a/2, 315/b/3, 331/b/7, 396/a/6
ş. +dı 247/a/15
ş. +ı 244/a/7, 246/b/6, 246/b/13, 248/b/6, 316/b/5
ş. +a 244/a/6
- şā'ir** (A.) : Şair, ozan.
ş. +i 337/b/13
- şākird** (F.) : Öğrenci, çırak, çömez.
ş. +i 222/b/4, 276/b/14, 276/a/10
ş. +leri 222/b/7
- şak** (A.) : Yarıлма, yarma.
ş. 223/b/1, 386/a/13
ş. +dur 386/b/9
- şāmil** (A.) : Kapsayan, içine alan.
ş. 268/a/13
- şānlu** : Şanlı, namlı.
ş. 308/a/15
- şarāb** (A.) : Şarap, içecek.
ş. 202/b/8
ş. +larda 341/b/8
ş. +lardan 392/a/13
ş. -ı ilāhī+dür 392/a/12
- şark** (A.) : Doğu.
ş. +dan 400/b/4
- şart** (A.) : Şart, durum, koşul.
ş. 343/b/5
ş. +ıla 343/b/5
- şāyed** (F.) : Belki, şayet.
ş. 213/a/11, 226/b/12, 279/b/9
- şāzılık** : Sevinç, mutluluk.
ş. 219/a/15, 221/b/5, 291/b/5, 351/b/14, 364/a/13, 378/a/2
ş. +ından 291/b/3
ş. +lar 219/a/12
- şeb** (F.) : Gece.
ş. 315/a/12
- şebdīz** (F.) : İran şahı Hüsrev-i Perviz'in atı.
ş. 216/a/1, 334/a/3
- şebīh** (A.) : Benzer, benzeyen.
ş. 232/b/13
- şecer** (A.) : Ağaç.
ş. 214/b/11, 215/a/1, 255/a/14
ş. +e 214/b/13, 215/b/2, 215/a/4, 215/a/6, 215/a/9, 215/a/14
- şecere** (A.) : Soyağacı.
ş. -i hamāme 203/b/5
ş. -i nacirrete 214/a/3
ş. -i kebīre 214/a/14

şeceretü'l-‘aşāfir (A.) : Serçelerin ağacı.

ş. 214/b/7

şeceri (A.) : Ağaçla ilgili.

ş. 270/a/13

şefā‘at (A.) : Bağışlanma aracılığı, şefaata.

ş. +ıyla 221/a/12

şeffāf (A.) : Saydam, şeffaf.

ş. +dur 323/b/14

şefī‘ (A.) : Şefaataçı.

ş. 220/b/11, 220/b/15

şefkat (A.) : Şefkat.

ş. 348/b/12

şefkatlü : Şefkati olan, şefkaltli.

ş. 350/b/15

şehid (A.) : Şehit.

ş. 262/b/8, 263/b/5, 316/b/8

ş. +lerüñ 326/b/15

şehir (F.) : Şehir, kent.

ş. 209/b/5, 222/a/1, 242/a/7, 251/a/6, 251/a/6, 257/b/6, 268/b/2, 299/b/15, 300/a/1, 300/a/5, 322/b/6, 367/b/13

ş. +dür 286/b/10

ş. +de 242/a/9, 268/b/3, 279/a/6, 322/b/6

ş. +dedür 242/a/9

ş. +den 244/a/6

ş. +leri 250/a/5, 393/b/15

ş. +lerini 251/b/9

ş. +lerinden 214/a/9

ş. +ler 267/b/9, 399/a/7

ş. +lerde 252/b/1

şehr → **şehir**

ş. 247/a/4, 363/a/4

ş. +üñ 235/b/3, 245/a/6, 284/b/13, 294/b/2, 300/a/3, 322/b/8

ş. +i 217/b/11, 235/b/3, 287/a/8, 299/b/15, 310/b/3, 390/b/11

ş. +e 238/b/11, 244/a/7, 253/a/14, 253/a/14, 264/b/13, 287/b/11, 298/a/9, 322/b/7, 362/b/13

ş. +inüñ 235/b/2

ş. +ini 268/b/7

ş. +ine 238/a/3, 243/a/8, 257/b/3, 257/b/5, 268/b/8, 269/b/10, 347/a/15, 350/b/9

ş. +inde 201/a/13, 207/b/8, 207/a/9, 211/a/4, 217/b/7, 238/a/14, 246/b/13, 247/b/8, 247/b/8, 257/a/7, 328/b/7

ş. +imüzde 253/b/1

ş. +iñüzi 242/a/12

şehrimend (A.) : Şehir.

ş. 210/a/4

şehvet (A.) : Cinsel istek, şehvet.

ş. 236/b/7, 236/a/14, 263/a/6

ş. +i 205/b/12, 208/b/3, 208/a/11, 232/b/3, 235/b/10, 314/b/3, 314/b/7, 314/b/11, 329/b/11, 329/b/13

ş. +in 208/a/7

ş. +leri 314/b/4

şek (A.) : Şüphe, kuşku.

ş. 212/b/4

şeker (F.) : Şeker.

ş. 253/a/1, 349/a/14

ş. +le 341/a/9

şekl (A.) : Şekil, resim.

ş. +i 207/b/12

ş. +inde 204/b/10, 293/b/13,

297/b/11

ş. +imüz 242/a/11

şemm (A.) : Koku alma, koklama.

ş. +dür 222/b/11

şem‘ (F.) : Mum.

ş. +i 262/a/10, 279/b/12

şems (A.) : Güneş.

ş. 273/b/13

ş. +e 273/b/12, 386/a/7

ş. +den 274/a/1

şer (A.) : Kötü, kötülük.

ş. 265/b/1, 327/a/13

ş. +içün 227/a/9

ş. +dür 234/a/2

ş. +den 227/a/9, 260/b/12, 260/a/15,

261/a/8, 308/a/2, 308/a/3

ş. +ümden 246/a/4

ş. +üñden 244/b/1

ş. +i 227/a/8, 234/a/3, 348/b/2

ş. +ini 262/a/11

ş. +inden 203/b/11, 206/a/9,

269/a/6, 274/b/13, 301/b/13, 303/a/7,

366/b/13, 381/b/9, 385/a/13

ş. +lerinüñ 234/a/3

şerā’it (A.) : Şartlar, koşullar.

ş. 271/a/5

ş. +leri 271/a/3

şerbet (A.) : Şerbet, şurup.

ş. 347/b/9

ş. +üñ 244/a/1

ş. +i 213/a/2, 232/a/1, 392/b/5

şeref (A.) : Üstünlük, yücelik.

ş. 335/a/6

ş. +i 283/b/11, 397/b/5

ş. +ine 339/a/12, 397/b/5

ş. +inden 349/b/12

ş. -i nübüvvet+de 256/a/2

şerēfi’n-nebiyyi (A.) : Nebilik şerēfi.

ş. 256/b/5

şerḥ (A.) : Açıklama.

ş. 247/b/7, 317/b/10

şerī‘at (A.) : Din kuralları, doğru yol.

ş. 270/b/9

ş. +la 270/b/10

şerīf (A.) : Şerefli, soylu.

ş. 343/a/1

ş. +dür 228/b/1

ş. +i 272/b/12

ş. +idür 271/a/2

şer‘ī (A.) : Şeriat.

ş. +nüñ 267/a/3

şermesār (F.) : Utangaç.

ş. 308/a/6, 376/b/14

şermesārlik : Utangaçlık.

ş. +dan 308/a/4

ş. +ını 278/a/14

ş. +ından 294/a/8

şeşil- : Çözülmek.

ş. -ür 215/a/1

şevket (A.) : Görkem, heybet.

ş. +in 262/b/13

ş. +i 361/a/5, 393/b/10

şevketlü : Görkemli.

ş. 309/a/7

şeyāḥin (A.) : Şeytanlar.

ş. 297/a/8

ş. +dür 383/b/1

ş. +den 302/a/13

şeyḥ (A.) : Lider, önder.

ş. 276/b/6, 276/b/7

şeyhü'l-mürselin (A.) :

Peygamberlerin önderi.

ş. 256/a/7

şeytân (A.) : Şeytan, iblis.

ş. 265/a/9, 275/b/11, 347/b/3,

359/a/1, 360/b/2

ş. +1 288/b/11, 386/a/11

ş. +ları 267/a/10, 359/a/2

şık : Bir dev ismi.

ş. 299/b/10

şıkşık : Devenin su içerken çıkardığı

kırmızı torbası.

ş. 337/a/2

ş. +sıyla 337/a/7

şiddet (A.) : Sertlik, katılık.

ş. +ile 342/b/12

ş. +i 330/b/6

ş. +inden 342/b/8

şifâ (A.) : Sağlığa kavuşma, iyileşme.

ş. 200/b/10, 232/a/1, 235/a/2,

368/a/4, 391/b/7, 391/a/10, 392/b/14,

397/b/4

ş. +dur 341/b/7

şi'ir (A.) Şiir.

ş. 232/b/8

şikâk (A.) : Anlaşmazlık, uyuşmazlık.

ş. 351/a/12

şikâr (F.) : Av.

ş. +1 313/a/7

ş. +a 307/b/6, 366/a/4, 366/a/7

şikâyet (A.) : Sızlanma, şikayet.

ş. 327/a/9

ş. +e 287/a/7, 287/a/15, 327/a/5

şikeste (F.) : Kırık.

ş. 240/a/1

şimâl (A.) : Kuzey.

ş. 206/a/13, 296/a/14, 318/b/2,

344/a/12

ş. +1la 344/a/12

ş. +1 305/b/13, 377/b/2

ş. +a 213/a/7

şimden : Bundan sonra, bundan böyle.

ş. 377/a/3

şimden-girü : Bundan sonra, bundan

böyle.

ş. 287/b/15

şimdi : Şimdi, şu anda.

ş. 214/a/12, 216/b/14, 219/a/7,

219/a/9, 220/b/6, 262/a/15, 263/b/11,

296/b/13, 305/b/5

ş. +den 259/b/5, 313/b/6

ş. +ki 242/b/13, 253/b/3, 270/a/10,

270/a/12, 286/b/2, 286/b/4, 297/a/15,

307/a/2

şi'r → şi'ir

ş. 224/b/13, 327/b/3

ş. +i 295/b/14

şîre (F.) : Şıra.

ş. +si 207/b/7, 346/b/2, 346/a/9

ş. +sin 299/a/6

ş. +sine 341/b/4

şîrîn (F.) : Sevimli, şirin.

ş. 211/b/7, 361/b/12

şiş- : Şişmek, kabarmak.

ş. -er 361/a/10

ş. -miş 225/b/14, 368/b/9

ş. -di 401/a/10

şişe (F.) : Şişe, cam.

ş. 232/b/11, 265/a/14, 271/b/9,

271/b/10, 271/a/12, 272/a/4, 380/a/6,

393/a/1
ş. +yile 270/b/14, 271/a/1
ş. +nüñ 393/a/3
ş. +i 232/b/9, 265/a/15, 271/b/13
ş. +ye 258/b/8, 351/b/3, 390/b/3,
390/b/5
ş. +den 232/b/10, 271/b/2
ş. +m 271/b/12
ş. +lere 201/a/6
şışeci : Şışeci.
ş. +yidüm 271/b/9
şışir- : Şışirmek, kabartmak.
ş. -ür 375/a/1
şışür- → şışir-
ş. -ür 368/b/14
ş. -di 401/a/7
şol → şu
ş. 200/b/8, 204/a/4, 204/a/7,
205/a/9, 206/a/1, 206/a/9, 209/b/13,
210/b/2, 213/b/7, 213/b/8, 213/a/9,
215/b/1, 216/a/8, 216/a/14, 217/a/5,
220/b/12, 221/a/4, 223/b/9, 224/a/14,
226/a/10, 227/b/14, 230/b/3, 230/b/3,
232/a/3, 241/a/5, 244/b/11, 246/a/13,
246/a/15, 247/a/7, 248/b/1, 248/b/6,
248/b/8, 249/a/8, 250/b/11, 250/a/15,
252/b/12, 258/a/1, 260/a/12, 263/b/13,
267/b/13, 267/a/12, 269/a/2, 269/a/11,
270/b/3, 271/b/8, 272/b/15, 273/a/4,
273/a/7, 274/b/2, 275/b/1, 275/b/4,
275/a/9, 277/b/10, 278/b/10, 278/a/10,
281/b/6, 285/b/13, 285/a/4, 285/a/8,
290/a/6, 296/b/15, 298/a/10, 307/b/4,
307/b/5, 310/a/2, 310/a/10, 312/a/6,
319/b/10, 319/a/8, 319/a/15, 320/a/1,

321/a/1, 322/a/2, 325/b/11, 325/b/14,
325/a/11, 325/a/13, 325/a/14, 327/a/1,
330/b/9, 330/a/12, 337/b/4, 337/b/6,
337/a/6, 338/b/2, 338/b/5, 338/b/6,
338/b/14, 338/a/5, 339/b/13, 340/a/3,
341/b/7, 343/b/9, 344/a/4, 348/b/10,
348/b/10, 349/b/4, 351/b/1, 351/b/2,
351/b/3, 351/a/1, 352/b/10, 352/b/12,
352/a/5, 352/a/7, 353/b/4, 354/b/1,
354/b/14, 359/b/7, 359/a/2, 360/b/1,
361/a/7, 364/b/3, 370/a/1, 371/a/1,
373/a/9, 375/a/3, 377/b/1, 378/b/9,
379/b/12, 379/b/14, 380/b/6, 382/b/4,
382/b/7, 382/a/13, 386/b/1, 386/b/8,
387/a/3, 388/b/15, 389/b/5, 389/b/11,
389/a/11, 390/b/4, 391/b/2, 391/b/5,
391/a/13, 394/a/13, 395/a/1, 395/a/11,
396/a/13, 397/a/2, 400/b/12, 401/b/6,
401/b/9, 401/a/10, 401/a/11, 403/b/11
şorba : Çorba.
ş. +sı 316/b/12
şöyle : Şöyle.
ş. 202/a/4, 203/a/7, 207/a/14,
208/b/1, 208/b/1, 210/b/4, 210/b/6,
211/a/15, 214/a/14, 216/b/15,
220/a/13, 221/b/14, 222/b/14,
223/b/15, 223/a/8, 223/a/14, 225/b/15,
225/a/3, 230/b/11, 232/a/5, 233/b/10,
233/b/14, 234/a/15, 235/a/4, 237/a/5,
238/a/8, 239/a/2, 244/a/15, 245/a/2,
246/b/6, 247/b/1, 247/b/6, 249/a/14,
252/b/6, 254/b/9, 254/a/9, 258/b/13,
260/b/13, 264/a/7, 264/a/15, 265/b/9,
267/b/14, 267/b/15, 267/a/7, 267/a/9,
267/a/14, 268/b/13, 268/b/15, 268/a/7,

269/b/15, 270/b/14, 270/a/11,
270/a/11, 271/a/8, 273/b/7, 274/b/8,
274/b/10, 279/b/2, 279/b/15, 280/a/2,
280/a/3, 280/a/4, 280/a/6, 280/a/8,
280/a/9, 281/a/3, 281/a/13, 282/b/3,
284/b/9, 284/a/14, 285/a/6, 290/a/7,
292/a/7, 293/a/3, 294/a/2, 295/b/1,
295/b/5, 295/a/10, 295/a/12, 296/a/2,
297/b/8, 297/a/12, 301/a/12, 305/a/15,
306/b/1, 306/b/2, 306/b/8, 307/a/10,
308/b/2, 309/b/5, 309/b/5, 310/a/4,
310/a/7, 311/b/1, 311/a/5, 311/a/5,
311/a/12, 312/b/6, 312/b/12, 314/b/7,
316/b/9, 320/b/6, 320/a/8, 320/a/11,
323/b/14, 323/a/5, 323/a/12, 324/b/8,
329/b/11, 329/b/15, 332/b/4, 332/a/12,
334/b/7, 334/a/9, 335/b/9, 335/a/13,
336/a/14, 337/b/15, 338/b/4, 340/a/8,
342/b/12, 343/b/11, 343/b/12,
343/b/14, 343/a/3, 343/a/14, 344/b/15,
346/b/2, 348/b/8, 350/b/15, 353/a/9,
354/b/14, 356/b/13, 356/a/1, 357/b/1,
357/a/2, 357/a/9, 358/b/15, 358/a/15,
359/b/15, 360/a/1, 361/b/5, 362/b/3,
363/b/11, 365/b/1, 366/a/1, 369/b/9,
369/b/14, 369/a/9, 370/b/13, 370/a/2,
371/b/3, 371/b/4, 373/b/15, 374/b/2,
374/a/8, 375/a/10, 377/b/6, 377/a/11,
378/b/15, 380/a/10, 381/b/1, 381/b/2,
382/a/6, 383/b/14, 384/b/11, 386/b/14,
389/b/11, 389/a/9, 389/a/10, 389/a/15,
390/a/11, 392/a/15, 393/b/1, 396/b/4,
399/b/1, 399/a/4, 399/a/5, 401/b/2,
401/b/6, 403/b/1

ş. +**dür** 309/b/12

şu : Şu.

ş. 310/a/12

ş. +**nuñ** 239/a/1, 241/b/13, 243/b/2,
276/a/2, 300/a/3, 300/a/4, 300/a/8,
370/b/6, 372/b/5, 374/b/10, 401/a/15

ş. +**nı** 236/b/11

ş. +**ña** 233/b/1, 242/b/11, 319/b/13,
342/a/12, 352/b/15, 353/a/4, 363/b/8

ş. +**ndan** 236/b/5, 243/a/13

ş. +**nlaruñ** 306/b/11

ş. +**nları** 237/a/3

şu'le (A.) : Pırlıtı, ışık.

ş. 226/b/2, 337/b/5, 377/a/11

şüm (F.) : Uğursuz, şom.

ş. 209/b/4, 234/a/11, 327/a/8,
356/b/14, 360/a/14

ş. +**dur** 205/b/9, 334/a/8, 359/b/4,
367/a/10

şümlak → şümlık

ş. +**ı** 278/b/14

şümlık : Uğursuzluk.

ş. 233/b/15

ş. +**ı** 326/a/9

ş. +**ındandur** 277/b/4

şurb : İçki, içme.

ş. +**a** 394/a/11

ş. +**u** 263/a/15

şü'be (A.) : Şüphe, kuşku.

ş. +**de** 268/a/6

şühedā (A.) : Şehitler.

ş. 327/a/1

şükür → şükür

ş. +**in** 277/b/11

şükür (A.) : Teşekkür, iyilik bilme.

ş. 235/a/7, 254/b/3, 254/b/5,

256/a/12

T

tā (F.) : Değın, ..e kadar.

t. 202/b/14, 203/b/13, 208/a/14,
210/a/1, 210/a/6, 210/a/15, 211/a/14,
215/a/13, 216/a/1, 220/b/11, 220/b/15,
221/a/5, 221/a/13, 222/a/7, 222/a/14,
224/b/10, 225/b/2, 225/b/9, 225/b/13,
225/a/11, 225/a/13, 226/a/6, 227/a/11,
229/b/5, 229/b/7, 229/a/14, 229/a/15,
230/b/2, 231/b/11, 232/b/1, 232/b/2,
233/b/9, 236/b/6, 236/a/5, 237/b/13,
238/b/7, 238/a/12, 238/a/13, 239/a/2,
242/b/11, 245/b/14, 246/b/14, 246/a/1,
247/a/10, 248/a/15, 249/b/5, 250/a/13,
251/a/14, 252/b/9, 252/b/10, 252/a/15,
253/a/2, 254/b/3, 256/b/15, 258/b/8,
259/b/4, 259/a/7, 259/a/14, 260/b/11,
260/b/11, 260/b/14, 260/a/8, 260/a/13,
261/a/8, 262/a/8, 263/b/1, 263/b/5,
264/b/7, 265/b/4, 265/a/4, 265/a/7,
267/b/1, 267/a/1, 269/b/15, 269/a/15,
271/b/11, 271/a/2, 273/b/1, 273/b/10,
276/b/9, 276/b/10, 276/a/7, 276/a/11,
276/a/12, 277/a/11, 278/b/15,
278/a/11, 278/a/14, 279/b/12, 281/b/2,
283/b/3, 283/b/4, 283/b/6, 283/a/14,
283/a/15, 284/b/2, 283/b/1, 284/b/10,
285/a/14, 286/b/4, 287/a/10, 288/b/15,
289/b/4, 289/b/14, 289/a/3, 289/a/12,
290/b/2, 290/b/14, 291/b/2, 292/b/7,
292/b/14, 292/a/14, 293/a/15, 294/b/1,
295/a/10, 299/a/4, 299/a/6, 302/b/12,

303/b/4, 304/a/15, 306/b/6, 306/a/4,
307/b/8, 307/a/7, 309/b/8, 310/a/3,
311/b/7, 311/b/10, 311/a/10, 312/a/3,
315/a/3, 316/b/1, 317/b/6, 318/b/14,
318/a/3, 318/a/7, 319/b/13, 319/a/2,
319/a/12, 320/a/9, 321/a/3, 322/b/2,
322/b/12, 322/a/4, 322/a/5, 324/b/4,
325/b/4, 325/b/10, 326/a/4, 327/a/10,
327/a/13, 328/b/14, 329/b/3, 331/a/14,
333/b/3, 334/b/14, 334/a/13, 335/b/8,
335/a/6, 335/a/15, 336/b/12, 336/b/14,
336/a/15, 337/b/10, 338/b/3, 339/b/2,
339/b/14, 339/a/9, 341/b/14, 341/a/8,
342/b/13, 342/a/3, 342/a/12, 344/b/8,
344/b/15, 346/a/1, 346/a/5, 346/a/14,
347/a/10, 348/a/10, 348/b/2, 349/a/10,
349/a/15, 350/b/8, 351/a/15, 352/b/15,
352/a/6, 353/a/4, 355/b/3, 355/b/15,
356/a/2, 358/b/4, 359/b/11, 360/a/6,
360/a/11, 361/b/2, 362/a/10, 363/b/1,
363/b/2, 363/b/8, 363/b/13, 364/b/10,
365/b/1, 365/a/3, 369/a/2, 371/b/13,
371/a/8, 372/a/13, 373/b/9, 373/b/9,
373/a/8, 374/a/5, 374/a/7, 375/a/9,
376/b/13, 376/a/12, 377/a/4, 378/a/15,
379/b/9, 381/a/4, 381/a/6, 382/a/2,
383/a/10, 384/b/1, 384/b/9, 385/b/1,
385/b/13, 385/b/15, 386/a/1, 387/b/13,
389/a/6, 389/a/7, 392/a/14, 393/a/2,
393/a/10, 394/a/8, 395/b/9, 397/b/11,
397/b/13, 397/b/14, 397/a/4, 398/b/7,
398/b/9, 398/a/2, 399/b/7, 399/b/10,
400/b/8, 400/a/1, 400/a/5, 401/a/2,
401/a/13, 402/b/1

ta'accüb (A.) : Şaşırma, hayret etme.

t. 227/b/6, 228/b/10, 233/a/15,
238/a/11, 252/a/7, 260/a/3, 270/a/1,
308/b/8, 308/b/9, 318/a/10, 323/b/15,
336/b/1, 346/b/3, 356/b/6, 368/b/11,
372/b/5, 396/a/9

t. +e 262/a/4, 277/b/8, 287/a/11

t. +ine 378/a/1

ta'accüble- : Şaşırarak.

t. -medi 239/b/5

ta'allumî (A.) : Öğrenmeyle ilgili.

t. +dür 256/a/1

ta'âm (A.) : Yemek.

ğ. 223/b/11, 229/b/4, 229/b/6,
229/b/8, 229/b/10, 229/a/15, 234/b/4,
246/b/11, 247/a/5, 250/b/2, 274/a/10,
277/a/14, 282/b/6, 310/a/11, 322/a/2,
352/b/15, 362/b/12, 371/a/7, 376/a/1,
382/b/8, 382/b/9

t. +ıla 360/a/14

ğ. +uñ 243/b/15, 283/b/5, 327/a/11

ğ. +a 341/b/6

ğ. +da 321/a/12, 321/a/14

ğ. +dan 283/b/5, 346/a/1, 362/b/15

ğ. +ı 202/b/5, 209/b/2, 212/b/1,
229/b/4, 229/b/5, 229/b/7, 282/b/5

ğ. +ın 327/a/7, 386/a/14

ğ. +ları 252/b/15, 252/a/3, 252/a/7,
382/b/13

ğ. +lar 230/a/7

ta'arruż (A.) : Saldırı, saldırma.

t. 322/b/1, 324/b/4, 330/b/15

tā'at (A.) : İbadet, itaat.

ğ. 277/b/3

ğ. +ıla 279/b/4

tab' (A.) : Tabiat, huy, yaratılış.

ğ. +ı 283/b/7, 283/b/8, 283/b/8,
283/b/9, 283/b/12

tabak (A.) : Tabak.

ğ. 269/b/6, 270/b/5

ğ. +ıla 269/b/8

ğ. +lar 203/b/15

tabakāti'n-nāsi (A.) : İnsanların
katmanları.

ğ. 237/a/1

tabaka (A.) : Katman, sınıf.

ğ. +yıldı 203/a/9

taban : Taban, ayak altı.

ğ. +ın 337/a/11

tabbāl (A.) : Davulcu.

ğ. +ları 227/b/6

tabıl (A.) : Davul.

ğ. 227/b/4, 371/a/2

tabılhāne (A.) : Büyük davul.

ğ. +müz 227/a/14

tabī'at (A.) : Doğa, huy, yaratılış.

ğ. +ı 208/b/6, 225/a/14, 235/b/6,
242/b/15, 284/b/10, 316/b/2, 348/a/2,
348/a/2, 360/a/14, 390/b/7

ğ. +ıdur 340/a/8

ğ. +ın 299/b/12, 309/b/4

ğ. +ında 315/b/2, 360/b/13

ğ. +ından 383/a/2

ğ. +ları 202/b/2, 242/b/15

t. +ların 202/b/3

tabī'atlu : Huylu, yaratılışlı.

ğ. +lardur 250/b/7

tabīb (A.) : Doktor, tabib, hekim.

ğ. 228/b/7, 281/a/10, 283/b/13

ğ. -i 'ālem 281/a/2

ğ. -i belā+yı 279/b/10

- ṭ. -i hasta** 279/b/10
- ta‘bīr** (A.) : Rūya yorumu.
- t. +ile** 285/b/1
- ṭabl** → **ṭabil**
- ṭ.** 281/a/4
- ṭ. +ı** 227/b/4, 227/a/15, 281/a/10, 371/a/4
- ṭ. +ın** 227/b/2
- tābūt** (A.) : Tabut.
- t.** 247/b/14
- t. +a** 392/b/5
- tāc** (A.) : Taç.
- ṭ.** 222/a/13
- ṭ. +ı** 277/a/4, 315/a/14, 325/a/2, 378/a/12, 378/a/13, 384/a/8
- t. +lar** 221/b/8
- tācir** (A.) : Tüccar, ticaret ehli.
- t. +ler** 377/a/9
- t. +lerle** 279/a/4
- ṭağ** : Dağ.
- ṭ.** 221/a/9, 222/a/4, 237/a/4, 242/a/2, 260/b/15, 264/b/4, 292/a/2, 297/b/7, 300/b/5, 300/b/11, 301/a/1, 304/a/4, 305/b/13, 308/a/11, 338/a/6, 344/b/15, 350/a/6, 351/a/4, 351/a/4, 377/b/4
- ṭ. +uñ** 237/a/4, 238/b/13, 246/b/2, 246/a/14, 261/a/3, 297/b/9, 324/a/10, 384/b/8
- ṭ. +a** 214/a/6, 238/b/13, 246/b/5, 293/b/5, 293/b/7, 293/b/8, 300/b/9, 366/b/4, 384/b/9
- ṭ. +da** 208/a/6, 238/b/14, 240/a/8, 241/b/7, 264/b/5, 264/b/6, 304/a/5, 312/a/15, 324/a/11, 360/a/6, 365/b/12, 366/a/2
- ṭ. +ı** 238/b/11
- ṭ. +ına** 303/b/2, 324/a/9, 388/b/2
- ṭ. +ında** 200/b/5, 240/a/7, 303/b/9, 303/a/12, 324/b/12, 331/b/14
- ṭ. +lar** 313/a/4, 319/b/1
- ṭ. +lara** 200/a/2
- ṭ. +larda** 335/a/10
- ṭāğarcucaḡ** : Dağarcık, küçük deri kese.
- ṭ.** 398/a/5
- ṭağarcuḡ** : Dağarcık, deri kese.
- ṭ.** 337/a/2, 361/b/13
- ṭağıl-** : Dağılmak.
- ṭ. -ırlar** 249/a/14
- ṭ. -dı** 265/b/11
- ṭahıl** : Ekin, zahire.
- t.** 239/a/3
- ṭaḡkık** (A.) : Araştırma.
- t.** 241/a/13
- ṭahlıl** (A.) : Çözümleme, irdeleme.
- t.** 202/a/9, 271/a/4
- ṭaḡt** (F.) : Taht, hükümdar koltuğu.
- t.** 219/a/10, 222/b/6, 247/a/9, 257/a/8, 257/a/8, 287/a/5, 291/a/11, 359/b/10, 398/a/13
- t. +ıla** 247/a/9
- t. +a** 256/a/13, 284/b/5, 336/a/12, 347/a/5
- t. +ıña** 286/b/3
- t. +ı** 291/b/3, 291/b/4, 291/a/12, 333/b/12, 333/b/14
- t. +ınuñ** 284/b/1, 398/a/15
- t. +ını** 398/a/13
- t. +ına** 239/b/10
- t. +ıaruñ** 336/a/11, 336/a/11

tahtgāh (F.) : Tahtın bulunduğu yer.

t. +ın 297/a/2

tā'ife (A.) : Topluluk, kabile.

t. 250/b/12, 250/b/15, 252/b/3,
252/b/8, 252/b/10, 252/b/14, 252/a/6,
252/a/13, 253/b/4, 253/a/1, 253/a/5,
254/b/11, 295/b/3, 296/a/1, 296/a/2,
296/a/13

t. +dür 250/a/11

t. +i 251/a/12, 252/a/2, 367/a/6

t. +sine 296/a/14

takaddes (A.) : Kutlu olsun, mukaddes olsun.

t. 346/a/15

tākat (A.) : Güç.

t. +üm 202/a/15

takdīr (A.) : Beğenme, önemini vurgulama.

t. 247/b/4, 297/b/8

t. +ile 385/a/10

t. +e 350/b/9

t. +le 395/b/14

t. +inde 285/b/8

t. +inden 284/a/11

t. +iyledür 274/a/15, 279/b/8

t. -i āsumāniyye 284/a/14

t. -i ḥudā 284/b/8, 284/a/5, 307/b/9,
307/a/10, 313/a/12

t. -i ilāhī 366/a/8

takdīru'llāh (A.) : Allah'ın ezelden kararlaştırdıkları.

t. +dan 288/b/5, 288/b/6

ṭal → **dal**

t. 214/b/1

t. +ı 203/a/11, 207/b/10

t. +ını 215/a/2

t. +ında 202/b/4

t. +ından 202/b/5, 202/b/6, 214/b/8

ṭal- : Dalmak, girmek.

t. -dı 319/a/6

ṭāla (A.) : Polen, çiçek tozu.

t. +larında 208/b/8

ṭala- : Dalamak, köpeğin saldırı girişimi.

t. -maz 363/b/12

ṭalak : Dalak.

t. 211/b/1, 227/a/6

t. +ı 209/b/1, 343/b/14, 350/a/3,
350/a/4

t. +u 265/b/11

t. +ın 337/a/10, 341/b/5

t. +ını 341/b/5

ṭalāk (A.) : Boşama, boşanma.

t. 234/a/9, 291/b/2

t. +dan 291/b/5

ṭaleb (A.) : İsteme, dileme, istem.

t. 246/a/1, 258/b/7, 263/a/3,
285/b/13, 326/a/6, 342/a/3

t. +in 314/b/11

t. +inde 331/b/7

ṭālīg (A.) : Çiçek tozu.

t. +ından 211/a/15

ṭālī' (A.) : Talih.

t. +i 247/b/10

t. +in 216/b/5, 216/b/7, 216/b/13,
247/b/10, 381/b/14

t. +ini 216/b/7

ta'līm (A.) : Öğrenme, uygulamalı öğretim.

t. 323/a/5, 345/a/15, 357/a/2,

357/a/4, 387/b/3, 387/a/15

t. +ini 237/b/7

ṭam : Dam.

ṭ. 319/a/15, 330/b/6

ṭ. +a 236/b/3, 315/b/13, 402/a/13

ṭ. +dan 291/a/14

ṭ. +larda 327/a/14

ṭam- → **dam-**

ṭ. -dı 284/a/7, 371/b/1

ṭama' (A.) : Tamah, açgözlülük.

ṭ. +ın 281/a/2

tamām (A.) : Tam, tamam.

t. 219/a/7, 220/b/15, 236/a/2,

285/a/13, 301/a/12, 307/b/9, 308/b/7,

317/a/15, 327/b/3, 338/a/9, 349/b/3,

353/a/2, 366/a/8, 373/a/5, 373/a/11,

393/a/3, 398/a/4, 402/a/9, 403/b/13

t. +dur 282/a/15, 290/a/9, 335/a/6

t. +a 399/b/11

tamāmraḳ : Tamlanmış, tamam.

t. +dur 277/a/2, 277/a/3

ṭamar : Damar.

ṭ. 317/b/14, 317/b/14, 337/a/14

ṭ. +larına 342/a/9

ṭ. +lar 317/a/14

ṭ. +ların 261/b/6

ṭamız- : Damlamak.

ṭ. -dı 394/b/1

ṭamla- : Tamamlamak.

ṭ. -r 327/a/7

ṭa'n (A.) : Ayıplama, kınama.

ṭ. 289/b/3, 289/a/5, 312/b/12,

400/a/13

ṭanāb (A.) : İp, çadır ipi.

ṭ. +larla 398/a/15

ṭancara : Tencere.

ṭ. +ı 390/a/1

ṭanık : Şahit, kanıt, delil.

ṭ. 227/a/1

tanīn : Bir tür canavar.

t. 235/a/5, 388/a/9

t. +üñ 388/a/14

tañrı : Tanrı, Allah.

t. 292/a/11, 302/b/13, 400/a/15

t. +yısa 394/b/15

t. +nuñ 292/a/9, 347/b/15

t. +yı 274/b/15

t. +ya 243/b/7

t. +la 400/b/8

t. +sı 376/b/6, 376/b/9

t. +sına 376/a/14

t. +sından 376/a/13

tañrılık : Tanrılık.

t. +uñ 376/b/6

ṭap- : Tapmak, ibadet etmek.

ṭ. -arlar 222/b/3, 248/b/15, 248/a/13,

249/a/5, 250/b/3, 340/b/9

ṭ. -ınca 340/b/14

ṭ. -anlara 394/b/14

ṭ. -ardı 210/a/8

ṭ. -arlardı 302/b/13

ṭapanca : Tokat, şamar.

ṭ. 356/b/5

ṭar : Dar.

ṭ. 231/a/2, 270/b/4

ṭarab (A.) : Eğlence, neşe, şenlik.

ṭ. 225/a/6, 227/b/15

ṭ. +ı 227/b/14

ṭaracık : Daracık.

ṭ. 258/b/8

ṭaraf (A.) : Taraf, yön, cihet.

ṭ. +uñ 345/b/8

ṭ. +ı 237/a/10, 366/a/8

ṭ. +a 220/a/12, 288/b/1, 334/a/11

ṭ. +ayısa 325/a/1

ṭ. +da 252/a/11

ṭ. +dan 223/b/2, 288/b/1, 288/a/15,
335/a/4

ṭ. +nuñ 306/a/13

ṭ. +ma 220/a/12, 378/a/4, 399/b/3

ṭ. +ında 215/a/9, 215/a/14, 221/b/2,
237/a/4, 245/b/13, 248/a/11, 248/a/14,
252/a/9, 255/a/3, 322/b/6, 388/b/9

ṭ. +ındağı 377/b/2

ṭ. +ındaki 311/b/14

ṭ. +ından 214/a/8, 222/a/3, 325/a/5,
386/a/8, 399/b/3

ṭaran : Boşalma, akma.

ṭ. 215/a/3

tard (A.) : Kovma, uzaklaştırma.

t. +dur 283/b/9

ṭarfa : İlgin ağacı.

ṭ. 209/b/4

ṭ. 206/a/1, 206/a/9

ṭarfetü'l-'ayn (A.) : Göz tarafı.

ṭ. 296/a/15, 306/b/4, 338/a/11,
346/b/10

tarınc : Tarçın.

t. 391/a/9

tārīḥ (A.) : Tarih.

t. 295/b/2, 326/b/11

t. +uñ 241/b/10, 241/b/11

t. +de 402/a/10

t. +inde 394/a/14

tārīk (A.) : Vazgeçen, terk eden.

t. 281/b/13

ṭarīk (A.) : Yol, yöntem, usul.

ṭ. 299/a/15

ṭ. +ile 229/a/6, 371/a/1

ṭ. +i 210/a/3

ṭ. -i ta'līm 320/a/14

ṭarīka → **ṭarīk**

ṭ. +sı 373/b/3

ṭarla : Tarla, toprak, arazi.

ṭ. 301/a/7

ṭart- → **dart-**

ṭ. -dı 202/b/14

ṭ. -salar 403/a/13

ṭaru → **daru**

ṭ. 272/a/12

ṭ. +yı 341/a/7

ṭ. +yıla 380/a/8

ṭas (F.) : Tas, çanak.

ṭ. 280/a/5

ṭ. +ı 283/a/12

ṭaşarruf (A.) : Tutumluluk, sahip olma.

t. 230/b/2

ṭaşdīk (A.) : Onay, doğrulama.

t. 265/b/2

t. +in 297/a/1

ṭaşfiye (A.) : Arıtma.

t. 271/a/4

ṭası : Tazı.

ṭ. 311/a/10

ṭaş : Taş.

ṭ. 220/b/13, 225/b/14, 228/b/4,
230/a/12, 248/b/15, 261/a/5, 280/b/12,
280/b/13, 291/b/12, 309/a/9, 309/a/11,
321/b/13, 325/a/9, 325/a/12, 335/a/5,
344/a/4, 344/a/5, 345/b/14, 346/a/2,

354/b/11, 366/a/5, 373/b/14, 379/b/14,
379/a/6, 385/b/6, 389/b/2, 389/b/8,
389/b/8, 391/b/2, 403/a/5

‡. +dur 379/a/3

‡. +uñ 283/b/12, 297/a/14, 305/b/1,
305/b/2, 339/b/5, 389/b/2

‡. +ı 200/a/11, 204/b/4, 226/a/1,
226/a/3, 291/b/13, 305/a/15, 309/b/13,
325/a/11, 345/b/15, 366/a/8, 366/a/9,
389/b/3, 391/b/3

‡. +a 309/b/13, 325/a/10, 339/b/5,
339/b/7, 339/b/8, 352/a/5, 373/a/5,
389/b/1, 389/b/8

‡. +da 321/b/14

‡. +dan 268/a/13, 286/b/12, 297/a/9,
297/a/9

‡. +danmış 227/b/13

‡. +ıla 269/a/9, 304/b/3, 305/b/2,
365/a/8, 365/a/11

‡. +ından 391/b/5

‡. +lar 241/a/12, 270/a/13, 297/a/11,
304/a/9, 305/b/7, 323/b/14, 364/b/12

‡. +laruñ 297/a/12

‡aş- : Taşmak.

‡. -duğı 344/b/9

‡. -duğını 344/b/11

‡aşak : Taşak, testis.

‡. +ın 340/b/3

‡aşara → ‡aşra

‡. +dan 382/b/1

‡aşı- : Taşımak, bir yerden bir yere
götürmek.

‡. -r 399/a/14

‡. -rlar 374/a/15

‡aşra : Dışarı, dış.

‡. 201/b/2, 226/b/8, 229/b/8,

232/b/2, 239/b/3, 239/b/14, 245/a/11,

250/b/4, 251/a/15, 251/a/15, 259/a/2,

261/b/11, 261/b/13, 266/b/6, 268/a/12,

268/a/15, 271/b/13, 280/a/10,

284/a/11, 291/a/1, 291/a/3, 292/a/8,

292/a/8, 307/b/15, 308/a/1, 311/b/2,

319/b/11, 320/b/15, 328/b/4, 328/a/15,

329/a/5, 330/b/5, 334/a/8, 334/a/10,

342/b/12, 348/a/9, 352/b/7, 352/b/14,

356/b/5, 364/a/9, 365/a/2, 365/a/2,

365/a/3, 373/b/15, 374/b/7, 374/a/13,

378/a/7, 385/a/15, 389/b/9, 393/a/6,

397/a/4, 397/a/4, 400/a/8

‡. +dan 320/b/9

‡atmak : Tatmak, tadına bakmak.

‡. 222/b/12

tatārī (F.) : Tatarla ilgili, Tatarca.

t. 248/b/11

‡atlu : Tatlı.

‡. 202/a/9, 202/a/9, 202/a/12,

204/b/14, 205/a/1, 207/b/9, 210/b/7,

231/b/14, 393/b/3, 393/b/4

‡ā‘ūn (A.) : Veba.

‡. 252/b/1

‡. +a 205/a/6

tav : Tav, kıvam.

t. +ın 355/b/12

‡avāf (A.) : Çevresinde dolaşma.

‡. 226/a/9

‡avar : Davar, hayvan sürüsü.

‡. +ları 373/b/2

‡. +ların 304/a/2

‡avk (A.) : Halka, kolye.

‡. +ı 321/a/5

tavşan : Tavşan.

‡. 237/a/13, 369/b/9, 369/a/15,
369/b/3

‡. +uñ 369/b/5

tavşancıl : Bir tür kuş.

‡. 308/b/11, 308/b/14, 309/b/1,
309/a/4, 309/a/5, 313/a/8, 331/a/11,
394/b/5

‡. +uñ 309/b/2

‡. +ıñdur 381/b/3

‡. +dadur 363/b/10

tavuk → **tavuk**

t. 316/b/2, 317/b/6, 317/b/8,
317/a/2, 318/a/5

t. +uñ 317/b/5

t. +laruñ 318/a/8

t. +layın 316/a/13

tavuk : Tavuk.

‡. 340/a/11, 362/a/7

‡. +uñ 317/b/15, 318/a/1, 318/a/2

‡. +a 318/a/7

‡. +lar 362/b/5

tāvulcu : Davulcu.

‡. 227/b/1

tāvus (A.) : Tavus kuşu.

‡. 251/b/13, 306/b/8, 321/a/8,
328/a/4

‡. +uñ 321/a/15

‡. +ı 321/a/14

‡. +dan 315/b/14, 318/b/6

taya- → **daya-**

‡. -r 260/b/10

tayıncağ : Kaygan, kaypak.

‡. 370/a/7

tayr (A.) : Kuş.

‡. 324/b/12, 324/b/13, 325/b/3,

325/b/7, 325/a/8, 325/a/14, 328/a/7,
328/a/12

‡. -ı diğer 325/a/1

‡. -ı ğarānık 325/a/4

‡. -ı hıızrānı 323/b/5

‡. -ı kebır 324/a/6

tayyī : Tay, at yavrusu.

‡. +lerinden 345/b/7

tažarru' (A.) : Yalvarma, yakarma.

t. 289/a/12

t. +dayiken 286/a/7

tāze (F.) : Taze, genç, yeni.

t. 212/b/13, 346/b/2, 374/a/10,
392/b/2

te'ālā (A.) : Yüce olsun.

t. 200/b/7, 202/a/4, 202/a/4,

204/b/10, 205/b/2, 205/a/8, 206/a/2,

210/b/8, 210/a/9, 211/b/10, 213/a/13,

219/b/10, 220/a/11, 221/a/5, 222/a/10,

223/b/8, 223/a/1, 223/a/6, 223/a/13,

224/b/2, 224/a/2, 228/a/13, 229/b/2,

230/b/2, 230/b/4, 230/b/6, 230/a/14,

232/b/15, 232/a/4, 232/a/10, 232/a/10,

233/b/8, 235/a/6, 236/b/11, 237/b/1,

237/a/2, 238/b/12, 238/a/1, 238/a/2,

238/a/13, 239/a/1, 243/b/8, 243/b/15,

243/a/12, 245/b/12, 247/a/1, 247/a/7,

248/a/3, 249/b/4, 251/a/4, 251/a/7,

256/b/4, 256/b/7, 256/a/2, 256/a/3,

256/a/8, 256/a/10, 256/a/14, 257/a/2,

262/b/8, 263/b/7, 263/a/12, 263/a/15,

265/b/3, 265/b/14, 266/a/1, 267/b/5,

267/a/6, 272/b/6, 272/a/5, 272/a/15,

273/a/9, 273/a/9, 274/b/6, 274/b/7,

274/a/3, 274/a/15, 275/b/6, 275/b/10,
275/b/12, 276/b/15, 276/a/6, 277/b/4,
277/b/10, 277/a/1, 277/a/7, 277/a/11,
277/a/14, 279/b/8, 279/b/9, 279/b/11,
279/b/13, 280/b/13, 285/b/6, 285/b/7,
285/b/9, 286/b/4, 286/b/5, 286/a/8,
292/b/5, 293/a/4, 293/a/8, 294/a/3,
302/b/9, 304/b/13, 305/a/13, 306/b/3,
306/b/5, 306/b/15, 306/a/15, 307/a/2,
308/a/3, 309/b/9, 309/a/2, 310/b/14,
313/a/2, 314/a/11, 314/a/14, 315/b/2,
319/b/4, 319/a/14, 320/a/7, 321/a/10,
322/b/9, 322/a/9, 328/b/3, 330/a/11,
331/b/14, 335/a/2, 336/a/9, 336/a/13,
339/a/7, 340/b/1, 341/a/6, 343/a/1,
343/a/14, 343/a/14, 344/b/12, 346/b/4,
346/b/7, 346/b/8, 346/b/12, 346/a/10,
346/a/12, 346/a/13, 346/a/15, 347/a/4,
347/a/7, 347/a/12, 348/a/14, 350/b/5,
358/b/13, 362/b/7, 363/b/14, 363/a/6,
365/b/9, 367/b/3, 367/b/6, 367/b/8,
367/a/6, 367/a/12, 367/a/15, 370/a/14,
371/b/2, 374/b/10, 375/b/1, 375/b/14,
376/a/3, 376/a/7, 376/a/10, 377/a/5,
377/a/6, 378/a/13, 380/b/9, 381/a/1,
381/a/3, 382/b/3, 382/b/4, 382/b/10,
382/b/11, 382/a/12, 383/b/4, 383/b/6,
383/b/8, 383/b/9, 383/b/13, 383/b/15,
383/a/1, 383/a/3, 383/a/13, 384/a/14,
385/a/3, 385/a/13, 386/b/7, 388/b/1,
388/a/13, 389/b/3, 389/a/13, 389/a/15,
391/b/10, 392/b/7, 392/b/8, 392/b/14,
392/a/5, 393/b/5, 394/b/12, 394/b/14,
395/a/14, 396/b/6, 396/b/13, 396/a/4,
397/a/3, 397/a/4, 397/a/6, 398/a/9,

399/a/3, 400/b/1, 400/b/14, 400/a/11,
400/a/12, 400/a/13, 400/a/14, 401/a/6,
401/a/15, 402/b/2, 402/b/6, 402/b/12,
402/b/13, 403/b/9, 403/a/5, 403/a/8

t. +dur 237/b/12

t. +nuñ 206/a/10, 215/a/11, 221/a/7,
229/b/2, 237/b/13, 237/a/15, 264/b/8,
278/a/6, 284/a/11, 285/b/8, 286/b/8,
289/b/3, 294/a/1, 309/b/14, 310/b/13,
343/b/9, 348/b/3, 364/a/1, 364/a/7,
385/a/1, 385/a/2, 392/a/12, 394/a/2

t. +yı 275/a/6, 275/a/14

t. +ya 244/a/8, 254/b/3, 263/a/11,
377/a/4

t. +dan 245/b/2, 280/b/10, 403/a/7

t. +dandur 308/a/2

tebāreke (A.) : Kutlu olsun, mübarek
olsun.

t. 294/a/1, 331/b/14, 346/b/7,
362/b/7, 397/a/3, 397/a/4

tebīn : Bir tür yılan.

t. 388/a/12

tecribe → **tecrübe**

t. 274/a/7

tecrübe (A.) : Deneme, sınaama.

t. +yile 231/b/1

t. +yle 276/a/7

t. +si 326/b/1

tedbīr (A.) : Önlem, çare.

t. 384/a/14

teemmül (A.) : Enikonu düşünmek.

t. 216/b/10

tafaḥḥuż (A.) : Derinlemesine
araştırma.

t. 266/b/7, 331/b/10

tefāsīr (A.) : Yorumlar, tefsirler.

t. +de 254/b/13

tefehḥur (A.) : Övünme, şişinme.

t. 402/b/4

teferruḥ (A.) : Ferahlama, rahatlama.

t. 296/b/6

teferrüc (A.) : Gezinti, açılma.

t. 287/a/8, 303/a/15, 308/b/7

tefsīr (A.) : Yorum, Kur'an yorumu.

t. 292/a/11

t. +inde 292/a/11

tefūrrec → **teferrüc**

t. +e 287/a/2

tegin : Prens, şehzade.

t. 243/a/2, 243/a/5, 243/a/14

tekbīr (A.) : Tekbir.

t. 217/b/1, 217/a/3, 377/a/11,
377/a/14

tekebbürülen- : Büyüklenmek.

t. -di 402/b/4

tekebbürlik : Büyüklük.

t. 334/a/9, 360/b/12, 360/b/13

t. +ile 332/a/10

t. +inden 355/a/2, 355/a/10

te'kīd (A.) : Sağlamaştırma.

t. 271/a/4

tekne : Tekne.

t. 307/b/5

tekye (A.) : Dayanma, güvenme.

t. 292/b/6

tekyet- : Dayanmak, yaslanmak.

t. -se 335/a/13

te'līf (A.) : Yazma, eser yazma.

t. 294/a/2

telvīn (A.) : Boyama, renklenme.

t. +dür 271/a/4

temiz (F.) : Temiz.

t. 224/b/4, 271/a/10

temşīl (A.) : Temsil.

t. 321/b/5

ten (F.) : Ten, beden, vücut.

t. 340/b/11

t. +de 369/b/6

t. +i 245/b/8, 246/b/11, 253/b/13,
329/a/8, 380/b/6, 381/b/13

t. +in 361/a/3

t. +ine 292/a/2, 304/b/7, 341/a/11,
355/b/6

t. +inde 283/b/4, 373/a/3, 379/a/4

t. +indedür 395/a/6

t. +inden 362/a/2

t. +leri 239/a/13, 250/b/14,
252/a/10, 255/a/1, 298/a/2

t. +lerin 252/b/8

t. +ler 254/b/4

tenāsül (A.) : Üreme, üretme.

t. 250/b/10, 395/a/13

t. +ümüz 242/a/10

tena'um (A.) : Bolluk içinde yaşama.

t. +a 277/b/11

tenbīh (A.) : Uyarı, uyarma.

t. 398/b/15

tend (F.) : Sağlam.

t. +dür 348/a/3

teng → **denk**

t. +e 266/a/4, 266/a/4

tenhā (F.) : Tek başına.

t. 244/b/10, 245/a/2, 271/a/1,
355/a/11

tenḳiye (A.) : Ayıklama, temizleme.

- t. 271/a/4
- tenlü** : Tenli.
- t. 249/b/11, 351/b/6
- tennür** (A.) : Tandır, fırın.
- t. +uñ 296/b/9
- t. +ı 296/b/13
- t. +a 296/b/12
- tenür** → **tennür**
- t. +lar 324/b/7
- ter** (F.) : Taze.
- t. +dür 209/a/9
- terahḥum** (A.) : Acıma, merhamet.
- t. 366/a/13
- terākib** (A.) : Terkipler, bileşimler.
- t. +ler 280/b/15
- terakḳī** (A.) : İlerleme, gelişme.
- t. +de 310/b/5
- terāzu** (F.) : Terazî.
- t. 250/a/3
- t. +yıla 202/b/14
- terbiyet** (A.) : Terbiye, eğitim.
- t. 234/b/3, 392/a/15, 397/b/11
- t. +üm 202/b/15
- tercemān** → **tercümān**
- t. +ıdur 228/b/2
- tercümān** (A.) : Tercüman.
- t. +ıla 219/b/3
- terehhüm** → **terahḥum**
- t. 310/b/13
- terk** (A.) : Bırakma, bırakılma.
- t. 218/a/2, 266/a/10, 269/b/10, 299/b/15, 300/a/4, 300/a/8, 317/b/11, 321/a/3, 330/a/8, 348/b/6, 359/a/10
- terķī** : Bir tür balık.
- t. 378/b/2, 378/b/3, 378/a/12
- t. +nūñ 378/b/2
- terķīb** (A.) : Birleştirme, bileşim.
- t. +i 392/b/6
- terķīn** (A.) : Başvuru, randevu.
- t. 321/a/2
- terle-** : Terlemek.
- t. -se 313/b/5
- ters** : Ters, hayvan dışkısı.
- t. 318/a/2, 390/b/6
- t. +dür 332/b/15
- t. +den 318/a/8
- t. +i 214/b/2, 312/b/3, 323/a/12, 353/a/11, 392/a/12
- t. +idür 312/b/6
- t. +in 341/b/11, 358/b/7
- t. +ini 232/a/1, 232/a/2, 332/b/3, 341/b/8, 371/a/8
- t. +inden 313/b/5
- t. +iyle 207/a/13
- tersā** (F.) : Hıristiyan.
- t. +lar 349/a/3
- tersele-** → **tersle-**
- t. -r 395/b/10
- t. -miş 395/b/15
- t. -se 367/a/4, 395/b/2
- t. -yeler 318/a/4
- t. -digi 346/a/2
- tersle-** : Terslemek, kakasını yapmak.
- t. -r 325/b/5, 395/a/3
- t. -di 353/a/13
- t. -se 312/b/4, 323/a/11, 345/b/15
- t. -yicek 380/b/8
- t. -dügidür 312/b/12
- t. -mez 354/a/7
- tertīb** (A.) : Düzen, düzenleme.

- t. 207/b/1, 259/a/1
t. +le 282/b/5
teselli (A.) : Avunma.
t. 226/a/7
te'sîr (A.) : Etki, tesir.
t. 216/a/5, 389/b/11
t. +ine 225/b/10
t. +indendür 251/b/4, 251/b/4
teskîn (A.) : Yatıştırma, sakinleştirme.
t. 207/a/8
teşbîh (A.) : Benzetme.
t. 278/b/7, 358/a/10, 368/a/11
t. +e 391/b/12
teşhîş (A.) : Tanı, farketme.
t. 202/b/2
teşvîş (A.) : Karıştırma.
t. +ile 285/b/2
t. +e 278/a/12, 286/a/3
t. +indeyim 286/a/9
teşviye (A.) : Uğurlama.
t. 271/a/4
tevakku' (A.) : Umma, bekleme, isteme.
t. 290/a/8
tevakku'f (A.) : Durma, bağlı olma.
t. 243/b/13, 267/b/15, 384/b/9
tevâlid (A.) : Doğum, doğma.
t. 250/b/10
tevâlüd → **tevâlid**
t. 395/a/13
t. +ümüz 242/a/10
tevârîh (A.) : Tarihler.
t. +de 299/b/8
t. +inde 213/a/7
tevâzu' (A.) : Alçakgönüllülük.
t. +ı 278/a/7
t. +ımı 287/a/11
tevbe (A.) : Tövbe.
t. 277/b/6, 279/a/3, 289/a/14, 290/b/11, 317/b/11, 348/b/5, 348/b/11, 376/b/13, 376/b/15, 376/a/12, 377/a/3, 377/a/4, 382/b/10, 382/b/15, 401/a/3
t. +ler 376/a/15
teveccüh (A.) : Yönelme, ilgi gösterme.
t. 293/b/11, 323/b/9, 384/b/3
tezek : Tezek.
t. 206/b/6
t. +idür 206/b/6
t. +ini 341/a/12
tezyîf (A.) : Sahte gösterme.
t. +dür 225/a/8
tıbb (A.) : Tıp.
t. 280/b/15, 288/b/6
t. +ıla 273/a/2, 274/a/10
t. +ı 272/b/15
t. +a 273/a/5
t. +da 272/b/12
tıfıl (A.) : Küçük çocuk.
t. 283/b/2
tıfl → **tıfıl**
t. +ı 229/a/13
tıful → **tıfıl**
t. +laruñ 229/b/15
tılâ (A.) : İlaç, merhem.
t. 276/b/11, 379/b/12
tılsım (A.) : Tılsım, büyü, sihir.
t. 303/a/6, 370/b/15
t. +dur 221/a/15, 402/a/10
t. +lar 227/a/14

- ğ. +larla** 221/a/5
- tırnağ** : Tırnak.
- ğ. +ına** 250/b/8
- ğ. +ları** 250/b/8
- ticāret** (A.) : Alışveriş.
- t. +ile** 307/a/11
- t. +e** 279/a/9, 356/a/9
- tīmār** (F.) : Hasta bakımı, tedavi.
- t.** 247/a/14, 313/a/13, 390/a/3, 390/a/4
- timsāh** (A.) : Timsah.
- t.** 292/b/2, 308/b/10, 381/b/15, 382/a/2, 382/a/3, 382/a/4
- tin** : Can, ruh, canlı.
- t. +de** 230/a/5
- tiryāk** (A.) : Panzehir, afyon.
- t.** 388/a/8
- t. +dur** 202/b/10, 203/a/12
- tīz** (F.) : Çabuk, keskin.
- t.** 202/a/15, 223/b/14, 232/b/11, 233/a/8, 233/a/9, 244/b/6, 250/a/9, 253/a/3, 279/b/1, 287/b/8, 287/b/10, 302/a/14, 306/b/10, 312/a/5, 330/a/1, 331/a/10, 332/b/6, 338/a/7, 345/b/10, 365/a/7, 386/a/2
- t. +dür** 209/a/5, 399/b/1
- tīzcegez** : Çok çabuk, hızlıca.
- t.** 380/b/1, 380/b/3
- tīzcek** → **tīzcegez**
- t.** 309/b/3
- toğ-** → **doğ-**
- ğ. -ar** 234/b/3, 234/b/14, 252/b/10, 280/a/8, 291/b/7, 355/b/14, 356/a/1, 359/b/12, 360/a/1, 360/a/2
- ğ. -mış** 345/a/10, 360/a/1
- ğ. -mışdur** 295/a/7
- ğ. -mışlar** 241/b/7
- ğ. -dum** 260/a/6
- ğ. -dı** 233/a/5, 244/b/15, 247/b/7, 256/b/3, 257/a/11, 307/a/3, 335/a/7, 353/a/2
- ğ. -sa** 233/a/4, 234/b/14
- ğ. -a** 221/b/9, 223/a/10, 233/b/9, 390/a/6, 391/b/6
- ğ. -ıcağ** 248/b/14, 329/a/2, 342/b/3, 353/a/1
- ğ. -duğı** 231/a/2, 250/a/13, 267/a/9, 396/b/8
- ğ. -dısa** 250/a/14
- ğ. -ardı** 211/b/2
- ğ. -mazdan** 329/a/4
- ğ. -maya** 233/a/4
- toğan** : Doğan kuşu.
- ğ.** 204/a/5, 209/b/12, 209/b/13, 313/b/2, 313/a/12, 313/a/12, 316/a/5
- ğ. +dur** 313/a/1
- ğ. +uñ** 277/a/3, 313/b/3, 313/a/3
- ğ. +ı** 313/a/15
- ğ. +da** 283/a/4
- ğ. +lardan** 316/a/10
- toğan** → **toğan**
- ğ. +lan** 231/b/2
- toğır-** → **doğur-**
- ğ. -ır** 337/b/4
- ğ. -salar** 240/b/5
- ğ. -ıcağ** 359/b/11, 390/b/14
- toğra-** : Doğramak.
- ğ. -r** 379/a/13
- ğ. -yib** 362/a/2
- toğrılık** → **toğruluk**

1. 256/b/1
toğru : Doğru, gerek.
 1. 203/a/7, 211/a/13
 1. +dur 304/b/5
 1. +yadı 282/a/2
toğrul- : Doğrulmak, yerinden kalkmak.
 1. -sa 232/b/14
toğruluk : Doğruluk, drstlk.
 1. 233/a/2
toğrut- : Doğrultmak.
 1. -amaz 232/b/14
toğur- → doğur-
 1. -ursın 285/a/12, 285/a/13
 1. -ır 353/a/1
 1. -ur 235/a/12, 332/b/1, 375/a/13
 1. -mış 360/a/5
 1. -dum 294/b/14
 1. -dı 234/b/1, 238/b/6, 245/b/8, 259/b/6, 285/a/14, 350/b/3
 1. 235/a/11
 1. -sa 211/b/1, 342/a/4, 345/b/6
 1. -a 353/a/4
 1. -duğımda 294/b/14
 1. -urdı 333/a/5
 1. -maz 345/b/5, 345/b/12
 1. -madı 333/a/6
toğurd- : Doğurtmak.
 1. -ur 231/a/5, 231/a/5
toğım → toğım
 1. 340/a/3
 1. +ları 272/a/13
toğm → toğım
 1. +ı 209/a/9, 361/b/14
 1. +ın 209/a/8, 380/a/12, 399/a/12
 1. +ını 208/b/15
 1. -ı kişni 399/a/13
toğım : ekirdek.
 1. 361/b/13, 394/b/9
 1. +dan 361/b/14
 1. +ları 272/a/14
 1. -ı noğd 272/a/12
toğ : Tok, a olmayan, doymuş.
 1. 360/b/15
toğın- → doğun-
 1. -madın 241/a/6
toğlık : Tokluk.
 1. +ında 312/a/7
toğsan : Doksan.
 1. 282/a/1
toğun- → doğun-
 1. -ur 374/a/1
toğuz : Dokuz.
 1. 228/b/2, 241/b/10, 282/b/4, 282/a/1, 339/b/15
toğ- : Dolmak.
 1. -ur 382/a/11
 1. -mış 240/b/2, 240/b/3
 1. -mışdur 227/b/15
 1. -dı 259/a/9
toğan- → doğan-
 1. -ur 372/a/3
toğaş- → doğaş-
 1. -ur 205/a/10, 359/b/6, 359/b/15, 385/b/14
 1. -urlar 210/a/6
 1. -dı 293/b/14, 299/a/2
 1. -up 372/a/11
toğdur- → doğdur-
 1. -ur 320/a/4, 342/a/11

- ğ. -urlar** 207/b/4, 213/b/12, 248/a/8
ğ. -dılar 343/a/7
ğ. -am 242/b/12
ğolu → **ğolu**
ğ. 204/a/14
ğolu : Dolu, boş olmayan.
ğ. 215/b/1, 218/a/5, 241/b/14,
242/a/14, 245/b/2, 266/b/6, 268/b/8,
272/a/10, 293/a/7, 298/b/3, 298/b/6,
319/b/3, 394/b/2
ğ. +dur 306/b/2
ğomur- : Şişip kabarmak.
ğ. -ur 373/b/1
ğon → **don**
ğ. 335/b/5, 335/b/6
ğ. +ı 282/b/3, 306/a/5
ğ. +ıdur 284/a/1
ğ. +ını 250/b/1
ğ. +ları 206/b/2
ğ. +lar 362/b/6
ğoñ- : Donmak.
ğ. -sa 203/b/3
ğoncuk- : Boğulmak.
ğ. -up 376/a/1
ğonlu → **ğonlu**
ğ. +ya 335/b/10
ğonlu : Kıyafetli, giysili.
ğ. 386/a/5
ğoñuz → **doñuz**
ğ. 250/a/4, 344/b/6, 367/a/5, 367/a/6
ğ. +uñ 371/b/1
ğ. +ı 367/a/3, 367/a/3
ğ. +dan 361/a/5
ğ. +lan 344/a/6, 351/a/11
ğop(I) : Top, yuvarlak nesne.
- ğ.** 272/a/1, 272/a/1, 317/b/2
ğop(II) : Gülle.
ğ. +ları 248/a/7
ğoprak : Toprak.
ğ. 200/b/3, 218/b/12, 230/a/5,
278/a/6, 289/b/14, 357/b/10, 365/b/14,
386/a/14, 403/a/6
ğ. +a 273/b/10, 311/b/6, 385/b/15
ğ. +da 304/a/10
ğ. +dan 256/a/8, 274/a/3, 403/a/9,
403/a/9
ğ. +dandur 251/b/3
ğ. +ıla 363/a/14
ğ. +ından 391/a/12
ğopğolu : Dopdolmuş, tam dolmuş.
ğ. 319/b/2
ğopuk : Topuk, ayak topuğuş.
ğ. +ın 231/a/13
ğ. +ını 341/a/15, 369/b/5
ğ. +ına 238/b/15
ğos : Toz.
ğ. +ın 355/b/12
ğoy- → **doğ-**
ğ. -ar 229/b/12, 323/a/13
ğoynak : Toynak, at tırnağı.
ğ. +ıla 334/b/4
ğ. +ı 348/a/10, 352/a/11, 353/a/1,
367/a/11
ğ. +ını 344/a/3
ğ. +ına 346/a/6, 352/a/11
ğ. +ından 348/a/13
ğ. +ları 297/a/13
ğoyur- : Doğurmak.
ğ. -dı 387/b/3
ğoz : Toz.

. +dan 313/a/8
n- → **dn-**
. -er 374/b/13
. -dim 365/a/5
. -di 399/b/7
. -diler 385/b/1
tuc : Tun, metal.
t. +dan 247/a/4, 280/a/4
udak → **dudak**
. +ında 274/b/1
fn (A.) : Firtına, kasırğa, Nuh Tufanı.
. 238/b/8
. +un 330/a/5
. +dan 382/b/4
. -ı Nh+da 202/a/1, 371/a/14
thfe(I) (A.) : Armaĝan, hediye.
t. 293/a/13
thfe(II) (A.) : Acayip, tuhaf, ilgin.
t. 238/a/10
ulum : Tulum.
. +ınca 320/a/3
ur- → **dur-**
. -ur 341/b/7, 374/a/1
. -mi 222/a/4, 261/b/3
. -milar 261/b/3
. -dı 263/a/4, 307/a/10, 384/b/11
. -a 390/b/4
. -urken 382/a/15, 386/b/2
. -urdı 382/b/7
. -amadı 302/b/7
urak → **durak**
. +ıdur 209/b/10
uraklan- : Duraklanmak, konaklamak.
. -sa 362/a/10

urfa : Ilgın aĝacı.
. 206/a/3
urna : Turna kuu.
. 336/b/8
. +dur 321/b/9, 336/b/7
. +lar 321/b/13
turun (F.) : Turun.
t. 200/a/6
u : Rast gelmek, karılamak.
. 280/a/2, 351/b/14, 353/a/12, 361/a/12
tt (F.) : Dut.
t. 215/b/5
ut- : Tutmak, yakalamak.
. -aram 232/b/1, 264/b/8
. -arım 232/b/2, 387/b/2
. -ar 225/b/2, 255/b/12, 262/b/2, 274/b/11, 283/a/9, 309/b/4, 311/a/6, 321/a/5, 323/a/8, 323/a/12, 325/b/6, 325/a/11, 325/a/13, 327/a/8, 331/a/8, 334/b/7, 335/b/9, 335/b/9, 337/a/10, 341/b/14, 342/a/13, 344/a/12, 351/b/10, 351/b/12, 351/a/11, 355/a/2, 361/a/2, 362/a/12, 368/b/7, 368/b/8, 368/b/15, 370/a/3, 370/a/10, 378/b/3, 379/b/9, 386/b/15, 386/a/7, 392/b/2, 393/b/13
. -arsız 255/b/6
. -arlar 225/b/1, 248/a/6, 248/a/14, 249/b/5, 255/a/2, 255/a/3, 280/a/6, 309/b/1, 312/b/1, 312/b/15, 314/a/4, 316/a/8, 318/b/12, 319/a/1, 319/a/3, 323/a/5, 328/a/14, 335/b/4, 335/a/8, 335/a/9, 335/a/9, 344/b/9, 345/b/1, 354/b/7, 361/b/3, 370/a/1, 370/a/6

. -mış 363/a/12, 387/a/15
. -mışdur 304/b/15, 305/a/2
. -mışlar 255/b/5, 334/a/11
. -mışlardur 248/a/3
. -dum 243/a/13
. -dı 225/a/7, 227/a/10, 228/b/9,
257/b/4, 258/a/11, 262/b/6, 262/b/8,
266/a/5, 269/b/10, 276/b/5, 288/b/4,
288/a/4, 293/b/6, 294/a/9, 301/b/8,
303/a/3, 303/a/5, 303/a/5, 304/b/14,
304/a/12, 305/b/9, 313/a/14, 319/a/4,
319/a/8, 333/a/3, 338/b/6, 360/a/9,
366/b/11, 366/a/2, 372/b/3, 382/b/6,
386/a/12, 387/b/4, 393/a/3, 399/b/8
. -dılar 238/a/5, 241/b/9, 245/a/8,
247/b/10, 255/a/9, 255/a/12, 298/b/2,
303/b/14, 376/b/3
. -ayım 338/b/5
. -gıl 301/b/11
. 291/b/14, 397/b/12
. -alum 376/a/15
. -a 336/b/5, 340/b/14, 349/b/10,
385/b/11
. -alar 216/a/1, 241/b/1, 380/b/1,
398/a/11
. -sañ 399/b/1
. -sa 358/b/12, 395/b/6
. -salar 393/b/8
. -up 366/b/1, 381/b/14, 398/a/14
. -an 381/a/14
. -armış 266/b/8
. -ardı 319/b/2, 357/a/3, 357/a/5
. -arlardı 385/a/5
. -arsa 309/b/3
. -arsañuz 338/b/15

. -aydı 313/a/12
. -maz 325/a/13, 349/a/6
. -mazlar 292/b/3
. -madıgım 233/a/15
. -amaz 283/b/7, 351/b/5
. -amadılar 343/a/5
. -mağa 316/a/7
. -maya 385/b/11
utak : Dudak.
. 229/b/7
. +ında 380/b/11
utdur- : Tutturmak.
. -ur 368/a/2
. -dı 246/a/12
utul- : Tutulmak, işlememek,
işlerliğini yitirmek.
. -dı 224/a/9
uğı (F.) : Papağan.
. 251/b/13, 320/b/2, 320/b/7,
320/b/8, 320/b/9, 320/b/10, 320/b/14,
320/b/15
. +nũñ 320/b/13, 321/a/4, 358/a/6
. +ye 320/b/13
. +den 215/b/2
uđiyā (A.) : inko, tutya.
. 271/a/15
utucu : Tutucu, tutan.
. 387/a/14
utuş- : Tutuşmak.
. -dılar 381/b/6
uy- : Duymak, işitmek.
. -işuz 383/b/7
. -maz 234/a/3
. -madın 219/b/5
uyũr (A.) : Kuşlar.

ğ. 323/a/4
tuzağ : Tuzak.
ğ. +a 364/a/14, 364/a/14, 378/a/10
tuzla- : Tuzlamak.
t. -mı^şlar 265/a/4
tu^zlu : Tuzlu.
ğ. 212/a/7, 252/a/8, 387/a/4
tünd (F.) : Sert, haşin, şiddetli.
t. 235/b/7
tündlik : Sertlik, haşinlik.
t. 269/a/10, 269/a/10
tünd^{ta}bi (F.) : Sert huylu, sert tabiatlı.
t. 358/a/7
tür : Tür, çeşit.
t. +den 383/b/8
tütün : Tütün, duman.
t. 220/b/10, 220/b/12, 384/b/11,
384/b/12, 388/b/4
t. +i 205/b/7
t. +den 293/a/8
t. +i 202/a/5, 326/a/3, 326/a/4
t. +inden 396/a/15
tütün → **tütin**
ğ. +den 313/a/8
tütüz- : Dumanlatmak, tüttürmek.
t. -eler 344/a/2
tütüzdür- : Dumanlatmak, tüttürmek.
t. -eler 326/a/2, 341/b/12
tüy : Tüy, kıl.
t. +i 352/a/5, 352/a/6
t. +ini 352/a/6
t. +leri 250/b/8
tüyli : Tüylü, kıllı.
t. 366/a/6
tüzle- : Düzlemek.

t. -rler 204/a/1

U

ucuzluk → **ucuzluğ**

u. 214/a/6, 219/a/7, 221/b/3, 221/b/4

u. +a 323/b/3

u. +dan 260/a/13

ucuzluğ : Değerinin düşmesi, ucuzluk.

u. 219/a/6

uç : Uç.

u. +ı 264/a/5, 292/a/3, 332/b/15

u. +ın 305/b/1, 352/b/4, 365/a/6

u. +umı 207/a/12, 213/a/4

u. +ma 235/a/3, 247/b/2, 319/b/11

u. +ından 207/a/11, 228/b/2, 228/b/6

u. +ıyla 374/b/3

uç- : Uçmak.

u. -ar 214/b/9, 214/b/11, 311/a/2,

312/a/5, 312/a/7, 314/b/1, 314/b/2,

323/a/10, 325/b/13, 325/b/14, 325/a/4,

326/a/6, 331/a/7, 331/a/7, 331/a/8,

331/a/12, 331/a/13, 353/a/15,

369/a/15, 375/a/7, 386/b/10, 386/b/11,

398/a/6, 399/b/13, 402/b/8, 403/a/11

u. -arlar 322/a/3, 325/b/5, 325/a/8

u. -dı 237/b/3, 244/b/14, 244/a/2,

259/a/9, 266/b/15, 266/a/8, 300/a/14,

320/b/15, 327/b/10, 331/b/10,

353/a/13, 402/b/7

u. -dılar 220/b/9

u. -salar 325/a/7

u. -asın 266/a/7

u. -acık 259/a/10

u. -ıcağ 322/a/3, 394/a/13

- u. **-up** 291/b/2, 398/a/6
u. **-arsa** 308/a/6, 309/a/7
u. **-maz** 321/b/1, 331/a/7
u. **-abilür** 310/a/4
u. **-amaz** 310/a/3, 312/b/5, 314/a/3,
319/a/2
u. **-ımaz** 308/a/5
u. **-amazlardı** 319/b/2
u. **-agide** 258/b/13
u. **-masından** 393/b/12
uçar- → **uçur-**
u. **-mayınca** 329/b/6
uçmak : Cennet.
u. 215/b/3, 215/b/4, 386/a/10
u. **+a** 386/a/11
u. **+dağı** 336/a/11
u. **+dan** 256/b/3
uçur- : Uçurmak.
u. **-ur** 320/a/13, 325/a/15
u. **-dı** 259/a/3
u. **-a** 314/a/14, 322/b/1
u. **-duğundan** 259/a/11
‘ūd (A.) : Öd ağacı.
‘ū. 206/a/10, 206/a/13, 206/a/14,
230/a/3, 252/b/4, 254/a/3
‘ūdu’l-belessān (A.) : Belsama
ağacının ödü.
‘ū. 201/a/7, 201/a/9
uğır-la → **uğurla-**
u. **-dın** 265/b/12
uğra- : Rastgelmek, karşılaşmak.
u. **-dum** 225/b/4, 368/b/9
u. **-dı** 205/b/1, 224/a/1, 299/a/14,
310/a/9, 391/a/5, 398/b/2
u. **-duğ** 301/a/5, 377/a/13
u. **-sa** 245/a/15
u. **-ya** 203/a/13
u. **-yup** 243/a/8
u. **-dığı** 380/a/7
u. **-duğın** 398/b/4
uğraş- : Savaşmak.
u. **-urlar** 249/a/13
uğrat- : Maruz kalmak.
u. **-dum** 349/a/15
uğrı : Hırsız.
u. **+dur** 329/a/14, 371/a/12, 374/a/14
u. **+sından** 284/a/15
u. **+lar** 252/b/9
uğruluk : Hırsızlık.
u. **+dur** 329/a/14
uğurla- : Çalmak, hırsızlık yapmak.
u. **-r** 329/a/15
u. **-mişsin** 284/a/1
u. **-dı** 210/b/9
u. **-yan** 284/b/15
‘uḳḳāb (A.) : Kartal.
‘u. 309/b/4, 309/b/8, 309/a/13,
343/b/11
‘u. **+dan** 309/a/14, 311/b/13
ula- : Ekleme, ulaştırma.
u. **-rlar** 253/b/7
‘ulemā (A.) : Bilginler, alimler.
‘u. 270/b/11
‘u. **+yı** 294/a/11
‘u. **+ya** 270/b/10
‘u. **-ı yehūd** 256/b/14
ulı → **ulu**
u. 248/b/2
ulu : Ulu, yüce, saygın.
u. 202/b/9, 205/a/9, 206/a/10,

211/b/15, 213/a/8, 218/b/3, 221/b/14,
221/a/11, 221/a/15, 222/b/8, 224/b/4,
227/b/15, 228/a/6, 228/a/12, 238/a/8,
239/b/2, 240/a/9, 241/a/12, 242/b/8,
242/b/9, 242/b/13, 242/b/15, 243/a/4,
243/a/6, 248/b/2, 248/a/13, 250/a/1,
250/a/5, 251/a/10, 277/a/5, 278/b/1,
284/b/8, 291/b/5, 291/b/12, 291/b/12,
303/b/9, 307/a/8, 308/b/11, 308/a/12,
309/b/7, 313/b/10, 322/b/11, 326/b/6,
331/b/5, 344/b/15, 349/a/9, 349/a/12,
355/b/14, 364/a/5, 366/a/5, 368/a/6,
374/a/4, 377/a/11, 379/a/2, 394/a/4

u. +dur 312/a/1

u. +sı 306/b/13

u. +sın 326/a/8

u. +sımı 335/a/9

ulūhiyyet (A.) : İlahlık, Allahlık.

u. 400/b/8

‘ulūm (A.) : İlimler.

‘u. 273/a/3

‘u. +ı 256/a/1

‘u. +da 255/b/13

um- : Ummak, beklemek.

u. -aruz 259/b/2

u. -ma! 233/a/2, 256/b/1

un : Un.

u. 204/a/15, 309/b/11, 345/b/11

u. +ın 318/a/7

unıd- → **unut-**

u. -ur 225/b/2, 237/b/5, 237/b/6,
275/b/12

unıt- → **unut-**

u. -dı 285/a/15

‘unnāb (A.) : Hünnap.

‘u. 207/a/4, 207/a/7

‘u. +ım 207/a/5

unuducı : Unutkan.

u. 237/b/4

unut- : Unutmak.

u. -duğum 237/b/6

u. -mayasan 262/b/3

u. -mazam 400/a/15

unutğanlık : Unutkanlık.

u. +ı 206/b/3

ur- : Vurmak, çarpmak, baskın
yapmak.

u. -ur 261/a/4, 309/a/7, 311/a/4,
322/b/12, 325/b/10, 335/b/5, 342/b/12,
342/b/12, 348/a/13, 351/b/5, 354/a/15,
365/b/1, 365/b/9, 372/a/3, 378/a/15,
379/b/4, 380/b/7, 381/b/11, 389/b/1,
390/a/2, 390/a/7, 390/a/9, 391/a/4

u. -urlar 250/b/4, 252/b/7, 303/a/12,
327/a/12, 340/b/10, 364/a/15,
371/b/13, 379/a/5

u. -miş 291/a/2

u. -mişdur 218/b/7, 221/a/9

u. -mişlar 207/b/14, 208/a/2,
217/b/14, 292/a/2

u. -dum 365/a/11

u. -duñ 289/b/4, 289/a/13

u. -dı 218/b/11, 237/b/3, 238/b/14,
238/b/15, 261/b/5, 268/a/1, 281/a/8,
286/b/8, 287/b/7, 294/b/13, 294/a/4,
299/a/2, 299/a/2, 301/b/3, 301/b/15,
303/b/5, 304/b/4, 308/b/15, 315/b/5,
320/b/5, 332/a/11, 333/b/14, 334/b/5,
339/b/4, 339/b/6, 339/b/12, 340/b/15,
340/a/13, 341/a/4, 343/b/2, 343/a/14,

349/b/8, 356/b/5, 360/b/4, 372/b/3,
375/b/12, 378/a/6, 381/b/7, 382/a/5,
386/b/2, 386/a/9, 388/b/12, 390/b/12,
396/b/14, 401/b/4, 401/b/10

u. -dılar 295/b/11, 334/b/1, 334/a/12

u. -ğıl 336/b/14

u. 261/b/15

u. -sa 206/b/8, 215/b/6, 231/b/6,

235/a/2, 248/a/7, 370/b/10, 378/b/15,

378/a/10, 386/a/2, 387/b/1, 389/a/2,

390/a/1

u. -salar 206/a/4, 231/b/7, 292/a/15,

301/a/10, 301/a/11, 340/b/10, 341/b/8,

341/b/9, 349/b/10, 355/b/8, 355/b/9,

355/a/14, 362/a/8, 364/b/6, 364/b/7,

370/b/10, 374/b/3, 378/a/11, 390/a/1,

390/a/11, 391/b/7

u. -a 307/a/15, 365/b/6

u. -alar 204/b/14, 223/b/2, 341/b/11

u. -u 365/b/6

u. -up 208/b/14, 261/b/9, 261/b/10,
293/a/1

u. -ana 391/a/12

u. -anuñ 391/a/9

u. -duğı 390/a/2

u. -urđı 314/a/8

u. -ursa 309/b/13

u. -mışdı 276/a/10

u. -mayınca 321/a/2, 385/b/13

u. -maķ 365/b/4

u. -mağa 364/b/13

urđan : Urgan, ip.

u. +lar 204/b/7

urın- : Giyinmek, takınmak.

u. -urlar 251/b/12

uru- : Vurmak, çarpışmak.

u. -salar 341/a/13

urud- : Kırmak, parçalamak.

u. -urđı 366/b/5

uruķ : Irk, soy, sülale.

u. +ı 359/b/8

uruşcı : Savaşçı.

u. 315/b/6

uruşdur- : Çarpıştırmak.

u. -mağa 315/b/7

urut- : Kırmak, parçalamak.

u. -dum 296/b/13

‘uryān (A.) : Çıplak.

‘u. 232/b/5, 252/a/8, 264/b/5,
401/b/14

‘u. +dur 246/b/2

uş : Akıl.

u. +ı 280/a/4

usta : Usta.

u. +larına 305/a/1

uřturlāb (A.) : Usturlab, yıldız ölçüm
aracı.

u. 315/b/2

uş : İşte, şimdi.

u. 218/a/12, 220/b/8, 242/b/4,

301/b/6, 307/b/3, 346/b/6, 349/a/15,

363/a/2, 387/b/2

uřaķ : Küçük.

u. 352/a/12

uçan- : Ufalanmak, parçalanmak.

u. -ur 387/b/13

utan- : Utanmak.

u. -dum 349/b/6

u. -up 294/b/15

uvak : Ufak, küçük.

- u. +ı** 315/a/5
- uval-** : Ufalmak, küçülmek.
- u. -inca** 312/a/3
- uvan-** : Parçalanmak, ufalmak.
- u. -ur** 232/b/14
- uvat-** : Ufaltmak, kırmak.
- u. -ur** 309/b/14
- u. -sa** 206/a/6
- uy-** : Uymak.
- u. -ar** 318/a/7
- u. -dı** 259/a/3, 259/a/13, 262/b/11, 262/a/14, 265/b/15
- u. -dılar** 245/a/11
- u. -arlardı** 261/a/11
- u. -madı** 243/b/7
- u. -madılar** 238/a/2
- u. -madığünuñuzuñ** 278/b/14
- u. -mağ** 279/a/3
- uyan-** : Uyanmak.
- u. -dum** 272/b/4, 326/b/10
- u. -dı** 289/b/1, 289/a/9, 397/a/15
- u. -sa** 361/a/1
- uyanık** : Uyanık.
- u. 202/b/6, 342/a/13**
- uyanıklık** : Uyanıklık, uyanmış olma hali.
- u. +da** 236/b/14
- u. +dandır** 236/b/15
- uyanık → uyanık**
- u. 364/a/1**
- uydur-** : Kandırmak.
- u. -up** 323/a/7
- uyğū → uyku**
- u. 362/b/8**
- uyı- → uyu-**
- u. -miş** 262/a/10
- u. -dı** 262/a/9
- u. -cağ** 369/b/1
- u. -yacık** 342/a/14
- u. -maz** 342/a/13, 362/b/2, 363/b/13, 370/a/15, 395/b/9, 396/b/8
- u. -mazdı** 226/a/8
- u. -maya** 362/b/2
- uyıd- → uyud-**
- u. -ur** 202/b/5
- uyıkücü → uyku**
- u. 358/a/10**
- uyış-** : Uyuşmak, gevşemek.
- u. -miş** 231/b/8
- uyku** : Uyku.
- u. 259/a/8, 277/b/7, 277/b/9, 322/a/5, 326/b/1, 326/b/2, 350/a/6, 357/b/8**
- u. +yı** 357/b/8
- u. +ya** 225/a/4, 256/a/13, 356/b/3
- u. +dan** 289/b/1, 326/b/10, 362/b/10, 397/a/15
- u. +sı** 226/a/10, 226/a/11, 329/a/7
- u. +sın** 350/a/2
- uykücü** : Uykücü, uykuyu seven.
- u. +dur** 358/a/9, 358/a/11
- uykusuzluk** : Uykusuz kalma.
- u. 226/a/8, 326/b/2**
- uyluk** : Uyluk, kalça diz arası.
- u. +ına** 394/b/7
- u. +ları** 394/b/7
- u. +ların** 302/b/6
- uyu-** : Uyumak.
- u. -r** 259/b/2, 351/b/10, 361/a/1, 363/b/15, 369/b/1, 391/a/1

- u. -rlar** 217/a/7
- u. -mışam** 272/b/2
- u. -duķ** 362/b/12
- u. -dı** 346/a/11
- u. -sa** 200/b/1
- uyud-** : Uyumak.
- u. -ur** 203/b/7, 205/b/7
- u. -urmuş** 364/b/15
- uyuz** : Uyuz hastalığı.
- u.** 252/b/9, 252/b/10, 252/b/10
- u. +ı** 231/b/10
- uza-** : Uzaklamak.
- u. -dı** 245/a/1, 319/a/12
- u. -sa** 331/a/11
- u. -rdı** 241/a/9
- uzad-** → **uzat-**
- u. -ur** 311/b/2
- u. -ururlar** 300/a/11
- u. -urdu** 261/b/12
- u. -ımayalar** 230/b/4
- uzan-** : Uzaklaşmak.
- u. -ur** 209/a/8
- u. -a** 282/b/8
- uzat-** : Uzaklaştırmak.
- u. -dı** 269/b/5, 376/b/11
- u. -mak** 209/a/7
- uzın** → **uzun**
- u. +ca** 336/a/5
- uzun** : Uzun.
- u.** 200/a/13, 206/b/13, 208/a/3, 226/b/3, 235/b/8, 236/b/1, 240/a/9, 246/a/15, 249/b/11, 249/a/2, 250/b/13, 252/a/2, 253/b/7, 253/a/2, 259/a/6, 277/a/8, 277/a/9, 278/a/4, 280/b/6, 281/b/6, 282/b/7, 296/b/7, 297/a/13, 298/b/15, 298/a/4, 303/a/2, 309/b/2, 309/a/6, 327/a/7, 329/a/9, 331/a/10, 336/a/4, 340/b/12, 345/b/7, 350/a/7, 352/b/1, 352/a/12, 354/a/7, 361/b/8, 364/b/5, 368/a/14, 369/b/8, 369/a/15, 370/a/12, 370/a/14, 389/a/1, 389/a/2, 396/b/10, 401/a/2
- u. +dur** 230/b/3, 238/a/1, 253/b/5, 327/a/13, 340/a/1, 380/b/6, 380/b/6
- u. +ı** 201/a/14, 206/b/10, 286/b/12, 297/a/14, 305/b/3, 388/a/10
- u. +ıdur** 297/a/4
- uzunlık** : Uzunluk.
- u. +ı** 238/b/11
- u. +ına** 369/b/7
- u. +ınca** 311/b/2
- ‘uzuv** (A.) : Uzu, organ.
- ‘u.** 236/b/11
- ‘uzv** → **‘uzuv**
- ‘u. +ı** 211/b/4, 228/b/1, 230/b/1, 337/a/8
- ‘u. +ın** 218/b/4, 218/b/5
- ‘u. +unı** 360/b/11
- ‘u. +uda** 222/b/13
- ‘u. +ından** 256/b/2
- Ü**
- üç** : Üç.
- ü.** 203/a/9, 205/b/6, 210/b/3, 212/b/13, 218/b/1, 227/a/6, 234/a/4, 234/a/5, 234/a/9, 238/b/7, 241/b/10, 241/b/11, 243/a/9, 246/b/12, 252/a/11, 255/a/2, 255/a/4, 261/a/4, 261/a/5, 261/a/5, 263/a/5, 264/b/6, 271/a/10,

271/a/11, 278/b/12, 280/a/1, 281/b/3,
283/b/13, 301/a/4, 305/a/5, 305/a/14,
310/a/14, 312/a/7, 313/b/1, 314/a/13,
314/a/14, 317/a/10, 317/a/12,
318/a/12, 319/a/13, 332/a/7, 345/a/7,
347/b/4, 352/b/10, 353/b/3, 355/b/14,
360/b/8, 361/a/1, 362/b/8, 362/b/10,
363/a/2, 378/b/8, 384/a/1, 387/b/14,
390/b/4, 402/a/7

ü. +dür 215/b/12

ü. +den 369/b/3

ü. +i 363/b/10

ü. +ini 281/b/11

ü. +üni 234/a/5

üçünci : Üçüncü.

ü. 247/b/14

ü. +si 384/a/1, 397/a/3

üçinci → **üçünci**

ü. 210/b/14, 318/a/4

ülfet (A.) : Konuşma, kaynaşma.

ü. 252/a/5, 355/a/1, 355/a/3

ümîd (F.) : Ümit, umut.

ü. 262/b/2, 264/b/8

ü. +i 205/a/13, 357/a/7

ümmet (A.) : Bir peygambere
inananlar.

ü. +üme 267/b/6

ü. +imden 268/b/4

ü. +leri 237/b/12

ü. +lerine 256/b/9, 256/b/11

ümmi (A.) : Hiç okuma yazma
bilmeyen.

ü. +ye 295/b/11

ümmîd → **ümîd**

ü. 269/a/5, 283/a/8

ü. +in 281/a/1

ün : Ses.

ü. 298/a/6

üns (A.) : Alışma.

ü. 335/b/9, 335/b/9

ürk- : Ürmek, korkmak.

ü. -mez 318/b/14, 362/a/11

ürkid- : Ürkütmek, korkutmak.

ü. -ür 312/b/7

üryā : Rüya, düş.

ü. 233/b/12

üst : Üst.

ü. +üme 299/a/1

ü. +i 382/a/10

ü. +in 318/a/4

ü. +ini 265/a/4

ü. +ine 215/a/8, 219/a/11, 235/a/6,
239/a/4, 284/b/6

ü. +üne 207/a/13, 260/b/10,

267/b/11, 278/a/5, 280/a/3, 368/b/14,
382/b/5, 385/a/10, 385/a/12, 386/a/12,
389/a/4

ü. +inde 201/a/10, 207/b/14,

214/b/8, 214/b/12, 215/b/2, 216/b/9,
221/b/1, 221/a/9, 229/b/7, 230/b/10,
242/b/3, 246/b/2, 249/b/6, 257/b/12,
259/b/12, 261/b/9, 261/b/10, 377/b/4

ü. +ünde 385/b/2

ü. +indedür 333/a/2

ü. +ündedür 403/a/4

ü. +inden 239/a/4, 265/b/11

ü. +lerine 382/b/7, 395/a/2

üstād (F.) : Usta, üstat.

ü. 276/b/14

ü. +uñ 276/a/12

ü. +ı 276/a/12	283/a/15, 284/b/5, 286/a/4, 287/a/1,
üstād → üstād	289/b/6, 289/b/9, 291/b/3, 291/b/4,
ü. +ları 222/a/6	292/b/13, 292/b/15, 296/a/7, 296/a/10,
üş- : Üşüşmek, toplanmak.	300/a/2, 300/a/3, 301/b/4, 301/a/1,
ü. -er 311/b/7, 329/b/5, 391/a/1	302/b/7, 305/a/15, 310/a/10, 311/b/4,
ü. -erler 248/b/6	312/b/3, 312/b/4, 314/a/9, 316/a/13,
ü. -di 394/a/7	316/a/15, 317/a/1, 318/a/15, 320/b/9,
ü. -erdi 382/b/7	321/b/7, 321/a/10, 322/b/12, 322/b/14,
üşen- : Tedirgin olmak.	325/b/5, 328/a/2, 329/b/1, 329/b/2,
ü. -ür 333/b/10	329/b/5, 329/b/14, 332/a/13, 334/b/8,
üşendir- → üşendür-	335/a/5, 335/a/12, 336/b/14, 336/a/2,
ü. -meñiz 327/b/4	336/a/7, 336/a/14, 337/b/5, 339/b/5,
üşendür- : Tedirgin, rahatsız etmek.	339/a/2, 339/a/3, 340/a/9, 346/a/2,
ü. -meciçün 356/a/5	351/a/12, 353/a/7, 353/a/13, 354/b/15,
üşi- → üşü-	359/b/5, 359/b/6, 359/b/10, 359/b/10,
ü. -yen 274/a/8	359/b/14, 359/a/6, 360/b/11, 362/a/7,
üşü- : Üşümek.	364/b/12, 365/b/5, 368/b/13, 368/a/15,
ü. -r 214/b/6	369/a/9, 370/b/3, 370/b/7, 370/a/3,
üveyk : Öveyik kuşu.	372/a/2, 372/a/7, 374/a/1, 374/a/6,
ü. +üñ 235/b/1	376/a/11, 381/a/7, 381/a/8, 387/b/10,
üvez → öyez	389/b/6, 390/b/4, 391/a/1, 393/a/11,
ü. 274/b/8, 275/b/4	394/a/7, 395/b/2, 395/b/15, 395/a/1,
üz- : Koparmak, kesmek, bozmak.	395/a/2, 395/a/15, 400/b/3
ü. -di 214/a/8, 245/a/11, 269/a/5	ü. +nedür 216/a/10, 283/b/11,
üzeri : Üst, üzeri.	324/b/6
ü. +ne 206/b/5, 209/b/14, 212/a/4,	ü. +nde 210/a/11, 211/b/4, 214/a/11,
216/b/14, 219/a/11, 220/b/4, 220/a/10,	217/b/8, 229/a/5, 242/a/3, 242/a/4,
221/b/3, 222/b/6, 222/b/8, 222/a/4,	246/a/14, 250/b/1, 257/b/10, 257/a/8,
231/a/15, 232/a/7, 235/b/2, 235/a/9,	258/a/9, 258/a/15, 261/a/3, 264/b/4,
238/b/12, 240/b/8, 240/a/3, 246/a/6,	264/b/7, 286/b/11, 289/a/11, 290/a/10,
248/b/6, 257/a/9, 258/a/1, 261/b/13,	291/a/12, 296/b/4, 296/a/3, 297/b/7,
261/a/4, 263/b/13, 265/b/9, 265/b/10,	297/a/3, 301/a/15, 307/a/12, 308/b/6,
268/b/3, 268/b/6, 270/a/15, 271/b/11,	308/a/12, 309/a/15, 318/b/4, 318/b/9,
272/b/5, 273/a/11, 277/a/1, 278/a/5,	319/b/1, 320/a/10, 320/a/11, 324/a/12,
278/a/6, 283/b/1, 283/b/3, 283/b/11,	325/a/10, 325/a/12, 325/a/15, 327/a/8,

328/b/11, 328/a/10, 329/a/1, 330/b/6,
338/a/3, 345/b/14, 349/b/1, 351/b/8,
369/b/2, 372/b/3, 398/a/13, 398/a/14,
398/a/15, 402/a/9

ü. +ndedür 293/a/6, 403/a/5

ü. +ndeyiken 367/a/2

ü. +nden 329/b/2

ü. +mize 289/b/7

ü. +ñüzden 241/a/2

üzerü → **üzeri**

ü. +ñe 205/a/15

üzil- : Kopmak, kırılmak.

ü. -er 357/b/7

üzim → **üzüm**

ü. +e 210/b/11

üzre → **üzeri**

**ü. 202/a/8, 228/a/12, 254/a/10,
311/b/1, 321/b/5, 364/b/2**

üzüm : Üzüm.

**ü. 207/b/2, 207/b/4, 207/b/7,
207/b/8, 207/b/10, 207/b/12, 207/b/14,
207/b/15, 207/a/8, 207/a/10, 207/a/10,
207/a/14, 208/a/1, 208/a/2, 210/b/7,
210/b/10, 210/b/12, 210/b/13,
210/b/14, 211/a/3, 211/a/4, 230/a/9,
299/a/5, 341/b/4, 341/a/3, 346/a/9,
362/a/4, 372/a/7, 372/a/8, 392/b/1**

ü. +dür 210/b/6

ü. +üñ 207/b/12, 231/b/14,
231/b/15, 372/a/7

ü. +inüñ 207/b/1

V

va'de (A.) : Bir iş için önceden

belirlenen süre.

v. 285/a/3, 286/a/9, 375/b/3

v. +n 376/b/14

v. +si 285/a/13

v. -yi neml+e 398/b/2

vahiy (A.) : Vahiy.

v. 243/b/11

vahşet (A.) : Korku.

v. 226/a/13

vahşī (A.) : Yabani, ürkek, acımasız.

v. 297/b/12

v. +dür 321/b/10

v. +lerdür 250/b/8

vahşī → **vahşī**

v. 371/a/13

vahy → **vahiy**

**v. 339/a/8, 375/b/2, 376/b/13,
392/a/5**

v. +ından 392/a/5

vakārlu : Ağırbaşlı.

v. 395/a/12

vakıf (A.) : Adamak.

v. 236/a/13

vākıf (A.) : Bilen, anlayan.

v. 229/a/10

vakıt (A.) : Vakit, zaman aralığı.

**v. 206/a/1, 207/a/11, 257/a/4,
260/b/11, 269/a/2, 276/a/13, 278/a/2,
282/b/8, 282/a/8, 308/a/11, 315/a/2,
321/a/1, 336/a/9, 353/a/1, 353/a/2,
353/a/12, 355/b/2, 360/b/15, 363/b/14,
364/b/11, 364/a/1, 369/a/4, 374/b/8,
377/b/7, 379/a/12, 386/b/14, 390/b/9,
390/a/8, 391/b/5, 393/a/7, 394/b/8,
395/a/4, 396/b/8, 396/b/11, 397/b/10,**

397/b/14

v. +dür 346/b/4

v. +de 246/a/14, 253/a/7, 265/a/9,
325/b/9, 331/a/8, 331/a/12, 332/a/1,
334/a/6, 337/a/14, 370/a/1, 373/a/2,
393/a/6, 395/a/14

v. +den 315/b/7

v. +leri 315/b/1

v. +lerde 214/a/4

vākī' → **vākī'**

v. 220/b/6, 260/b/13, 281/a/4,
290/a/15, 290/a/15, 373/a/1

v. +dür 272/a/5, 382/a/11

vākī' (A.) : Meydana gelen, olay.

v. 264/a/6, 353/b/13

vakt → **vakit**

v. 201/b/2, 207/b/7, 230/a/8,
231/a/2, 235/b/11, 247/a/11, 247/a/12,
252/b/13, 259/a/8, 269/b/9, 280/b/2,
282/b/4, 282/a/8, 288/b/11, 308/a/9,
308/a/10, 310/a/4, 311/b/2, 312/b/13,
330/a/11, 335/a/8, 344/b/8, 344/b/10,
344/a/12, 347/a/15, 365/b/10,
371/a/10, 371/a/14, 373/a/11,
382/a/15, 387/a/3, 387/a/7, 390/a/9,
396/b/2, 398/a/6

v. +a 302/b/12

v. +ı 212/a/12, 216/b/10, 226/a/9,
270/b/15, 288/b/12, 291/a/1, 329/b/10,
343/a/12, 363/b/14

v. +ın 212/b/13, 243/a/3, 282/a/4,
294/b/5, 333/a/5, 334/a/4, 338/b/14,
363/b/15, 366/a/5

v. +ına 259/a/7, 276/b/12

v. +ında 202/a/14, 211/b/6,

221/b/12, 237/a/11, 239/b/1, 276/b/13,
296/b/5, 323/b/2, 330/b/11, 333/b/5,
333/b/11, 380/b/13, 385/b/13,
393/a/13, 401/b/2

v. +ıda 381/b/5

vaktāki (A.) : Ne zaman ki.

v. 211/b/2, 230/a/11, 236/a/12,
251/b/6, 274/b/4, 277/a/12, 280/b/3,
282/b/8, 283/a/15, 309/a/15, 314/a/8,
314/a/12, 317/b/3, 342/a/6, 354/b/6,
372/a/10, 390/a/6

vaktihā (A.) : O vakit ki.

v. 324/a/13, 365/b/14

var : Var, olan.

v. 207/b/8, 207/b/9, 211/b/4,
211/b/5, 218/b/7, 226/b/4, 227/a/14,
240/a/10, 242/b/3, 243/a/7, 243/a/7,
250/b/13, 250/a/9, 255/b/2, 257/b/12,
257/b/14, 263/a/5, 264/b/15, 265/b/7,
268/a/8, 274/b/10, 277/b/14, 277/a/4,
277/a/5, 277/a/5, 277/a/13, 278/a/8,
279/a/12, 280/b/13, 283/b/9, 290/b/10,
290/b/13, 290/a/6, 296/a/4, 298/b/4,
298/b/14, 298/b/15, 298/a/10, 302/b/2,
307/b/9, 320/a/1, 333/b/15, 343/a/3,
352/b/2, 352/b/2, 352/a/2, 352/a/5,
352/a/12, 367/b/13, 375/a/7, 387/a/10,
388/a/3, 399/b/12, 400/b/15, 400/a/12,
402/a/9

v. +dır 248/b/1

v. +dur 200/a/1, 201/b/8, 201/b/9,
201/b/12, 201/b/13, 201/a/8, 201/a/12,
201/a/13, 202/b/4, 203/b/1, 203/b/6,
203/b/9, 203/a/11, 203/a/15, 204/b/3,
204/a/11, 205/b/6, 205/b/8, 205/b/15,

205/a/6, 205/a/7, 205/a/9, 206/b/10,
206/b/10, 206/b/11, 206/a/4, 206/a/5,
206/a/8, 207/a/9, 207/a/9, 208/b/4,
208/b/5, 208/b/6, 208/b/6, 208/b/8,
208/b/11, 208/b/13, 209/b/1, 209/b/8,
209/a/4, 209/a/11, 209/a/13, 211/b/5,
211/a/10, 213/b/13, 213/a/11, 214/b/1,
214/b/4, 214/b/12, 214/a/1, 214/a/10,
214/a/10, 214/a/13, 215/a/6, 215/a/6,
215/a/14, 216/a/5, 217/b/7, 217/b/8,
217/b/8, 217/b/11, 217/b/13, 218/b/2,
218/a/15, 220/b/5, 220/a/9, 220/a/14,
221/b/6, 221/b/7, 221/b/7, 222/a/12,
223/b/13, 226/b/4, 228/b/3, 229/b/9,
229/a/8, 230/a/3, 230/a/5, 234/b/2,
234/b/5, 234/b/14, 237/a/4, 237/a/8,
237/a/11, 237/a/13, 237/a/15, 238/a/8,
239/a/10, 240/a/5, 241/a/5, 242/b/15,
242/a/6, 242/a/7, 246/b/1, 246/b/1,
248/b/12, 248/a/4, 248/a/5, 248/a/8,
248/a/11, 249/b/1, 249/b/15, 249/a/3,
249/a/7, 250/b/4, 250/b/9, 250/b/10,
250/a/13, 251/b/12, 251/b/14, 251/a/1,
252/b/2, 252/b/3, 252/b/8, 252/b/11,
252/b/14, 252/a/1, 252/a/1, 252/a/4,
252/a/6, 252/a/12, 252/a/14, 252/a/15,
253/b/5, 253/b/12, 253/b/13, 253/a/1,
253/a/5, 254/b/7, 254/b/15, 255/b/8,
255/a/3, 260/b/9, 261/a/1, 262/b/2,
265/a/11, 265/a/12, 265/a/13,
265/a/13, 266/a/6, 268/b/2, 269/b/11,
271/a/3, 271/a/5, 272/a/2, 273/b/7,
273/a/3, 274/b/1, 274/b/14, 275/b/14,
276/a/6, 277/a/2, 277/a/4, 278/b/2,
278/a/9, 280/b/12, 280/b/15, 281/b/1,

281/b/4, 281/a/12, 282/b/12, 283/b/10,
283/b/12, 283/b/13, 286/b/1, 286/b/13,
287/b/14, 290/a/7, 293/b/1, 295/b/4,
295/a/14, 296/b/2, 296/a/1, 297/b/15,
298/b/10, 298/b/10, 303/b/9, 303/a/11,
303/a/11, 304/a/1, 304/a/4, 304/a/4,
304/a/5, 305/b/11, 305/b/13, 305/a/11,
306/a/1, 309/b/15, 309/a/12, 311/b/5,
311/a/14, 312/b/14, 312/a/6, 312/a/10,
313/b/4, 313/b/10, 314/a/10, 315/b/3,
315/a/15, 315/a/15, 318/b/5, 320/a/3,
320/a/7, 320/a/10, 321/b/8, 321/b/13,
321/b/14, 321/a/5, 322/b/6, 322/a/7,
322/a/10, 322/a/11, 322/a/11,
322/a/13, 323/b/1, 323/b/2, 324/b/14,
325/a/2, 325/a/2, 326/b/3, 327/a/6,
327/a/7, 328/a/8, 330/a/13, 331/b/3,
331/b/4, 331/b/4, 331/b/6, 331/b/7,
331/b/15, 331/a/10, 332/a/6, 333/a/12,
333/a/14, 337/a/14, 338/a/13,
338/a/14, 339/b/14, 342/a/13,
344/b/12, 344/b/15, 345/a/3, 345/a/3,
345/a/4, 345/a/5, 345/a/6, 345/a/7,
345/a/12, 345/a/14, 350/a/7, 351/b/2,
351/b/4, 351/b/11, 351/a/6, 352/a/2,
352/a/4, 353/a/6, 353/a/15, 356/b/15,
357/a/13, 358/b/2, 358/b/5, 358/b/11,
358/a/6, 360/b/13, 361/a/5, 362/a/14,
366/b/13, 367/b/14, 368/b/3, 368/b/4,
368/a/1, 368/a/1, 368/a/14, 369/a/15,
370/b/2, 371/b/11, 371/b/11, 372/a/6,
373/b/11, 373/a/2, 374/b/7, 374/a/9,
375/a/7, 375/a/11, 377/b/3, 378/b/12,
378/b/14, 378/a/13, 379/b/3, 379/a/4,
379/a/10, 380/b/11, 380/b/11,

381/a/13, 381/a/15, 382/a/14,
383/b/13, 384/a/1, 384/a/4, 384/a/6,
384/a/6, 384/a/7, 384/a/8, 385/b/15,
386/a/6, 387/a/11, 387/a/12, 388/b/4,
388/b/14, 388/b/15, 389/b/11,
390/b/13, 391/b/2, 391/b/4, 391/b/9,
391/a/15, 392/b/2, 393/b/10, 393/b/15,
395/a/10, 396/a/10, 399/a/8, 399/a/15,
400/a/2, 402/a/7, 403/a/6, 403/a/6,
403/a/11, 403/a/12

v. +durlar 209/a/3

v. +ıdı 210/b/2, 210/a/8, 218/b/15,
219/b/10, 222/b/4, 223/b/5, 224/a/6,
225/b/11, 228/b/7, 234/a/4, 236/b/3,
236/b/9, 236/a/2, 236/a/2, 236/a/8,
240/a/15, 243/a/2, 243/a/6, 245/b/7,
245/a/13, 246/a/10, 247/b/1, 247/b/3,
257/a/8, 263/b/10, 267/b/10, 271/b/4,
272/a/3, 272/a/9, 282/a/12, 282/a/12,
284/b/10, 284/b/10, 284/a/15,
285/b/11, 285/b/14, 286/b/9, 287/b/6,
288/a/7, 291/a/8, 293/a/11, 300/b/4,
302/b/14, 302/b/15, 302/a/15, 306/a/3,
306/a/8, 307/b/5, 307/a/8, 314/a/7,
315/b/3, 315/b/5, 315/b/6, 316/b/7,
320/b/9, 323/b/15, 332/b/11, 333/b/1,
333/b/11, 333/a/5, 333/a/15, 334/b/5,
334/b/9, 334/b/11, 334/a/3, 334/a/5,
334/a/6, 337/b/1, 337/b/2, 338/b/1,
338/b/9, 338/b/11, 338/b/13, 343/b/6,
343/a/6, 346/a/9, 346/a/9, 350/a/11,
350/a/14, 356/a/14, 357/a/1, 358/b/11,
362/b/9, 372/b/2, 372/b/8, 381/b/14,
385/b/2, 385/b/3, 387/a/13, 394/a/7

v. +ımış 252/a/10, 253/a/7, 260/b/3,

276/a/5, 333/b/5, 365/a/9, 366/a/2

v. +ısa 211/a/8, 241/a/8, 246/b/3,
257/a/7, 269/b/13, 283/b/4, 285/a/7,
294/b/3, 310/b/15, 320/a/4, 338/b/8,
339/a/13, 362/a/9, 371/a/5, 389/b/12,
396/a/8

v. +iken 306/b/11, 353/a/15

v. +ımışsa 205/a/11

var- : Varmak, ulaşmak.

v. -ursın 220/a/9

v. -ur 204/a/9, 209/b/13, 211/a/15,
215/a/1, 225/a/5, 230/b/13, 237/a/15,
250/b/5, 273/b/9, 304/b/7, 319/a/1,
320/a/2, 320/a/5, 322/b/10, 322/a/12,
322/a/13, 323/a/6, 328/b/1, 330/a/14,
342/a/11, 344/b/10, 348/a/7, 355/a/12,
357/b/15, 362/a/12, 369/a/1, 373/a/10,
374/b/7, 375/a/13, 379/a/13, 399/b/4

v. -urlar 204/b/6, 221/a/10,
225/a/12, 287/a/10, 296/b/1, 306/b/5,
306/b/10, 321/b/13, 322/b/1, 328/a/13,
335/a/12, 345/b/1, 354/b/15, 394/a/11

v. -miş 253/a/6, 253/a/9, 255/a/14,
265/a/9, 298/a/5

v. -dım 219/a/10, 243/a/8

v. -dum 209/b/2, 216/b/13,
216/a/11, 222/a/3, 243/a/15, 253/b/2,
279/a/7, 290/b/1, 296/b/3, 298/b/12,
298/b/13, 298/a/8, 299/a/5, 299/a/9,
304/a/7, 323/b/11, 324/a/10, 338/a/4,
353/b/3, 356/b/8, 357/a/9, 365/a/6,
369/a/8, 369/a/11, 402/a/1

v. -dı 205/b/2, 210/a/12, 217/b/6,
220/a/9, 222/b/5, 224/a/1, 225/b/7,
225/b/13, 225/b/15, 225/a/1, 227/b/11,

228/b/9, 229/a/12, 234/a/6, 234/a/7,
234/a/10, 236/b/8, 236/a/3, 238/b/3,
239/b/2, 240/a/5, 240/a/8, 241/b/4,
241/b/13, 242/a/13, 243/b/13,
245/b/15, 245/a/8, 246/b/13, 246/a/2,
246/a/11, 249/a/9, 249/a/10, 250/b/12,
251/a/9, 256/a/14, 258/b/7, 259/b/3,
259/b/15, 259/a/3, 259/a/5, 261/a/12,
262/a/8, 264/b/3, 264/b/4, 265/b/7,
265/a/1, 265/a/8, 266/b/12, 266/a/2,
266/a/5, 268/b/7, 268/a/13, 271/b/15,
272/b/3, 272/a/7, 276/b/2, 277/b/8,
285/b/3, 288/a/9, 288/a/14, 289/a/10,
290/b/14, 290/b/15, 290/a/11,
291/b/10, 291/b/12, 291/a/12, 295/b/6,
295/b/7, 302/b/3, 303/b/12, 304/b/1,
305/a/4, 307/b/10, 307/a/6, 308/a/8,
308/a/11, 313/a/11, 324/a/9, 328/a/1,
330/a/5, 332/a/12, 333/a/4, 334/b/9,
339/b/3, 342/b/10, 347/a/2, 347/a/14,
349/a/14, 355/a/9, 356/b/3, 357/a/8,
375/b/11, 377/a/1, 381/b/15, 382/a/4,
382/a/6, 384/b/3, 385/a/10, 388/b/12,
393/a/1, 395/b/4, 401/b/14, 401/a/9
v. **-dik** 243/a/6
v. **-duğ** 242/a/4, 269/b/2, 279/a/4,
301/a/6
v. **-dilar** 219/b/6, 219/b/7, 219/a/1,
220/b/1, 220/b/2, 227/b/4, 238/a/3,
239/b/7, 255/a/9, 255/a/12, 256/b/14,
265/b/10, 266/b/4, 287/a/14, 299/b/5,
299/b/6, 300/a/1, 303/b/13, 303/b/14,
303/a/10, 310/b/5, 339/b/1, 339/a/4,
343/a/5, 343/a/5, 343/a/7, 350/b/6,
356/b/12, 360/a/8, 367/a/13, 376/b/1,

390/b/10, 402/a/13
v. **-acak** 376/b/5
v. **-isar** 264/b/10
v. **-đil** 376/b/15
v. **-ayım** 267/b/4, 307/b/1
v. **-alım** 287/a/13, 287/a/15
v. **-alum** 286/a/10
v. **-sa** 206/a/8, 208/a/8, 214/b/5,
223/b/14, 247/a/6, 251/b/6, 261/a/11,
281/b/2, 298/b/11, 304/b/15, 319/a/3,
335/a/1, 354/a/3, 374/a/1, 384/a/13
v. **-am** 290/a/14
v. **-a** 234/a/5, 252/b/1, 284/a/4,
330/a/7, 347/b/5, 362/b/12, 384/b/7
v. **-alar** 216/b/5, 283/b/4
v. **-icak** 254/a/1, 283/b/4, 286/a/11,
347/b/4, 384/b/4, 384/a/14
v. **-mca** 252/b/1, 338/b/7
v. **-up** 252/b/6, 374/a/5
v. **-an** 281/b/4
v. **-dığı** 330/a/14
v. **-dığun** 328/a/6
v. **-dığınca** 292/b/12
v. **-duğınca** 239/a/13
v. **-urđı** 304/a/11, 357/a/4
v. **-ursağı** 320/b/10
v. **-ursa** 283/b/5, 344/b/10, 355/a/11
v. **-mığdı** 245/a/1
v. **-dıyıldı** 208/a/1
v. **-dumdı** 326/b/6
v. **-mazam** 286/a/11, 327/a/10
v. **-maz** 206/a/11, 208/a/12,
243/a/13, 344/b/5, 355/a/11
v. **-mazuz** 238/a/12
v. **-mazlar** 296/b/2

- v. -madı** 334/b/14, 335/a/3, 335/a/4
- v. -maya** 382/a/2
- v. -mazsın** 242/a/13
- v. -mak** 349/a/13
- v. -mağ** 220/a/8, 306/a/4
- v. -mağı** 238/a/13
- v. -mağa** 349/a/12
- v. -ması** 209/b/11
- varağa** (A.) : Yazılı kağıt.
v. 235/b/1
- vaşf** (A.) : Vasıf, özellik, tanım.
v. 246/b/6, 290/a/14
v. +a 237/b/1, 243/a/7, 258/a/2,
 297/a/10, 318/b/5, 324/a/11, 365/b/9,
 378/a/1, 389/b/5
v. +ı 321/a/10
v. +ın 238/a/11, 247/b/6, 384/b/7
- vaşiyet** (A.) : Kişinin ölümünden sonra yapılmasını istediği şey.
v. 202/a/14, 247/b/13, 282/a/3
- vāsut** (A.) : Orta, ortadaki.
v. 230/b/14
- ve** : Ve.
v. 200/b/3, 200/b/4, 200/b/4,
 200/b/4, 200/b/4, 200/b/4, 200/b/6,
 200/b/14, 200/a/1, 200/a/5, 200/a/5,
 200/a/6, 200/a/9, 200/a/9, 200/a/10,
 200/a/11, 200/a/13, 200/a/13,
 200/a/13, 200/a/14, 201/b/6, 201/b/7,
 201/b/9, 201/b/13, 201/b/14, 201/b/14,
 201/b/15, 201/a/2, 201/a/3, 201/a/8,
 201/a/9, 201/a/10, 201/a/11, 201/a/12,
 201/a/12, 201/a/15, 201/a/15, 202/b/2,
 202/b/3, 202/b/3, 202/b/3, 202/b/5,
 202/b/6, 202/b/9, 202/b/10, 202/b/13,
 202/b/14, 202/a/7, 202/a/8, 202/a/10,
 202/a/12, 202/a/12, 203/b/4, 203/b/5,
 203/b/7, 203/b/7, 203/b/11, 203/b/15,
 203/a/3, 203/a/9, 203/a/12, 203/a/15,
 204/b/3, 204/b/3, 204/b/5, 204/b/6,
 204/b/11, 204/b/11, 204/b/12,
 204/b/13, 204/b/14, 204/b/15, 204/a/1,
 204/a/5, 204/a/6, 204/a/8, 204/a/11,
 205/b/4, 205/b/5, 205/b/6, 205/b/7,
 205/b/8, 205/b/9, 205/b/14, 205/b/15,
 205/a/3, 205/a/5, 205/a/8, 205/a/9,
 205/a/15, 206/b/1, 206/b/1, 206/b/2,
 206/b/2, 206/b/3, 206/b/7, 206/b/8,
 206/b/9, 206/b/11, 206/b/11, 206/b/12,
 206/b/12, 206/b/13, 206/b/13,
 206/b/14, 206/b/14, 206/b/15, 206/a/7,
 206/a/7, 206/a/8, 206/a/12, 206/a/12,
 206/a/14, 207/b/2, 207/b/5, 207/b/9,
 207/b/14, 207/a/9, 207/a/10, 207/a/12,
 207/a/13, 207/a/13, 208/b/1, 208/b/1,
 208/b/3, 208/b/3, 208/b/4, 208/b/4,
 208/b/4, 208/b/6, 208/b/7, 208/b/7,
 208/b/7, 208/b/9, 208/b/9, 208/b/11,
 208/a/3, 208/a/4, 208/a/5, 208/a/6,
 208/a/7, 208/a/10, 208/a/14, 209/b/1,
 209/b/5, 209/b/6, 209/b/10, 209/b/11,
 209/b/13, 209/a/3, 209/a/5, 209/a/5,
 209/a/6, 209/a/9, 209/a/10, 209/a/11,
 209/a/13, 209/a/15, 210/b/7, 210/b/12,
 210/b/14, 210/a/4, 210/a/5, 210/a/10,
 210/a/10, 210/a/11, 210/a/14, 211/b/7,
 211/b/11, 211/b/11, 211/b/12,
 211/b/13, 211/b/14, 211/b/15,
 211/b/15, 211/a/1, 211/a/2, 211/a/3,
 211/a/3, 211/a/3, 211/a/4, 211/a/9,

211/a/13, 211/a/14, 212/b/1, 212/b/3,
212/b/3, 212/b/5, 212/b/5, 212/b/6,
212/b/7, 212/b/7, 212/b/7, 212/b/10,
212/b/10, 212/b/12, 212/b/12,
212/b/14, 212/b/15, 212/b/15, 212/a/4,
212/a/9, 212/a/13, 212/a/13, 212/a/14,
212/a/15, 213/b/4, 213/b/12, 213/b/12,
213/b/15, 213/b/15, 213/a/2, 213/a/5,
213/a/6, 213/a/11, 213/a/12, 213/a/14,
213/a/14, 213/a/15, 214/b/1, 214/b/1,
214/b/5, 214/b/6, 214/b/12, 214/b/12,
214/b/13, 214/a/4, 214/a/7, 215/b/1,
215/b/4, 215/b/7, 215/b/15, 215/a/3,
215/a/5, 215/a/6, 215/a/7, 215/a/15,
216/b/1, 216/b/4, 216/b/5, 216/b/8,
216/b/11, 216/b/15, 216/a/1, 216/a/3,
216/a/4, 216/a/10, 216/a/11, 216/a/11,
216/a/12, 216/a/12, 217/b/1, 217/b/10,
217/b/12, 217/a/13, 217/a/14, 218/b/3,
218/b/5, 218/b/6, 218/b/9, 218/a/8,
218/a/8, 218/a/8, 218/a/11, 218/a/14,
219/b/4, 219/a/11, 219/a/11, 219/a/12,
220/b/9, 220/b/13, 220/b/14, 220/a/10,
220/a/11, 220/a/11, 221/b/5, 221/b/14,
221/a/1, 221/a/15, 222/b/10, 222/b/11,
222/b/11, 222/b/12, 222/b/12,
222/b/13, 222/b/14, 222/b/14, 222/a/8,
222/a/10, 223/b/1, 223/b/2, 223/b/3,
223/b/3, 223/b/9, 223/b/11, 223/b/14,
223/a/3, 223/a/4, 223/a/7, 223/a/8,
223/a/9, 223/a/10, 223/a/12, 223/a/14,
223/a/15, 224/b/6, 224/b/7, 224/b/9,
224/b/9, 224/b/11, 224/b/11, 224/a/5,
225/b/1, 225/b/10, 225/b/12, 225/b/12,
225/a/5, 225/a/6, 225/a/7, 225/a/8,

225/a/8, 225/a/9, 225/a/10, 225/a/11,
225/a/14, 225/a/14, 225/a/15, 226/b/1,
226/b/1, 226/b/7, 226/b/11, 226/b/13,
226/b/14, 226/a/14, 226/a/14,
226/a/15, 227/b/1, 227/b/2, 227/a/13,
227/a/14, 228/b/1, 228/b/1, 228/b/5,
228/b/6, 228/b/11, 228/a/5, 228/a/6,
228/a/7, 228/a/11, 228/a/13, 228/a/14,
229/b/3, 229/b/4, 229/b/4, 229/b/6,
229/b/7, 229/b/8, 229/b/11, 229/b/12,
229/b/13, 229/b/15, 229/a/4, 229/a/6,
229/a/7, 229/a/7, 229/a/8, 229/a/12,
229/a/12, 229/a/12, 229/a/14, 230/b/1,
230/b/3, 230/b/8, 230/b/9, 230/b/10,
230/b/12, 230/b/12, 230/b/14,
230/b/15, 230/a/1, 230/a/2, 230/a/3,
230/a/4, 230/a/4, 230/a/5, 230/a/7,
230/a/7, 230/a/10, 230/a/15, 231/b/5,
231/b/8, 231/b/10, 231/b/11, 231/b/13,
231/b/13, 231/b/14, 231/a/2, 231/a/2,
231/a/3, 231/a/3, 231/a/4, 231/a/6,
231/a/7, 231/a/7, 231/a/8, 231/a/10,
231/a/11, 231/a/11, 231/a/12,
231/a/13, 231/a/14, 232/b/1, 232/b/2,
232/b/3, 232/b/4, 232/b/4, 232/b/12,
232/b/14, 232/a/2, 232/a/3, 232/a/4,
232/a/5, 232/a/8, 232/a/9, 232/a/10,
232/a/11, 232/a/12, 232/a/15,
232/a/15, 233/b/3, 233/b/3, 233/b/7,
233/b/7, 233/b/9, 233/b/10, 233/b/11,
233/b/11, 233/b/12, 233/b/12,
233/b/13, 233/b/13, 233/b/15,
233/b/15, 233/a/3, 233/a/7, 233/a/8,
233/a/9, 233/a/14, 234/b/2, 234/b/2,
234/b/3, 234/b/3, 234/b/3, 234/b/5,

234/b/6, 234/b/8, 234/b/8, 234/b/9,
234/b/11, 234/b/12, 234/b/13,
234/b/14, 234/b/14, 234/b/15, 234/a/1,
234/a/2, 234/a/10, 235/b/1, 235/b/4,
235/b/4, 235/b/5, 235/b/6, 235/b/6,
235/b/7, 235/b/9, 235/b/9, 235/b/9,
235/b/12, 235/b/12, 235/b/13,
235/b/13, 235/b/14, 235/b/15, 235/a/2,
235/a/3, 235/a/7, 235/a/10, 236/b/1,
236/b/1, 236/b/1, 236/b/2, 236/b/7,
236/b/7, 236/b/12, 236/b/13, 236/b/14,
236/b/15, 236/a/10, 236/a/11,
236/a/15, 237/b/5, 237/b/12, 237/b/13,
237/b/15, 237/b/15, 237/a/1, 237/a/1,
237/a/2, 237/a/3, 237/a/3, 237/a/7,
237/a/7, 237/a/8, 237/a/10, 237/a/11,
237/a/12, 237/a/12, 237/a/13,
237/a/14, 238/b/NaN, 238/b/3,
238/b/4, 238/b/6, 238/b/7, 238/b/7,
238/b/8, 238/b/8, 238/b/9, 238/b/9,
238/b/9, 238/b/10, 238/b/11, 238/a/2,
238/a/3, 238/a/5, 238/a/7, 238/a/8,
239/b/3, 239/b/9, 239/b/9, 239/b/15,
239/a/2, 239/a/3, 239/a/4, 239/a/5,
239/a/7, 239/a/8, 239/a/9, 239/a/11,
239/a/13, 239/a/13, 239/a/13, 240/b/1,
240/b/1, 240/b/3, 240/b/6, 240/b/8,
240/b/11, 240/b/15, 240/a/1, 240/a/4,
240/a/7, 240/a/11, 240/a/12, 241/b/2,
241/b/2, 241/b/7, 241/b/7, 241/b/9,
241/b/11, 241/b/13, 241/a/3, 241/a/4,
241/a/6, 241/a/6, 241/a/8, 242/b/3,
242/b/3, 242/b/4, 242/b/4, 242/b/5,
242/b/15, 242/b/15, 242/a/3, 242/a/5,
242/a/5, 242/a/6, 242/a/8, 242/a/9,

242/a/10, 242/a/10, 242/a/11, 243/b/3,
243/b/8, 243/b/11, 243/a/1, 243/a/4,
243/a/9, 243/a/12, 243/a/13, 243/a/14,
244/b/3, 244/b/4, 244/b/6, 244/b/8,
244/a/1, 244/a/1, 244/a/1, 244/a/2,
244/a/4, 244/a/4, 244/a/7, 244/a/10,
244/a/12, 245/b/2, 245/b/4, 245/b/6,
245/b/8, 245/b/9, 245/b/9, 245/b/10,
245/b/14, 245/a/1, 245/a/2, 245/a/3,
245/a/9, 245/a/9, 245/a/10, 245/a/10,
245/a/11, 245/a/12, 245/a/12,
245/a/15, 246/b/1, 246/b/2, 246/b/3,
246/b/6, 246/b/9, 246/b/11, 246/a/3,
246/a/4, 246/a/6, 246/a/6, 246/a/7,
246/a/12, 246/a/13, 247/b/1, 247/b/9,
247/b/11, 247/a/4, 247/a/6, 247/a/6,
247/a/8, 247/a/12, 247/a/13, 247/a/14,
247/a/14, 247/a/15, 248/b/2, 248/b/3,
248/b/4, 248/b/5, 248/b/7, 248/b/10,
248/b/11, 248/b/11, 248/b/12,
248/b/12, 248/b/13, 248/b/15, 248/a/1,
248/a/2, 248/a/3, 248/a/4, 248/a/5,
248/a/6, 248/a/6, 248/a/7, 248/a/8,
248/a/9, 248/a/10, 248/a/12, 248/a/12,
248/a/13, 248/a/15, 249/b/2, 249/b/3,
249/b/7, 249/b/7, 249/b/7, 249/b/10,
249/b/11, 249/b/11, 249/b/13,
249/b/14, 249/b/15, 249/b/15, 249/a/2,
249/a/3, 249/a/3, 249/a/6, 249/a/6,
249/a/8, 249/a/12, 250/b/2, 250/b/2,
250/b/3, 250/b/6, 250/b/6, 250/b/6,
250/b/7, 250/b/7, 250/b/8, 250/b/8,
250/b/10, 250/b/13, 250/b/13,
250/b/15, 250/a/1, 250/a/2, 250/a/3,
250/a/3, 250/a/4, 250/a/4, 250/a/4,

250/a/5, 250/a/5, 250/a/5, 250/a/6,
250/a/7, 250/a/7, 250/a/8, 250/a/11,
251/b/2, 251/b/3, 251/b/4, 251/b/4,
251/b/6, 251/b/7, 251/b/8, 251/b/8,
251/b/9, 251/b/11, 251/b/11, 251/b/11,
251/b/12, 251/b/13, 251/b/13,
251/b/13, 251/b/13, 251/b/14,
251/b/14, 251/b/15, 251/a/1, 251/a/4,
251/a/7, 251/a/7, 251/a/10, 251/a/10,
251/a/11, 251/a/14, 252/b/1, 252/b/6,
252/b/7, 252/b/9, 252/b/9, 252/b/11,
252/b/12, 252/b/14, 252/b/15,
252/b/15, 252/a/3, 252/a/3, 252/a/3,
252/a/5, 252/a/5, 252/a/7, 252/a/8,
252/a/8, 252/a/8, 252/a/8, 252/a/9,
252/a/10, 252/a/11, 252/a/12,
252/a/12, 252/a/13, 252/a/13, 253/b/5,
253/b/7, 253/b/9, 253/b/10, 253/b/10,
253/b/10, 253/b/11, 253/b/11,
253/b/12, 253/b/13, 253/a/2, 253/a/2,
253/a/3, 253/a/4, 253/a/12, 253/a/12,
253/a/14, 253/a/15, 254/b/1, 254/b/3,
254/b/4, 254/b/4, 254/b/4, 254/b/4,
254/b/6, 254/a/1, 254/a/1, 254/a/2,
254/a/3, 254/a/3, 254/a/3, 254/a/4,
254/a/4, 254/a/5, 254/a/7, 254/a/7,
254/a/12, 254/a/14, 255/b/1, 255/b/1,
255/b/9, 255/b/10, 255/b/10, 255/b/10,
255/b/12, 255/b/13, 255/b/13,
255/b/14, 255/b/15, 255/b/15,
255/b/15, 255/a/1, 255/a/1, 255/a/1,
255/a/2, 255/a/2, 255/a/5, 255/a/6,
255/a/14, 255/a/15, 256/b/2, 256/b/4,
256/b/5, 256/b/7, 256/b/8, 256/b/8,
256/b/8, 256/b/9, 256/b/11, 256/b/12,

256/b/13, 256/b/14, 256/b/15, 256/a/1,
256/a/1, 256/a/2, 256/a/4, 256/a/6,
256/a/8, 257/b/5, 257/b/6, 257/b/6,
257/b/11, 257/b/12, 257/b/12,
257/b/12, 257/b/14, 257/b/14, 257/a/1,
257/a/3, 257/a/5, 257/a/5, 257/a/7,
257/a/10, 257/a/11, 257/a/13, 258/b/2,
258/b/3, 258/b/3, 258/b/5, 258/b/5,
258/b/7, 258/b/7, 258/b/12, 258/a/3,
258/a/6, 258/a/7, 258/a/7, 258/a/8,
258/a/9, 258/a/13, 258/a/13, 258/a/14,
258/a/15, 259/b/6, 259/b/8, 259/a/5,
259/a/6, 259/a/12, 259/a/13, 260/b/1,
260/b/3, 260/b/7, 260/b/12, 260/b/12,
260/b/14, 260/a/6, 260/a/11, 260/a/13,
260/a/13, 260/a/15, 260/a/15, 261/b/3,
261/b/7, 261/b/9, 261/b/11, 261/b/11,
261/b/12, 261/b/15, 261/a/4, 261/a/5,
261/a/6, 261/a/7, 261/a/8, 261/a/11,
261/a/12, 261/a/12, 261/a/13,
261/a/15, 262/b/2, 262/b/7, 262/b/11,
262/b/12, 262/b/12, 262/b/15,
262/b/15, 262/b/15, 262/a/4, 262/a/5,
262/a/15, 263/b/6, 263/b/7, 263/b/8,
263/b/9, 263/b/9, 263/b/9, 263/b/10,
263/b/14, 263/b/14, 263/a/4, 263/a/5,
263/a/9, 263/a/15, 263/a/15, 263/a/15,
264/b/1, 264/b/7, 264/b/11, 264/b/14,
264/b/14, 264/a/5, 264/a/5, 264/a/7,
264/a/15, 265/b/1, 265/b/5, 265/b/6,
265/b/12, 265/b/15, 265/a/3, 265/a/3,
265/a/9, 265/a/10, 265/a/12, 265/a/14,
266/b/5, 266/a/3, 266/a/4, 266/a/8,
266/a/10, 266/a/10, 266/a/14, 267/b/1,
267/b/7, 267/b/8, 267/a/2, 267/a/3,

267/a/10, 267/a/10, 267/a/11,
267/a/12, 267/a/13, 267/a/13,
267/a/14, 267/a/14, 267/a/15,
268/b/11, 268/b/15, 268/a/7, 268/a/12,
268/a/13, 269/b/3, 269/a/3, 269/a/4,
269/a/14, 270/b/2, 270/b/2, 270/b/4,
270/b/5, 270/b/6, 270/b/7, 270/b/8,
270/b/8, 270/b/8, 270/b/9, 270/b/10,
270/b/10, 270/b/12, 270/b/12,
270/b/12, 270/b/13, 270/b/13,
270/b/14, 270/a/6, 270/a/8, 270/a/8,
270/a/10, 270/a/13, 270/a/14,
270/a/14, 270/a/14, 270/a/15, 271/b/2,
271/b/3, 271/b/6, 271/b/7, 271/b/14,
271/b/15, 271/a/1, 271/a/2, 271/a/3,
271/a/4, 271/a/4, 271/a/4, 271/a/4,
271/a/4, 271/a/6, 271/a/7, 271/a/7,
271/a/8, 271/a/10, 271/a/11, 271/a/11,
271/a/13, 271/a/13, 271/a/14,
271/a/14, 271/a/15, 271/a/15, 272/b/8,
272/b/12, 272/b/14, 272/b/15, 272/a/3,
272/a/12, 272/a/12, 272/a/13,
272/a/15, 273/b/2, 273/b/2, 273/b/3,
273/b/3, 273/b/4, 273/b/4, 273/b/6,
273/b/8, 273/b/9, 273/b/13, 273/b/13,
273/b/14, 273/b/15, 273/a/4, 273/a/14,
273/a/15, 274/b/8, 274/b/9, 274/b/9,
274/b/11, 274/b/12, 274/a/1, 274/a/1,
274/a/1, 274/a/2, 274/a/2, 274/a/3,
274/a/3, 274/a/3, 274/a/7, 274/a/8,
274/a/9, 274/a/9, 274/a/11, 275/b/3,
275/b/5, 275/b/15, 275/a/5, 275/a/7,
275/a/10, 275/a/12, 275/a/13,
275/a/15, 276/b/11, 276/b/15, 276/a/1,
276/a/4, 276/a/5, 276/a/7, 276/a/7,

276/a/8, 276/a/8, 276/a/9, 276/a/9,
276/a/10, 276/a/12, 276/a/13, 277/b/1,
277/b/2, 277/b/2, 277/b/3, 277/b/6,
277/b/12, 277/a/3, 277/a/4, 277/a/4,
277/a/5, 277/a/5, 277/a/9, 277/a/15,
278/b/2, 278/b/2, 278/b/3, 278/b/4,
278/b/4, 278/b/5, 278/b/5, 278/b/11,
278/b/12, 278/b/14, 278/a/8, 278/a/10,
278/a/11, 278/a/12, 278/a/12,
278/a/14, 278/a/14, 279/b/2, 279/b/4,
279/b/4, 279/b/5, 279/b/5, 279/b/6,
279/b/6, 279/b/7, 279/b/7, 279/b/9,
279/b/11, 279/a/2, 279/a/2, 279/a/3,
279/a/5, 279/a/7, 279/a/13, 279/a/14,
279/a/15, 280/b/4, 280/b/5, 280/b/9,
280/b/10, 280/b/12, 280/b/15,
280/b/15, 280/b/15, 280/a/1, 280/a/2,
280/a/4, 280/a/6, 280/a/7, 280/a/8,
281/b/1, 281/b/1, 281/b/3, 281/b/7,
281/b/8, 281/b/10, 281/b/10, 281/b/10,
281/b/13, 281/b/13, 281/b/13,
281/b/14, 281/b/14, 281/a/2, 281/a/6,
281/a/13, 281/a/14, 281/a/14,
281/a/15, 281/a/15, 282/b/1, 282/b/2,
282/b/2, 282/b/5, 282/b/7, 282/b/9,
282/b/13, 282/a/2, 282/a/11, 282/a/14,
283/b/1, 283/b/2, 283/b/2, 283/b/5,
283/b/6, 283/b/8, 283/b/8, 283/b/8,
283/b/9, 283/b/10, 283/b/12, 283/b/13,
283/b/14, 283/b/14, 283/b/15,
283/b/15, 283/b/15, 283/b/15, 283/a/4,
283/a/5, 283/a/5, 283/a/9, 283/a/9,
283/a/10, 283/a/10, 283/a/12,
283/a/12, 284/b/9, 284/b/15, 284/b/15,
284/a/10, 284/a/10, 284/a/10, 285/b/1,

285/b/6, 285/b/8, 285/b/10, 285/b/12,
285/b/13, 285/a/2, 285/a/10, 285/a/12,
285/a/14, 286/b/10, 286/b/13,
286/b/13, 286/b/13, 286/a/6, 286/a/13,
286/a/15, 287/b/11, 287/b/14,
287/b/15, 287/a/1, 287/a/3, 287/a/4,
287/a/4, 287/a/4, 287/a/5, 287/a/5,
287/a/6, 287/a/8, 287/a/10, 288/b/10,
288/b/6, 288/b/7, 288/b/8, 288/b/9,
288/b/9, 288/b/14, 288/b/15, 288/a/3,
288/a/11, 289/b/8, 289/b/8, 289/b/14,
289/b/15, 289/a/5, 289/a/12, 289/a/12,
289/a/13, 290/b/8, 290/b/9, 290/b/9,
290/a/6, 290/a/8, 290/a/13, 290/a/15,
291/b/1, 291/b/3, 291/b/7, 291/b/7,
291/b/8, 291/b/8, 291/b/8, 291/b/10,
291/b/11, 291/b/12, 291/b/14, 291/a/2,
291/a/4, 291/a/6, 291/a/6, 291/a/11,
291/a/14, 291/a/14, 292/b/1, 292/b/6,
292/b/9, 292/b/10, 292/b/12, 292/a/2,
292/a/3, 292/a/3, 292/a/4, 292/a/6,
292/a/10, 292/a/13, 293/b/10, 293/a/2,
293/a/7, 293/a/8, 293/a/8, 293/a/9,
293/a/11, 293/a/12, 293/a/13, 294/b/1,
294/b/6, 294/b/10, 294/a/1, 294/a/5,
294/a/5, 294/a/7, 294/a/8, 294/a/9,
294/a/10, 295/b/1, 295/b/3, 295/b/6,
295/b/11, 295/b/15, 295/a/4, 295/a/7,
295/a/8, 295/a/10, 295/a/13, 296/b/14,
296/b/15, 296/a/1, 296/a/12, 296/a/12,
296/a/12, 296/a/13, 296/a/14,
296/a/15, 297/b/1, 297/b/1, 297/b/11,
297/b/13, 297/b/14, 297/b/15,
297/b/15, 297/a/3, 297/a/4, 297/a/4,
297/a/9, 297/a/10, 297/a/12, 297/a/13,

297/a/13, 297/a/14, 297/a/14, 298/b/2,
298/b/3, 298/b/4, 298/b/13, 298/b/14,
298/b/15, 298/a/2, 298/a/4, 299/b/3,
299/b/10, 299/b/11, 299/b/14, 299/a/2,
299/a/2, 299/a/3, 299/a/4, 299/a/4,
299/a/7, 299/a/7, 299/a/8, 299/a/8,
299/a/11, 299/a/13, 299/a/14, 300/b/1,
300/b/2, 300/b/2, 300/b/2, 300/b/6,
300/a/11, 300/a/15, 301/a/10,
301/a/10, 301/a/13, 302/b/1, 302/b/7,
302/a/11, 302/a/12, 302/a/13,
302/a/14, 302/a/14, 302/a/14, 303/b/3,
303/b/7, 303/b/9, 303/b/10, 303/b/15,
303/a/14, 303/a/15, 304/b/5, 304/b/9,
304/b/11, 304/b/12, 304/b/13,
304/b/13, 304/b/14, 304/b/14,
304/b/15, 304/a/2, 304/a/2, 304/a/4,
304/a/5, 304/a/5, 304/a/6, 304/a/9,
305/b/3, 305/b/4, 305/b/9, 305/b/12,
305/b/13, 305/a/1, 305/a/2, 305/a/13,
306/b/1, 306/b/1, 306/b/7, 306/b/8,
306/b/9, 306/b/10, 306/b/12, 306/b/12,
306/b/13, 306/a/2, 306/a/6, 306/a/8,
306/a/9, 306/a/13, 306/a/15, 307/b/6,
307/b/12, 307/b/15, 307/a/3, 307/a/15,
308/b/1, 308/b/3, 308/b/4, 308/b/4,
308/b/10, 308/b/10, 308/b/10,
308/b/13, 308/a/2, 308/a/5, 308/a/6,
308/a/9, 308/a/12, 308/a/12, 308/a/15,
308/a/15, 309/b/4, 309/b/5, 309/b/6,
309/b/8, 309/b/9, 309/b/9, 309/a/6,
309/a/6, 309/a/6, 309/a/11, 309/a/12,
309/a/13, 309/a/14, 309/a/15, 310/b/2,
310/b/4, 310/a/2, 310/a/2, 310/a/6,
310/a/8, 310/a/11, 310/a/11, 310/a/13,

310/a/14, 310/a/15, 310/a/15, 311/b/4,
311/b/4, 311/b/5, 311/b/6, 311/b/8,
311/b/13, 311/b/15, 311/a/2, 311/a/3,
311/a/6, 311/a/6, 311/a/10, 311/a/10,
311/a/12, 311/a/13, 311/a/13,
311/a/15, 312/b/9, 312/b/9, 312/a/1,
312/a/1, 312/a/3, 312/a/3, 312/a/5,
312/a/6, 312/a/7, 312/a/7, 312/a/10,
312/a/12, 312/a/15, 313/b/3, 313/b/4,
313/b/4, 313/b/4, 313/b/6, 313/b/8,
313/b/8, 313/b/9, 313/b/9, 313/b/13,
313/b/13, 313/b/13, 313/a/1, 313/a/2,
313/a/4, 313/a/4, 313/a/5, 313/a/7,
313/a/8, 313/a/9, 314/b/1, 314/b/1,
314/b/2, 314/b/4, 314/b/10, 314/b/10,
314/b/13, 314/b/13, 314/b/13,
314/b/15, 314/a/2, 314/a/8, 314/a/10,
315/b/1, 315/b/1, 315/b/3, 315/b/3,
315/b/5, 315/b/13, 315/b/13, 315/b/13,
315/b/15, 315/a/2, 315/a/2, 315/a/4,
315/a/5, 315/a/5, 315/a/5, 315/a/9,
315/a/10, 315/a/10, 315/a/12,
315/a/14, 315/a/14, 315/a/15,
315/a/15, 315/a/15, 316/b/1, 316/b/12,
316/a/1, 316/a/1, 316/a/2, 316/a/2,
316/a/3, 316/a/4, 317/b/2, 317/b/7,
317/b/8, 317/b/8, 317/b/12, 317/b/12,
317/b/13, 317/b/14, 317/a/3, 317/a/3,
317/a/5, 317/a/6, 317/a/6, 317/a/7,
317/a/8, 317/a/10, 317/a/13, 317/a/13,
317/a/15, 318/b/3, 318/b/3, 318/b/6,
318/b/7, 318/b/10, 318/a/4, 318/a/7,
318/a/13, 318/a/14, 319/b/1, 319/b/2,
319/b/3, 319/b/5, 319/b/6, 319/b/6,
319/b/9, 319/b/9, 319/b/9, 319/b/9,

319/b/15, 320/a/1, 320/a/1, 320/a/2,
320/a/7, 320/a/9, 320/a/14, 321/b/1,
321/b/1, 321/b/2, 321/b/3, 321/b/3,
321/b/3, 321/b/8, 321/b/8, 321/b/10,
321/b/11, 321/b/12, 321/b/14,
321/b/14, 321/a/2, 321/a/6, 321/a/11,
321/a/15, 321/a/15, 322/b/6, 322/b/9,
322/b/15, 322/a/1, 322/a/3, 322/a/4,
322/a/5, 322/a/7, 322/a/11, 323/b/1,
323/b/3, 323/b/4, 323/b/6, 323/b/6,
323/a/5, 323/a/9, 323/a/14, 323/a/15,
323/a/15, 324/b/2, 324/b/8, 324/b/10,
324/a/4, 324/a/11, 324/a/12, 324/a/13,
324/a/14, 325/b/12, 325/b/14, 325/a/5,
325/a/6, 325/a/13, 326/b/1, 326/b/2,
326/b/3, 326/b/3, 326/a/5, 326/a/8,
326/a/10, 326/a/10, 326/a/12,
326/a/14, 326/a/15, 326/a/15, 327/b/6,
327/b/8, 327/b/14, 327/a/8, 327/a/11,
327/a/11, 327/a/14, 327/a/15, 328/b/4,
328/b/7, 328/b/8, 328/b/13, 329/b/2,
329/b/4, 329/b/6, 329/b/6, 329/b/11,
329/b/14, 329/a/3, 329/a/3, 329/a/6,
329/a/6, 329/a/13, 329/a/14, 330/b/2,
330/b/3, 330/b/3, 330/b/4, 330/b/5,
330/b/6, 330/b/7, 330/b/8, 330/b/8,
330/b/10, 330/b/10, 330/b/15,
330/a/12, 330/a/14, 330/a/15, 331/b/2,
331/b/4, 331/b/5, 331/b/8, 331/b/9,
331/b/14, 331/b/15, 331/a/1, 331/a/1,
331/a/2, 331/a/8, 331/a/10, 331/a/10,
331/a/11, 331/a/11, 331/a/11,
331/a/13, 331/a/14, 331/a/15, 332/b/1,
332/b/1, 332/b/2, 332/b/5, 332/b/6,
332/b/7, 332/b/7, 332/b/7, 332/b/8,

332/b/9, 332/b/12, 332/b/15, 332/a/1,
332/a/1, 332/a/4, 332/a/5, 332/a/5,
332/a/5, 332/a/5, 332/a/7, 332/a/10,
333/b/7, 333/b/7, 333/b/8, 333/b/9,
333/b/10, 333/b/11, 333/b/12,
333/b/13, 333/a/1, 333/a/1, 333/a/2,
333/a/5, 333/a/6, 333/a/12, 333/a/13,
333/a/14, 333/a/14, 334/b/3, 334/b/4,
334/b/6, 334/b/12, 334/a/2, 334/a/3,
334/a/5, 334/a/9, 334/a/10, 334/a/10,
335/b/5, 335/a/2, 335/a/4, 335/a/7,
335/a/7, 335/a/8, 335/a/9, 335/a/11,
336/b/2, 336/b/2, 336/b/2, 336/b/2,
336/b/3, 336/b/3, 336/b/4, 336/b/11,
336/a/2, 336/a/6, 336/a/8, 336/a/10,
336/a/15, 337/b/7, 337/b/9, 337/b/10,
337/b/15, 337/a/4, 337/a/5, 337/a/6,
337/a/8, 337/a/9, 337/a/10, 337/a/11,
337/a/13, 337/a/13, 337/a/14, 338/b/1,
338/b/10, 338/a/6, 338/a/6, 338/a/10,
338/a/12, 338/a/12, 338/a/13,
338/a/14, 338/a/14, 338/a/14, 339/a/3,
339/a/12, 340/b/1, 340/b/1, 340/b/2,
340/b/4, 340/b/4, 340/b/6, 340/b/7,
340/b/9, 340/b/10, 340/b/12, 340/a/2,
340/a/4, 340/a/5, 340/a/6, 340/a/6,
340/a/7, 340/a/8, 340/a/8, 340/a/14,
340/a/14, 341/b/2, 341/b/5, 341/b/7,
341/b/12, 341/b/15, 341/b/15, 341/a/8,
342/b/1, 342/b/3, 342/b/4, 342/b/4,
342/b/5, 342/b/7, 342/b/12, 342/b/14,
342/b/15, 342/a/4, 342/a/5, 342/a/7,
342/a/7, 342/a/9, 342/a/13, 342/a/14,
342/a/15, 343/b/1, 343/b/4, 343/b/10,
343/b/10, 343/b/11, 343/b/11,

343/b/11, 343/b/14, 343/b/14,
343/b/14, 343/b/15, 343/a/2, 343/a/10,
343/a/13, 344/b/1, 344/b/4, 344/b/6,
344/b/7, 344/b/7, 344/b/9, 344/b/12,
344/b/13, 344/b/14, 344/a/1, 344/a/1,
344/a/1, 344/a/3, 344/a/4, 344/a/8,
344/a/10, 344/a/11, 344/a/14,
344/a/14, 344/a/15, 344/a/15, 345/b/1,
345/b/2, 345/b/2, 345/b/4, 345/b/6,
345/b/9, 345/b/10, 345/a/2, 345/a/3,
345/a/4, 345/a/5, 345/a/8, 345/a/10,
345/a/10, 345/a/13, 346/b/2, 346/b/2,
346/b/7, 346/b/8, 346/b/13, 346/a/4,
346/a/4, 346/a/7, 346/a/8, 346/a/9,
346/a/13, 346/a/15, 347/b/8, 348/b/1,
348/a/2, 348/a/3, 348/a/4, 348/a/4,
348/a/5, 348/a/6, 348/a/9, 348/a/10,
348/a/11, 348/a/12, 348/a/13,
348/a/15, 349/b/8, 349/b/13, 349/a/1,
349/a/3, 349/a/6, 349/a/13, 349/a/15,
350/b/4, 350/b/8, 350/b/11, 350/b/11,
350/b/13, 350/b/14, 350/b/14, 350/a/8,
350/a/10, 350/a/13, 350/a/13, 351/b/1,
351/b/3, 351/b/13, 351/a/1, 351/a/4,
351/a/5, 352/b/2, 352/b/5, 352/b/8,
352/b/12, 352/b/13, 352/a/8, 352/a/11,
352/a/12, 352/a/13, 353/b/6, 353/b/6,
353/b/7, 353/b/7, 353/b/9, 353/b/10,
353/a/1, 353/a/1, 353/a/1, 353/a/3,
353/a/4, 353/a/5, 353/a/5, 353/a/6,
353/a/10, 353/a/10, 353/a/11,
353/a/11, 354/b/4, 354/b/7, 354/b/8,
354/b/9, 354/b/10, 354/b/11, 354/b/13,
354/b/15, 354/a/6, 354/a/7, 354/a/9,
354/a/9, 354/a/9, 354/a/11, 354/a/12,

354/a/12, 354/a/13, 354/a/14,
354/a/15, 355/b/1, 355/b/2, 355/b/3,
355/b/4, 355/b/5, 355/b/6, 355/b/7,
355/b/7, 355/b/8, 355/b/12, 355/b/14,
355/a/1, 355/a/1, 355/a/2, 355/a/2,
355/a/10, 355/a/10, 355/a/11,
355/a/11, 355/a/11, 355/a/12,
355/a/13, 355/a/14, 355/a/15,
355/a/15, 356/b/2, 356/b/9, 356/b/9,
356/b/14, 356/b/15, 356/b/15,
356/a/11, 356/a/12, 356/a/14, 357/b/2,
357/b/3, 357/b/4, 357/b/6, 357/b/7,
357/b/9, 357/b/10, 357/b/11, 357/b/14,
357/b/15, 357/a/3, 357/a/4, 357/a/7,
357/a/12, 357/a/13, 357/a/14,
357/a/14, 358/b/1, 358/b/1, 358/b/1,
358/b/2, 358/b/3, 358/b/9, 358/b/14,
358/a/2, 358/a/2, 358/a/4, 358/a/6,
358/a/7, 358/a/7, 358/a/8, 358/a/9,
358/a/9, 358/a/9, 358/a/13, 358/a/13,
358/a/14, 358/a/14, 359/b/1, 359/b/1,
359/b/4, 359/b/5, 359/b/14, 359/a/3,
359/a/6, 359/a/8, 359/a/10, 359/a/10,
359/a/11, 359/a/12, 360/b/2, 360/b/6,
360/b/8, 360/b/9, 360/b/14, 360/b/15,
360/a/1, 360/a/1, 360/a/6, 360/a/7,
360/a/12, 360/a/14, 361/b/2, 361/b/5,
361/b/7, 361/b/7, 361/b/7, 361/b/8,
361/b/10, 361/b/11, 361/b/12,
361/b/12, 361/b/13, 361/a/5, 361/a/6,
361/a/6, 361/a/9, 362/b/1, 362/b/1,
362/b/2, 362/b/3, 362/b/5, 362/b/6,
362/b/6, 362/b/7, 362/b/15, 362/a/4,
362/a/4, 362/a/5, 362/a/8, 362/a/9,
362/a/15, 363/b/1, 363/b/5, 363/b/8,

363/b/10, 363/b/10, 363/b/11,
363/b/13, 363/a/11, 364/b/1, 364/b/3,
364/b/5, 364/b/6, 364/b/7, 364/b/7,
364/b/8, 364/b/11, 364/b/11, 364/b/11,
364/b/13, 364/b/14, 364/a/4, 364/a/4,
364/a/5, 364/a/6, 364/a/10, 364/a/10,
364/a/11, 364/a/11, 364/a/15, 365/b/2,
365/b/2, 365/b/11, 365/b/11, 365/b/12,
365/b/13, 365/b/14, 365/a/10,
365/a/15, 366/b/1, 366/b/4, 366/b/7,
366/b/12, 366/b/12, 366/b/12,
366/b/13, 366/b/13, 366/b/14,
366/b/14, 366/b/14, 366/b/15, 366/a/4,
366/a/4, 366/a/6, 366/a/7, 366/a/12,
367/b/9, 367/b/11, 367/b/12, 367/b/13,
367/b/14, 367/b/14, 367/b/14,
367/b/15, 367/b/15, 367/b/15, 367/a/1,
367/a/2, 367/a/3, 367/a/8, 367/a/10,
368/b/1, 368/b/2, 368/b/2, 368/b/4,
368/b/12, 368/b/15, 368/a/1, 368/a/1,
368/a/2, 368/a/2, 368/a/2, 368/a/3,
368/a/4, 368/a/6, 368/a/7, 368/a/7,
368/a/7, 368/a/8, 368/a/11, 368/a/11,
368/a/13, 368/a/14, 369/b/2, 369/b/2,
369/b/6, 369/b/7, 369/b/8, 369/b/10,
369/b/12, 369/b/15, 369/b/15,
369/a/15, 370/b/1, 370/b/1, 370/b/2,
370/b/3, 370/b/4, 370/b/6, 370/b/9,
370/b/9, 370/b/10, 370/b/11, 370/b/12,
370/b/13, 370/b/14, 370/a/4, 370/a/8,
370/a/14, 371/b/10, 371/b/11,
371/b/12, 371/b/13, 371/a/1, 371/a/3,
371/a/4, 371/a/4, 371/a/8, 371/a/8,
371/a/9, 371/a/11, 371/a/12, 371/a/12,
372/b/6, 372/b/13, 372/a/12, 372/a/14,

372/a/15, 373/b/1, 373/b/1, 373/b/2,
373/b/6, 373/b/13, 373/b/14, 373/a/9,
373/a/10, 374/b/2, 374/b/2, 374/b/4,
374/b/5, 374/b/6, 374/a/4, 374/a/6,
374/a/15, 375/b/1, 375/b/10, 375/a/1,
375/a/2, 375/a/3, 375/a/4, 375/a/6,
375/a/6, 375/a/6, 375/a/8, 375/a/9,
375/a/11, 375/a/12, 375/a/13,
375/a/14, 376/b/1, 376/b/2, 376/b/3,
376/b/10, 376/a/1, 376/a/3, 376/a/6,
376/a/10, 377/b/6, 377/b/12, 377/b/15,
377/a/2, 377/a/4, 378/b/4, 378/b/5,
378/b/7, 378/b/9, 378/b/11, 378/b/13,
378/b/13, 378/a/11, 379/b/3, 379/b/4,
379/b/4, 379/b/6, 379/b/11, 379/b/12,
379/b/14, 379/a/1, 379/a/4, 379/a/8,
379/a/10, 379/a/13, 379/a/14, 380/b/2,
380/b/3, 380/b/4, 380/b/7, 380/b/8,
380/b/9, 380/b/11, 380/b/15, 380/b/15,
380/a/1, 380/a/2, 380/a/5, 380/a/6,
380/a/7, 380/a/7, 380/a/8, 380/a/9,
380/a/11, 380/a/12, 380/a/13,
380/a/15, 381/b/1, 381/b/1, 381/b/2,
381/b/3, 381/b/4, 381/b/4, 381/b/5,
381/b/7, 381/b/8, 381/b/8, 381/b/9,
381/b/10, 381/a/2, 381/a/5, 381/a/5,
381/a/6, 381/a/7, 381/a/8, 381/a/10,
381/a/11, 381/a/12, 381/a/13,
381/a/13, 382/b/1, 382/b/5, 382/b/5,
382/b/8, 382/b/13, 382/b/15, 382/a/5,
382/a/8, 382/a/9, 382/a/11, 382/a/12,
382/a/12, 382/a/14, 382/a/15, 383/b/1,
383/b/5, 383/b/8, 383/b/9, 383/b/10,
383/b/12, 383/a/1, 383/a/1, 383/a/2,
383/a/3, 383/a/3, 383/a/4, 383/a/5,

383/a/7, 383/a/9, 383/a/12, 383/a/15,
384/b/1, 384/b/2, 384/b/12, 384/b/13,
384/a/3, 384/a/3, 384/a/4, 384/a/7,
384/a/8, 384/a/9, 384/a/12, 384/a/12,
385/b/1, 385/b/3, 385/b/11, 385/b/14,
385/a/1, 385/a/5, 385/a/15, 386/b/1,
386/b/3, 386/b/4, 386/b/4, 386/b/5,
386/b/6, 386/b/7, 386/b/10, 386/b/11,
386/b/13, 386/a/3, 386/a/6, 386/a/6,
386/a/12, 386/a/13, 386/a/13,
386/a/14, 386/a/14, 386/a/15,
387/b/12, 387/b/14, 387/a/1, 387/a/1,
387/a/1, 387/a/2, 387/a/2, 387/a/4,
387/a/5, 387/a/5, 387/a/7, 387/a/11,
387/a/12, 388/b/2, 388/b/14, 388/b/14,
388/a/8, 388/a/9, 388/a/11, 389/b/4,
389/b/8, 389/b/8, 389/b/13, 389/b/14,
389/b/15, 389/a/1, 389/a/1, 389/a/1,
389/a/2, 389/a/2, 389/a/3, 389/a/4,
389/a/6, 389/a/6, 389/a/9, 389/a/10,
389/a/11, 389/a/11, 390/b/1, 390/b/1,
390/b/3, 390/b/8, 390/b/8, 390/b/8,
390/b/9, 390/b/10, 390/b/12, 390/b/13,
390/b/13, 390/b/15, 390/a/1, 390/a/2,
390/a/3, 390/a/5, 390/a/8, 390/a/10,
390/a/10, 390/a/12, 391/b/2, 391/b/3,
391/b/3, 391/b/4, 391/b/4, 391/b/8,
391/b/8, 391/b/11, 391/b/14, 391/b/15,
391/a/2, 391/a/2, 391/a/8, 391/a/14,
391/a/15, 392/b/1, 392/b/1, 392/b/2,
392/b/3, 392/b/4, 392/b/4, 392/b/5,
392/b/7, 392/b/7, 392/b/7, 392/b/8,
392/b/10, 392/b/11, 392/b/13,
392/b/13, 392/b/14, 392/b/14,
392/b/15, 392/b/15, 392/a/3, 392/a/4,

392/a/7, 392/a/9, 392/a/12, 392/a/12,
392/a/13, 392/a/13, 392/a/15, 393/b/1,
393/b/6, 393/b/6, 393/b/7, 393/b/8,
393/b/10, 393/b/12, 393/b/14,
393/b/15, 393/a/5, 393/a/7, 393/a/8,
393/a/11, 393/a/12, 393/a/12,
393/a/13, 393/a/13, 393/a/14,
393/a/15, 394/b/1, 394/b/3, 394/b/4,
394/b/5, 394/b/5, 394/b/6, 394/b/6,
394/b/7, 394/b/8, 394/b/8, 394/b/9,
394/b/14, 394/a/1, 394/a/3, 394/a/7,
394/a/10, 394/a/12, 394/a/14, 395/b/3,
395/b/5, 395/b/6, 395/b/9, 395/b/10,
395/a/1, 395/a/2, 395/a/5, 395/a/8,
395/a/9, 395/a/10, 395/a/11, 395/a/12,
395/a/12, 395/a/13, 395/a/13, 396/b/1,
396/b/8, 396/b/9, 396/a/3, 396/a/4,
396/a/6, 396/a/7, 396/a/8, 396/a/13,
396/a/14, 396/a/15, 397/b/2, 397/b/5,
397/b/8, 397/b/8, 397/b/15, 397/a/3,
397/a/4, 397/a/6, 397/a/13, 397/a/13,
397/a/15, 398/b/1, 398/b/7, 398/b/8,
398/a/1, 398/a/1, 398/a/7, 398/a/10,
398/a/14, 398/a/15, 399/b/1, 399/b/2,
399/b/3, 399/b/9, 399/a/3, 399/a/3,
399/a/4, 399/a/7, 399/a/8, 399/a/9,
399/a/10, 399/a/10, 399/a/10,
399/a/12, 399/a/12, 399/a/14, 400/b/1,
400/b/5, 400/b/5, 400/b/6, 400/b/10,
400/a/3, 400/a/3, 400/a/4, 400/a/6,
400/a/7, 400/a/8, 400/a/9, 400/a/11,
400/a/12, 401/b/5, 401/b/7, 401/b/7,
401/b/8, 401/b/8, 401/a/2, 401/a/2,
401/a/3, 401/a/3, 401/a/4, 401/a/8,
401/a/10, 401/a/10, 401/a/14,

401/a/14, 402/b/2, 402/b/2, 402/b/4,
402/b/7, 402/b/7, 402/b/10, 402/b/14,
402/a/2, 402/a/2, 402/a/4, 402/a/8,
402/a/8, 402/a/9, 402/a/9, 402/a/11,
403/b/10, 403/a/1, 403/a/2, 403/a/2,
403/a/2, 403/a/4, 403/a/4, 403/a/6,
403/a/6, 403/a/9, 403/a/10, 403/a/10,
403/a/11, 403/a/11, 403/a/12,
403/a/13, 403/a/15

vebā (A.) : Veba, taun.

v. 363/b/4

vech (A.) : İlgi, sebep.

v. +ile 279/b/5, 343/b/3

veche (A.) : Yön, taraf.

v. +ye 295/a/5

vefā (A.) : Dostluk.

v. 362/b/4

v. +sı 363/a/8

vefādār (A.) : Vefalı, sözünde duran.

v. 313/a/5

v. +dur 362/b/3

vefādārлік : Vefalılık.

v. +ı 313/b/4

vefāsuzluk : Vefasızlık, sözünü yerine getirmemek.

v. +larmı 202/b/3

vefāt (A.) : Ölüm.

v. 295/b/3, 326/b/12

v. +ı 247/b/12

v. +ını 295/b/2

velākin (A.) : Ama, ancak, fakat.

v. 216/a/4, 219/a/9, 257/a/2,
285/b/1, 287/b/4, 289/a/4, 315/a/12,
321/a/11, 349/a/7, 354/a/8, 358/b/9,
373/a/13, 379/b/10, 389/b/10,

389/a/13, 397/b/7

velāyet (A.) : Otorite, kontrol.

v. **+imizde** 323/b/11

velī (A.) : Ermiş, Allah dostu.

v. 245/b/4, 245/a/12

velīkin → **velākin**

v. 217/b/5, 221/b/11, 223/a/9,
235/b/13, 235/b/15, 242/a/10,
242/a/13, 250/b/3, 250/a/9, 251/a/15,
254/b/10, 264/a/9, 264/a/9, 264/a/12,
266/b/9, 274/b/6, 276/b/12, 295/b/4,
295/a/15, 300/b/1, 306/b/2, 307/a/1,
314/a/3, 322/a/8, 328/b/4, 328/b/8,
332/a/2, 333/b/8, 339/a/1, 342/b/14,
342/a/8, 375/b/7, 393/b/14, 395/a/8,
398/b/13

ver- : Vermek.

v. **-ür** 351/b/9

v. **-seler** 211/a/12

v. **-mekiledür** 261/a/9

verem (A.) : Verem.

v. **+i** 231/b/3

v. **+in** 231/b/4

verhem → **verem**

v. 372/a/15

vesvese (A.) : Kuruntu.

v. 275/b/11

v. **+i** 275/b/12

veya → **veyā**

v. 215/b/3, 223/b/11, 271/a/6,
273/b/1, 290/b/5

veyā : Veya, ya da, ve.

v. 209/b/12, 224/b/8, 226/b/12,
235/b/8, 235/b/8, 235/b/8, 235/b/8,
242/a/7, 273/a/13, 273/a/14, 274/a/5,

280/a/5, 290/a/15, 292/a/15, 293/b/7,

299/b/10, 314/a/12, 314/a/13,

337/b/14, 362/b/11, 389/b/15,

390/a/14

vezīr (A.) : Vezir, paşa.

v. 244/a/6, 285/b/12, 287/b/1,

287/b/7, 287/b/12, 287/a/4, 287/a/14

v. **+idi** 262/a/13

v. **+üñ** 287/b/12

v. **+le** 287/a/13

v. **+idür** 360/b/7

v. **+ine** 287/a/12

v. **+leri** 258/a/8, 350/a/12

vezne (A.) : Ölçü, tartı.

v. 403/a/13

vilāyet (A.) : İl, memleket.

v. 263/a/9, 263/a/10, 294/a/9,

297/b/11, 384/b/5

v. **+üñ** 203/a/10, 219/b/5, 303/b/11,

345/a/15, 368/b/5, 384/b/10

v. **+i** 258/b/2

v. **+e** 220/a/7, 243/a/10, 253/b/2,

384/a/12, 402/a/14

v. **+de** 209/b/6, 213/a/5, 215/b/11,

238/a/8, 243/a/5, 248/a/13, 249/b/8,

297/b/10, 313/b/9, 353/b/11, 371/a/4,

382/a/11

v. **+dedür** 344/b/4

v. **+deki** 322/a/11

v. **+den** 219/b/4, 258/a/5

v. **+ini** 246/a/12, 310/b/9

v. **+ine** 246/a/11, 251/b/6, 251/a/9,

264/b/4, 278/a/3, 296/b/2, 296/b/3,

298/b/13, 344/b/5, 373/b/9, 402/a/1

v. **+inde** 201/b/12, 202/b/12,

203/a/7, 204/a/1, 207/b/12, 209/a/12,
211/b/7, 213/b/10, 213/b/13, 214/a/3,
219/b/9, 219/b/10, 221/b/2, 221/b/6,
221/b/13, 221/a/8, 225/a/7, 237/a/13,
239/a/5, 241/a/14, 243/a/3, 245/b/7,
246/b/13, 248/b/4, 248/b/11, 251/b/9,
251/b/12, 252/a/15, 258/a/15, 281/b/3,
281/a/13, 297/b/3, 297/a/2, 300/a/14,
303/a/10, 304/a/3, 310/b/2, 318/b/8,
324/a/5, 342/b/4, 350/a/10, 352/a/10,
353/b/12, 367/b/13, 368/a/6, 370/b/15,
373/b/6, 373/b/8, 373/b/11, 373/a/1,
373/a/6, 381/b/2

v. +indeki 214/b/11

v. +inden 203/b/13, 352/b/9

v. +indendür 338/a/10

v. +ümüz 246/a/13

v. +imizde 308/b/9

v. +imizden 243/a/12

v. +imüzden 323/a/3

v. +iñizde 279/a/13

v. +leri 251/b/3, 296/b/1, 393/b/15

v. +ler 384/b/1, 384/a/12

v. +lere 271/b/14, 330/b/14

v. +lerde 327/b/7

v. -i Rüm+da 203/b/3, ,

v. -i Türk+de 210/b/1

vir- → ver-

v. -ürem 263/b/3, 349/a/15

v. -ürsin 289/b/8, 349/b/5

v. -ür 201/a/15, 202/a/11, 203/b/5,
204/b/13, 206/b/13, 208/b/11,
208/a/15, 209/a/6, 209/a/13, 212/b/1,
214/a/2, 215/b/10, 223/a/9, 225/a/6,
230/b/12, 246/b/3, 260/b/11, 261/a/8,

265/b/1, 272/a/6, 272/a/15, 293/a/1,
296/b/3, 309/b/6, 316/b/15, 316/a/1,
320/a/5, 323/a/5, 323/a/15, 329/b/6,
337/b/5, 351/b/8, 351/a/7, 352/b/15,
352/a/3, 365/b/3, 377/a/11, 380/b/5,
388/b/10, 393/a/12

v. -ürler 200/b/2, 201/b/1, 201/a/1,
221/a/13, 221/a/13, 221/a/15,
221/a/15, 248/b/13, 253/b/9, 253/b/10,
265/a/1, 283/a/7, 293/a/2, 295/b/1,
329/b/12, 395/a/4, 397/b/13

v. -miş 200/b/9, 219/b/11, 360/a/7

v. -mişdür 314/b/1, 328/b/3,
383/b/13, 386/b/8, 403/b/10, 403/b/10,
403/b/10, 403/b/11, 403/b/11

v. -mişler 330/a/7

v. -dim 288/a/12

v. -düm 228/a/6, 299/a/6, 300/b/9,
376/b/13, 401/a/1, 401/a/3

v. -dün 260/a/4, 288/a/10

v. -di 201/a/4, 202/b/14, 210/b/2,
210/b/3, 210/b/8, 210/a/9, 210/a/9,
213/b/6, 214/a/14, 216/a/3, 217/b/6,
225/a/2, 226/b/3, 227/a/12, 228/a/8,
229/a/15, 232/a/10, 238/a/1, 238/a/3,
240/b/14, 248/a/3, 255/a/7, 255/a/11,
256/b/9, 256/a/5, 257/a/3, 259/b/7,
260/b/1, 260/a/7, 262/a/4, 265/a/5,
275/b/1, 276/b/3, 277/b/10, 286/b/7,
287/b/11, 289/b/9, 291/b/2, 300/b/11,
302/b/2, 304/b/2, 304/a/14, 306/a/2,
307/a/2, 307/a/6, 320/b/13, 328/b/9,
334/a/1, 337/a/1, 339/a/10, 343/a/14,
349/b/7, 350/b/12, 350/a/15, 356/a/8,
358/b/13, 362/b/8, 363/a/4, 388/a/3,

388/a/4, 391/b/10, 398/a/12, 403/b/3,
403/b/8

v. **-dik** 288/a/2

v. **-diler** 219/b/7, 220/b/1, 226/b/10,
240/a/6, 257/b/9, 263/a/2, 265/a/3,
267/a/13, 284/a/3, 285/b/15, 286/a/2,
293/a/14, 299/a/11, 299/a/12, 343/a/3,
360/a/8, 372/b/9, 377/a/9, 390/b/12

v. **-eyim** 228/a/7, 260/a/15,
271/b/15, 384/a/15

v. **-gil** 286/b/1, 287/b/3, 287/b/5

v. 259/a/15, 262/a/7, 264/b/9,
272/a/9, 285/b/15, 286/a/1, 300/b/13,
338/b/3, 362/b/15, 387/b/5

v. **-sün** 241/a/4, 285/a/4, 287/b/2,
333/b/15

v. **-elim** 218/a/5

v. **-elüm** 227/b/1

v. **-ün** 219/b/4, 223/b/12, 241/a/3,
288/a/1

v. **-se** 253/b/9, 273/b/4, 309/a/3

v. **-seler** 203/b/4, 315/a/7, 350/a/3,
391/b/2

v. **-em** 286/b/14

v. **-e** 207/b/7, 224/b/15, 225/a/1,
226/a/7, 232/a/14, 268/b/10, 279/b/12,
339/a/9, 341/b/2

v. **-eler** 216/b/6, 232/a/1, 315/a/5,
318/a/7, 361/b/15, 400/a/5

v. **-üp** 234/b/5

v. **-digi** 255/a/12

v. **-ürdiñ** 288/b/4

v. **-ürdi** 260/a/12, 358/b/12

v. **-ürse** 260/b/13, 265/b/2

v. **-mişdi** 247/a/7, 265/a/6

v. **-diydi** 278/a/1

v. **-mezem** 287/b/4

v. **-mezim** 287/b/6

v. **-mez** 203/a/14, 211/a/15, 243/a/8,
246/b/15, 315/b/12, 332/b/4, 358/a/6

v. **-memişdür** 386/b/8

v. **-medi** 246/b/7, 257/a/3, 294/b/6,
300/b/13

v. **-medük** 377/b/2

v. **-mese** 254/a/15

v. **-mesün** 395/a/2

v. **-meyeler** 348/b/15

v. **-mezidim** 288/a/13

v. **-medügene** 300/b/14

v. **-ibir** 215/a/13, 320/a/8

v. **-ibiyem** 375/b/3

v. **-bidi** 206/a/2, 216/b/2, 216/b/4,
216/a/8, 216/a/14, 216/a/15, 238/b/13,
241/a/15, 243/b/8, 245/b/12, 245/a/7,
251/a/4, 256/b/4, 256/b/7, 256/a/6,
262/b/7, 262/b/15, 267/b/8, 275/b/10,
286/a/8, 294/a/9, 319/a/15, 330/a/5,
346/b/4, 346/a/13, 347/a/7, 347/a/12,
376/a/10, 380/b/9, 382/b/12, 388/a/14,
400/a/13, 401/a/7

v. **-ibdi** 324/a/8

v. **-ibidi** 213/b/1, 217/a/2, 217/a/3,
226/a/8, 238/a/5

v. **-bimişdi** 262/a/1

v. **-mek** 256/a/4, 282/a/15

v. **-mekdür** 282/a/15

v. **-megi** 227/b/7

vīrān (F.) : Yıkık, harap.

v. 206/a/9

vīrāne → **vīrān**

v. +ler 386/a/14
v. +lerde 326/a/10
viril- Verilmek.
v. -memek 256/a/4
vuḥūṣ (A.) : Vahşi hayvanlar.
v. +uñ 273/b/6
vücūd (A.) : Varlık, beden.
v. +a 246/a/7, 294/a/4, 294/a/8

Y

ya → **yā**

y. 201/a/2, 222/a/9, 222/a/11,
227/a/3, 233/b/2, 241/a/8, 241/a/9,
244/b/11, 261/a/9, 263/b/2, 271/b/2,
275/a/6, 284/b/9, 289/a/14, 304/b/5,
314/a/4, 327/a/15, 334/a/14, 337/b/9,
341/b/3, 349/b/11, 349/b/12, 349/a/4,
352/b/10, 352/b/11, 353/b/8, 353/b/8,
354/b/1, 354/b/1, 354/b/3, 374/a/12,
380/a/3, 380/a/10, 386/b/5, 399/b/9

yā (A.) : Ey, ya.

y. 206/a/15, 216/b/6, 227/b/13,
229/a/2, 233/a/2, 233/a/13, 244/b/12,
263/a/4, 263/a/9, 266/a/11, 267/b/2,
269/b/4, 269/b/14, 269/a/10, 276/b/6,
276/b/7, 278/a/13, 280/a/15, 295/a/2,
347/a/8, 365/a/13, 372/b/12, 391/b/5,
396/b/15, 397/a/1, 400/b/15, 402/b/14,
403/b/6

yaban (F.) : Yaban, yabancı.

y. 217/b/10, 348/a/5, 357/b/15,
357/a/14, 369/b/2, 370/b/10, 374/a/13
y. +a 202/a/3, 235/a/12, 398/a/4
y. +da 300/a/11

y. +lar 270/a/4
y. +lara 244/a/8
yabış- : Yapışmak.
y. -ur 372/a/8
yabrūc : Bir ağaç türü
y. 212/b/15
yād (F.) : Anma, hatırlama.
y. 251/b/9, 256/a/2, 299/b/9,
322/a/8, 402/b/14
yağ : Yağ.
y. 201/a/9, 364/b/7, 373/a/9,
379/a/6, 389/b/13, 399/b/15
y. +dur 200/a/1
y. +ıla 379/b/12, 380/a/9
y. +ı 200/a/13, 201/b/3, 201/a/10,
202/b/10, 203/a/12, 379/b/6, 379/b/6,
379/a/6, 380/a/6, 391/b/8
y. +ıyla 390/b/5
y. +ın 212/b/12, 355/b/6, 355/b/7,
361/b/10, 382/a/9
y. +ımı 203/b/8
y. +ına 201/a/8
y. +ından 371/a/3
y. +ıyla 341/a/13, 361/a/3
yağ- : Yağmak.
y. -ar 249/a/8, 252/b/3, 322/b/14,
382/a/10
y. -miş 230/b/13
y. -dı 220/b/13, 335/a/5
y. -a 370/a/1, 393/b/6
y. -arisa 349/a/5, 382/a/11
yağdur- : Yağdırmak.
y. -ur 214/a/3
y. -dı 382/b/5
y. -sa 382/a/12

yağla- : Yağlamak.

y. **-rlar** 212/a/6, 379/a/6

y. **-sa** 361/a/3

yağmur : Yağmur.

y. 214/b/6, 252/b/2, 273/b/15,
345/b/13, 349/a/5, 382/a/10

y. **+lar** 322/b/14

yağdan : Yağdanlık, yağ kutusu.

y. **+a** 382/b/1

y. **+lar** 382/a/13

y. **+laruñ** 382/a/14

yāhūd (F.) : Yahut, veya.

y. 223/a/10, 271/b/6, 274/a/7,
284/b/9, 285/a/2, 285/a/11, 304/b/5,
307/a/15, 311/a/6, 317/b/14, 327/b/2,
331/a/14, 337/b/9, 353/b/9, 368/b/8,
369/a/1, 370/b/10, 380/b/2

yağ- : Yakmak.

y. **-ar** 322/b/13, 342/b/7, 353/a/12

y. **-arlar** 204/b/7, 209/b/5, 249/a/1,
250/b/2, 252/b/6

y. **-duñ** 210/a/14

y. **-dı** 206/a/3, 302/b/6, 347/a/13,
360/b/11, 371/a/4

y. **-salar** 202/a/5, 214/b/6, 341/a/12,
369/b/9, 374/a/3

y. **-an** 389/b/11

y. **-maz** 389/b/14

y. **-madı** 265/b/11

yaka : Yaka.

y. **+dur** 283/b/1

yağala- : Yakalamak.

y. **-r** 201/b/5

yağāzā (A.) : Uyanıklık.

y. **+sın** 314/b/3

yakın : Yakın.

y. 200/b/2, 243/a/4, 247/b/12,
248/b/7, 269/b/11, 296/b/7, 308/a/11,
320/a/2, 323/b/11, 329/a/6, 342/a/7,
354/b/15, 359/a/3

y. **+mış** 366/a/14

y. **+ında** 225/b/1

yakınc → **yakın**

y. **+ı** 292/b/8

yakınlak : Yakınlık.

y. 361/a/12

yakışdır- : Yakıştırmak.

y. **-mışlardur** 297/a/11

yākūt (A.) : Yakut, lal rengi taş.

y. 203/b/6, 204/b/11, 271/a/9

y. **+dan** 271/a/9

yala- : Yalamak.

y. **-r** 352/b/13, 356/a/1, 361/a/7,
361/a/7, 365/b/14

yalan : Yalan, doğru olmayan söz,
davranış.

y. 259/b/2, 293/a/2, 327/b/2,
349/b/3, 356/a/12, 372/b/13

y. **+dur** 305/b/10, 353/a/7

y. **+ısañ** 239/b/12

yalancı : Yalan söyleyen.

y. 260/b/1, 286/a/4

y. **+dur** 262/b/4

yalgan → **yalan**

y. 280/a/5

yalıncak : Çıplak.

y. 208/a/4, 232/b/2, 235/a/8,
252/a/1, 252/a/3, 303/a/2, 317/a/1,
386/a/4

yalıncı → **yalancı**

y. 286/a/6
yalıncık → **yalıncağ**
y. 302/b/7
yalñ : Alev.
y. +ı 386/b/9
yalñız : Yalnız, sadece.
y. 236/b/7
y. +ca 203/b/10
yalñuz → **yalñız**
y. 228/a/10, 232/b/6
yaluñız → **yalñız**
y. 253/a/3
yalvar- : Yalvarmak.
y. -dı 298/a/12
y. -alum 376/a/15
yāmū : Bir tür canavar.
y. 351/b/10, 351/b/10
yan : Yan, yakın.
y. +ımda 369/a/10
y. +ı 221/b/2, 283/a/15, 334/b/8,
335/a/12, 381/a/14
y. +ına 208/a/8, 256/b/15, 337/a/4,
337/a/6, 342/b/12, 368/a/9
y. +ında 252/a/14, 252/a/15,
257/b/14, 375/a/7, 382/b/1
y. +ından 229/b/6, 337/a/3, 337/a/3,
340/a/2
yan- : Yanmak.
y. -ar 201/b/4, 204/b/5, 204/b/7,
204/b/9, 215/b/6, 215/b/9, 215/b/10,
262/a/10, 322/b/13, 324/b/10, 352/a/8,
354/b/5
y. -mış 290/b/10, 352/a/5
y. -dı 236/a/11, 353/a/14, 388/b/14
y. -sa 230/b/1, 324/b/11, 325/a/3

y. -a 271/b/11
y. -an 266/a/15
y. -ardı 266/a/14
y. -arısı 374/a/2
y. -maz 208/b/2, 215/a/9, 324/b/8,
324/b/10
y. -mazısı 265/b/9
y. -mamış 360/b/8
yaña : Yön, taraf.
y. 206/a/11, 242/b/14, 242/a/7,
261/a/5, 269/b/10, 271/b/14, 297/b/5,
298/b/3, 311/a/3, 312/a/2, 323/b/9,
323/b/10, 337/a/5, 372/a/5, 372/a/6,
382/a/2, 386/a/8, 388/a/12, 391/b/4,
399/b/7, 401/b/11
y. +dur 220/a/8, 332/b/15
y. +dan 387/b/14
yandur- : Yandırmak, yakmak.
y. -ur 353/a/12
y. -alar 279/b/12
y. -mağ 304/a/8
ya'nī (A.) : Demek, uzuzn lafın kıyası.
y. 202/b/7, 203/b/14, 205/a/14,
211/a/7, 212/a/5, 222/b/11, 222/b/11,
222/b/11, 222/b/12, 222/b/12,
223/b/12, 224/b/5, 224/a/5, 227/a/8,
232/b/9, 232/b/10, 232/b/11, 232/b/12,
232/a/6, 232/a/8, 233/b/15, 233/a/5,
234/a/2, 236/b/11, 237/b/4, 239/a/13,
246/a/15, 247/a/8, 250/b/8, 250/a/10,
250/a/14, 255/b/2, 260/b/1, 262/b/1,
268/a/10, 269/b/14, 269/a/11,
269/a/13, 272/b/14, 272/a/1, 274/a/13,
277/a/1, 278/b/9, 279/b/3, 281/b/9,
282/a/5, 282/a/6, 282/a/10, 291/a/4,

292/a/15, 293/a/5, 294/a/3, 295/b/9,
295/b/10, 295/a/3, 295/a/4, 298/a/7,
299/a/15, 301/b/12, 302/b/9, 302/b/11,
306/b/13, 308/b/11, 308/a/2, 311/a/1,
313/b/8, 316/a/12, 318/b/10, 319/a/9,
321/b/5, 321/b/9, 325/a/4, 326/b/14,
328/b/15, 328/a/3, 328/a/4, 329/b/14,
330/a/8, 331/a/6, 333/b/9, 333/a/11,
335/a/1, 337/b/12, 337/a/9, 340/b/3,
342/b/2, 343/b/9, 343/b/13, 346/b/11,
348/b/14, 349/b/1, 349/a/8, 356/a/6,
358/b/3, 358/a/11, 359/a/1, 359/a/4,
364/a/12, 367/b/12, 369/b/13,
372/b/11, 374/a/13, 375/b/13,
389/b/11, 389/a/12, 391/a/7, 392/b/3,
393/b/5, 393/b/14, 394/a/2, 395/b/13,
396/b/6, 396/a/1, 397/b/2, 397/a/2,
398/b/6, 398/a/8, 400/b/2, 400/a/14,
403/a/5, 403/a/6

yap- : Yapmak.

y. -ar 221/b/9, 320/a/10, 320/a/11,
322/b/4, 322/b/5, 322/b/11, 322/a/14,
329/b/7, 329/a/1, 330/a/10, 370/a/6

y. -mişdur 241/a/13, 242/a/8

y. -mişlar 296/b/5

y. -mişlardur 241/a/12, 286/b/11,
297/a/4

y. -dı 251/a/4, 290/a/10

y. -diñiz 300/a/5

y. -dılar 247/a/4, 300/a/1

yapdur- : Yaptırmak.

y. -dı 382/a/1

yapıl- : Yapılmak.

y. -mişdur 241/a/12, 333/a/13

y. -dı 270/a/4

yapış- : Yapışmak.

y. -ur 312/b/4, 319/b/12, 351/a/5,
365/b/6, 365/b/7, 368/b/7

y. -miş 389/b/8

y. -dı 213/b/5, 246/a/3, 276/b/6,
319/a/7, 366/b/8, 381/b/8

y. -alar 201/b/5

y. -up 261/a/4, 261/a/6, 363/b/7,
366/b/11

yapışcı : Yapıştırıcı.

y. +dur 206/b/7

yapışdur- : Yapıştırmak.

y. -urlar 206/a/1

y. -sañ 280/a/14

yapışcı → **yapışcı**

y. +dur 312/b/3

yaprak : Yaprak.

y. 215/b/7

y. +ı 200/b/6, 202/a/6, 203/a/8,
208/a/15, 215/a/7

y. +ın 329/b/7, 329/b/10, 337/a/11,
369/b/11, 397/b/13, 397/b/14

y. +ını 204/a/10

y. +ına 203/a/4, 205/a/3

y. +ından 202/a/7, 204/a/8

y. +ları 200/b/6, 215/b/6

y. +ların 394/a/1

y. +larını 214/b/8

yapraklı : Yapraklı.

y. 207/a/1

yār (F.) : Dost, sevgili.

y. 377/b/14

yar- : Yarmak, kesmek, ikiye ayırmak.

y. -ar 249/b/4, 317/a/15, 357/b/5

y. -arlar 207/b/3, 207/b/9, 215/b/9,

217/a/10

y. **-dı** 225/b/14

y. **-salar** 207/b/5, 207/a/14, 355/b/9

y. **-ip** 264/a/4, 316/b/10

y. **-up** 390/b/14

y. **-mazlar** 217/a/9

y. **-amaz** 224/b/6, 277/a/6, 277/a/7,
283/a/2, 284/a/11, 286/b/9, 288/b/6,

289/a/6, 341/a/10, 345/b/8

y. **-amazdur** 205/b/11

y. **-madın** 211/b/14

yara : Yara.

y. 231/b/13, 389/b/10

yarad- → **yarat-**

y. **-ur** 239/a/8, 310/a/1, 395/a/14

y. **-mamışdur** 275/b/3

yaradan : Yaratan, yaratıcı.

y. **+a** 254/b/5

yaradıl- : Yaratılmak, Allah tarafından
var edilmek.

y. **-mişdur** 293/a/8, 336/a/10

y. **-dum** 216/a/10

y. **-dı** 256/b/2, 256/b/3

y. **-a** 276/a/6

y. **-mamışdur** 275/b/2

yarak : Silah.

y. **+ıla** 294/a/13, 356/b/1

yarakān (A.) : Sarılık hastalığı.

y. 212/b/9

y. **+ı** 380/a/2, 328/b/2

y. **+a** 281/b/12, 328/b/1

yarala- : Yaralamak.

y. **-mişlar** 299/b/5

yārān (F.) : Dostlar.

y. **+ları** 363/a/12

yarāşa : Yarasa.

y. 204/b/13, 204/a/7, 273/a/1,

310/a/7, 320/a/8, 329/b/8, 329/b/9,

331/a/6, 331/a/8, 331/a/9, 331/a/13,

331/a/15, 369/a/14

y. **+nuñ** 331/b/1

yarasa → **yarāşa**

y. 314/b/1

y. **+dan** 204/a/8, 310/a/7, 329/b/8,
331/b/1

yarat- : Yaratmak, var etmek.

y. **-mişdur** 204/b/10, 204/b/11,

204/b/11, 204/b/12, 213/a/13, 223/a/2,

223/a/13, 224/b/3, 229/b/3, 229/b/5,

229/b/6, 229/b/11, 230/b/11, 230/a/14,

240/a/3, 273/a/10, 273/a/10, 273/a/11,

273/a/11, 274/b/8, 277/a/6, 309/b/10,

313/a/3, 314/b/1, 314/a/15, 340/b/2,

371/a/14, 381/a/2, 383/b/9, 389/a/15,

393/b/5, 403/a/5

y. **-dum** 233/b/9, 256/b/1

y. **-dı** 223/b/1, 223/b/3, 223/a/6,

229/b/8, 230/b/2, 232/b/15, 232/a/4,

232/a/4, 237/a/2, 239/a/2, 256/a/8,

256/a/15, 275/b/6, 276/a/2, 276/a/7,

277/a/8, 277/a/15, 279/b/11, 279/b/12,

306/b/1, 306/b/1, 306/b/7, 341/a/7,

348/a/14, 371/b/2, 383/b/3, 383/b/5,

383/b/6, 383/b/7, 383/b/9, 383/a/4,

402/b/2, 402/b/6

y. **-dıysa** 277/a/9

y. **-mamışdur** 273/a/9, 276/b/15

y. **-madım** 235/a/7

y. **-madı** 277/a/7

y. **-madiysa** 277/a/8

y. -mazdan 232/b/15
y. -mağda 275/b/13, 400/b/1
yardım : Yardım, destek.
y. 244/b/11, 302/a/9, 319/b/6
y. +ı 301/b/11
y. +a 262/a/15
yardımcı : Yardımcı, destekçi.
y. 301/b/11
yardum → **yardım**
y. 268/a/5
yarı : Yarım, bütünün iki parçası.
y. 310/b/12
y. +sı 202/a/12, 202/a/12, 233/b/3,
233/b/3, 345/a/13, 345/a/13, 396/b/3
y. +sinuñ 328/b/2
y. +sın 210/b/10
y. +sını 211/a/8
yarıl- : Yarılmak.
y. -ur 324/a/13, 389/b/2
y. -dı 217/a/9, 295/b/13, 401/a/14,
401/a/14
y. -sa 386/b/13
yarım : Yarım.
y. 255/b/1, 295/b/8, 318/a/9,
362/b/11, 380/a/2
yarın : Yarın.
y. 264/a/12, 285/a/2, 285/a/3
y. +ıdı 292/b/8
yarındası : Yarından sonra.
y. 264/a/14, 279/a/8, 303/a/3,
339/b/7
yarum → **yarım**
y. 295/b/5
yarı → **yarı**
y. +sı 235/b/2, 373/b/14

y. +sından 373/b/13
yaşduğ : Yastık.
y. +ı 216/b/9, 367/a/10
y. +ın 216/b/14
yaşşı : Yassı, düz.
y. 200/b/5, 200/b/5, 253/b/11
yaş(I) : Ömür.
y. 229/a/15, 239/b/11, 282/b/3,
326/a/1, 346/a/9, 399/a/14
y. +uma 282/a/4
y. +ımda 282/a/4
y. +ında 282/a/1, 347/a/5, 347/a/6
y. +ından 341/a/6
y. +lara 204/a/11
yaş(II) : Islak.
y. +dur 211/a/10
y. +iken 380/a/4, 380/a/5
y. +ı 397/a/14
y. +casıyla 204/b/1
yaşa- : Yaşamak.
y. -rsın 239/b/11
y. -r 205/b/5, 354/a/9
y. -mişdur 331/a/13
y. -duğınca 351/a/7
y. -duğça 381/a/12
yaşal → **yaşıl**
y. 327/a/2
yaşar- : Yeşermek.
y. -ur 265/a/12
yaşıl : Yeşil.
y. 201/a/13, 250/a/2, 271/a/7,
271/a/12, 326/b/15, 403/a/5
y. +dur 230/a/9, 321/a/4, 367/b/15
y. +ca 204/a/13
y. +ını 274/b/6

yaşlu : Yaşlı, ıslak.

y. 235/b/9

yat- : Yatmak.

y. **-ur** 209/b/15, 215/b/9, 220/a/15, 221/b/3, 297/b/8, 311/b/1, 311/b/4, 315/b/1, 321/b/8, 335/a/11, 351/b/8, 351/b/10, 361/a/1, 363/b/15, 364/b/5, 365/b/5, 365/b/8, 368/b/13, 378/a/15, 386/a/5, 387/a/1, 391/a/3, 394/a/9

y. **-miş** 363/b/1

y. **-dı** 236/b/5, 262/a/9, 320/b/3, 332/a/12, 346/a/11, 346/a/12, 362/b/7, 363/a/9, 387/b/15, 397/a/11

y. **-duğ** 257/b/7, 335/b/13, 362/b/11

y. **-dılar** 356/b/3, 362/b/8

y. **-sa** 200/b/1, 235/a/9, 335/a/11, 382/b/6

y. **-a** 283/b/2, 283/a/15, 283/a/15

y. **-ıcağ** 337/a/4, 337/a/5

y. **-up** 334/b/8

y. **-anı** 304/a/2

y. **-anları** 335/b/14

y. **-duğı** 335/a/11, 337/b/1

y. **-maz** 325/a/7, 386/a/5, 396/b/8

yatağan : Sürüngen.

y. 358/a/9

yatağ : Yatak.

y. **+ı** 204/a/6

y. **+ınuñ** 361/b/3

y. **+ın** 335/a/10

y. **+ına** 351/b/6

yatur- : Yatırmak.

y. **-ur** 273/b/2, 381/a/9

y. **-lar** 337/a/4, 364/b/2

y. **-urlar** 283/b/3

y. **-miş** 355/a/5, 363/b/2

y. **-ğıl** 336/b/14

y. **-ken** 241/b/9, 306/a/10, 364/b/3

yaturd- : Yatırtmak.

y. **-ur** 272/b/4

yavru → **yavru**

y. 311/b/6, 312/a/1, 312/a/8,

313/b/15, 313/b/15, 314/b/15,

317/a/11, 318/a/5, 318/a/6, 318/a/6,

320/a/12, 321/b/7, 325/b/9, 340/a/11,

352/b/11, 387/a/4

y. **+yı** 309/b/7

y. **+sı** 329/b/3, 329/b/4, 331/a/9,

353/a/2, 376/a/5, 383/a/10

y. **+sın** 204/a/9, 325/a/15

y. **+sun** 331/a/3

y. **+sını** 214/b/15, 328/a/3, 352/b/13

y. **+sına** 370/b/5

y. **+ları** 390/b/14

yavrucak → **yavrucak**

y. 317/b/1

y. **+larım** 288/a/11

yavrıla- → **yavrula-**

y. **-r** 322/a/15, 330/b/14

y. **-sa** 322/b/10

y. **-maz** 281/a/13

yavru : Yavru, yeni doğan.

y. 322/b/1, 325/a/15

y. **+yı** 312/a/13, 317/a/5, 327/b/12

y. **+ya** 318/a/1

y. **+sı** 311/b/8, 312/a/11, 312/a/12,

313/b/11, 315/a/2, 317/b/15, 318/a/8,

330/b/4, 335/b/15, 340/a/15, 352/b/14,

370/b/4, 381/a/11, 386/b/10, 396/b/7

y. **+sınuñ** 315/a/1

y. +sın 309/b/8, 309/b/8, 309/a/11,
327/b/15, 335/b/12

y. +sını 316/a/3, 328/a/14, 352/b/12,
352/b/13

y. +sına 311/b/8, 329/b/6, 372/a/6

y. +sından 317/a/5

y. +sıyla 321/b/12, 359/b/11

y. +ların 312/a/2

y. +larını 309/b/1

y. +larına 372/a/8

yavrucak : Yavrucuk.

y. +ları 245/b/13

yavrula- : Yavrulamak, doğurmak.

y. -r 312/b/7, 387/a/2

y. -maz 314/b/14, 322/b/9, 371/a/8

yavuz : Kötü, fena.

y. 223/b/5, 223/b/9, 223/b/13,
224/a/5, 234/b/9, 235/b/10, 252/b/2,
287/b/5, 325/b/11, 333/a/5, 343/b/8,
356/a/5, 360/b/1, 374/b/11, 390/b/6

y. +dur 372/a/5

y. +ı 273/a/8

yavuzluk : Kötülük, fenalık.

y. +ıla 289/a/8

y. +ından 349/b/12

yay : Yay.

y. 264/b/15, 286/b/13, 286/b/14,
286/b/15, 357/b/6

y. +ı 265/a/2

y. +a 204/a/1

y. +ları 218/a/8

y. +larını 264/a/8

y. +larıñ 357/b/6

yay- : Yaymak, sürmek.

y. -urken 244/b/8

yayan : Yaya, yürüme.

y. +a 320/b/14

yayıl- : Yayılmak, dağılmak.

y. -ur 342/a/10

yayka- : Yıkamak.

y. -r 221/a/12

yaylak : Yayla.

y. +a 358/b/3

yaz : Yaz, yaz mevsimi.

y. 208/a/14, 209/b/13, 209/a/13,
212/b/7, 268/b/14, 365/b/1, 393/a/13

y. +dur 279/b/5

y. +ın 200/a/15, 275/a/10, 394/b/10,
395/a/11

yaz- : Yazmak.

y. -arlar 205/b/15, 220/b/6

y. -miş 242/b/3

y. -mişlar 218/a/8, 218/a/9, 324/b/2,
333/a/7, 402/a/9

y. -mişlardır 218/b/3

y. -mişlardır 218/b/7, 219/b/8,
219/b/9, 222/a/5, 249/a/4, 258/a/4,
258/a/4

y. -dum 243/a/9, 326/b/11

y. -dı 210/a/13, 220/a/1, 220/a/5,
240/b/13, 242/b/7, 247/b/13, 289/b/9,
328/b/9, 338/b/11

y. -duk 220/b/8

y. -dılar 295/b/2, 306/a/5

y. -alum 242/b/7

y. -a 270/a/13, 365/b/8, 365/b/8

y. -up 240/b/14

y. -mişlardı 220/b/3

y. -mağda 280/a/9

yazdacır : Yazın, yaz mevsimi.

- y. 264/a/9
y. +**uñ** 263/b/9
yazı : Ova, kır.
y. +**dur** 200/b/3
yazıl- : Yazılmak.
y. -**mişdur** 270/a/12, 333/a/11
yazu : Yazı, resim.
y. 258/a/3, 258/a/10
y. +**dur** 258/a/4
y. +**lar** 318/b/10
ye- : Yemek.
y. -**miş** 378/a/8, 392/a/4
y. -**diler** 401/b/9
y. -**se** 212/b/11, 247/a/5
y. -**seler** 202/b/5, 202/b/6
y. -**mişse** 392/a/3
y. -**dügi** 362/a/15
y. -**mez** 365/b/11
yedi : Yedi.
y. 205/b/3, 206/a/5, 220/b/15,
226/b/4, 226/b/9, 229/a/14, 272/a/15,
314/a/15, 317/a/11, 321/a/7, 332/b/1,
336/a/5, 336/a/6, 364/a/3, 375/a/7,
386/a/7, 390/b/6, 401/b/5, 402/b/11
yedür- : Yedirmek.
y. -**e** 341/a/10
y. -**eler** 200/b/10, 337/a/12
yeg : Kolay, uygun.
y. 224/b/7, 240/a/13
y. +**dür** 216/b/3, 224/b/6, 236/b/15,
363/a/10
yegin → **yeg**
y. +**dür** 312/a/6
yegrek → **yeg**
y. 233/a/9, 256/a/3
y. +**dür** 205/a/6, 226/a/12
y. +**i** 233/a/3, 233/a/4
yek (F.) : Bir, tek.
y. 246/b/14
yekpäre (F.) : Tek parça, bütün.
y. 305/b/3
yekşenbe (F.) : Pazar.
y. 367/a/14
yel : Yel, esinti.
y. +**i** 349/a/6
yemek : Yemek, aş.
y. 282/b/6, 329/a/12
y. +**e** 370/a/2
y. +**den** 283/a/2
yemiş : Yemiş, kuru meyve.
y. 200/b/13, 204/a/4, 207/b/7,
208/a/15, 209/a/12, 300/a/11, 332/b/3,
365/b/3, 366/a/4, 370/b/3
y. +**dür** 202/a/1, 202/a/10, 204/b/9,
205/a/5, 207/a/4, 207/a/8, 208/b/5,
209/a/11, 210/b/1, 210/b/7, 252/a/4,
285/a/9
y. +**idi** 401/a/11
y. +**uñ** 255/a/8, 274/b/5
y. +**i** 200/b/8, 205/b/14, 205/a/8,
207/a/2, 208/b/10
y. +**den** 202/a/3
y. +**i** 203/b/4, 206/b/14, 206/a/12,
215/a/14
y. +**inüñ** 215/a/5
y. +**in** 205/b/14, 209/a/13
y. +**ini** 204/a/12
y. +**isin** 294/b/10
y. +**leri** 215/b/1, 329/a/15
y. +**lerinüñ** 238/a/10

y. +ler 215/a/13, 238/a/8, 297/a/10
y. +lerin 268/b/14
y. +lerüñ 330/b/3
y. +lerde 207/a/9
yemş → yemiş
y. +i 208/a/6, 300/a/11
yemte : Melez?
y. 313/a/9
yeñ → yeg
y. +dür 373/a/13
y. +ine 266/b/14
yene → yine
y. 322/b/5
yengeç : Yengeç.
y. 276/b/4, 342/a/3, 355/a/10
y. +üñ 329/a/3
yeñi : Yeni.
y. 230/a/11, 266/b/13, 273/b/11
yerbū : Yaban faresi.
y. 374/a/13
yer : Yer.
y. +e 341/a/2
y. +ime 287/b/15
y. +imde 260/a/4
y. +ine 211/b/3, 238/b/8, 341/b/7
y. +inedür 330/a/3
y. +inde 206/a/3, 209/a/4, 252/b/2,
260/a/11, 266/b/2, 280/a/7
y. +inden 287/a/3, 338/b/6, 373/a/5
yerğit- : Kilitlemek.
y. -diler 220/a/11
yet- : Yetmek.
y. -er 334/b/8
y. -mese 320/a/5
yetiş- : Yetişmek, gelişmek.

y. -ince 295/a/10
yetmiş : Yetmiş.
y. 211/a/4, 214/b/1, 231/a/4,
270/b/5, 270/a/14, 281/b/15, 288/b/11,
314/a/10
yeyecek : Yiyecek.
y. +i 275/a/10
y. +in 275/a/10
yeyni : Hafif, ağır olmayan.
y. +dür 283/b/9
yığ- : Yığmak, toplamak.
y. -miş 302/b/8
yık- : Yıkmaq, harap etmek.
y. -ar 308/b/13
y. -miş 345/a/10
y. -duñ 289/a/15
y. -dı 210/b/1
y. -dılar 293/a/15
y. -a 334/b/9
y. -mağa 220/b/13, 334/b/13
yıkıl- : Yıkılmak.
y. -dı 235/b/3, 285/b/5, 402/a/6
yıl : Yıl, sene.
y. 201/b/11, 201/b/11, 201/b/13,
207/a/10, 207/a/10, 209/a/13, 211/b/8,
212/b/14, 219/a/7, 229/a/14, 229/a/15,
235/a/14, 236/a/9, 238/a/14, 252/a/11,
260/a/9, 281/a/14, 281/a/14, 292/b/8,
299/b/13, 300/a/2, 300/a/6, 307/a/9,
309/b/5, 309/b/5, 309/b/6, 309/b/6,
310/b/7, 311/a/11, 317/a/3, 321/a/15,
322/b/4, 322/b/4, 323/a/2, 323/a/2,
324/b/11, 330/b/13, 332/b/2, 335/a/15,
336/a/4, 337/b/5, 337/a/13, 341/a/8,
344/a/8, 346/a/12, 352/b/13, 357/b/14,

358/b/2, 360/b/3, 362/b/8, 362/a/4,
362/a/4, 363/a/2, 363/a/9, 365/b/13,
366/a/3, 373/a/10, 374/a/9, 384/a/2,
387/a/7

y. +dur 205/b/6, 264/b/6, 346/b/6,
349/a/14, 360/b/9

y. +ıdı 238/b/7, 257/a/8

y. +uñ 260/a/15

y. +a 231/a/4, 231/a/5, 238/a/14,
260/b/11, 260/a/13, 261/a/8, 265/b/1,
319/a/13, 335/a/7, 373/a/4, 373/a/6

y. +da 201/a/14, 214/b/1, 231/a/6,
231/a/6, 240/b/4, 260/b/8, 261/a/1,
282/a/13, 282/a/15, 294/a/12, 297/b/9,
300/a/9, 300/a/10, 315/a/2, 332/a/9,
335/a/7, 357/b/14, 364/a/2, 364/a/3,
373/a/1, 378/b/8, 396/b/2, 398/a/7

y. +dan 238/b/3, 260/a/9, 265/b/1,
346/a/15, 348/a/3, 362/b/10

y. +ında 241/b/11, 241/b/12

y. +lar 303/b/7

yılan : Yılan.

y. 212/b/6, 236/b/15, 280/a/8,
284/a/5, 284/a/6, 315/a/10, 321/b/3,
327/b/8, 328/a/2, 328/a/9, 328/a/10,
328/a/12, 330/b/4, 331/a/3, 341/b/15,
342/a/2, 342/a/5, 342/a/7, 342/a/10,
351/b/12, 354/a/8, 354/a/8, 359/b/7,
359/b/11, 365/b/13, 370/b/8, 370/b/10,
370/b/13, 372/b/1, 372/a/11, 373/b/14,
378/b/10, 383/a/8, 385/b/6, 385/b/9,
385/b/11, 385/b/13, 385/b/14, 386/b/1,
386/b/2, 386/b/11, 386/b/13, 386/b/13,
386/b/15, 386/a/1, 386/a/4, 386/a/4,
386/a/5, 386/a/6, 386/a/8, 386/a/10,

386/a/10, 387/b/1, 387/b/8, 387/b/11,
387/b/12, 387/b/15, 387/a/2, 387/a/6,
387/a/9, 387/a/14, 388/b/11, 388/a/3,
388/a/7, 389/a/1, 389/a/4, 389/a/8,
390/b/6, 390/b/8, 391/a/14, 394/b/6,
397/a/9, 397/a/12, 397/a/12, 401/b/4,
401/b/6

y. +dur 388/b/3, 388/b/9, 388/b/15,
403/a/11

y. +ıla 340/a/6, 370/b/1, 383/a/7

y. +uñ 277/a/13, 328/a/10, 341/b/15,
342/a/5, 342/a/6, 342/a/9, 342/a/11,
372/b/4, 383/b/15, 383/a/7, 385/b/14,
386/b/10, 387/b/4, 387/b/6, 387/b/13,
390/a/10

y. +uñdur 284/a/10

y. +ı 328/a/2, 342/b/1, 342/a/12,
370/b/10, 372/b/3, 372/b/5, 386/a/2,
387/b/11, 390/b/2, 391/a/2

y. +a 218/b/7, 255/b/11, 345/a/2,
386/b/7

y. +da 383/b/14

y. +dan 331/a/2, 384/b/1, 384/a/4,
387/a/11

y. +lar 210/a/5, 214/b/8, 326/a/10,
387/a/15

yılancı : Yılan eğiten.

y. 370/b/9, 372/b/1

yıldırım : Yıldırım, şimşek.

y. 338/b/6, 389/b/12

yıldız : Yıldız.

y. 337/b/5, 347/b/10

y. +a 248/a/12

yılduz → **yıldız**

y. 325/b/14, 359/a/1, 359/a/2

- y. +dan** 314/a/2
- yılğın** : Ilgın.
- y.** 206/a/4, 350/a/2
- y. +a** 206/a/1
- yıllık** : Yıllık, senelik.
- y.** 294/a/13, 336/a/12
- yıracık** : Irak, uzak.
- y.** 225/a/10
- yırt-** : Yırtmak.
- y. -ar** 276/b/7, 379/a/13
- y. -dı** 397/a/9
- y. -ardı** 241/a/9
- yırtıcı** : Yırtıcı, yırtıcı kuş.
- y.** 206/b/8, 283/a/3, 312/b/1, 325/a/8, 341/a/11, 358/a/7, 360/a/2
- y. +dan** 359/b/14
- y. +lar** 232/b/2, 232/a/15, 356/a/15, 359/a/12
- yi-** : Yemek.
- y. -rsin** 264/b/5
- y. -rsiz** 255/b/6
- y. -rler** 249/a/8, 250/b/5, 250/b/9, 250/a/4, 252/b/15, 252/a/7, 252/a/12, 253/b/10, 255/a/3, 278/b/1, 279/a/13, 283/a/3, 283/a/4, 310/a/11, 351/b/1, 370/b/11, 371/a/7, 371/a/8, 373/a/3, 386/b/13, 387/a/5, 388/b/5, 396/a/14
- y. -miş** 232/a/1, 299/a/4
- y. -mişdür** 255/a/8
- y. -düm** 279/a/8, 395/b/8, 395/b/8
- y. -dün** 395/b/7
- y. -di** 202/b/1, 207/a/5, 241/b/14, 284/b/7, 288/a/9, 301/a/2, 362/b/4, 401/b/8
- y. -dük** 335/b/13
- y. -diler** 284/a/9, 298/b/7, 299/a/10, 303/b/14, 319/a/13, 400/a/1
- y. -ygil** 279/a/13
- y. -sün** 245/b/12
- y. -se** 201/a/1, 201/a/2, 205/b/9, 206/b/11, 209/a/15, 211/b/6, 215/a/10, 273/b/1, 273/a/13, 273/a/13, 273/a/14, 282/b/13, 319/b/8, 332/a/1, 337/a/10, 337/a/11, 341/b/5, 342/a/2, 342/a/7, 344/a/6, 345/b/12, 349/a/4, 354/a/7, 355/b/7, 358/b/6, 372/a/14, 374/b/5, 379/a/10, 387/b/12, 391/b/2
- y. -señiz** 223/b/11
- y. -seler** 200/b/12, 206/b/15, 341/b/6, 355/b/5, 380/a/2
- y. -ye** 204/a/9, 281/b/8
- y. -yeler** 391/a/9
- y. -yen** 313/b/6, 359/a/9, 388/b/5, 390/b/2, 401/b/7
- y. -megi** 359/a/10
- y. -mege** 284/a/6, 301/a/2, 302/a/11, 361/a/9, 371/b/4, 371/b/4, 382/b/8, 401/a/11
- y. -digim** 363/b/11
- y. -dügim** 264/b/6
- y. -dügi** 205/a/10, 282/b/4, 319/b/7, 322/a/3
- y. -digümüz** 242/a/10
- y. -düginün** 395/a/10
- y. -dükleri** 241/b/7
- y. -yidendür** 317/b/13
- y. -rdüm** 366/a/5
- y. -rdi** 212/b/2, 243/a/14, 243/a/14, 299/a/4, 352/b/3, 352/b/5, 363/b/9, 387/a/11, 387/a/11

y. -rlerdi 251/a/11, 251/a/11,
319/b/3
y. -rsem 327/a/12
y. -rse 234/b/15, 273/b/3, 273/b/5,
380/b/8
y. -rise 357/b/11
y. -didi 302/a/12
y. -mezem 327/a/11
y. -mez 225/a/12, 234/a/12,
277/a/12, 327/a/7, 330/b/10, 361/a/6,
365/b/8, 365/b/14, 372/a/13, 387/a/7,
391/b/14
y. -mezler 250/b/2
y. -memişdi 335/b/15
y. -medin 327/a/12
y. -medi 225/b/9, 335/b/13, 376/a/1
y. -meseydüm 284/a/13
y. -yemeye 346/a/1
y. -yebilür 209/a/13
y. -mek 282/b/5, 282/b/11, 283/b/6,
329/b/3
y. -mekdür 248/b/4
y. -mekde 203/b/9
yidür- : Yedirmek, yiyecek vermek.
y. -ür 361/a/9, 370/b/5
y. -e 311/b/8
yigd → **yigit**
y. +i 303/b/3
yig → **yeg**
y. +dür 364/a/10
yigin → **yegin**
y. 256/b/11
yigirmi : Yirmi.
y. 210/a/7, 217/b/14, 228/b/2,
249/b/13, 261/a/12, 309/a/15,

321/a/15, 323/a/7, 339/b/14, 352/a/2,
394/b/10
yigit : Yiğit, kahraman.
y. 208/a/9, 212/b/3, 259/b/9,
260/a/1, 260/a/3, 273/b/12, 303/b/5,
303/b/6, 307/b/2, 307/a/11, 315/b/13,
317/b/7, 347/a/5, 347/a/8, 360/b/15,
385/b/8
y. +dür 331/a/12
y. +ler 345/b/2
y. +leri 332/b/6
yigitlik : Yiğitlik.
y. +de 329/a/9
yil : Yel, esinti.
y. 208/a/12, 213/a/11, 226/b/10,
238/a/2, 259/a/9, 281/a/6, 281/a/7,
288/a/15, 307/a/15, 308/b/2, 313/a/15,
352/a/3, 355/b/15, 374/a/1, 375/a/1,
382/a/15, 390/b/15, 398/b/10,
398/a/13, 401/b/10, 402/a/5
y. +e 259/a/9
y. +de 310/b/4
y. +den 213/b/4, 311/a/3, 314/a/2,
321/a/7, 378/b/2, 402/a/2
y. +idür 312/b/7
y. +iledür 330/b/11
y. +inden 318/b/3, 318/b/3
y. +lerden 213/a/15
y. +leri 202/a/10, 208/b/3
yille- : Yellemek, gaz yapmak.
y. -r 213/a/11, 231/a/15, 312/b/8
y. -dügünden 312/b/9
yillele- → **yille-**
y. -se 312/b/10
yillü : Gaz yapıcı.

y. +lere 201/a/8
yilve : Bir tür kuş.
y. 319/a/9
y. +nüñ 319/b/7
yiñ → **yeg**
y. 231/b/9, 374/b/2
yine : Yine, gene.
y. 214/a/12, 214/a/12, 216/b/2,
218/a/4, 218/a/11, 221/b/15, 221/a/14,
224/a/3, 224/a/4, 230/a/12, 231/a/14,
238/a/7, 241/b/2, 243/b/9, 247/b/3,
247/b/9, 247/a/13, 249/b/10, 249/a/14,
254/b/12, 257/a/14, 258/b/13,
259/a/13, 260/a/10, 261/a/5, 264/a/5,
266/a/6, 266/a/9, 267/b/2, 268/a/2,
270/a/10, 275/a/12, 275/a/12, 278/b/3,
278/b/13, 280/b/2, 285/b/15, 285/a/10,
286/a/1, 287/b/2, 287/b/3, 287/b/5,
291/b/4, 292/b/3, 293/b/4, 293/b/10,
295/b/3, 295/b/3, 296/a/7, 296/a/8,
298/b/13, 302/b/5, 303/a/4, 304/b/11,
304/a/1, 304/a/7, 305/a/8, 306/a/6,
309/a/13, 310/a/4, 313/b/2, 314/a/5,
315/b/8, 318/a/15, 319/a/5, 319/a/6,
320/b/12, 320/a/5, 322/b/4, 323/a/8,
327/b/11, 328/b/11, 328/a/3, 330/b/11,
330/b/14, 331/b/3, 331/b/11, 331/b/12,
335/b/7, 335/b/7, 336/b/9, 336/b/12,
337/b/6, 338/a/4, 339/b/5, 339/a/11,
341/a/8, 342/b/13, 343/a/13, 344/b/2,
344/b/8, 346/a/15, 347/b/11, 347/a/4,
347/a/5, 348/b/8, 349/b/7, 349/b/14,
352/a/6, 357/a/3, 360/b/15, 363/b/2,
365/b/12, 365/a/1, 365/a/2, 365/a/2,
369/a/11, 373/a/5, 373/a/11, 374/a/1,

375/b/1, 375/b/9, 376/b/15, 377/b/8,
377/b/13, 377/b/14, 377/a/13,
377/a/14, 378/a/4, 380/b/8, 381/a/9,
382/b/11, 382/b/15, 382/b/15,
382/a/12, 383/a/3, 384/b/6, 384/b/7,
385/b/7, 385/b/8, 390/b/5, 391/b/1,
392/a/8, 393/b/2, 393/b/7, 394/b/10,
397/a/13, 397/a/14, 400/b/13, 402/a/2
yir : Yer.
y. 201/a/13, 203/b/12, 214/b/12,
218/b/11, 221/b/6, 222/b/12, 225/a/14,
234/a/11, 235/b/13, 235/b/13, 235/a/6,
237/a/14, 238/b/2, 243/a/5, 244/a/14,
244/a/15, 246/b/11, 247/a/7, 257/b/6,
266/a/15, 273/b/7, 277/a/8, 278/a/5,
281/b/1, 281/b/4, 292/a/6, 297/a/7,
299/b/12, 308/b/11, 309/b/3, 310/b/1,
310/a/2, 311/a/10, 311/a/11, 312/a/5,
312/a/7, 313/b/11, 313/a/7, 315/b/12,
318/b/3, 320/a/9, 322/a/2, 322/a/15,
323/b/7, 323/a/12, 325/b/6, 327/b/8,
328/b/4, 328/b/13, 329/b/5, 330/a/15,
331/a/8, 341/b/15, 342/b/1, 342/a/3,
342/a/4, 342/a/12, 344/b/1, 344/b/14,
344/a/15, 345/a/2, 347/b/4, 351/b/13,
351/a/2, 351/a/4, 352/b/7, 352/b/12,
353/a/3, 354/b/4, 355/b/2, 355/a/11,
357/b/11, 357/b/15, 358/b/7, 358/b/8,
359/a/12, 360/b/15, 361/a/2, 361/a/4,
361/a/9, 361/a/11, 362/a/5, 363/b/11,
368/b/8, 368/b/9, 368/b/15, 368/a/10,
369/b/5, 369/b/11, 370/b/4, 370/b/13,
372/a/13, 373/a/8, 373/a/11, 374/b/8,
374/b/10, 374/a/11, 375/a/9, 375/a/13,
379/b/9, 380/b/9, 380/b/12, 381/b/1,

381/b/1, 386/b/15, 386/a/1, 386/a/3,
391/b/14, 393/b/13, 393/b/15, 394/b/8,
394/a/1, 394/a/4, 395/a/10, 397/b/13,
397/b/15, 400/b/12, 400/a/3

y. +dür 219/b/1, 356/a/14, 384/a/9

y. +idi 299/b/14

y. +e 202/b/10, 203/a/9, 207/b/4,
207/b/11, 217/a/5, 245/a/15, 253/b/3,
263/b/14, 266/b/5, 271/a/9, 277/a/8,
281/a/8, 292/a/1, 298/a/2, 300/a/5,
317/a/8, 318/b/12, 321/b/7, 330/b/10,
331/b/2, 331/b/12, 336/b/8, 337/b/11,
338/a/6, 339/b/13, 342/b/12, 344/b/10,
345/b/1, 351/a/5, 354/b/2, 355/a/12,
357/a/3, 358/b/3, 361/a/7, 364/a/7,
372/b/3, 373/b/9, 374/a/14, 376/a/12,
377/a/10, 380/a/8, 382/a/5, 383/a/9,
384/a/13, 386/b/11, 386/b/14,
389/a/12, 389/a/12, 389/a/13,
389/a/14, 391/b/1, 393/b/8, 397/b/12

y. +de 200/b/3, 200/b/13, 200/a/5,
200/a/7, 200/a/15, 201/a/5, 201/a/15,
206/a/9, 208/b/13, 208/a/14, 213/b/14,
217/b/14, 228/a/13, 238/b/1, 238/b/9,
240/b/2, 244/a/9, 247/a/2, 249/a/9,
255/a/12, 263/b/14, 269/b/5, 272/b/4,
279/a/13, 285/b/9, 288/b/14, 290/a/6,
298/a/13, 298/a/15, 300/a/7, 309/a/5,
318/a/2, 320/a/2, 321/b/2, 321/b/11,
321/b/11, 322/a/15, 324/b/10, 329/b/7,
329/a/2, 332/a/12, 337/b/1, 342/b/14,
346/a/12, 347/b/6, 348/a/9, 351/a/14,
352/b/5, 353/a/10, 354/a/1, 354/a/12,
356/b/3, 356/b/4, 357/b/2, 357/b/3,
358/a/2, 362/a/9, 369/b/13, 369/b/13,

370/a/10, 374/a/3, 377/a/15, 381/b/4,
381/b/12, 382/a/9, 388/b/10, 388/b/10,
388/a/8, 391/a/8, 393/a/8, 394/a/10,
396/a/13, 400/a/3, 403/a/10, 403/a/15

y. +dedür 285/a/2, 289/a/9, 383/a/15

y. +deyidi 216/a/6

y. +deki 276/a/1, 329/a/5, 330/b/9

y. +desin 335/a/3

y. +den 200/b/3, 213/a/1, 213/a/3,
215/b/10, 222/a/8, 293/b/13, 304/a/13,
313/b/14, 314/a/2, 329/a/5, 341/a/5,
351/a/5, 354/a/4, 358/b/2, 360/b/4,
361/a/2, 363/a/1, 364/a/8, 369/a/13,
372/a/7, 377/b/15, 394/b/11

y. +denem 202/b/15

y. +deniseñ 258/a/6

y. +densin 258/a/4

y. +idür 232/a/12, 305/b/5

y. +i 209/a/2, 212/a/10, 232/a/11,
232/a/12, 266/b/7, 275/b/6, 275/b/8,
288/b/15, 290/a/10, 300/a/4, 300/a/9,
328/b/12, 353/b/9, 376/b/5, 377/a/8,
379/a/4, 393/b/9, 402/b/15

y. +in 215/a/10, 360/a/9

y. +ini 385/b/3

y. +ine 226/a/11, 230/b/10,
249/b/14, 249/a/1, 276/b/11, 277/b/11,
297/a/12, 305/b/1, 306/a/4, 327/b/8,
364/b/6

y. +inde 354/a/12, 377/b/1, 378/b/9,
395/b/6, 400/b/13

y. +inden 320/a/12, 358/b/4,
401/b/14

y. +indendür 333/b/8

y. +imüzde 370/b/8

y. +leri 402/b/2
y. +lerin 382/b/5
y. +lerini 304/b/14
y. +lerine 259/a/2
y. +lerüñ 399/a/3
y. +lere 304/b/15
y. +lerde 201/a/5, 206/a/9, 209/b/8,
214/b/3, 274/b/12, 297/a/9, 318/b/8,
330/a/10, 391/a/13
y. +lerden 320/a/2
yit- : Yitmek, kaybolmak.
y. -miş 308/a/12
y. -düm 282/a/4
y. -di 209/b/5
y. -dügince 399/a/11
y. -mişdi 284/b/14
y. -mez 222/a/10, 301/b/10
y. -medi 397/a/10
yiti → **yedi**
y. 328/a/8
y. +dür 343/b/10
yitir- : Kaybetmek, yitirmek.
y. -düm 237/b/10
yitiş- → **yetiş-**
y. -di 301/b/8, 366/a/11
y. -üp 269/a/7
yiyegeñ → **yiyci**
y. 336/b/2
yiyci : Yiyici, çok yiyen.
y. 310/a/2, 313/b/6
y. +lerdür 298/b/6
yoğun : Yoğun.
y. +dur 297/a/5
yoh → **yok**
y. +sa 235/a/11, 260/a/1, 338/a/3

yok : Yok, olmayan.
y. 227/a/5, 230/a/11, 240/b/3,
240/b/4, 240/b/15, 259/b/1, 267/b/4,
277/a/13, 278/b/7, 286/a/10, 297/b/5,
302/b/5, 338/b/3, 338/b/14, 345/b/5,
366/a/12, 395/b/2
y. +dur 202/a/15, 205/b/5, 206/a/12,
207/a/9, 212/b/4, 213/b/7, 218/a/1,
222/a/6, 224/b/6, 224/b/7, 230/b/6,
231/b/9, 232/a/10, 233/a/6, 234/a/11,
237/b/6, 246/a/13, 247/a/12, 248/b/3,
254/b/1, 255/a/1, 266/a/1, 273/a/4,
274/b/6, 276/a/1, 278/b/3, 280/b/11,
281/b/8, 283/b/12, 284/a/2, 284/a/14,
286/a/15, 291/b/6, 296/a/15, 302/b/12,
305/b/6, 310/a/12, 318/b/11, 336/b/7,
352/a/13, 356/a/12, 359/b/6, 361/b/10,
364/a/5, 364/a/11, 367/b/5, 370/b/12,
372/a/13, 374/a/11, 375/a/2, 375/a/6,
375/a/6, 376/b/5, 377/a/7, 377/a/8,
383/b/13, 389/b/3, 389/b/10, 392/b/13,
396/b/4, 396/b/4
y. +ıdı 328/b/6, 333/b/1, 334/a/3,
347/b/6
y. +dı 387/a/14
yol : Yol.
y. 213/b/7, 222/a/6, 222/a/15,
289/b/2, 292/b/9, 296/a/3, 301/b/2,
301/b/2, 325/a/1, 342/b/3, 342/b/3,
355/a/15, 359/b/8, 366/a/14
y. +dur 336/a/12
y. +ıdı 243/a/9
y. +ı 241/a/15, 293/a/7, 294/b/1,
296/a/4, 296/a/8, 313/b/13, 314/a/2
y. +a 244/a/3, 366/a/1

y. +da 233/a/12, 267/a/15, 269/a/2,
272/b/2, 296/a/8, 297/b/7, 298/a/5,
321/b/8, 347/b/1, 352/b/7, 363/a/11,
363/a/13, 373/a/15, 396/b/13

y. +dan 324/b/15

y. +ca 352/b/6

y. +un 269/a/4

y. +ını 335/b/3

y. +una 325/a/1

y. +ına 264/a/13, 339/b/1

y. +ında 322/a/12, 339/b/3,
385/a/14, 386/a/8

y. +undağı 204/b/4

y. +undan 388/a/11

y. +ından 299/a/15

y. +ımaz 289/a/13

y. +ları 378/b/9

y. +ların 200/a/3

y. +larını 339/a/15

y. +lar 388/a/5

yol- : Yolmak, tüylerini çekip
koparmak.

y. -arlar 312/b/5

y. -mış 252/a/10

yoldaŝ : Yoldaŝ, arkadaş.

y. +larına 356/a/10, 363/a/6

yon- : Yontmak.

y. -arlar 204/a/5

y. -mışlardur 286/b/12

y. -salar 341/b/4

y. -mışdı 268/a/14

y. -ma 304/a/5

yonucu : Yontucu.

y. +ydı 256/a/5

yorğan : Yorgan.

y. +a 306/a/10

yorgunluk : Yorgunluk.

y. 224/b/14

yorul- → **yorul-**

y. -ur 351/b/1

yorul- : Yorulmak.

y. -dığı 334/a/4

yöneld- : Yönelmek, çevirmek.

y. -icek 308/a/3

yöre : Yöre, çevre, civar.

y. +sine 223/b/13

yu- : Yıkamak.

y. -rlar 387/a/5

y. -dılar 258/a/2, 306/a/5

y. -sa 341/b/2

y. -salar 391/b/7, 391/a/13

y. -mağa 244/b/11

yud- → **yut-**

y. -ar 378/b/1

y. -mış 378/a/8

y. -an 367/b/8

y. -mağa 277/a/14

yukacuk : Yufkacık.

y. 203/a/3, 203/a/4, 210/b/5

yukarı → **yukaru**

y. +dan 365/a/8

yukaru : Yukarı, üst.

**y. 215/a/12, 218/b/6, 222/a/5,
229/a/3, 234/b/7, 240/a/10, 270/b/2,
270/a/1, 288/a/11, 301/b/15, 305/a/6,
323/b/6, 324/b/1, 324/b/1, 334/b/6,
335/b/14, 360/b/13, 360/a/11, 366/b/8,
366/b/9, 373/b/13, 377/b/4, 380/b/10,
389/b/6**

y. +dur 295/a/9, 295/a/11, 295/a/12

y. **+yıldı** 352/b/5
y. **+ya** 310/a/14
y. **+da** 213/b/4, 250/a/12, 305/a/3,
350/b/13, 361/b/6, 382/a/7
y. **+dan** 348/b/9
y. **+sı** 303/a/14, 345/a/1
y. **+sını** 201/a/6
y. **+sına** 215/a/13, 375/a/8

yukarurak : Yukarı, üst.

y. 377/b/5

yum- : Yummak, kapamak.

y. **-ar** 326/a/15, 354/b/5

y. **-a** 389/a/1

y. **-up** 272/b/6

y. **-maz** 333/b/10, 381/a/3, 387/b/7

y. **-madı** 376/a/1

y. **-ma!** 367/b/10

yumak : Yumuk, kapalı.

y. 357/b/8

yumarța → **yumurța**

y. 288/a/12

yumın : Yumuşak.

y. 324/a/2

yumru : Yumru, sivri.

y. 340/b/7, 340/b/8

yumşad- : Yumuşatmak.

y. **-alar** 362/a/3

yumulu : Yumulu, kapalı.

y. 354/b/6

yumurda → **yumurța**

y. 313/b/14, 314/b/15, 317/b/1,
318/a/3, 318/a/9, 318/a/11, 326/a/12,
375/a/12, 381/a/10

y. **+nuñ** 318/a/12

y. **+ya** 311/b/7

y. **+sı** 309/a/8, 309/a/14, 312/a/14,
313/b/15, 326/a/11, 327/b/8, 327/b/9

y. **+şu** 315/a/1

y. **+sinuñ** 311/b/10

y. **+sın** 204/a/9, 312/a/11, 321/b/6,
325/b/10, 326/a/11, 397/b/10

y. **+sını** 311/b/5, 383/a/9

y. **+sına** 312/a/11, 329/b/8

y. **+larını** 315/a/4

yumurdala- → **yumurțla-**

y. **-r** 321/b/11

y. **-rlar** 314/b/15

y. **-maz** 318/a/8

yumurdla- → **yumurțla-**

y. **-r** 309/a/10, 317/b/6

y. **-rlar** 321/b/14

yumurța : Yumurta.

y. 258/b/9, 288/a/8, 288/a/10,
317/b/4, 317/b/8, 317/b/12, 317/a/10,
317/a/11, 318/a/2, 324/a/5, 381/a/13,
385/b/15

y. **+nuñ** 317/b/9

y. **+ı** 258/b/7, 311/a/15

y. **+da** 318/a/1

y. **+danuñ** 317/b/4

y. **+dan** 317/b/3, 397/b/12

y. **+sı** 311/b/3, 329/b/2, 381/a/11,
383/a/10, 397/b/9

y. **+sıdur** 324/a/4, 400/a/9

y. **+sinuñ** 317/b/7

y. **+sın** 317/a/6, 317/a/12, 375/a/13,
390/a/14

y. **+sını** 311/b/3, 387/a/3

y. **+sından** 313/a/9, 381/b/10

y. **+lar** 318/a/6, 380/a/15, 385/b/15

yumurta → **yumurta**

y. +lar 320/a/12, 330/a/4

yumurçala- → **yumurçıla-**

y. -r 322/a/14

yumurçıla- : Yumurçılmak.

y. -r 317/a/10, 381/a/10, 381/a/11,
381/a/13, 383/a/4, 387/a/2, 389/b/2,
398/a/4

y. -ya 389/b/1

y. -maz 387/a/3

yumurtla- → **yumurçıla-**

y. -r 309/a/9

yumuşak : Yumuşak.

y. 200/b/3, 313/b/9, 315/a/11,
316/b/2, 379/b/11

y. +dur 205/a/8, 208/b/7, 345/b/9

yumuşan- : Yumuşamak.

y. -dı 258/b/8

yut- : Yutmak.

y. -dı 375/b/10, 375/b/10

yuva : Yuva, hayvan barınağı.

y. 221/b/9, 307/a/8, 307/a/12,
308/a/13, 320/a/10, 322/b/2, 322/b/4,
322/b/11, 370/a/6

y. +yı 322/b/13

y. +dan 315/a/7, 315/a/9

y. +mı 288/a/11

y. +sı 204/a/6, 245/b/13, 288/a/7,
307/a/12, 308/a/13, 322/a/15, 383/a/6,
387/a/8

y. +sınıñ 370/b/2

y. +sını 322/a/14, 329/b/7, 329/a/1,
330/b/2, 330/a/10

y. +sına 204/a/10, 245/b/12,
309/b/9, 309/a/5, 312/b/8, 312/b/8,

322/b/2, 327/b/13, 328/a/4, 328/a/9,
328/a/14, 329/b/11, 357/b/15, 369/a/5,
374/b/5

y. +sında 309/a/11, 312/b/7,

315/a/9, 327/b/8, 331/a/2

y. +sından 312/a/8, 361/b/2

y. +sıyla 322/b/13

yuvala- : Yuvalamak, yuva yapmak.

y. -r 368/b/8

yuvalan- : Yuvarlanmak.

y. -up 387/a/10

yüce : Saygın, ulu, yüce.

y. 210/a/7, 246/a/14, 249/a/6,
260/b/15, 296/b/4, 296/b/12, 305/b/11,
307/a/8, 308/a/11, 309/a/5, 313/a/4,
317/a/8, 322/a/14, 374/a/14, 382/a/1

y. +ye 360/b/5

yücel- : Saygınlaşmak, yücelmek.

y. -ür 336/a/14

y. -iserdür 216/b/11, 216/b/15

y. -isidür 216/b/13

yüceld- : Yüceltmek, yükseltmek.

y. -ür 263/b/7

yücelik : Yücelik, büyüklük.

y. +de 305/a/14

yügrüm : Hızlı, koşarak.

y. +ile 338/b/7

yügrüt- : Koşmak.

y. -di 302/a/4

yügürtdür- : Koşturmak.

y. -eler 316/b/12

yük : Yük.

y. 324/a/6, 336/b/14

y. +den 356/b/4

yükle- : Yüklemek.

y. -di 275/b/8
yüklü : Yüklü.
y. 231/a/12, 240/b/5, 294/a/8,
307/b/8, 330/a/4, 332/b/1, 332/b/6,
344/a/2, 350/a/15, 390/b/14
y. **+yem** 285/a/11
yülün- : Yolunmak, tüyü dökülmek.
y. **-ür** 372/a/8
yüñ : Yün.
y. 215/b/1, 215/a/15, 215/a/15,
273/b/11, 318/a/3
y. **+üñ** 349/b/9
y. **+i** 313/b/9, 321/b/1, 324/b/7,
324/b/8
y. **+in** 311/b/15, 326/a/13
y. **+ini** 312/b/5, 312/b/13, 372/a/3
y. **+le** 231/b/7
y. **+leri** 273/b/10, 273/b/11
y. **+lerin** 259/a/1
y. **+lerinden** 308/b/1
yüñlü : Yünlü.
y. 332/b/7
yürek : Yürek.
y. 209/a/10, 212/b/14, 317/a/13,
317/a/13
y. **+üñ** 283/b/8
y. **+i** 202/b/1, 206/b/2, 208/a/6,
224/b/13
y. **+e** 204/b/13, 209/a/15, 380/a/1,
386/b/4, 388/a/5
y. **+im** 236/a/11
y. **+in** 345/b/11, 355/b/7, 388/b/5
y. **+inde** 340/b/1
yürekli : Yürekli, cesur.
y. 310/a/6, 316/b/3, 340/a/15,

357/b/4, 358/a/12, 358/a/13
yüri- → **yürü-**
y. **-r** 311/a/3
y. **-düm** 369/a/9
y. **-diler** 247/a/10
y. 244/a/13
y. **-se** 330/b/7, 330/b/7, 380/b/3,
384/a/5, 387/a/10
y. **-yüp** 257/b/9
y. **-yen** 249/b/14
y. **-rdi** 387/a/10
y. **-mez** 249/b/14, 311/a/8, 330/b/10
y. **-yemez** 314/b/2
y. **-yivirdi** 339/a/4
yürü- : Yürümek.
y. **-r** 237/a/14, 345/b/10, 345/b/10,
351/a/14, 352/b/8, 380/a/4, 384/a/5
y. **-rler** 252/a/3, 310/a/10
y. **-düm** 369/a/6
y. **-rdi** 238/b/9
y. **-rken** 303/a/13, 345/a/8
yürüt- : Yürütmek.
y. **-di** 386/a/12
yürümiş : Yürüme tarzı.
y. **+i** 345/b/9
yüz(I) : Yüz.
y. 206/b/10, 219/a/7, 221/b/7,
236/a/8, 239/a/4, 241/b/10, 241/b/12,
252/a/11, 264/b/6, 268/b/1, 269/b/10,
270/a/14, 272/a/15, 285/b/14,
286/b/11, 286/a/1, 297/b/4, 305/a/14,
309/b/12, 310/a/14, 312/a/5, 313/b/14,
314/a/1, 317/b/15, 317/a/10, 318/a/2,
318/a/6, 318/a/10, 318/a/12, 323/a/2,
324/b/1, 331/a/1, 332/b/2, 333/b/11,

333/a/5, 334/a/6, 336/a/4, 336/a/12,
338/b/2, 338/b/9, 346/b/6, 346/a/12,
346/a/15, 348/a/10, 348/a/11, 362/b/8,
362/b/10, 363/a/2, 364/a/5, 385/b/8,
395/a/4, 399/a/2, 402/a/7

yüz(II) : Yüz, surat.

y. 249/b/11, 306/a/11, 376/a/14,

y. +e 341/b/2

y. +de 280/a/15

y. +den 347/a/3

y. +üm 398/b/8, 401/b/12

y. +imüñ 401/b/12

y. +ümüñ 216/a/9

y. +ime 299/a/2

y. +üñi 268/a/10

y. +i 231/a/14, 234/a/14, 255/b/1,
255/b/8, 256/a/11, 257/a/9, 268/a/11,
290/b/6, 291/a/2, 298/b/2, 298/a/14,
308/a/14, 339/a/3, 386/a/12, 390/a/4,
401/b/3, 402/b/7

y. +inüñ 216/a/8

y. +ünüñ 314/a/9

y. +in 236/b/9, 318/b/12, 340/a/13,
341/b/2, 344/a/12, 368/a/14, 397/a/5

y. +ini 311/a/3, 337/a/10

y. +iñi 244/b/10, 401/b/3

y. +ine 214/a/4, 214/a/5, 220/a/15,
255/b/9, 268/a/8, 291/a/2, 340/a/12,
340/a/13, 356/b/4, 377/b/3, 377/b/13,
380/a/13, 394/b/12

y. +inde 221/a/2, 222/b/12, 268/a/8,
381/b/3

y. +indedür 325/b/1

y. +inden 220/b/9, 244/a/9, 247/a/7,
268/a/9, 313/a/13, 325/b/2

y. +üñden 285/a/12

y. +leri 252/a/4, 253/b/11, 298/b/1

y. +lerini 344/b/8

yüz- : Yüzmek.

y. -er 334/b/6, 334/b/7, 334/b/7,

344/a/10, 347/a/6, 370/a/10, 379/b/14

y. -diler 339/b/9

y. -mek 253/a/13

y. -megine 252/b/13

yüzigci : Yüzücü.

y. +ler 252/b/12

yüzil- : Yüzülmek.

y. -mez 385/b/12

yüzsüzlük : Yüzsüzlük.

y. +dür 312/b/11

yüzük : Yüzük.

y. 231/b/5, 239/a/5, 242/b/2,

242/b/3, 271/b/2, 278/b/5, 391/b/5

y. +le 315/a/8

yüzsüz : Yüzsüz.

y. +dür 349/b/11

Z

zabi' : Sırtlan.

z. 361/b/2

zabt (A.) : Kayıt, kayda geçme.

z. +a 383/a/12

za'f (A.) : Zayıflık, düşkünlük.

z. +ıla 372/a/1, 389/b/6, 394/b/4,
398/b/15

z. +ı 390/a/8

z. +ıyla 397/a/7

zafer (A.) : Düşman karşısında
üstünlük kazanma.

z. 244/b/4, 244/b/5, 267/b/10,
361/a/6, 368/b/7, 379/b/3

za'firān (A.) : Safran.

z. 205/b/13

z. +a 328/a/14

za'flī' → za'flīk

z. +ıla 399/a/8

za'flīk : Zayıflık.

z. +ıla 401/b/6

zağfirān → za'firān

z. 212/b/11

z. +a 389/a/9

zāğīd- : Zorla almak.

z. -ur 304/a/2

zaḥam → zaḥm

z. 354/b/10, 359/b/8, 364/b/6

zaḥım → zaḥm

z. 266/b/7, 301/a/10, 301/a/10,
312/a/1, 334/b/5, 349/b/8, 379/b/3,
389/a/2, 390/a/13

z. +dan 301/a/9

z. +lar 299/a/3

zaḥımlu : Yaralı.

z. 298/a/15

zāhid (A.) : Koyu dindar, aşırı sofu.

z. 252/a/10

z. +dür 383/a/5

zāhir (A.) : Açık, aleni, görünen.

z. 214/a/4, 214/a/12, 214/a/13,
221/b/12, 223/a/13, 239/b/15,
241/a/14, 246/a/14, 257/a/2, 266/a/12,
268/b/15, 293/b/10, 293/a/10, 310/b/2,
310/b/4, 310/b/7, 330/b/11, 356/a/2,
363/a/11, 372/b/15, 373/a/1, 379/b/7,
384/a/11, 386/a/8, 387/a/9, 388/b/7,

388/b/12

z. +dür 222/b/10

z. +e 222/b/10

zahīre (A.) : Sıkıntı zamanı için
saklanan yiyecek.

z. 319/b/3, 351/b/1, 400/a/6

z. +ler 399/a/10

zaḥm (F.) : Yara.

z. 311/b/15, 332/a/11, 399/b/10

z. +ı 210/b/5, 215/b/4, 389/a/11,

389/a/11

z. +ına 341/b/9, 341/b/11, 355/b/9,

359/b/9

z. +ından 372/b/6

zaḥmet (A.) : Sıkıntı, eziyet, zorluk.

z. 248/a/4, 254/a/11, 266/a/5,
267/b/1, 267/b/11, 267/b/12, 275/b/11,
277/b/3, 283/b/6, 323/a/11, 323/a/15,
333/b/11, 335/b/15, 344/b/3, 344/b/13,
351/b/5, 371/a/7, 374/b/6, 378/b/10,
388/a/2, 395/b/5, 395/b/6, 396/a/3,
402/a/4, 403/b/2

z. +ile 382/b/7

z. +üñ 276/a/15

z. +i 275/b/8, 331/a/14, 348/b/4,
355/b/10, 373/b/4, 391/a/15, 393/b/14,
403/a/15

z. +e 203/a/13

z. +de 375/a/14

z. +ini 230/a/14

z. +ine 397/b/6, 401/a/8

z. +inden 289/b/2, 401/b/15,
403/b/1, 403/a/12

z. +le 309/a/9, 335/a/9, 339/b/15,
370/a/6, 390/a/1

- z. +ler** 263/a/11, 377/a/2
- z. +lerile** 240/b/15
- z. +leri** 251/b/10
- za'îf** (A.) : Zayıf.
- ż.** 208/b/10, 229/b/9, 232/b/4, 235/b/13, 263/b/6, 281/b/11, 281/b/14, 281/b/15, 282/a/9, 298/b/15, 310/a/2, 314/b/13, 325/b/12, 335/a/13, 338/a/15, 371/b/15, 374/b/11, 376/a/4, 385/a/4, 389/b/5, 395/a/3, 397/b/7, 398/a/8, 400/b/2
- ż.** **+dür** 312/b/15, 323/b/1, 354/b/12, 374/b/2
- ż.** **+lere** 376/b/8
- za'îflik** : Zayıklık.
- ż.** **+ile** 274/b/10, 275/b/5, 275/a/9
- ż.** **+imüzle** 376/b/7
- ż.** **+leriyle** 401/b/10
- zā'il** (A.) : Geçmiş, geçen.
- z.** 236/a/11, 281/a/6, 314/b/7, 314/b/11
- zā'îl** → **zā'il**
- z.** 346/a/3
- zakḳūm** (A.) : Zakkum ağacı.
- z.** 205/b/11
- zālim** (A.) : Zulmeden, acımasız.
- z.** 210/a/13, 218/b/10, 225/b/11, 225/b/12, 243/b/10, 262/a/6, 270/b/9, 286/b/9
- z.** **+dür** 309/a/14
- zamān** (A.) : Zaman.
- z.** 218/a/13, 246/a/5, 246/a/6, 257/b/7, 258/b/9, 259/b/8, 261/b/14, 267/b/15, 268/b/6, 268/b/10, 285/b/2, 287/a/2, 290/b/9, 292/b/7, 293/b/3, 296/a/7, 310/a/3, 314/b/5, 366/b/9, 388/a/12, 390/b/12
- z.** **+dur** 296/a/5
- z.** **+dı** 219/a/6
- z.** **+ıdı** 289/a/4
- z.** **+uñ** 251/b/4
- z.** **+ın** 243/b/4
- z.** **+ı** 280/b/2, 319/a/10
- z.** **+a** 254/b/12
- z.** **+da** 212/b/2, 219/a/5, 220/b/9, 220/b/14, 234/b/10, 242/b/13, 245/a/15, 254/b/12, 256/b/10, 257/a/6, 265/b/3, 270/b/1, 270/b/11, 270/b/13, 281/a/3, 297/a/15, 319/a/10, 333/a/6, 369/b/15, 392/b/4
- z.** **+dan** 211/a/1, 297/a/7, 369/a/9, 369/a/10, 385/b/7
- z.** **+ına** 210/a/15, 222/a/15, 238/b/7, 238/b/10, 239/a/15
- z.** **+ında** 241/a/14, 242/b/1, 242/b/8, 243/b/5, 245/a/13, 246/a/9, 247/b/7, 247/a/3, 262/a/12, 265/b/6, 266/a/2, 271/b/4, 272/a/6, 302/a/15, 333/a/6, 348/b/6, 379/a/15, 384/a/11
- z.** **-ı kadīm+den** 201/b/13
- z.** **-ı māzī+de** 360/a/3
- zār** (F.) : Ağlayan, inleyen.
- z.** 367/b/3, 367/b/3
- z.** **+ı** 244/a/8, 303/b/7, 353/a/3
- z.** **+ısından** 303/b/8
- z.** **+larda** 351/b/13
- żarar** : (A.) : Zarar, ziyan.
- ż.** 283/a/5
- ż.** **+ı** 223/b/3, 283/a/2, 283/a/4, 375/a/2

- ż. +lar** 283/a/3
- ż. +ların** 370/b/11
- żārılık** : Ağlamak, inlemek.
- z.** 291/a/2
- z. +ıla** 371/a/5
- żarīf** (A.) : İnce, nazik, şık.
- z.** 288/a/6
- żarlu** : Çelimsiz, zayıfca.
- z.** 308/a/15
- żarūret** (A.) : Güçlük, sıkıntı, çaresizlik.
- ż. +de** 337/a/13
- żāvilī** : Bir tür gül.
- z.** 212/b/5
- żāyi‘** (A.) : Kayıp, zarar.
- ż.** 302/b/15
- zeberced** (A.) : Zebercet taşı.
- z.** 271/a/13
- zebīde** : Bir tür üzüm.
- z.** 207/b/12
- zebūn** (F.) : Düşkün, perişan.
- z.** 274/b/11, 370/b/2, 3990/a/7
- zecr** (A.) : Eziyet etmek.
- z.** 316/a/1
- zehir** (F.) : Zehir.
- z.** 234/b/8, 387/a/15, 388/a/5, 388/a/5, 389/a/12, 391/b/5, 392/b/15
- z. +dür** 203/a/12, 342/a/2
- z. +den** 284/a/7
- z. +ler** 341/b/7, 386/b/1
- zehirlü** : Zehirli.
- z.** 351/a/4, 390/a/12
- z. +dür** 321/a/14
- zehr** → **zehir**
- z.** 315/b/3, 321/a/12, 328/a/7, 386/a/14
- z. +üñ** 389/a/7, 389/a/11
- z. +i** 232/a/1, 328/a/6, 341/b/15, 342/a/9, 343/b/15, 388/b/13, 389/a/8, 390/b/8, 393/b/14, 403/a/12
- z. +in** 284/a/6
- z. +ini** 342/a/3
- z. -i k̄ātil** 202/b/11, 203/b/10, 382/a/9
- zeker** (A.) : Penis, erkeklik uzvu.
- z. +i** 330/a/3, 358/a/2, 361/a/10, 380/b/4
- z. +in** 234/a/12, 341/b/6
- zelīl** (A.) : Düşkün, aşağılanmış.
- z.** 285/b/10, 302/b/9
- zelzele** (A.) : Sarsıntı, deprem.
- z.** 220/b/14, 257/a/6
- zemzeme** (A.) : Mırıldanma, mırıltı.
- z.** 224/b/10, 392/a/4
- zenc** (A.) : Zenci, siyah, esmer.
- z.** 252/b/9, 342/b/3
- z. +de** 252/b/11
- zencīr** (F.) : Zincir.
- z.** 245/a/10, 261/a/3
- z. +ile** 214/a/6, 245/a/9, 257/b/5
- z. +i** 214/a/8
- z. +e** 261/a/6
- z. +lerile** 388/b/1
- z. +lerle** 385/b/1
- zendefīl** (A.) : Zencefil.
- z.** 334/b/12
- zengi** (F.) : Zenci.
- z.** 386/a/9
- zengī** (F.) : Zenci.
- z.** 208/a/5, 251/b/6

zengüret : Kirpi.

z. 372/a/10

zerdālū (F.) : Zerdali.

z. 230/a/9, 274/b/4

zernîh : Bir tür koku.

z. 344/a/14

zerre (A.) : Parçacık, zerre.

z. 206/b/11, 323/a/13, 346/b/1,
379/a/9

z. +yile 400/b/2

zerrîn (A.) : Altından, altınla ilgili.

z. 244/b/6, 244/b/6, 278/b/5,
308/b/6, 362/b/5, 362/b/5

z. +den 291/a/11

zevk (A.) : Zevk, eğlence, keyif.

z. +dür 222/b/12

zevrağ (A.) : Kayık, sandal.

z. 204/b/1

zeyrek (F.) : Uyanık, zeki.

z. 249/b/3, 251/b/11, 313/b/13,
313/a/7, 318/b/2, 321/b/4, 332/a/5,
357/a/2, 375/a/3, 388/b/5, 391/b/15

z. +dür 319/b/10

zeyreklik : Uyanıklık.

z. 319/b/15

z. +i 313/b/3, 319/b/10, 321/b/4,
321/b/5

z. +ile 340/b/9

z. +inden 349/b/15

zeytün (A.) : Zeytin.

z. 205/b/3, 205/b/4, 205/b/4,
205/b/5, 205/b/9, 205/b/10, 205/b/10,
205/a/11

z. +dur 205/b/1

z. +uñ 205/b/6

z. +a 205/b/8

zeyyîn (A.) : Süslü.

z. 210/a/10

zınāce : Bir tür canavar.

z. +nūñ 354/a/9

zındîk (A.) : Dinsiz, zındık.

z. 266/a/2, 289/a/5

z. +im 289/a/14

z. -1 ma'nî 266/a/8

zındîkân (A.) : Zındıklar.

z. 266/a/10

zîbağ (A.) : Civa.

z. 271/a/6

zîkir (A.) : Anma, hatırlama, bildirme.

z. 202/a/4, 237/b/12, 237/a/3,
237/a/7, 254/b/3, 272/b/12, 288/b/7,
350/b/13

z. +de 383/b/2

zîkr → **zîkir**

z. 213/b/8, 223/a/1, 234/b/7,
234/b/10, 244/b/14, 245/b/6, 245/a/12,
247/b/5, 247/a/2, 258/b/2, 262/b/9,
263/b/7, 267/a/4, 268/b/10, 321/b/9

z. +i 250/a/12, 305/a/3

z. +inde 392/b/8

zinā (A.) : Evlilik dışı cinsel ilişki.

z. 253/b/3, 253/a/5, 253/a/9,
360/a/4, 362/a/1

z. +ıla 307/a/4

z. +yı 248/b/5, 251/b/14, 263/a/15

zincîr (F.) : Zincir.

z. 261/a/3

z. +ile 292/a/2

zindān (A.) : Hapisane.

z. +a 200/a/3, 395/b/5

z. +da 200/a/4
zindegān (F.) : Canlılar.
z. +ı 254/a/5
zindegānī (F.) : Hayat, geçim.
z. 258/a/15
zīnet (A.) : Süs eşyası.
z. 230/b/6
z. +ine 278/b/7
z. +lerinde 230/b/5
zinhār (F.) : Sakın, sakın ola ki.
z. 216/b/2, 302/a/5
zīr ü zeber (F.) : Alt üst.
z. 402/b/5
zīrā (F.) : Çünkü.
z. 203/b/12, 203/a/13, 206/b/6,
206/b/7, 214/b/10, 217/b/5, 218/b/13,
222/b/8, 222/a/9, 223/a/11, 224/b/3,
224/b/5, 232/b/6, 234/b/15, 234/a/11,
235/b/14, 236/b/15, 236/a/1, 237/b/5,
239/b/5, 239/a/11, 240/a/7, 251/b/5,
253/a/15, 254/b/11, 259/a/11, 260/b/2,
263/a/12, 267/a/6, 268/b/12, 272/b/8,
273/b/6, 273/a/2, 273/a/6, 273/a/10,
274/a/8, 275/a/15, 277/b/3, 277/a/12,
277/a/13, 279/b/5, 280/b/6, 280/b/11,
281/b/10, 281/b/12, 281/a/11,
282/b/14, 283/b/7, 283/a/9, 283/a/10,
291/b/6, 295/a/13, 296/a/15, 312/a/3,
314/b/3, 315/b/2, 315/b/12, 316/b/15,
317/a/3, 322/a/12, 327/a/3, 327/a/12,
329/b/13, 333/b/10, 334/a/2, 337/a/5,
339/b/15, 339/a/13, 342/a/5, 342/a/10,
342/a/13, 343/b/3, 343/a/1, 344/b/11,
347/b/5, 349/a/1, 352/b/5, 353/b/14,
354/b/7, 354/b/12, 358/a/1, 358/a/3,

359/b/1, 359/a/6, 361/b/9, 363/a/8,
371/b/10, 371/a/13, 373/b/7, 373/a/10,
377/a/6, 377/a/7, 380/b/8, 383/b/2,
386/b/3, 390/b/14, 390/a/4, 390/a/5,
391/b/9, 391/a/1, 392/b/5, 392/b/6,
392/b/11, 392/a/14, 395/a/5, 395/a/10,
396/a/4, 396/a/9, 398/a/1, 398/a/3,
399/a/10, 399/a/13, 400/b/1, 400/b/8
zişt (F.) : Çirkin, kötü.
z. 239/b/14, 248/a/4, 252/a/5,
296/a/12, 300/b/2, 300/a/4, 300/a/5,
321/b/1, 328/b/4, 336/b/4
z. +dür 321/a/11
z.+i 290/b/4
z. -i deri+ye 233/a/10,
zişt → **zişt**
z. 366/b/12
ziyā (A.) : Işık, aydınlık.
z. +dur 223/a/9
z. +sımuñ 223/a/11
ziyād → **ziyāde**
z. 249/b/13
ziyāde (A.) : Fazla, çok.
z. 209/a/6, 212/b/4, 218/a/12,
227/b/5, 227/b/7, 227/a/11, 230/b/7,
263/b/7, 282/b/11, 285/a/14, 286/a/5,
314/b/3, 314/a/1, 315/a/4, 324/a/2,
331/a/2, 336/a/7, 336/a/8, 338/b/3,
345/b/5, 348/b/1, 380/a/3, 382/a/15,
397/b/9, 401/a/4
z. +dür 230/a/2, 395/a/8
z. +sinde 231/b/4
ziyān (F.) : Zarar.
z. 224/a/4, 228/b/5, 232/b/6,
234/b/12, 290/b/5, 326/a/4, 355/a/2,

361/b/14, 362/a/15

z. +dur 283/b/10

z. +ı 215/a/6

z. +a 291/b/6

z. +suz 330/b/13

ziyānkār (F.) : Zarar gören, zarar veren.

z. +dur 366/b/13

ziyānlu : Ziyanlı, zararlı.

z. 281/b/8

ziyānlurak : Ziyanlı, zararlı.

z. 232/a/7

ziyāret (A.) : Görmeye gitme.

z. 259/b/1

z. +e 268/a/13, 367/b/8

zūfa (A.) : Çördük otu.

z. 201/b/2

zūlim → **zūlüm**

z. 243/b/6

zūlmet (A.) : Karanlık.

z. +ile 263/b/2

z. +di 383/b/3

z. +iyle 263/b/2

zūlm → **zūlüm**

z. 345/b/4

z. +ıla 261/a/13, 262/a/6, 287/b/2

z. +uñ 287/b/5

z. +ından 288/a/5

zūlumāt (A.) : Karanlıklar, geceler.

z. +dur 383/b/1

z. +ı 226/b/7, 294/a/12, 383/b/2

z. +a 226/a/13, 294/a/11, 294/a/13

z. +da 226/b/5

z. +dan 369/b/14, 369/b/15

zūlüm (A.) : Zulüm, eziyet, haksızlık.

z. 248/b/11

zurna (F.) : Zurna.

z. 354/b/13, 354/a/6

zūzūr : Bir tür kuştur.

z. 330/b/9

zūbād (A.) : Kaymak.

z. 371/b/14

zūḥal (A.) : Satürn.

z. +a 248/b/15

zūlāl (A.) : Berrak ve tatlı su.

z. 214/a/1

zūmrūd (A.) : Zümrüt, zümrüt yeşili.

z. 231/b/5

zūrrāfā → **zūrrāfe**

z. 352/a/14

z. +nuñ 358/a/15

zūrrāfe (A.) : Zürafa.

z. 352/b/1, 352/a/9, 360/a/1

zūriyyet (A.) : Soy, nesil.

z. +indendür 250/b/7

SONUÇ

1. Beş bölüm olarak hazırlanan bu doktora teziyle Türk yazı dili tarihi içinde, metnin ait olduğu dönem belirlendi. Eski Anadolu Türkçesinin, Osmanlılar döneminde tercüme edilen daha sonra farklı müstensihler tarafından istinsah edilen ve daha önceki araştırmacılar tarafından coğrafya eseri olarak tanıtılan metnin coğrafya eseri değil, ansiklopedik Kozmografya eseri olduğu tespit edildi.
2. Metnin imla, ses ve şekil özelliklerinin Türk dil tarihi içinde Eski Anadolu Türkçesinin dil özelliklerini taşıdığı ve Eski Anadolu Türkçesi döneminin son zamanlarına ait olduğu belirlendi.
3. Arap yazısıyla yazılmış olan metin, gerektiren yerleri tamir edilerek çeviri yazıyla Latin alfabesine aktarıldı. Hem Türk dili yadigârı olarak dil araştırmacılarının hem de metnin konusuna ilgi duyanların metni daha iyi okuma ve anlamalarına yardımcı olacak duruma getirildi.
4. Hazırlanan dizin-sözlükle kelimelerin, metnin kendi bağlamındaki kullanımına uygun olarak anlamları belirlendi.
5. Metnin bilim dünyasının kullanımına kazandırılması çabasında, metnin araştırmacısı yaptığı alan kaynak taraması çalışmasıyla Türk dili alanında ortaya konulan pek çok eseri ve makaleyi yakından görüp tanıyarak alana yönelik becerilerini artırmaya çalıştı.

BİBLİYOGRAFYA

1. ADIVAR, Adnan, Osmanlı Türklerinde İlim, İstanbul 1982
2. AHMET VEFİK PAŞA, Lehçe-i Osmanî, İstanbul 1876
3. AKALIN, Mehmet, Tarihi Türk Şiveleri, Ankara 1979
4. AKAR, Ali, Türk Dili Tarihi, İstanbul 2005
5. ARAT, Reşit Rahmeti, Kutadgubilig III İndeks, İstanbul 1979
6. ASIM, Mütercim Ahmed, Okyanusu'l-basit fi Tercemeti'l-kâmusı'l-muhit, İstanbul 1268
7. ATALAY, Besim, Divanü Lügât'it-türk Dizini 4. cilt, Ankara 1986
8. BANGUOĞLU, Tahsin, Türkçenin Grameri, Ankara 1990
9. BANGUOĞLU, Tahsin, "Eski Türkçe Üzerine", TDAY-B Ankara 1964
10. BANGUOĞLU, Tahsin, "Oğuzlar ve Oğuzeli Üzerine", TDAY-B Ankara 1959
11. BAYTOP, Turhan, Türkçe Bitki Adları Sözlüğü, Ankara 1997
12. BULUÇ, Sadettin, Makaleler, Haz. Zeynep Korkmaz, Ankara 2007
13. BULUÇ, Sadettin, "Eski Anadolu Türkçesiyle Bir Kabus-name Çevirisi", TDAY-B 1969 s. 195-200
14. CAFEROĞLU, Ahmet, Türk Dili Tarihi, İstanbul 2000
15. CAFEROĞLU, Ahmet, Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü, İstanbul 1968
16. CANPOLAT, Mustafa, Mecmu'atü'n-neza'ir, Ankara 1982
17. CANPOLAT, Mustafa, "Behçetü'l-hadaik'in Dili Üzerine", TDAY-B 1967
18. CLAUSON, Sır Gerard, An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish, Oxford 1972
19. DEVELLİOĞLU, Ferit, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat, Ankara 1986
20. DİLÇİN, Cem, Süheyl ü Nev-Bahar, Ankara 1991
21. ERASLAN, Kemal, Eski Türkçede İsim-Fiiller, İstanbul 1980
22. ERGİN, Muharrem, Dede Korkut Kitabı II, Ankara 1997

23. ERGİN, Muharrem, Türk Dilbilgisi, İstanbul 1988
24. ERCİLASUN, Ahmet B., Türk Dili Tarihi, Ankara 2004
25. GABAİN, A.von, Eski Türkçenin Grameri, (çev. M. Akalın), Ankara 1988
26. GÜLSEVİN, Gürer- BOZ, Erdoğan, Eski Anadolu Türkçesi, Ankara 2004
27. GÜLSEVİN, Gürer, Eski Anadolu Türkçesinde Ekler, Ankara 1997
28. HACIEMİNOĞLU, Necmettin, Türk Dilinde Edatlar, İstanbul 1984
29. HACIEMİNOĞLU, Necmettin, Yapı Bakımından Fiiller, Ankara 1991
30. KANAR, Mehmet, Osmanlı Türkçesi Sözlüğü, İstanbul 2008
31. KARABEYOĞLU, Adnan R., Türkiye Türkçesinde Yardımcı Fiiller, İstanbul
32. KARAHAN, Leyla, Kıssa-i Yusuf, Ankara 1994
33. KARAMANLIOĞLU, Ali F. Kıpçak Türkçesinin Grameri, Ankara 1994
34. KIRZIOĞLU, Fahrettin, Kıpçaklar, Ankara 1992
35. KORKMAZ, Zeynep, Gramer Terimleri Sözlüğü, Ankara 1992
36. KORKMAZ, Zeynep, Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları, Ankara 1994
37. KORMAZ, Zeynep, Türk Dili Üzerine Araştırmalar I-II, Ankara 2005
38. KORKMAZ, Zeynep, Türkiye Türkçesi Grameri, Ankara 2007
39. KORMAZ, Zeynep, Marzubannâme Tercümesi, Ankara 1973
40. MANSUROĞLU, Mecdut, Karahanlıca, Tarihi Türk Şiveleri, Ankara 1988
41. MANSUROĞLU, Mecdut, Şeyyad Hamza'nın Doğu Türkçesine Yaklaşan Manzumesi, TDAY-B 1956
42. MEHMET SALAHİ, Kamus-ı Osmanî, İstanbul 1313-1329
43. NACİ, Muallim, Lugat-i Naci, İstanbul
44. ÖNLER, Zafer, Müntahab-ı Şifa II, İstanbul 1999
45. ÖZKAN, Gülistan Tercümesi, Ankara 1993
46. ÖZKAN, Mustafa, Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi, İstanbul 2009

47. REDHOUSE, Sır J. W., A Turkish and English Lexicon, Beyrut 1996
48. STEİNGASS, F., A Comprehensive Persian-English Dictionary, Beyrut 1892
49. SEYDİ, Ali, Resimli Kamus- ı Osmani, c.I İstanbul 1324, c.I İstanbul 1325
50. ŞAHİN, Hatice, Eski Anadolu Türkçesi, Ankara 2003
51. ŞEMSEDDİN SAMİ, Kamus-ı Türki, Dersaadet 1317-18
52. ŞÜKUN, Ziya, Gencine-i Güftar (Ferheng-i Ziya) C. I-II-III İstanbul 1944
53. Tarama Sözlüğü I (A-B), TDK Yayınları, Ankara 1963
54. Tarama Sözlüğü II (C-D), TDK Yayınları, Ankara 1965
55. Tarama Sözlüğü III (E-İ), TDK Yayınları, Ankara 1967
56. Tarama Sözlüğü IV (K-N), TDK Yayınları, Ankara 1969
57. Tarama Sözlüğü V (O-T), TDK Yayınları, Ankara 1971
58. Tarama Sözlüğü VI (U-Z), TDK Yayınları, Ankara 1972
59. Tarama Sözlüğü VII (Ekler), TDK Yayınları, Ankara 1974
60. Tarama Sözlüğü VIII (Dizin), TDK Yayınları, Ankara 1977
61. TEKCAN, Münevver, Bayram Han'ın Türkçe Divanı, İstanbul 2007
62. TEKCAN, Münevver, Hâkim Ata Kitabı, İstanbul 2007
63. TEKCAN, Münevver, Hâkim Ata'nın Hz. Meryem Kitabı, İstanbul 2008
64. TEKİN, Şinasi, "1343 Tarihli Bir Eski Anadolu Türkçesi Metni ve Türk Dil Tarihinde 'olga-bolga' Sorunu", TDAY-B 1973–1974, Ankara 1974
65. TEKİN, Şinasi, "Eski Türkçe", Türk Dünyası El Kitabı, C.II, Ankara 2002
66. TEKİN, Talat, Orhon Türkçesi Grameri, İstanbul 2003
67. TEZCAN, Semih, Süheyl ü Nev-bahar Üzerine Notlar, Ankara 1994
68. TİKEN, Kamil, Eski Türkiye Türkçesinde Edatlar, Bağlaçlar, Ünlemler ve Zarf Fiiller, Ankara 2004
69. TİMURTAŞ, Faruk K. Eski Türkiye Türkçesi, Ankara 2005
70. TOPALOĞLU, Ahmet, XV. Yüzyıl Başlarında Yapılmış "Satır Arası" Kur'an Tercümesi, C. II, İstanbul 1978

71. TULUM, Mertol, Tarihî Metin Çalışmalarında Usul, İstanbul 2000
72. TÜRKÇE SÖZLÜK, TDK, Ankara 1998
73. TÜRK DÜNYASI EL KİTABI, C. II, Ankara 2002
74. USER, Hatice Şirin, Türk Yazı Sistemleri, Ankara 2006
75. YELTEN, Muhammet, Tarih-i İbn-i Kesir Tercümesi, Ankara 1998
76. YELTEN, Muhammet, Eski Anadolu Türkçesi ve Örnek Metinler, İstanbul 2009
77. YILMAZ, Engin, ‘Aca’i’bü’l-mahlûkat İmla ve Ses Bilgisi – Metin- Dizin, Sakarya Üniversitesi SBE Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Doktora Tezi, Sakarya 1998
78. YILMAZ, Engin, Türkiye Türkçesinde Niteleme Sıfatları, İstanbul 2004

4. EKLER

پیر برادر که اول وقتد هیچ برنجی کا پاره بونن و بر مقدار آغا
علا بیدن دخی سو بلیکم **الزک الخايس في الاشجار والنما والخشا بلكم**
خونک مختلف آغا جگر بر مشد رساخ آغا جی کبی و بعضی
فصا در انجیر آغا جی کبی و بعضی انجه اوزد کلودر قبق آغا
کبی و بعضی بوغوندر قن آغا جی کبی و دخی شیلرک بعضی
سکو کلو یار ندی انک دخی بعضی سنک سکو کن طشه یار ندی
قوز و یا دم کبی و بعضی سنک انجید حرما کبی و دخی بر بونلرک
بعضی سنک خاصین دیلم تا کیم حرقا جل و علامک کمال
قدرت بله سین **الالف لامخ** شریخ آغا جی نه اوزوندر و قصه
خوش قفوس و اوزد و لون خوب و قاب معونله قاتیلور آدم
فوخ حاصل ایدر دیر لکه نور نیک جمیع اجزا ایشه یار ز هیچ
یرا مریزی یوقدر ایدر لکه بر باد شاه بر نیجه حکیمی زندانه
قویدی و زندان نیجه دیدیکیم بونلن انک قیتی نه دگر لسه این
و بر حکما شریخی اختیار ایتدی لکه باد شاه صور دیکیم بونل حکمت
ندر بونلر ایتدی لکه بونل قابی خوندر و انجید انک دانه سی

واردر که اول یا غدر ملک ایتدی بونلرک زمانه التدر وانن
بونلر آغا ج دیکیلر ابادان اولد بونلر سور دیکیم طاعنه التدی لکه
اند دخی سو بلیک بونلرین دوزندیلر ابادان ایتدی لکه بعد زندانه ایتدی
زندانه صنعت کیم اشد لکه بر باد شاه ایتدی بونلر قوی
و یرک کستولر عالمک هیچ برده عاخر و جان سن قلما زود دخی بونلر
که شریخ غایت ایتدی و اچی غایت صوقدر اودله صوبونلر
جمع اولمشدر **الینوس** برقره آغا جدر کسه بلز نه برده بونلر
بعضلر دیر که هندستانه آغا جدر اما بود دیکرک تور دیکرک
چیتا در کرا و اوده بر اقسه لکه خوش ققار و اگر دو کوب کون
چکسکه کوزا غین کیده زر روشن ایلر و دخی قسقه اولن
طاشی کیده زر و بوندن در دز سکر کونه عظیمه فایده ایدر
الاس مورت بر دیکار مبارک در خوش ققولیدر ایتی لکه لری
دفع ایدر اول مورتک یا نی سجا و صا قلی قرا ایلر و اوزون ایلر و
دیر لکه عصای موسی سین بهشت دندی و بعضی دیشلر مورت که
رومن بر قصبی برده بر اندن بونلر اولر یازین چچکری ایلور

2006

هر که این مقولسه با نسته او بونه اخلام کورر موزده انار
 بریزه باز بشور بریزه بقیه پیش و بوزگرا سبک بر او تدر
 جزیره جزراند بتر پیش طراق بپرده که یازد در و بزدن چینی
 آدم صورتی چپا ز باشی و سنا والی و اباعی و کوزی و اعزی
 او ز بونک کنی که پیش طاعند عجایب آنخلر بتر کم بقی بقی
 پرا قلز او ز هر بتر چی آدم صورتی بونک سبکی و علنی الله
 قلز بلور البقم بقورر اغا جدر جزیره را بین ده بتر آنخلر
 کند و سنی بتر پیشی دخی او ز شول شول کچی بونوزی کی لکن اچی
 او ز اکر بر کسینه اغو و بریش اولسکر اکا بقمه کو کچی
 فز یلر یدون کر سفای بوله بقمه ایله خوب رنگ او ز غایتنه
 قزل بو یا بونا نور بقی عالمه اول جزیره دن الذر کر بلیش بر اوت
 در غایتنه اولدر چی کرازه چی دخی سیکر اولدر دخی
 هر بزه که اول پیش بتر جد وار دیر کتر جزا نور او ز کلر انی کسر
 کیده در و اکوا اول جد وار اولسه پیش چوق بتر دی درت
 ایا قلوجا نور کر هلاک ایدر دخی پیش سلطانلر جزیه سنده اولر

اغوا بچه جک کسینه ابی و برور اگر ندر جین ابی نسه ستر او زور
 و اگر آدم یا بیل بر خردل دانه سی دکلو نسه فی الحال هلاک او زور
 و دخی دیر لکه بر کچی الی الله الی او زور دی در د و کدی فی الحال
 جان و بزرگ بلسا بر اغا جدر که مصر ده بتر جهانده هما بر اغا
 اول بزرده بتر که اسکا عین الشمس دیر لر صکر ایزق بتر لزه دخی
 دیکلر بتر دی انک یوقار و سنی کسر کر اندن سننه دمر شیشه
 الوز کر از او زور جزا او زور انک اغا جنه عود البلسان دیر لزه
 یا غنه دهن البلسان دیر کر مفلوحه و بیلو کر فاند سنی وار در
 و هم بویاخ دخی ملک کر جزیه سنده او زور عود البلسان دیر لزه
 و انک یا غی صونک او سننه دور مر دینه ایزا کر باشه
 سور سکر ایاغ الننه فقوسی بلور و اگر ایاغ الننه سور سکر
 فقوسی باشه بلور غایتنه قوت و نفوز وار در دخی دیر کر کیم
 قاهر شهر ند بر پیر وار در اند بتر شیل اوت بتر درت ارش
 او زوبی او زور بیک بتر کر ابی الوز کر صغار کر اکا دهن بلسان
 دیر کر عالمه هما بر بزرده بتر جان قوت و راحت و بزر و علنلر

حل ایدر کیده زر در همین اون دنیا رجفیه و بر زر بعضی
ایدر اول وقت که طشره کلود طوعه بلسانک کو کچی کسکر
دخی یا عی بر وان اولوز اگر قله دکر سکر کو بندر اگر جوال دن
در سکر اوده دکر سکر خوش یا سکر دخی بر باره سین دوزمه کر
دخی یقه کر دخی بر معنی صوبله اولده کر بلسکر اگر سو سورسه
خالص دکلدر و اگر سو نیمه خالص صدر البصل صوغار دز لودر
در بر سینه بصل الزر در کر اول بغایت اسدر و لطیف در
اما بر دز لودخی و ازر اسکا غیر القدر در کر انک جوق
منفعی و ازر و اگر صوغانک با شنی کدر سکر اچی فوق بلسکر
دخی ایجه بر سار مسق صوغار دخی با ایجه کومسکر بصل شاه
بزر بلوط بر مشهور اناجدر که بر پیل بلوط بر پیل ما زو بر
اذر با بجان و لایتنه شهری خویده بر بلوط اناجی و ازر
و ازر زمان قدیمدن فالمشد هر پیل بردانه بلوط و بردانه
ما زو بر اندن از نوق بمر و اول اشغه دوشروانی هر کیم
بولوشه منعمه و معتبر اولوز جمله عجایب جهانندن بر پسی دخی

بودر قیرت بر مبارک میشد که اسکا انجیر بر طوقا
نوحه علیه السلام جمیع اناجدر هلاک اولد الا انجیر هلاک
اولد دخی هر میشد بر سینه بیانه انزل الا انجیر دن انزل
انجیر خرقه فزان ذکر انمشد رشونله که قوله تعالی و التین
و الزیتون بود میشد اگر انجیر اناجین بقسکر شون بر خیای
بیونک کیشیه دو قنسه خایه بی داو حرکت ایدر انجیر که بر اناجی اورد
و دخی شود کیم بر اناجین چیقار اول اروضو قدغه فایله ایدر
و اگر انجیر بود اناجی اوزن نفس اسکر همان انجیرده اول نفس
اولوز دخی طنلو انجیر کیم اندن طنلو اولیه اول رطوبات تحلل
ایدر و بیلگی دفع ایدر التفاح الما بر منفعتمو میشد کیم کو کله
قوت و بر شامه بر الما اولوز جن کسه کر انجیر بر الما اناجی
اولوز دخی شیر زده بر الما اولوز یا رسی اگسی و یا رسی طنلو
حیوانا دخی الما اناجین فای سور کر خاصه کیم فیل داو الما
اناجی دینه قرار ایدر ارسطاطالیس اولوز وقتیه بن صیت
ایله دید بکر آیدن کیم طاقتم بودر سونلمکه بر الما بر بیان کور

ديدک بربان ايديون کورد کز بدی بون کفوت بولدی آيتديک
 هيج عورته اعما داتک کين هيج طبعي کلي تخيض ايتدم و بونک
 طبعي کين و عهد کي و و قاسم لفر بي بلامم ديدک اولد و دخی
 سارم د بربان ما اغاجی و ارد در ايکی شاخ هر طاليند انما بربان دوزک
 هر بربان طعمی و کوني بربان دوزک بربان لندن بيسکر او بربان سار
 ايد و بربان اول بربان لندن بيسکر او ياق دوز دخی سار باغدر
 قال المأمون الخليفة لوانجر التفاح لکان راجا • يعني اگر انما
 انما سوا اولوب اقدی شراب اولد قبي اوليدک انما ناک زبکی لذتی
 کورد و ققوني لذت جاندر جوز • جوز اغاجی اولو اغاجدر
 و قوزک بلخی بربان کورد دخی قوزی بربان القلر کينه اند اصلا قوز
 بيمسه اند بربان قوز زهر فابل اولور بربان کسي حکايت ايتديک
 ملک ترکان دلديک بربان دشا هي هلاک ايتديک ترکستان ولايتيه
 دخی بيورد که بربان صدوق کورد بيلر و ايجيند بربان قوز چيردی صيد
 و بربان ناک طاز بربان بربان ترا زويله اول دوشمنه و بربان ناکيم
 هلاک اوله اول کسي ايد زبن ايتدم که بن بربان دنگه بوم بربان

قوزله دوز • ملک بيورد غايت عجب ليد اول کسي ايد قوزی بربان
 کون بربان بالغ اولدق او غلامک شد که کومسکر اند نصيحتي
 چيقار سکر ديسکر قايي يوقاجي اولا و اگر قوزی قابند چيقار سکر
 ساغجه پير اغنه صر سکر دخی ديسکر قايي غايت يوقاجي اولور
 اگر بربان دخی اغزندن سساکن ايجيه قوز دوز ديسکر دخی باجی
 ايجيه کومسکر کليسي بربان کون و بربان اغاخ اول عظيم بونک بربان
 همدان ولايتيند بربان قوز اغاجی کوردم شويکه طوغر و مستقيم
 انقامه که هر پير اعي بداعي سربرد مدون بکورد اللزنيک
 بعضی بربان ايشدی باشی وانک بود اقلر اوج طبقه بدي اول
 ولايتک قوز ايد کيسه بونک کسي اغاخ کورمش دکل که
 بونک حور سندن اول بوستان و ارد ز جمله سني بونک طاب
 اوزتر اطبا ايد قوزک باغي بربانک در و کيکی زهر دخی بربان
 کسي قوزی دوشد کورسه زخمه اوغرايه زيرا که قوزی صولخ
 ايجن و بربان **حشبه الجولان** بربان اغاجدر انک خاصتي بودر کيم
 باش اغر بيسنه فائده بي و ارد در اگر باشه اصه قوسکر و دوق

خسته لغنه منفعی وارد را بچسک لبوکی قمتلوا اغاجدر بونی
 یار شا هر خزینه کون صقلزرد که سنک ال ایبر شمر الحاء
 حرز ولایت رومن بر اغاجدر انک صیسی آفره زجن طوکسه
 گاه ربازا اولور دخی انک بمشی مضرعه ویر سکر منفعت ایدرو
 اگر بالله قرشد سکر کوزه چسک لرون قوت و نور ویر شج
حاما بر اغاجدر که زکی باقوت زکیه بکر خوش قعوس وارد
 دخی و بودر و مست ایدر و اگر ادویه فانسکر چکره فاین
 ایدر **حنظل** عرب ملکند اولور انک یاغنی ادویه قارلر
 سهال صغرا ایدر ای ممکن خطر وارد که بفر سقلر صیور قن
 اغاجندن بر بالکر چه بنسه اول زهر فاند هر کیم حنظلی کند
 کوزسه اندن سربلان بقر وارسلا شرنندن انک سرسی ارتوقدر
 زیرا کیم اول اده اول جماع ایدر اندن صکن **پیر الحاء**
خلیج سرکستان ولایتندن تا خوارزمه دکن خلیج اغاجی
 چوق پیرا کاغیضه الرحمن دیر لر یعنی میشه الرحمن دیکدر اول
 اغاجندن چنقلر و طبقلر دوزلر حدنک قین اغاجدر روس

ولایتند

ولایتند بر بونک اغاجدر انک قانی بایه و سکولر توزلر لر
 بعضیسی اولور کیم آکا مهر دیر لر انک قانی منقش اولور
 ایله صانه سین کیم بونی نقاش چین نفس اشدرا اول جنس
 عزیز قیتلو اولور شول کوزه کی مرکب بوحدنک نریمش
 پیر اغاجدر و مطیع دز که اندن اوق یونار لر انک باشنده طوعا
 یوایی اولور و دیدن قاقو تباعی اولور اول قابدن صنع اولور
 شول مومیای کی الدال الذکب بوچنار اغاجدر یارسه بونک
 پیرا غندن قورقور و کزکن دخی یاره سه دن قورقور که کله
 یا ورسین یومرده سین بیه دیولس کزکن دخی وارور چنار
 پیرا غنی یواسنه کوزر دار **شعینا** بر بونک اغاجدر دهلوی
 دخی اندن اولور استی اولور یا شلر و حجر احلر منفعت وارد
 انک بمشی معجون لر قارلر جماعه مقویدر دوران بر اغاجدر
 کور اندن قین بر قن اول قینی کسکر با شیلله صوبی اولور
 اینچند بر لحظه دوزیحی طی سکوک اولور انک اینچندن سنه
 دوکلور اون کی لک جراحیته اگته کره ایوا اولور انک اول

یا شیخ سبیلک نفاشکر و ورق نقش آید ز کز بعضی بی باست
لطیف اولور دیودار هند اقلینیک جامدرا ننگ سدی کند
سکر لری قوت کند در فلیه و لغویه فایده سی وارد در وسدک
بولند عی طاشی بآن پاره آیلر سید کله بکه چیقار را دچی قوز ناز
دمقوس نرا غاجد مضره بتر که جگر ده اودکی با ز و مسکر
کور در لانی اود صا نور کز و واد کز کور در لرا غاج دور تر
تیر کز کور در کز که کز و با نردس نیر اوت در اندن اوز غانک
ایلر لری کی چون مضره اگر انی نیر برینه بک پک سور سکر
دوستوز نیرا **الرفان** انار که مبارک میسدر منفعلوانی حت
تعالی عن شأنه حقه شکند بر آتمشد را بچند تحقیق کجی دانند
بر آتمشد و یا قوت کجی جابلر بر آتمشد و اچند التون
دنگو حری کجی سننه کز بر آتمشد و دچی صفرای ساکن قلز
براک قوت ویر و بار سه دچی انک دو شمی در اگر انار اغان
ادم اوره کز هلاک اولور واک طتلوا نازا غاجنک بی
از حق اچسه کز نیر که دو کسک انار اگشی اولور واک

اگشی

اگشی انار اغانک دینه بر اچیف بال دو کسه کز طتلوا وکه
بوسنه انار کز خا صینه سی در راوند هندستان قیلخی در
انک یبر اغنه سانج هند بر کز و بعضی اگشی اوز چن
دیر کز دچی دیر کز که راوند ریواسن اصلی در ریواسن شفقلو
میشد ر صفرای کیده ریجدر و دچی طوس اقلینده هر بر ریواس
اللی تین اولور طاعونه دچی منفعی وارد در اوند چن بگر کز
راوند تر کین چکن دچی فایده سی وارد در التیون بر مبارک
آغا جدر میسی استدر و میوشقد رساز کار در خنک مدخ
آتمشد ربونک اولو منفعی وارد و دچی شول قولنج که باغره
کزه طولشور بقلوب بدی چهمسی آکا فایده ایدون اگرا اول اذو
وار میسسه که اول اولو در لده بدی اول دیتون اول کیده **حکایت**
مگر بر کشی خسته اولو دشوار که اگشی هیچ در مان
ایده مد کز بو کشی هما کند و دن امید کسدی نیر کجه دوشند
کور دمی آکا ایتدیلر که عتک بلا ولا یعنی لانک معنا سیندر
وولا ننگ ندر بلدی اوزر که اولسون دیر کز بر کون بر عالمه

او غردی بونی صورتی اول عالم آیتدی که اول زیتون دریدی
 بو حکیمه خرقه ای دی که زیتون لاشرقیه و لاغربیه وارد اول
 کتی زیتونیدی اول عت اندن کتدی نجات بولدی دخی اول
 زیتون کلیسا سنک حکایتین بلدک که نه عجب درود دخی بلکه زیتون
 آغا جندن چوق شیر آغاج بوقدرود دخی دیرلر که شامدن بزیتون
 آغاجی وازدر اوج نپک بلدز که دورود زیتونک صغنه اصرط
 دیرلر شون آدمی هوش ایدر او بودر و بواسره دخی شفقتی
 و اردر سیدکی دخی اجر و دخی آتمکی زیتون برافسکر اول آتمکی
 چکان یسه بو حکیمه که زیتون مساکدر و صچان شومدر هر
 دانه که دکرلر هماغه اولدانه بتر ایلا زیتون دکرلر زیتون
 بتر غیر لسنه بتر زقوم بر آغاج دکریم صمغی بغایت برامزد که
 آکاسمقونیا دیرلر معده خراب ایدر شهوت کمدر اولدر حیدر
 بر آذ و بیه قمرلر اشغال صفر ایدر زعفران قهستانده اولر
 آکاجیلی دیرلر بمشین قشین کوزر انک قزل براق بمشی اولوز و اکی
 سکو جکی وازدرانی بر اعورلر و انکله التونی کا غده یازرلر

یا پسند

یا پسند درلر طرفا بلغونه دیرلر اول بر آغاج در شول وقت که
 سیاق قوم عاصی اولدی که الله تعالی انلره خشم آیتدی او دور
 با غلری بونلر که یا قدی انک بیزدن طرفا بیدی اگر آغاجین خوی
 اور سکر صیر و اولوز افغانیان حد و دندن بزلیغون نیشه سی وار
 اندن آغاجلر و اردر که هر بیزیک فاللیغی اون بیدی ارشد هر کیم
 اندن بر آغاج اوتسه بیز کون و بیز کجه الی اغرز اول قوم آکا
 عایتد عزت ایدر لر سجد ایدرلر و هم آکا بهن دیرلر و اولک
 میشدن ارسلان و بیز وازدر هر کیمسه که اول آغاج دینه واره
 بونلرک شردن آمین اولوز طرفا ویران بیزلر ده اولوز شول بیزده
 که الله تعالی انک خشم ایر شمس اوله عود بودر لودر لول و لوجری
 لزه بتر خط استوا دن یگا آکا هنج آدمی وازمز کمنسه کور دکی
 بوقدر که انک آغاجی بجه اولور و انک بمشی بجه اولور وانی دکر
 کوزر شمال جانیدن کمنسه بلز که انی بجه در اول عود که صو کوز
 آکا عود رطبت دیرلر اول هنج قوریم و بیزده قرو اولوز که اولک
 شهر کله یا قاهره وندن اولوز غایت ایوسی اولدر که مندلدن کوزر

صوبه بر قسکر با تیز و اوده صالسا خوب فو قمر و مجولر قسکر
 یوره کی قولند ز و هم انک قفوسی طولری کویه دن ^{این} آیدر و
 اژ تور و او متغالی کی کیده در العتیر بر صوا غاجنک
 پسدر بعضکر آیدر که بر یکا ز در دیکر دیند قینا ز صونک
 اوزرینه چیقار دخی قیشور بعضکر آیدر که دکر صیغریک
 تر کیدر اگر ترک اولسه رو ادر زیراکه مشک فان دن
 اما اول که صمغ در زیرک اولدخی رو ادر زیراکه یا پشی در و هر
 قوش و هر بریجی جا تور که قینا غین عینه اورسه انک فالور
 اول سبیدن عینک ایچیدن دیناف و پیچه چوق اولور دخی بر بالی
 و اژ در که اسکا بان دیر کز ایچون ایش او زون و اژ در اکر
 بر ذره عینر سیه اولور عینک جان و کولکه نفعی و اژ در و اگر اول
 دورن کیشینک بوزنه سور سکر کرک کینه کله و چکر و معدیه
 و دماغه قوت و بر العرعر بر دلو اذخ اغا جدر ائلور و اژ
 اولور و انک یمشی اسی اولور و هم اولقدر اولور که جوزی اکر
 پسکر فان اشدر و او غلا دوشر اکر جوزی انکله قینسکر

قولاعة قوسکر صاعری کیده العناب بر اغاج در او یوزاق لور ایدر
 یمشی اصلودر قانی صافی ایلر بز کون بر قاضیه صور و لکر که بر او کوی
 بغز لوق قانی صویکی اق اولدی نه دیر سین دیدر قاضی آیدر مکر
 اول عتاب یمشدر بز کون کرو اول او کز استی قاضیه کوزر
 آیدر او کزی ایشو کشینک او مه کردی اون بمن عتاب بریدی اوده
 دورم بس قاضی حکم ایدر کدن صکره قاضی آیدر که بنوم دیر
 صواب چقدی غرض بو حکایتدن اولدر کور عتاب فان صافی ایلر
 تسکین قیلور العناب اوزم بر خوش یمشدر که انک پیچه در لور
 خاصیتی واردر که ایرق یمشدر یوقدر و در شهر دن بر اغاج وار
 که بر بیل انن اوزم بر و بر بیلارت بو بیجی برودخی اوزم اغاجی
 اول وقت دکن کک که ایک اون در د اولانه او جندن
 کسکر و نه دیندن کسکر بلکه اوزنه سندن کسکر اکی او جی
 دخی صیغری سیکه دولور و بر هزار دار و دینه دو کله و اوشنه
 دو کله دینه نخود اکله و اکر اوزم اغاجین یا رسکر شو بلکه
 فاین قوبار مسکر ایچیدن کی اوز جگزی کیندر سکر کر و برک

صر قوسلر شوکت قابله بوخی تربیب استلر انک اوزمینک چکر کی
 اولیه وهند وستاندن بر اوزم اولور اسهال ایدر سبب بودر
 اول باغچلر انک چبوغنی یراز لر دخی ایچیدن اوزدکنی کیده زر
 ایچینه سفور نیاطولد زر لر دخی بیز دکر لر اوزم مسهل اولور
 ویهار ده که از مک چیغنی کسکر انک دبسی بر سکر دخی ایچیه
 قوجا کر دکی قوسلر دخی الی باجغله دوستلر اندن قبق اغاچی
 یته بئش ویره اول وقت که قباغی بجغله کسجک اوزم شیر سی
 اولاموند شهرندن بر اوزم وار قرا هر دانه سنک ایچیدن بر دیا
 دخی وار طئلوا وهوقا بلوسبب بودر که انک اغاچی یراز لر
 اوزونی کیده زر لر دخی ایچینه بر ایجه جک اوزم طلال صو
 دخی برک صر زر لر بیره دکر لر بویله اولوز بوجمله نوکا در عالمند
 بلکه هر از مک هر بولا بئدک بر شکل اولور ربین بر اوزم
 اولوز هر سلفه بر فویجه بر کئی ایدر ایکی کئی کوزد فر اغاچی
 چکنلر نه اوزمشکر اوستندک بر سلفه اوزم ودخی بلکه
 بیت المقدس بر اوزم اولوز که هر بر دانی اون بئش شقال اولوز

هر ون الرشید حجه وار دیکه اکابر سلفم اوزم هدیه کورد بکر
 بر دویه اوزمشکر دخی صنفا ده بر دزلوا اوزم اولوز اکا میختم
 دیز لر و بر دزلود دخی اولوز اکا جموخی بر لر انک سلفمشکر اوزم
 و بر دزلود دخی اولوز اکا دوالدی بر لر که هر بر سلفم بر بالین
 زنی کئی دوهرد آنه سنی ادم بر بیجه کن اصرور غبیرا کن
 بر اغا جدر طغانه بر بئش قابصد قرن بئسکر و یورکی قوت کند
 چچکی نک ققوسی عورتلرک شهوتین قوبارد و هر کئی که انک چچکی
 کند وده کوزسه دخی بر عورتک نایته وار سته اول چچک
 ققوسی اشند وکی ساعت عقل کیدر کر کسه بکت اولسون
 کر کسه قوجیه اکا مطیع اولوا کر غیر انک کلنی عورتک اندامنه
 دوز سکر شهوت غلبه این **فلفل** بونک اغاچی بولک
 اولوز دبدن صوا کسک اوزم دینه کسه وار مرفلفل بیل دوز
 دخی صوا ایچیه دو کور صوا اولور کلوز دخی جمیع ایدر لر قبتا دکر
 اندن او توری قبتا دکر لر دخی برده اکسکر و فلفل قیشدن تا یاز
 ایچینه بئش ویر قشین سلفم سلفم اولوز چونیم کون ایسی اولوز

دُو كُور دَخِي اُول سُوْلَه فَا لُو رُو دَخِي كَسَه اَكَا مَالِك اُول رُو سُوْلَه
 اَز دُو رُو بَر اَق فُلْفُل دَخِي اُول رُو اِن اُو دَه بَر اَعُو رُو كَر بَا نَمَز اُول دَخِي
 خُو بُو دَخِي دَر بِي لَكِي سِيَا كَن فِلُو رُو و سَهْوَتِ اَرُو قُو دَر دَخِي
 صَرَعَه و فَا لَجَه و لَفُو يَه و رَعَشَه يَه فَا نِي سِي و اَر دَر فُصْتِق بُو دَخِي
 بَر خُو بُو مِشْدَرِكِ لَطِيْف فُغُو سِي و اَر دَر بُو نَك اِيچِي نَك لَطَا نَتِ
 نَه بَا دَا مَن اِيچِي نَد و اَر دَر و نَه اِي رُو عِنْدَه و اَر دَر بُو نَك طَبِيْعِي
 اَسِي دَر و مِشْقَدَر قُو تِ و حِيَا تِ اَر نُو رُو رُو هَم بَر خُو بُو فُغُو سِي
 و اَر دَر بُو نَك طَال لِي زَنَد دَلِي كَن اِي لَر لَر اَن دَن مَز دَكِي چِي قُر كَر
 و مَز دَه كِي دَخِي مَعْدِيَه فَا نِي اِي دَر و دِمَا عِي يَا ك اِي دَر اَلْقَا فِ
 اَلْقَرَعُ فَبُو دَر بُو نَك اَغَا جِي ضَعِيْف اُولُو مَشِي سُو ك اُولُو خَسْتَه
 دَخِي فَا نِي سِي و اَر دَر و هَمُو كُو لَكِي خَسْتَه يَه فَا نِي و بِي رُو نِ سَن بِي نَك
 عَلِيَه اَلسَّلَام دَخِي بَا شِنَه كُو لَك اِي لِي ن فَا عِي دِي اُول جِهِي ن دَه هَا
 بِي رِي دَه مِشْدَر خَا سَا نَن بَر جِهِي رَه و اَر دَر كِي اَن دَه هَر بَر فَا عِي رُو
 دَوِيَه اُو رُو نِي كُتُو رُو مِضْرَدَه بَر دَر لُو فَبَا ق اُولُو رَا كَا بَا عُو رُو
 دِي رُو كَر مَقْصِد اُنَك تُخْمِي بَعْد اَد دَن كُتُو رُو دِي اَكِي اِي بُو كَلْمِي

اَبْتَدِي لَر كِي هُو اَد ن دَر دِي نِي كِي بَر مَر اِي ن هُو اِيَه اَبَر شَمَر مَر نِفْل بُو
 دَر نَك بَا ز دَه بَر مَسْنَه بُو نَك بِي دَكِي بِي رِي كُو رُو مِشْقَدَر اَمَا بَا رُو
 و اَر دَر كَر اُول دَكِي نَر كَن اَز نَد اَلنُو لَر و كَشَلَر بِن فُو رُو كَر كِي دَر كَر
 بَر كُو نَصْرَه كُتُو رُو كُو رُو رُو كَر اَلنُو لَر بِي رِي نَد مَر نِفْل و اَر دَر اُولُو رُو
 كِي دَر كَر مَر نِفْل مَبَارَك دُو اَر دَر و فُغُو سِي بِي ز دَر و جَا نَك مَلِكِي
 و مَوَا فِقْدَر اَد وِيَه كَره دَخِي زِيَا دَه قُو تِ و بِي رُو اَلْقَتَا اَكْر
 خِيَا رِي اُو رُو مَق اَسْتَه سَلَر بَر خِي قُ صُوَا و كِنْدَه قُو سُن كَر اُولُو صُو
 كُو رُو دَجَه اُو رَا اُولُو رَا و اُولُو صُو يَه كُتُو رُو وَا كَر خِيَا رُو خَمِي ن سَمُو يَا
 اِيچِي نَه فَا نَسَكَر اِيچِي سَلَر خُو ش اَسِهَال اِي ن خِيَا رَك تُخْمَر سَر دَر و رُو
 بُو رَك اَبَر سِي ن سَا كَن اِي دَر و مَشَا تَه لَرِي يَا ك فَا لُو رَا اَلْكَمَرِي
 اَر مُو دَ لَطِيْف مِشْدَر بُو رُو دَخِي فَا نِي سِي و اَر دَر و اُول بَلَك اَمَرُو
 جُو ق اُولَه بَا قِي مِش اَز اُولُو رُو غَا لِبَا مَنَه و لَا بِي نَد بَر اَر مُو دَ اَغَا جِي
 و اَر دَر هَر بِي لَ بَا رُو فِش مِشِي ن و بِي رُو بَر سِي ن بَر اَد مَ بِيَه بَلُو رَا خُو
 اَبْتَدِي لَر كِي اِنِي هُو دَ بِي غَا مَبَر عَلِيَه اَلسَّلَام اَكِشْدَر دِي رُو كَر بَر كِي
 اَر مُو دَ جُو ق بِي سَه قُو لِي ج اُولُو رُو دَخِي عَبَا سِي اَز مُو ك بُو رُو كَه فَا جِي

وازدرد **الکبیر** کبیر بن میا راک او تدر او لوطلا مع اردرد و هم
 طعما مشکور عما بن نبات آیدر بادشاه روم فاینه وازدم بگا
 خزینه سنی عرض آید که بزرگبید لوصندوق کوردی اچما بچیدن
 بخرطفا اغاجین چقار دی بن آیدم بوشوم اغاجد که سببا قوم
 عذابند بنندی و بزم شهر قومی بونی اوده بقا ز ملک آیدر
 بزم ولایت بونک دو توفی حسنه لقله فاین آیدر و بر النون صندوق
 دخی کورد بیلرا بچیدن بمرغ دانه کبیره چیمه دلرا آیدر زیده بونک
 عزت وازدرد دخی آدیویه کره قنار لر حال بود که خراب بزرگد
 بترانجی **الکافور** بونک اغاجی جزیره از کند بزرگد انده اولور
 بغایت بویک اغاجلری اولور انده قبلان لر طور اعی در و انده
 وازما سی غایت دشوار اولور و دخی کافور انان صمغدر
 اما کسته بلبر که اول بجه اغاجد ز مکره کو کر چین و با طغان
 سببندن بولور که شول یا ز استیلرند طغان و کو کر چین واز
 انده فوناز دخی قنلرین اجر کو کستی اول اغاج کرا و ز رینه نور
 دخی با تور اول اغاج صوغندن او تری صیا دکر اول قوشلر

کوردی

کوردی بکن اغاجی بلور کوردی اوتله انا ز لر نیش آیدر لر تا که اول
 سبباغ یکید جل کلوب بوله کوردی کافورین آله کوردی بزرگ
 انک طهری اولد ز کیم ابی ارا قدن اوقله اوتب دلت دلت
 آیدر کدی بونی چقه خون و بزرگ کوردی شهر مند و نین بزرگ
 انده اولور دکر کار زدن و اشمشمه که یلان کوردی اولی انک
 بداغنه طولش کراستدن قاجوب تا که انک صوغی اندری فرح
 آیدر کشتن بزر بوجه اغاجد که انک فالینلی قرق آرشدرا بی بکری
 بزرگدی بزرگ وار دی اوده طیاره اولد کشتدی اش خانه
 او کندن دخی اقلر خیز و بزرگ که خوتک ایگا کشتن و بزرگ
 دید دخی بزرگ کوشک دزدی و جمشید و افریدنی انده انک
 او زدن نقس آید و دخی بو کوشک دمردن بار و دزدی کاشی
 کشتن دیواد بزرگ بو خیرتر کستانه وارده اینر شدی ملک ازجا
 که پادشاه تر کستانه بکا فانه با زدی آیدنیکر ای ظلم دخی
 بقدک و دخی بغمبر لوق دعوسین ایتدک دیدک سببند کشتن
 اولد اول کشتن آرته فالده ناوشروان زمانه دکن نوشروان

ابی بقدی اللوز باد از مبارک میسدر ولایت مرکه ده بغایت
 عزیز در شول حد که باد شاهک بر قری و اردی ابی آره و برید
 دخی بر التون حقه به اوخ دان با دام قویدی بلاجه و برید اگر چه
 کورک حدنه دخی بر مش اولاکر با دام صند و رسلر شول
 که ایچنه زخم ایشلور میلد که کز با دامینک قاب بغایت یوچن
 اولاشونیه الله صتا **محمم** بود دخی بر دزلو از مد ر شهر ضغاد
 بر هر نر سلفه بیوک و غایت طتلو اولور از مر مبارک میسدر دخی
 تعالی ادمه ابی هدیه و برید ابلیس علیه اللعنه حسد قلده ادمه
 اوغر لیدی ادم ملول اولکه ایکنک ار آسندن قسنت ایلدی
 ابلیس یا ربین الدی ایدی دخی دینه بول ایتدی اندن قر اولور
 بتدی اندن شیخی اولدی اندن صکر بریمون اوزیمه قصدا ایلدی
 ابلیس لای اولدرد انک قانی اوزم دینه اقدی و بر کون بر
 دخی ات قصدا ایلدی ابی دخی دیکدی فان اوزم دینه اقدی
 و اوچنی کون بر آسلا قصدا ایلدی ابی دخی دیکدی فان اوزم
 دینه اقدی بو سبیدن هر کیمه شیخی اچنه اول میمون کی نشاط

حاصل ایدر بر زمانه نصنکه فریاد ایدوب ات کی چاغور و بر
 ساعت نصنکه صواش و عربان ایلر آسلا کی دخی ادمه
 علیه السلام کند و بخشی دیکدی اندن کمر و سرکه و قور ازم و کسند
 حاصل اولد و دخی دیر کز که صغاشه نرین نیش در لو اوزم اولور
 بری بریدن لطیف نر حین نر کسیدر بر خوب حجکد ر سفتلو
 عقل اوزور قال جالینوس من کان له رعیف فلیجعل نصفه
 فی الرحیم فانه یراعی الدماغ و اللعج یراعی العقل یعنی دینه
 اولور هر کیم بر کز که سی و ار شه انک یا ربینی نر حیه
 صرف استون که نر حین دماغ سقندر و دماغ عقلی صقندر تقر اط
 ایدر نر کس ما دانکه یا شد فرایند سی و از دز چن که قوریدر فایند
 فالمز دخی ایدر کز که بر د جویدی نر کسک دینه دو کسندر دخی
 صواز سکر نر کس کز که کوز اولاکل حرما اغاچی
 مبارک اغاچدر انک قاسمی طوغرو اولور و حرما اغاچی از ککلو
 و دیشلو اولور تا حدی بر ککدن دوشسه اشلا میسجه
 حرما و بر مز ابر ککدن طلغیدن دیشسینه منی و ار رشو کک

او غلا فرزند بچه طوغرسته طلغ دخی اغاجک اور ناسند
ایله طوغر دخی بسند بیسی اولور وقتی که انی کیده کس
اول اغاج اولور قننی دانی کس کسه یرینه بر دخی تیز آدم
عضو کی در یعنی وار قبل کی چکر دیک او زرنه بر نقطه
وار اندن تیز کس کس دس بر حرما اغاجی وار در که اکا
نخل مریز دیر کس عورت نفساس وقتند بوندن بسه اغلا
شیرین اوله حرما کی ودخی دیر کس کس اول اولیتد بر حرما
اغاجی که اکا باهن دیر کس کس مریز حرما سی بر عمان اهل
جهد ایدر کس که انک دانه سنی اله کس کس لیکن تیز بوخا
سنجست ایدر حرما انعامیدر الله تعا حصر لریک اهل اسلا
بتر کفار اقلیمده اولمز نه جسدده ونه بوندن تیز جان ونه
هندده ونه ترک مکر بر برده اولور اینجق که ان دخی
لشکر اسلام دگی بر بچه دانه ودخی چوق دانه دشمن
در کافراقلیمه تیش در واک حرما اغاجین بار مدین
آوا ورتسکر دمر منور ودخی ارما قلو اولور صولر کلینی

کافرستان دن چقر مسلما نلق اقلیمه کلور عاصی سویندک
غیر بی که اول مسلما تلفدن چقر کافراقلیمه کیدر اندن
اول اجلدن اکا اغا صوبی دیر کس **نار جیل** هندوستانه
فور در انی دو کس کس او زرنه صو صیاز کس کس کی اولور واکر قور
صوبو صیاسک ایراق کی اولور انی اچسکر کد و دانه دیر کس یعنی
نماز بوری کیده ر دخی انک قابی کس کس دوزر کس کس باغلا
اندن اثر و کس غیر طوز لو صوده چوریر اول جرمین اکا کس از دیر کس
اول نار جیل سیلا هط جرمین سی دیر کس اندن بتجا نوزر انک
صویندن سرخوش اولور دخی صیسا دن اولوزر دوتر کس ودخی
انک بند وکی بری کسه بلز انی صواد مسی کورر صو کار زنه قور
اکا عوض دیر اولور کسه بلز کی اول د مری انک بند کس الهاء
هلبلک شهر کابلده اولور اول وقت که امیر شمشدر اکا اصغر
دیر کس واندن صکر که امیر بشور اکا کابلی دیر کس و اول که اغاج
باشنده قورر اکا اسود دیر کس هلبلکه دوائ مبارک و نافع دز
ای بچه معده لزم خراب اولمشدر اول اصلاح ایدر و ما لحو یاد

دخی قوز تارز ادم و اعضا به قوت و میرد طعام سیکر ایدر لیم
ایله و زمانه برید عا داید نمشد که کون بر درم هلیله بریدی
یکت اولد و دخی دشلری بندی بو معنی محالدر اما صحیحی و قوی
زیاده ایدر بوقرانک منفعیتد هیچ شک یوقدر اورد کلد رلو
اولوراق و قزل صا روز اولی و قازسی اولور جمله سی خوش کلد
بلان و با فی حیوانات اسی سوز کر بلا در آنج ده ا یوکل اولور هم
باز و هم قیش و اگر اذن چیرر لر شه کیمز و مد هل بن بحر استیر
بر کلد ن جمع ایتدی بر نسته قودی که الا جقه دکردن بر اورد چند
بوکل کویندرد بونا در در ارمیند بر کل اولور صا رو ایچی بر قان
کیدر و استمای دخی کیدر و هر کیمه ققوله بکر و صا رو لکر
اولور زعفران دخی بوکل ایدر دخی هر کیمه نسه بکزی قزل اولور
و اگر کل یا عین چنوک بوزینه دور شکر فی الحال اولور و اگر
تانه کلی صباخ ابلد و وقتن صول الیک اوج بر مغله آرشه کون
سورسه اول کشتن کوزی اول پیل در د کوزیمه و دخی بورک
قوتله و هم قابض در و قبضله اسهال دخی ایدر بروج بر اعا جذ

که ارانده اولور بزدن چیقار ادم صور تین اولور کینولری
اولور و ققوسی ادم ققوسینه بکزارانک شربت قالد رانی
هر کیمه بزدن قویر سه اولور پس آکا براب با غلر لک دخی
اول ایلک اوچی بر ایته بغلر لانی چکر قوبا رر دخی هما اولور
و بعضی اولور که اون آرش بوی اولور و دخی اول و لایتد اوت
اولور کیمه بر کشی آکرانی گندوده گورسه کلو و اگر بر افته
اغز نو ادر رومک توار بچیند او قمشه که اسکندر حد شانه ابر
بر اولور کوز کوزدی دلدی که لک لک چکدی چون اول
دریانک ساحلنه ابر شدی بر اواز منکر ایشندی شول
کوک کور لک کبی قور قدی اسکندن ایتدی لکر بونن بر منشه
و اردر و قات پیلر دخی دائر آرش ایدر که پیل اسپنک اول
اغا جلر برینه سوز شور بو اوز اذن چیقار اوله دیدر و دخی
اول اعا جلرک باشندن الله تعالی قوشلر بر اتمشد هر بری
بر لطیف صورتن و بر لطیف رنگه و ادم صور تین هیچ اول
منشه دن کیمز و هیچ اول پیل لردن دخی چکر لک اسکندر چونک

اول ساجله ايريشدي تيركشي ويزيديكه اكا خبركون اول ميشد
 چونكه اول كشي اول ميشه يه ايريشدي اكا برارسله قصبه ايلد
 اول قانچدي آغاجه چقدي درمانيه قاندي اشغاده آرسله قور
 ووقاروده بيلدن تاگاه دكر دن بزوش كلدي بونك قاتنه
 بوكشي دفي الحال انك آيا غنه بايشدي قوش بوني الله اسكندرن
 قاتنه كورددي بوكشي اسكندره خبر ويزيديكه بوندن الروايرق
 بول بوقدر ديد امدى بونك كشي حكايتلر جو قدر اما بوشو
 كه مشهور دراني دكر اين كور فيصل دهخي شول مجهول آغاجلردن
 كيمه كور مشله راين لمر ان شاء الله **فصل في بحاي الاشجار**
الجهولة الغريبة براغا جدر كمين ولايتن بتر انك سوي دمر
 اكا صباح البكوي بيزكر هر چن كه محرم اي كلسه اول آغاجك
 صوبي آقرو اول صويله قاندين طولدر دكر و اول اي چكسه
 دو كور نوا در سرنديب ولايتن بجزير و آردن انك اورنا
 برفرا صو چقيرا اوليرده ايو صوا اولمز بس اول جزيره ده سكو
 قيشي و قلم چوق اولور و هم انده بتر اول قلم لرك ديني دكر كرهخي

الذن زلال كيني صو چقير بونك عجب حكمت وازدركيم اول
 قمشلر قره صوا بچرخوش صو ويزور بونك مثلي بلك دز بونك
 صوبي اولور صا في صوبا غدر **شجره** مغرب ولايتن
 دكرده براغاج ظاهر اولور وقت كرده بركز دكر بوزنه كلور و هم
 بلورده اول در ياده اولور اول آغاج صوبوزن بركلك بفت
 او جزلق اولور بادشاه مغرب بركز اني دوتدي زنجيره بربط
 بغلي قودي بربچه كون انه جورندي دوردي و صكده اول
 زنجيري اوزدي بلور سزا اولد كندي بركون مشرق طرفند
 برفورم كلدي ملك مغرب بونلر خبر صورده شهر لرندن بونلر ايد
 والله مشرق حدنك بركريا واردر اول در ياده بربغا واردر
 اول بغانك اوزرندن براغاج بيش دراق سكو كدن اول آغاج
 بلورمز اولور كيد زينه صكده ظاهر اولور شهدي بيه كيشدي
 ظاهر اولد اما بيلدن برك مردن قوشايي واردر بلزر كه حال
 ندر ديد كره انك احوالي بادشاه شونيله ويزدي بونلر **شجره**
 كين براغا جدر كه هر جايب اون ايكي فرسنگدرا اكا معيون دير

یش طال واردر و آنکه بجه در لوفوشکرا اولور و دخی یلده بر
 گز اول اغاج کندورین دیره در آندن جوق فوش ترسی آیدر
 اولر کزه جوق کفایت آیدر نوا دمر کیمناک و لایتنه ه
 صووق اولور آندن بر اغاج واردر هر کیم اول اغاجک دینه
 وارسه ایسندن در کز واکر آندن اون ایمر اراق دورسه
 صوقدن اوشر واکر دینه اود با قسکر بعمور کلور بوکت
 غریبیدر شجره العصاره بر اغاج در صخره در یا سندن اولور آنک
 اوستنده بیوک بیوک بیلانرا اولور دخی آنک طالندن پیر قلربی
 دو کز بر قاج کوند نصکن اول سرجه کز اولور اوچار کیدر
 حکما بوند دیش لردر که بو بعید دکندر زیرا که باقله سکن
 اولور اوچر کورور در شجره بر اغاجدر خیر و لایتنه که سنجاب
 اول اغاجک اوستنده او تورر و آندن پیر و فوش واردر که
 سنجابی اردر بوز نیله و سنجاب اول فوشدن شجره حسنه
 الفرج بر اغاجدر ایلان بیدر آندن بر فوش اولور اول بلور اول
 اغاجی آنک باور سنی دونا زلرا یکی ایما غندن بغلی قوز کز دخی

اناسی واردر اول اغاجدن کوز دخی الحال باغی ششیلور شجر
 بر اغاجدر آنک صمعی قطر آندر آنک طالی کز کز آندن صور اول
 اولور و طران اولور کز خوشو کدر اولونک کوزه سنی صقلر
 خراب اتز شجره کازو بر اغاجدر کز مانند آنک دال کرمی هر
 بری براب کیدر اشفا صار قمش اوغلتلرا نکل اوینار کز ویشک
 نه اصیسی واردر و نه زیانی شجره گاوی دیر بر اغاج واردر
 که آنک بر اخی ایچی اولور و آینه دونا آنک بوزندن فان چیقار
 اگا اود کار ایلر کز کز آندن حاحدر دودر کز اود اوستنه
 قورلر بائمز بو عیسی در دیر کز ^{طافا} شجره خوار زم طرفنه بر اغاج اولور
 آنک بر پیری دلسکر بال چیقار بر تمز بر کشفه انی یسه مست
 اولور بو عجب کدر الله تعالی نك قدر نندن هیچ حکیم
 بر قطره صوی یوقار چیقار بر اغاجک کوکلربی کوز صوی
 کند ویه چگر دخی اغاجک یوقار و سینه ویر بر نامیشکر
 حاصل اولور شجره مغرب طرفنه بر اغاج واردر آنک بیسی
 بونک یکی اولور عوز نلرا انی بونک یکی اگر کز و کولمک دوزر کز اول

چچکلنوز و آندن صمکه شول چقه کبی پیشری اولور اچی طولولیک
شجر هندی وستان دهر اناج اولور اناک اوستند طوطیدن
 آرتوق نسنه ویه قوش قومز هندی وکرا کاسجه ایدر لکر دیر لکر بو اوجوق
 اناج ایدر بو قوشکر دخی اوجوق قوشلری دیر لکر واکرا اول اناج
 ایزسه بر قزل صو چیرقان کبی شامک بر اناج اولور توت اناج
 کبی اناک بی اناج ایزه کبی نیاز اکر کبی اکر اوزسه اناج کونیدر
 چونکه بی اناج دو کلسه نابید اولور و بر اولور اناج اولور هندی اناج
 اناج کتر لکر فور دیر لکر دخی دکر من لکنه بر اناج لکر صوا اناج اناج
 یا اولور صمکه چیقار لکر بار لکر اناج کچه اناج اناج کبی نیاز
 ایدین ویر لکر بر نجه فر سنک پیردن کور لور اناج وکرا اناج
 ایدر لکر بو اولور اناج اولور دیر هندی وستان کلسند اولور اناج
 اوجدر همین اما بایلک جوق اولور اناج اناج اناج اناج اناج
 ایدر و العنه علی قائلها **التی رکن** که صفت ایدین دمر
 اناج سونلیم **الکرم السادس** فی الصور المنقورة المنقوشه
 بلکه عالمه جوق در لور صور تکر ایدر لکر و هم اناج اناج اناج اناج

ناک خلق اناج ایدر لکر عبرت طوته لکنه که و هم ستمار صورتی شید
 دزدی دخی کیزی اناج کور دی اناج اناج اناج اناج اناج اناج
 بکابر خبر ویر دیکر ایدر سن دخی و اناک دخی اناج حرکت سنا و سنا
 دیدک اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج
 لکر اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج
 لیکن غایت اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج
 نفس اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج
 غصه لکر کور دی اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج
 چون کیدر مزیسین دیدک اول اناج اناج اناج اناج اناج اناج
 کوردم که جهان خطا اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج
 و دخی بونک اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج
 و فنا در لیس چیه شاد اولور و بوند نضک اناج اناج اناج اناج
 اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج
 اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج
 اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج
 اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج اناج

نظر آنکه در دوزخ می بود و او مقدر آن بود که
 آبرق بقیام برید اول به خبر و برید آید که زینهار الوکی حکم که
 عالم اولوب آهول اولوق بکدر جاهل اولوب صالح اولوقدان
حکایت آید که ملک عجم بر منصور و بر منجه و برید که جان که
 وان که بیغمید که صورتی نفس این که وهم طالعین دوت که دخی کل
 بوکا خبر و بر که چون که دوند که کل که ملک عجم صورت که یا منجم
 منجه بلد که دیر طالعین منجه آید جمع جان بولدیم که حالین بکم طالعین
 دوت و اول نقاش چقدر دی نفس آتش صور تین ملک او کند
 فودی ملک عجم الد اول صورت بصد و عی او سندن فودی که صورتی
 تا مثل این اول منجم دخی اول وقت اسکا نظر ایله اندک
 بر حکمت اکلدی آید که ای ملک بونک حکمی و حکمی عالم ایچید که
 لسترد ما داف که دنیا با قیدر باد شاه آیدر سربله نه بلد که کیم
 حکمی آنک یوجه لسترد منجم آیدرین واردیم این بر فرمان کورمدم که طالعین
 بلم آما شمدی سن بوند آنک صورتک یا صد و عین او ذریه فودی
 اندن بلدیم کیم اول جهانن یوجه لسترد و هم نه کیم دیدن شوله اول

و الله اعلم صور الانبياء عليهم السلام شعبي روایت آیدر آیدر بوک
 الصديق رضي الله عنه بي رومر باد شاهنه و برید بر جماعته جوکم
 قيصر قوسنه کلدک تکبیر کور دیک بر قيصر کشتی و برید اول
 کشتی زنی الذی کلدی بر قيصر کور دی آنن دخی بر اجستان آید
 ایکی آیدن صکن بر آیدی بر خلوت بر آیدر شول نه سوزدر که کلد
 آیدر که آیدر که الله اکبر دیدک آیدر که بوند ایش برور آیدر که
 بر آیدر جنک تاسیدر آیدر که هر مفعی آود آیدر سکر او بر مفعی
 آیدر که ندن آیدر که آیدر اول کونکه سربونکه آیدر که سربونکه
 اجی باز آیدر آیدر که بود و ستر او بر یا زمر که دوشمنکرا و بر
 بر آیدر که رسولکرا احمد مدین آیدر که بلی آیدر که صورتک
 کوسد در رسم بلور مسرا آیدر بلی بلور در دخی بر صند و واجدی
 ایچدن بر حمر چیقار که این ایچدن بر صورت چیقار دین آیدر بونک
 صورتی در آیدر بوا دم بیغمیدر صورتی در علیه السلام و اندر صکن
 نوح صورتی چیقار دی علیه السلام و اندن صکن حمر که بر آیدر
 محمد رسول الله صورتی چیقار دی علیه السلام بر این کور بیک

نكبير كوردك و دخی آیتك كیم بوضورت بزیم پیغمبر
 صورت بدیدك بوندن ملك آیدر بوضورت كی دایمال پیغمبر
 عالمی سلام نقش آیلشد بونلر حوضورتلر دوجونم بونی بلدك
 بلد و كیم سرك پیغمبر كی حق پیغمبر دوجونم دودی دخی آیدر
 اسك ایمان كوردم ولیکن لشكر مدن كزلریم ذیر بوندن
 صكوه واردی بزه خلعك و بری بزی كوندردی حکایت
 رومیته شهرند بركلیسا واردك انك اورتا سیند بزم
 درك واردك اول درك اوزرنك بزلو صورتی واردك
 دویه بنشد و ولیدین مسلم آیدر بن اول صورتی صورت دگر
 نه صورت بدیدك رومیته یا بن صون پندروهم بونك بر
 وارد بدیدك دیمك اولورك بوشهری كسنه المیسر مکر
 اول لشكر كدویه بوزر اول و دخی آندلشد بونخلین
 صورت وارد رطارق بن زیاد چونم آندلوسی الدی آندید
 او كوردی قیوسك بکرمی دوت پیرده گلید اورمشلر
 آندلوشك قموخرنه الدی اول قصد آیتدیم چه راهب گلدلر

مبالغه

مبالغه آند ایجدك دیدك بوزر او ایچند مال بو قدر پس طارق دخی
 ترك آتدی اجمدی چونك نوبت كذریقه دكی آندلوشك
 صوك بادشا هیله اول اوی كوردی آیدر البته بن بونی اجر مرزا
 اولانلر جمع اولوب بیه منع آیتدیلر دیدك آله دوت بونك
 اجمی طولو آلتودر بزر سكا ویزه نوردك سن بونك قیوسین
 اجمه بود و زنه جوق سیغی آیتدیلر قبول آتدی اجم قیوسین اجم
 ایچر و كوردی كوردیکه بز بوش او ایچند دوكلر نیش عربلر صورتلر
 یازمشلر و بایه كی اللرنك و سكو كی فوللرنك و دخی اول اویك
 بر دیوارند یازمشلر هر بجز که بواوك قیوسین اجمه ك عرب
 لشكر آندلشك فتح آیدر چونك كذریق بو حالی كوردی عایت
 پشیمان اولد بیه اول اوک قیوسینی بعلدكرو آیتدیلر که هر
 بادشاه که بوند ایرشدی بركلید بو قویه زیاد آیتد او سن
 قیوسین اجمك خراب آیتدك بوند نصكوه سهل زمان چكدی
 عرب لشكری آندلوسی فتح آیتدی لزیق دبلدك و لشكر اسلام
 قرازدوندی و الله اعلم حکایت قسطنطینك بزمیدان وارد

انك چون سینه یارو ایلشردر ایچده اوج مخکمه صورت
 واردر برسی بر معین قولایغه قومشدر اول بلال حبشی در که
 اذان او قورونیر اولو خوب صورت یازمشدر در که احرار نواز
 پیغمبر در هر کیم اول صورتدن عضون کیدرسه ایکی
 بخشدر برنجشی عالمک هلاک ایدرو ایکی عضون کیدرسه
 عالمک دورت بخشین یقاروانک قرشوسیند بر اولو صورت
 یازمشدر در آینه بر حربه وار که اول حربه بر بیلا نه اورمشدر
 ایدر لر که بر صورت علی بن ابی طالب در کرم الله وجهه اهل
 قسطنطنیه اول مقام صقل لر و قیوسین بلور سیز ایلشدر در که
 کسه خلل ایزر کوسون دیوسالو بن عبد الله ایدر بر ظالمو پادشاه
 ابر شدی آند اول صورت بر کورزا ورد اول ساعت بر بند
 او تویک کشتی طیراق آنتند فالدی اهل قسطنطنیه ایدر عالمک
 معمور یعنی بر جماعتی که در دیر کس زیرا اگر بو صورت نکر فوجی اولور
 سوز که صیبا لر عالم خراب اولور دیر کس صورت النبی علیه السلام
 ضنون بن فوفیل دیر کس بر کشتی وار که انک او علی شغده قومی

استبرکله الذیلر کند لر واردر کس اینی بر قومه دخی صاند لر
 اتفاق آند جرع معدنه دوشدی بر مدت آند فالده بو اثناده
 فریق اولد بر مدت بر کون بو قوم ایچیدن بر غلبه اواز چقد
 بغایت شادمان اولدیلر بر صورتد مکه سینه اولد شاد اولدیلر
 بونلر ایدر لر که زمانه بر کس بو معدن دن بر صورت چقارد
 اول چقیق ایلور او جزلق اولد چوق زمانه بر کیم اول چقمانشدر
 شمدی چقدیکه بو کوندن کور و تمام بو زبیل او جزلق اولسه
 کسک در دیر کس آنتد مکه اول صورت کسبه کوستر لر
 آنتد لر بی کوستر لر ولیکن شمدی ایلدیلر پادشاه سر آینه
 کیدیلر بندخی آند واردم کوردم اول صورتی بر التوت بخش
 اور زینه قومشدر او سینه مشک و عنبر سنا چمش لر و ابر نسیم
 برده لر اصمشدر و شاد لقلر ایدر لر چون کیم پادشاه کله حجاب
 کوردر لر بن دخی اول صوت کوردر لر بن دخی اول صوت کوردم
 کیم بر پیغمبر بر صورت در علیه السلام اعلد بونلر بکا
 آنتدیلر کینه ای عرب نه اعلر سین بو مقام غصه مقام دکلدر شاد

بر در بچون اغلر سینه دید کز بن آیتد مر که بوضور بلام انکچون
 اغلر که صوت **صورة الاینها علیهم السلام** بویه دیکن بی اللکر
 ملک قننه التدی بکر ملک بو احوال بتر جماله بندن صور بیلدی
 اندن صکن آیدر بواکسننه چوق و بیک و دخی بی ولایندن
 چیقارک که بو ولایتک قومی بوی طومیدین که اگر بو خدی
 ایشد رکنسه دینلرندن چقاز کر تبس و ارد بکر بواکسلی نسنه
 و بر دکر و ارد کر بر کیمه فوید بکر اول اقلیدن چقاز کر بلکه
 بیعانه صور بی علیه السلام چوق باز مشکر دد خاصه روم
 ولایتک که عیسی بک علیه السلام چوق باز مشکر در حکایت
 مغرب ولایتک بر کیتی واردی آنک ادی علی اید آخر تعالی کا
 بر صوت و بر مشایدی اگر بر قستی کو کلی کیتی ایشد سید اغلر
 مغرب پادشاه این قاننه کوردی و اربن ایشد بچون اول ملک
 قاننه کلدی قران او فیدی ملک دخی فی الحال او کند سجده ایله
 لشکر بیه ملک مغربک عورتلر هر کیمه بونک قاننه کلور لرد
 و اربن ایشد بچون ایشد و رکن کیدر لرد بر حسود ملک

بو پادشاهه نامه یازد دید یکم سن غریبی اوک صقلسین کیم
 کیمه لر عورتک آنک قاننه کیدر ملک چو کیم بوسورنی ایشد
 این محبوس آیتد هر کیمه حبسن کلور د اوارین او فیدوب دکلر
 علی آیدر سیر او ازم بکا بلایه سبب اولد رنه که یوسفه حبسی
 بلا سننه سبب اولد بوند نصکن علی آنا سننه بر بی یازدی احوال
 اول بی ایچیند بیان ایله چون بی آنا سننه دکلدی آنا سی
 ولایته قصد ایله اکا آیتد بکر سنک او غلر مغرب
 در یاسیندن بکا در اکا و ارمق مشکر کلد رکر اول در یاده کلد
 وارد رکر کیملر بجز سن بچه وار رسین دید کر وارد بو کیتی
 صندوق دزد ردی دمر دن دخی اول صندوقه کزدی و اوز رنه
 قبا عین بر کتد لر و اینی دیکر بر اقد بکر الله تعالی جل و علا ابره
 اول صندوق مغرب طرفه چقد ناکاه اول طرفه کیملر کلدی
 اول صندوق الوب مغرب دکنیزه التدی کر شویله صاند کر
 ایچیند جوهر وار در اناک کلیدین ایچد کر کورد بکر ایچیند
 بر کیتی نه هوش و لیش با تر بوزینه صوصا جد کر عقلی کلدی

آخر الحی صور دل خیر و برکتی بونی الذکر او علی فائنه و آرد لرا و علی الله
 بولشد دخی ایکنی الذکر کلستایه و آرد لرا که اند اندم بچین
 صور بیلله محمد رسول الله صورتن یاز مشکره علیهم السلام علی اید
 بی الذکر اول صور تکرک او زرنیه جیقا ادر کوردم اند علملر
 و آرد علی ایدر بونه علملر دز بونلر آید بکره بچکم بر عیاب اش
 واقع اولسه انی بر علم بر زر دخی دکر لرا علی ایدر شهیدی عجب
 نه کور دیکر که بوند کلد بکر بکر دابدن هیچ کسه کورم شد کیم
 کشتی جیقا الا بولکتی جقدی بو حالی بو علمه یاز دق اوشن دکر
 قودک و دخی بر زمان کور داک کیم قوشکر دکر بوزیدن او بکر
 آیا فلرندن آتش صاجلورده دخی اندن تنون اولد از فالدیگر
 جمله مزق لور زنا بو صورتی که محمد صور تیدر شفیع کور منجه
 اول تنون کمدی علی ایدر اول شول کوندر که حبشه لغنه الله
 کعبه یقغه کلد لرد دخی باشکرتیه طاش ناغیل و دخی بدکر
 کیم بر زمان دخی زلزله اولد چار داقلر عیوی و اولر عیوی
 حراب ایلدیدی کون تمام دیرید در دنا بو صورتی شفیع انجبه

د کمدی بر علم دخی اندن او توری د کدک و بر کون دخی ای کولک
 بوزندن ایکی باره اولد عالمه غیر نوقوبدی بر علم دخی اندن او توری
 د کدک دیدکر علی ایدر بوجمله بر بچین بکرک معجز سید
فصل فی الصور الغریبه که بر فضل سولیکم که اول شول
 صور تکرده دکر طلسم لاله دز مشکر تا بلسین کتر تعالی
 قولارنه بجه الهام ایدر که بونک کبی عجا بیلر دز لرا بی حق
 تعالی نک قدر تندن بلسین نیکو تکا بی ادمیدن بلور سین انی
 دخی ایله بله سین صورت تر کستان و لایند بر صور مشکر
 بر طاع اوستند دوز مشدر الی اغزینیه اوزمشدن بچن کیم
 قزلق اولسه اند و زر لرا او غلیقلر اندن صور زکر اول صور
 الی اغزندن کینده در بر اولو صوا اغزندن جیقا ر صحر الی
 یقار اول کسه کیم انک شفا عتبه الی اغزندن کیده زر اول
 مملکتی اکا و بر زر لرا اندن صکن او غلنه و بر زر لرا بر قزلق
 دخی اولنجه قزلق اولن کونک دعا بینه مقبول اولور شه اکا
 و بر زر لرا و الا کربو کا و بر زر لرا بو صور طلسم در بر اولو بکار

وَسَيَسْتَدْرِكُكَ أَنْتَ لَوْلَا سُبْحَى بُونَكِ اغْرَنْدَنَ دَرِ صُورَتِ مَشْرِقِ
 وَلَا تَبْدَعُ هِنْدُ وَ سَتَانِ طَرْفِيَدَنَ بِرِ صُورَتِ اِمْتِشَلَرِ دَرِ يَابِئِ
 اُورِ زَيْنَه يَا تَزْبِرَا وَ اِمْبِيَدَه كِي مَبُوسِي كَلِيد لُودَرِ فِجْكَمِ اَوَّلِي
 اُولَسَه اغْرَنْدَنَ بِرَا وَ اَزْ كَلُوزِ كِه جَمِيعِ عَالَمِ اَسْتِيدَرِ كِه اَوَّلِ اَوَّلِي
 عِلْمِ مَتَدَرِ اَقْلَمَلَرْدَه بَشَارَتِ وَ شَا ذَلِيقِ اَوَّلُورِ صُورَتِ نَامِيَه
 وَلَا تَبْدَعُ بِرِ بِرِ وَا رُ دَرِ كِه اِسْتَا جَا رُ دَرِ كِه اِنْدَه اِيكِي صُورَتِ
 وَا رُ دَرِ هَرِ بِرِ سِيَنِكِ اِيكِي يُوْرِ اللبْسَارِشِ بُونِيكِ وَا رُ دَرِ تَابَلَدَن
 تَا جَلَرِ قَوْمِشَلَرِ دَرِ بِرِ سِيَنَه خَنَكِ بَتِ دِيرِ كِه بِرِ سِيَنَه سُورِجِ بَتِ
 دِيرِ كِه بُوْرِ نَلَرِنَدَن كُوْرُجِي بُوَا يَا بِرِ فِجْكَمِ كَشِشِ طُوْعَه اَوَّلِي
 اِيكِي بَتِ دَجِي كَلُوزِ كِه بِرِ جُوقِ كِتَابَلَرْدَه كُوْرُ دَمِ كِه بُونَلَرِ
 كَلَدُوْ كِي صَادِقِ دَكَلَرِ بُولِيكِي كَشِشِ هَرِيَه كِمِ اِيْرِ سُوْرِ بَشَا شَتِ
 خَا صِلِ اَوَّلُورِ غُرُوبِ وَ قَتِنَدَن بُونَلَرْدَن قُوْرُ قُوْظَا هَرَا وَا لُوْرِ
 صُورَتِ هِنْدُ وَ سَتَانِ وَلَا تَبْدَعُ بِرِ صُورَتِ اِمْتِشَلَرِ دَرِ اِنْتِي هُوَا يَه
 صَمِشَلَرِ وَ دَجِي اغْرَنْدَنَ بِرَا وَا لُوْ صُوْجِي قِيْرِ سُوْلَه كِمِ بِرِ تَابِ
 اَوْقِ اِمْتِشَلَرِ كِي صَحَا رُ كَلُوزِ يَه اَوَّلِ بِنَكِ بَا شِنَه دُوْ كَلُوزِ دَجِي

بِرِ قَلْعِيْدَنَ حَرَضِ اِمْبِيَدَه جَمِيعِ اَوَّلُورِ اَوَّلِ شَهْرَا اَهْلِي اَنْتَ قَرِشُو
 شَا ذَا وَا لُوْرِ كِه اَوَّلُورِ لَرِ حِكَا يَتِ مَدْرِكِ بِنِ اَلْمَهْدِي اَيْدُرِ بِنِ
 طَلِيْظَلِيَه وَا رُ دَمِ اُنْدَلَسِ طَرْفِيَدَنَ بِرِ صُورَتِ كُوْرُ دَمِ يَا قِرْدَن
 بِرِ طَلِخِ بَا شِنَدَه قَوْمِشَلَرِ بِرَا يَا عِي اُوْرِ زَيْنَه طُوْرِشِ صُوْلِ اَلْحِي
 بُوْ قَا رُوْ كُوْرُ مِشَلَرِ اِيكِي كُوْرِيَنِكِ اُوْرِ تَا سِيَنَدَه بِرِ مِشَلَرِ دَرِ كِه
 بُوْنَدَن اَلرُوْدَجِي بُوْلِ يُوْفُدَرِ اَوَّلِ صُورَتِ عَالَمِكِ اَسْتَا ذَلِي
 عَا جِرَا فَا اِمْتِشَلَرِ دَرِ كِه بُوْ صُورَتِ دُوْرِ مِشَلَرِ دَرِ بُوَا حَا دِيَه كِه بَعْضِلَرِ
 اَيْدُرِ كِه كِه بُوْ بِيْرِدَن جَمِيعِشِ مِشَلَرِ وَ بَعْضِلَرِ اَيْدُرِ كِه بُو
 كُوْرُ دَن اِمْتِشَلَرِ دَرِ كِه زِيْرَا كِه كِسَه جَكُوْجِيَه دُوْمَكَا يَا قَالِيَه
 دُوْمَكَا كُوْجِي مِجَنِ وَا وَّلِ كِسَه كِه اِمْتِشَلَرِ خُوْرُ عَالَمِهَا مِثْلَه اَسْتَا
 يَا مُجْرَه بَلَه اِمْتِشَلَرِ وَ اَللّهُ اَعْلَمُ صُورَتِ اِسْكَنْدَرِ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ
 بِنِ مُسْلِمِ اَيْدُرِ اِسْكَنْدَرِيَه دَه بِرِ يَا قِرْدَنَ صُورَتِ وَا رُ دَرِ اَكَا
 سَرَا جِيْرِدِيْرِكِنَ بَا شِنَدَه نَا جِ بِرِ مَا عِيْلَه قَسْطَظِيْنَه بِه اَشَارَه
 اَيْدُرِ كِسَه بَلَزِ كِه اِنِي كِيَه اِمْتِشَلَرِ اَوَّلِ صُورَتِ دُوْرِ دِيَه نَا عِبْدِ
 بِنِ مَرْوَانَ زَمَانِيَه دَكِنِ عِبْدِ الرَّحْمٰنِ اَلدِّي اَرْتَدَرِ دِيَه بُوْلِ

کشد ردی دخی بر قاج کون کججه عند الخمر اوله فصلک بلکه
 کفاز جوق در لوصورت کرد در شکر در لیک کن بعضی
 طیار که دخی سبب اوله ادر بر بیغیند علیه السلام کو که
 چقد دخی بر شاکر کرد و ادر که ادر بر بیغیند علیه السلام کو که
 مخزون اوله و ادر که ادر بر بیغیند علیه السلام کو که
 بر تخت اوز ریه قوی اکا هر کون سخن ایدر که اوله
 دنیا دن رحلت آیتک انک شاکر کردی دخی ایست آیتد کن
 انک اوز ریه قرار دوند که زینا که جهان اوله ایشکر از جوق
 سنه دن قویار فصل بلکه خواس خمشه دخی یکی در لود
 خواس ظاهره در و خواس باطنه اما خواس ظاهره لطیفدر
 بصیر در یعنی کوز ملک و سمع در یعنی ایشک و شم در یعنی فغو
 و ذوق در یعنی طامق و کس در یعنی دوتق بر یوزدن کنی بولر که
 علیه ایدر و هر عضوده هر که بر جنس غالب اولسه انک
 جنس از اولور شویله که در نق و صاج و سکوک اما خواس باطنه
 مخنی در اول سبیدن اهل سنت جماعت کا اعتبارا نامید کن

بنا اول خواسده کوزی ذکر این نور ذکر العین خواسده
 کوزی حکمتله بر اتمشد در لطیفدر بر قوم ایدر که کوزدن بر نور
 پیدا اولور اول نور که جمیع سنه اکلور و محالدر کوزدن
 بر بجه نور اوله که اول نور له عالمی کومر و بعضی ایدر لر حده
 اینه کبی در اند هر سنه صون تن کوشتر بعضی ایدر لر
 بر نور در حانه متصل ای جان اکلر خواسده کوزی مرکبیر
 اخله قرادن اقلق و قرالو جمعیتک با شد زین لاجر جمیع
 اولان قبول ایدر شویله مؤم مهر خاتو قبول ایدر و هم کورد
 اولور کوز که حبر و میر و هم کوز محل ضیا در و لیکن
 قران کویکن هیچ کوز مر که ککش طوعه و یا خود چراغ اوله
 که ککش ضیا سنک ناید زینا کیم هوا سیاه در لطیفدر
 نور اقیاب قبول ایدر کوز بوندن ضیا کن ای اکلر و بر یوزدن
 ظاهر کوزر که خواسده بونی بر قطره سودن بر اتمشد در
 بوندن اوتری کیم نور قراده سوب اولور شویله که چراغ و ای
 کچه ده خوب اولور و دخی بو حده سیاحی دخی اولیچندن

قوردي و دېخي اكا غلاف برندي اني دېخي اېكي شوقلدي كې
 اېكي اېكي طرفدن بوحد قيه جلا اون كز و دېخي اناك گنازنده
 اېكي صاف قیل براند جا ساكه اندن صدمع و دفع اېن كز و هر
 كز كريك اق اولمز او بجز خراب اولور عين السواء بلكه
 باوز كوزده چوق در لوسر سونلشد ز عر بن بر كشي واردي اكا
 علي دبر كز دې اناك كوزي دك نلر اېكي اني كا فرلر كوزد
 رسول الله عليه السلام كوز دكن كلدي بيغا ميره بقدا
 رسول الله عليه السلام اندن كز لندي خرقا انا صقلا بلكه
 باوز كوزك مثالي شول لطيف وسا ري عويه بكَر كوز
 چيقا ز ادمه اير شورا كسرين ابي هلاك ايدر اين عباس ايدن
 بچن طعمه فر سكر ابي و چكي سورك و يدا نله دېخي سنه جك
 ويرك فان الكلاب لها انفس السوء يعني اناك چوكلن
 باوز نظري واردر بر حيص اولمش خا تون كشي بچن ك سوذ تون
 وارسه اول سوذ متعمر اولور و تيز اول عور دن بخار قبار
 دېخي اول سده او تورر شونلكه هېچ كسه كوز مفر **حكايت عرب**

اېچنده بر كشي واردر كز كون بر خوب حوضه او غزادي ايدن
 الله تعالى بونلكي حوض هېچ كسه كوز مش دكل در في الحال
 حوض چا تلامه اېكي باه اولدي بر يي بيه كلدي كوزدي اول مقدا
 زيان اولما مش در حال بيه دورت باه اولد قال النبي صلى الله
 وسلم العين تدخل الجمال الفقدار والرجل القبر يعني باوز كوزد و
 چوكلكه قورا دې مفره قور **حكايت عرب** بر كشي واردي كوزي
 دكلدي ايشيد بيه بر كشي ديوار ايدن اشردي ايتديكه نه چوق
 سوذ صغا زلر دك ايدلر كز او غلو كز تون ايدر اندن صكون اولد
 دلكه بول ايدن بولي طوتلكه دېخي اولد **حكايت اصمعي** ايدر بر
 كشي كوزدمر كه خلق اكا نسر ين ايدر لدر كه كوزي دكلدي اندن
 صور دق كه بجه اولور سين ايدر كوزدن بر جرات فوباز هر كشي
 دوقز في الحال هلاك اولور بر كشي دېخي اناك صا غد فلر نيك
 او ازين ايشيد ايتديكه بوفلان كشي انوكونيدر ايتديكر اولدر
 في الحال اول اناك هلاك اولد بونك مشي شول ازردها نفسه
 بگرر كه مهلك اولور دوقد بېي كيه ائد بوجان قويدر كوزجا

برهنه درین که کوه صفا و بره فیض و آرد و قوت التوندت
 بر قضا و علا صورین آید و در قباده و بزرگ قباد کوردی آید
 ندر بو حیدر با قدی بوکا شولیه قودی چونکه اخشا اوله اوله
 صورتن بر او از چقد که خوب هر کسینه که ایشسته او یقوی
 وار ز خو بغندن و چنکه صباخ اولسه بر دز لوا و اردخی
 و برز که ایشدن نلک طرب و نشاط حاصل اولور قباط اول صورت
 پس جمیع کچندن عزیز طوتدی و بلکه از غنون رومر و لایتندن
 دز ایشد ز عجب تصیفد ز و هر صورت و صوتی عالید جمیع ساز اولور
 و دخی آید ز کیم بر کشتی اینی ایشسته ایشد ک اولسه کرک که اوله
 اگر بر کشتی اینه ایشتمک دلسه ایکی قولا عینی برک دوسون و دخی نلک
 فاشند آراز اجسن ناکه عادت اوله و دخی ایشتمک که فیلی دور
 ز دخی ملول اولور علف یمر صوا ایچر اروق اولور بوند نصیکن وار
 لطیف آید جلا و کندن چلر کز سماع آید کز ناکیم فیلک
 طبیعت خوش اولور اسایش اولور علف یمر و صوا ایچر و دخی قوا
 آرسلان هیتیلو اولور اینی اولمق مشکدر و دیر کز نلک

برهنه وی که ایشته که دیش دخی بر جورد ز شکو کدن اولد چوق
 بومقدار بوفضیلک کفایت آید ز حواس سبع حق تعالی قولا عینی
 عجب بر ایشد ز بر اولور بر سکر دزد لولیک دینده دوشش دزد
 اندخ بر قوت فومشدر که او از بر بر ندن تمیز آیدر قولا اولور
 بغنت دز ز بر ایشدر دز کوردی بهتر است از کوردی یعنی کوز
 ریکد ز صغردن و صغرا و لمقدن جهانن بر ایشسته یوقدر
 و کوه ایشتمکدن یک نشنه یوقدر حتی که بر کشتی بر خوب او از
 ایشسته و یا بر ساز ایشته که دز مشکرد ز نلک نه اثر کز اولور
 و کوردی سنین که بر کج او غلیغی اعلوا و لمر و انا سنک انجکین امر
 تا که آتاشی بر او از له بر موزون ز رفزه آیدر اول ایشد ز دخی را
 آیدر دکلنور و دخی دوه سفرد که ز کن ناکاه اصغر و صورت
 عاجز اولوب اولوب فالور چونکه دوه دخی بر خوب او از نه بر
 شعر او قوموزون اول دوه ایشد ریون کی قوت کوز اولور
 یور غلیغ اندن کیدر حکایت آیدر کز قباد فیضله دوه
 آیدر فیضد لیک قباده هدیه و بره آیتدی نه دگر سنین آیتدی

بِأَقْبَلِهِ لَطِيفٌ سَازِ كَرَجَزْ كَرِ وَهُوَ سَازِ لَرُكْ أَرْدِنْدَنْ سِلَاحِ طَوَانَا لَرُ
تَا كَيْمِ أَوْلِ أَرَسَلَانِ بُو سَازِ لَرُكْ دَنْ أَرَامِ طَوَانَا زَكْدُو بِي أَو نِدَرْدِي
أَوْ قَلَزْ لَرِ ابْنِ صِينْدِ اَيْدِرْ لَرِ **حَكَايَتِ** بَرِ كَيْشِي اَيْدِرْ بِنِ بَرِ كُونِ عَرَبِيَه
بَرِ قَبَلِيَه اَوْ غَرْدَمِ كُورْدَمِ بَرِ جَادِنِ قَبُوسِ سِنْدَنْ بَرِ اَوْ غَلْبِي بَعَلْبِي
قَوْمِ شَكْرِي اَيْتَدَمِ نَهْ كُتَاهِ اَيْتَدُكْ اَيْدِرْ هَيْجِ كُتَاهِ اَيْتَدَمِ كَرْمِ
أَوْلِ اَوْ اَيْسِنَه اَيْتَدَمِ قُوي وِ بَرِ بُو اَوْ غَلْبِي اَيْدِرْ قَتِ بِنْدَنْ بُو اَوْ غَلْبِي
دَلَمَه اَلْمِ اَلدِي بَرِ صَحْرَا يَهْ وَا رَدِي كُورْدِي بَرِ بِيَه دَوَه كَرِه اَوْلَشِي
بَرِ بِيَه دَخِي حَيْرَانِ اَوْلَشِي اَيْدِرْ بُو دَوَه كُورْ كَلِي بُونُكْ مَدَهوشِي دَرِ
عَلْفِ بِيَه صَوَا جَدِي تَا كَيْمِ اَوْلَدِي بُو فِيلِ عَادَتِيكْ خِلَافِ دَرِ فِي الْجَدِ
اَوَا رَهْ وَا نَكْ تَا نَبِيَه مَنِكْ اَوْلَمِ جَهَلْدَنْ دَرِ **حَكَايَتِ**
رُوزِ كَارِ اِيچِنْدِي مَكْرِ بَرِ ظَلَمِ پَادِشَاهِ وَا رَدِي اَكَا بَرِ عِلْتِ بَرِ
اَطْبَا وَ حَكَا عَاجِزِ وَا دَرْمَانْدِي فَالِدِ بِيَرِ بُونُكْ اَوْلِ ظَلَمِ خِيَلِي سِينِ
اَوْلَدِ رَدِي تَا كَيْمِ عَمَرِ اَخِرِيَه اَبْرِيَشِي اَوْلَدِي بَرِ حَكِيَه وَا رَدِي اَنَكْ
كُورِي اِيچِي قَرِي بَارْدِي كُورْدِي كِيَه بَرِي شِي شِي شِي طَلَشِ كِي
اَوْلَشِي شُونِيَه اَنَا رَكِي اَوْلَشِي ابْنِ اَلدِي كَدُو بِي دَرِ اَيْتَدِي وَا رَدِي

أَوْلِ طَلَشِي بَرِ قَدَحَه قُودِي اَكَا جُوقِ دُرُ لُوَادِ وَيَه فَارِشِي دَرِ هَيْجِ
اَكَا فَعَلْدِي بَرِ كُونِ بُونُكْ قَاتِنَه مُطْرِبِي كَلْدِي اَرْغُونِ چَالِدِي بَلَرِ اَوْلَدِ
قَدَحِي اَنْدَنْ قَوْمِ شَدِ چُونِ كِيَه اَوْلَدِي اَوْلِ طَلَشِي كُورْدِي اَرْشِي
أَوْلِ قَدَحِي دَخِي اَرْشِي اَوْلِ اَرْغُونِ اَوْ اَزْدَنْ حَكِيَه بَلَدِي اَوْلَدِ
رَبْجَه شَا زُخُوشِ اَوْلُورْ مَشِ اَمَّا پَادِشَاهِ اَنْدَنْ غَافِلِ اَيْشِي بُو سَبِينِ
دُرْ كِيَه بِيَا رَخَانَه كَرْدَه مُطْرِبِ كَرِ قُورْ لَرِ كِيَه سَازِ اِيَه كَرِ تَا كَيْمِ
خَسْتَه سَتَكِي اِيَه اَنْدَنْ قُوتِ حَيَاتِ وِ بَرِ **حَكَايَتِ** اَيْدِرْ لَرِ كَرِ فَرِيدِي
اَبُوقُوسِ لَرِ حَاصِلِ اَوْلَدِي كِيَه اَوْ عِمْرَدِي رُومِ مَلِكِ اَكَا بَرِ سَازِ وِ بَرِ
كَلْبَا دِيرِ كَرْدِي كِيَه سَحَرِ قَتِ اَوْ لِيحِ اَوْ نِ طَوَافِ اِيدُوبِ بَرِ خُوبِ
اَوْ اِرْ كِه مُطْرِبِ ابْنِ چَالِدِي فَرِيدُونُكْ اَوْ بَقُوسِي كَلُورْدِي شُولِ
مِقْدَارِ چَالِدِي كَرِ كَرِ وَا بَقُوسِي بَرِيَه كَلْدِي دَخِي فَرِيدُونِ اِيدِرْدِي
بُو كَلْبَا نَكْ اَوْ اَزِي بِيَكْرِ كَرِ رُومِ قَاتِنِ جَمِيعِ مَلِكِدَنْ **حَكَايَتِ**
اَيْدِرْ لَرِ اَيْشِي كَنْدَرِ چُونِ كِيَه ظَلْمَانَه كَرْدِي اَكَا وَ حَسْتِ چَا صِلِ
اَوْلَدِي خُوقْدَنْ وَا كَرِ اَكُولْفِدَنْ وَ صُوقْدَنْ چُونِ كِيَه اَوْلَدِي بَرِ حَرِي
اَوْ اَرِ اَيْشِي وِ چُونِ كِيَه كُودَرِ اَوْلَدِي بَرِ مُطْرِبِ اَوْ اَرِي اَيْشِي

لشکر دخی اول او اردن اسوده اولدکن و هر کجه و کوندن
 اول او از بکه ذوالقرنین دخی اول جام کبی تمامی چقر دخی شغله
 ویزه ایستگند راندن بر قوش کوردی نزد و قدری اوزون
 منقاری و از بوزیدن بد دلو کو و از در اسکندر صورت دیگر
 سن کسین آیدرن موسقارم بوظلماته ساکن اولورم
 اسکندر آیدر ایدر بلغه چون چقر سین آیدر چمن دلمز ننگه
 سن ظلمت سومر سین بز دخی آیدر بلعی دلمز که سن منشاوم و
 مستکم بوندن در اسکندر حکمایه صورت که بن بجه ایدم
 چقی دخی بو او از ایشدم حکما بر کلبا دزد دکن اندیدی
 دلوک ایله کن ایچنه بیل ویزه کنز خوب او از کلدیک اول موسقا
 نایب منای اولد **فصل دآشتن ارغنون و موسی**
فارشاید و یانه آیدر کنز اما المین ابوالعلاجی رحمة الله
 جمعی علی بده عالم کمال اولد و هر سلطان ملک شاه اکا
 حیح اولمشد و ابوالقاسم قورنشی انک خصینه انک از بجه
 عشرتیه مشغول بز کون ابوالقاسم ابوالعالی نک دایم اردنه چقد

کوردی که چنک چالری ایاله قاج کشتی طایف دوتد بز کون
 ملک شاه مجلسینه کلد لراند اما المین چنک چنک حلاله
 به حرام مدرد ندیدی اما مریسته چنک خرامه لمان حلاله زیدی
 ابوالقاسم آیدر بجه حلاله ز اما مریسته چنک ایچنک بخت استه برنی
 استه که خطا چالده برنی استه که یوق خطا چالدم است خطا
 عورتها و خ طلق بوش اولسود یسه دخی مفیته کلسکر اول مفی
 این بلسه آکا بجه حکم این پس این او کرمک کرمش نیکم
 آیدر کن عرفنت الشرا لا للشرا لکن لتوقیه یعنی شری بدم اما
 شری چون بدم بلکه شردن صفیغیون بدم ملک شاهه بوسور
 خوش کلد اما المین غایت خوش طوبی حرمت آیدر محتی
 زیاده اولد بر ساعت ایز و فومرد تا که قسطنطنیه ملک اکا
 توقیل دیر کرد ملک شاهه خیز ویزه که سیزک هر کن دزد توقیل
 آیدر که بر هر هیزم دزد لودر لود علی او کرمک دزد بیکد و جوق
 دزد لود صنعتکر و طلس مکر بلور ز اما بر طبل خانم و از با سبانه
 طبل چکن اکرمزده دایم انک مثلی بر کتسه چالرتسه هر دکر کرا

سینه و پیر و باقی هند که هر دو در سنون پس اول طاجی نارویه
جقد طبلین جلید که قولش که متحیر فالد کس و اکامیل بولمقد
عاجز قاله یلزمک شاه امام او قندی مشور ابتدی امام ایدر بر
طبل کتورک وارد یلزم طبل کتور کس که امام الحرمین
انی چالده اول کافر چالده غندن پنجه مرتبه زیاده چالده
توقیلک طبا لری تعجب فلد کس مسلم دوندیلر که کند و لاندن
زیاده مشکلی چالده کس پس توقیل خراج و بر میگه قبول اتدی حکایت
ایدر کس که روم بادشا هینله ملک شاه ار اسندن منازعه
اولد ملک شاه ابو العالی ایلی کوندیلدی چونکه ملک روم کله
ملک روم انی از عنون فارتنه کوردی که چله کس بونی مد هوش
این لر عقلن کیده ره کس ابو العالی وارد انی ایستدی هیچ
کو کلی اندن متاثر اولدی کس و ملک روم فارتنه کله ملک روم
ایدر یا ابو العالی کو کلک طلا شد نمیش اوله میک اندن هیچ متاثر
اولدی ابو العالی ابتدی ای پادشاه علی طری کو کلی شولمقدار
طولشدر ایزق طرب صغار ملک روم ایدر بو اولودغوی در

ابو العالی ابتدی سنک از عنونکی فریق کسلی چالده کس
مد هوش ایدر خلوت ایلسونلر بن چالده فریقن دخی مد هوش اینیم
خلوت ایدر بو ابتدی کس چالده جمیعین مد هوش ابتدی چونک عقل
کله ابتدی یلزم بوفیشته در بر کلمر اکا چاکر اولدق ملک روم
ایدر کس بن سینه موافق دن هیچ مخالفت قالمده و ایدر ای امام کس
ملک شاه اولوسلطاندر امانا رومین سکا و بر دم و اکرمصلی
کورد سنک بر سنک نایبک اولایه و دانه سین خراج و بر
قبول ایدر ابو العالی دوردی ملک شاه کله خبر و بریدی
ابتدی اول اشیکم التمش بیک کسینه بریدی امام الحرمین این
بالکس بتورد دید پس پادشاهلر فارتنه عالم کسینه کس کس
اول پادشاهلر قسیده که عالم کسلی اولینه انک احوالی و فکلی
نظامه وزن اولمز مقصود بو حکایتدن اولدرکم قولون که اولو
سینه در حق بقالی هر زده که اکشد رسعله عقی قولایعی
اکشد قولایع مقدم اکشد کما قال عزوجل والله سمیع
علیه والله سمیع بصیر وقالوا لو کننا نسمع او نعقل

بونك امثال جو قدر في ذكر اللب **وخطبه** دل بر عضو شريف و هم
 كوكلك تر جمائيد در ملك او جند بوعازه دكين بيك طوق
 جوقك مخرجي واردر ابوبكر الصديق رضي الله عنه دلك
 اللين طاش قوردي سويله ميكون آيتد بجز چون بويله آيدن
 آيتد بوندن چوق زيان كوردم ديد و هم بود لکن خطر لخر قوت
 بجه كز دل او جند پادشاه اولور و بجه كز هلاك اولور و دي
حكايت ديزلر كز پادشاهك بر عيت واردي بر طبيب اكا
 بورد بكم ارسال سوندن اچمك كك عاجز قالد كز بركشي آيتد
 بن كوريم واردي ميشه دن ارسال طوندي عده سدي
 الذي كلد پادشاه ابي بخت آيتد بويكي دخي كند زدن كز
 آيتد و اعضا بر بركه چكشدي آل آيدن بن صاعده اياق آيدن
 بن كتوردم كوكل آيدن بها درلق آيدم دل آيدن بن ايلد
 دل آيدن بن ايلدم كز و قلان اعضا دد كز كرسن نه آيتدك آيتدي
 صبر آيدك كور سن يا دشاه آيتد كز بو اشك سويدن پادشاه
 قاقدي دلد كز بويكي هلاك اين اعضا عاجز قالد كز دله آيتد

فرما د رس اول بزي بوختدن قورتر نس دل پادشاهه آيتدي
 كز دكر شك كز بلسين بو اشك سويدن مبدريا ارسال سوندن
 برفروزه انك ايجه براق اكر يوقار و كورسه ارسال سويدن
 و اكر اشفتا كيد زسه اشك سويدن پادشاه برفروزه براقدي
 اول سوده برفوزه انك اوزر نك دوردي با مدي پادشاه اول كشي
 خلعت كز كوردم مقصود بو حكايتدن اولدركيم مثل طر بيله ديد
 دلك اشي خطر ناك ذروهم سوز خاصه ادميدرد دخي هر قومك
 كز لغتي دن اول قومك كلامي قاليدرد مدرك و متروك اولدرد
 الا يونان دلي كيم بونلر عرق اولد اقله كز في صود و در دخي كز
 صوبهم آيتد كسه اكا واقف اولامد **حكايت** آيدن كز
 بزي پادشاه بوسودا آيتدم بو مختلف لغت قندن او كز ندر كز
 كمي فارسي در و كمي عربي در و كمي تركي در و كمي هندی در و ازدي
 فرق طفلي دو شوردم براه قويدی بزرگش كشيبه اصم كز كز بونلر
 بلسكي تايد بيل اولنجه و اندن صكن بزرگش كشي دخي كوردي كز
 قودلر اول بر سن كيد دكر كز بونلر طعنه ويرد تا اون سن

اُولئِكَ الَّذِينَ صَبَّوْهُمُ بُولَهُمْ زُرُّوهُمُ سَوِيْلَكَ لَنْ يَكُنْ مِنْهُ بُولٌ
 دَلَّكَ بِكَ مَرَحٌ تَقَاتُكَ الْهَامِيْلَهُ صِفَا الْقَمَرِ خَرَّ تَعَالَى جَلَا
 جَلَالُهُ اغْرَدَهُ دُرُّ لَوْحِكَ مَلَكُزِيْرًا تَمَشُدُّ وَهَمَّ اَنْدَنُ دَشَكُزُ دَمَشِدُ
 كَيْتَهُ طَعَامًا اَنْكَلَهُ بَعْضُ وَبَعْضُ طَعَامٍ وَصِيْرًا وَاَنْتَ دِيْنَهُ اَنْشَا
 بَرَا تَمَشُدُّ رِكْ صُوْجِيْقِرُ طَعَامًا اَوْلَدُزُ تَا كَيْتَهُ بُوغْرَدَنْ اَشْعَا
 اَيْزُ وِدَلْ بَرَا تَمَشُدُّ رِكْ طَعَامٌ دِشَكْ هَزَا يَنْبَدَنْ بَرَا رِيْهَ دِشُرُ
 وَدَخِيْ اَوْسْتِيْدَ اِكْ طُوْطُقْ دُرْمَشُدُّ تَا طَعَامًا وَصِفْلَا كَيْتَهُ
 طَشْرَهَ دُوْ كَلْمِيَهَ وَدَخِيْ قُوْتِ جَا ذِيَهَ بَرَا اَنْدَنُ بُوغْرَدَهُ رِكْ طَعَامًا
 كَدُوِيَهَ جَكْرُ بُو جَا ذِيْبَنُكَ عَجَبٌ قُوْتِيْ وَاَزْدُ رَا كَرُ صَعِيْفُ
 اَوْلُوْرَسَهَ طَعَامًا بُوغَا زَدَهَ هَلَاكْ اَيْدِيْ هِيْجْ كَيْسْتَنُكَ اَلِنْدَنْ
 كَلْمُزُ كَيْ اِنِيْ اَشْعَا اَيْلَتَهَ وَدَخِيْ دَلْ سِيْ كَرُزِيْرًا تَمَشُدُّ رِكْ
 دِمَاخْ رَا يَحِيَهَ اَنْدَنْ طُوْرُ وَدَخِيْ هُوْ يَكُنْ كَيْمُ رُطُوْبِيْ اَرْقُوْتُ
 اَوْلَا اَنْتَ اَغْرِيْ حُوْشَا وُلُوْرُ وَهَرُكِيْ كَيْتَهُ اَغْرِيْكَ رُطُوْبِيْ
 اَكْسُكَ اَوْلَسَهَ اَنْتَ اَغْرِيْ قُوْرُ بُو سَبِيْدَنْ دُرْ كَيْتَهُ كِيْ كُوْلُ
 وَدَخِيْ طُفْلُ لُرُكَ اَغْرِيْ بِنَا يَتْ حُوْبُ اَوْلُوْرُ رُطُوْبِيْ اَرْقُوْتُ

اَوْلَدُ وِعِيْمُوْنُ وَاَرْسَلَانُكَ اَغْرِيْ قُوْقَارُ رُطُوْبِيْ اَزَهَ اَوْلَدُ وِعِيْمُوْنُ
 كَيْ حَرَارَتِيْ زِيَادَهَ دُرُ بَرُوْنُ خَاصَهَ سِيْنَدُ بَرَحَرَاتِ وَبَرَقُوْتُ
 وَاَزْدُ رِكِيَهَ كَلِيْ قُقُوْسِيْدَنْ وَاَعُوْدُ قُقُوْسِيْدَنْ بَلُوْرًا اَمَّا اَسْتَمَكْ
 جَوَا هِرْدَنْ دُرْ هُوَانُكَ دُرُ وَاَكُوْرُ مَكْ جُوهرُ نُوْرِيْدَنْ دُرُ وَاَزْدُ
 طَبْرَا قُ جُوهرُ نُوْرِيْدَنْ دُرُ وَاَبُو قَمِيْنُ جُوهرُ عَامِدُ قَمُوْتِيْدَنْ وَاَزْدُ
 بُو سْتَنَهَ كَرُ حَسْ اَيْدَنْ قَمُوْسِيْ كَرُ دُرْمِيَهَ كَيْمُ بُوْرِيْدَنْ سِيْ كَرُ
 اَمَّا بُو قُقُوْلُ وَاَبُو لَدَنْ تَلُ وَاَبُو طَعَامًا لَنْ مَعْنَا يِيْ لَطِيْفُ رِكْ رُوْحَا
 اَجْسَامَهَ اَوْلُوْرُ وُقُوْتُ اَوْلُوْرُ كَرُ نَقْلُ اَيْدِيْ رِيْزِيْ جِسْمَهَ سِيْ بَرِيَهَ
 سِيْ كَرُ دُرْدُ الوَا سِيْلُدُ رُصْ كَرُ صَارُوْ اَوْلُوْرُ اَزْمَا وَاَوْلُ اَقْ
 اَوْلُوْرُ صُكْرُ قَرَا اَوْلُوْرُ وَاْمَشُكُوْكَ قُقُوْسِيْ اَزَا رِكِيْدُ
 بَرُخْ اَوْلُوْرُ بَعْضِيْلُ اَيْدِيْ رِكْ مَشُكُوْكَ وُقُوْتِيْ كَيْ قُقُوْسِيْ كَيْنُ بَرِيْ
 طَاشْ بَرْدَهَ صُوْبِيْ كَرِيَهَ دُوْ كَلَرُ اَنْدَنْ صُكْرُ مَشُكِيْ اَكَا
 قُرَا لِيْزِيْ قَاخْ كُوْنُ دِيْنُ قُقُوْسِيْ كَرُ وَاَكَلَهَ ذِكْرُ اَلْمَسْ بُو لِيْسِيْ
 دَخِيْ حَرَقَا عَجَبُ بَرَا تَمَشُدُّ رِكْ هَرُ حِيْوَانُ كَدُوْنُكَ رَحْمِيْتِيْ
 بَلُوْرُ حَرَارَتِيْدَنْ وَاَبُو دَدَنْ هَزِيَهَ كَيْمُ اَبِيْ سُوْرَسَهَ خَبِرُ اَرْقُوْتُ

وَاكْرُبِيْلَهُ اَوْلَسَه كَرَك بِرِ عَضْوِي كِسْتِنِكَ يَا نَسَه خَبْرِي اَوْلَسَا
 حَرَمَكَا قَوْتِ لَا مِشَه بِرِ اَبَدِ نَا كِم كَشِي كَنَدُ وَا دَه نَصْرَف
 اِيْنَه مِشَه شَوْل بَر مَقِي كِه اُو رُوْن دُر اِنِي قِصَا لِد مِيلَر وِ شَوْل كِم قِصَه
 اُو رُو د مِيلَر وَا رَنَكَلَر اَعْرُ د مِيلَر بَلَكَز كِه بُو جَمَلَه حَرَمَكَا اِيشِدُر
 اَجْرَت كِنْد وَا رَا جَر دُر خَا صِيْتِ اَشْفَر بِلَكَا اَد مِينَك زَنِيْلَر
 قِيْلَدَن اَد نِي زَنِيْت يُو قَدُر اَمَّا حَرَمَكَا بِيْجَه دُر لُو حِكْمَت تُو شِدُر
 كِه اَنَك سَبِيْلَه جَمَال زِيَا دَه اُو لُو قِيْلَك اَد نِي حَال لُو سِي كَرِي كِه
 اَكْرُ دُو وَا كَلُو رَسَه كُو رُ كُو رَا اُو لُو رُو اَكْرُ مِشِي اِيْجَه دُو شَرَسَه
 كُو رُ كِه حَدَق سِي نِي هَلَا كِه اِيْدُر وَا كَرِي سِي دُو شَرَسَه جَمِيْع
 حَكَا دِيْر كَرَسَه بِرِي نَه قُو يَمَز وَا دَخِي اِي كِي كُو رُ كِه اَوْ سَتِيْنَد اَكِي
 فَا ش بَر اَمِشِدُر شُو بِيْلَه كِه اَكِي خِطِّ مَقُوْس كِي چَكَلِشِدُر قَا ن دُر
 وَا هَم كُوْن قَوْت وِيْر زُو اَكْرَا غ اَوْلَسَه كُو رُ كِه نُو رِي نَا قِص اُو لُو
 حَكَمَا اِيْدُر لَر كِي كِي كِي صَحْرَا يَه وَا رُو اَوْلَسَه قَا رَا يَا غَمِش اَوْلَه
 كُو رُ لَر نِي كِ اَلْت قَبَا غَنَه وَا سْت قَبَا غَنَه سَرْمَه دُو رَسَه وَا كُو رُ
 دَخِي سَرْمَه چَكَلِشَه كُو رِي قَسْمِيَه وَا دَخِي جَمِيْع چَا نُو رُ لَر كِه اَشْفَه

قباغنه

قَبَاغَنَه كَرِي بَك اَوْلَسَا اَد مِينَك اَوْلَسَا اَد مِينَك كُو كَسِي كِيْلَك
 اَوْلَسَا وَا بَا قِي حَيَوَا نَا نَلَك طَا رَا اَوْلُو رُو وَا دَم طُو غَد وَا وَا قَسَمَه
 كُو رِي كُو كِه اَوْلُو رُو وِيْر مِج كُو دُنْضِيْنَكَن قَرَا اَوْلُو رُو وَا هَم اَرَك دَمِشِي
 اَوْلُو رُو اِي كِي اَوْلُو رُو وَا عَوْرَتُك اَوْلُو رُو وَا هَم اَر مِشِي بِيْلَه دَكِن
 اَوْ غَلَا طُو غُو رُو دُر عَوْرَتِ اَلِي بِيْلَه دَكِن طُو غُو رُو دُر بَس صِي كِن
 عَقِيْمَه اَوْلُو رُو اَر اَل مِشِي بِيْلَه پِيْر اَوْلُو رُو وَا عَوْرَتِ قِرْق يِلَك پِيْر اَوْلُو رُو
 وَا رَنَفَدُر پِيْر اَوْلَسَه نُو رُ كُو رُو وَا قُقُوْس خُو ش اَوْلُو رُو وَا عَوْرَتِ
 بِرِ عَكْس اَوْلُو رُو وَا هِيْج بِرِ عَوْرَتِ اِي كِي اَلِيْمَه اِي ش اَشِيْمَز اَلْعَظْم
 اَد مِينَك سَكُو كِيْن اَكْر اَسْتِيْمَه لُو يَه بَعْلِيْلَر اَوْل رُبْع اَسْتِيْمَه
 كِنْدَه رُو وَا كَرَا كَلَه بَعْلِيْلَر دُنْش اَعْرُ سِيْن كِي دُر اَر سَلَا
 وَا يِلَنَك اَد مِينَك كُو كَسِيْنَدَن قُو رَا قَا زَلَر وَا كَر عَوْرَتُك دِي شِي
 كُر مِشَلَسَلَر دَخِي بِرِ عَوْرَتِ اِنِي بِلَسِنَه كُو رَسَه مِي كَلُو اَوْلِيَه وَا وَا
 دِي شِي دَخِي بُو يِلَه دُر وَا دَخِي بِرِ كِسْتِنِكَ طَبُو عِيْن عَوْرَتِ بِلَسِنَه
 كُو رَسَه هَم رِيَه بَار دُو مِيَه وَا كَر اَد مِينَك بُو رِي دَر سِيْن حِيْض
 بِرِيَه قُو يِلَر دَخِي بِرَا غَا ج اُو رُو رِيَه قُو يَه لَر سَهْمَا نَك بِيْلَكُر اَسَه

اشغاق تو ميخه ساكن اوليه بو موسى حكا بجز بيله بلد
 المراءه اگر آدم او دني طوكن كن نور دين دكسك با الله قشدين
 معجون استلزد بر كشتك كه ورم اولسه اني در نغنه دورسه
 ورمين كيدن استن اكو كو بكن او غلنگ اني زياد ميند
 كسكرد و رجه دخی بر مرد بوزك فاش البته فوسكرد و حلقه
 الترن اولسه هر يك كه تولنج اولسه اني بار مغنه اوزسه نورنج
البول اگر آدم سيدكن بوكله ايت اصر د و غنه اوزسه كر
 خوش اوله و بر اولشيش قان ككي سننه چيقا ر ايت
 اصر د و غنه بوندن بيك دو ا يوقدر اگر او غلنجي سيدكن كوز
 سه چكسكرد كوزك چيغين كيد. رزوا و يوزي كيد روز
 و اك او غلنگ بولن بر با وقتا ب ايچيد قتا نسكرد تا كه
 الت بخشك بر بخش كيد دخی اني كوزن چكسه كوزك
 اقين ويرا فاني كيد رزوا اگر مني به بهقه سرتسك به مني
 كيد رزوا اگر سيدكي اكشي از منك دينه دو كسه كز طنگو
 اولور اگر قرا نقطي اق از منك دينه دو كسه كز قرا اولور الفاظ

اگر آدم تر سني زهر نميش كيشه ويره كر شفا بولور شرقي انك
 بز انك اولور و اگر بر درم آدم تر سني ابوا صوبه قاره كر
 شول غايت اسهال فاني دفع ايدر فصل في ذكر النساء
 واهل بيك الله تعالى عورتلره آرنگه راحت بر ايد و هو بلا ميرند
 شوبله كه بغير سورد قال النبي صلى الله عليه وسلم مما تركت
 بعد فتنه اضرع على الرجال من النساء يعني ديند كيدن
 صرك فتنه قومدم آرنگه اوزرينه عورتلردن زيانلورق
 دخی سورد كه من ناقصات العقل والدين يعني عورتلرك
 عقلري اكسكرد و دينلرك دخی دميد عقلتدن غريز سننه
 بوقدر حق تعالى اني عورتلره از ويرد و بلكه حق تعالى سورد
 عورتلرك اورتك و آرنگه عورت پير كو كيدن ديزه دكن
 آر كيشه اول پير اورتك فرضد و عورتلرك قوير پير
 اورتك كرك بولن چان اولدرك هيچ اودن چميكرد
 عقيل بن عليه آيتد لركيه في روي اره و بير كه عورت اندرد و
 ثوقار و هو اته ايتك فرضد ايدر و بير بلكه فرضد ايدر عقيل ايتدي

بن قریب مزاج طو تارم تا که از زو لری اولیه و آن سکو که در ی
 اولی قوماز و یا لحنی طو تارم که طشره چمید که نامی بجز قضد ائمه
 و دخی عورتلر که بر آری کوره اولمش شهوت کینه در یلر حرکت
 نقدر دیندا ز اینسه و از دخی نقدر ضعیف رسوا اینسه و سعید
 بن مسلم آیدر که اکرنیک بوم عورتی عمریان کور شه اول
 قدر زیان دکلر که عورتور یا لکر بر کشتی کون زیر عورتلر که
 از زو سنی آرنلر ار نقدر آرنلر از زو سندن عورتلر حکایه
 بز کون بر کشتی و از له شعر او فرودی پیغمبر علیه السلام بیورر کم
 ایاک و القوار بره یعنی سن صقین کینه شیشه صندر رسین
 مراد شیشدن عورتلر دخی عورتلر حاضر در ایشدر لورفته
 که شیشه سربع الانکسار در بطی الانجبار دخی بر صبح
 و کج بوتن او لیدر یعنی دخی حاصله کلز هرنه عورت که مقصد
 اولسه هیچ صلاحه کلز بر مثل دخی صرب آیدر لکر ایگو به شینه
 آیدر لکر ایگو طوغر و تمز و اگر طوغر اولسه او از حکایه
 حق تعالی چونکه هوای آدمک صول ایگو سندن بر آید با از تمردن

او کون جنر ائبل علیه السلام کلدی ادمه ایگوی کوستردی آئیده
 بوگانه دیر لکر آئیده بوگا اگر ی دیر لکر بوندن یا ادم طوغر لور او شه
 و بر حکمدن صور دکر لکر عورتلر کیر که مقصد آئیده اولکر
 آنا سندن طوغمیه آئیدر لکر طوغنه کیر کی مقصد
 آئیدی اولکر طوغنه دخی در حال اولکر یعنی دیدکی اولور
 هیچ بر عورتلر حیرتوقدر بر کشتی محمد بن سینه آئیدر کون بر
 عورت دلشتمه و این دو شدن کورد مکه قرایمش فصایمش این سینه
 آیدر اول ایو عورت در قرایم مالدر و فصایم اولدر که تیز
 اولور عورتلر یک کک اولدر که تیز اوله و اندنصکون اجم
 رق آرا اول اوله کینه عوتندن آمین اوله آیدر که زشت دریه
 فریدر سلیمان علیه السلام چونکه بیورد دیولر صحن جی دوتلر
 بند آیدر الوی کیندر کن بولن کلدی سلیمان آیدر نه کلر سین
 آیدر بار سول الله بر کشتی قاتر نیک با شینی سکا بعلدی دخی ایشک
 او توردی قتر چکیدی سکل دوشدی سیند و قتر فاجده اول
 کشتنک عقین بلسین تعجب آئیدر که سکل قتر طوغر غین بلسر

بوشو کاکا بگر که کشتی عورتیه اعتماد این مصباحین آکا انا
 سلیمان صخر جینی یہ صورتی که از نازم جو قدریه عورت ناز آیتدی که
 ادبی نصفین دریا رسی آرد و یارسی عورت در دخی اول
 از کیم عورتیه اعتماد ایدر عورتدن کمتر در ایدر لکر آرسطاطلم
 بزکون او نور مشد بز بولک عورت ناز چندی آیتدی که بولنر جان
 اچکر در آیتدی که ننه آیتدی که ملک الموت عمرده بز کز جان
 الوری بولنر کوندرده مال الوری و کجه ده جان ودخی عورت ناز
 مد جین بوندن عیسی نلزم که خرقه الی دیک بولنر آرنلر چون
 براندم تا که بولنر ده آرا مردونه کز و بولنر دن او غلا طوعه
 و الا هر فتنه که عالمه فوید عورت سببیدن اولده شولیکه
 ادمه خواسببیدن و محنت هاروته و ما روته زهر سبب
 اولده و محنت داوده او ریا عورت سبب اولده و محنت یوسف
 ابن یعقوبه زینما سبب اولده و محنت حسن و حسین حضرت نرس
 شهر با بوسبب اولده شولیکه که پیغمبر سوردی الشومر فی المرأة
 و الفرس و الدار یعنی شوملق عورتدن و اتن و اوده در قال

البنی

البنی صلی الله علیه و لم النساء شرکهن و شر شرهن ان لا یستغنی
 عنهن یعنی پیغمبر آیتدی که عورت ناز کلکسی شر در دخی بولنر که
 شر لریک شری بودر که بولنر دن کسه طومر حکایت فرات بن
 حیوانک بز قری وارد که دوشده کوردیکه اول قز اوچ علم ضدور
 ابن سیدینه حکایت آیتدی که اوچ اولوان واره اوچی دخی
 اولدون اولیزیدین مهلیه واردی لینه اولدر که انی اولدر دیکر
 صکن حسن بن عثمان بن عصفور وارد که بز کون بوا کسبی حضور
 آیتدی که عورت آیتدی که سنی اولدر و سر لری آیتدی که بخون آیتدی که بولنر
 کی دوش کور مشد حسن در حال اوچ طلاق بوشادی بوندن صکن
 عباس بن عبد الله بن حرثیه وارد که انی دخی اولدر دکر دخی
 صیحندن شومر یوقدر حیواناتک زیر که ات جمعی مزدا لری بی صیانی
 بمر دوشده صیحا عورت در حکما آیدر اگر بز کسینک ذکرین
 عقرب صوقسه چونکه جماع این اول دفع او نور و التشر بالشر
 یدهب صحابیدن بر لسی بر لسی دوشده کوردیکه یوز سیاه اولدر
 از تهی اکا حکایت آیتدی که دوشده سنی شولیکه کوردیم

تید زاشت کور مشین سین که بویچه عون تو بر قیر طوغردی
فصل بلکه ابو عورتلر و از در و هم قوا و عا لور بونلر کله در و اولر
 دخی بونلر دن طوغر و تربیت بونلر دن بولور و حفظ بونلر ایدر و اگر
 بونلر او غلبه لک ستمید کموک الندن کلورد کیم بونلر طعام
 و یروب حفظ ایدیک و دخی بونلر ک اراسند خا تون کوز و از در
 عقندن و کفایتیک پیک از شرکزدان قالور **حکایه** شیرین
 خانی یوقار و ذکر ایتد که نه فحش لک چکدی عاقبت کندزی
 زهر اچدی اولدی و نیک نام غلبه دیندن اولدی کند و دخی
 شروانک لشکر شیرویه حقدن بچه با و ز اعناق ایتد لک و از
 زمانه اینی هلاک ایتد لک ذکر خواص **حیض النساء** حکما ایدر لک
 اگر خایض عورت اینیه نظر ائسه دوق او لور و اگر قوانه
 نظر ائسه عطیمه زیان ایدر و اگر بوستاندن کچر اولسه
 اول بوستان قور و جماع اتمک خایض عورتیکه کولکی کوز اولد
 و او غلن طوغسه قیر چوق لو طوغر و برجا نور و اردر کم کشا
 درایج دیر لک کزانی بیرسه اولور زیر اچیم قالدرو و اگر خایض

فقوسی اول در ایجه ایرسه فی الحال اولور اگر خایض عورت
 صرع اولن کیشیه ال اورسه شفا بولور و اگر حیض برین بر اغاخ
 اوچنه بغلسلر و آنکله اود اشارت اسکر اول اود سوسور
 نقد رجوعسه اهل اینجندن شوبله ایشد لک دیر ای محیط
 اکلدی بزجا نور سببندن که اکا تنین دیر لک اولد کزیک الی
 اوستنه دوندر رجوانا دوتر بزجا نعلی محیطه خطاب
 اتمش که ای دریا شکر ایت که سندن عورت اتمدم و سنی عورت
 ستملا اتمدم حکما دیر لک که اگر بر خایض عورت بلخی
 اولسه قفاسی اوزرینه یاسته هیم جانوز انک قینه کلمیه
 و اگر قات صووق اولورسه ساکن اوله اگر بر قیر عمده
 بر جامیل عورته ایتسه طوغر بوخسه سنی بر ارسلا بقدر دخی
 بیانه صبا لی ویر در فی الحال طوغر خایض عورتلرین اثر لری
 چوقدر **حکایه** دیر لک که حیض شهری جزیره ده بر حکم قلعه در
 هرگز اینی کسه انز ملک شا بور د لک دیکه اینی اله بچه بیل جنک ایلد
 المدی اکا دیر لک که بونلر کوز لور عورتک حیضنی ال دخی کوز کچین

فانه قار شد و بر ورقه دوک دخی این بر او یک بونیه بعل
 دخی حضر شهرتک یا روسی اوزرینه براق اولدخی بی ایلک
 بی الحال اول شهرتک بنیاد بقله بری بریدن ایزلک اول شهری
 الدبی وهند و کز عورتلرک حیضندن عظیم اشکراشکرلر و عوی
 ایدر لر فی ذکر الحیضان و طبایعهم بلکه ادم جن که خصى استلر
 طبیعتی دوزخه آنکی اولور و نه عورت کی اولور و هر جا نور
 که خصى استلر بی اولور و بدخوبی کیدر اما ادم شد اولور
 ویر اوزون اولور و یا قصه و یا کی ستمز اولور و یا که اروق
 و کولکلی رفیق اولور و کوزلری یا شلوا اولور و فاسلر که کچ
 اگر چه الت شهوتی باطل اولور اما برسی یوز معقد استی
 اولور سیکر کرسشت اولور وقت اولور که دوشک بول
 دخی ایدر هر کد خصى و عورت اصلاح اولور و خصى نک
 اواز ضعیف و ازا بر ویکن جن جوق بی و اگر صقلی بکن
 استلر صقالی دوکلر و قاشلری دوکلر زیر که قاشی آنا فرند
 بله دونه کلور و عورت دخی اولور که صقلو اولور ولیکن حیض

کور بیک دوکلور زیر اقبل فاندن بر چونکه قان کیده قیل دوکلور
 یخدین راشدک بر قزی وارد تمام صقالی وارد بر کیمه دکونه
 واردی عورت کز چونک این کوردلر فریاد ایتد لکر بوا کیتی
 بر مراره مزده نه استر عورتلر اتفاق ایدوب بونی دوک کشف
 اولد لکر بوقیز فریاد ایدر کین عورت بولر سوزنه انا نملر تا حکم
 کند و اجوب کوشتر منجه اعتماد ایتد لکر بلکه خصى کور کچین
 قاتی سورا کد بر کیتی کمان ایدر شه که خصى عورت سوزنه
 خطا ایدر حکایه ابوالبارک دیر لکر بر خصى واردی بوز
 بیل عمری اولوب این عباد ایدر اولر حالته دوشدی بکا
 دیدیکه بن خصى یوز و عمره اخره ابر شدی ایشبو حاله بر عورت
 اوازی ابر شدی قلاعه یون که باندی و عقلم زائل اولد استر
 که قنومه کله دیدی و فنی کین بولکه اولم کز و قلا نیک جانوله اول
 ادی که خصى ایتد لکر نصارا ایتدیکه انلر او غلنر کلیت وقف
 ایتد لکر خدمت ایدر لکر بولر شهوت غلبه استسود بوی خصى ایتد لکر
 والله اعلم بالصواب حکایه بلکه خصى جماع ایدر و الا کچ

فارغ او لور و هو اخلام او لور و عظم کرا و زون او لور و خصی
 مخنت اولر مستور او لور و خصی لر لواطه اییدیچی او لور ربع قبله
 بر خصی و اراید انک ادی آتیدی انک سینه بر کون طامه
 چقد کوردیکه اینتر بر قیون بضمین لواطه ایدر خواجه بی کوردی
 دخی فاجده اول کچه سننکه یا ندی بو قدر شوندن او تر و سولک
 کینه نا ادی بونله ایلک کرا الت نسی کنک مبارک اولر
 و از نل کنک یا لکر شهوت کیدر مر و از لکن دوشمز ایدر
 که معاویه میسون خاتون فایته و از دیکه کند و عورتید
 بلسنه بر خصی و ایدر ای کوردی دخی میسون یوزین اوردی
 معاویه ایدر خصی دن کز نور میسین میسون ایدر ان مثلنا لاجل
 ما حرم الله تعالی یعنی بر عضو کنک حلال اتمز شونین که الله تعالی
 حرام ایتدی کز لیلومی و بلکه خصی حبشی اولسه انک عقی
 و ارام او لور که روی نک اولماز حکا ایدر لر دوشده خصی
 فرشته درو بعضی ایدر لر که دشد خصی خویدر او با نفلق
 کنا ایدر و پلان دوشده یگدر او با نفلق در زیر کیم

دشد مالد رمار و الله اعلم باب فی طبقات التاسی و
 اخلا و هو ^{صورت} صورتیکه حق تعالی جل و علا ادی مختلف بر ایدر امت
 بر شونلری ذکر این لور که عجیب و غیر نیدر و ایدر که مکران
 طرفند بر طالع و از دیکه اسکا اجیل بلنگان دیز لر اول طالع
 بالجنید همیشه آدم صورتی او لور شولیکه بر کینه که انک
 بالجنین السنه ایزسه ایچید آدم صورتی نفس اولمش کورد
 و بونا در در و اول نادر یا بلی کتایند ذکر اتمش که اول
 بالجنید آدم صورت و ایدر و اول بالجنید بر اجمع انسلر
 دخی بر ساعت سوا ایچید قوسه کز صکر چقا ز سکر
 ایز سکر ایچید آدم صورت پیدا او لور و ایدر که طرف
 جنون بر دیکر و از دیکه ربع وقتند چوش ایدر و آدم
 یا شکر و یا قنر بر اغورگان و هیچ کسه بلر که اول نه حکمتد
 جیان و لایتند بر باجی و از دیکه اول بالجنید در لکو و
 و صجان دوزر لر دخی کشته قور لر حرکت ایدر لور بر زیدر
 و ایدر دخی انده فالور حق تعالی انک بالجنید عجایب حکمتیز و ایدر

که وصفه کمر خرقه تالی جلاله بیورمشد و آذ تخلق من الطین
 که هیئت الطیر بادنی **عَبَسَ عَلَيْهِ السَّلَامُ** بربان بالحنی الدن
 آندن بر قوش دوهر که دخی اونی اوردی اول قوش اوچه کیدی
 بدکه ادمه انسا دیر کراس اولدو عیون یعنی اولدو اولدو
 دیرا که انه رحمنه وانا بلنده کی او ندر دنیا به کلسه انه رحمنه
 دخی او ندر قبا دا ایدر دیکه بنسنه او ندر و عمر یوقدر بر قولده
 بزرگون آیتد بعلینی کور قول آیتدیکم ایا غلکه در خجل اولد
 بلکه دعوی تمک اید کلدرد دیر کدی بر کستی بر و علیو عی مؤزیه
 کورمشدی بر قزجه کولک کوردی جانور دیکه اشبو صفتلو
 او علیو کیه کوردی بیزدم دیکه آیتد بیلر کراشدن چکنوکه در
 استرسین مقصود اولد کیه سنیا میران در ادم او غلنه
 دانای حقیقت حق تعالی در وزیر امتلک دیکه این نو کهر
 بر سینه صفتد بید تا حق تعالی انک صنعتی لبسین **وایمانی**
 درست اید سنین که کسه انک علیی بلربنی ذکر العادیه
الطوال الاقویاء عاد قوم قهرله و استیلا بیکه موصوفد و قاتلر

عظیم

تعظیم او زودتر خرقه تالی هو د پیغمبری بولن و بربان عاصی
 اولد بیلر او بید کرا و قیادان اولن دزد کرا الله تعالی بولن بیلر
 و بربان هلاک آیتد و اول سنلندن بربانک اریحا شهرینه وارد کرا
 اند ساکن اولد بیلر موسی علیه السلام یوشع اول قوممه
 و بریدی انلر قومیه یوشعی طوند کرا اریحایه اند کرا و یوشع قومند
 قاتلرینه باقوب کلسه کرا ایتدی لکره سر کونله جرات ایدوب
 اریحایه قصد ایتدی بولن بینه اریحان دن سوردر و دخی اولد
 و لایتنه باغلو و میشلر وارد رعایت اولوشونله کبر انارنی
 بر بجه کسی آغچه بغلیو چکلرینه کورب اوه التور کرا اول نارله
 بر بسینی یوشع موسی پیغمبره تحفه کوردی انلرک بمشکر نلک
 موسی به وصفین ایتدی بولر موسی بعب آیتدی اول قومد قورقد
 بولر ایتدی بولر کبر اریحایه و از مرز تا اول عاد قوم اندن کتیجه
 بس خرقه تالی دخی بولن حرام آیتد اریحایه و از معنی تا قرف
 بیکه دکن بس قرف بیل شهرند فالد کرا رویه کروی کیده منزلده
 داکله دور زلد کوجر لرد آخسامه دکن کید زلد اند قوم لرد

از آن دور در کوزه ها کف و لری کرد و اول بزده بول زدیدی که اندک
 کوجب کردیدی موسی اندک هلاک اولدی بکر اول بر شامله مدینه آینه
 ایله هر وون دخی اندک اولدی و فریق بیلدن صکن موسی واردی
 از طای فتح آیتدی و جوق لشکر هلاک اولدی صفت عوج
 بن عنق اما عوج بن عنق بر عظیم بیوک کشیدی و آنا سخی آدم
 پیغا امیر فریدی و هو عوج آدمک کند و سرائینده طوغردی
 و عمر انک اوج بیک بیلدی تا نوح زمانه دکن فالک و نوح
 انی کیمیه قویدی و طوفان صوم قوشنی برینه دکن آید و جبار
 عظیم ایدی مغرب و مشرق کردیدی بزده و بخردی بوزردی و موسی
 علیه السلام زمانه دکن ایرشدیدی و موسی قومبیلده او تور
 شهره فائنه کلد و بر طای کتور مش که از و بلخی ایکی فرسنگ
 ایدی کتورده موسی نک قومبیلده او زرنیه بر آغه حق تعالی
 بر قوش و بر بیدکی اول طاغک دپسنه قوندی دخی اول طاغ ب
 منقار آوردی اول طاغده کندی عوجک بونینه چکدی موسی
 طوغینه آوردی در حال دشد اولدی بولسنه موسی نک مجنون را

که شونک کی جت ارحطه موسی النده هلاک اولدی حق تعالی
 حل و علاه اذ قومی دخی شونله ایری بر اندی تا که آید ز کها و زده
 ایکی آدم ایچکی بولد کبر نیسی آنا ز ایلشکر نخل قوم ایچون و سینه
 بر صوا و سینه کبری ایلشکر که اوستندن بوزنیک ایدی و جهال
 چریدی و الندن غی صوبیر عظیم سویدک بمن و لایتنه بوزنیک
 بولد کرا ایچمه بر آدم باشی صغاری که انی امیر المؤمنین عمر کون
 چونکه ان کوردی اعلدی و آیتدی که قوزق اول پادشاه دنیک
 بونک کی قوم یار دزد دخی عاصی او ج هلاک آیدر و اسکندر
 بر دیشی او تو زمین دار بیدیکر و انی اسکندریه ملک فائنه کتور
 اول آیتدی که بوند بر محب دخی و از دز که بودنیش او غلا دشد
 زیرا که اقدرو ایچی ز فوجک دکلدر که صا ز رمش دکل اول پیغمبر
 سور مش که لایزال الناس تینا قصو فی اعمارهم و آرزاقهم و اجسامهم
 یعنی آدم او غلندر عمر کبر و زرقار و سله ری اکتلو و از دغنه و هیچ
 عیب را اولمز فی ذکر الها ددی فی عهد یعقوب علیه السلام آیدر که
 بر کشتی فالشد عاد قومندن یعقوب پیغمبر علیه السلام زمانه دکن

عزیر مضر اول کشتی کند و فائنه کوز مشد هر کون دیوان وقتند
 عزیر مضر ک فقا سندن دوزرد هینچون که عظیم اولوقامی واران
 وایکی دیشی اغزندن طشره جیشد فیل زوسی کبی خلق این
 کورجیک بر هیبت دوشرد یوسف علیه السلام چونکه این کوردی
 التفات اعدی تجت کند نیز اناسی یعقوب پیغمبری کوز مشدی
 که اول کشدن دخی هیبت لوید قرینا شکر می مضر کلچک دید که
 جمیع قوملر بکوله کلچک وازدیگر یعقوب علیه السلام بکه عزیر
 مضر ک قته کوزرد بکوز چونکه عزیر مضر این کوردی انک عظمینی
 وهر پیغمبری عظمینی وهر قامی عظمینی عزیر ک کوکله اثر الید
 دخی این تحت کوزردی اول عاده کلدی سجد آیلد قرشودوز
 یعقوب اول عادیه صور دیکه بچه باش نیش سن عاده آید زین
 کوزمکه ابر هیبه ازد بجه کیدرد ک بر یعقوب آید اگر باللسک
 صفاین دو کلسوی بو آید بلی در حال عاذینک صفالی دو کلدی
 او کدین کدن دخی زشت اولد بوک عزیر مضر این طشره سرد
 مقصود یوسف اولید که عظمینی یعقوب ظاهر اولید و عاذینک

دونی شکسته اولید وهر مضر بلدیگر یعقوب عظمینی معنی
العاد السنند نوشروان عادل بر کتابه بولدیکه بر اوت
 بر اتمشد که این اولونک اوزرینه صهار کشته در اولوزوشروان
 فاقی استدی این بولیدی واکا دید لکر که سرنیدین عاده قومندن
 بر کشتی وازدر بلوزسه اول بلور نوشروان وارد اکا آدم کوزرد
 جوق مال خرج آید اول کشتی سرنیدیه کلدی صورده خیر ویردین
 که اول عاده زهون طاغند اولور وکسه ایله اخلا اتمز زیراکه
 خلق اندن هیبت الوب قوزقد لکر اول کشتی وارد این اول طاغند
 بولدیکم بر سیاه کشتی قامتی بر اولوشکودن جوق اوزون ایکن
 دیشی دوداعی التندن یوقار و جشمش بوزنی واز بر ارش اول اوتی
 اکا صورده اول آید زین این بکوز اول اونکه دیر کز علم
 وحکمت سوزیدر هر کشته که عمله عمل استه اول اولن بکله اولمی دیر
 لیکن دن بک بید لکر اول کشتیلر که عاقل لرد و الله اعلم
النساء العاد من جود اسکنند را آید لکر که اسکنند لکر لکر
 فر عورت وارد عاده قومندن فالمشد لشکر نیک پیشو لکر

و دوشمنان آنرا که صرد و سبب اولدی که اسکندر خالدا
 جزیره کزین بر جزیره ده کوردی ار لر طولش که ارا زده هیچ
 عورت یوق و بر جزیره ده دخی عورت لر طولش که ارا زدن بر آز
 یوق ایستدی که بونلر بیلک بر کزیری بربنک قاتنه گلور کز
 جمع اولور دخی عورت لر یگلو اولور کز چونکه طوغر سلا ایزر ککین
 اول آنلر جزیره سنه کوندر کز و دشین کد و لر حفظ ایدر کز
 سکندر چونکه بونی بویله کوردی بونلر ک اول شکرینه
 غضبه کلد و لشکر جمع ایدوب آنلر ک اور زینه کلدی که
 آنلری اول جزیره دن چقان اسلام عرض این آنلر اسکندر
 مطیع اولدی لرا اسکندر بونلر که غایت جنگ ایتدی
 آنلری مطیع اولدی لر و عورت لر مطیع اولما دیلر اسکندر
 لشکر نیه مقامت ایتدی لر چون اسکندر عاجز اولدی
 ارسطاطالیسه نامه یارزدی بو حالی عرض ایلدی ارسطاطالیسه
 جواب یاروب ویردی کیم عورت لر له صلح ایدر که آنلری
 جوق زحمت لر له هر میت ایدر سکندر هیچ فخر یوق و اگر

آنلر سیزی هر میت ایدر سه جهان بد نام لقا دیلر اسکندر
 عورت لر رسول کوندر دیکین سزک اور زین کزین کید و بر کجا
 قرق کشتی ویرک بونله بله اولسون و دوشمنه بونله بله جرات
 ویرسون و بونلر دخی قبول ایتدی لر قرق عورت لر اسکندر ک خلد
 کلدی لر هر بربنک شول فاشلری وارد کز ایتدی لرتند ان
 طوقه دین کز دی و خیمه صغیر کزد و هر دوشمنه که مقابل اولور
 صردی این کورون حیوان کز دی آنلر ک سبیله هر نه دوشمن
 وارسته سیدی و هر ادر که بو عورت لر ک لته کرسه به چکر دی
 باشین اورزدی یا چسندن ایچی بر تر دی لشکر لر موسی
 بونلر دن چا زلردی اسکندر ک هیتی عالمه ابر شد جهان
 موسی اکامسخر اولدی پس اول عظیم بنیاد کز اول عظیم
 اولوطا شکر که یا بلمشدر بونلر ک بی کشتی یا بلمشدر اسکندر
 سز این کورن تحقیق بلور کزیم بو قوم یا بلمشدر **ذکر**
 مرآتین عا دین مکفی بالله زمانند عرب و لایتند ایچی شخص ظاهر
 اولدی که بولی کندر کز خلیفه مکفی بالله لشکر ویردی اول

ÖZGEÇMİŞİM

1972 Manisa/Selendi doğumluyum. İlk, Orta ve Lise eğitimimi doğduğum ilçede tamamladım. 1992-93 öğretim yılında Fırat Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne başladım ve 1996 yılında, *Sabit'in Gazellerinde Din, Tasavvuf ve Cemiyet Unsurları* adlı bitirme tez çalışmamı tamamlayarak mezun oldum. 1996-97 öğretim yılında, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda başladığım Yüksek Lisans çalışmamı, *Muğla/Kavaklıdere ve Yöresi Ağzı* adlı tezimle 1999 yılında tamamladım. Halen Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda doktora öğrencisiyim.

1996-1999 yılları arasında, Muğla Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde Araştırma Görevlisi olarak görev yaptım. 2000 yılından bu yana Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü'nde Öğretim Görevlisi olarak çalışmaktayım. *Yazabilmek-yazılı anlatıma giriş-(2004)*, *Söyleyebilmek-sözlü anlatıma giriş-(2005)*, *Okuyabilmek-okuma eğitimine giriş-(2006)* adlarında yayımlanmış çalışmalarım bulunmaktadır.

Evli ve bir çocuk babasıyım.

06.06.2011

Mehmet GEDİZLİ